

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Zpráva o zahraniční politice České republiky

leden – prosinec 2009

Praha 2010

OBSAH

OBSAH	1
ÚVOD	7
I. MNOHOSTRANNÁ SPOLUPRÁCE	26
1. Česká republika a Evropská unie, české předsednictví v Radě Evropské unie.....	26
Zhodnocení a průběh českého předsednictví v Radě Evropské unie	26
Předsednictví České republiky v Radě Evropské unie a vnější vztahy EU	27
Lisabonská smlouva	30
Rozšíření Evropské unie.....	34
Švédské předsednictví v Radě Evropské unie	36
Zastupování České republiky před Soudní dvorem EU a Soudem ESVO.....	38
Lisabonská strategie a konkurenceschopnost Evropské unie.....	42
Vnitřní trh Evropské unie a sektorové politiky	43
Reakce na finanční a hospodářskou krizi	51
Energetika a klimatická změna	53
Vnější ekonomické vztahy Evropské unie se třetími zeměmi.....	59
Evropský hospodářský prostor	61
Nové makroregionální strategie Evropské unie	63
Ochrana hranic, schengenská spolupráce a vízová politika	65
Komunitárněprávní dimenze zahraniční politiky České republiky	67
Česká republika a Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU.....	71
Česká republika a Evropská bezpečnostní a obranná politika (ESDP).....	84
Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc Evropské unie	90
2. Česká republika a Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO).....	95
Politická témata	95
Operace.....	106
3. Česká republika a regionální spolupráce.....	113
Visegrádská spolupráce	113
Středoevropská iniciativa	116
Regionální partnerství	118
Rada pro regionální spolupráci	119
Východní partnerství	120
Unie pro Středomoří.....	122
4. ČR a ostatní evropské mezinárodní organizace a fóra	124
ČR a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).....	124
Rada Evropy	129
5. Česká republika a Organizace spojených národů.....	132
Hlavní orgány OSN	132
Mezinárodní konference OSN.....	143
Odborné organizace systému OSN	147
Programy, fondy a další specializované orgány OSN.....	154
Boj proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a proti drogám v rámci OSN	162
6. Česká republika a ostatní mezinárodní organizace	164
Česká republika a světová ekonomika	164
Členství ČR v některých dalších mezinárodních organizacích	178
7. Mezinárodněprávní dimenze zahraniční politiky ČR.....	184
8. Lidská práva v zahraniční politice České republiky	191

9. Nešíření zbraní, kontrola zbrojení a odzbrojení	195
10. Česká republika v boji proti mezinárodnímu terorismu	209
11. Transformační politika a spolupráce	214
12. Zahraniční rozvojová spolupráce	225
13. Humanitární pomoc	229
II. BILATERÁLNÍ VZTAHY ČESKÉ REPUBLIKY	232
1. Vztahy České republiky se zeměmi střední Evropy	232
Lichtenštejnsko	233
Maďarsko	234
Německo	236
Polsko	239
Rakousko	241
Slovensko	243
Slovinsko	245
Švýcarsko	247
2. Vztahy České republiky se zeměmi severní Evropy	249
Dánsko	250
Estonsko	251
Finsko	253
Island	254
Litva	255
Lotyšsko	256
Norsko	257
Švédsko	258
3. Vztahy České republiky se zeměmi západní Evropy	261
Belgie	261
Francie	263
Irsko	265
Itálie	266
Lucembursko	268
Malta	270
Monako	271
Nizozemsko	272
Portugalsko	274
San Marino	275
Suverénní řád maltézských rytířů	275
Španělsko	276
Vatikán	277
Velká Británie	279
4. Vztahy České republiky se zeměmi východní Evropy	282
Arménie	283
Ázerbájdžán	284
Bělorusko	286
Gruzie	288
Moldavsko	291
Rusko	292
Ukrajina	295

5. Vztahy České republiky se zeměmi jihovýchodní Evropy	299
Albánie	300
Bosna a Hercegovina.....	302
Bulharsko	304
Černá Hora	306
Chorvatsko	307
Kosovo	309
Kypr.....	311
Makedonie / FYROM.....	312
Rumunsko.....	314
Řecko.....	316
Srbsko.....	318
Turecko.....	320
6. Vztahy České republiky se zeměmi Blízkého východu a severní Afriky	323
Alžírsko	324
Bahrajn	325
Egypt	326
Irák	328
Írán	330
Izrael.....	331
Jemen.....	334
Jordánsko.....	335
Kuvajt.....	337
Libanon.....	338
Libye.....	339
Maroko	340
Omán	341
Palestinská území	342
Saúdská Arábie.....	344
Spojené arabské emiráty.....	346
Sýrie	347
Tunisko.....	347
7. Vztahy České republiky se zeměmi subsaharské Afriky	349
Angola	350
Benin	350
Burkina Faso	351
Etiopie	352
Ghana	354
Jihoafriická republika	355
Kapverdy	357
Keňa	357
Konžská demokratická republika	360
Mali	360
Namibie	362
Nigérie.....	363
Rwanda.....	364
Senegal	365
Seychely	365
Súdán.....	366

Tanzanie	367
Zambie.....	367
Zimbabwe.....	368
8. Vztahy České republiky se zeměmi Severní Ameriky	370
Kanada.....	371
USA.....	375
9. Vztahy České republiky se zeměmi Střední a Jižní Ameriky	382
Antigua a Barbuda.....	383
Argentina.....	383
Brazílie	385
Ekvádor	388
Chile	389
Jamajka.....	391
Kolumbie.....	392
Kostarika	393
Kuba	395
Mexiko	396
Nikaragua	398
Panama	399
Peru.....	400
Salvador.....	402
Venezuela	403
10. Vztahy České republiky se zeměmi Asie a Pacifiku	405
Afgánistán	406
Austrálie	408
Bangladéš	409
Brunej.....	409
Bhútán	410
Čína	410
Filipíny	417
Indie.....	419
Indonésie	421
Japonsko.....	423
Kambodža.....	425
Korejská lidově demokratická republika.....	427
Korejská republika	427
Laos	430
Malajsie	430
Maledivy.....	432
Mongolsko.....	432
Myanmar / Barma.....	433
Nepál	434
Nový Zéland.....	434
Pákistán	435
Singapur	437
Srí Lanka	438
Thajsko	438
Vietnam	440
Východní Timor	441

Vztahy České republiky se zeměmi Střední Asie	443
Kazachstán	443
Kyrgyzstán	446
Tádžikistán	447
Turkmenistán.....	449
Uzbekistán.....	450
11. Konzulární dimenze zahraniční politiky České republiky	454
III. ZAHRANIČNÍ POLITIKA V EKONOMICKÉ A KULTURNÍ OBLASTI.....	458
1. Ekonomická dimenze zahraniční politiky ČR.....	458
Ekonomická diplomacie a proexportní aktivity MZV ČR.....	458
Ekonomický vývoj České republiky v roce 2009	465
2. Kulturní a informační politika ČR v zahraničí.....	468
Prezentace České republiky a její kultury v zahraničí	468
Česká centra	474
Média a informace.....	478
Internetová prezentace Ministerstva zahraničních věcí České republiky	481
Vysílání českého rozhlasu do zahraničí	483
IV. KRAJANÉ	487
V. ČESKÁ ZAHRANIČNÍ SLUŽBA	492
1. Personální činnost	492
2. Diplomatická akademie.....	495
3. Rozpočet a provoz Ministerstva zahraničních věcí ČR	498

PŘÍLOHY	506
Přehled o diplomatických stycích České republiky	506
Přehled o členství a příspěvcích České republiky v mezinárodních organizacích.....	517
Přehled o účasti ČR v mírových misích v roce 2009	522
Přehled o účasti ČR v pozorovatelských misích OBSE a EU	523
Vedoucí zastupitelských úřadů ČR k 31. 12. 2009	524
Zahraněční výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (personální složení).....	540
Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (složení).....	541
Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu ČR (složení).....	542
Výbor pro záležitosti Evropské unie Senátu Parlamentu ČR (personální složení).....	543
Stálá delegace Parlamentu ČR do Parlamentního shromáždění NATO (složení)	544
Stálá delegace Parlamentu ČR do Parlamentního shromáždění Rady Evropy (složení) ...	545
Stálá delegace Parlamentu České republiky do Parlamentního shromáždění Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (personální složení)	546
Laureáti ceny GRATIAS AGIT 2009	547
Publikační činnost Ministerstva zahraničních věcí České republiky v roce 2009	548
Přehled velvyslanců a chargé d'affaires českých zastupitelských úřadů od roku 1993	549
Přehled bilaterálních návštěv v letech 2000 – 2009	559
Střední Evropa.....	559
Severní Evropa	574
Západní Evropa	577
Východní Evropa.....	580
Jihovýchodní Evropa.....	582
Blízký východ a severní Afrika.....	585
Subsaharská Afrika	590
Severní Amerika.....	592
Střední a Jižní Amerika	594
Asie a Pacifik	596
Střední Asie.....	600
Historicky a architektonicky významné budovy Ministerstva zahraničních věcí ČR	602
Zkratky útvarů Ministerstva zahraničních věcí České republiky	615

ÚVOD

Na rozdíl od předcházejících ročníků dostáváte tuto publikaci poprvé v elektronické podobě. Listování v dlouhé řadě svazků se stane zbytečností, neboť nyní k potřebné faktografii získáte přístup rychleji pohybem kurzoru na monitoru svého počítače.

Se zřetelem k této změně jsme se při zpracování zprávy ještě více orientovali na stručnou a jasnou řeč přehledných údajů a čísel. Analytický přístup je patrný hlavně z jejich výběru a uspořádání z hlediska priorit.

Rok 2009 byl v české zahraniční politice neobyčejně rušný a náročný. V období příprav a v průběhu předsednictví České republiky v Radě Evropské unie odvedli vykonavatelé české exekutivy hodně administrativní a logistické práce. Kde nebylo možné čerpat z praktické zkušenosti, museli se snažit o inteligentní improvizaci. Lze konstatovat, že si počínali velmi dobře a že dokázali zachovat a udržet i to, co mohlo být politiky opomenuto či nedořešeno.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky bylo vedle Útvaru místopředsedy vlády pro evropské záležitosti gestorem většiny unijních akcí uspořádaných během českého předsednictví, zvláště pokud šlo o vnější vztahy Evropské unie. Přípravy a samotný začátek českého předsednictví se setkaly s kritikou zahraničních médií, nejvíce ve Francii a Rakousku.

České předsednictví bylo doslova od prvních dnů vystaveno zatěžkávací zkoušce – souběhu plynové krize, kdy byly zastaveny dodávky ruského plynu do Evropy přes Ukrajinu, a prudkému zostření situace v pásmu Gazy. Evropská unie pod českým vedením neprodleně zahájila jednání o obou těchto těžkých tématech a dosáhla znatelných výsledků. V následujících týdnech a měsících se projevila schopnost zvládat složitější situace a usměrňovat diskusi ve společném nadnárodním zájmu, jako například na březnovém summitu, kde se podařilo uhájit vnitřní trh Evropské unie před protekcionistickými pokusy některých členských států.

Programové priority českého předsednictví, uvedené pod mottem „Evropa bez bariér“ a obecně pojednané pod „třemi E“ (ekonomika, energetika a Evropská unie ve světě), byly ambiciózní, nicméně byly většinou ostatních členských států přijaty s porozuměním a sympatiemi.

Podívejme se blíže na priority v rozšiřování a vnějších vztazích Společenství. České předsednictví věnovalo pozornost východní Evropě, přičemž nejvíce úsilí investovalo do spuštění projektu *Východního partnerství*, dále se zaměřilo na pokračování v politice rozšíření Evropské unie, zejména o země západního Balkánu a Turecko. Zvláštní důraz položilo na transatlantickou spolupráci s USA a Kanadou. Ne vždy se podařilo získat konsenzus: státy zapojené do projektu *Unie pro Středomoří* se držely svých představ o udržení geografické i věcné rovnováhy mezi zaměřením vnějších aktivit Evropské unie a jejich financování. Některé členské země soudí, že v rozšiřování Evropské unie je potřeba postupovat opatrně a až po důkladné apolitické a praktické přípravě, ve které budou splněna všechna kritéria (Chorvatsko jako nejpokročilejší uchazeč naráží na slovinský odpor; řešení sporů mezi Řeckem a Makedonií/FYROM je zatím v nedohlednu), a k přistoupení Turecka, jehož kandidaturu v dlouhodobé perspektivě podporujeme, je čím dál více odmítavých stanovisek. České úsilí o prohlubování stabilizačního a asociačního procesu na západním Balkáně, který by měl v případě Albánie, Černé Hory a posléze i Srbska vyústit v přístupový proces, však našlo odezvu. V říjnu 2009, během následujícího švédského předsednictví, předložila Evropská komise materiál o strategii dalšího rozšiřování společenství, na jehož základě Evropská rada potvrdila, že nadále platí evropská perspektiva pro tyto země. Pokrokem je i liberalizace vízového režimu Evropské unie pro občany států tohoto regionu. V návaznosti na návrh předložený Evropskou komisí v červenci 2009 souhlasila Rada Evropské unie s úpravou dosavadních směrnic, čímž byla zrušena vízová povinnost držitelům biometrických pasů Srbska, Makedonie/FYROM a Černé Hory pro pobyty do 90 dní v Schengenském prostoru, s platností od 19. 12. 2009. Českému předsednictví se podařilo dosáhnout schválení *Vízového kodexu*, jenž harmonizuje právní nástroje a postupy států, které podepsaly Schengenskou úmluvu.

Východní partnerství bylo v souladu s prioritami českého předsednictví zahájeno pražským summitem v květnu 2009. Dále probíhá v bilaterální dimenzi na základě předpokladu, že budou sjednány asociační dohody s jednotlivými státy, a v multilaterální dimenzi formou tematických platforem. Česká republika prosadila do jednacího řádu těchto platforem možnost účasti zástupců občanské společnosti. To má význam pro naplnění priority transformační spolupráce v oblasti podpory lidských práv a zajištění demokratických východisek pro spolupráci s Evropskou unií. Důležitou součástí *Východního partnerství* je také nástroj na budování a posilování kapacit administrativ partnerských států,

tzv. *Comprehensive Institutional Building Programme (CIB)*, jehož koncept začala Evropská komise vyvíjet v druhé polovině roku 2009. Česká republika se již v průběhu svého předsednictví zapojila i do jednání jednotlivých platforem a expertních fór.

Ve vztazích s Ruskem se během našeho předsednictví podařilo obnovit politický dialog. Uskutečnil se summit Ruska a Evropské unie a došlo k několika dalším setkáním ministrů v rámci *Rady stálého partnerství*. Úspěšné byly také české snahy o koordinaci postojů členských států Evropské unie během lednové krize v dodávkách plynu z Ruska do zemí Evropské unie.

Prioritní transatlantická spolupráce byla několikrát na programu předsednictví. Mimořádná pozornost platila vztahům se Spojenými státy jako nejdůležitějším přirozeným partnerem a strategickým spojencem členských zemí Evropské unie a NATO. Dne 5. 5. 2009 proběhl v Praze neformální summit Evropské unie – USA se širokým tematickým záběrem, na němž se poprvé setkal nový americký prezident B. Obama s vedoucími činiteli Evropské unie. Velkým úspěchem českého předsednictví byl pražský, rovněž květnový summit Evropská unie – Kanada, na němž bylo zahájeno vyjednávání *Komplexní dohody o ekonomickém partnerství*.

Nejvýznamnější akcí ve vztazích Evropské unie s Latinskou Amerikou a Karibikem bylo XIV. společné zasedání ministrů zahraničních věcí Evropské unie a Skupiny Rio, které se uskutečnilo v Praze ve dnech 11. – 14. 5. 2009. Na okraj zasedání proběhla ministerská jednání Evropské unie s regionálními uskupeními Latinské Ameriky (VI. Společný výbor Evropská unie – Mexiko, IV. Rada přidružení Evropská unie – Chile, ministerská jednání Evropská unie – Střední Amerika a Evropská unie – Mercosur). Během předsednictví České republiky v Radě Evropské unie také pokračoval politický dialog s Kubou, k jehož znovuzahájení došlo v říjnu 2008. Jednání ministrů se soustředilo na oblast lidských práv a rozvojovou spolupráci. V návaznosti i na toto jednání rozhodli ministři zahraničních věcí na červnovém zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy Evropské unie o pokračování vzájemného politického dialogu.

Česká republika se během svého předsednictví aktivně angažovala i ve vztazích se zeměmi subsaharské Afriky. Jednalo se nejen o plánované aktivity (ministerská Trojka Evropská unie – Jihoafrická republika, která byla vůbec prvním zahraničním jednáním po zahájení předsednictví, dále ministerská Trojka Evropská unie – Africká unie, Evropská unie

– IGAD či Evropská unie – Nigérie), ale české předsednictví muselo reagovat i na aktuální vývoj, např. obnovením politického dialogu Evropská unie – Zimbabwe (za účasti předsedy vlády Zimbabwe M. Tsvangirai). Významnou událostí byla také návštěva předsedy Komise Africké unie J. Pinga v Praze. Česká republika tak může v africké agendě navazovat na své úspěšné působení během předsednictví.

Podobně je tomu u zemí asijského kontinentu. Vedle celé řady ministerských setkání (Evropská unie – ASEAN, ASEM, Evropská unie – Střední Asie, ale i ministerská Trojka Evropská unie – Indie, po níž se uskutečnila i velmi významná bilaterální oficiální návštěva indického ministra zahraničních věcí v Praze) Česká republika jako předsednická země zorganizovala summity s Japonskem, Korejskou republikou a historicky první summit s Pákistánem. Rok 2009 byl také ve znamení nástupu stále asertivnější Číny na mezinárodním poli. Francouzsko – čínské iritace kolem setkání prezidenta N. Sarkozyho s Dalajlámou vedly k tomu, že summit Evropská unie – Čína se konal namísto v době francouzského předsednictví až během předsednictví České republiky, a to v březnu 2009.

Vývoj v prvním pololetí roku 2009 potvrdil, že výběr energetiky jako priority českého předsednictví byl správnou a aktuální volbou. Nutnost zaujmout co nejdříve společnou pozici v otázkách spojených s energetickou bezpečností potvrdila již v lednu 2009 krize v zásobování ruským plynem. Vzniklou situací se dne 12. 1. 2009 zabývalo mimořádné zasedání Rady pro energetiku. Unijní ministři se rozhodli pro okamžitá solidární opatření a podnítili realizaci funkčních propojení a diverzifikaci přepravních tras, aby se napříště snížila závislost některých členských zemí Evropské unie na jediném dodavateli. Na dubnovém zasedání Stálé rady pro partnerství Evropská unie – Rusko v oblasti energetiky pak byla v Moskvě projednána společná iniciativa o zavádění mechanismů včasného varování a také zachována platnost dohody o monitorovací misi, která měla sledovat toky zemního plynu z Ruska přepravními trasami přes Ukrajinu.

Energetická bezpečnost byla i předmětem únorového jednání Rady pro energetiku, na němž byl schválen dokument zaměřený na strategii ve vnějších energetických vztazích, na společné řešení krizových situací, diverzifikaci dodávek, změny v infrastruktuře, energetickou účinnost a optimální využití domácích zdrojů. Dokument nazvaný *2. strategický energetický přehled* uvádí šest projektů z oblasti infrastruktury – plán připojení Pobaltí, Jižní koridor,

budování terminálů pro zkapalněný plyn, Středomořský okruh, propojení přenosové a přepravní infrastruktury ve směru sever – jih a budování pobřežních větrných elektráren.

České předsednictví se zaměřilo na energetickou bezpečnost v celém rozsahu problematiky. I v rámci *Plánu hospodářské obnovy Evropy* se podařilo zajistit potřebné investice do energetických projektů a došlo k jednáním o rozšíření mezinárodní spolupráce s producenty energie a jejími tranzitéry. Na vrcholné schůzce *Jižní koridor – nová hedvábná stezka* byla začátkem května 2009 podepsána společná deklarace Evropské unie s Ázerbájdžánem, Gruzii, Tureckem a Egyptem. Projekt Jižního koridoru podpořili i přítomní zástupci Kazachstánu, Turkmenistánu a Uzbekistánu.

V oblasti jaderné energetiky byla během českého předsednictví přijata směrnice o jaderné bezpečnosti, jež má přispět k udržení vysoké úrovně bezpečnosti jaderných zařízení provozovaných v členských státech Evropské unie. Na konci května pak zasedalo v Praze *Evropské jaderné fórum (ENEF)*, které vzniklo jako platforma pro diskusi o výhodách a rizicích využívání jaderné energie.

Českému předsednictví se podařilo vyjednat dohodu o tzv. třetím liberalizačním balíčku, jenž obsahuje směrnice a nařízení pro liberalizovaný trh s elektřinou a plynem. Byly prodiskutovány varianty vlastnického oddělení tranzitu energetické produkce od ostatních činností firem věnujících se výrobě a zásobování elektřinou a plynem. Balíček zahrnuje též zřízení *Agentury pro spolupráci energetických regulátorů (ACER)*, jež bude sídlit ve slovinské Lublani.

Předsednictví České republiky v Radě Evropské unie odstartovalo v obtížné době, kdy se již výrazně projevovaly první důsledky světové finanční krize a hospodářské recese. Proto byl zvláštní důraz na společnou ekonomiku nezbytný. *Lisabonská strategie* jako soubor nástrojů pro stabilizaci vnitřního trhu, posílení konkurenceschopnosti a odolnosti evropské ekonomiky začala být stále důležitější. Česká administrativa uspořádala v dubnu 2009 v souladu se závěry jarní Evropské rady pravidelné setkání tzv. Lisabonských koordinátorů.

Při koncipování protikrizových opatření čeští představitelé soustavně zdůrazňovali nutnost respektovat pravidla hospodářské soutěže a zdržet se protekcionismu. Poukazovali na to, že opatření přijatá na úrovni Evropské unie je třeba vnímat v kontextu opatření prováděných nejen na národní úrovni (fiskální, daňové stimuly či bezprecedentní příspěví

státu na záchranu celé řady úvěrových institucí), nýbrž i na globální úrovni, zvláště pokud jde o závazky států G 20. Byly tak schváleny legislativní návrhy zavádějící nový rámec dohledu nad finančními trhy Evropské unie, byl zřízen Evropský výbor pro systémová rizika jako nový nezávislý orgán pro makroekonomický dohled a dále byla implementována celá řada opatření v rámci tzv. Evropského plánu obnovy.

Během českého předsednictví bylo rovněž schváleno nařízení regulující ratingové agentury na úrovni Evropské unie. Evropská unie šla v regulaci dále než ostatní oblasti světa. Důvodem byla především skutečnost, že ratingové agentury byly viněny z toho, že do značné míry napomohly vzniku finanční krize tím, že nerefletovaly včas zhoršující se situaci na kapitálových trzích.

Česká republika se v rámci obchodní politiky Evropské unie dlouhodobě zasazuje o liberalizaci mezinárodního obchodu se zbožím a službami a za odstraňování existujících tarifních i netarifních překážek obchodu, za dodržování práv duševního vlastnictví a liberalizaci přístupu k veřejným zakázkám. Česká administrativa pokračovala v implementaci revidované *Strategie přístupu na trh*, která má usnadnit evropským podnikatelům cestu na trhy třetích zemí. Koordinovala také aktivity v rámci Evropského hospodářského prostoru, sdružujícího členské státy Evropské unie, Norsko, Island a Lichtenštejnsko, a aktivity vyvíjené Evropskou unií se zeměmi Evropského sdružení volného obchodu. Česká republika si dobře uvědomuje nedostatky ve fungování vnitřního trhu společenství.

Jednou z priorit našeho předsednictví v této oblasti bylo zajištění maximální mobility pracovních sil právě v období hospodářské recese, kdy je každý z typů mobility – ať profesní, geografické nebo sociální – důležitý pro zpružnění trhu práce a sociální soudržnost. České administrativě se podařilo dokončit nové dokumenty, jež modernizují a zjednodušují nynější pravidla uplatňování sociálních nároků občanů Evropské unie, kteří žijí a pracují v jiném členském státu.

Tento postoj zcela odpovídá mottu našeho předsednictví „Evropa bez bariér“. Závěry několika diskusních fór potvrdily, že uznávanou cestou z krize je odmítnutí protekcionismu, otevření nových trhů, odstraňování celních i netarifních překážek a v neposlední řadě podpora financování obchodních transakcí. České předsednictví přispělo k zahájení monitoringu protekcionistických opatření ve Světové obchodní organizaci (WTO) a obdobného procesu

v samotné Evropské unii, na což navázalo i švédské předsednictví. Česká strategie jako odpověď na globální hospodářskou recesi získala podporu většiny členských států.

Rovněž spolupráce České republiky s Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) probíhala ve znamení našeho předsednictví v Radě Evropské unie. O českých prioritách „tří E“ se diskutovalo i na této půdě. Náměstek generálního tajemníka OECD pro životní prostředí se v lednu 2009 zúčastnil neformálního zasedání ministrů Evropské unie pro rozvoj. Sám generální tajemník A. Gurría byl začátkem března v Praze na konzultaci u předsedy vlády České republiky.

Lze říci, že zvolené priority se v průběhu českého předsednictví ukázaly jako velmi aktuální a důležité pro celou Evropskou unii. Byly dobře hodnoceny nejen v ostatních členských státech, ale i v zemích za vnějšími hranicemi Evropské unie – zejména těmi, které mají zájem o vstup do společenství, případně o regionální spolupráci. Jednoznačně pozitivní bylo hodnocení práce českých expertů a úředníků, zvláště v souvislosti s projektem Východního partnerství nebo se způsobem řešení plynové krize. Během výkonu předsednictví se upevnily a nabyly na intenzitě vzájemné kontakty, což napomohlo výměně informací, vyjasnění pozic, urovnání konfliktních situací a zlepšení vzájemných vztahů. Přestože pád vlády v březnu 2009 vyvolal přinejmenším rozpačité reakce, většina vysokých činitelů Evropské unie se k situaci v České republice postavila na rozdíl od sdělovacích prostředků neutrálně a s mírným optimismem.

S Evropskou unií je organicky propojena regionální spolupráce. Priority polského předsednictví *Visegrádské skupiny* v první polovině roku 2009 úzce souvisely s evropskou politikou sousedství, s iniciativou již uvedeného Východního partnerství, s energetickou bezpečností a environmentální politikou. V polské režii se rozvinul dialog se zeměmi Pobaltí, jejichž premiéři a ministři zahraničních věcí byli pravidelnými hosty vrcholných setkání V4. Prioritami maďarského předsednictví, jež potrvá do června 2010, je v zahraničněpolitické oblasti západní Balkán, k jehož problematice byl začátkem října uspořádán summit ministrů zahraničních věcí V4, Španělska, Belgie a samozřejmě států západního Balkánu.

K nejviditelnějším úspěchům spolupráce zemí V4 patří podpůrná a zprostředkující činnost *Mezinárodního visegrádského fondu (IVF)*, v jehož rámci byl zaveden nový strategický program *Visegrád plus*. Tzv. *flexibilní projekty* mají napomáhat transformačním

a demokratizačním procesům ve vybraných zemích východní a jihovýchodní Evropy. V roce 2009 převzal poprvé funkci výkonného ředitele fondu zástupce České republiky.

Vzájemné propojení v regionální spolupráci je čím dál zřetelnější. Rozšíření Evropské unie směrem na východ se stalo výzvou pro Středoevropskou iniciativu (SEI), zaměřenou na rozvoj podnikání, turistiky, kulturní spolupráce, péči o životní prostředí a udržitelný rozvoj energetiky a zemědělství nejen ve středoevropském regionu. Hlavním gestorem naší spolupráce v SEI je Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, jehož zástupce je členem Výboru národních koordinátorů SEI. Výší dotací se Česká republika zařadila na třetí místo za Itálii a Rakousko.

Řada aktivit v Evropské unii se prolíná do okruhu působení obranných svazků a mezinárodních organizací. Svůj příspěvek k *Evropské bezpečnostní a obranné politice* (ESDP) zaměřila Česká republika v rámci svého předsednictví hlavně na rozvoj civilních kapacit a odstraňování nedostatků v plánování, financování a výměně zkušeností při vysílání expertů do mírových a asistenčních misí a při personálním obsazování, školení a výcviku účastníků těchto misí. Na neformálním zasedání ministrů zahraničních věcí Evropské unie (Gymnich) v Hluboké nad Vltavou přišla s návrhy, jež byly reflektovány v řadě unijních dokumentů, včetně směrnic pro ESDP.

Ačkoli předsedající země Evropské unie nezajišťují v NATO vzájemnou koordinaci a neřídí pracovní nebo formální zasedání, Česká republika se v první polovině roku 2009 přesto snažila o zlepšování komunikace mezi Aliancí a institucemi Evropské unie v tématech pro obě organizace relevantních. Během českého předsednictví probírali spojenci v diskusích nebývalé množství politických prohlášení k závažným událostem ve třetích státech.

V citlivé problematice zablokovaných institucionálních vztahů mezi NATO a Evropskou unií navázala Česká republika na předchozí francouzské předsednictví a pokračovala v diskusích s klíčovými partnery o konkrétních krocích, jež by mohly přispět k postupnému zlepšování situace. Kvalitativního posunu bylo dosaženo přispěním českého předsednictví ve společné *NATO – EU Capability Group*. Uskutečnilo se několik monotematických zasedání k problematice operačního nasazování vrtulníků, boje proti nástražným výbušným zařízením apod.

V průběhu roku 2009 se postupně normalizovalo působení *Rady NATO – Rusko* (*NATO – Russia Council, NRC*), jež utrpěla otřes následkem ozbrojeného konfliktu na území Gruzie v srpnu 2008. Politický dialog byl obnoven nejprve na neformální diplomatické úrovni, a v dubnu 2009 pak Aliance na summitu ve Štrasburku/Kehlu potvrdila ochotu k formálním zasedáním NRC. Setkání na úrovni ministrů zahraničních věcí proběhla v červnu 2009 na Korfu, a ve formální podobě pak v prosinci v Bruselu. Praktická spolupráce však nebyla v průběhu roku nijak rozšířena. Nepomohla ani návštěva nového generálního tajemníka NATO A. F. Rasmussena v Moskvě. Rusko sice po jednání na Korfu odvolalo své téměř rok trvající pozastavení vojenské spolupráce, nicméně nepředložilo žádné konkrétní návrhy. Rasmussen, jemuž velmi záleží na zlepšení vztahů s Ruskem, pak označil současný stav NRC za neuspokojivý a v září vystoupil s představou nového začátku.

Česká republika se v průběhu celého roku aktivně podílela na pořádání diskusí o vztazích Ruska a Severoatlantické aliance a snažila se o oboustranně výhodnou spolupráci založenou na sdílených zájmech, jež se může týkat stejně tak dobře Afghánistánu jako protiraketové obrany.

Během svého předsednictví pokračovala Česká republika v aktivní podpoře možného členství Ukrajiny a Gruzie v NATO. Ve vztahu k Ukrajině zůstala hlavním těžištěm asistence v sektoru, jímž se zabývá *Pracovní skupina pro obranné reformy* (*Joint Working Group on Defence Reform*). „Oranžová“ ukrajinská vláda pokračovala v účasti na všech hlavních operacích Aliance a nabídla zapojení svých jednotek do *Sil rychlé reakce NATO* (NRF). Dialog mezi NATO a Gruzii byl v roce 2009 věnován podpoře územní celistvosti Gruzie a bezpečnostním otázkám spojeným se situací v Abcházii a Jižní Osetii. Předmětem politických konzultací byla též problematika vnitřních reforem včetně vztahu mezi Saakašviliho vládou a opozicí. Česká republika se zasazovala o zřízení samostatné styčné kanceláře NATO v Tbilisi, nicméně kvůli nedostatku finančních prostředků k tomuto kroku zatím nedošlo. Společně s Litvou a Estonskem jsme se postavili do čela projektu svěřeneckého fondu, který poskytuje Gruzii vybavení a výcvik v nakládání s nevybuchlou municí a pozemními minami. V Gruzii bude rovněž zřízeno specializované rehabilitační centrum pro osoby zraněné při kontaktu s nevybuchlou municí.

Po dokončení ratifikačních procesů ve všech členských státech NATO a v parlamentech nově přizvaných zemí zasedly Albánie a Chorvatsko na dubnovém summitu

NATO ve Štrasburku/Kehlu za jednací stůl jako plnoprávní členové Aliance. Z dosavadní „šestadvacítky“ se tak stala „osmadvacítka“. Oba státy, jež dostaly pozvánku do NATO v roce 2008 na summitu v Bukurešti, pokračují v plnění časového rozvrhu zbývajících reforem souvisejících s jejich členstvím. Ten je rozvržen na následujících deset let a zaměřen hlavně na účast v aliančních operacích, veřejnou podporu NATO, implementaci obranných a v případě Albánie demokracii posilujících reforem, bezpečnostní spolupráci v balkánském regionu aj. Rozhodnutí, že k členství bude přizvána i Makedonie/FYROM, stále platí, byť oboustranně přijatelný kompromis v jejím dlouhodobém sporu s Řeckem se stále hledá.

Hlavní alianční úsilí bylo v roce 2009 zaměřeno na teritoriální protiraketovou obranu. Očekávaným mezníkem byl dubnový summit NATO ve Štrasburku/Kehlu, klíčový význam však nakonec mělo zářijové oznámení USA o změně původního pojetí protiraketové obrany v Evropě, jež se přímo týkalo České republiky. Spojené státy upustily od budování takzvaného evropského pilíře s radarem v českých Brdech a základnou obranných raket na polském území a zvolily novou koncepci, tzv. *fázový adaptivní přístup (Phased Adaptive Approach, PAA)*. Zářijová schůzka ministrů obrany zemí NATO v Bratislavě dospěla nicméně k závěru, že tato koncepční změna se až na výjimky neodrazí na jednotlivých úkolech, jež si Aliance stanovila na štrasburském summitu. Česká republika vzala na vědomí změnu amerického postoje a nadále zůstává jedním z nejaktivnějších účastníků debat o budoucnosti protiraketového systému NATO.

Již zmíněný summit v dubnu 2009 určil stěžejní úkol vypracovat novou *Strategickou koncepci NATO (The Alliance's Strategic Concept)*. Podklady pro ni má pod Rasmussenovým vedením vypracovat expertní skupina v čele s M. Albrightovou. V září 2009 začala úvodní, „sběrná“ fáze, během níž mají být na seminářích shromážděny podněty a stanoviska oficiálních zástupců všech členských států a nezávislých expertů, včetně odborníků z partnerských zemí. Česká republika se jako aktivní účastník příprav orientuje na zachování politiky otevřených dveří spojeneckého svazku, zachování účinných odstrašujících nástrojů a rozvoj prostředků na ochranu před novými hrozbami, včetně šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů. K dané problematice uspořádala Česká republika pod záštitou občanského sdružení *Jagello 2000* národní seminář za účasti zástupce expertní skupiny NATO a předních českých odborníků na otázky obrany a bezpečnosti.

Česká republika i v průběhu roku 2009 patřila k zemím, jež dlouhodobě prosazují rozšíření alianční debaty o energetické bezpečnosti nad rámec prosté ochrany energetické infrastruktury.

Jak vypadala v minulém roce naše účast na operacích NATO ve světě? Co se týče Afghánistánu, Aliance je v této zemi přítomna jako součást *Mezinárodních bezpečnostních sil* (ISAF), nasazených s prodlužovaným mandátem na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN z roku 2001.

Na dubnovém summitu ve Štrasburku/Kehlu se Aliance rozhodla revidovat svou strategii přijatou rok předtím v Bukurešti: vzhledem k vážnému zhoršení vnitřní situace v Afghánistánu urychlit vytvoření afghánských národních bezpečnostních sil a posílit mírové jednotky. Nový velitel ISAF, americký generál S. McChrystal, požádal o další přiděl v počtu 40 tisíc vojáků, kteří mu byli v prosinci 2009 z větší části přislíbeni. Ve snaze podchytit a blokovat aktivity Talibanu pokračovala Aliance v upevňování vztahů se sousedy Afghánistánu, především se stále problematičtějším Pákistánem. Od května 2009 začala v Islámabádu fungovat při tureckém velvyslanectví tzv. kontaktní ambasáda NATO, jež má rozvinout ofenzivu veřejné diplomacie. Se zeměmi Střední Asie pokračoval politický dialog o Afghánistánu a v závěru roku byly připraveny dohody o pozemní přepravě nevojenského materiálu pro ISAF. Tím došlo k otevření tzv. severní zásobovací cesty přes Rusko, jež možnost tohoto tranzitu nabídlo již v roce 2008.

Česká republika měla v roce 2009 v Afghánistánu nasazen svůj početně největší kontingent v zahraničí (parlamentní mandát umožňoval rozmístění až 580 osob). V rámci operace ISAF se uplatnily české jednotky na mezinárodním letišti v Kábulu, podporovaly nizozemský kontingent na jihu země v provincii Uruzgán a v závěru roku začaly připravovat rozmístění českých vrtulníků v provincii Paktika na východě Afghánistánu.

Provinční rekonstrukční tým v provincii Lógar je největším českým rozvojovým projektem v zahraničí. V roce 2009 v něm působilo vedle 270 našich vojáků deset civilních expertů, kteří se zabývali pomocí ve školství, zdravotnictví, zemědělství, vodohospodářství a také projekty na podporu nezávislých médií a dodržování práv žen.

Mírová intervence v Kosovu je rozsahem druhou největší zahraniční operací NATO. Tamní situace umožnila na rozdíl od Afghánistánu redukovat síly KFOR na 10 200 osob.

Kosovské bezpečnostní síly (KSF), na jejichž vytváření Aliance dohlíží, získaly již vlastní operační schopnosti. Česká republika měla v roce 2009 v Kosovu vojenský kontingent v počtu asi 400 osob, jenž působil jako součást *Mnohonárodního úkolového seskupení Střed (Multinational Task Force – Centre)*. České jednotky plnily úkoly především v monitorování kosovsko-srbské „administrativní“ hranice a v ochraně národnostních menšin a kulturních památek nezávislého Kosova. V dubnu 2009 vedení NATO schválilo základní dokument upravující obsah i postup obranného plánování (*Nato Defence Planing Process, NDPP*), jehož význam spočívá v přechodu na plánování podle kapacit, a to jak vojenských, tak i nevojenských. Česká republika kladla při jednáních důraz na to, aby proces plánování byl transparentní a mohly jej pro svou informaci sledovat politické reprezentace i veřejnost členských států Aliance. Česká republika již dlouho prosazuje harmonizaci obranného plánování NATO s procesem rozvoje kapacit Evropské unie.

Česká republika má zájem na zachování *Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)*, v níž tvoří členské země Evropské unie skoro polovinu účastnických zemí. Podpora této organizace je dlouhodobě jednou ze zahraničněpolitických priorit českých vlád. Jde nám o to, aby se OBSE byla schopna adaptovat na vývoj mezinárodní situace a plnit aktuální úkoly. Vidíme je hlavně v předcházení konfliktům, v obnově postižených zemí a v boji proti terorismu. Jako předsedající stát Rady Evropské unie v první polovině roku 2009 Česká republika formulovala a vyjednávala pozice Evropské unie jako celku, a v druhé polovině roku během švédského předsednictví se pak aktivně podílela na tvorbě stanovisek členských států Evropské unie.

Předsednictví OBSE připadlo v roce 2009 Řecku. Největší akcí bylo 17. zasedání *Ministerské rady OBSE*, uspořádané v prvních prosincových dnech v Athénách. Českou delegaci vedl místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí J. Kohout. Hlavním výsledkem tohoto zasedání je dohoda o pokračování v létě započatého *Korfského procesu*, který má být odpovědí na aktuální bezpečnostní otázky transatlantického významu. Řadu závažných otázek týkajících se právní subjektivity OBSE, svobody médií a vlády práva se však dohodnout nepodařilo.

V politicko-bezpečnostní dimenzi OBSE jsou důležitá jednání o režimu kontroly odzbrojení, jež probíhají v rámci společné konzultační skupiny smluvních stran *Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (S-KOS)*. K této smlouvě, kterou Česká republika

považuje za jeden z úhelných kamenů evropské bezpečnosti, přistoupilo třicet zúčastněných států OBSE. Problematický je však postoj Ruské federace, jež od prosince 2007 neplní své závazky, nepředává ostatním zemím pravidelné informace o svých ozbrojených silách a neumožňuje inspekční kontroly. Proto nelze přikročit k ratifikaci *Adaptované smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (AS-KOS)*, jež má zrušit blokové pojetí původní smlouvy a zkvalitnit systém kontroly ozbrojených sil zúčastněných států.

Pozornost zasluží *Hodnotící schůzka lidské dimenze OBSE*, uspořádaná ve dnech 28.9. – 9.10.2009 ve Varšavě. Do jednání aktivně vstupovali zástupci širokého spektra nevládních organizací a kritizovali některé členské státy – zejména Kazachstán, který se měl ujmout následujícího předsednictví – za porušování práva na svobodu projevu a za pronásledování obhájců lidských práv. Právě ochranu těchto aktivistů zařadila Evropská unie mezi své priority vedle posilování nezávislých národních institucí pro lidská práva, svobody shromažďování, ochrany národnostních menšin, rovnosti mužů a žen, prevence mučení a zrušení trestu smrti.

Konsolidace systému ochrany lidských práv byla jedním z hlavních témat 119. zasedání výboru ministrů *Rady Evropy*, svolaného do Madridu k 60. výročí vzniku této organizace. Dne 11.5.2009, den před zahájením zasedání, se v Madridu konalo *čtyřstranné setkání (quadripartite meeting)* mezi Radou Evropy a Evropskou unií na nejvyšší úrovni. Česká republika, zastoupená 1. náměstkem ministra zahraničních věcí T. Pojarem, se jej zúčastnila z pozice svého předsednictví v Radě Evropské unie. K významným akcím v oblasti ochrany lidských práv patřil i březnový seminář Evropské unie věnovaný Myanmaru/Barmě.

Pozice České republiky coby předsednické země Evropské unie byla důležitá i z hlediska vytváření a hájení stanovisek Evropské unie v Organizaci spojených národů (OSN). Stát předsedající Radě Evropské unie vždy přebíral odpovědnost za společná stanoviska Evropské unie a koordinaci postupů na jednacích fórech. Z iniciativy českého předsednictví v Radě Evropské unie se dne 21. 5. 2009 uskutečnil v New Yorku seminář o reformě bezpečnostního sektoru, jehož cílem bylo zlepšení koordinace mezi Evropskou unií a OSN v této oblasti.

Složité debaty na půdě Valného shromáždění OSN vyústily v rozhodnutí svolat na červen 2009 *Konferenci na vysoké úrovni o dopadech současné světové finanční a hospodářské krize*. Po dlouhých sporech o závěrečný dokument konference, v nichž česká

delegace prosazovala společnou pozici Evropské unie, se podařilo vyjednat kompromis, který znamenal, že OSN ve své roli nezpochybní základy mezinárodního finančního systému a bude si počínat pragmaticky.

Kapitola věnovaná OSN přehledně seznamuje s velkým rozsahem činností jednotlivých orgánů, komisí a odborných grémií této největší mezinárodní organizace v souvislostech 63. a 64. zasedání Valného shromáždění a s podílem české zahraniční politiky na rozpracování, diskusi a řešení celosvětových problémů.

V druhém prosincovém týdnu 2009 zasedaly v Kodani smluvní strany *Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (CP 15)* a současně byla uspořádána konference států, jež podepsaly Kjótský protokol. Vedoucím české delegace byl předseda vlády J. Fischer.

Členské státy Evropské unie, včetně České republiky, vytvořily pro tuto konferenci společnou pozici. Oznámily závazek snížit do roku 2020 emise o 20 % oproti roku 1990 a v případě, že v Kodani dojde k úspěšné dohodě, určit si snížení o 30 %. Během vyjednávání stanovila Evropská unie i částku na klimatická opatření pro období 2010 – 2012, která činí 7,2 mld. EUR. V pohledu Evropské unie by měly rozvojové země přispět redukcí skleníkových plynů o 15 až 30 % a připravit se na přechod na nízkouhlíkový rozvoj ekonomiky.

Závěrečný dokument konference nakonec nebyl přijat vzhledem k nesouhlasu rozvojových zemí, jež byly nespokojeny s nabídnutými závazky vyspělých zemí a s procedurálním postupem jednání. Výsledkem je právně nezávazný *Copenhagen Accord* o nezbytných opatřeních a spolupráci na snížení emisí, který účastníci vzali „na vědomí“.

Podíl České republiky na práci mezinárodních organizací je aktivní a svědomitě zacílený. Během předsednictví v Radě Evropské unie byla věnována značná pozornost koordinaci v postupu proti terorismu a otázkám mezinárodního práva souvisejícím s uplatňováním sankcí vůči zemím, jež terorismus podporují.

Boj proti terorismu je jednou z priorit české zahraniční politiky. Během předsednictví České republiky v 1. polovině roku 2009 pokračovala Evropská unie v některých již dříve započatých iniciativách a vedla rozhovory o spolupráci se zeměmi západního Balkánu a Jemenem. V říjnu 2009 navštívila Jemen, který má své místo ve strategických plánech teroristů, expertní mise Evropské komise, v níž působili i naši odborníci.

České předsednictví bylo nuceno se zabývat i problematikou detenční věznic v Guantánamo Bay. Evropská unie přivítala rozhodnutí nového amerického prezidenta věznici uzavřít a zahájila debatu o možném zapojení členských států do relokace zadržovaných osob, označených za „cleared to release“. O této otázce se jednalo i na neformálním dubnovém summitu Evropská unie – USA v Praze. Výsledkem byla dohoda o vzájemně koordinované pomoci americké administrativě, zakotvená ve společné deklaraci.

Problematika zadržovaných osob podezřelých z terorismu nebo zapletených do jeho sítí otevřela, podobně jako uplatňování sankcí vůči státům, jež terorismus podporují, poměrně složité otázky mezinárodního práva. Zástupci Ministerstva zahraničních věcí České republiky předsedali zasedáním pracovní skupiny Rady Evropské unie pro mezinárodní právo veřejné (COJUR) a podíleli se na přípravách diskusního setkání znalců mezinárodního práva, které se již tradičně konalo na okraj zasedání právních poradců Rady Evropy v březnu 2009 ve Štrasburku. Z neformálního zasedání COJUR v Praze vzešly podněty a doporučení pro implementaci Obecných zásad Evropské unie v dodržování mezinárodního práva humanitárního, realizované pak následným švédským předsednictvím.

Podpora mezinárodního práva humanitárního se tak stala další prioritou českého předsednictví. V návaznosti na ni převzalo Ministerstvo zahraničních věcí České republiky záštitu nad listopadovou konferencí *Mezinárodní humanitární právo – 60. výročí Ženevských úmluv z roku 1949*, která se konala na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Tradičně důležité postavení mají v naší zahraniční politice lidská práva. Během předsednictví České republiky bylo v pracovní skupině Rady Evropské unie pro lidská práva a demokracii přezkoumáno a aktualizováno osm souborů *Směrnice Evropské unie pro politiku v oblasti lidských práv (EU Guidelines on Human Rights)*. Byly zpracovány analýzy situace v jednotlivých zemích světa, pokud jde o legislativu umožňující tresty smrti, o mučení ve vyšetřovacím řízení a v policejní praxi, o násilí na ženách a jejich diskriminaci. Byla zahájena diskuse o dalších možnostech podpory obráncům lidských práv a spolupráce členských států Evropské unie při poskytování útočiště aktivistům v ohrožení. V březnu 2009 české předsednictví uspořádalo konferenci o podpoře demokracie ve světě, která doporučila konsolidovat relevantní nástroje vnější politiky tak, aby účinněji sloužily této podpoře.

Česká republika se od počátku výrazně profiluje v mechanismu *Všeobecného periodického přezkumu lidských práv (UPR)*, založeného při Radě OSN pro lidská práva. Jako

předsedající země Evropské unie připravovala ve spolupráci s Evropskou komisí přehledy témat, která by z pohledu Evropské unie měla být projednána s hodnocenými státy. Ve 3. výboru 64. Valného shromáždění OSN Česká republika reprezentovala Evropskou unii při jednání o nepřipustnosti praktik přispívajících k rozvíjení současných forem rasismu, xenofobních postojů a diskriminace menšin na etnickém a rasovém základu.

Stejně jako v minulých letech se Česká republika podílela na činnosti *Skupiny pro mezinárodní spolupráci ve výchovném šíření znalostí o holocaustu, jeho připomínání a výzkumu (Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research)*.

Zahraniční politika našeho státu má samozřejmě svou obecnější hodnotovou dimenzi. V koncepci pojmenované *transformační politika* se propojují jednotlivé nástroje ideového působení a praktické motivace, jež mohou ovlivnit stav lidských práv a demokracie ve světě. *Program transformační spolupráce*, přijatý v roce 2004, je samostatně definovanou součástí politiky vůči transformujícím se zemím, jakož i režimům nedemokratickým.

Cílem spolupráce je přispět k tomu, aby probíhající či možné budoucí změny v těchto zemích vedly k demokracii a právnímu státu, nikoli k chaosu, konfliktu a destabilizaci. Transformační spolupráce má napomáhat vytváření a posilování demokratických institucí a občanské společnosti a motivovat řádnou správu veřejných záležitostí (*good governance*). Program byl i v roce 2009 zaměřen na země na západním Balkáně a ve východní Evropě, nicméně se některé jednorázové aktivity týkaly i regionu Blízkého východu. Řada projektů, na nichž se podílejí české subjekty (především nevládní organizace, jejichž aktivitám přisuzuje Ministerstvo zahraničních věcí České republiky velký význam), jsou vícestranné či mezinárodní.

Transformační zkušenost je důležitou součástí *zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS)*, kterou Česká republika v souladu s mezinárodními principy a vlastními zájmy provádí na dvoustranném a mnohostranném základu. Hlavním cílem ZRS je přispět k omezení extrémní chudoby v méně vyspělých částech světa cestou udržitelného ekonomicko-sociálního rozvoje. Prioritními zeměmi v rámci bilaterální rozvojové spolupráce byly v roce 2009 Angola, Zambie, Jemen, Vietnam, Mongolsko, Moldavsko, Bosna a Hercegovina a Srbsko. Druhou skupinu tvoří projektové země Irák, Afghánistán, Kosovo, Kambodža, Etiopie a Palestinská autonomní území. V roce 2009 pokračoval vládou schválený tříletý

program rozvojové pomoci Gruzii. Z pohledu sektorů významnou část pomoci tvořila tradičně oblast vzdělávání, a to především pokud jde o vládní stipendia, poskytovaná v různých studijních programech. Dalšími prioritními sektory české ZRS byly průmyslový rozvoj, ochrana životního prostředí, zemědělství, zdravotnictví a doprava.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky klade velký důraz na zapojení nevládního sektoru a veřejnosti do rozvojové spolupráce. V průběhu minulého roku zahájila pod jeho vedením činnost Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci, sdružující donorská vládní místa, nevládní neziskové organizace i soukromý sektor.

V úzce související *humanitární pomoci* se česká zahraniční politika řídila mezinárodními standardy a přijatou *Operační strategií poskytování humanitární pomoci České republiky v roce 2009*, jež zprůhlednila financování humanitárních akcí a učinila je adresnějšími a více kontrolovatelnými. *Operační strategie* byla také využita během našeho předsednictví v Radě Evropské unie, kdy Česká republika jako první země předsedala nově vzniklé pracovní skupině *COHAFa* pro humanitární a potravinovou pomoc.

Vedle těchto zavedených aktivit v prosazování obecných hodnot západní civilizace měla česká zahraniční politika ještě ekonomickou dimenzi a své poslání v šíření naší kultury do zahraničí.

Podpora exportu a investic je i pro Ministerstvo zahraničních věcí České republiky důležitým úkolem. Velkou roli zde hraje *ekonomická diplomacie*, jež hledá a vytváří příznivé podmínky pro výměnu zboží, služeb, práce a investic směrem do zahraničí a naopak. Prosazuje vládní hospodářskou politiku v zahraničí na multilaterální a bilaterální úrovni, předkládá podněty pro obchodní dohody, organizuje stykové akce, obchodní mise a spolupracuje s hospodářskými komorami, vyhledává partnery a pomáhá budovat sítě kontaktů usnadňující vstup českých firem na zahraniční trhy.

Ekonomická diplomacie se opírá o síť zastupitelských úřadů, v jejichž rámci působí obchodně-ekonomické úseky, a státem zřízené agentury, jako jsou *CzechTrade* a *CzechInvest*. Kromě toho využívá služeb více než 150 honorárních konzulů, jmenovaných většinou se zřetelem k prosazování českých ekonomických zájmů.

Česká kultura zprostředkovaná do zahraničí není jen výběrem z aktuální produkce, nýbrž odkazuje k úrovni myšlení a kreativitě národní společnosti i ke způsobu jejího života.

Proto tolik záleží na ucelených projektech kulturní prezentace, na koncepci *Českých center*, na výběru jejich ředitelů, dobře zacílených programech a v neposlední řadě na uvážlivé mediální strategii. V rámci předsednictví České republiky v Radě Evropské unie se v Praze v květnových dnech uskutečnilo neformální setkání kulturních sekcí ministerstev zahraničních věcí Evropské unie.

V prvním pololetí 2009 se Česká republika ujala i předsednictví ve *Středoevropské kulturní platformě*, na níž se podílejí ještě Slovensko, Rakousko, Maďarsko, Slovinsko a Polsko. Jako téma společné kulturní akce bylo zvoleno 20. výročí pádu „železné opony“ a pro její konání symbolicky vybrána dvě města na obou stranách kdysi neprostopupné hranice – v České republice Slavonice a v Rakousku Vitoraz (Weitra). V průběhu roku byl dokončen projekt podporující českou literární tvorbu a její známost v zahraničí. Knihy českých autorů v překladech do angličtiny, němčiny, francouzštiny a španělštiny byly rozeslány na celkem 42 zastupitelských úřadů, které je poskytly partnerským kulturním reprezentacím, knihovnám, školám i knižním veletrhům a zpřístupnily je tak široké veřejnosti. Předání knih jednotlivým institucím bylo zpravidla spojeno s širšími informačními aktivitami, případně s cyklem literárních diskusí či seminářů o České republice.

V rámci pětiletého vládního programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí byla i v roce 2009 podporována výuka českého jazyka na univerzitách v zahraničí. (A nejen to – na velvyslanectvích a konzulátech je i poptávka po hodinách češtiny pro děti.) S podporou českého jazyka souvisí mj. i dotace nevládním neziskovým organizacím. Schválené projekty poskytovaly asistenční pomoc českým krajanským komunitám v zahraničí a přispěly k uchování jejich jazykové svébytnosti.

Náš každoročně publikovaný přehled se snaží zachytit široce rozvětvené aktivity Ministerstva zahraničních věcí České republiky v bilaterálních, regionálních, evropských a mezinárodních vztazích. Je pozoruhodné, jak jsou tyto hierarchizované aktivity provázány a jak se vzájemně doplňují. Mezinárodní vztahy jsou proměnlivé, difúzní soustava a naše ministerstvo je v nich pouze jedním z důležitějších aktérů. Hovoří se občas o menší míře zespolečenštění zahraniční politiky na rozdíl od politiky vnitřní. Je zahraniční politika státu jen „vládní vystupování navenek“? Může ministerstvo rozšířit své zorné pole a fungovat i jinak?

Zahraniční politika státu je nepochybně více než jiné oblasti doménou výkonné moci. Nejnovější vývoj v našem stále propojenějším světě však začíná poněkud relativizovat vládní monopol na zahraniční politiku. Stále více se projevují ostatní aktéři, stále více vstupuje do hry parlamentní diplomacie a v době internetu již vůbec nechybí kritická veřejnost.

Veřejná diplomacie funguje a ministerstvo se nebrání účelné spolupráci s organizacemi občanské společnosti. Dobře si uvědomuje, že svým konáním vytváří obraz České republiky doma i v zahraničí a že velmi záleží na mediálním zprostředkování jeho práce. Zájem z této strany byl během českého předsednictví v Radě Evropské unie v roce 2009 obrovský. Proto se snažíme o interaktivní vztah se sdělovacími prostředky a zdokonalujeme pro narůstající aktivity ministerstva a jeho zahraniční služby tak důležitý informační systém na internetových stránkách. Jedním z příspěvků je i tento přehledný materiál.

I. MNOHOSTRANNÁ SPOLUPRÁCE

1. Česká republika a Evropská unie, české předsednictví v Radě Evropské unie

Zhodnocení a průběh českého předsednictví v Radě Evropské unie

Česká republika si zvolila pro své předsednictví hlavní programové priority vyjádřené třemi „E“: *Ekonomika, Energetika a Evropská unie ve světě*.

Okolnosti ukázaly, že šlo o témata navýsost aktuální a platná. V těchto oblastech musí Unie i členské státy vyvíjet maximální společné úsilí, aby Evropská unie i v dobách nestability obstála a byla pro své občany přínosem. Evropská unie a její členské státy by při tom měly využívat možností, které integrační projekt přináší, a společně usilovat o odstraňování překážek, které brání využití tohoto potenciálu. V souvislosti s hospodářskou recesí a z ní vyplývající hrozbou protekcionistických nálad předsednické motto *Evropa bez bariér* získalo nový význam a symboliku.

Ve všech třech prioritních oblastech se českému předsednictví také podařilo dosáhnout hmatatelných výsledků. V legislativní oblasti bylo díky úzké spolupráci s členskými státy a unijními institucemi, především s Evropským parlamentem, úspěšně dokončeno projednávání více než osmdesáti konkrétních legislativních opatření.

Začátek českého předsednictví byl poznamenán ozbrojeným konfliktem v pásnu Gazy, který propukl na konci prosince 2008. Předsednictví neprodleně zahájilo jménem Evropské unie jednání s cílem dosáhnout co nejrychlejšího uzavření příměří. Toto úsilí výrazně přispělo k uvolnění humanitárních koridorů a následnému svolání dárcovské konference na podporu palestinské ekonomiky začátkem března v Šarm aš-Šajchu, včetně setkání *Blízkovýchodního kvartetu*.

Zvláštní odpovědnost má Evropská unie vůči zemím ve svém bezprostředním sousedství. České předsednictví investovalo mnoho energie a politického kapitálu do zahájení projektu *Východního partnerství*, který byl schválen na jarní Evropské radě a úspěšně zahájen na [summitu v Praze dne 7. 5. 2009](#). Spuštění tohoto projektu, podpořeného částkou ve výši 600 mil. EUR z rozpočtu Evropské unie, je historickým a strategickým krokem k vyšší míře angažovanosti Evropské unie vůči jejím východním sousedům.

Pokud jde o kvalitativně odlišný proces rozšiřování Evropské unie a snahu upevnit evropskou perspektivu zemí západního Balkánu, mělo české předsednictví s ohledem na situaci v oblasti omezený manévrovací prostor. Navzdory pozastaveným přístupovým rozhovorům s Chorvatskem však i zde dosáhlo pokroku, zejména v procesu vízové facilitace se zeměmi regionu. Ke konci předsednictví se podařilo dosáhnout posunu i v jednání s Tureckem otevřením kapitoly 16 – Daně.

Přední místo v zahraniční politice Evropské unie zaujímají vztahy s USA jakožto nejdůležitějším přirozeným partnerem a strategickým spojencem. Po nástupu nové administrativy započala diskuse o další vzájemné spolupráci. Klíčovou událostí bylo historicky první setkání prezidenta B. Obamy se všemi lídry Evropské unie na neformálním summitu v Praze v dubnu 2009. Hlavními tématy jednání byly otázky ekonomiky a hospodářské krize, energetiky, klimatických změn a dále bezpečnostní otázky související s vývojem v Afghánistánu, Pákistánu a Íránu.

Předsednictví České republiky v Radě Evropské unie a vnější vztahy EU

Oblast vnějších vztahů zaujímá v rámci Evropské unie významné postavení, které je odrazem upevňování pozice Unie jakožto globálního aktéra na mezinárodní scéně. Do oblasti vnějších vztahů Evropské unie patří kromě otázek Společné zahraniční a bezpečnostní politiky rovněž vnější obchodní politika, rozvojová pomoc, proces rozšiřování Evropské unie, vízové otázky, migrační politika a další vnější dimenze vnitřních politik Evropské unie. Česká republika mohla díky výkonu předsednictví v Radě definovat hlavní linie agendy vnějších vztahů Evropské unie pro první polovinu roku 2009, kde jako priority stanovila vztahy se zeměmi východní Evropy, vztahy se zeměmi západního Balkánu a transatlantické vztahy.

V průběhu českého předsednictví se na poli zahraniční politiky podařilo dosáhnout řady hmatatelných výsledků. Podařilo se úspěšně naplnit výše uvedené priority pro výkon předsednictví v Radě. Hlavní kroky českého předsednictví v těchto agendách byly následující:

Téma *východní Evropy* dominovalo na pořadu jednání Evropské unie během celého prvního pololetí roku 2009. Evropská unie má vůči zemím ve svém bezprostředním sousedství zvláštní zodpovědnost. Chyběl jí však koncept koherentní politiky východním směrem. Z tohoto důvodu české předsednictví investovalo mnoho energie a politického kapitálu do projektu *Východního partnerství*, který byl schválen na jarní Evropské radě

a úspěšně zahájen na summitu v Praze. Spuštění tohoto projektu, podpořeného částkou ve výši 600 mil. EUR, je důležitým krokem k vyšší míře angažovanosti Evropské unie vůči jejím východním sousedům, která skýtá přínos oběma zúčastněným stranám.

Pokud jde o kvalitativně odlišný proces rozšiřování Evropské unie a snahu naplňovat evropskou perspektivu zemí *západního Balkánu*, mělo předsednictví do určité míry omezený manévrovací prostor, daný pozastavenými přístupovými rozhovory s Chorvatskem, otevřenými otázkami v rámci regionu a v neposlední řadě ekonomickou krizí, přičemž všechny tyto faktory zpětně ovlivňovaly plnění podmínek stabilizačního a asociačního procesu ze strany dotčených zemí. Navzdory těmto omezením však i zde dosáhlo pokroku, zejména v procesu vízové liberalizace. České předsednictví také zprostředkovalo předání přihlášky Černé Hory k posouzení Komisi a přijalo přihlášku ke členství v Evropské unii od Albánie. Ke konci předsednictví se podařilo dosáhnout určitého posunu i v jednáních s Tureckem. Během českého předsednictví Evropská unie pokročila v posilování své role v Bosně a Hercegovině a přípravách na převzetí dodatečných úkolů vyplývajících z očekávaného zrušení úřadu Vysokého představitele. K němu však dojde až poté, co Bosna a Hercegovina splní stanovené podmínky. České předsednictví také podpořilo zapojení Kosova do regionální spolupráce a do procesu evropské integrace. Zvláštní pozornost věnovalo české předsednictví i rozšíření stipendijních možností pro studenty z regionu. Nejvýznamnější akcí ve vztahu k západnímu Balkánu se během českého předsednictví stalo neformální zasedání ministrů zahraničních věcí členských států Evropské unie, tzv. Gymnich, konaný v Hluboké nad Vltavou. Zasedání potvrdilo evropskou perspektivu všech západobalkánských zemí s tím, že ekonomická krize nesmí vztahy Evropské unie s těmito zeměmi ani tuto perspektivu nikterak oslabit.

Přední místo ve Společné zahraniční a bezpečnostní politice Evropské unie zaujímají *vztahy s USA* jakožto nejdůležitějším přirozeným partnerem a strategickým spojencem. Po nástupu nově zvoleného prezidenta do Bílého domu byly navázány kontakty s jeho administrativou a započata diskuse o intenzivní spolupráci umožňující společně čelit nejnaléhavějším globálním výzvám. Klíčovou událostí v tomto směru bylo historicky první setkání prezidenta B. Obamy se všemi lídry Evropské unie na neformálním summitu v Praze, které položilo solidní základy pro další prohloubení spolupráce mezi oběma břehy Atlantiku. V oblasti transatlantických vztahů dále české předsednictví pokračovalo v intenzivní

spolupráci s Kanadou, která byla završena oficiálním zahájením vyjednávání komplexní dohody o ekonomickém partnerství na květnovém summitu Evropská unie – Kanada v Praze.

Vedle stanovených priorit, nastíněných ve výše uvedených odstavcích, bylo potřeba věnovat značnou pozornost rovněž průběžným záležitostem, jako bylo například pokračování v úsilí o diverzifikaci dodávek energetických surovin a ochranu klimatu či dosažení pokroku v jednání s klíčovými partnery ve světě. Za českého předsednictví bylo s těmito partnery uspořádáno celkem deset setkání na úrovni hlav států a vlád. Zároveň se české předsednictví úspěšně vyrovnalo i s předem neplánovanými událostmi, které vyžadovaly zvýšené angažmá v čele Evropské unie. Jednalo se zejména o zvládnutí důsledků rusko-ukrajinské plynové krize a o urovnání krize v Gaze.

Lednová krize kolem dodávek ruského zemního plynu do Evropy byla vzhledem k velmi vážné situaci v některých členských státech skutečnou zkouškou jednoty a solidarity Evropské unie. Podařilo se docílit toho, že všichni unijní aktéři důsledně hovořili jedním hlasem. Také aktivní přístup a diplomatické nasazení českého předsednictví významně přispěly k tomu, že Rusko a Ukrajina nakonec vyřešily svůj vzájemný obchodní spor a dodávky plynu do Evropy byly obnoveny.

Důležitým krokem k posílení energetické bezpečnosti Evropské unie byla maximální podpora všem aktivitám vedoucím k prohloubení diverzifikace energetických zdrojů a přepravních tras prostřednictvím tzv. *Jižního koridoru*. České předsednictví pojalo Jižní koridor jako pás pro šíření prosperity, stability a bezpečnosti v oblasti jižního Kavkazu, Střední Asie a Blízkého východu – jako novodobou hedvábnou stezku, po níž proudí zboží, lidé a technologie, a to oběma směry. Základními stavebními prvky při realizaci takto pojatého koridoru jsou primárně spolupráce na poli energetiky a sekundárně spolupráce na poli dopravy. Vyvrcholením těchto snah českého předsednictví bylo uspořádání summitu [*Jižní koridor - nová hedvábná stezka*](#) v Praze, na kterém zástupci Evropské unie a některých producentů a tranzitních států podepsali společnou deklaraci vyjadřující konceptu Jižního koridoru podporu.

Samotný začátek předsednictví byl výrazně poznamenán ozbrojeným *konfliktem v pásmu Gazy*, který propukl na konci prosince 2008. Předsednictví neprodleně zahájilo jménem Evropské unie jednání s cílem dosáhnout co nejrychlejšího uzavření příměří. Úsilí vynaložené předsednictvím výrazně přispělo k uvolnění humanitárních koridorů

a k následnému svolání dárcovské konference na podporu palestinské ekonomiky začátkem března v Šarm aš-Šajchu, včetně setkání *Blízkovýchodního kvartetu*.

Mezi nejvýznamnější a rozsahem největší akce na území České republiky ve vztahu k *Latinské Americe* patřilo jednoznačně 14. zasedání ministrů zahraničních věcí [Evropská unie - Skupina Rio](#) dne 13. 5. 2009 v Praze. Jednání se účastnilo 56 delegací zemí Latinské Ameriky a Evropské unie. V rámci zasedání bylo přijato ambiciózní společné prohlášení, které se zabývalo problematikou obnovitelných zdrojů energie a udržitelného přístupu k energetické bezpečnosti a klimatickým změnám. Dalšími tématy diskuse byly obnova finanční stability a růstu světové ekonomiky v reakci na celosvětovou finanční krizi a pandemie viru chřipky typu A/H1N1.

V rámci vztahů Evropské unie s *Asií a Tichomořím* bylo v první polovině roku velmi aktivní české předsednictví v Radě Evropské unie, které uspořádalo kromě předpokládaného [summitu Evropské unie s Japonskem](#) v květnu 2009 rovněž summit [Evropská unie – Pákistán](#) v červnu 2009 (historicky první summit) a summity [Evropská unie – Čína](#) a [Evropská unie – Jižní Korea](#) v květnu 2009. V květnu 2009 se uskutečnila zasedání [ministrů zahraničních věcí ASEM ve Vietnamu](#) a ministrů zahraničních věcí [Evropská unie – ASEAN](#) v Kambodži.

Lisabonská smlouva

V roce 2009 se po přípravných jarních jednáních a po dokončení ratifikací v členských státech Evropské unie na podzim podařilo zajistit, že [Lisabonská smlouva](#) nabyla právní účinnosti dnem 1. 12. 2009.

Na *Evropské radě* 18. a 19. 6. 2009 se české předsednictví v roli mediátora zdárně zhostilo politických jednání, která dala vzniknout dohodě o zvýšení počtu poslanců Evropského parlamentu odpovídajícímu příslušným ustanovením Lisabonské smlouvy. Počet poslanců Evropského parlamentu se zvýší ze 736 na 754. Statut se všemi právy, včetně hlasovacího, získají dodateční europoslanci až poté, co změna bude stvrzena náležitou právní formou.

Dne 2. 10. 2009 v Irsku proběhlo druhé, opakované referendum k Lisabonské smlouvě. K volebním urnám přišlo 59 % oprávněných voličů. 67,13 % z nich se vyslovilo pro přijetí Lisabonské smlouvy, 32,87 % vyjádřilo hlasováním názor opačný. České předsednictví

se ve svém závěru postaralo o dojednání čtyř stěžejních „irských záruk“, které vytvořily předpoklad pro kladný výsledek referenda.

Do politické atmosféry ratifikace Lisabonské smlouvy promluvily v roce 2009 mj. verdikt německého spolkového ústavního soudu z 30. 6. 2009 i ratifikační podpisy prezidentů Polska L. Kaczyňského z 10. 10. 2009 a prezidenta České republiky V. Klause z 3. 11. 2009. K ratifikačnímu podpisu hlavy českého státu vedlo dojednání výjimky pro Českou republiku z budoucího uplatňování *Listiny práv občanů Evropské unie*, připojené k Lisabonské smlouvě, na Evropské radě 29. a 30. 10. 2009. Z politické dohody na zmíněné říjnové Evropské radě vyplynulo, že platnost české výjimky z Listiny základních práv občanů Evropské unie bude později stvrzena připojením České republiky k Protokolu, jež si již dříve vyjednaly Polsko a Velká Británie. Právně zakotvit českou výjimku umožní rozšíření platnosti příslušného Protokolu, vtělené např. do Smlouvy o přistoupení dalšího členského státu, třeba Chorvatska. Česká výjimka na straně jedné nijak neoslabuje domáhání se práv obsažených v Listině českými občany, na straně druhé zaručuje, že Evropský soudní dvůr v Lucemburku nebude moci vynášet verdikty vztahující se k české legislativě. Obsah a forma výjimky byly zvoleny tak, aby se pro případy nepředvídatelných okolností posílila majetková práva českých občanů potenciálně napadaná žalobami na navrácení majetku osobami zpochybňujícími některé právní akty související s výsledky 2. světové války.

Na podnět skupiny senátorů Parlamentu České republiky přezkoumával Ústavní soud České republiky – dokonce dvakrát – soulad Lisabonské smlouvy s ústavním pořádkem České republiky. V obou svých nálezech (26. 11. 2008 a 27. 10. 2009) konstatoval, že Lisabonská smlouva se nenachází v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, není tudíž třeba měnit Ústavu České republiky.

Novinky přináší Lisabonská smlouva předně v institucionální a právní architektuře Evropské unie. Lisabonská smlouva zároveň rozšiřuje zdroje a metody, z nichž Evropská unie pro politická rozhodnutí čerpá legitimitu. Lisabonská smlouva se současně soustřeďuje na vyšší efektivitu rozhodování, a to zejména ve společné zahraniční politice Evropské unie.

Do institucionálních linií zavádí Lisabonská smlouva posty stálého předsedy Evropské rady a vysokého představitele Evropské unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku, který současně zastává funkci místopředsedy Evropské komise a jakéhosi „koordinujícího komisaře“ dalších členů Evropské komise, do jejichž náplně spadají různé aspekty zahraniční

politiky (rozvojová pomoc, klimatické změny, rozšiřování Evropské unie, sousedská politika Evropské unie). Jednání Evropské rady bude připravovat a o jejích výsledcích bude pak Evropský parlament informovat stálý předseda Evropské rady. V těchto funkcích nahradí premiéra předsednické země. Ovšem povinnost seznámit Evropský parlament s programovými prioritami předsednictví a na jeho konci podat Evropskému parlamentu bilanci o výsledcích předsednického pololetí předsedovi vlády předsednické země nadále zůstane. Radou ministrů, která souhrnně shromáždí podklady pro jednání Evropské rady, předtím projednané sektorovými radami, např. Radou ministrů hospodářství a financí (ECOFIN) nebo Radou ministrů spravedlnosti a vnitra (JHA), bude Rada pro obecné záležitosti (GAC). Všechny sektorové Rady ministrů (ECOFIN, JHA aj.) i v institucionálním uspořádání Lisabonské smlouvy nadále povede členský stát Evropské unie vykonávající funkci rotujícího předsednictví.

Lisabonská smlouva předpokládá, že od roku 2014, nejpozději však od roku 2017, začne v Radě ministrů platit při většinovém hlasování systém dvojí většiny, vycházející z předepsaného kvóra členských států (55 %) a podílu celkové populace Evropské unie (65 %). Systém dvojí většiny nahradí systém vážených hlasů.

V právní architektuře Evropské unie je Lisabonská smlouva spojována s rušením tří dosavadních pilířů, v souladu s nimiž se utvářely i právní předpisy. Nezřídka to implikovalo duplikace. Ve skutečnosti však Lisabonská smlouva pilířovou strukturu právní architektury neruší, ale jen redukuje – a to ze tří na dva. Bývalý třetí pilíř – policejní spolupráce a soudní spolupráce v trestních věcech – byl převeden do pilíře prvního. Z toho plyne, že v uvedených politikách napříště většinové rozhodování v Radě ministrů a spolurozhodování Evropského parlamentu nahradí někdejší jednomyslnost. Pro zahraniční politiku budou nadále platit zvláštní ustanovení a procedury, včetně největšího rozsahu jednomyslného rozhodování. Bude tedy nadále druhým pilířem.

S dosavadními častými výtkami na adresu Evropské unie o nedostatečné legitimitě, z níž odvozuje přijímaná politická a právní rozhodnutí, se Lisabonská smlouva snaží vyrovnat trojím způsobem. Za prvé, rozšiřuje pravomoc Evropského parlamentu při schvalování legislativy Evropské unie spolurozhodovat s Radou ministrů Evropské unie. Míra spolurozhodování Evropského parlamentu s Radou po změnách zakotvených v Lisabonské smlouvě dosáhne 90 % všech případů rozhodování na úrovni Evropské unie. Nově

spolurozhodování nejvýrazněji zasáhne do operativní policejní spolupráce a do soudní spolupráce v trestních věcech. Za druhé, Lisabonská smlouva mnohem více než jakákoli dosavadní Smlouva o Evropské unii vtahuje do tvorby unijní legislativy národní parlamenty členských států. Dovoluje jim v daných souvislostech operovat „oranžovou“ a „červenou“ kartou, což znamená namítat, resp. žádat stažení navržené unijní legislativy, pokud by národní parlamenty shromáždily predepsaný počet hlasů (55 %) a ohrazovaly se proti dodržování principů subsidiarity (přijímání rozhodnutí co nejbližší občanům) ze strany navrhovatele unijní legislativy, v naprosté většině ze strany Evropské komise. Hlídat subsidiaritu, jinými slovy institucionální autonomii svých členských států, budou národní parlamenty mít možnost hlavně u policejní a soudní spolupráce, rodinné politiky Evropské unie apod. Třetí novinku, pojící se k rozšíření procedurální platformy pro politickou legitimitu, spojuje Lisabonská smlouva s „občanskou iniciativou“. Jedná se o případy, kdy by se jeden milion občanů z významného počtu členských států mohl prostřednictvím petice obrátit na Evropskou komisi, aby v oblasti, kterou oslovuje petice, navrhla odpovídající právní úpravu. Parametr „významného“ počtu členských států, z nějž musejí žadatelé petice pocházet, a v neposlední řadě také témata, k nimž nebude možné petiční žádosti sepsávat, bude třeba v náležité sekundární legislativě teprve upravit.

Očekávání vyšší efektivity rozhodování se pojí nejen k novému hlasovacímu mechanismu (viz výše), ale i ke koncentrované koordinaci v zahraniční politice. Daná skutečnost se bude vyjevovat v několika liniích, utvářejících novou podobu politického dialogu Evropské unie se třetími státy. Vnitřní koordinaci zahraniční politiky má utužit ustanovení Lisabonské smlouvy svěřující vedení *Rady pro zahraniční záležitosti (FAC)*, v níž zasedají ministři zahraničních věcí, do rukou Vysokého představitele Evropské unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku. Vysoký představitel bude jménem Evropské unie vést na ministerské úrovni politický dialog se třetími státy. Např. na ministerské setkání Evropské unie s Ruskem tak už napříště nepojede Trojka Evropské unie, sestávající ze šéfa diplomacie předsednické země, komisaře pro vnější vztahy a vysokého představitele, ale už jen Vysoký představitel sám. I v *Blízkovýchodním kvartetu*, uskupení Evropské unie, USA, Ruska a OSN pro politické řízení mírového procesu na Blízkém východě, bude Evropskou unii nově zastupovat jen Vysoký představitel. Nicméně sestava politiků ze strany Evropské unie na summitech Evropské unie se třetími státy se i po změnách daných Lisabonskou smlouvou početně neztmívá. Budou ji tvořit stálý předseda Evropské rady (nahradí premiéra

předsednické země), předseda Evropské komise a Vysoký představitel Evropské unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku.

Lisabonská smlouva na rozdíl od předchozích smluv explicitně klasifikuje typy kompetencí, jimiž Evropská unie a členské státy disponují. Jedná se z pohledu Evropské unie o kompetence exkluzivní, sdílené, doplňkové a koordinační. Kde to Smlouva ve prospěch Evropské unie výslovně neuvádí, náleží pravomoc členským státům.

V některých politikách mění Lisabonská smlouva dosavadní praxi výrazněji. Např. eliminovala dřívější rozlišení povinných (podpora cen a přímé platby zemědělcům) a nepovinných výdajů (podpora venkova) v rámci Společné zemědělské politiky. O povinných výdajích dříve Evropský parlament spolurozhodovat nemohl, o nepovinných ano, nově mu bude náležet pravomoc spolurozhodovat u obou kategorií výdajů. Lisabonská smlouva nově zavádí články o energetické politice (dosud se využívaly články Smlouvy regulující politiku ochrany životního prostředí) a třeba vesmírné politice. Za pozornost stojí i změna v Lisabonské smlouvě, podle které se Finanční perspektiva (velký rozpočet Evropské unie) bude napříště dojednat nikoli prostřednictvím meziinstitucionální dohody, ale na základě ustanovení obsažených přímo v Lisabonské smlouvě.

Rozšíření Evropské unie

Proces rozšíření, který pokračoval i v roce 2009, byl jedním z nejdůležitějších témat společného programu předsednického tria Francie, Česka a Švédska. Dne 14. 10. 2009 zveřejnila Evropská komise tzv. balíček k rozšíření obsahující [Strategii rozšíření a hlavní výzvy pro léta 2009 - 2010](#) a zprávy o pokroku pro jednotlivé kandidátské země (Chorvatsko, Turecko a Makedonie/FYROM) a potenciálně kandidátské země (Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Srbsko, Kosovo).

Tento balíček, obsahující doporučení pro další postup v oblasti rozšíření, byl podrobně diskutován na pracovní úrovni členskými státy Evropské unie, a následně na jeho základě Rada pro všeobecné záležitosti (GAC) přijala dne 8. 12. 2009 závěry k rozšíření, které poté potvrdila Evropská rada 10. – 11. 12. 2009.

Ze závěrů vyplývá, že proces rozšiřování probíhá i nadále na základě obnoveného konsenzu přijatého na zasedání Evropské rady v prosinci roku 2006. Každá země je hodnocena podle vlastních dosažených zásluh a pokroku. Země rozšiřovacího procesu musí

řešit zejména otázky fungování právního státu, boje proti korupci a organizovanému zločinu a posilování administrativní kapacity. Rada rovněž přivítala finanční pomoc prostřednictvím *Nástroje pro předvstupní pomoc (IPA)* a zdůraznila návaznost finanční pomoci na priority politiky rozšíření.

Chorvatsko

České předsednictví bylo založeno na úsilí dosáhnout maximálního pokroku v přístupových jednáních s Chorvatskem. Strategie rozšíření schválená Evropskou radou předpokládala postup přístupových rozhovorů Chorvatska podle cestovní mapy s tím, že technická část rozhovorů bude uzavřena do konce roku 2009. Postup nebylo možné dodržet zejména s ohledem na blokaci jednání z důvodu hraničního sporu mezi Slovinskem a Chorvatskem. Během švédského předsednictví se podařilo dosáhnout podpisu *Dohody o arbitráži k řešení hraničního sporu mezi Slovinskem a Chorvatskem*. Došlo k odblokování rozhovorů a během mezivládních konferencí v druhé polovině roku 2009 bylo otevřeno dalších šest kapitol a předběžně uzavřeno dalších deset kapitol. Chorvatsko vstoupilo do finální fáze přístupových rozhovorů a pokročilo v harmonizaci svého práva s právem Evropské unie. Celkem předběžně uzavřelo 17 kapitol a rozhovory otevřelo v 28 kapitolách. Současně se podařilo vypracovat finanční balíček pro přístupový proces Chorvatska a práci zahájila skupina pro návrh přístupové smlouvy mezi Evropskou unií a Chorvatskem.

Turecko

Česká republika podporuje plnohodnotné členství Turecka v Evropské unii za předpokladu splnění příslušných podmínek. Postup v jednání s Tureckem závisí bezprostředně na tom, jak bude tato země úspěšná při zavádění nezbytných reforem a jak si bude počínat v řešení kyperské otázky, resp. v turecko-kyperských vztazích.

Během českého i švédského předsednictví se podařilo udržet tempo negociací otevřením po jedné kapitole. Rada v závěrech k Turecku přivítala jeho reformní úsilí a ocenila pozitivní kroky v oblastech soudní, civilní a vojenské a kulturních práv, rovněž demokratickou iniciativu ke kurdské menšině. Vyzvala současně Turecko, aby posílilo úsilí v dalších oblastech s cílem zcela naplnit Kodaňská kritéria. Rada ocenila regionální význam Turecka, snahy o normalizaci vztahů s Arménií a podpis mezivládní dohody o plynovodu Nabucco. Zdůraznila, že Turecko musí dbát o dobré sousedské vztahy, resp. urovnávání sporů

v souladu s Chartou OSN. S politováním Rada konstatovala, že Turecko nadále odmítá plnit své závazky vyplývající z *Dodatkového protokolu k Asociační dohodě* a že nepokročilo v normalizaci vztahů s Kyprem. Z tohoto důvodu Rada i nadále ponechá v platnosti svá opatření z roku 2006 (neotevírání osmi negociačních kapitol a neuzavírání žádné kapitoly) a vrátí se k této otázce v návaznosti na zprávu Evropské komise příští rok. Pokrok v těchto otázkách Rada očekává bez dalších prodlev. Rada očekává aktivní podporu Turecka probíhajícím jednáním o sjednocení Kypru.

Na konci roku 2009 mělo Turecko z celkových 35 kapitol 12 otevřených, z nichž jedna byla předběžně uzavřena.

Ostatní země západního Balkánu

České i švédské předsednictví se zasazovala o pokrok ve stabilizačním a asociačním procesu na západním Balkáně a podporu jeho přerůstání v proces přístupový. Mezi hlavní milníky patřily ukončení ratifikace Stabilizační a asociační dohody s Albánií, předání přihlášky Černé Hory a Albánie Evropské komisi k posouzení, započetí implementace Prozatímní dohody o obchodu a obchodních záležitostech se Srbskem a následně přijetí srbské přihlášky ke členství.

Samostatným procesem přibližování regionu Evropské unii je i vízová liberalizace. Na základě plnění stanovených podmínek mohla být s platností od 19. 12. 2009 zrušena krátkodobá víza pro Makedonii/FYROM, Srbsko a Černou Horu.

Švédské předsednictví v Radě Evropské unie

Švédské předsednictví následovalo po českém předsednictví a proběhlo v druhé polovině roku 2009. Švédskému předsednictví dominovaly otázka reformy institucí, ochrana klimatu a boj s hospodářskou krizí. Zároveň bylo konfrontováno s tím, že těsně před jeho začátkem proběhly volby do Evropského parlamentu a spolu s tím byl zahájen proces, který vyústil v nominaci nové Evropské komise na závěr švédského předsednictví. Počátkem švédského předsednictví byl zvolen předsedou Evropského parlamentu J. Buzek.

Během švédského předsednictví byla dokončena ratifikace Lisabonské smlouvy. V září 2009 byl J. M. Barroso potvrzen Evropským parlamentem ve funkci předsedy Evropské komise, a zahájil tak své druhé funkční období. Zároveň po vstupu Lisabonské

smlouvy v platnost k 1. 12. 2009 předložily členské státy Evropské unie své kandidáty na komisaře. Předseda Evropské komise navrhl v prosinci 2009 členy své nové Komise, ve které se České republice podařilo získat nominaci na prestižní post komisaře pro rozšíření a sousedskou politiku. Klíčovým momentem po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost bylo jmenování Stálého předsedy Evropské rady H. van Rompuye a Vysoké představitelky Evropské unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku C. Ashtonové na mimořádné Evropské radě dne 19. 11. 2009.

Během švédského předsednictví se uskutečnily celkem čtyři Evropské rady a řada sektorových rad, které byly odrazem klíčových témat a hlavních priorit švédského předsednictví. Švédské předsednictví dosáhlo naplnění svých priorit zejména v oblastech ekonomiky a boje s hospodářskou krizí nebo spravedlnosti a vnitra (*Stockholmský program*). Klimatický summit *COP15* v Kodani byl spíše zklamáním v porovnání s vyvolanými očekáváními.

Švédskému předsednictví se podařilo nalézt kompromisy v klíčových rozšiřovacích otázkách. Během švédského předsednictví se podařilo odblokovat rozhovory zatížené slovinsko-chorvatským sporem. Podařilo se udržet rozhovory s Tureckem v běhu. V období švédského předsednictví podaly přihlášky do Evropské unie Island a Albánie, obě byly postoupeny Evropské komisi ke stanovisku. V závěru švédského předsednictví pak podalo přihlášku do Evropské unie i Srbsko, s nímž byla zahájena implementace Prozatímní dohody o obchodu a obchodních záležitostech.

V oblasti vnějších vztahů si švédské předsednictví mj. vytyčilo posílení role Evropské unie jako globálního hráče, včetně efektivnějšího zvládnání mezinárodních krizí. Během švédského předsednictví se uskutečnilo několik vrcholných summitů: [Evropská unie – Jihoafrická republika](#), [Evropská unie – Brazílie](#), [Evropská unie – USA](#), [Evropská unie – Čína](#), [Evropská unie – Rusko](#) a [Evropská unie – Ukrajina](#).

V reakci na malý pokrok v mírových rozhovorech začala Evropská unie pod vedením švédského předsednictví aktivněji jednat o možných podnětech vedoucích k jejich opětovnému nastartování a zároveň o krocích k podpoře Palestiny v jejím úsilí o vybudování samostatného státu. Nepodařilo se zamezit rozdílné pozici členských států při hlasování v OSN o tzv. *Goldstonově zprávě* ke konfliktu v Gaze.

V oblasti transatlantických vztahů byl zahájen dialog v oblasti energetiky ([Energetická rada Evropská unie - USA](#)). Stejně tak došlo k oživení [Transatlantické ekonomické rady](#), která se sešla v říjnu 2009 ve Washingtonu. Ve vztazích s Kanadou byla zahájena jednání o nové ekonomické dohodě. Lze ocenit, že švédské předsednictví, stejně jako Evropská komise, aktivně zvedaly problematiku víz (včetně znovuzavedení vízové povinnosti pro české občany) na všech relevantních jednáních s Kanadou.

Kvůli pokračující jaderné kauze a lidskoprávní situaci se během švédského předsednictví vyhrotily vztahy s Íránem. Evropská unie se prostřednictvím tzv. *skupiny 5+1* účastnila obnoveného dialogu s Íránem o jeho jaderném programu. Tato jednání zatím díky neochotě íránské strany výsledek nepřinesla, proto Evropská unie ve spolupráci s USA, ale i Ruskem a Čínou, začala prozkoumávat další možnosti, včetně případných sankcí Rady bezpečnosti OSN.

Zastupování České republiky před Soudní dvorem EU a Soudem ESVO

Zastupování České republiky před Soudním dvorem Evropské unie (pozn.: vstupem Lisabonské smlouvy v platnost došlo ke změně v organizaci soudních orgánů Evropské unie a ke změně jejich označení; namísto legislativně nezakotveného pojmu *Evropský soudní dvůr*, který zaštiťoval Soudní dvůr, Soud prvního stupně a Soud pro veřejnou službu, nyní existuje [Soudní dvůr Evropské unie](#), který se dále člení na Soudní dvůr, Tribunál a Soud pro veřejnou službu), zajišťuje od vstupu České republiky do Evropské unie Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, v jehož rámci je výkonem této agendy pověřen vládní zmocněnec. Funkce vládního zmocněnce byla zřízena usnesením vlády České republiky č. 113 ze dne 4. 2. 2004 o Statutu vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Soudním dvorem Evropských společenství a Soudem prvního stupně (dále jen *Statut vládního zmocněnce*). Statut vládního zmocněnce vymezuje pravomoc vládního zmocněnce a podstatu jeho činnosti. Usnesením vlády České republiky č. 435 ze dne 13. 4. 2005 byla pravomoc vládního zmocněnce rozšířena rovněž na zastupování České republiky před Soudním dvorem Evropského sdružení volného obchodu (dále jen *Soud ESVO*).

Prvním vládním zmocněncem byl usnesením vlády České republiky č. 422 z 5. 5. 2004 jmenován T. Boček. Od roku 2008 do současnosti je vládním zmocněncem M. Smolek, který byl jmenován usnesením vlády České republiky č. 246 ze dne 10. 3. 2008.

Statut vládního zmocněnce zřizuje tzv. *Výbor vládního zmocněnce* jako meziresortní poradní a konzultační orgán. Výbor se v roce 2009 sešel celkem desetkrát. Prostřednictvím výboru vládní zmocněnc informoval jednotlivé resorty o vývoji případů před Soudním dvorem Evropské unie, o řízeních o porušení práva Evropské unie a o vyjádřeních České republiky v jednotlivých kauzách. Dále byly na zasedáních výboru diskutovány otázky týkající se problematiky transpozice předpisů práva Evropské unie, výsledků jednání pracovní skupiny Rady „Soudní dvůr“, které vládní zmocněnc předsedal během českého předsednictví, jakož i otázky související se vstupem Lisabonské smlouvy v platnost, zejména změny, které tato smlouva přinesla, pokud jde o označení, fungování a pravomoci soudních orgánů Evropské unie a pokud jde o pravomoci Evropské komise v oblasti řízení pro porušení práva Evropské unie.

V roce 2009 bylo proti České republice nově zahájeno 45 řízení o porušení práva Evropské unie, jejichž prostřednictvím dbá Evropská komise na dodržování unijního práva ze strany členských států. Oproti roku 2008 se jedná o pokles nově započatých řízení cca o čtvrtinu (v roce 2008 bylo zahájeno 61 řízení); celkový počet řízení zahájených proti České republice od doby vstupu do Evropské unie do konce roku 2009 činil 450 případů. Z těchto případů se podařilo značnou část zastavit před tím, než se dostaly do fáze žaloby k Soudnímu dvoru – konci roku 2009 tak činil počet probíhajících řízení 58, z toho 33 řízení se k tomuto datu nacházelo ve v první procesní fázi (formální upozornění), 22 řízení ve druhé procesní fázi (odůvodněné stanovisko) a tři řízení ve fázi žaloby před Soudním dvorem.

V roce 2009 byly proti České republice podány čtyři žaloby k Soudnímu dvoru, z nichž jednu se podařilo ještě v průběhu roku 2009 vzít zpět. Celkem byly v roce 2009 na základě žádosti České republiky vzaty zpět čtyři žaloby. Zároveň byl v roce 2009 vynesena proti České republice jeden odsuzující rozsudek týkající se neprovedení směrnice 2007/14/ES z oblasti finančního trhu. Celkem tak ke konci roku 2009 probíhala před Soudním dvorem tři řízení tohoto typu.

V řízeních o předběžné otázce, kterými se národní soudy členských států obracují na Soudní dvůr s dotazem na výklad určitého ustanovení aktu práva Evropské unie či na jeho platnost, obdržel vládní zmocněnc v roce 2009 cca 390 podání v cca 250 řízeních. Česká republika se v roce 2009 aktivně účastnila celkem 47 těchto řízení, a to zejména z důvodu důležitosti předběžných otázek pro legislativní a aplikační praxi v České republice

a s ohledem na zájem prosadit výklad aplikovaný v České republice. Ve 35 případech bylo předloženo písemné vyjádření a v 16 případech se Česká republika účastnila ústního jednání. Od vstupu České republiky do Evropské unie tedy můžeme sledovat trend postupného nárůstu aktivity České republiky v řízení o předběžné otázce (v roce 2006 se Česká republika vyjadřovala osmnáctkrát, z toho 14 písemných a čtyři ústní vyjádření, v roce 2007 dvanáctkrát, z toho devět písemných a tři ústní vyjádření, v roce 2008 čtyřicetkrát, z toho 32 písemných a osm ústních vyjádření).

Vyjádření směřovala do oblasti obecných principů práva Evropské unie, volného pohybu zboží, služeb a osob, soudní příslušnosti, ochrany spotřebitele, hospodářské soutěže, veřejných zakázek, sociálního zabezpečení, celních otázek, uznávání kvalifikací či práva duševního vlastnictví.

Ke konci roku 2009 běželo před Soudním dvorem celkem pět řízení o předběžné otázce zahájených na základě otázek podaných českými soudy (C-223/08 *Kyrian*, C-299/09 *Dar Duale Abfallwirtschaft*, C-339/09 *Skoma – Lux*, C-393/09 *Bezpečnostní softwarová asociace*, C-399/09 *Landtová*). Ve věci C-223/08 *Kyrian*, týkající se výkladu směrnice o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek vyplývajících z některých dávek, cel, daní a jiných opatření, navázala Česká republika na své písemné vyjádření z roku 2008 ústním vystoupením. Ve věci C-339/09 *Skoma – Lux*, týkající se celního zařazení určitého zboží, bylo v prosinci 2009 Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření České republiky. Oznámení o zahájení řízení v dalších třech uvedených případech, týkajících se otázek autorskoprávní ochrany počítačových programů, nakládání s odpady a diskriminace při přiznávání výše doplatku ke starobním důchodům, byla vládnímu zmocněnci doručena na konci roku 2009. Písemná vyjádření v těchto věcech budou odeslána Soudnímu dvoru na začátku roku 2010.

Z otázek podaných jinými soudy, které úzce souvisejí s Českou republikou, byly v roce 2009 vydány rozsudky ve věci C-115/08 *ČEZ*, týkající se oprávnění rakouského soudu rozhodovat o provozu jaderného zařízení na území České republiky, a ve věci C-478/07 *Budějovický Budvar*, týkající se otázky zachování národní ochrany zeměpisného označení „Bud“. Případ *ČEZ* byl rozhodnut zcela ve prospěch České republiky, a to tak, že rakouské soudy nejsou oprávněny rozhodovat o provozu jaderného zařízení, který byl schválen orgány České republiky. Česká republika se v této věci v roce 2009 také účastnila ústního jednání.

V roce 2009 nepodala Česká republika žádnou novou žalobu na neplatnost aktu orgánu Evropské unie. V případě naposledy zahájeného řízení z října 2009 ve věci T - 465/08 Česká republika proti Komisi, ve kterém Česká republika napadá platnost rozhodnutí Evropské komise o provedení vyrovnání závazků a pohledávek Evropské komise, proběhly v roce 2009 písemné úkony účastníků řízení. Ke konci roku 2009 tak probíhala celkem tři řízení před Tribunálem, ve kterých Česká republika napadá platnost rozhodnutí Evropské komise. Jedná se o řízení ve věci T - 194/07 [emisní povolenky], T - 248/07 [nadležící zásoby] a T - 465/08 [zápočet Phare]. Kromě výše uvedeného v roce 2009 nedošlo v těchto řízeních k dalším jednáním účastníků.

Česká republika má také možnost intervenovat v řízeních před Soudním dvorem nebo Tribunálem na jedné straně sporu jakožto vedlejší účastník. Této možnosti dosud Česká republika využila ve 22 případech, přičemž řízení o devíti z nich stále probíhá. Nejvýznamnější z nich jsou řízení o porušení práva Evropské unie vedená Evropskou komisí proti šesti členským státům, ve kterých Evropská komise napadá vnitrostátní právní úpravy těchto států upravující podmínku státní příslušnosti pro přístup k povolání notáře. Česká republika prostřednictvím vládního zmocněnce intervenuje na straně dotčených členských států. Česká republika intervenovala také v řízení o posudku 1/09, v jehož rámci je úlohou Soudního dvora posoudit slučitelnost Dohody o jednotném systému pro vedení patentových sporů s právem Evropské unie.

V roce 2009 se Česká republika vůbec poprvé účastnila řízení (písemné i ústní části) před Soudem ESVO, a to ve věci E - 4/09 *Inconsult Anstalt*, která se týkala určení, zda internetová stránka může představovat tzv. „trvanlivé médium“ ve smyslu směrnice o zprostředkování pojištění.

V rámci českého předsednictví organizoval vládní zmocněnec v první polovině roku 2009 dvě akce (přednášku generálního advokáta Soudního dvora M. P. Madura a setkání vládních zmocněnců všech členských států Evropské unie). Zároveň vládní zmocněnec předsedal pracovní skupině Rady *Soudní dvůr*, v rámci které bylo v průběhu českého předsednictví dosaženo kompromisu ohledně změny jednacího řádu Soudního dvora Evropské unie.

Lisabonská strategie a konkurenceschopnost Evropské unie

V souvislosti s hospodářským zpomalením nabývala stále většího významu [Lisabonská strategie](#) jako soubor nástrojů pro posílení konkurenceschopnosti a odolnosti evropské ekonomiky a ve druhé polovině roku i diskuse nad navazující [Strategií Evropské unie 2020](#).

Během českého předsednictví bylo v rámci závěrů jarní Evropské rady zdůrazněna nutnost respektovat dlouhodobé cíle Strategie při provádění krátkodobých opatření reagujících na negativní vývoj hospodářství. Předsednictví rovněž zorganizovalo pravidelné setkání *tzv. Lisabonských koordinátorů* v dubnu 2009. Zároveň byly deklarovány prioritní oblasti, kde by měl být učiněn další pokrok. Jedná se zejména o zvýšení a zefektivnění investic do výzkumu a vývoje, vzdělávání a inovací v rámci posilování znalostního trojúhelníku a zlepšení spolupráce mezi oblastí výzkumu, vývoje a vzdělávání a podnikovou sférou.

Budoucnost Lisabonské strategie po roce 2010, celkové zlepšení implementačního procesu a diskuse o provázanosti krátkodobých opatření a dlouhodobých priorit Strategie Evropské unie 2020 patřily mezi aktuální témata ke konci roku 2009 s tím, že Česká republika si uvědomovala zejména nutnost posílení konkurenceschopnosti Evropské unie jako celku, a to jak v oblasti zlepšení fungování vnitřního trhu Evropské unie, tak i z pohledu zvýšení externí konkurenceschopnosti Evropské unie. Česká republika průběžně ovlivňuje formování budoucnosti nové Strategie.

Důležitým předpokladem pro konkurenceschopnost Evropské unie je dodržování pravidel hospodářské soutěže. Specifikem politiky hospodářské soutěže v Evropské unii je i poměrně přísné posuzování státních podpor členských států, které má zabránit pokřivení vnitřního trhu a prosazování ekonomických zájmů jednotlivých členských států na úkor jiných prostřednictvím subvencí vlastních společností. Na druhou stranu, státní podpora má do budoucna sehrát i velmi pozitivní roli především jako jeden z nástrojů přechodu k ekologicky šetrnému hospodářství.

Česká republika se k cílům politiky hospodářské soutěže v Evropské unii dlouhodobě hlásí. V době svého předsednictví Česká republika poznala, že tyto cíle se ukázaly být možná aktuálnější než kdykoliv předtím v historii Evropské unie. V době ekonomické recese, která

pokračovala i v roce 2009, proto české předsednictví při každé vhodné příležitosti zdůrazňovalo nutnost respektovat pravidla hospodářské soutěže při koncipování protikrizových opatření a zdržet se protekcionismu.

Česká republika si však byla vědoma skutečnosti, že některé sektory ekonomiky jsou zasaženy krizí zvláště citelně a že existuje prostor pro rozumná opatření. V důsledku spolupráce mezi Evropskou komisí a českým předsednictvím vznikl například společný rámec pro schémata obnovy vozového parku (tzv. „šrotovné“). Rozhodnutí, zda na „šrotovné“ poskytnout finanční prostředky, či nikoliv, zůstává na rozhodnutí členských států. Pro Českou republiku bylo zásadním hlediskem, aby vyplácení „šrotovného“ probíhalo na nediskriminačním základě. Sanaci některých odvětví ekonomiky umožnila po začátku krize pružnější dočasná pravidla pro poskytování státních podpor. Záchranný proces proběhl, alespoň podle oficiálního vyjádření Evropské komise, koordinovaně, na čemž mají zásluhu Evropská komise i jasný postoj českého předsednictví.

Základní principy fungování vnitřního trhu se podařilo navzdory různým tlakům zachránit a tendence k nezvladatelnému intervencionismu a k oslabení zásad hospodářské soutěže se podařilo potlačit, což lze považovat za jeden z hlavních úspěchů českého předsednictví. Nelze však přehlédnout, že objem poskytovaných státních podpor v letech 2008 a 2009 oproti roku 2007 dramaticky vzrostl.

Vnitřní trh Evropské unie a sektorové politiky

Přestože vnitřní trh tvoří základ integračního procesu Evropské unie, Česká republika stále vnímá značné nedostatky v rámci fungování vnitřního trhu. Zároveň si je vědoma faktu, že existuje řada oblastí, kde je možné dosáhnout dalšího pokroku. To bylo reflektováno i během českého předsednictví, a to i v souladu s mottem předsednictví *Evropa bez bariér*. Mezi prioritní oblasti proto patřil především proces transpozice směrnice o službách na vnitřním trhu. České předsednictví např. ve spolupráci s Evropskou komisí zorganizovalo dvě konference věnující se problematice vnitřního trhu; konference [*Rozšíření Evropské unie - 5 let poté*](#) potvrdila jednoznačně převažující pozitivní ekonomické důsledky „výhodního“ rozšíření pro všechny členské státy i pro globální postavení Evropské unie jako celku, [*Konference o budoucnosti služeb na vnitřním trhu*](#) se pak věnovala uvádění zmíněné směrnice o službách, této stěžejní legislativy umožňující hladší fungování vnitřního trhu v oblasti služeb, do života.

Aktivně podpořena byla i revize řady předpisů upravujících některé technické požadavky na výrobky v rámci procesu technické harmonizace a finalizace *tzv. zbožíového balíčku*, který odstraňuje řadu překážek na trhu, tentokrát se zbožím. Značná pozornost byla věnována během celého roku i oblasti *tzv. lepší regulace*, což Česká republika dlouhodobě vnímá jako klíčový faktor pro zvyšování konkurenceschopnosti České republiky i Evropské unie jako celku.

Mobilita pracovních sil a zaměstnanost

Jednou z priorit České republiky v oblasti vnitřního trhu je zajištění maximální mobility pracovních sil Evropské unie. V rámci hesla českého předsednictví *Evropa bez bariér* se Česká republika zaměřila na všechny aspekty mobility občanů členských států na trhu práce Evropské unie (profesní, geografická a sociální). V období krize je každý z typů mobility velmi důležitý především pro zajištění pružného trhu práce, hospodářského růstu a sociální soudržnosti. Českému předsednictví se podařilo dokončit nové dokumenty, které výrazně modernizují a zjednodušují stávající pravidla pro zajištění sociálních nároků občanů Evropské unie, kteří žijí a pracují v jiném členském státě. Nová pravidla zrychlí vyřizování žádostí občanů Evropské unie žijících v jiném členském státě, odbourají některé bariéry a zmodernizují výměnu informací mezi úřady v 27 členských státech.

Česká republika prosazovala volný pohyb pracovních sil na bilaterální úrovni i v evropských institucích a aktivně se snažila o zrušení přechodných období a odstranění bariér volného pohybu pracovníků ve zbývajících zemích „EU – 15“. Od května 2009, kdy bylo ukončeno druhé přechodné období k uvolnění pohybu pracovních sil, většina zemí Evropské unie otevřela svůj pracovní trh pracovníkům z nových členských států a ostatní země Evropské unie uvolnily přístup v sektorech a profesích s významným nedostatkem domácích pracovních sil. Rakousko má od května 2009 částečně otevřený svůj trh pro 65 profesí a Německo uvolnilo trh práce alespoň pro kvalifikované pracovní síly s vysokoškolským vzděláním, absolventy německých škol a zároveň i pro nedostatkové profese. Poslední možné etapy pro uplatňování omezení volného pohybu pracovníků tak už využívají jen Rakousko a Německo.

České předsednictví dosáhlo dohody o zpružnění fungování *Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci*, jehož cílem je efektivněji podpořit pracovníky, kteří se stali nadbytečnými v důsledku globalizace a celosvětové finanční a ekonomické krize. Významnou

změnou obsaženou v novelizovaném textu je mj. časově omezená možnost jeho použití na případy propuštění z důvodu hospodářské a finanční krize.

České předsednictví vynaložilo rovněž nemalé úsilí s cílem dosáhnout kompromisu při vyjednávání s Evropským parlamentem v otázce revize směrnice o některých aspektech úpravy pracovní doby. Záměrem revize bylo novelizovat některá ustanovení směrnice, přičemž nejkomplikovanější jednání se vedla kolem používání výjimky, jež zaměstnanci umožňuje pracovat i nad rámec 48 hodin týdně. Česká republika důsledně hájila zájmy členských států, avšak Evropský parlament kompromisním návrhům nebyl otevřený.

Počátkem roku 2009 se členské státy shodly na společném přístupu k tématu rodičovské péče o děti, kdy je třeba reflektovat nejlepší zájem dítěte a kvalitu péče. Projednávána byla také otázka opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci těhotných zaměstnankyň, zaměstnankyň krátce po porodu nebo kojících zaměstnankyň. Byl zdůrazněn i význam investic do sociálních služeb v období krize jako zdroje nových pracovních příležitostí.

Právo obchodních společností, duševní vlastnictví a ochrana spotřebitele

V průběhu roku 2009 schválil Evropský parlament zjednodušení 3. a 6. směrnice v oblasti práva obchodních společností (tj. směrnice o fúzích akciových společností a směrnice o rozdělení akciových společností), což by společností účastnících se fúze nebo rozdělení mohlo přinést úspory až 165 mil. Kč ročně. Nová úprava má umožnit akcionářům společností stanovit, které zprávy jsou pro ně v případě fúze skutečně potřebné.

Po celý rok probíhaly intenzivní diskuse k nařízení o *statutu evropské soukromé společnosti (SPE)*, jakési „evropské s.r.o.“, která má být určena především pro malé a střední podniky a přispět k tomu, aby i tento sektor podniků, klíčový pro unijní ekonomiku, mohl využívat výhod vnitřního trhu a aby byl posílen objem jeho přeshraniční obchodní aktivity (podniky by především ušetřily na zakládání poboček). Obě předsednictví učinila v návrhu nařízení zřetelný pokrok, dosažení dohody se očekává během stávajícího předsednictví Španělska.

Velkou šancí na zvýšení konkurenceschopnosti Evropské unie a oblastí, kde existuje rovněž značný prostor pro úsporu nákladů a zavádění nových unijních modelů, je i právo duševního vlastnictví. Diskuse o zavedení komunitárního patentu a jednotného patentového

soudnictví probíhají na úrovni Evropské unie již mnoho desetiletí. Cílem je zlevnit a zefektivnit patentovou ochranu v Evropské unii a reformovat současný systém patentové ochrany, který je několikanásobně dražší než v USA a Japonsku. V prvním pololetí roku 2009 dosáhla Rada Evropské unie, vedená Českou republikou, v této mimořádně komplikované a kontroverzní otázce shody nad podáním žádosti o posudek Evropskému soudnímu dvoru, aby posoudil kompatibilitu chystané *Dohody o vzniku Integrovaného soudního systému pro patenty* se Smlouvou o Evropském společenství (dnes Smlouvou o fungování Evropské unie). Soudní dvůr by měl v této věci rozhodnout v roce 2010. Průlomové závěry ve věci zlepšení patentového systému v Evropě a obecný přístup k nařízení o komunitárním patentu schválila Evropská rada za následujícího švédského předsednictví.

V oblasti autorských práv byla jednou z důležitých událostí iniciativa americké společnosti Google digitalizovat obsah knižních děl (i bez souhlasu držitelů autorských práv) a zpřístupnit je na internetu. Situace spěje k soudnímu vyrovnání v USA. Česká republika hájila a nadále bude hájit zájmy českých autorů a nakladatelů a řešit v Evropské unii situaci takovým způsobem, aby nedošlo k porušení mezinárodního práva v oblasti autorských práv.

V oblasti ochrany spotřebitele, která se dotýká každého z téměř 500 milionů spotřebitelů v Evropské unii, se Česká republika zapojila do práce na chystané směrnici o právech spotřebitelů, která má přinést rozsáhlou revizi současného spotřebitelského práva s cílem spotřebitelské právo zjednodušit, harmonizovat, zabránit fragmentaci vnitřního trhu a podpořit přeshraniční obchod a nakupování v rámci Evropské unie. V době internetových nákupů je roztržitost těchto předpisů zvláště citelná a v mnoha případech znemožňuje evropským spotřebitelům nakupovat on-line v zahraničí. Na základě diskusí v Radě Evropské unie české předsednictví vypracovalo první konsolidované znění návrhu směrnice o právech spotřebitelů a intenzivní diskuse pokračovala i za švédského předsednictví.

Věda a výzkum

V oblasti výzkumu a vývoje byl během českého předsednictví kladen důraz na další rozvoj [*Evropského výzkumného prostoru \(ERA\)*](#). České předsednictví předložilo dokument k další realizaci *VIZE ERA 2020*, jehož přílohou byla i zpráva o jejím aktuálním stavu. Zejména se jednalo o dvě oblasti důležité pro rozvoj ERA, a to Evropské výzkumné infrastruktury a odstranění bariér mobility výzkumných pracovníků. Předsednictví České republiky zaměřilo svoji pozornost na realizaci znalostního trojúhelníku, transfer znalostí

a technologií. Podporovalo především zlepšení spolupráce mezi vysokým školstvím, výzkumem a podniky s důrazem na roli vysokých škol z hlediska výzkumu, nových technologií a inovací. Propojení odborného vzdělávání s potřebami podniků podporuje konkurenceschopnost Evropské unie.

Během českého předsednictví byl schválen právní rámec [Společenství pro evropské konsorcium výzkumných infrastruktur \(ERIC\)](#), které má bezprostřední vliv na budoucnost výstavby velkých výzkumných infrastruktur v Evropě. Cílem návrhu je dosáhnout, aby nově založené výzkumné infrastruktury automaticky získávaly status mezinárodní organizace, a byly tak osvobozeny od platby daně z přidané hodnoty. Probírala se i výstavba velkých infrastruktur v kontextu regionálního rozvoje a nerovnoměrné rozložení těchto zařízení v rámci Evropy.

Během předsednictví se také uskutečnilo zasedání *Rady pro vesmír*, jehož cílem bylo posílení inovací a výzkumu v souvislosti s kosmickými aktivitami.

Vzdělávání a kultura

Během českého i švédského předsednictví byla věnována velká pozornost diskusi o aktivním rozvoji lidského kapitálu v Evropské unii a vlivu demografického vývoje a technologického rozvoje na vzdělávací systémy a instituce, která vyústila v přijetí nového [Strategického rámce evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě po roce 2010](#). Nový strategický rámec vytyčuje dlouhodobé cíle spolupráce na úrovni Evropské unie v další dekádě, hlavní principy a metody spolupráce a rovněž pět evropských referenčních úrovní v oblasti vzdělávání dospělých, předčasných odchodů ze škol, získání základních dovedností, předškolního vzdělávání a dosažení terciárního vzdělání. Spolu se strategickým rámcem byly přijaty střednědobé prioritní oblasti pro evropskou spolupráci pro léta 2009 – 2011. České předsednictví významně přispělo k ustavení roku 2011 *Evropským rokem dobrovolnictví*. Nestátním neziskovým organizacím se nejprve podařilo získat podporu Evropského parlamentu, předsednictví se následně podařilo získat podporu Komise.

V roce 2009 zahájilo české předsednictví *Evropský rok tvořivosti a inovací*, v jehož průběhu byly přijaty závěry Rady o kultuře jako katalyzátoru tvořivosti a inovací, které reflektují dlouhodobé úsilí ministrů kultury členských států o dosažení odpovídajícího

postavení pro problematiku kultury v evropských politikách a její propojení se vzdělávacími systémy členských států.

V květnu 2009 přijal Evropský parlament kompromisní znění textu, vypracovaného českým předsednictvím, ohledně zavedení nového programu *MEDIA MUNDUS*, zaměřeného na spolupráci mezi profesionály z Evropy a ze třetích zemí v oblasti audiovizí. Během švédského předsednictví byl tento nový typ programu finalizován rozhodnutím. Program Media Mundus je otevřen pro spolupráci v oblasti audiovizí vedle již stávajícího programu *Media 2007*.

Doprava a telekomunikace

V oblasti dopravy se českému předsednictví podařilo dosáhnout schválení silničního balíčku, který zjednodušuje podnikání v sektoru mezinárodní dopravy. Za úspěch lze považovat především upřesnění pravidel pro provádění tzv. *kabotáže*, tedy možnosti dopravců provádět vnitrostátní přepravu v jiném státě Evropské unie, než ve kterém jsou zaregistrováni. Byl také zahájen proces revize politiky transevropských dopravních sítí. Během svého předsednictví v Radě věnovala Česká republika velkou pozornost problematice zavádění *inteligentních dopravních systémů (ITS)* v oblasti silniční dopravy, které jsou významné především z hlediska bezpečnosti silničního provozu.

Během švédského předsednictví se mezi členskými státy podařilo dosáhnout dohody o návrhu nařízení o právech cestujících na moři a vnitrozemských vodních cestách a o nařízení o právech cestujících a v autobusové a autokarové dopravě. Tím byl dosaženo významného pokroku směrem ke sblížení úrovně ochrany cestujících jak mezi jednotlivými členskými státy, tak mezi různými druhy dopravy.

České předsednictví významně přispělo k dokončení legislativního procesu spojeného s revizí regulačního rámce pro sítě a služby elektronických komunikací. K dohodě s Evropským parlamentem o tomto tzv. *telekomunikačním balíčku*, který posiluje práva uživatelů telekomunikačních technologií a v Evropské unii vytváří jednotný telekomunikační trh, se nakonec podařilo dosáhnout až v druhé polovině roku 2009.

Projekt Galileo

České předsednictví zahájilo na jaře projednávání revize nařízení 1321/2004 o GSA (*Galileo Supervisory Authority*), které upravuje fungování agentury zodpovědné za provoz evropského navigačního systému *Galileo*. Do konce roku se švédskému předsednictví podařilo nad návrhem nalézt mezi členskými státy shodu, v první polovině roku 2010 o něm bude Rada jednat s Evropským parlamentem. Během českého předsednictví zahájila činnost *GIP (Galileo Interinstitutional Panel)*, platforma pro výměnu informací mezi Evropským parlamentem, Evropskou komisí a Radou o vývoji projektu *Galileo*. *GIP* se v první polovině roku, kdy Radu zastupovala Česká republika, doprovázená zástupci předcházejícího a následujícího předsednictví, sešel dvakrát a Evropská komise na něm informovala o aktuálním vývoji. Za švédského předsednictví a za nového složení Evropského parlamentu se *GIP* sešel v říjnu 2009.

Zemědělství

Mezi priority českého předsednictví v Radě Evropské unie v prvním pololetí roku 2009 patřila v oblasti zemědělské politiky Evropské unie debata o budoucnosti *Společné zemědělské politiky* po roce 2013. Tu české předsednictví iniciovalo s cílem zaměřit se na perspektivu modelů přímých plateb. Tématu budoucnosti přímých plateb předsednictví věnovalo především neformální zasedání ministrů zemědělství a rybnářství, které se konalo na přelomu května a června v Brně. Na základě diskusí pak předsednictví předložilo na červnovém zasedání *Rady pro zemědělství a rybnářství* závěry, které získaly podporu 21 členských států. Během těchto debat předsednictví usilovalo o nalezení modelu, který by byl jednoduchý, efektivní, spravedlivý a obhajitelný před širokou veřejností. Členské státy rovněž svým postojem posílily závazek vzešlý z jednání o prověrce stavu *Společné zemědělské politiky (tzv. Health Check)*, kterým je nezbytnost vyrovnávání úrovně přímých plateb pro zemědělce v různých členských státech.

Zlepšování regulačního prostředí a přehodnocení stávajících předpisů patřily mezi priority českého předsednictví. Na květnovém zasedání *Rady pro zemědělství a rybnářství* bylo dosaženo jednomyslné politické dohody k návrhu závěrů *Rady* ke zjednodušení *Společné zemědělské politiky*. Hlavním výsledkem zde je, že Rada uznala jak proces zjednodušení

Společné zemědělské politiky jako trvalou prioritu veškerých současných i budoucích úvah o Společné zemědělské politice, tak závazek snížit administrativní zátěž o 25 % do roku 2012.

České předsednictví dosáhlo na červnovém zasedání Rady pro zemědělství a rybnářství jednomyslné politické podpory členských států k závěrům Rady, které se týkají budoucí podoby evropské politiky kvality zemědělských a potravinářských produktů a které reagují na Sdělení Komise z května 2009 k této problematice. Předsednictví k tématu uspořádalo ministerskou konferenci na vysoké úrovni, která proběhla v březnu 2009 v Praze a jejíž výsledky byly důležitým příspěvkem jak pro další práci v Radě, tak pro dosažení politických závěrů.

České předsednictví rovněž významně přispělo k budoucímu vymezení oblastí postižených přírodním znevýhodněním v Evropské unii, a to ve světle Sdělení Komise představené na dubnovém jednání Rady, která schválila Závěry k této problematice.

V oblasti Společné rybnářské politiky bylo během českého předsednictví přijato deset legislativních předpisů. Patří mezi ně čtyři nařízení Rady, která se týkají víceletého plánu pro zachování tuňáka obecného, dohody mezi Evropskou unií a Ruskou federací o zachování rybnolovných zdrojů v Baltském moři, dále nařízení týkající se ochranných a donucovacích opatření v oblasti Organizace pro rybnolov v severozápadním Atlantiku a na závěr nařízení rušící 14 již zastaralých nařízení.

V roce 2009 pokračoval pokles cen u sušeného odstředěného mléka a másla. Proto bylo prodlouženo období pro intervenční nákupy a přijaty související legislativní odchylky od nařízení č. 1234/2007. Zároveň byla využita možnost, aby Evropská komise mohla v krizové situaci jednat sama. (Téma bylo projednáváno během českého i švédského předsednictví.) Situace na trhu s mlékem se sice pomalu stabilizovala, ale zůstává nadále složitá. Na podporu postiženého sektoru bylo umožněno využít finance v rámci Evropského plánu hospodářské obnovy a dočasně do konce roku 2010 byla navýšena výše státní podpory *de minimis* z rozpočtu členských států z 7500 EUR na 15 000 EUR. V této souvislosti byla také diskutována pozice subjektů v agroalimentárním řetězci. V rozpočtu bylo rovněž vyčleněno 300 mil. EUR na řešení krizových situací v zemědělství. Tyto prostředky mohou být využity i v průběhu roku 2010. Na Českou republiku by mělo připadnout cca 5,4 mil. EUR.

Zdravotnictví

V souvislosti s hrozbou šíření nákazy virem chřipky A/H1N1 české předsednictví dokázalo rychle zareagovat a připravit další postup, ve kterém vyzvalo členské státy ke společné akci a úzké spolupráci s farmaceutickými společnostmi ve vývoji vakcíny proti tomuto novému chřipkovému viru. V druhé polovině roku se spolupráce na unijní úrovni ukázala jako důležitá a mezi významné oblasti, kterým je třeba se i nadále věnovat, patří komunikace s veřejností a dostupnost vakcín.

Česká republika také pokročila v jednáních o *farmaceutickém balíčku*, kterému se dále věnovalo i švédské předsednictví. Například otázka padělaných léčiv, která je jeho součástí, je stále naléhavější, neboť některé z nich by mohly ohrozit zdraví evropských občanů.

V druhé polovině roku 2009 se Švédsko dále zabývalo oblastí účinných antibiotik a nekuřáckým prostředím, ale také tématem alkoholu a zdraví, zejména se zaměřením na snížení spotřeby alkoholu u mládeže.

Reakce na finanční a hospodářskou krizi

Na úrovni Evropské unie byla v souvislosti s finanční a ekonomickou krizí v roce 2009 iniciována celá řada legislativních a nelegislativních opatření, která měla především preventivní ráz. Jejich cílem bylo nastavit takové regulační prostředí, které do budoucna zamezí, či bude schopno alespoň minimalizovat možnost vzniku krize takového rozsahu, k jaké došlo v letech 2008 – 2009. Skutečnost, že finanční krizi, která následně přerostla ve světovou ekonomickou krizi, způsobilý především úvěrové instituce v USA, nikoliv v Evropské unii, je nyní irelevantní. Hlavním ponaučením z tohoto ekonomického vývoje je fakt, že opatření je nutno do budoucna přijímat na globální úrovni s ohledem na enormní propojenost světových finančních trhů a ekonomik.

Opatření přijatá na úrovni Evropské unie je třeba vnímat v kontextu opatření přijímaných nejen na národní úrovni členských států (fiskální, daňové stimuly či bezprecedentní státní podpora v souvislosti se záchranou celé řady úvěrových institucí v členských zemích Evropské unie), ale i na globální úrovni, především pak závazky přijímané na úrovni uskupení států G20, ale i např. *Basilejského výboru pro oblast bankovníctví*.

Za nejdůležitější nástroje nebo návrhy na úrovni Evropské unie v roce 2009 lze považovat následující:

- Implementace celé řady opatření v rámci tzv. *Evropského plánu obnovy*, který byl přijat v prosinci 2008.
- Schválení legislativních návrhů zavádějících nový rámec dohledu finančních trhů Evropské unie. Bylo rozhodnuto o zřízení nového nezávislého orgánu pro makro-ekonomický dohled v Evropské unii – *Evropského výboru pro systémová rizika*. Jeho hlavním úkolem bude monitorování a posuzování případných rizik pro finanční stabilitu vyplývajících z makroekonomického vývoje a vývoje finančního systému jako celku. Napomáhat mu budou tři evropské agentury pro dohled v oblasti bankovníctví, pojišťovnictví a kapitálového trhu (mikro-ekonomický dohled).
- Nařízení regulující ratingové agentury na úrovni Evropské unie bylo schváleno během českého předsednictví. Evropská unie šla v regulaci dále než ostatní země světa. Ratingové agentury byly viněny, že do značné míry napomohly ke vzniku finanční krize tím, že nerefletovaly včas a odpovídajícím způsobem v rámci svých ratingů zhoršující se situaci na kapitálových trzích.
- Návrh nařízení ohledně regulace správy *alternativních investičních fondů (private equity funds, hedge funds)* je velice významný pro fungování kapitálového trhu Evropské unie.
- Novelizace směrnice o kapitálových požadavcích je základním předpisem upravujícím činnost úvěrových institucí v Evropské unii. Její součástí je zavedení pravidel pro odměňování především investičních bankéřů, kteří v minulosti přijímali neúměrná rizika při svých investicích s cílem dosáhnout vysokých bonusů. Jedná se opět jeden z původců vzniku finanční krize. Dále jsou zde regulovány některé sofistikované investiční techniky.

Vedle výše uvedených opatření přijatých v reakci na krizovou situaci reagovala i *Evropská centrální banka* snížením základní úrokové sazby až na historické minimum 1 %. Koncem roku 2009 lze pozorovat jisté známky stabilizace a z některých členských států přicházejí pozitivní signály ohledně ožívání ekonomické aktivity.

Energetika a klimatická změna

Jedním z ústředních témat českého předsednictví v první polovině roku 2009 byla energetická bezpečnost. Lednová plynová krize potvrdila význam společného postupu Evropské unie v této oblasti. České předsednictví svolalo již na 12. 1. 2009 mimořádnou Radu pro energetiku, na které byla jediným bodem programu právě probíhající plynová krize. Ministři se na jednání shodli na nutnosti přijmout regionální a bilaterální solidární opatření a zlepšit skladování, propojení a diverzifikaci přepravních tras a zdrojů plynu. Za výrazného přispění českého předsednictví se podařilo vyřešit obchodní spor Ruska s Ukrajinou a obnovit dodávky plynu do Evropy.

Téma energetické bezpečnosti dominovalo i únorovému jednání *Rady pro energetiku*, kde byl schválen [2. strategický energetický přehled](#). Tento dokument stanovuje hlavní výzvy a priority v oblasti energetiky Evropské unie v krátkodobém a dlouhodobém horizontu. Hlavní důraz je kladen na následující oblasti: diverzifikaci dodávek a požadavky na infrastrukturu, vnější energetické vztahy, zásoby ropy a plynu, mechanismy reakce na krizové stavy, energetickou účinnost a optimální využití domácích zdrojů Evropské unie. V rámci tohoto přehledu bylo definováno šest prioritních projektů z oblasti infrastruktury – plán připojení Pobaltí, Jižní koridor, budování terminálů pro zkapalněný plyn (LNG), Středomořský okruh, propojení přenosové a přepravní infrastruktury ve směru sever – jih a stavba pobřežních větrných elektráren.

České předsednictví se věnovalo více aspektům energetické bezpečnosti, a to jak otázce zajištění investic do energetických projektů, tak poskytnutí prostoru pro jednání o dalších možnostech mezinárodní spolupráce se třetími zeměmi – producenty a tranzitéry energie a energetických surovin.

V oblasti investic bylo rozhodující přijetí [Plánu hospodářské obnovy Evropy](#), který počítá s finančními prostředky na posílení energetické bezpečnosti Evropské unie; z celkových finančních prostředků ve výši 5 mld. EUR bude investováno 3,98 mld. EUR do energetických projektů, tj. do projektů v oblasti energetické infrastruktury (mj. plynové zásobníky, propojení energetických sítí, projekt Nabucco), pobřežní větrné energie a zachycování a ukládání CO₂. Koncem roku 2009 Evropská komise rozhodla o přidělení prostředků na konkrétní projekty, mezi nimiž je i několik plánovaných investic do plynové přepravní soustavy v České republice.

Na Radě pro energetiku dne 12. 6. 2009 bylo díky aktivitě českého předsednictví dosaženo politické dohody o směrnici o udržování minimálních zásob ropy a ropných produktů.

Za účasti českého předsednictví, Komise a následujícího švédského předsednictví se na konci dubna 2009 konalo v Moskvě čtvrté zasedání [Stálé rady pro partnerství EU - Rusko v oblasti energetiky](#). Jednání bylo věnováno i posílení vzájemného energetického dialogu a zlepšení vztahů a porozumění v oblasti energetiky v blízké budoucnosti. Během jednání bylo dosaženo i pokroku v oblasti společné iniciativy ve formě mechanismu včasného varování a byla zachována platnost dohody o monitorovací misi pro sledování toků zemního plynu z Ruska do Evropské unie přes území Ukrajiny.

Zásadním krokem směrem k posilování energetické bezpečnosti Evropské unie prostřednictvím diverzifikace energetických dodavatelů a přepravních tras bylo uspořádání summitu *Jižní koridor – nová hedvábná stezka* dne 8. 5. 2009, na němž byla podepsána společná deklarace mezi Evropskou unií a Ázerbájdžánem, Gruzii, Tureckem a Egyptem, která se má stát základem pro intenzivnější spolupráci mezi regiony i mezi jednotlivými státy. Zástupci Kazachstánu, Turkmenistánu a Uzbekistánu vyjádřili projektu Jižního koridoru podporu a souhlasili se jmenovitým zařazením svých zemí do deklarace.

Na konci května se v Praze konalo [4. plenární zasedání Evropského jaderného fóra ENEF 2009](#), které vzniklo jako platforma pro diskusi o příležitostech a rizicích při využívání jaderné energie. Předmětem jednání byly zprávy a návrhy z pracovních skupin týkající se transparentnosti, rizik a příležitostí v oblasti jaderné energetiky. V závěrech fóra byla mj. zdůrazněna úloha vědy a výzkumu při zabezpečení dalšího rozvoje jaderné energetiky.

V oblasti jaderné energetiky byla během českého předsednictví přijata směrnice o jaderné bezpečnosti, kterou se zřizuje rámec [Společenství pro jadernou bezpečnost](#). Schválení této směrnice přispěje k udržení vysoké úrovně bezpečnosti jaderných zařízení provozovaných v členských státech a jejímu dalšímu zvyšování.

Za švédského předsednictví na podzim 2009 začaly členské státy projednávat návrh nařízení na zabezpečení dodávek zemního plynu, který má posílit stabilitu dodávek. Ambicí španělského předsednictví je dokončit projednávání návrhu, včetně dohody s Evropským parlamentem, do poloviny roku 2010. Dalším legislativním předpisem v této oblasti je revize

nařízení Rady o povinnosti informovat Komisi o investičních projektech do energetické infrastruktury. Návrh Evropské komise předpokládá rozšíření povinnosti informovat o záměrech o investicích v oblasti biopaliv a zachycování a ukládání CO₂.

Evropská unie se rozhodla v rámci vnějších vztahů posílit energetickou spolupráci s USA. První *Energetická rada Evropská unie – USA* se uskutečnila 4. 11. 2009 ve Washingtonu. Mezi hlavními tématy jednání Rady a jejích pracovních skupin je spolupráce v oblastech energetické bezpečnosti, energetických politik a vědy a výzkumu a se třetími státy.

V souvislosti se zvyšováním energetické účinnosti a hospodárnosti pokračovalo české předsednictví v projednávání opatření zaměřených na snížení spotřeby. Bylo úspěšně uzavřeno jednání o revidované směrnici o ekodesignu, na níž se shodly členské země během francouzského předsednictví.

Integrovaný a plně liberalizovaný vnitřní trh je nezbytným předpokladem budoucí společné energetické politiky a současně nástrojem zvyšování energetické bezpečnosti v Evropě. Českému předsednictví se v tomto ohledu podařilo sjednat dohodu o třetím liberalizačním balíčku, jenž obsahuje dvě směrnice a tři nařízení v oblasti elektřiny a plynu. České předsednictví vyjednalo možnost tří rozdílných variant vlastnického oddělení přenosu/přepravy od ostatních činností energetických společností v oblasti elektřiny i plynárenství. Součástí balíčku je zřízení Agentury pro spolupráci energetických regulátorů (ACER), kde bylo dosaženo kompromisu v otázce rozdělení pravomocí mezi ACER a národními regulačními orgány. Tato dohoda přispěje k větší míře integrace, liberalizace a regionální spolupráce na energetickém trhu. Po neúspěšných jednáních na červnové a červencové energetické Radě přijaly členské státy v prosinci rozhodnutí o umístění sídla ACER do slovinské Lublaně.

Energetika byla též na programu mnoha jiných summitů či ministerských setkání s třetími zeměmi, zejména s Pákistánem (Praha, 13. 3. 2009), Japonskem (Praha, 4. 5. 2009), Kanadou (Praha, 6. 5. 2009), Skupinou Rio (Praha, 13. 5. 2009), Čínou (Praha, 20. 5. 2009), Ruskem (Chabarovsk, 21. – 22. 5. 2009), Jižní Koreou (Soul, 23. 5. 2009), ASEM (Hanoj, 23. – 24. 5. 2009), zeměmi Střední Asie (Dušanbe, 29. – 30. 5. 2009), Nigérií (Praha, 9. 6. 2009), západoafrickými státy (Lucemburk, 16. 6. 2009) a s Organizací zemí vyvážejících ropu OPEC (Vídeň, 23. 6. 2009). Ve druhé polovině roku byla energetika diskutována

například na ministerském setkání Evropská unie – Střední Asie (Brusel, 15. 9. 2009), summitu Evropská unie – Brazílie (Stockholm, 6. 10. 2009), na konferenci o obnovitelných zdrojích energie se středomořskými státy a zeměmi Zálivu (Brusel, 9. 10. 2009) a na summitu s Indií (Nové Dillí, 6. 11. 2009), Ruskem (Stockholm, 18. 11. 2009), Čínou (Nan-ťing, 30. 11. 2009) a Ukrajinou (Kyjev, 4. 12. 2009).

Českému a švédskému předsednictví v Radě Evropské unie v roce 2009 dominovala v oblasti změny klimatu příprava pozice Evropské unie pro jednání během [15. zasedání konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu](#) a [5. zasedání smluvních stran Kjótského protokolu](#), jež se uskutečnila ve dnech 7. – 18. 12. 2009 v Kodani.

Během českého předsednictví dne 6. 4. 2009 Rada ministrů Evropské unie formálně schválila klimaticko-energetický balíček, který byl odsouhlasen Evropským parlamentem dne 17. 12. 2008. Tím byl završen proces projednávání souboru legislativních opatření spojeného s bojem proti změně klimatu. Jde konkrétně o (1) revizi směrnice o zlepšení a rozšíření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, a to v souladu se závazkem snížit do roku 2020 emise skleníkových plynů o 20 % oproti hodnotám z roku 1990, (2) rozhodnutí snížit emise skleníkových plynů o 30 %, aby byly splněny závazky Společenství v oblasti snížení emisí skleníkových plynů do roku 2020, jež rozděluje celkový redukční cíl mezi členské státy v sektorech, které nespádají pod systém obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (např. doprava, bydlení, zemědělství, odpady), (3) směrnici o zachytávání a ukládání CO₂ do geologického podloží, která tvoří právní rámec pro rozvoj této technologie, jež má pomoci při dosažení dlouhodobého globálního cíle snížení emisí k roku 2050 o 50 % v porovnání s rokem 1990, a konečně (4) směrnici na podporu výroby energie z obnovitelných zdrojů, která nastavuje pravidla této podpory a rozděluje mezi jednotlivé členské státy závazek dosáhnout do roku 2020 podílu 20 % obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě. Schválení a uvedení v účinnost klimaticko-energetického balíčku s jeho ambiciózními cíli nepochybně posílilo vyjednávací pozici Evropské unie na mezinárodním poli v oblasti boje proti změně klimatu.

V rámci přípravy Evropské unie na mezinárodní vyjednávání o nové globální klimatické architektuře byly pod vedením českého a švédského předsednictví v průběhu roku 2009 přijaty závěry sektorových Rad týkající se klíčových otázek a základních principů boje proti změně klimatu (opatření na zmírňování dopadů změny klimatu, opatření na přizpůsobení

se změně klimatu, budování kapacit, přenos nových technologií a financování takových opatření). Jednalo se zvláště o závěry Rady ministrů životního prostředí (2. 3. 2009, 25. 6. 2009, 21. 10. 2009 a 23. 11. 2009), závěry Rady ministrů financí (10. 3. 2009, 9. 6. 2009 a 20. 10. 2009) a závěry Rady pro všeobecné záležitosti (16. – 17. 11. 2009). Problematika změny klimatu a příprava na kodaňskou konferenci byla rovněž předmětem jednání Evropských rad (19. – 20. 3. 2009, 18. – 19. 6. 2009, 29. – 30. 10. 2009 a 10. - 11. 12 2009).

S cílem udržet vedoucí postavení Evropské unie v boji proti změně klimatu a dosáhnout požadovaného cíle na kodaňské konferenci vedlo české a švédské předsednictví v průběhu celého roku 2009 četná jednání s klíčovými třetími státy (např. Japonsko, USA, Kanada, Čína, Indie, Rusko). Za účelem prosazení pozice Evropské unie a zjištění pozic třetích států provedlo české a švédské předsednictví oficiální demarše v rámci *Sítě zelené diplomacie*. První byla rozeslána dne 7. 5. 2009 do 18 třetích zemí a dvou regionálních uskupení. Obsahově byla zaměřena na opatření na zmírnění dopadů změny klimatu a mezinárodní financování. Druhá demarše byla rozeslána dne 9. 11. 2009 do 57 třetích zemí. Obsahově byla zaměřena na srovnatelnost redukčních závazků rozvinutých zemí, opatření na zmírnění dopadů změny klimatu v rozvojových zemích a mezinárodní financování. Výsledky obou demarší byly využity během přípravy Evropské unie na kodaňskou konferenci.

Kodaňská konference byla zahájena dne 7. 12. 2009. V jejím průběhu byly prezentovány pozice významných regionálních uskupení (*G 77, Africká skupina, Umbrella group*, malé ostrovní státy, nejméně rozvinuté státy aj.) i jednotlivých států. Pozice Evropské unie byla prezentována švédským předsednictvím. Mezi vyspělými a rozvojovými státy přetrvával rozpor ohledně pokračování *Kjótského protokolu*, který do konce konference nebyl vyřešen. Nejvýznamnější jednání probíhala mezi USA, Čínou a Indií. Dne 18. 12. 2009 vysocí představitelé smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu vzali na vědomí tzv. *kodaňskou dohodu*. Jedná se o politické prohlášení, které není právně závazné. Dohoda neobsahuje žádné nové redukční závazky rozvinutých a vyspělejších rozvojových zemí. Potvrzuje změnu klimatu jako celosvětovou hrozbu a vyzývá k udržení globálního oteplování pod 2°C. Co se týče financování, vyspělé země by měly v letech 2010 – 2012 vygenerovat 30 mld. USD, které budou poskytnuty rozvojovým zemím na adaptační a mitigační opatření. Prioritou zůstávají adaptační opatření v nejméně rozvinutých zemích, malých ostrovních zemích a v Africe. Na potřeby rozvojových zemí by měly vyspělé země mobilizovat do roku

2020 finanční prostředky ve výši 100 mld. USD ročně. Tyto prostředky půjdou jak ze soukromých, tak veřejných zdrojů. Jejich větší část by měla být distribuována skrze tzv. *Kodaňský zelený klimatický fond*. Kodaňská dohoda dále vyzdvihuje význam adaptačních opatření a snížení emisí z odlesňování a ustavuje nový mechanismus přenosu nových technologií. Vyhodnocení kodaňské dohody by mělo proběhnout v roce 2015.

Přestože Evropská unie v návaznosti na výsledky posledního přípravného jednání podpůrných orgánů, které se konalo ve dnech 2. – 6. 11. 2009 v Barceloně, již nepředpokládala, že by mohlo dojít k přijetí právně závazného instrumentu nahrazujícího Kjótský protokol, předpokládala alespoň projevení větších ambicí ze strany dalších vyspělých a vyspělejších rozvojových zemí (zejména USA, Čína, Indie). Politickou vůli vtělenou do kodaňské dohody lze však přesto považovat za základ pro budoucí novou globální klimatickou architekturu, o jejíž přijetí bude Evropská unie usilovat na nadcházející konferenci o změně klimatu konané v roce 2010 v Mexiku.

V oblasti životního prostředí došlo během českého předsednictví k pokroku v projednávání návrhu *směrnice o průmyslových emisích (IPPC)*. Návrh směrnice rozšiřuje působnost stávající směrnice o integrované prevenci a omezování znečištění na další průmyslové činnosti, a to zejména v oblasti odpadů, čištění odpadních vod a výroby aglomerovaných materiálů na bázi dřeva.

České předsednictví rovněž vedlo intenzivní jednání o revizi nařízení o látkách poškozujících ozonovou vrstvu (tj. halogenované organické sloučeniny, které se podílejí na poškozování ozonové vrstvy ve stratosféře, která chrání Zemi před nebezpečným ultrafialovým zářením), které vyústilo v dosažení shody mezi Radou a Evropským parlamentem v 1. čtení.

Velkým úspěchem českého předsednictví byla koordinace práce členských států na 25. zasedání *Řídící rady Programu OSN pro životní prostředí*, které se konalo v únoru 2009 v Nairobi. Českému předsednictví se podařilo úspěšně vyjednat 17 rozhodnutí o ochraně životního prostředí, z nichž za nejdůležitější lze považovat přijetí rozhodnutí k chemickým látkám.

Vnější ekonomické vztahy Evropské unie se třetími zeměmi

V roce 2009 Česká republika v rámci obchodní politiky Evropské unie pokračovala v aktivním prosazování svých obchodněpolitických zájmů, které jsou v souladu s principy jejího členství ve *Světové obchodní organizaci (WTO)*. Česká republika hájí především politiku liberalizace mezinárodního obchodu se zbožím a službami a odstraňování existujících tarifních i netarifních překážek obchodu, dále dodržování práv duševního vlastnictví, liberalizace v přístupu k veřejným zakázkám a podpory přístupu na světové trhy.

Finanční krize a útlum světové ekonomiky přinesly výzvy i pro oblast unijní zahraničněobchodní politiky. Závěry několika diskusních fór potvrdily, že všeobecně uznávanou cestou z krize je odmítnutí protekcionismu, otevření nových trhů, odstraňování celních i netarifních překážek a v neposlední řadě podpora financování obchodních transakcí. České předsednictví přispělo k zahájení monitoringu protekcionistických opatření ve Světové obchodní organizaci (WTO) a obdobného procesu v samotné Evropské unii, na což navázalo i následné švédské předsednictví. Zmíněné priority jako monitorovací proces a alokaci prostředků na financování obchodu potvrdily i summity skupiny G20 v Londýně v dubnu a v Pittsburghu v září 2009. Zde byl znovu potvrzen závazek usilovat o ambiciózní a vyváženou dohodu v rámci *Rozvojového kola z Dauhá (DDA)* ve WTO. Přes tento deklarativní závazek však negociace o DDA fakticky zůstaly na mrtvém bodě. Nově tento závazek potvrdila i *Ministerská konference WTO* na přelomu listopadu a prosince 2009 v Ženevě, která za aktivního přispění Evropské unie dále potvrdila nezbytnost zachování, resp. posílení mezinárodního obchodního systému.

Během svého předsednictví se Česká republika snažila, v souladu se strategií [Global Europe](#), o dosažení maximálního posunu v dvoustranných jednáních a o liberalizaci obchodu mezi Evropskou unií a třetími zeměmi. Mezi největší úspěchy českého předsednictví patří zahájení vyjednávání [Komplexní dohody o ekonomickém partnerství s Kanadou](#) na summitu Evropská unie – Kanada v květnu 2009 v Praze a výrazný posun v jednáních o podepsání *Dohody o volném obchodu s Korejskou republikou*. Na konci švédského předsednictví došlo také k posunu v jednání mezi Evropskou unií a Sdružením zemí jihovýchodní Asie (ASEAN) – Evropská unie rozhodla o zahájení sjednávání individuálních dohod o volném obchodu se státy ASEAN počínaje Singapurem.

V souvislosti s *Evropskou politikou sousedství* se jak za českého, tak švédského předsednictví dařilo upevňovat vztahy s východními a jižními sousedy. Došlo k posunu v jednání se zeměmi Středomoří – jedním z výsledků ministerské konference z prosince 2009 je dokument [Euro-Med Trade Roadmap Beyond 2010](#). Byly rovněž přijety směrnice pro vyjednávání o budoucí Dohodě o přidružení s Arménií, Ázerbájdžánem a Gruzii, jejíž součástí bude i dohoda o volném obchodu.

Obě uplynulá předsednictví se snažila také pokračovat v jednáních s hlavními obchodními partnery Evropské unie – s USA (pozitivním momentem vzájemných vztahů bylo mj. i vyřešení sporu o hormonálně ošetřené maso), Čínou a Ruskem – k otázkám vzájemné ekonomické a obchodní spolupráce. Jednání s Ruskem o možnosti jeho vstupu do WTO, což by klíčovým způsobem ovlivnilo vzájemné obchodní vztahy, uvázlo na změně pozice Ruska, které nyní usiluje o vstup do WTO jako celní unie spolu s Kazachstánem a Běloruskem.

Významným momentem vztahů Evropské unie s třetími zeměmi bylo i parafování dohody o banánech s některými latinskoamerickými státy koncem roku 2009, které by mělo znamenat ukončení dlouholetého sporu ve WTO a výrazně posílit důvěryhodnost Evropské unie v rámci systému WTO.

Při naplňování obchodní strategie *Global Europe* se české předsednictví v souladu s prioritami stanovenými v rámci obnovení diskuse o fungování systému nástrojů na ochranu obchodu zaměřilo na otázku transparentnosti obchodněpolitických opatření. V této oblasti bylo během českého předsednictví dosaženo širokého konsenzu členských států, který vyústil v návrh Evropské komise na celou řadu změn dosavadní praxe vedoucích ke zlepšení transparentnosti obchodně politických opatření. Implementace těchto opatření byla zahájena za švédského předsednictví a v souladu se stanoveným harmonogramem bude pokračovat i v průběhu roku 2010.

České předsednictví rovněž pokračovalo v prosazování implementace revidované [Strategie přístupu na trh](#) která má usnadnit evropským podnikatelům přístup na trhy třetích zemí. Zvláštní pozornost věnovalo skupině rychle se rozvíjejících trhů tzv. *BRIC (Brazílie, Rusko, Indie a Čína)*. Na tyto aktivity navázalo i předsednictví švédské, během kterého se podařilo udržet aktivní postoj proti protekcionismu a odbourávání překážek v mezinárodním obchodu v popředí zájmu *Společné obchodní politiky*.

Obě předsednictví rovněž podporovala snahy vedoucí ke zlepšení ochrany a vymáhání práv k duševnímu vlastnictví, které by přispěly k vytvoření rovných konkurenčních podmínek.

Za českého předsednictví se podařilo úspěšně uzavřít mnoholetou diskusi o zlepšení podmínek vývozních úvěrů pro zařízení na výrobu obnovitelných zdrojů energie a zároveň aktualizovat i zastaralou dohodu o podmínkách úvěrů pro jadernou energetiku.

K důležitým oblastem vnějších vztahů Evropské unie patří partnerství se státy Afriky, Karibiku a Tichomoří (AKT), jehož základem je *Dohoda z Cotonou* z roku 2000 (revidovaná v roce 2005). V roce 2009 pokračoval proces sjednávání dohod o hospodářském partnerství (*Economic Partnership Agreements, EPAs*). Dohody EPAs mají ambici stát se základem široce pojatého hospodářského partnerství mezi Evropskou unií a zeměmi AKT, jehož hlavním cílem je podpora obchodu jako katalyzátoru rozvoje a regionální integrace v zemích AKT. Česká republika se od svého vstupu do Evropské unie aktivně účastní procesu sjednávání EPAs a podporuje posílení ekonomické a rozvojové spolupráce Evropské unie se zeměmi AKT. V roce 2009 bylo podepsáno několik prozatímních EPAs (k plné EPA s uskupením CARIFORUM a prozatímní dohodě s Pobřežím slonoviny, které byly podepsány v roce 2008, přibyly dohody s Kamerunem, Jihoafrickým rozvojovým společenstvím (SADC), státy Tichomoří a se státy jižní a východní Afriky). Z první skupiny osmi dohod EPA, parafovaných v roce 2007, zbývají k podepsání dohody s Ghanou a Východoafrickým společenstvím. Paralelně probíhají jednání o plných regionálních dohodách, které mají v budoucnu nahradit stávající prozatímní.

Evropský hospodářský prostor

Česká zahraniční politika koordinovala účast v rámci *Evropského hospodářského prostoru (EHP)*, sdružujícího členské státy Evropské unie, Norsko, Island a Lichtenštejnsko, a ve vztazích Evropské unie se zeměmi *Evropského sdružení volného obchodu (ESVO)*. V roce 2009 nadále pokračovala intenzivní spolupráce v rámci jednotného vnitřního trhu, založená na čtyřech základních svobodách (volném pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu), ale i spolupráce v jednotlivých sektorech (např. zemědělství, doprava či participace zemí ESVO na komunitárních programech Evropské unie).

Ve smluvní oblasti pokračovalo za českého předsednictví jednání o návrhu *Dohody o spolupráci mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy a Lichtenštejnským knížectvím při boji proti podvodům a jiným protiprávním činnostem poškozujícím jejich finanční zájmy*. Cílem dohody je rozšíření vzájemného poskytování správní a právní pomoci ve věcech trestních a nastolení účinnějšího boje proti podvodům a protiprávním činnostem, které poškozují finanční zájmy smluvních stran. Dohoda zajišťuje správní a právní spolupráci jak v oblasti nepřímých daní, tak v oblasti přímých daní.

Evropská komise představila v květnu 2009 návrh mandátu pro sjednávání dohody o boji proti podvodům s Andorrou, Monakem, San Marinem a dohody se Švýcarskem o boji proti podvodům a ilegálním aktivitám, které škodí finančním zájmům, a o zajištění administrativní spolupráce v oblasti přímých a nepřímých daní. Spolupráce by měla být zajištěna nejen v případech daňových podvodů či úniků, ale též pro správné vyměření daně.

Pokud jde o finanční příspěvky zemí ESVO EHP (Norsko, Lichtenštejnsko, Island), které přispívají k vyrovnání sociálních a ekonomických rozdílů v rámci Evropského hospodářského prostoru, byly za českého předsednictví zahájeny negociace o pokračování finančních mechanismů Evropského hospodářského prostoru a Norska. Země ESVO EHP tímto příspěvkem zároveň recipročně vyrovnávají výhody, které jim plynou z participace na jednotném vnitřním trhu v rámci Evropského hospodářského prostoru. Platnost dosavadního pětiletého finančního instrumentu, z něhož Česká republika čerpala celkem 110,91 mil. EUR, skončila v dubnu 2009. Vyjednávání o pokračování finančních instrumentů na období 2009 - 2014 probíhalo i během švédského předsednictví. V současné době existují návrhy textů obou nových dohod o pokračování finančních mechanismů Evropského hospodářského prostoru i Norska, které Evropská komise a země ESVO EHP parafovaly 18. 12. 2009. Celková finanční alokace z těchto finančních mechanismů pro období 2009 – 2014 představuje 1,789 mld. EUR. Podle stávajícího návrhu by Česká republika čerpala celkem 130,4 mil. EUR. Avšak vzhledem k tomu, že stále přetrvávají výhrady některých členských států k distribučnímu klíči určujícímu alokované částky pro členské státy, pokračují negociace i za španělského předsednictví.

Mezi hlavní témata jednání Rady Evropského hospodářského prostoru, která se schází dvakrát ročně, patřily vedle tradičního zhodnocení fungování Dohody o Evropském hospodářském prostoru i důraz na koordinované a komplexní akce k obnovení globálního

růstu a znovuoobnovení důvěry ve finanční trhy, energeticko-klimatická problematika, Lisabonská strategie, námořní a arktická politika a finanční mechanismy EHP/Norsko. V politickém dialogu Evropského hospodářského prostoru na vysoké i pracovní úrovni byly diskutovány aktuální otázky vnějších vztahů, včetně krizových oblastí.

Nové makroregionální strategie Evropské unie

Koncept makroregionů vznikl jako reakce na potřeby členských zemí řešit některé problémy na nadnárodní, nikoli však celoevropské úrovni. V průběhu přípravy první strategie na této úrovni – *Strategie pro region Baltského moře* – se ustálilo pojetí makroregionu jako „prostoru zahrnujícího území několika různých zemí nebo regionů spojených jedním nebo více společnými rysy nebo výzvami“.

Cíle makroregionální strategie jsou odvozeny od definovaných potřeb regionu, a proto se jednotlivé makroregionální strategie od sebe budou po obsahové stránce lišit. Jednotlivým prvkem je dodržování základních zásad, kterými jsou „rozpočtová a legislativní“ neutralita (nejsou nárokovány dodatečné finanční zdroje v rámci současného rozpočtu Evropské unie a není potřeba vytvářet novou legislativu), subsidiarita a možnost zapojení nečlenských zemí Evropské unie. Realizační projekty musí mít skutečně regionální dosah s přínosem pro více zemí regionu. Projekty s čistě národními přínosy nemohou být do strategie zahrnuty.

Strategie pro region Baltského moře

První makroregionální strategií Evropské unie je *Strategy for the Baltic Sea Region (SBSR)*. Na realizaci SBSR participují členské země Evropské unie spojené Baltským mořem, tj. Dánsko, Estonsko, Finsko, Německo, Litva, Lotyšsko, Polsko a Švédsko. Z nečlenských zemí Evropské unie se předpokládá účast Ruské federace a Norska. Česká republika není přímo zapojena, nicméně se jednání účastní jako pozorovatel. Strategie byla přijata 10. 6. 2009 jako výsledek procesu, který byl zahájen v prosinci 2007.

SBSR je definována jako „integrováný rámec umožňující Evropské unii a členským zemím identifikovat potřeby a alokovat dostupné zdroje umožňující regionu Baltského moře zachovat udržitelné životní prostředí a optimální hospodářský a sociální rozvoj“. SBSR je zaměřena na problematiku životního prostředí (zejména snížení znečištění Baltského moře),

hospodářskou prosperitu (podpora inovací v malých a středních podnicích), přístupnost a atraktivitu regionu zlepšením dopravní dostupnosti a bezpečnosti přístavů a dopravních cest.

Součástí SBSR je Akční plán definující 15 prioritních oblastí, mezi kterými jsou zachování biodiverzity, snížení obsahu rizikových látek, posílení udržitelnosti zemědělství, lesnictví a rybníkářství, zlepšení přístupu k energiím a zlepšení námořní bezpečnosti. Do implementace strategie budou rovněž zapojeny Severská rada, nevládní organizace, Evropská investiční banka a další finanční instituce.

Dunajská strategie

Tato iniciativa reaguje na vnitropolitická očekávání ze strany hospodářského sektoru, který dlouhodobě projevuje zájem o posílení spolupráce v podunajském regionu. Po vstupu Rumunska a Bulharska do Evropské unie v roce 2007 se Dunaj stal jedním z klíčových unijních dopravních koridorů, což by se mělo odpovídajícím způsobem odrazit v oblasti evropských politik.

Iniciátory strategie jsou Rakousko a Rumunsko, jejichž ministři zahraničních věcí ve společném dopise v červnu 2008 požádali předsedu Evropské komise J. M. Barrosa o reflektování nové situace a větší angažovanost v této oblasti. Paralelně se aktivizovalo Německo a zejména jeho spolkové země Bavorsko a Bádensko-Württembersko. Evropská rada v závěrech ze svého zasedání v červnu 2009 vyzvala Evropskou komisi, aby do konce roku 2010 předložila strategii Evropské unie pro dunajský region.

Dunajská strategie se bude pravděpodobně inspirovat Strategií pro region Baltského moře. Předpokládá se, že na jaře 2010 budou zahájeny širší expertní konzultace. Strategie by měla být připravena do května 2010, poté projde formálními schvalovacími procesy v rámci Evropské komise a nakonec by měla být projednána a přijata během zasedání Evropské rady v prosinci 2010. Implementace strategie započne v roce 2011 za předsednictví Maďarska v Radě Evropské unie, které se pro Dunajskou strategii rovněž výrazně angažuje.

Účastníky strategie budou Německo, Rakousko, Slovensko, Maďarsko, Rumunsko, Bulharsko a rovněž České republika a Slovinsko. Zároveň se předpokládá se, že prostřednictvím dohod o partnerství či na základě bilaterálních smluv budou do projektu zapojeny i nečlenské země EU (Chorvatsko, Srbsko, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Moldavsko a Ukrajina).

Hlavními tématy Dunajské strategie budou doprava, síťová propojení (včetně energetiky), dopravní dostupnost, životní prostředí (vodní hospodářství, biodiverzita, prevence přírodních katastrof, spolupráce v případě krizových situací) a socio-ekonomické aspekty (ekonomická, vzdělávací a kulturní spolupráce).

Ochrana hranic, schengenská spolupráce a vízová politika

V oblasti vízové politiky se podařilo českému předsednictví schválit zásadní dokument harmonizující současné roztráštěné komunitární právní nástroje, kterým je [Vízový kodex](#). Tato norma bude i standardním právním základem pro odběr otisků prstů žadatelů o víza v rámci *Vízového informačního systému (VIS)*. Ihned poté, co byl Vízový kodex v září 2009 publikován, začal Vízový výbor vedený Evropskou komisí připravovat *Vízovou příručku*, která zajistí harmonizovanou aplikaci Vízového kodexu na vízových pracovištích zastupitelských úřadů schengenských států. Ta bude publikována před 5. 4. 2010, kdy vstoupí v účinnost Vízový kodex.

V rámci příprav ke spuštění VIS české předsednictví dosáhlo vytvoření monitorovacího mechanismu stavu příprav národních projektů VIS na bázi pravidelně aktualizovaných dotazníků. Rovněž byla projednána otázka postupného spouštění VIS na zastupitelských úřadech v jednotlivých geografických oblastech a problematika informační kampaně a školení k VIS. Ke konci švédského předsednictví byl referenčním termínem pro aktivaci VIS prosinec 2010.

V projektu [SIS II](#) (*Schengenský systém druhé generace*) české předsednictví navázalo na výsledky jednání probíhajících od října 2008, které poukazují na nutnost zlepšení managementu projektu a nutnost provést analýzy a testy SIS II, jež měly za úkol najít chyby systému a navrhnout jejich řešení. České předsednictví pracovalo na přípravě záložního řešení dokončení SIS II, a to na základě zásadní renovace SIS 1+ a jeho následného rozšíření na funkcionality splňující právní základ SIS II. Červnová Rada pro justici a vnitro rozhodla o pokračování projektu SIS II stávající cestou a definovala i podmínky, za kterých může být projekt případně ukončen a převeden na záložní scénář. Termín dokončení je předpokládán na konci roku 2011.

Pro využívání biometrických údajů v evropských cestovních dokladech má zásadní význam přijetí změny nařízení Evropského parlamentu a Rady o normách pro bezpečnostní

a biometrické prvky v cestovních pasech a cestovních dokladech, k němuž došlo v první polovině roku 2009.

V březnu předložila Evropská komise návrh dvou nařízení, kterými se bude nově upravovat volný pohyb občanů třetích zemí pobývajících na území schengenského prostoru s dlouhodobým národním vízem. České předsednictví zpracovalo k tomuto tématu studii mapující úpravy dlouhodobých víz v jednotlivých členských státech. Během švédského předsednictví byla finalizována pozice Rady k těmto návrhům a v zásadě bylo dosaženo obecné shody s Evropským parlamentem. Obě nařízení by měla nabýt účinnosti souběžně s Vízovým kodexem.

Pokud jde o vízovou politiku vůči třetím zemím, došlo k výraznému pokroku v procesu vízové liberalizace se západním Balkánem. V návaznosti na hodnotící zprávy, předložené v květnu Evropskou komisí, schválila Rada v červenci závěry, podle nichž mělo být dosaženo bezvízového režimu s dotčenými zeměmi, které splnily všechna kritéria, ideálně do konce roku 2009. Následně bylo rozhodnuto Radou o zrušení vízové povinnosti držitelům biometrických pasů Srbska, Makedonie/FYROM a Černé Hory (nikoliv Kosova). Evropská unie současně deklarovala připravenost zrušit vízovou povinnost i pro občany Albánie a Bosny a Hercegoviny poté, co tyto státy splní příslušná kritéria.

V roce 2009 byly sjednány dohody o zrušení vízové povinnosti mezi Evropským společenstvím a následujícími ostrovními státy: Antiguou a Barbudou, Bahamským společenstvím, Barbadosem, Mauricijskou republikou, Federací Svatý Kryštof a Nevis a Seychelskou republikou. Obdobná dohoda byla sjednána i s Brazílií. České předsednictví úspěšně předjednálo také otázku možného zrušení vízové povinnosti pro držitele pasů Tchajwanu.

Na vízovou politiku Evropské unie měl naopak negativní dopad bezprecedentní krok Kanady, která jako jediná třetí země opětovně zavedla víza schengenskému státu, České republice. Švédské předsednictví se této otázce důkladně věnovalo a společně s Evropskou komisí bylo vůči Kanadě aktivní. V říjnu 2009 Evropská komise předložila Radě zvláštní zprávu, v jejíchž závěrech konstatovala, že pokud Kanada a) nezajistí ulehčení formalit spojených s vyřizováním víz a b) nepředloží do konce roku 2009 návrh opatření (cestovní mapu) vedoucích ke zrušení vízové povinnosti pro české občany, navrhne Evropská komise zavedení vízové povinnosti vůči některým skupinám kanadských občanů (pravděpodobně

držitelům diplomatických a služebních pasů). Kanada díky tlaku České republiky a Evropské unie vízové pracoviště na svém velvyslanectví v Praze koncem roku 2009 otevřela, avšak druhý požadavek zatím splněn nebyl. Česká republika, která na vyřešení tohoto zásadního problému s Evropskou komisí úzce spolupracuje, tedy očekává avizovaný návrh Evropské komise počátkem roku 2010.

V roce 2009 došlo též k výraznému vývoji v oblasti dohod Evropské unie s některými třetími zeměmi o ulehčení vízového styku (*tzv. vízové facilitační dohody*). Na základě rozhodnutí Evropské rady z 1. 9. 2008 pokračovalo intenzivní projednávání takovéto dohody s Gruzii. S odkazem na závěry pražského summitu Východního partnerství Rada v listopadu pověřila Evropskou komisi k přípravám mandátu pro jednání o vízové facilitaci s Běloruskem. Za švédského předsednictví navíc začaly renegociace stávajících dohod s Ruskem, Moldavskem a Ukrajinou.

Komunitárněprávní dimenze zahraniční politiky České republiky

Úvod

V rámci Ministerstva zahraničních věcí České republiky se sledování a analýze vývoje práva Evropské unie a vypracovávání stanovisek k otázkám komunitárního práva pro potřeby zahraniční politiky České republiky věnuje samostatný *Odbor komunitárního práva* (dále jen OKP). Náplní jeho činnosti bylo v roce 2009 podobně jako v jiných letech mj. posuzování souladu návrhů vnitrostátních právních předpisů a sjednávaných mezinárodních smluv v gesci Ministerstva zahraničních věcí České republiky s komunitárním právem či výklad dotčených ustanovení předpisů komunitárního práva. Nejvíce odborných stanovisek k výkladu komunitárních norem bylo v roce 2009 zpracováno v oblasti implementace *Lisabonské smlouvy*, vnějších vztahů Evropské unie a Společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Podobně jako v loňském roce, i v roce 2009 provedl OKP právnělingvistickou revizi celé řady smluvních dokumentů. Tentokrát byly podrobeny detailnímu právnělingvistickému rozboru především dokumenty tvořící primární právo Evropské unie – zejména *Lisabonská smlouva* a *Smlouva EURATOM*.

Rok 2009 byl pro OKP rokem velmi intenzivním. Nesl se jednak v duchu předsednictví České republiky v Radě Evropské unie, a jednak v duchu dokončování ratifikace a počátku implementace *Lisabonské smlouvy*.

Činnost OKP v průběhu českého předsednictví

České předsednictví převzalo na přelomu 2008/2009 od francouzského předsednictví v zárodečném stádiu debatu o vyhodnocení účelnosti vkládání tzv. *politických doložek* (HR – *Human Rights*, WMD – *Weapons of Mass Destruction*, ICC – *International Criminal Court*, CT – *Counter Terrorism*, SALW – *Small Arms and Light Weapons*) do dohod se třetími státy. Členské státy Evropské unie se shodly v tom, že tato praxe přispívá k prosazování politických a bezpečnostních cílů Evropské unie a že by bylo vhodné ji zachovat i nadále, avšak v racionalizovanější a systematizovanější podobě. Po několika měsících tvrdého vyjednávání v rámci skupiny Antici, jež bylo na straně ústředí Ministerstva zahraničních věcí České republiky moderováno OKP, bylo dosaženo shody na jednotných pravidlech, která byla vtělena do společného dokumentu s názvem *Common approach on the use of political clauses*. Společná pravidla zejména upravují, v jakém rozsahu a do jakého typu dohod mají být ty které politické doložky vkládány; dále které z nich jsou považovány za podstatné náležitosti dohody (tzv. *essential elements*, HR a 1. část WMD), na které je navázána suspensivní klauzule; kdy je možno odložit suspendování dohody zahájením zrychlené procedury (tzv. *expedited dialogue*) směřujícímu k narovnání protiprávního stavu ve vzájemné shodě zúčastněných stran; a konečně, posilují úlohu COREPERu jakožto horizontálního orgánu pověřeného rozhodováním o aplikaci společných pravidel. Společný dokument byl schválen na úrovni COREPERu II. dne 3. 6. 2009.

Úloha OKP při dokončování ratifikace a počátku implementace Lisabonské smlouvy

Připomeňme, že v samém závěru roku předešlého, dne 26. 11. 2008, rozhodl Ústavní soud nálezem sp. zn. Pl. ÚS 19/08, že *Lisabonská smlouva* v člancích zpochybněných návrhem Senátu není v rozporu s ústavním pořádkem. V návaznosti na to, se v úvodu roku 2009 obě komory Parlamentu České republiky vrátily k jejímu projednávání. Příslušné výbory Poslanecké sněmovny i Senátu požádaly v souvislosti s ratifikací Lisabonské smlouvy o vypracování návrhu právní úpravy tzv. *vázaného mandátu* pro vládu v určitých věcech rozhodování v EU v podobě novely jednacích řádů Sněmovny a Senátu.

(Jedná se o parlamentní kontrolu uplatnění tzv. přechodových klauzulí /obecně i zvláštních passerelle/, které umožňují změnu způsobu přijímání právních aktů z jednomyslného hlasování v Radě na hlasování kvalifikovanou většinou nebo ze zvláštního legislativního postupu na řádný, a tzv. doložky flexibility, která umožňuje za určitých

podmínek přijetí právního aktu bez explicitního právního základu ve Smlouvách. Současně se upravuje procedura vyslovování souhlasu se zjednodušeným postupem pro změnu Smluv podle čl. 48 odst. 6 SEU, postup při kontrole, zda jsou návrhy aktů Unie v souladu se zásadou subsidiarity, a postup při podávání žaloby k Soudnímu dvoru Evropské unie ve věci porušení zásady subsidiarity aktem Unie.)

Poslanecká sněmovna přijala návrh dne 19. 3. 2009 (*Usnesení č. 1107*), Senát dne 6. 5. 2009 (*Usnesení č. 153*). Tím byla podmínka *sine qua non* pro to, aby komory přikročily k hlasování o udělení souhlasu k ratifikaci *Lisabonské smlouvy*, splněna.

Poslanecká sněmovna projednala *Lisabonskou smlouvu* ve druhém čtení dne 18. 2. 2008 a usnesením č. 1072 dala souhlas k její ratifikaci. Senát projednal *Lisabonskou smlouvu* v plénu dne 6. 5. 2009. Usnesením č. 154 ze dne 6. 5. 2009 dal Senát k ratifikaci *Lisabonské smlouvy* souhlas. Uvedeným dnem byl dán souhlas Parlamentu České republiky k ratifikaci *Lisabonské smlouvy* ve smyslu čl. 10a odst. 2 Ústavy České republiky.

Tím však projednávání *Lisabonské smlouvy* ještě ani zdaleka neskončilo. Prezident republiky vzápětí poté, co Senát vyslovil souhlas s ratifikací *Lisabonské smlouvy*, avizoval, že svůj podpis k ratifikační listině prozatím nepřipojí, neboť chce poskytnout skupině senátorů, která indikovala svůj záměr nechat *Lisabonskou smlouvu* ještě jednou přezkoumat Ústavním soudem, potřebný čas na přípravu a podání návrhu.

Skupina senátorů vyčerpala poskytnutý čas plnou měrou. První návrh na přezkum, který směřoval proti novele jednacích řádů Sněmovny a Senátu (*Zákon č. 162/2009 Sb.*), podala až dne 1. 9. 2009. Tento návrh formálně právně nezaložil překážku ratifikace *Lisabonské smlouvy*, přesto však s procesem jejího vnitrostátního schvalování velmi úzce souvisel. Vláda byla proto požádána o stanovisko. Písemné stanovisko vlády podobně jako v loňském roce (*Sp. Zn. Pl. ÚS 19/08, viz výše*) vzešlo z Útvaru ministra pro evropské záležitosti a OKP. Vláda pochopitelně plédovala ve prospěch ústavnosti napadaných „lisabonských novel“ jednacích řádů. I tentokrát uspěla. Plénum Ústavního soudu dne 6. 10. 2009 usnesením sp. zn. Pl. ÚS 26/09 odmítlo návrh skupiny senátorů jako zjevně neopodstatněný.

Téměř měsíc po podání výše zmíněného návrhu, dne 29. 9. 2009, podala skupina senátorů Ústavnímu soudu teprve vlastní návrh na přezkum *Lisabonské smlouvy* s ústavním

pořádkem České republiky. Vláda se stala ze zákona účastníkem řízení. Písemné stanovisko vlády opět vyšlo z již osvědčené spolupráce Útvaru ministra pro evropské záležitosti a OKP. Ve svém stanovisku vláda opakovaně detailně vysvětlovala, proč je dle jejího odborného názoru *Lisabonská smlouva* v napadených bodech i jako celek v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Ústavní soud jí dal za pravdu. Nálezem pléna sp. zn. Pl. ÚS 29/09 ze dne 3. 11. 2009 rozhodl, že *Lisabonská smlouva* není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky.

I zbývající pochyby byly tedy rozptýleny, ratifikaci *Lisabonské smlouvy* nestálo již nic v cestě, a prezident republiky tak mohl přikročit k podpisu ratifikační listiny. (*Nález Ústavního soudu byl účastníkům řízení doručen tzv. krátkou cestou přímo při vyhlášení nálezů.*) Učinil tak ještě tentýž den, několik málo hodin po vyhlášení nálezů Ústavního soudu.

Česká republika byla posledním státem Evropské unie, který *Lisabonskou smlouvou* ratifikoval. Vstoupila v platnost dne 1. 12. 2009. Tím začala pro OKP nová etapa práce se smlouvou, která bude mít přesah nejen do nastávajícího roku 2010, ale i do dalších let budoucích – fáze implementace. Instituty a mechanismy předvídané *Lisabonskou smlouvou* je nyní nutné uvést v život. K tomu je zapotřebí řady prováděcích aktů i politických či „gentlemanských“ dohod. Na přelomu roku se proto začal OKP zabývat otázkami jako např., jak převést do praxe tzv. *novou komitologii* (viz čl. 290 a 291 *Smlouvy o fungování Evropské unie /bývalá Smlouva o založení ES ve znění Lisabonské smlouvy/* – k tomu další níže), jak by měl fungovat tzv. panel pro výběr soudců a generálních advokátů působících při Soudním dvoru Evropské unie (viz čl. 255 *Smlouvy o fungování Evropské unie*), či jak nejlépe naplnit povinnost EU (viz čl. 6 odst. 2 *Smlouvy o Evropské unii ve znění Lisabonské smlouvy Unie*) přistoupit k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (*Úmluva Rady Evropy /CETS No. 005/, Řím 4. 11. 1950, publikována pod č. 209/1992 Sb.*). Na rozřešení těchto a dalších otázek však bude nutné si počkat do vydání Zprávy o zahraniční politice za rok 2010.

Komitologie v roce 2009

Termínem *komitologie* se označují pravidla, podle kterých přijímá Komise prováděcí předpisy k legislativním aktům (přijatým Radou, popř. Evropským parlamentem a Radou), přičemž jejich hlavním účelem je podrobit tyto prováděcí pravomoci Komise kontrole ze strany členských států, resp. institucí.

Lisabonská smlouva rozdělila oblast přijímání prováděcích předpisů Komisí na dvě části: *tzv. akty v přenesené pravomoci* (čl. 290 Smlouvy o fungování Evropské unie) a *tzv. prováděcí akty* (čl. 291 Smlouvy o fungování Evropské unie). Zjednodušeně řečeno, první části podlehnou prováděcí předpisy obecné, *tzv. kvazilegislativní* povahy, zatímco druhá část zahrne prováděcí předpisy vesměs technické povahy.

Východiskem pro přijímání aktů v přenesené pravomoci je sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 9. 12. 2009 (KOM(2009) 673 v konečném znění) nesoucí název *Provádění článku 290 Smlouvy o fungování Evropské unie*. Toto sdělení bylo přijato po předchozím projednání s Evropským parlamentem a Radou a v příloze obsahuje vzorová ustanovení, která budou pro účely přenesení pravomoci na Komisi vkládána do návrhů legislativních aktů.

Pro účely provedení čl. 291 Smlouvy o fungování Evropské unie se předpokládá přijetí *tzv. komitologického nařízení Evropského parlamentu a Rady*, které nahradí dosavadní komitologické rozhodnutí Rady 1999/468/ES. Přijetí tohoto aktu řadí španělské předsednictví (v první polovině roku 2010) mezi své priority.

Česká republika a Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU

Rok 2009 lze považovat za přelomový nejen z hlediska rozvoje vztahu České republiky a [*Společné zahraniční a bezpečnostní politiky \(SZBP\)*](#) ve kterém díky výkonu předsednictví České republiky v Radě Evropské unie došlo ke kvalitativnímu posunu, ale i ve vztahu k samotnému vývoji Společné zahraniční a bezpečnostní politiky ve světle institucionálních změn nastolených Lisabonskou smlouvou.

V první polovině roku 2009 předsedala Česká republika Radě Evropské unie. Z titulu této funkce koordinovala Česká republika aktivity Evropské unie, reprezentovala stanoviska Evropské unie navenek a vedla jednání s partnery Evropské unie. Výkon předsednictví poskytl příležitost a prostor pro další upevňování postavení České republiky v rámci Evropské unie, stejně tak jako i pro další prohlubování vztahu mezi Českou republikou a Společnou zahraniční a bezpečnostní politikou. I ve druhé polovině roku 2009 pokračovalo aktivní zapojení České republiky do Společné zahraniční a bezpečnostní politiky, byť tentokrát již z pozice "řadového" členského státu Evropské unie.

Lisabonská smlouva vstoupila v platnost k 1. 12. 2009 a přináší zásadní institucionální změny v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Charakter Společné zahraniční a bezpečnostní politiky se však nemění, zůstává postaven na mezivládním principu, tj. členské státy Evropské unie mají právo veta. Mezi nejzásadnější změny patří: zavedení postu vysokého představitele Unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku, vytvoření [*evropské diplomatické služby \(Evropské služby pro vnější činnost\)*](#) a umožnění permanentní strukturované spolupráce v oblasti společné bezpečnostní a obranné politiky. Změny obsažené v Lisabonské smlouvě je třeba v některých případech detailněji rozpracovat, proto se neprojevíly ihned a jejich implementace bude probíhat v roce 2010. Vzhledem k irskému referendu o Lisabonské smlouvě v říjnu 2009 nebylo možné na přípravách implementace včas pracovat.

K 1. 12. 2009 byla do nové funkce *vysoké představitelky Unie pro zahraniční vztahy a bezpečnostní politiku* jmenována Britka C. Ashtonová. Je představitelkou Společné zahraniční a bezpečnostní politiky, předsedá Radě pro zahraniční vztahy a je místopředsedkyní Evropské komise. Toto sloučení tří dosavadních funkcí (vysokého představitele, předsednické země a komisaře pro vnější vztahy) by mělo napomoci větší koherenci vnějších vztahů Evropské unie a lepší koordinaci a viditelnosti Evropské unie ve třetích zemích. Konkrétně vysoká představitelka vede Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a vykonává ji spolu s členskými státy, přispívá svými návrhy k jejímu vytváření a provádí ji jako zmocněnec Rady. Jménem Unie vede politický dialog se třetími státy a vyjadřuje postoj Unie v mezinárodních organizacích. Zajišťuje soudržnost vnější činnosti Evropské unie. V rámci Evropské komise odpovídá za úkoly, které jí přísluší v oblasti vnějších vztahů, a za koordinaci dalších hledisek vnější činnosti Unie.

Kromě funkce vysoké představitelky zavádí Lisabonská smlouva novou funkci *stálého předsedy Evropské rady*, který zajišťuje na své úrovni a v této funkci vnější zastupování Unie v záležitostech týkající se Společné zahraniční a bezpečnostní politiky. V současné době není stále jasné rozdělení rolí mezi vysokou představitelkou a předsedu Evropské rady.

Formace Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC) je dle Lisabonské smlouvy rozdělena na dvě samostatné formace: na Radu pro všeobecné záležitosti (GAC) a Radu pro zahraniční vztahy (FAC), již předsedá stálý předseda, tj. vysoká představitelka.

Politický a bezpečnostní výbor bude mít dle Lisabonské smlouvy stálého předsedu, který bude zároveň zástupcem vysokého představitele. Tato osoba nebyla zatím jmenována. Pracovní skupiny v oblasti vnějších vztahů budou mít rovněž až na několik výjimek stálého předsedu. Způsob jeho jmenování a výběru není zatím znám. Návrh by měla předložit vysoká představitelka v roce 2010.

Lisabonská smlouva předpokládá vznik *Evropské služby pro vnější činnost (ESVA)*, která bude oporou Vysokého představitele Unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku při plnění jeho úkolů. Jedná se o nový prvek v institucionální struktuře Evropské unie. Organizaci a fungování ESVA má stanovit rozhodnutí Rady, které má být přijato jednomyslně na základě návrhu Vysokého představitele a po konzultaci Evropského parlamentu a schválení Evropskou komisí. *Zpráva předsednictví o ESVA*, schválená Evropskou radou ve dnech 29. – 30. 10. 2009, představuje vstup členských států do návrhu textu rozhodnutí Rady Vysokou představitelkou. Ten by měl být předložen do dubna 2010.

K 1. 12. 2009 se přejmenovaly Delegace Evropské komise na Delegace Evropské unie. Švédské předsednictví ale do konce roku 2009 vykonávalo místní předsednictví ve třetích zemích. Převzetí výkonu místního předsednictví delegacemi Evropské unie bude velkou výzvou v roce 2010.

Právní nástroje Společné zahraniční a bezpečnostní politiky budou částečně přejmenovány, nedojde však k podstatným změnám z hlediska jejich obsahu. Zrušeny budou stávající „společné strategie“. V oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky bude i nadále vyloučeno přijímání legislativních aktů. Novými nástroji Společné zahraniční a bezpečnostní politiky podle Lisabonské smlouvy budou: obecné směry, které stanoví Evropská rada; rozhodnutí (přijímaná Radou) o akcích, které má Unie provést (dříve „společná akce“), a postojích, které má Unie zaujmout (dříve „společný postoj“), a systematická spolupráce členských států.

V oblasti zahraniční politiky pokračovala Evropská unie v rozvoji a prohlubování spolupráce s partnerskými státy. V rámci *transatlantických vztahů* v roce 2009 došlo k úspěšnému navázání kontaktů Evropské unie s novou americkou administrativou. Dne 5. 4. 2009 proběhl v Praze neformální summit Evropská unie – USA a na jeho okraji oběd ministrů zahraničních věcí. Jednání se věnovala důležitým tématům: hospodářské a finanční situaci ve světě, energetice a klimatu, situaci na Blízkém východě, včetně Íránu,

v Afghánistánu a Pákistánu, východní Evropě a západnímu Balkánu. Obě schůzky potvrdily výraznou shodu v názorech evropské a americké strany a oboustranný zájem na těsné spolupráci. V návaznosti na neformální summit potvrdily závěry Evropské rady z června 2009 strategický význam transatlantických vztahů. Dne 3. 11. 2009 se konal formální summit mezi Evropskou unií a USA, na kterém obě strany vedle výše uvedených regionálních otázek dále zahájily spolupráci v nových oblastech, např. v kybernetické bezpečnosti nebo energetice (došlo k založení *Energetické rady Evropská unie – USA*). Obě strany rovněž potvrdily své závazky v otázce nešíření a odzbrojení.

Dne 6. 5. 2009 se v Praze konal summit *Evropská unie – Kanada*, na kterém bylo oznámeno zahájení vyjednávání komplexní dohody o ekonomickém partnerství. Dále proběhlo dne 1. 10. 2009 jednání na úrovni ministrů zahraničních věcí, v rámci kterého kanadská strana mj. potvrdila, že Afghánistán zůstává jednou z jejích hlavních priorit.

Region *západního Balkánu* zůstává i nadále v centru pozornosti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie. Rozhodnutí přijatá v průběhu roku za aktivního přispění České republiky dokázala obyvatelům regionu, že evropská perspektiva západního Balkánu není pouhým politickým prohlášením, ale reálně probíhajícím procesem s přínosy pro obě strany. V souladu s vnímáním západního Balkánu jako jedné ze svých zahraničněpolitických priorit podpořila Česká republika všechny kroky Evropské unie vedoucí k prohloubení integrace regionu do Evropské unie, včetně procesu vízové liberalizace. Zvláštní pozornost věnovala Česká republika zejména Bosně a Hercegovině a Kosovu, kde dlouhodobě podporuje aktivity misí evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP) a zvláštních představitelů Evropské unie.

V dubnu 2009 zprostředkovalo české předsednictví v Radě Evropské unie postoupení přihlášky *Černé Hory* ke členství v Evropské unii Evropské komisi k přípravě stanoviska (*avis*). Počátkem dubna také vstoupila v platnost Stabilizační a asociační dohoda s *Albánií* a na konci tohoto měsíce přijalo české předsednictví přihlášku Albánie ke členství v Evropské unii. Tato přihláška byla s ohledem na volební proces v Albánii předána Evropské komisi až v listopadu. K důležitému posunu došlo koncem roku ve vztahu k *Srbsku*. Na základě pozitivního hodnocení spolupráce Srbska s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) ze strany hlavního žalobce ICTY rozhodla Rada Evropské unie na svém prosincovém zasedání o odblokování Prozatímní dohody o obchodu a obchodních

záležitostech se Srbskem s tím, že k otázce odblokování procesu ratifikace Stabilizační a asociační dohody se vrátí během následujícího půl roku. Krátce na to podalo rovněž Srbsko přihlášku ke členství v Evropské unii.

Dne 14. 10. 2009 zveřejnila Evropská komise v rámci tzv. *balíčku k rozšíření* pravidelné hodnotící zprávy pro země západního Balkánu. Součástí balíčku byla rovněž studie *Kosovo – naplňování jeho evropské perspektivy*, v níž Evropská komise představila několik praktických doporučení s cílem přiblížit Kosovo evropským integračním procesům při současném respektování rozdílných názorů členských států Evropské unie na jeho status. Evropská komise také doporučila zahájit přístupová jednání s *Bývalou Jugoslávskou republikou Makedonií*. S ohledem na nevyřešenou otázku názvu země se však Rada rozhodla vrátit k diskusi o stanovení termínu přístupových rozhovorů až během prvního pololetí roku 2010.

Komplementárně ke stabilizačnímu a asociačnímu procesu probíhal během celého roku 2009 *proces vízové liberalizace*, který vyústil ve zrušení krátkodobých víz pro držitele biometrických pasů Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, Černé Hory a Srbska s platností od 19. 12. 2009. Dialog o vízové liberalizaci probíhal také s Albánií a Bosnou a Hercegovinou. Ty však pro zrušení vízové povinnosti ještě nesplnily všechny potřebné podmínky.

Specifickou pozornost věnovaly Česká republika i Evropská unie během celého roku dvěma zemím regionu – Bosně a Hercegovině a Kosovu. V březnu zprostředkovala Česká republika jako předsednická země Evropské unie jmenování nového zvláštního představitele Evropské unie a vysokého představitele mezinárodního společenství (EUSR/HR) pro *Bosnu a Hercegovinu*, V. Inzka. Následně se Rada Evropské unie věnovala otázce transformace přítomnosti Evropské unie v zemi poté, co bude ukončena činnost Úřadu vysokého představitele (OHR), a s tím související budoucností obou misí EBOP v zemi – policejní mise EUPM a zejména vojenské operace EUFOR Althea. Zatímco v civilních aspektech konstatovalo březnové zasedání Rady Evropské unie připravenost Evropské unie k transformaci poté, co budou splněny podmínky pro uzavření OHR, budoucnost EUFOR Althea nebyla do konce roku 2009 vyřešena. Evropská unie se spolu s USA významně angažovala ve snaze zprostředkovat plnění podmínek pro uzavření OHR, zejména v průběhu tzv. *butmirských jednání* v říjnu až prosinci 2009. Rada Evropské unie ve svých závěrech ze

7. 12. 2009 konstatovala, že nebude moci posoudit případnou přihlášku Bosny a Hercegoviny do Evropské unie, dokud nebude rozhodnuto o transformaci OHR.

Ve vztahu ke *Kosovu* zůstávají Společná zahraniční a bezpečnostní politika Evropské unie a využívání jejích nástrojů omezené vzhledem k nejednotě členských zemí v otázce kosovské nezávislosti. Pět členských zemí Evropské unie i nadále Kosovo neuznává jako samostatný stát, což v důležitých otázkách znemožňuje konsenzuální rozhodnutí. Pojítkem společné unijní politiky tak i nadále zůstávají především mise Evropské unie na podporu posilování právního státu (EULEX Kosovo), zvláštní představitel Evropské unie pro Kosovo (EUSR) a evropská perspektiva Kosova v kontextu perspektivy členství celého regionu západního Balkánu v Evropské unii. Mise EULEX dosáhla dne 6. .4. 2009 plných operačních schopností, a začala tak plně vykonávat své funkce v oblasti justice, policie a cel. V efektivním výkonu funkcí jí však brání složitá komunikace zejména se srbskými institucemi, klesající podpora mise ze strany kosovsko-albánského obyvatelstva a zejména specifická situace na severu Kosova s významným vlivem paralelních kosovsko-srbských struktur.

I díky českému předsednictví Rady Evropské unie v první polovině roku a navazujícímu švédskému předsednictví zaznamenaly vztahy Evropské unie se zeměmi *východní Evropy* výrazný pokrok. Z českého hlediska bylo nejvýznamnější událostí oficiální zahájení politiky *Východního partnerství* přijetím společné deklarace na summitu v Praze dne 7. 5. 2009. Východní partnerství vychází z *Evropské politiky sousedství* a je ambiciózním rámcem pro prohlubování spolupráce Evropské unie se šesti zeměmi východní Evropy (Arménií, Ázerbájdžánem, Běloruskem, Gruzii, Moldavskem a Ukrajinou). Svou činnost v rámci Východního partnerství zahájily i čtyři multilaterální tematické platformy spolupráce ve formátu 27+6 pokrývající témata od demokratických reforem, vlády práva, hospodářské integrace, energetické bezpečnosti až po mezilidské kontakty či kulturní spolupráci.

České republice a dalším členským státům se podařilo prosadit, aby součástí Východního partnerství bylo již od počátku také *Bělorusko*, které patří mezi východní sousedy Evropské unie. V listopadu 2009 rozhodla Evropská unie o prodloužení platnosti sankcí, které uplatňuje vůči některým představitelům běloruského režimu, zároveň však odsouhlasila suspenzi vízových sankcí vůči většině osob na příslušném seznamu s cílem pokračovat v dialogu Evropské unie s režimem. Sankce jsou suspendovány do října 2010.

Východní partnerství otevírá partnerským zemím řadu nových možností, včetně prohlubování smluvních vztahů a spolupráce prostřednictvím asociačních smluv, komprehensivních dohod o zónách volného obchodu či dohod o vízové facilitaci. Nejdále jsou v této oblasti jednání s Ukrajinou, se kterou v kontextu úspěšných jednání o Asociační dohodě v listopadu 2009 Evropská unie uzavřela tzv. *Asociační agendu*, nahrazující dosavadní Akční plán v rámci Evropské sousedské politiky. Evropská unie také přijala negociační mandát k jednání o asociační dohodě s Moldavskem, která by měla začít v lednu 2010. V září 2009 potvrdila Evropská unie svou připravenost povýšit své vztahy se zeměmi jižního Kavkazu a pověřila Evropskou komisi přípravou návrhů příslušných negociačních mandátů.

Jako garant dohod ukončujících *konflikt mezi Gruzíí a Ruskem* v srpnu 2008 vedla Evropská unie s oběma stranami intenzivní dialog s cílem zajistit jejich plnění. Ve své činnosti na území Gruzie pokračovala monitorovací mise EU (EUMM), ačkoliv přístup do Jižní Osetie a Abcházie jí byl nadále odepřen. Evropská unie podporovala a účastnila se Ženevských rozhovorů, které prozatím zůstávají jedinou platformou pro dialog všech relevantních stran konfliktu. Evropská unie na všech úrovních prosazovala svou principiální podporu suverenity a teritoriální integrity Gruzie. V druhé polovině roku pak přijala interní vodítka ke kontaktům s Jižní Osetií a Abcházíí, které by zmírnily jejich izolaci a podpořily jejich dialog a spolupráci s gruzínskou vládou.

Ve vztazích s *Ruskem* se v roce 2009 podařilo úspěšně obnovit politický dialog, kterému dominovaly důsledky krize v Gruzii ze srpna 2008, lednové krize v dodávkách plynu z Ruska do Evropské unie a světové ekonomické krize, ale nově také ruské iniciativy v otázkách evropské a energetické bezpečnosti. Pokračovala také jednání o nové Dohodě o partnerství a spolupráci.

Úspěchem v agendě východní Evropy bylo také zahájení lidskoprávního dialogu s Gruzíí, Arménií a Běloruskem.

V rámci vztahů Evropské unie s *Asií a Tichomořím* v roce 2009 bylo jak české, tak švédské předsednictví velmi aktivní. České předsednictví uspořádalo kromě předpokládaného summitu Evropské unie s Japonskem rovněž summit Evropská unie – Pákistán (historicky první summit), Evropská unie – Čína a Evropská unie – Jižní Korea. Druhá polovina roku přinesla za švédského předsednictví další summit Evropská unie – Čína a summit Evropská unie – Indie.

Obsahově vztahům Evropské unie s Así v roce 2009 dominovaly *Afghánistán a Pákistán*. Ve světle zhoršující se situace v regionu, zahájení ofenzivy proti extremistickým a militantním silám pákistánskou vládou, podzimních prezidentských a místních voleb v Afghánistánu a revize strategie Spojených států amerických vůči regionu, včetně rozhodnutí výrazně posílit svou přítomnost v Afghánistánu, také Evropská unie výrazně posílila své angažmá. V říjnu 2009 Evropská unie přijala Akční plán posílení svých aktivit v Afghánistánu a Pákistánu s cílem podpořit jejich všestranný rozvoj a budování civilních kapacit obou států tak, aby mohly postupně začít přebírat odpovědnost za vlastní vývoj a budoucnost. S oběma zeměmi probíhal intenzivní politický dialog, včetně ministerské Trojky Evropské unie s Afghánistánem v lednu a ministerské Trojky Evropské unie s Pákistánem v březnu.

Po ochlazení vzájemných vztahů na konci roku 2008 byl v roce 2009 úspěšně obnoven dialog Evropské unie s *Čínou*, včetně konání odloženého 11. summitu Evropská unie – Čína v květnu 2009 a na podzim 12. summitu Evropská unie – Čína v listopadu 2009. V květnu za českého předsednictví proběhla na okraj zasedání ministrů zahraničních věcí ASEM v Hanoji Trojka ministrů zahraničních věcí Evropské unie s Čínou. Pokračovala také jednání o nové *Dohodě o partnerství a spolupráci EU – Čína*. V otázce zbrojního embarga Evropské unie vůči Číně nadále trvá podmíněnost jeho zrušení zlepšením lidskoprávní situace v zemi.

V listopadu 2009 proběhl v Dillí summit Evropská unie – Indie, kterému dominovaly otázky spojené s klimatickými změnami, energetikou a bojem proti terorismu. Ani summit však prozatím nenalezl uspokojivá řešení v otázce jednání o dohodě o volném obchodu Evropská unie – Indie, jejíž plnění by podle Evropské unie mělo být podmíněno také plněním vybraných politických a lidskoprávních podmínek.

Summity Evropské unie s *Japonskem* v květnu 2009 a s *Jižní Koreou* rovněž v květnu 2009 rámovaly vztahy Evropské unie s ostrovními státy Dálného východu. O své místo v centru mezinárodní pozornosti se během roku 2009 opětovně přihlásila *KLDR* několika testy v rámci svého balistického programu, které Evropská unie jednoznačně odsoudila a vyzvala *KLDR* k dodržování svých mezinárodních závazků a k návratu *KLDR* k šestistranným rozhovorům.

S *Mongolskem* Evropská unie zahájila během českého předsednictví jednání o smíšené *Dohodě o partnerství a spolupráci*. Jednání o Dohodě o partnerství a spolupráci pokračovalo

rovněž s *Vietnamem*, přičemž na okraj zasedání ministrů zahraničních věcí ASEM v květnu 2009 v Hanoji byli ministři zahraničních věcí Trojky Evropské unie přijati předsedou vlády Vietnamu. V listopadu 2009 jednala ministerská Trojka Evropské unie s *Indonésií* a při této příležitosti byla slavnostně podepsána *rámcová dohoda s Indonésií*. Švédskému předsednictví se podařilo uskutečnit v říjnu 2009 zasedání ministerské Trojky Evropské unie s *Austrálií* a v prosinci 2009 zasedání ministerské Trojky s *Novým Zélandem*.

Na okraj jednání ministrů zahraničních věcí ASEM v Hanoji v květnu 2009 se uskutečnila historicky první schůzka Trojky ministrů Evropské unie s Myanmarem/Barmou. Unijní diskuse k Myanmaru/Barmě se později znovu rozproudila v návaznosti intenzivnější kontakty USA a dalších zemí s barmským režimem. Důležitou motivací byla žádost ze strany Daw Aung San Suu Kyi, na kterou reagovala Evropská unie vypracováním seznamu možných pozitivních kroků ze strany Evropské unie vůči Myanmaru/Barmě v návaznosti na případné pozitivní kroky barmského režimu. Těmi nejdůležitějšími jsou propuštění všech politických vězňů a průběh voleb v roce 2010. Druhá Trojka ministrů Evropské unie s Myanmarem/Barmou proběhla na okraj mezinárodní konference o klimatických změnách v Kodani (COP 15) v prosinci 2009.

V oblasti *Střední Asie* byla i v roce 2009 klíčovou prioritou implementace *Strategie Evropské unie pro nové partnerství se Střední Asií* s důrazem politický a lidskoprávní dialog a na energetické otázky (viz *summit Jižního koridoru* v Praze). České předsednictví posílilo politický dialog, přičemž se mj. uskutečnila historicky první návštěva předsedy Evropské rady v Kazachstánu a Turkmenistánu v únoru 2009. V květnu 2009 proběhl v Dušanbe pravidelný regionální politický dialog Trojky ministrů zahraničních věcí Evropské unie se zeměmi Střední Asie a v září 2009 se uskutečnila *Konference ministrů zahraničních věcí Evropská unie – Střední Asie* v Bruselu. Z důležitých událostí lze zmínit vypršení/ukončení čtyři roky trvajících sankcí Evropské unie vůči Uzbekistánu v listopadu 2009, které byly uvaleny v souvislosti s událostmi v Andižanu.

České předsednictví v Radě Evropské unie a navazující švédské předsednictví usilovaly o posílení vztahů s asijsko-pacifickým regionem rovněž v rámci multilaterálních formátů (ASEM, Evropská unie – ASEAN). V květnu 2009 přijalo ASEM (*Asia – Europe Meeting*) na jednání svých ministrů zahraničních věcí v Hanoji přihlášku na členství od Ruska

a Austrálie a pověřilo své koordinátory zpracováním přihlášek tak, aby se obě kandidátské země mohly stát členy platformy již na summitu ASEM 8 v roce 2010.

Ihned poté, také v květnu, následovalo ministerské setkání *Evropská unie – ASEAN*, které odsouhlasilo přistoupení Evropské unie k Dohodě ASEAN o přátelství a spolupráci. Evropská unie také uvítala ustavení *Mezivládní lidskoprávní komise ASEAN* v červnu 2009, která představuje významný krok k ustavení ASEAN coby organizace podporující univerzalitu lidských práv v regionu.

Složitá situace na *Blízkém východě* vyžadovala neustálou pozornost ze strany Evropské unie i v průběhu roku 2009. Na evropské agendě dominovala zejména tři blízkovýchodní témata: blízkovýchodní mírový proces, Írán a v druhé polovině roku i Jemen. Zvláštní pozornost Evropská unie věnovala zamezení negativním dopadům krize v Gaze nejen na obyvatelstvo, ale i na region jako celek. Evropská unie pokračovala v poskytování humanitární pomoci a v jednáních se stranami konfliktu. V tomto kontextu se nová americká administrativa v čele s B. Obamou pokusila o oživení blízkovýchodního mírového procesu. Evropská unie jakožto aktivní člen *Blízkovýchodního kvartetu* se soustředila zejména na podporu amerického úsilí, a to prostřednictvím vytváření příznivých podmínek pro jednání obou stran, důrazem kladeným na dvoustranné řešení konfliktu a působením na obě strany ve snaze najít shodu na základních principech tohoto řešení.

Znepokojení na straně mezinárodního společenství vzbudila zhoršující se vnitropolitická situace a s tím související lidskoprávní situace v *Íránu* v návaznosti na prezidentské volby z června 2009. Evropská unie vyjádřila své znepokojení prostřednictvím prohlášení hlav států a vlád a v rámci zasedání GAERC se této otázce několikrát věnovali i ministři zahraničních věcí. K pokroku nedošlo ani v jednáních s Íránem ohledně jaderné kauzy. V reakci na absenci jakéhokoliv pokroku v těchto jednáních přijala v prosinci Evropská rada prohlášení, ve kterém jasně vyjádřila své odhodlání podpořit restriktivní opatření mezinárodního společenství, a to včetně možnosti podpory těchto opatření autonomními sankcemi Evropské unie.

V reakci na zhoršující se politickou, bezpečnostní a ekonomickou situaci přijali ministři zahraničních věcí na svém říjnovém zasedání historicky první závěry k *Jemenu*. V těchto závěrech vyzvali ministři jemenskou vládu nepolevovat v úsilí o nalezení řešení

a vyjádřili připravenost Evropské unie i nadále Jemen podporovat, a to mj. i prostřednictvím poskytnutí humanitární a rozvojové pomoci.

Evropská unie se v rámci *Afriky* věnovala především aktuálním krizovým oblastem a probíhajícím transformačním procesům. Značná pozornost byla též věnována implementaci Společné strategie Evropská unie – Afrika. Úspěchem bylo přijetí roadmaps jednotlivých oblastí partnerství Akčního plánu na ministerské Trojce Evropská unie – Africká unie v dubnu 2009.

V centru pozornosti a aktivit Evropské unie nadále zůstal region *Velkých afrických jezer*, kde se Evropská unie soustředila především na tyto hlavní priority: humanitární pomoc, problematiku nelegální těžby nerostů a sexuální násilí. Nadále pokračovaly v činnosti integrovaná mise *EUPOL RD Congo* a mise *EUSEC RD Congo*, které mají za úkol podporovat vládu Konžské demokratické republiky v reformě bezpečnostního sektoru.

Na aktuální vývoj situace v *Somálsku*, vědoma si jeho významu pro stabilitu celého regionu, Evropská unie reagovala přijetím několika závěrů Rady Evropské unie, a v prosinci byl následně Radou přijat zásadní dokument definující politiku Evropské unie k Africkému rohu. Důležitou roli v tomto kontextu sehrála i ministerská Trojka Evropská unie – IGAD, která se konala v březnu 2009. Svůj význam v boji proti pirátství a ozbrojeným přepadům u somálského pobřeží prokázala historicky první námořní mise EU NAVFOR Atalanta, jejíž činnost byla zahájena v roce 2008.

Evropská unie pokračovala ve svém angažmá v konfliktu v *Súdánu/Dárfúru* prostřednictvím podpory mediačního úsilí OSN a Africké unie. Zvláštní představitel Evropské unie pro Súdán cestoval pravidelně do regionu, kde vedl dialog se všemi relevantními aktéry pro krizi v Dárfúru i pro zajištění implementace mírové dohody mezi severem a jihem Súdánu (CPA). V souvislosti se stěžejním významem plánovaných voleb a referenda, které se mají uskutečnit v letech 2010 a 2011, Evropská unie věnovala značnou pozornost jejich přípravám. V březnu 2009 byla Evropská unie rovněž konfrontována se skutečností, že na prezidenta Súdánu O. al-Bašíra byl vydán zatykač Mezinárodního trestního tribunálu, a s následnou reakcí Súdánu, který ze země vyhostil klíčové nevládní organizace zajišťující humanitární pomoc.

Na porušování lidských práv a násilný zákrok bezpečnostních sil proti politickým demonstrantům v *Guineji* v září 2009 reagovala Evropská unie přijetím restriktivních opatření vůči osobám spojeným či zodpovědným za násilné represe či za patovou politickou situaci v zemi. Evropská unie rovněž aktivovala mechanismus tzv. konzultací dle čl. 96 Dohody z Cotonou v souvislosti s ústavní krizí v *Nigeru*, která vedla k rozpuštění Ústavního soudu a k uskutečnění voleb bez účasti opozice. Krizové oblasti západní Afriky byly mj. diskutovány i na ministerské Trojce Evropská unie – ECOWAS v červnu 2009. Na neústavní převzetí moci, ke kterému došlo na *Madagaskaru*, Evropská unie reagovala několika prohlášeními a rovněž se zapojila do aktivit a jednání s cílem pomoci vyřešit situaci v zemi.

Vznik nové vlády v *Zimbabwe*, ve které byly zastoupeny všechny hlavní politické strany, Evropská unie přivítala, avšak dávala nadále zřetelně najevo, že rozhodující pro její další postoj budou až první konkrétní výsledky, které práce vlády přinese. Na jednání ministerské Trojky se zimbabwskou delegací vedenou předsedou vlády M. Tsvangiraiem v červnu 2009 byl formálně obnoven politický dialog a Evropská unie vyjádřila zájem znovu se angažovat a obnovit rozvojovou pomoc, bude-li zajištěna implementace Všeobecné politické dohody.

Pozornost byla věnována i rozvoji vztahů s tradičními partnery na africkém kontinentu, když české předsednictví v Radě Evropské unie uspořádalo ministerské Trojky s Jihoafrickou republikou, Kapverdami a Nigérií.

V rámci vztahů s *Latinskou Amerikou* se ve dnech 11. – 14. 5. 2009 v Praze uskutečnilo jednání ministrů zahraničních věcí Evropské unie a *Skupiny Rio*. Plenárnímu jednání ministrů 13. 5. 2009 předcházela řada jednání na nižších úrovních, v jejichž průběhu bylo dohodnuto znění Společného prohlášení. Dne 14. 5. 2009 se uskutečnila ministerská jednání Evropské unie s regionálními uskupeními Latinské Ameriky (VI. Společný výbor Evropská unie - Mexiko, IV. Rada přidružení Evropská unie – Chile, Trojka Evropská unie – Střední Amerika a Trojka Evropská unie – Mercosur).

Během českého předsednictví také pokračoval politický dialog s *Kubou*, k jehož znovuzahájení došlo v říjnu 2008. Jednání ministrů se soustředilo na oblast lidských práv a rozvojovou spolupráci. V návaznosti i na toto jednání rozhodli ministři zahraničních věcí na červnovém zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy Evropské unie o pokračování vzájemného politického dialogu.

Během švédského předsednictví se uskutečnil III. summit Evropská unie – *Brazílie*, konaný ve Stockholmu dne 6. 10. 2009. Hlavními tématy summitu byly klimatické změny ve světle blížící se konference OSN v Kodani a světová ekonomická a finanční krize, ze zahraničněpolitických témat převažovaly Blízký východ a íránský jaderný program. Summit potvrdil velkou shodu názorů mezi Evropskou unií a Brazílií a fakt, že Brazílie se během vlády prezidenta I. Luly da Silvy stala světově významným hráčem.

Dne 4. 11. 2009 se uskutečnilo další z pravidelných jednání s *Mexikem* v rámci strategického partnerství, mezi jehož primární témata patřily světová ekonomická a finanční a potravinová krize, odzbrojení, reforma OSN, boj s korupcí a organizovaným zločinem, terorismus a řada dalších regionálních a bilaterálních témat.

Společná zahraniční a bezpečnostní politika Evropské unie byla během švédského předsednictví významně poznamenána snahou najít jednotný přístup k řešení otázky svržení *honduraského* prezidenta M. Zelayi, ke kterému došlo 28. 6. 2009. Evropská unie po celou dobu podporovala snahy o politický smír, zejména plán ze San José/Tegucigalpy, iniciovaný kostarickým prezidentem O. Aríasem.

Důležitou součástí zahraniční politiky je nadále problematika *lidských práv a demokracie*. V březnu 2009 byla ve spolupráci s nevládními partnery uspořádána konference *Building Consensus about EU Policies on Democracy Support* o potřebě konsolidace nástrojů vnější politiky Evropské unie, aby účinněji směřovaly k jednomu z klíčových cílů politiky vnějších vztahů – podpoře demokracie ve světě. Politicko-strategická vize podpory demokracie a závazek Evropské unie v tomto smyslu by měly být v budoucnu podle názoru České republiky formulovány v *tzv. Konsenzu o demokracii*.

Během roku 2009 byla také dokončena revize osmi souborů *pokynů pro výkon politiky v oblasti lidských práv*, tyto pokyny byly znovu publikovány a veřejně prezentovány. Došlo k významnému pokroku v jejich další implementaci s důrazem na obránce lidských práv, trest smrti a násilí proti ženám.

Vedle řady dalších aktivit za zmínku stojí také zahájení diskuse k celoevropské iniciativě *Shelter City*, cílené na vytvoření volné sítě evropských měst a regionů, které by poskytly dočasné útočiště obráncům lidských práv, jimž hrozí v zemi jejich působení nebezpečí.

Česká republika a Evropská bezpečnostní a obranná politika (ESDP)

Česká republika se v rámci svého předsednictví v Radě Evropské unie rozhodla soustředit v oblasti *Evropské bezpečnostní a obranné politiky (European Security and Defence Policy, ESDP)* především na rozvoj civilních schopností, ve kterých vidí největší přidanou hodnotu Evropské unie.

Na neformálním zasedání ministrů zahraničních věcí Evropské unie (Gymnich) v Hluboké nad Vltavou předložila Česká republika dva non-papery (*Ways Forward in Developing Meaningful ESDP Civilian Capabilities* a *Case Study: Afghanistan – the Role for ESDP Civilian Expertise*) s cílem dodat politický impulz procesu rozvoje civilních schopností a odstranění přetrvávajících nedostatků v této oblasti. Český dokument se soustředil zejména na nedostatky v oblastech generace sil, výcviku a motivace účastníků misí, financování a výměny zkušeností mezi jednotlivými členskými státy při vysílání expertů do misí. Na základě tohoto podnětu byly některé návrhy dále zapracovávány do již probíhajících procesů GS Rady. Iniciativa českého předsednictví na Gymnichu v Hluboké byla reflektována v řadě dokumentů Evropské unie, včetně závěrů k ESDP, které přijala Rada pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC) ve dnech 18. a 19. 5. 2009.

V rámci rozvoje civilních kapacit pokračovaly během českého předsednictví práce na naplňování *Civilian Headline Goal 2010 (CHG 2010)*. V rámci *Improvement Plan* se práce soustředily mimo jiné na vývoj softwaru, který obsahuje řadu aplikací pro zefektivnění procesu výběru expertů pro mise, a dále na rozvoj národních strategií v jednotlivých členských zemích s cílem dosáhnout toho, aby jednotlivé země zavedly či zdokonalily na národní úrovni mechanismy pro vysílání civilistů do misí Evropské bezpečnostní a obranné politiky.

Na poli vojenských schopností pokračovalo české předsednictví v naplňování *Headline Goal 2010*, tedy v dlouhodobých projektech rozvoje klíčových kapacit (např. vrtulníková iniciativa). Pokračoval projekt výměny důstojníků podle vzoru civilního akademického výměnného programu – tzv. *vojenský Erasmus*, do kterého se aktivně zapojila i Univerzita obrany v Brně.

V průřezové oblasti civilně-vojenského plánování pokračovaly práce na zřízení *Crisis Management and Planning Directorate (CMPD)*.

V oblasti spolupráce s ostatními globálními aktéry pokračoval rozvoj spolupráce s OSN v oblasti zvládání krizí. V rámci *Partnerství Evropská unie – Afrika* se české předsednictví zapojilo do aktivit *Implementačního týmu „Peace and Security“*.

České předsednictví se rovněž věnovalo problematice zlepšení vztahů Evropská unie – NATO. V průběhu českého předsednictví došlo k setkání mezi NATO a Evropskou unií ve formátu NAC – PSC. České předsednictví navázalo na snahy francouzského předsednictví o zlepšení komunikace s evropskými spojenci, resp. členy NATO a nečleny Evropské unie (tzv. *NEEA země*) prostřednictvím zasedání ve formátu PSC+5 a PSC +7 (tedy státy NEEA doplněné o USA a Kanadu), ke kterým rovněž došlo. České předsednictví bylo aktivní v rámci tzv. *EU – NATO Capability Group*, která řeší řadu technických otázek směřujících k větší efektivitě schopností NATO i Evropské unie v rámci Evropské bezpečnostní a obranné politiky (tzv. vrtulníková iniciativa, boj proti nástražným výbušným systémům, koordinace akvizičních procesů, spolupráce s evropským obranným průmyslem atd.).

Z pohledu českého předsednictví byly klíčové především tyto mise a operace: EULEX Kosovo, EUPOL Afghánistán, EUMM Gruzie a EUFOR Althea.

Švédské předsednictví navázalo v hlavních směrech na předsednictví české a pokračovalo v naplňování dlouhodobých cílů a plánů rozvoje schopností a kapacit Evropské bezpečnostní a obranné politiky v civilní (*Civilian Headline Goal*) i vojenské oblasti (*Headline Goal*).

V civilní oblasti se jednalo především o problematiku plánování a personálního obsazování misí Evropské unie se všemi souvisejícími aspekty (rychlost reakce, výběr, výcvik, využití zkušeností z terénu atd.). Švédské předsednictví v tomto směru navázalo na aktivity započaté za českého předsednictví a zaměřené na problematiku rozvoje národních strategií pro vysílání civilistů do misí a operací Evropské bezpečnostní a obranné politiky.

Ve vojenské oblasti se švédské předsednictví zaměřilo na debatu o možnostech flexibilnějšího použití bojových uskupení (tzv. *Battlegroups*), přičemž stávající koncept jejich použití nebyl zpochybněn ani změněn.

Průřezovým tématem byla snaha švédského předsednictví identifikovat možnosti synergií civilní a vojenské části Evropské bezpečnostní a obranné politiky, tedy možné oblasti

sdílení zdrojů a kapacit. Švédské předsednictví rovněž iniciovalo debatu k problematice účasti třetích zemí v misích a operacích Evropské bezpečnostní a obranné politiky.

Z misí a operací Evropské bezpečnostní a obranné politiky byla pozornost soustředěna především na operaci EUFOR Althea, resp. na otázku budoucnosti této operace, přičemž debata na toto téma nebyla za švédského předsednictví ukončena. V souvislosti s protipirátskou námořní operací NAVFOR Atalanta došlo rovněž k prvotním debatám o možných aktivitách Evropské unie v rámci Evropské bezpečnostní a obranné politiky na pevnině, tedy v Somálsku a nejbližším okolí.

Mise a operace ESDP

V oblasti západního Balkánu pokračovala Evropská unie ve *vojenské operaci Althea* v Bosně a Hercegovině. Operace byla zahájena 2. 12. 2004, je vedena na základě mechanismu *Berlín plus*, umožňujícího operativní spolupráci Evropské unie a NATO a jejím hlavním cílem je zajištění stability v Bosně a Hercegovině. Althea podporuje vznik multietnického policejního systému v Bosně a Hercegovině prostřednictvím poradenství, výcviku a školení příslušníků policejních složek. Od roku 2007 se zaměřuje rovněž na boj proti organizovanému zločinu. V průběhu činnosti došlo k postupné redukci početního stavu operace (zahrnovala i českou jednotku, která již byla stažena), spojené i s předáváním pravomocí v boji proti organizovanému zločinu misi EUPM. Celkově je Althea součástí dlouhodobé strategie Evropské unie, jež podporuje demokratický vývoj v Bosně a Hercegovině s cílem připravit zemi na možné členství v Unii. V květnu 2009 schválila Evropská unie zahájení předběžného plánování přeměny operace na neexekutivní výcvikovou misi s tím, že toto plánování nepředjímá samotné politické rozhodnutí o přeměně, které bude učiněno na základě politického vývoje v zemi. Exekutivní úkoly operace by měly pokračovat ve stávající podobě po dobu voleb v Bosně a Hercegovině (plánovaných na říjen 2010) v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1895.

Mise EUPM (European Union Police Mission) v Bosně a Hercegovině byla zahájena 1. 1. 2003 jako první policejní mise Evropské unie. Její mandát měl původně vypršet k 31. 12. 2005, postupně byl prodlužován (aktuálně do 31. 12. 2010). Cílem mise je podpora vzniku efektivního multietnického policejního systému v Bosně a Hercegovině prostřednictvím poradenství, výcviku a školení příslušníků policejních složek. Revidovaný mandát v roce 2009 klade velký důraz zejména na boj proti korupci a organizovanému

zločinu (EUPM v 1. polovině 2007 převzala na tomto úseku vedoucí úlohu od vojenské mise Evropské bezpečnostní a obranné politiky v Bosně a Hercegovině EUFOR Althea). Mise byla v říjnu 2009 složena ze 126 sekondovaných expertů a 234 místních či kontraktovaných zaměstnanců. EUPM se v roce 2009 účastnili čtyři čeští policisté.

Pokračovala civilní mise *EUJUST Lex v Iráku*. Mise byla zahájena v červenci 2005. Jedná se o civilní misi ESDP na podporu reformy irácké trestní justice. Má podobu vzdělávacích kurzů pořádaných na území členských států Evropské unie, v Bagdádu působí její styčná kancelář. Mandát mise byl prodloužen do 30. 6. 2010.

Na *Palestinských územích* pokračovala asistenční mise na podporu palestinské policie *EUPOL COPPS*, zahájena v lednu 2006 na základě dohody mezi Palestinskou správou a Evropskou unií. Hlavním cílem mise je asistence při implementaci tzv. *rozvojového plánu palestinské policie* a poradenská činnost palestinským autoritám v oblasti „rule of law“. Česká republika dlouhodobě podporuje misi EUPOL COPPS, a to nejen na politické, ale i personální (mise se přímo účastníme) a materiální úrovni. Mise v posledním období zaznamenala personální i tematické rozšíření a její současný mandát potrvá do konce prosince 2010. Ve stejné oblasti pokračovala i asistenční mise *EUBAM Rafah* na hraničním přechodu Rafáh mezi Gazou a Egyptem. O zahájení mise bylo rozhodnuto v listopadu 2005, její mandát je opakovaně prodlužován, aktuálně do května 2010. Cílem mise je aktivně monitorovat, verifikovat a hodnotit aktivity palestinské policie a celníků při správě přechodu. Mise nemá exekutivní povahu. Přechod je od června 2006 víceméně uzavřen, a proto bylo v červenci 2007 původně rozhodnuto o snížení početního stavu mise a jejím utlumení. Policisté EUBAM Rafah, kteří zůstali na místě, poskytují v rámci využití asistence misi EUPOL COPPS (např. při vypracování auditu palestinské policie či s přípravou jejich výcvikových seminářů, včetně identifikace další potřebné výcvikové podpory pro palestinskou policii). V listopadu 2009 Rada Evropské unie potvrdila připravenost reaktivovat misi, pokud to situace umožní.

V Afghánistánu pokračovala v činnosti policejní mise *EUPOL Afghánistán*. Hlavním zaměřením je policejní reforma na centrální, regionální i provinční úrovni, přičemž se klade důraz na těsnou spolupráci s dalšími aktéry působícími v Afghánistánu (např. NATO, OSN, bilaterální aktivity členských zemí i nečlenů Evropské unie). Mise se i v roce 2009 potýkala s určitými technickými a logistickými komplikacemi, zejména s personálním obsazením. Na konci roku 2009 bylo do mise EUPOL Afghánistán zapojeno 21 zemí (z čehož čtyři státy

nejsou členy Evropské unie), které působily v 16 provinciích. Celkem bylo v misi 272 zahraničních expertů (z plánovaného počtu 400). Česká republika byla v misi zastoupena pěti policejními experty.

Na africkém kontinentu pokračovaly mise *EUPOL* a *EUSEC Kongo*. První z nich byla zahájena 1. 7. 2007, v návaznosti na misi *EUPOL Kinshasa* (30. 4. 2005 – 30. 6. 2007). Její mandát byl v roce 2009 opakovaně prodloužen o jeden rok a v současnosti je platný do konce června 2010. Prvořadým úkolem mise je asistovat při reformě policie a podílet se na širší konsolidaci bezpečnostního sektoru spolu s *EUSEC RD Kongo* a *MONUC*. Mise také pomáhá při zřizování justiční policie a podporuje interakci mezi policií a resortem spravedlnosti.

Mise *EUSEC Kongo* působí od 8. 6. 2005. Její mandát byl po dohodě s konžským prezidentem L. Kabilou opakovaně prodloužen a aktuálně je platný do 30. 9. 2010. Mise se zaměřuje na poskytování poradenství konžským orgánům odpovědným za bezpečnost tak, aby tyto orgány mohly prosazovat politiku založenou na lidských právech a mezinárodním humanitárním právu a vést politiku založenou na demokratických normách a principech dobrého řízení veřejných záležitostí, transparentnosti a respektování právního státu. Spolu s dalšími aktéry mezinárodního společenství se podílí na integraci konžské armády, na její rekonstrukci a restrukturalizaci. V rámci mise je realizován projekt *chain of payments*, určený reformě výplatního systému konžské armády.

V únoru 2008 rozhodla Evropská unie o provedení operace na podporu bezpečnostního sektoru (SSR) v Guineji-Bissau. *Mise EU SSR Guinea-Bissau* zahájila činnost v červnu 2008 a je složena z vojenských a civilních poradců (a podpůrného týmu). V listopadu 2009 byl její mandát prodloužen do května 2010. Cílem operace je poradenství a poskytování podpory místním úřadům v reformě bezpečnostního sektoru (týkající se jak guinejské armády, tak policie i justice) a pomoc při plánování restrukturalizace.

Civilní mise *EULEX Kosovo (EU Rule of Law Mission in Kosovo)* je dosud nejrozsáhlejší civilní misí spuštěnou v rámci Evropské bezpečnostní a obranné politiky. Jejím hlavním úkolem je poskytovat asistenci a podporu kosovským úřadům v oblasti vlády práva, především pak v policejních otázkách, v oblasti justice a v celních otázkách. V rámci naplnění tohoto úkolu mise monitoruje, instruuje a dává doporučení kompetentním kosovským institucím a relevantním autoritám při zachování jisté exekutivní zodpovědnosti ve specifických oblastech. Mise *EULEX*, která navázala na činnost mise OSN UNMIK (*United*

Nations Mission in Kosovo), byla oficiálně zahájena 16. 2. 2008 na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN č.1244. Rozmístování členů mise EULEX bylo započato dne 20. 9. 2008. Prvních operačních schopností mise (*IOC – Initial Operational Capability*) bylo dosaženo počátkem prosince 2008, plných operačních schopností (*Full Operational Capability*) pak v dubnu 2009. Mandát mise je současně stanoven do 14. 6. 2010, celková délka však bude záviset na dosažených výsledcích a případné nutnosti dalšího unijního angažmá v tomto regionu. V misi působí aktuálně přes 1600 mezinárodních expertů a více než 1000 místních zaměstnanců. Česká republika byla v roce 2009 zastoupena 28 převážně policejními experty.

Mise *EU BAM Moldavsko* zahájila činnost v prosinci 2005. Původně dvouletý mandát mise byl v roce 2007 prodloužen o další dva roky, tj. do listopadu 2009, a poté až do listopadu 2010. Mise probíhá v rámci tzv. *European Neighbourhood and Partnership Instrument – Regional East Action Programme 2008*. V prosinci 2009 započala VII. fáze mise s novou revidovanou strategií. K hlavním úkolům náleží odborná asistence a výcvik pohraničnicků a celníků přímo na hraničních přechodech, posilování integrovaného přístupu ke správě hranic, resp. spolupráce pohraničních a celních orgánů, podpora interakce a výměny informací mezi moldavskými a ukrajinskými orgány, poskytování odborných rad ústředním správním orgánům při provádění administrativních či legislativních reforem týkajících se hraniční a celní problematiky aj. V misi působilo na konci roku 2009 více než 50 sekundovaných expertů a přes 100 místních zaměstnanců. Také Česká republika byla v misi v roce 2009 zastoupena jedním expertem.

Monitorovací mise v Gruzii (EUMM Georgia) zahájila činnost podle plánu dne 1. 10. 2008. Současný mandát byl v červenci 2009 prodloužen do září 2010 s cílem přispět ke stabilizaci bezpečnostní situace v Gruzii a okolního regionu v souladu s tzv. *šestibodovým plánem*. Mezi hlavní úkoly mise patří monitorování a podpora celkové stabilizace země, sledování situace odsunu ruských vojsk a dále činnost související s obnovou postižených oblastí (včetně problematiky lidí přemístěných v důsledku konfliktu). Po ukončení činnosti misí OSN a OBSE je EUMM jedinou mezinárodní monitorovací misí v oblasti. EUMM je složena z policejních expertů a odborníků na oblast právní a humanitární. K říjnu 2009 v misi působilo 279 vyslaných expertů a 86 smluvních zaměstnanců. Personální příspěvek České republiky do mise činil v roce 2009 deset specialistů.

Dne 15. 3. 2009 byla ukončena vojenská operace Evropské unie ve východním Čadu a na severovýchodě Středoafričké republiky – *EUFOR Tchad/RCA*. Ta byla zahájena v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1778 (2007) a celkem se jí zúčastnilo cca 3700 osob. Úkolem jednotek EUFOR bylo přispět ke stabilizaci situace v operačním prostoru. Na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1834 převzala po ukončení mise EUFOR Tchad/RCA její úkoly mise OSN MINURCAT (Mise OSN ve Středoafričké republice a Čadu).

V reakci na akty pirátství a ozbrojených loupeží u somálského pobřeží byla v září 2008 ustanovena koordinační buňka (*EU NAVCO*), jejímž úkolem bylo podporovat aktivity členských států Evropské unie implementujících Rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 1816. Tato buňka zajišťovala koordinaci aktivit členských států Evropské unie a případných třetích zemí. Aktivity koordinační buňky EU NAVCO byly převzaty nově spuštěnou operací EU NAVFOR – Atalanta. Dne 8. 12. 2008 byla spuštěna tato vojenská operace v rámci Evropské bezpečnostní a obranné politiky, jejímž cílem je prevence, odstrašení a represe aktů pirátství a ozbrojených loupeží u somálského pobřeží. Tato operace, pojmenovaná EU NAVFOR – Atalanta, přispívá k implementaci rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1814, 1816, 1838 a 1846, přičemž celkovým záměrem je ochrana plavidel WFP, ochrana zranitelných plavidel plujících ve vodách u somálského pobřeží a prevence, odstrašení a potlačování pirátství a ozbrojených loupeží u somálského pobřeží. Doba trvání operace byla původně naplánována na 12 měsíců, tj. do 13. 12. 2009. V červnu 2009 pak Rada Evropské unie s výrazným předstihem rozhodla o jejím ročním prodloužení do prosince 2010. Operace Atalanta je součástí mezinárodně koordinovaných aktivit vůči pirátství. V oblasti Adenského zálivu a Indického oceánu se tak mimo lodí Evropské unie v současnosti pohybují i plavidla samostatně operujících států, jako jsou Indie, Rusko, Malajsie a Čína, nebo uskupení lodí tzv. *TF 151* (zahrnující zj. USA, Turecko a Japonsko) a *NATO Maritime Group*.

Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc Evropské unie

Rozvojová spolupráce

Česká republika převzala v průběhu předsednictví Radě Evropské unie v oblasti rozvojové politiky a humanitární pomoci spoluzodpovědnost za dodržování základních principů Unie. Agenda zahrnovala široké spektrum aktivit dotýkajících se udržování a obrany hodnot, na nichž je evropská civilizace založena – svobody, demokracie, vlády práva

a lidských práv. České předsednictví obohatilo rozvojovou agendu o další vybraná témata: energetika, východní dimenze rozvojové politiky a rozvojové aspekty transatlantických vazeb.

Česká republika v průběhu předsednictví Radě Evropské unie dále aktivně přispívala k účinné realizaci rozvojové politiky Evropské unie i v podmínkách globálního zhoršení ekonomické situace. V reakci na celosvětovou finanční a hospodářskou krizi byla schválena opatření na podporu rozvojových zemí tak, aby byly tyto země schopny se s dopady krize vyrovnat.

Ve dnech 29. – 30. 1. 2009 proběhla v Praze stěžejní akce rozvojové agendy českého předsednictví, a sice neformální zasedání ministrů Evropské unie pro rozvojovou spolupráci. Jednání se zaměřilo na hlavní priority českého předsednictví v dané oblasti, jimiž byly *udržitelné zdroje energie na lokální úrovni*, dále pak dobré vládnutí a východní dimenze rozvojové spolupráce. S ohledem na aktuální události se jednalo též o humanitární situaci v Gaze a o dopadech finanční krize na rozvojové země.

Práce českého předsednictví v rámci prioritního tématu *udržitelné zdroje energie* vyvrcholila přijetím závěrů Rady, které zdůrazňují potřebu udržitelných a obnovitelných zdrojů energie jako základního předpokladu pro nastartování ekonomických aktivit a snížení chudoby v rozvojových zemích.

Dne 2. 3. 2009 proběhla v egyptském Šarm aš-Šajchu *Dárcovská konference ke Gaze*. Účastníci konference ocenili snahy Egypta o udržení příměří a vyzvali Izrael, aby otevřel přístupové cesty do pásma Gazy. Celková výše přislíbené mezinárodní pomoci dosáhla částky 5,2 mld. USD.

Z pohledu počtu účastníků dominovalo předsednickému semestru [17. smíšené parlamentní shromáždění Evropské unie se skupinou zemí Afriky, Karibiku a Tichomoří \(Praha, 4. - 9. 4. 2009\)](#). Hlavním tématem byl dopad finanční a potravinové krize na země AKT. Na zasedání byly přijaty rezoluce k dohodám o ekonomickém partnerství, klimatické změně, finanční a potravinové krizi, Somálsku a o etnické, kulturní a náboženské rozmanitosti.

Ve dnech 22. – 23. 4. 2009 proběhla v Bruselu mezinárodní konference na podporu somálského bezpečnostního sektoru a mise Africké unie v Somálsku (AMISOM). Účastníci z více než 60 zemí přislíbili na daný účel celkem 213 mil. USD.

Pravidelné zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy ve formátu ministrů pro rozvoj se uskutečnilo tradičně v Bruselu (18. – 19. 5. 2009). Hlavním bodem jednání bylo přijetí [Závěrů Rady k podpoře rozvojových zemí v době krize](#). K dalším bodům jednání patřily dohody o ekonomickém partnerství, prohloubení spolupráce Evropské unie s USA v oblasti rozvoje a politický dialog v rámci principů dobrého vládnutí.

Na zasedání Rady ministrů AKT-ES ve dnech 28. – 29. 5. 2009 došlo k oficiálnímu zahájení další revize *Dohody z Cotonou*. Za českého předsednictví byl Radou schválen mandát pro Komisi k negociaci revize Dohody z Cotonou. Rada ministrů přijala společnou rezoluci ke globální finanční krizi, společnou deklaraci ke změně klimatu a podpořila proces hospodářského partnerství mezi Evropskou unií a AKT.

Ve dnech 10. – 11. 6. 2009 zasedli v Římě ministři pro rozvoj zemí G8, rovněž za účasti českého předsednictví. Jednání se soustředilo na dopad ekonomické a finanční krize na rozvojové země a její vliv na plnění rozvojových cílů tisíciletí (*Millenium Development Goals*, [MDG](#)). Ministři vyzvali k většímu úsilí v plnění mezinárodních závazků oficiální rozvojové pomoci (*Official Development Assistance*, [ODA](#)). Podpořili také závazek G20 ohledně zvýšení dostupných zdrojů MMF pro rozvojové země a zavádění inovativních zdrojů financování.

Ve dnech 16. – 19. 6. 2009 Ženeva hostila jednání [Globální platformy pro předcházení rizik katastrof](#), jehož tématem byly hlavní strategické výzvy pro rozvojové země s velkým rizikem přírodních katastrof. České předsednictví přispělo společným prohlášením jménem Evropské unie na téma *Podpora Evropské unie úsilí snižování rizik přírodních katastrof v rozvojových zemích*.

Závěry Evropské rady, která se uskutečnila ve dnech 18. – 19. 6. 2009 v Bruselu, znovu potvrdily závazky Evropské unie podporovat rozvojové země při plnění rozvojových cílů tisíciletí a dosáhnout svých příslušných cílů oficiální rozvojové pomoci.

Poslední významnou akcí v období českého předsednictví v oblasti rozvojové spolupráce byla [konference OSN na vysoké úrovni o dopadech finanční a ekonomické krize na rozvoj](#), která se uskutečnila ve dnech 24. – 26. 6. 2009 v New Yorku.

Ve dnech 22. – 24. 10. 2009 se ve Stockholmu uskutečnil v úzké spolupráci s Evropskou komisí již 4. ročník [tzv. Evropských rozvojových dnů](#). Cílem akce byl, podobně jako v předchozích letech, dialog mezi partnerskými zeměmi, občanskou společností a rozvojovou komunitou o nejdůležitějších otázkách rozvojové spolupráce.

Podzimní zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy ve formátu ministrů pro rozvoj (17. 11. 2009) se profilovalo přijetím závěrů Rady k efektivitě rozvojové pomoci, ke klimatickým změnám a rozvoji a ke koherenci politik pro rozvoj. K dalším bodům jednání patřily závazky *oficiální rozvojové pomoci (ODA)*, podpora demokracie ve vnějších vztazích Evropské unie (příklad Afghánistánu) a rozpočtová podpora.

V roce 2009 pokračovala implementace *10. Evropského rozvojového fondu (ERF)* mimorozpočtového fondu, jehož prostřednictvím by mělo být v letech 2008 – 2013 vynaloženo celkem 22, 682 mld. EUR ve prospěch zemí skupiny AKT (Afrika, Karibik, Tichomoří). Do 10. ERF budou poprvé přispívat rovněž nové členské státy Evropské unie, včetně České republiky (první platby ze strany České republiky jsou očekávány v roce 2011, do 10. ERF má Česká republika přispět celkovou částkou 115, 678 mil. EUR). Od roku 2008 mají soukromé firmy a nevládní organizace z nových členských zemí možnost se ucházet o zakázky na realizaci konkrétních rozvojových projektů financovaných z tohoto fondu.

Humanitární pomoc Evropské unie

V roce 2009 Evropská unie dále prohlubovala svoje postavení významného světového dárce humanitární pomoci i zastávce základních humanitárních principů. Evropská unie s využitím různých nástrojů Společné zahraniční a bezpečnostní politiky apelovala na všeobecné zachování mezinárodního humanitárního práva a na zlepšování humanitárního přístupu v konfliktních oblastech (v roce 2009 zejména v Gaze, Somálsku, Súdánu a na Srí Lance).

Generální ředitelství Evropské komise pro humanitární pomoc (DG ECHO) se v roce 2009 zaměřilo jak na potravinovou pomoc v zemích subsaharské Afriky, tak na humanitární asistenci v *tzv. zapomenutých krizích* (např. uprchlíci z řad etnických menšin v jihovýchodní

Asii či vnitřní vysídlenci v Kolumbii). S prohloubenou expertizou pokračovaly humanitární programy *DIPECHO* zaměřené na prevenci katastrof v obzvláště zranitelných oblastech (jihovýchodní a Střední Asie, východní i západní Afrika a Střední Amerika).

Od ledna 2009 začala působit nová *pracovní skupina Rady Evropské unie pro humanitární a potravinovou pomoc (COHAFA)*. Česká republika jako první předsedající země se významně podílela na zformování její průřezové agendy i zapojení do spolupráce s dalšími pracovními skupinami (vedle teritoriálních také pro civilní ochranu *PROCIV* a pro mezinárodní právo *COJUR*). Za českého předsednictví se COHAFA důkladně zabývala humanitární situací a možnostmi pomoci mj. v Myanmaru/Barmě, Gaze, Pákistánu, Somálsku či na Srí Lance. Z *Akčního plánu pro implementaci Konsenzu o humanitární pomoci* COHAFA za českého předsednictví posuzovala omezování rizik katastrof (DRR), čelení HIV/AIDS, aplikaci odpovědnosti chránit (*responsibility to protect*) a využívání hotovosti a kuponů (*cash and vouchers*) v humanitární pomoci. Česká republika rovněž připravila non-paper k budování kapacit nových a menších dárců, který došel pozitivního ohlasu i nových podniků pro integraci nových dárců.

Švédské předsednictví ve 2. polovině roku 2009 navázalo na českým předsednictvím rozpracovaná témata aplikace mezinárodního humanitárního práva (*International Humanitarian Law, IHL*) a hájení humanitárního přístupu k potřebným mj. v Somálsku, Jemenu či na Srí Lance. Důležitým tématem byla také harmonizace vyhodnocování humanitárních potřeb v různých fázích humanitárních katastrof, kde Evropská unie, mj. v rámci platformy tzv. dobrého humanitárního dárcovství (*Good Humanitarian Donorship, GHD*), vystupuje jako iniciativní partner humanitárního koordinátora OSN (UNOCHA).

2. Česká republika a Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO)

POLITICKÁ TÉMATA

Aktivity spojené s českým předsednictvím Rady Evropské unie

Ačkoliv předsednická země Evropské unie v NATO nezajišťuje koordinaci unijních spojenců a neřídí pracovní nebo formální zasedání, Česká republika přesto v průběhu první poloviny 2009 usilovala o vysokou viditelnost aktivit českého předsednictví mezi spojenci a aktivně přistupovala k tématům relevantním pro obě organizace.

O prioritách českého předsednictví diskutoval v lednu 2009 s aliančními velvyslanci ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg. Během českého předsednictví diskutovali spojenci na alianční půdě bezprecedentní množství politických prohlášení Evropské unie ke klíčovým událostem ve třetích státech. V několika závažnějších případech přihlédla Aliance při přípravě vlastních prohlášení k obsahu unijních prohlášení. O vývoji v Evropské unii Česká republika pravidelně informovala Severoatlantickou radu.

V citlivé problematice zablokovaných institucionálních vztahů mezi NATO a Evropskou unií české předsednictví mělo realistické ambice. Na pracovní úrovni Česká republika navázala na předchozí francouzské předsednictví a pokračovala v neformálních diskusích s klíčovými partnery o konkrétních krocích, které by mohly přispět k postupnému zlepšování situace. Za tímto účelem české předsednictví rovněž zprostředkovalo několik neformálních diskusí mezi klíčovými představiteli Evropské unie a zástupci aliančních států o tématech společného zájmu, včetně Gruzie a západního Balkánu.

Kvalitativního posunu za přispění českého předsednictví bylo dosaženo v rámci *společné skupiny NATO – EU ke schopnostem (NATO – EU Capability Group)*. Z hlediska obsahu se uskutečnilo několik monotematických zasedání k důležitým problémům (vrtulníky, boj proti nástražným výbušným zařízením /*improvised explosive devices, IED*/ apod.) a došlo rovněž ke zvýšení formální úrovně jednání prostřednictvím účasti politických ředitelů ministerstev obrany.

Vztahy NATO – Rusko

V průběhu roku 2009 se postupně formálně normalizovalo fungování *Rady NATO - Rusko* (*NATO-Russia Council*, [NRC](#)), jež je hlavní platformou pro politický dialog a praktickou spolupráci NATO – Rusko a jež utrpěla silný otřes následkem vstupu ozbrojených sil Ruska na území Gruzie v srpnu 2008. Politický dialog v NRC byl obnoven nejprve na neformální velvyslanecké úrovni v lednu 2009. V dubnu 2009 pak na summitu NATO ve Štrasburku/Kehlu potvrdila Aliance ochotu k formálním zasedáním NRC, včetně úrovně ministrů. Ministerská zasedání se následně uskutečnila dvakrát na úrovni ministrů zahraničních věcí, nejprve jako neformální zasedání v červnu 2009 (Korfu), a následně formální zasedání v prosinci 2009 (Brusel). Na velvyslanecké úrovni se konala řada formálních i neformálních zasedání k tématům společného zájmu, včetně zasedání posíleného o experty z hlavních měst, na téma Afghánistán a Pákistán. Kromě toho se v prosinci 2009 uskutečnila návštěva generálního tajemníka NATO (*NATO Secretary General*) A. F. Rasmussena v Moskvě, kde se setkal s ruskými politickými špičkami. Praktická spolupráce nebyla v průběhu roku nijak rozšířena, Rusko například nereagovalo na znovu vydané pozvání Aliance k již třetí účasti ruské lodi v alianční námořní protiteroristické operaci *Aktivní úsilí* (*Operation Active Endeavour*). Nerozběhl se ani Ruskem v dubnu 2008 nabídnutý železniční transit do Afghánistánu. Specificky u vojenské spolupráce odvolalo Rusko po ministerském zasedání v červnu na Korfu své téměř rok trvající zmrazení, reálně však k žádné spolupráci nedošlo, neboť Rusko nepředložilo žádné konkrétní návrhy.

Proces formální normalizace vztahů byl v NRC doprovázen shodou NATO a Ruska, že NRC nefungovala uspokojivě již před srpnem 2008 a že musí být v první řadě naplněna konkrétním obsahem, založeným na sdílených zájmech, mezi něž patří například Afghánistán či boj proti terorismu. Aktivním propagátorem změn v NRC byl nový generální tajemník NATO A. F. Rasmussen. Ten při nástupu do funkce v srpnu 2009 veřejně označil vztahy NATO – Rusko za jednu ze svých tří hlavních priorit, a následně v září představil svoji analýzu vztahů a vizi pro další rozvoj ve veřejném proslovu *NATO a Rusko: Nový začátek* (*NATO and Russia: A New Beginning*). Nový začátek ztotožnil s případným společným vyhodnocením bezpečnostních výzev, jimž NATO a Rusko ve 21. století čelí. Řadu měsíců trvající diskuse o možných změnách v NRC uzavřelo zasedání ministrů zahraničních věcí NRC v prosinci rozhodnutím, že struktura výborů NRC bude modifikována, aby lépe

podporovala hledání oboustranně výhodné praktické spolupráce. Byl schválen také plán práce NRC na rok 2010, definující hlavní oblasti spolupráce pro rok 2010. Kromě toho ministři souhlasili se společným vyhodnocením bezpečnostních výzev, jehož výsledky mají být předloženy v prosinci 2010.

Aktuální pozice NATO ke vztahům NATO – Rusko byla obsáhlým způsobem vyložena ve veřejných dokumentech summitu NATO ve Štrasburku/Kehlu. Aliance konstatovala existenci sdílených bezpečnostních zájmů NATO – Rusko a připravenost spolupracovat s Ruskem. Zdůraznila ale, že vztahy s Ruskem závisejí na důvěře a naplňování závazků a že Aliance bude pokračovat ve vyhodnocování vývoje vztahů s Ruskem.

Nadále existuje řada principiálních bodů neshody, ať jde o rozšiřování NATO, územní celistvost a suverenitu Gruzie či ruské zmrazení plnění dohody S-KOS. Rusko se také opakovaně a neúspěšně snažilo do NRC přenést diskusi o *Smlouvě o evropské bezpečnosti*, navržené v roce 2008 ruským prezidentem D. Medvěděvem. Posledním pokusem bylo představení návrhu ministra zahraničních věcí Ruska S. Lavrova na uspořádání vztahů mezi členy NRC, distribuovaného počátkem prosince na okraji zasedání ministrů zahraničních věcí NRC. Ten opakuje některá ustanovení návrhů prezidenta D. Medvěděva a mimo jiné se pokouší o dlouhodobě chybějící definici *tzv. podstatných bojových sil*, která je klíčová pro další budoucnost kontrolních režimů v Evropě, včetně perspektivy obnovy či náhrady Ruskem nedodržované *Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (S-KOS)*. V této souvislosti lze konstatovat, že většina členů Aliance, včetně České republiky, je připravena k dialogu o širokém a kooperativním přístupu k euro-atlantické bezpečnosti, za vhodné fórum však považuje Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) a tam probíhající *tzv. Korfský proces*.

Uklidňování vztahů mezi NATO a Ruskem neprospěla nedostatečná ruská transparentnost u cvičení *LADOGA – 2009* a *ZAPAD – 2009*, jež se v druhé polovině roku konala v blízkosti aliančního území. Zcela výjimečným krokem pak bylo odnětí akreditace při NATO dvěma členům politického oddělení ruské mise v květnu 2009. Rusko reagovalo odnětím akreditace dvěma členům *Informační kanceláře NATO (NATO Information Office)* v Moskvě.

Česká republika se v průběhu celého roku aktivně podílela na formování diskusí o vztazích NATO – Rusko se zdůrazňováním zájmu o oboustranně výhodnou praktickou

spolupráci založenou na sdílených zájmech, jež se může například týkat Afghánistánu či protiraketové obrany. Česká republika dlouhodobě patří k největším propagátorům tzv. *two-stream approach* vůči Rusku, tj. nejen diskuse s Ruskem v rámci NRC a souvisejících formátů, ale i diskuse o Rusku mezi spojenci.

Ukrajina a Gruzie

Ukrajina a Gruzie realizovaly v roce 2009 historicky první *Roční národní programy* (*Annual National Programme, ANP*), které jsou hlavním nástrojem alianční pomoci při realizaci vnitřních reforem nezbytných pro naplnění euroatlantických ambicí těchto zemí. V prosinci 2009 NATO poprvé hodnotilo jejich naplňování. Obě země učinily pokrok v mnoha klíčových oblastech, řada nedostatků však trvá. Stav reforem i širší politická témata byly v prosinci 2009 předmětem diskuse komisí *NATO – Ukrajina* (*NATO – Ukraine Commission, NUC*) a *NATO – Gruzie* (*NATO – Georgia Commission, NGC*) na úrovni ministrů zahraničních věcí. Česká republika pokračovala v aktivní podpoře možného budoucího členství obou zemí v Alianci.

V rámci spolupráce mezi NATO a Ukrajinou nedošlo v roce 2009 k žádné výraznější změně. Hlavním těžištěm zůstala asistence v obranném a bezpečnostním sektoru, kterou se zabývá *skupina pro obranné reformy* (*Joint Working Group on Defence Reform, JWGDR*). Česká republika aktivně spolupracovala především v rámci předávání zkušeností v oblasti ochrany proti zbraním hromadného ničení. Ukrajina v roce 2009 pokračovala v účasti ve všech hlavních operacích NATO a nabídla zapojení svých jednotek do *Sil rychlé reakce NATO* ([*NRF*](#)).

Dialog mezi NATO a Gruzii se v roce 2009 věnoval především bezpečnostním otázkám spojeným se situací v Abcházii a Jižní Osetii a problematice vnitřních demokratických reforem a vztahů mezi vládou a opozicí. Obě témata byla předmětem intenzivních politických konzultací za účasti vysokých gruzínských představitelů. NATO v průběhu roku pokračovalo v důsledné podpoře územní celistvosti a suverenity Gruzie a nadále vylučovalo jakoukoliv možnost uznání samostatnosti Abcházie nebo Jižní Osetie. Gruzie nabídla poměrně vysoký vojenský příspěvek do operace ISAF. Česká republika v průběhu roku podporovala zřízení samostatné styčné kanceláře NATO v Tbilisi, ale z důvodu nedostatku finančních prostředků k tomuto kroku zatím nedošlo. Česká republika

(společně s Litvou a Estonskem) se rovněž postavila do čela projektu svěřeneckého fondu, který poskytuje Gruzii výcvik a vybavení v oblasti nakládání s nevybuchlou municí a pozemními minami a jehož prostřednictvím bude v Gruzii zřízeno rovněž specializované rehabilitační centrum pro osoby zraněné při incidentech s nevybuchlou municí. Česká republika vyslala do Gruzie zástupce do skupiny expertů k problematice logistiky.

Partnerské formáty

V rámci *Rady euroatlantického partnerství* (*Euroatlantic Partnership Council*, [EAPC](#)) a programu *Partnerství pro mír* (*Partnership for Peace*, *PfP*) pokračovala diskuse o možnostech zlepšení fungování EAPC/PfP a hledání nových forem pro flexibilnější a efektivnější spolupráci. Došlo k prohloubení politického dialogu a vzniku nových iniciativ, mezi kterými na prvním místě figurovala problematika spojená s implementací rezoluce OSN č. 1325 o ženách, míru a bezpečnosti.

Západní Balkán

Albánie a Chorvatsko

Po dokončení ratifikačních procesů ve všech členských státech NATO i v parlamentech nově přizvaných zemí zasedly Albánie a Chorvatsko na dubnovém summitu NATO ve Štrasburku/Kehlu za stůl jako plnoprávní členové Aliance. Z dosavadní „šestadvacítka“ se tak stala „osmadvacítka“. Obě země, které dostaly pozvánku do Aliance po splnění vstupních kritérií v roce 2008 na bukurešťském summitu NATO, pokračují v plnění časového rozvrhu zbývajících reforem souvisejících s jejich členstvím. Ten je rozvržen na následujících deset let a zaměřen především na příspěvky do aliančních operací, veřejnou podporu NATO, implementaci obranných a v případě Albánie i demokratických reforem, bezpečnostní spolupráci v balkánském regionu aj.

Na podzim 2009 pak Aliance rozhodla o ukončení činnosti *Vojenského styčného týmu* v Tiraně nejpozději do léta 2010 vzhledem ke vstupu Albánie do NATO.

Makedonie/FYROM

Makedonie/FYROM, kterou před branami NATO zastavil chybějící konsenzus na summitu v Bukurešti v dubnu 2008, pokračovala v naplňování *Akčního plánu členství (Membership Action Plan, [MAP](#))* a zejména v hledání přijatelného kompromisu pro vyřešení sporné otázky svého názvu, jenž je podmínkou jejího členství v Alianci. Rozhodnutí z Bukurešti, že Makedonie bude přizvána do NATO, jakmile tento problém vyřeší, stále platí.

Aliance rovněž zahájila práci na postupné transformaci regionálního velitelství NATO ve Skopji, které by mělo být pozvolna početně sníženo a přeměněno na styčný tým.

Černá Hora a Bosna a Hercegovina

Největší pokrok ohledně přibližování k Alianci zaznamenala v roce 2009 Černá Hora, která byla na prosincovém zasedání ministrů zahraničních věcí NATO v Bruselu přizvána k zahájení Akčního plánu členství, o který požádala v listopadu 2008. Bosna a Hercegovina, která požádala o udělení MAP teprve v říjnu 2009, pozvánku zatím nedostala s poukazem na nedostatečný pokrok v reformách. Brzdou integrace Bosny a Hercegoviny do euroatlantických struktur je především její problematické vnitřní uspořádání – rozpolcenost mezi představiteli tří konstitutivních národů. Další šanci bude mít na schůzce ministrů zahraničních věcí v estonském Tallinnu v dubnu 2010. Obě země zároveň pokračovaly v realizaci svých *Individuálních partnerských akčních plánů (Individual Partnership Action Plan, [IPAP](#))* a v expertních jednáních v rámci *Intenzifikovaného dialogu (Intensified Dialogue, ID)* s NATO. Česká republika na zasedání ministrů zahraničních věcí v prosinci 2009 podpořila udělení MAP Černé Hoře. V případě Bosny a Hercegoviny zastávala názor vyčkat před udělením MAP na pokrok v oblasti reform v politické a bezpečnostní oblasti.

Aliance se zabývala i budoucností regionálního velitelství NATO v Sarajevu, konečné rozhodnutí však zatím bylo odloženo vzhledem k přetrvávajícím nejasnostem panujícím v Evropské unii ohledně budoucnosti operace EUFOR Althea a transformace *Úřadu vysokého představitele mezinárodního společenství ([OHR](#))* na *Úřad stálého představitele EU (EUSR)*.

Srbsko

Spolupráci Srbska s Aliancí v roce 2009 brzdilo především desáté výročí alianční operace proti tehdejší Svazové republice Jugoslávie. Kvůli této skutečnosti nedošlo

k certifikaci *Bezpečnostní dohody o ochraně utajovaných informací mezi NATO a Srbskem*, ani k otevření srbské partnerské mise při Alianci. Byl pouze oficiálně jmenován srbský velvyslanec při Alianci. Srbsko vyjádřilo zájem o revizi *Vojensko-technické dohody (Military-Technical Agreement, MT)* z Kumanova, uzavřené roku 1999 po ukončení letecké kampaně proti Bělehradu. Aliance dala najevo připravenost o tomto tématu diskutovat, jakmile Srbsko vzneslo oficiální žádost s upřesněním svých požadavků.

Negativní výročí komplikovalo i činnost *Kontaktního velvyslanectví NATO v Bělehradě*, které zastává Česká republika. Jeho úsilí se zaměřilo na oblast veřejné diplomacie, spolupráce s nevládním sektorem při přípravě a financování projektů souvisejících s NATO, v oblasti vojenské pak na předávání zkušeností České republiky ze začleňování do programu *Partnerství pro mír (Partnership for Peace, PFP)*, a to především skrze spolupráci v oblasti vzdělávání a výcviku.

Kontakty mezi NATO a Srbskem nadále zajišťovala i *Vojenská styčná kancelář (Military Liaison Office, MLO)* NATO, v jejímž čele stál český generál. V rámci alianční diskuse o regionálních velitelstvích se projednávala i budoucnost MLO NATO a jejího možného širšího využití, otázka zůstává otevřená a bude se o ní dále diskutovat se srbskou stranou.

Protiraketová obrana (Missile Defence, MD)

Aktivity související s protiraketovou obranou v NATO se i nadále soustředily na tři projekty, jejichž vzájemná souvislost narůstá: *protiraketová obrana bojiště – program ALTBMD, teritoriální protiraketová obrana NATO a spolupráce v oblasti protiraketové obrany s Ruskem*.

Hlavní alianční úsilí v roce 2009 bylo zaměřeno na teritoriální protiraketovou obranu NATO. Očekávaným mezníkem byl dubnový summit ve Štrasburku/Kehlu, klíčový význam však nakonec mělo především oznámení USA o změně přístupu k evropské protiraketovou obranou v září 2009 s přímým dopadem na Českou republiku.

Dubnový summit NATO ve Štrasburku/Kehlu potvrdil rostoucí hrozby spojené se šířením balistických střel, a na tomto základě pak identifikoval konkrétní rizika, na něž by se alianční úsilí mělo zaměřovat nejdříve. Zadal úkol k přípravě případného rozšíření role

ALTBMD na teritoriální obranu, čímž by ALTBMD tvořila logickou páteř teritoriální protiraketové obrany NATO. V neposlední řadě potvrdil otevřenost NATO ke spolupráci s Ruskem ve vhodný čas. Na základě přijatých závěrů summitu zadal i další úkoly v politické, vojenské i technické oblasti. Příslušné analýzy by měly vést zejména k předložení nových variant architektury ke zvážení na summitu NATO v Lisabonu v listopadu 2010 a k posouzení dopadů případného rozšíření role ALTBMD a zapojení prvků protiraketové obrany USA.

Do dalšího vývoje významně zasáhly USA, které v září 2009 oznámily výsledky vyhodnocení dosavadní pozice k evropské protiraketové obraně. Upustily od budování takzvaného evropského pilíře protiraketové obrany s radarem v České republice a základnou protiraket v Polsku a oznámily nový koncept rozvoje protiraketové obrany, tzv. *fázový adaptivní přístup* (*Phased Adaptive Approach – PAA*) jako příspěvek USA alianční protiraketové architektuře, jejíž páteř by měla tvořit ALTBMD. Následná schůzka ministrů obrany NATO v Bratislavě v říjnu 2009 nicméně konstatovala, že změna USA nebude mít zásadní dopad na jednotlivé úkoly zadané summitem NATO ve Štrasburku/Kehlu. Výjimkou jsou pouze úkoly týkající se konkrétní architektury protiraketové obrany NATO, jež ve všech variantách počítala s původní evropskou protiraketovou obranou, a úkoly vypracovat varianty nové. Česká republika vzala na vědomí změnu amerického postoje a nadále zůstává jedním z neaktivnějších účastníků debat o budoucnosti aliančního protiraketového systému.

Spolupráce NATO – Rusko v oblasti protiraketové obrany nadále stagnovala, a to zejména z politických důvodů na ruské straně.

Nová Strategická koncepce NATO (The Alliance's New Strategic Concept)

Stávající *Strategická koncepce NATO* (*The Alliance's Strategic Concept*) byla přijata ve Washingtonu v dubnu 1999. Summit NATO ve Štrasburku/Kehlu v dubnu 2009 zadal úkol vypracovat novou Strategickou koncepci, přičemž podklad pro její přípravu má vypracovat expertní skupina pod vedením generálního tajemníka NATO (GT NATO) (*NATO Secretary General*). Generální tajemník NATO A. F. Rasmussen tuto skupinu dvanácti expertů jmenoval v srpnu 2009 v čele s M. Albrightovou.

Práce expertní skupiny pokrývá dvě ze tří fází přípravy nové koncepce. Nejprve ve „sběrné“ (*reflection*) fázi, zahájené v září 2009, uspořádá především čtyři semináře, a následně v „konzultační“ (*consultation*) fázi vyslechne názory přímo v hlavních městech

spojeneckých zemí. Po odevzdání návrhů v dubnu 2010 bude probíhat diskuse již uvnitř NATO v „navrhovací a vyjednávací“ (*drafting and final negotiation phase*) fázi s cílem předložit novou koncepci ke schválení na summitu NATO v Lisabonu v listopadu 2010. Podle prohlášení generálního tajemníka NATO bude proces přípravy nové koncepce historicky nejtransparentnějším procesem přípravy podobného dokumentu.

V září 2009 začala úvodní „sběrná“ fáze, jejímž cílem je shromáždit podněty, názory či myšlenky oficiálních zástupců spojenců, nezávislých expertů, jakož i partnerských států. Tato fáze probíhá formou seminářů za účasti expertní skupiny, které jsou doplněny dalšími akcemi na nižší úrovni. První z hlavních seminářů se konal v říjnu 2009 v Lucemburku, kde se diskutovalo o budoucí roli Aliance, jejích klíčových úkolech či o roli Aliance při čelení novým či nevojenským bezpečnostním výzvám. Druhý z hlavních seminářů se konal v listopadu 2009 ve slovinském Brdu. Diskutovalo se o současných aliančních operacích, vývoji hrozeb, cílech NATO na Blízkém východě či v jihovýchodní Asii, a také o spolupráci s mezinárodními aktéry.

Klíčovým principem, který by měl být v procesu aplikován, je „inkluzivita“, tj. zapojení všech spojenců do diskuse. Již během úvodní, „sběrné“ fáze proto navštívila expertní skupina, resp. její předsedající, dvakrát Alianci (září, resp. listopad 2009), aby v rámci udržení transparentnosti informovala všechny spojence o stavu práce.

Z dosavadní práce expertní skupiny je zřejmé, že se výsledek jejich práce zaměří na 1) měnící se charakter mezinárodního bezpečnostního prostředí; 2) vojenskou transformaci; 3) komplexní přístup (*Comprehensive Approach*); 4) vnitřní reformu NATO; 5) vztah NATO a dalších relevantních států; 6) podporu veřejnosti.

Česká republika patřila v průběhu roku 2009 v přípravné skupině k aktivním účastníkům debaty o podobě nové strategické koncepce NATO. V diskusích se zaměřuje zejména na důraz na životaschopnost článku 5 Washingtonské smlouvy, zachování politiky otevřených dveří, zachování účinných odstrašujících nástrojů NATO a rozvoj prostředků na ochranu proti novým hrozbám, včetně šíření ZHN a jejich nosičů. K problematice nové Strategické koncepce Česká republika uspořádala pod záštitou občanského sdružení *Jagello 2000* národní seminář za účasti zástupce expertní skupiny NATO a předních odborníků z české bezpečnostní komunity a akademické obce.

Středomořský dialog (MeD) a Istanbulská iniciativa spolupráce (ICI)

Spolupráce v rámci *Středomořského dialogu (Mediterranean Dialogue, [MeD](#))* a *Istanbulské Iniciativy Spolupráce (Istanbul Cooperation Initiative, [ICI](#))* se v roce 2009 dále rozvíjela. Pokračovalo zpřístupňování vybraných nástrojů *Partnerství pro mír (Partnership for Peace, Pfp)* pro země MeD a ICI, a sice v oblasti *civilního nouzového plánování (Civil Emergency Planning, CEP)* – akční plán pro zkvalitňování připravenosti čelit důsledkům použití zbraní hromadného ničení (*weapons of mass destruction*) proti obyvatelstvu a kritické infrastruktuře.

V lednu 2009 byl schválen *Individuální program spolupráce (Individual Cooperation Programme, ICP)* s Jordánskem, v průběhu roku pak první verze svých ICP předložily Maroko, Tunisko a Mauretánie. Pokračovala též činnost *svěřeneckého fondu (Trust Fund, TF)* pro Jordánsko, do něhož Česká republika přispěla částkou 1,3 mil. Kč (z prostředků Ministerstva obrany České republiky) na projekty odminování území. Aliance rovněž obnovila spolupráci s Mauretánií, kterou zmrazila v reakci na vojenský převrat ze srpna 2008.

Vztahy v rámci MeD byly poznamenány dopady vojenské akce Izraele v pásmu Gazy, v jejímž důsledku pět arabských partnerů z MeD (Alžírsko, Maroko, Tunisko, Jordánsko a Egypt) oznámilo, že dočasně odstupují od připravovaných zasedání ve formátu 28+7 (tedy včetně Izraele) na vyšší úrovni. V důsledku toho se neuskutečnilo tradiční zasedání Severoatlantické rady s MeD partnery po summitu ve Štarsburku/Kehlu a bylo odloženo též uvažované zasedání na úrovni ministrů. Kontakty na pracovní úrovni však zůstaly nedotčeny a ve druhé polovině roku 2009 nakonec proběhla i dvě velvyslanecká zasedání (rozloučení s odcházejícím generálním tajemníkem NATO J. de Hoop Schefferem v červnu a zasedání NAC+7 po schůzce ministrů zahraničních věcí v prosinci).

Nejvýznamnější událostí v rámci ICI byla konference *NATO a budoucnost ICI* ve Spojených arabských emirátech za účasti generálního tajemníka NATO a Severoatlantické rady.

Energetická bezpečnost (Energy Security)

Významný dopad na alianční diskusi k energetické bezpečnosti měla druhá ukrajinsko-ruská plynová krize v lednu 2009. Zejména díky úsilí České republiky coby

předsednické země Evropské unie se tato problematika stala předmětem dvou zvláštních zasedání *Ekonomického výboru* (na pracovní a expertní úrovni). Hodnocení plynové krize zpracovaly též další specializované alianční výbory a jejich závěry se (byť v omezené míře) promítly též do zprávy o implementaci zadání k energetické bezpečnosti z Bukurešti, jež byla předložena na summitu NATO ve Štrasburku/Kehlu. Tématu energetické bezpečnosti je v NATO i nadále věnována pozornost zejména v souvislosti s přípravou nové *Strategické koncepce Aliance*.

Česká republika i v průběhu roku 2009 patřila k zemím, které dlouhodobě prosazují rozšíření alianční debaty o energetické bezpečnosti nad rámec prosté ochrany energetické infrastruktury. Dlouhodobým cílem je lépe využít partnerských formátů k tlaku na některé dodavatelské a tranzitní země na zvýšení transparentnosti dodávek klíčových energetických komodit Spojencům.

Komplexní přístup ([Comprehensive Approach](#))

Komplexní přístup je konceptem plánování a vedení stabilizačních operací NATO, jenž využívá celou škálu dostupných nástrojů (tj. nejen pouze vojenské, ale i civilní) a efektivně koordinuje alianční úsilí s dalšími aktéry působícími v oblasti operace. Jeho podstatou je snaha o co nejúžší koordinaci mezi Aliancí a dalšími mezivládními, vládními i nevládními organizacemi účastnicími se operací, a to již od plánovací fáze.

Deklarace ze summitu NATO v Rize v roce 2006 definovala koncept komplexního přístupu a uložila úkol předložit konkrétní praktické návrhy na jeho implementaci, a to na ministerských zasedáních v dubnu a červnu 2007. Jednání o těchto praktických návrzích se však prodloužila až do dubna 2008, kdy byl úkol z Rigy naplněn přijetím tzv. *Akčního plánu pro komplexní přístup (Comprehensive Approach Action Plan)*. Po přijetí tohoto dokumentu započala implementace jednotlivých návrhů v něm obsažených. Tato implementace pokračovala i v roce 2009 a je pravidelně vyhodnocována.

Akční plán pro komplexní přístup obsahuje mj. úkol vytvořit seznam či databázi národních expertů v oblastech politiky, rekonstrukce a stabilizace, a médií, které by bylo možné využít při plánování a průběhu operací NATO. Na základě tohoto úkolu byl v průběhu roku 2009 vytvořen koncept databáze civilních expertů tzv. *COMPASS (Comprehensive Approach Specialist Support)* a jeho výsledná podoba byla v listopadu 2009 představena

spojencům. Nominace expertů do databáze má být provedena na počátku roku 2010. Využití expertů zařazených do databáze zůstane plně pod národní kontrolou a náklady na vyslání expertů bude každá země hradit z vlastních prostředků.

Relativně novou oblastí aliančního příspěvku ke komplexnímu přístupu je vojenská podpora NATO stabilizačnímu a rekonstrukčnímu úsilí. Aliance, která v roce 2009 intenzivně pracovala na jednotlivých aspektech této problematiky, bude v průběhu roku 2010 k této otázce vést strategickou diskusi v kontextu přípravy nové *Strategické koncepce (Strategic Concept)*. Mezi diskutované otázky patří zahrnutí této dimenze od samého počátku do procesu plánování a přípravy operací, možnost zahrnutí nevojenských schopností a expertizy do obranného plánování či zlepšení aliančních analytických kapacit v této oblasti.

Podpora rozvoje schopností Africké unie a její operace v Somálsku (AMISOM)

Aliance v roce 2009 pokračovala v poradenství Africké unii v oblasti vytváření *Afrických pohotovostních sil (African Standby Force, ASF)*. NATO dále na základě žádosti Africké unie vyčlenilo dva experty, kteří AMISOM pomáhali v oblasti strategického plánování a personálního poradenství. Personál Africké unie se rovněž účastnil kurzů a seminářů v aliančních výcvikových zařízeních.

OPERACE

Afghánistán/ISAF

Severoatlantická aliance je přítomna v Afghánistánu prostřednictvím *Mezinárodních bezpečnostních podpůrných sil (International Security Assistance Force, ISAF)*, které zde působí na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1386 ze dne 20. 12. 2001. Mandát ISAF je pravidelně prodlužován, přičemž k 31. 12. 2009 byla v platnosti rezoluce č. 1890 z 8. 10. 2009. V závěru roku 2009 bylo v operaci ISAF cca 85 000 vojáků ze 43 zemí.

Operace ISAF byla i v roce 2009 největší a nejvýznamnější operací NATO. Jejím primárním cílem je zajištění bezpečnosti a stability v Afghánistánu, pomoc při budování afghánského bezpečnostního sektoru a rozšiřování vlivu ústřední afghánské vlády v regionech. ISAF je také příspěvkem Aliance v boji proti mezinárodnímu terorismu.

Na dubnovém summitu NATO ve Štrasburku/Kehlu Aliance deklarovala připravenost podpořit bezpečnost prezidentských a provinčních voleb a dále zintenzivnit své úsilí v Afghánistánu, revidovala svoji strategii přijatou v roce 2008 na summitu v Bukurešti (*Souhrnný strategický politicko-vojenský plán*) a za účelem urychlení výstavby *afghánských národních bezpečnostních sil (Afghan National Security Forces, ANSF)* rozhodla o vzniku *výcvikové mise NATO (Training Mission – Afghanistan, NTM-A)*.

V polovině roku dostal nový velitel amerických sil a ISAF gen. S. McChrystal za úkol zhodnotit situaci v Afghánistánu a navrhnout další postup. Jeho strategické hodnocení ze září 2009 konstatovalo vážnost situace, avšak s tím, že úspěchu může být dosaženo. Velitel ISAF doporučil soustředit se zejména na afghánskou populaci, jejíž bezpečnost musí být v centru pozornosti ISAF. Je třeba dosáhnout vyváženosti civilního a vojenského úsilí a lepší koordinace mezi jednotlivými aktéry. Zásadní význam má i rozvoj afghánských bezpečnostních sil. Velitel ISAF požádal o další jednotky v počtu 40 000 vojáků, které mu byly v prosinci 2009 z větší části přislíbeny.

Intenzivnější důraz NATO na výcvik ANSF se projevil v druhé polovině roku 2009, kdy se začala rozbíhat výcviková mise NTM-A. Zároveň alianční ministři obrany odstartovali na své říjnové schůzce v Bratislavě proces přípravy přechodu ISAF do 4. fáze, v jejímž rámci by měly primární odpovědnost za bezpečnost v Afghánistánu převzít právě afghánské bezpečnostní síly, jejichž schopnosti i početní stavy díky mezinárodní podpoře rychle narůstají.

V souladu se svojí adaptovanou strategií pokračovala Aliance v rozvoji vztahů se sousedy Afghánistánu. K zintenzivnění došlo především ve vztazích s Pákistánem. Od května 2009 začala v Islámábádu fungovat *tzv. kontaktní ambasáda (Contact Point Embassy) NATO*, kterou představuje velvyslanectví Turecka a jejímž úkolem je zejména práce v oblasti veřejné diplomacie. Jedná se o jedinou alianční kontaktní ambasádu nacházející se v zemi, která nenáleží do žádného aliančního partnerského formátu. V červnu 2009 navštívil ústředí NATO v Bruselu vůbec poprvé pákistánský prezident, který vyjádřil jasné odhodlání k boji s mezinárodním terorismem. Jeho slova došla naplnění v druhé polovině roku v podobě vojenských operací pákistánské armády bezprecedentního rozsahu namířených proti Talibanu na příhraničních kmenových územích. Byly rovněž posíleny vojenský dialog a spolupráce mezi ISAF, ANSF a pákistánskou armádou v rámci *tzv. Tripartitní komise* a pokračovalo

otevírání pohraničních koordinačních center podél společné hranice. V závěru roku nabídla Aliance Pákistánu *program spolupráce (Tailored Cooperation Programme)*, zaměřený zejména na rozvoj schopností pákistánských bezpečnostních sil. Se zeměmi Střední Asie v průběhu roku 2009 pokračoval politický dialog o Afghánistánu a v závěru roku byly dokončeny dohody o pozemním tranzitu nevojenského materiálu pro ISAF. Tím došlo k otevření tzv. *severní zásobovací cesty ISAF* přes Rusko, které nabídlo možnost tohoto tranzitu již v roce 2008.

Česká republika měla v průběhu roku 2009 v Afghánistánu nasazen svůj největší kontingent v zahraničí (parlamentní mandát umožňoval rozmístit až 580 osob). Aktivně se účastnila nejen alianční operace ISAF, ale rovněž policejní mise Evropské unie EUPOL a protiteroristické koaliční operace *Trvalá svoboda*. V rámci operace ISAF působily jednotky Armády České republiky na mezinárodním letišti v Kábulu, podporovaly nizozemský kontingent na jihu země v provincii Uruzgán, v závěru roku začaly připravovat podmínky pro rozmístění českých dopravních vrtulníků v provincii Paktika na východě Afghánistánu a jejich největší část zajišťovala bezpečné působení českého *Provinciálního rekonstrukčního týmu (PRT) v provincii Lógar*, rovněž na východě země.

PRT Lógar, jehož činnost byla zahájena v roce 2008, je největším a nejvýznamnějším českým rozvojovým projektem v zahraničí. V roce 2009 v něm působilo, kromě cca 270 příslušníků Armády České republiky, deset civilních expertů, kteří se zabývali rekonstrukční činností v oblastech školství, zdravotnictví, zemědělství, vodohospodářství, infrastruktury, bezpečnosti a podpory nezávislých médií a práv žen.

Česká republika v závěru roku 2009 přispěla do následujících svěřeneckých fondů a iniciativ souvisejících s aktivitami mezinárodního společenství v Afghánistánu: *Svěřenecký fond NATO na podporu Afghánské armády (ANA Trust Fund)* – 2,6 mil. Kč; *Svěřenecký fond OSN na podporu Afghánské policie (UN Law and Order Trust Fund – Afghanistan. LOTFA)* – 2,6 mil. Kč a *Afghánský Národní program solidarity (National Solidarity Programme)* – 4 mil. Kč.

Kosovo / KFOR

Aliance nadále věnovala velkou pozornost situaci v Kosovu, kde má svoji druhou největší zahraniční operaci (po ISAF v Afghánistánu). Jednotky [KFOR](#) pokračovaly

v zajišťování bezpečnosti v Kosovu na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1244. Při řešení incidentů je KFOR až třetí v pořadí, za kosovskou policií a mezinárodní policií EULEX.

Milníkem v historii operace bylo rozhodnutí přistoupit k postupné (fázované) redukci přítomnosti KFOR v Kosovu (přechod na tzv. *odstrašující přítomnost /deterrent presence/*). Uvedené rozhodnutí bylo učiněno po politicko-vojenském posouzení dlouhodobého vývoje bezpečnostní situace v Kosovu i širším regionu. První fáze procesu, završená na konci ledna 2010, přinesla redukci sil KFOR na 10 200 osob.

NATO pokračovalo v plnění tzv. *nových úkolů v Kosovu* (dohled nad utvářením kosovského bezpečnostního sektoru). Kosovské bezpečnostní síly (KSF), na jejichž rozvoj Aliance dohlíží, dosáhly dne 15. 9. 2009 počátečních operačních schopností. K rozpuštění *Kosovského ochranného sboru (KPC)*, dalšímu z úkolů pod taktovkou Aliance, došlo dne 14. 6. 2009. Aliance pomáhala i při budování kosovského ministerstva pro KSF a vytváření doprovodné legislativy. V souvislosti s budováním KSF a rozpuštěním KPC byly zřízeny dva svěřenecké fondy, do kterých Česká republika přispěla částkou 5,2 mil. Kč (3,9 mil. Kč na výstavbu KSF a 1,3 mil. Kč na rozpuštění KPC).

Česká republika měla v roce 2009 v Kosovu vojenský kontingent čítající cca 400 osob, který působil v rámci *Mnohonárodního úkolového uskupení Střed (Multinational Task Force-Centre, MNTF-C)* na základně Šajkovac společně s kontingenty Finska, Lotyšska, Slovenska, Irsku a Švédska. Kontingent plnil úkoly spočívající především v monitorování kosovsko-srbské „administrativní“ hranice a ochraně národnostních menšin a kulturních památek a asistoval rovněž při udržování právního řádu a občanské poslušnosti. Česká republika dále do Kosova vyslala za normálních okolností v České republice umístěnou záložní rotu (106 vojáků), která dočasně posílila spojenecké jednotky působící v MNTF-C zejména v citlivém období srbského národního svátku *Vidovdan*, a zároveň prováděla pravidelná cvičení na zvládání masových nepokojů.

Operace Active Endeavour

Operace Active Endeavour (OAE) ve Středozemním moři byla zahájena v roce 2001 jako alianční odpověď na teroristické útoky z 11. 9. 2001. Jde o jedinou alianční operaci vedenou podle čl. 5 Washingtonské smlouvy. Alianční plavidla mají v rámci operace za úkol

monitorovat a kontrolovat lodě, které proplouvají Středozemním mořem a jsou podezřelé ze spolupráce s teroristy. Operace pokračovala i v roce 2009, kdy se jí podobně jako v předcházejících letech zúčastnila svými kapacitami Ukrajina. Pokračovala jednání o zapojení do operace s dalšími nealiančními zeměmi, přičemž nejvíce pokročila jednání s Izraelem a Marokem. Otevřená stále zůstává otázka účasti Ruska.

Výcviková mise NATO v Iráku (NATO Training Mission – Iraq)

Výcviková mise NATO v Iráku ([NTM-I](#)) pokračovala v roce 2009 v realizaci vzdělávacích a výcvikových programů, zejména formou asistence (mentoringu) aktivit irácké strany. Pokračoval rovněž výcvik irácké policie ve stylu četnictva („gendarmerie“) pod vedením Itálie. Na základě žádosti irácké vlády Aliance rozhodla o pokračování činnosti NTM-I i po roce 2009 s tím, že rozsah činnosti NTM-I může být postupně rozšiřován v souladu s požadavky irácké strany (např. oblast výcviku iráckých pohraničních sil).

Vzhledem k tomu, že mandát Rady bezpečnosti OSN pokrývající přítomnost mezinárodních sil v Iráku nebyl prodloužen za rok 2008, uzavřela Aliance s iráckou vládou bilaterální dohodu o právním statutu personálu NTM-I. Dohoda vstoupí v platnost poté, co ji ratifikuje irácký parlament. Do té doby platí pro personál NTM-I stejné právní podmínky jako pro vojenský personál USA na základě bilaterální dohody mezi USA a Irákem.

Nad rámec NTM-I zahájila Aliance s Irákem rozhovory o vytvoření strukturovanějšího rámce spolupráce, zahrnujícího mj. otázky reformy obranného sektoru, civilní kontroly ozbrojených sil či boje proti terorismu. Česká republika se výcvikové mise NTM-I v roce 2009 neúčastnila.

Boj proti pirátství (Counter-piracy Operation)

Rok 2009 představoval milník dosavadního angažmá NATO v boji proti pirátství. Aliance spustila operaci [OCEAN SHIELD](#) s širokým mandátem zahrnujícím mj. doprovod a odstrašování, zatýkání či obsazování lodí. Aliance dále rozšířila svůj přístup k boji proti pirátství tím, že nabízí africkým zemím pomoc v rozvoji jejich vlastních protipirátských schopností.

Vrtulníková iniciativa

Česká republika dále stupňovala úsilí a angažovanosti v rámci alianční vrtulníkové iniciativy. Převzala vedoucí roli ve zvláštní pracovní skupině (*HIP Helicopter Task Force*, [HIP HTF](#)), jejímž cílem je zjištění podmínek nutných pro vytvoření mnohonárodní vrtulníkové jednotky (států NATO a Evropské unie využívajících vrtulníky typu Mi) v oblastech výcviku, operačního nasazení, logisticko-technické podpory a finančního zabezpečení. Do činnosti HIP HTF se formou přistoupení k *Declaration of Intent* kromě České republiky zapojily Albánie, Itálie, Maďarsko, Norsko, Polsko, Slovensko, Španělsko, Turecko a Velká Británie.

Mezi nejvýznamnější mimo-alianční počiny loňského roku lze zařadit zapojení České republiky do projektu *Evropské obranné agentury* kategorie B na výstavbu prozatímního systému syntetického taktického výcviku pilotů a předložení „obchodního případu“ v rámci *Mnohonárodní vrtulníkové iniciativy* k vytvoření podobné schopnosti na území České republiky.

Síly rychlé reakce NATO (NATO Response Force)

Rok 2009 byl v případě *Sil rychlé reakce NATO* (*NATO Response Force*, [NRF](#)) svědkem zásadních rozhodnutí. Jelikož se dlouhodobě nedařilo naplnit jednotlivé rotace NRF, byla schválena nová podoba NRF. NRF se tak skládají ze tří elementů s možností doplnění: 1) Operační velitelství generované z aliančních velitelských struktur, 2) síly okamžité reakce (*Immediate Response Force*, *IRF*), složené z taktického velitelství a bojových jednotek, a 3) „pool“ sil rychlé reakce (*Response Force Pool*, *RFP*), z něž budou doplňovány chybějící jednotky pro konkrétní operační nasazení. Novou strukturu NRF se téměř podařilo naplnit.

Revidovaná podoba NRF počítá s využitím podpůrných mechanismů, což jsou dobrovolné národní cíle, které představují národní princip dlouhodobého plánování, cíle výstavby sil a trvalé příspěvky národních sil spolu s mechanismem společného financování NRF. Nový model generování sil počítá ve zvýšené míře s využitím jednotek afilovaných u sborů sil s vysokým stupněm pohotovosti. Tento princip ovšem naráží na značné potíže, způsobené omezenou možností afilovat národní jednotky k těmto sborům.

V roce 2009 byla Česká republika do NRF zapojena jednotkami pasivních sledovacích systémů a ochrany proti účinkům zbraní hromadného ničení (OPZHN).

Obranné plánování

Rok 2009 byl pro obranné plánování zcela zásadní. V dubnu 2009 NATO schválilo základní dokument upravující obsah i proces obranného plánování (*NATO Defence Planning Process*, *NDPP*), v červnu 2009 schválilo implementační a přechodový plán, a následně spojenci diskutovali otázku realizace jednotlivých etap.

Podstata změn NDPP spočívá v přechodu na plánování podle schopností, a to jak vojenských, tak nevojenských, do procesu jsou podstatně hlouběji vtaženy ostatní plánovací domény, plánovací cyklus je čtyřletý.

Česká republika při jednáních kladla důraz na to, aby byl alianční plánovací proces schopen poskytnout transparentní informaci pro politickou reprezentaci a veřejnost jednotlivých členských států. Česká republika rovněž dlouhodobě prosazuje harmonizaci obranného plánování NATO s procesem rozvoje schopností Evropské unie a potřebu vzájemně se podporujícího rozvoje schopností mezi NATO a Evropskou unií.

Ochrana proti zbraním hromadného ničení

Aliance na svém dubnovém summitu schválila strategický dokument v oblasti proliferace a ochrany proti zbraním hromadného ničení (OPZHN), který vyjadřuje základní alianční principy a přístupy k této problematice. Česká republika se aktivně podílela na tvorbě uvedeného dokumentu a má hlavní zásluhu na tom, že pojímá ochranu vojsk a obyvatelstva v celém komplexu nezbytných opatření.

Aliance dále prohloubila spolupráci s partnerskými zeměmi, zejména s Ukrajinou, která pro Alianci mj. nabídla vyčlenění svých jednotek OPZHN. Česká republika byla v této oblasti směrem k Ukrajině aktivní, o čemž svědčí např. vyslání mobilního výcvikového týmu.

V průběhu roku se podařilo zvýšit viditelnost a prestiž Centra ochrany proti zbraním hromadného ničení ve Vyškově.

3. Česká republika a regionální spolupráce

Visegrádská spolupráce

Visegrádská skupina (*Visegrad Group*) složená z České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska je nejdůležitějším formátem regionální spolupráce ve střední Evropě. Smysl této iniciativy spočívá především v rozvíjení konkrétních projektů (meziresortní spolupráce, posilování vztahů mezi občany visegrádských zemí aj.) a v politické spolupráci všude tam, kde existuje vůle čtyř visegrádských zemí dohodnout se na společných postojích. Přes dílčí rozdíly lze u zemí V4 najít nemalý průnik společných zájmů a zájem o další posilování vzájemných vazeb. Od vstupu visegrádských zemí do Evropské unie tvoří unijní záležitosti integrální součást společné agendy. Programy jednotlivých předsednictví Visegrádské skupiny do značné míry reflektují priority aktuálního předsednictví v Radě Evropské unie, předsedové vlád předsednických zemí Evropské unie bývají hosty summitů předsedů vlád zemí V4. Rok 2009 patřil polskému (*I. pololetí, předsednictví bylo zahájeno v polovině roku 2008*) a maďarskému (*II. pololetí, předsednictví pokračuje do poloviny roku 2010*) předsednictví V4.

Hlavní priority polského předsednictví V4 v I. polovině roku 2009 úzce souvisely zejména s evropskou sousedskou politikou, s iniciativou Východního partnerství, s energetickou bezpečností a klimatickými změnami. K tématům proběhlo vícero summitů, jednání a konzultací na různých úrovních. Polské předsednictví na nejvyšší úrovni posílilo dialog se zeměmi Pobaltí, jejichž premiéři a ministři zahraničních věcí byli polskými partnery pravidelně zvaní jako hosté na summity V4. K dalším hostům visegrádských schůzek na nejvyšší úrovni patřili představitelé Bulharska, Rumunska, Slovinska a Švédska. Polské předsednictví bylo zakončeno summitem předsedů vlád zemí V4 v polské Wieliczce/Krakově (3. – 4. 6. 2009).

Prioritami maďarského předsednictví V4 (červenec 2009 – červen 2010) jsou v zahraničně politické oblasti region západního Balkánu, projekt Východního partnerství, spolupráce v oblasti rozvojové spolupráce a rozvoj spolupráce ve formátu V4+ (bližší informace k programu lze nalézt na www.visegradgroup.eu). K nejdůležitějším akcím první poloviny maďarského předsednictví patřil summit ministrů zahraničních věcí zemí V4, Španělska, Belgie a zemí západního Balkánu (Budapešť, 6. 10. 2009), na němž byly

diskutovány otázky spojené s přibližováním regionu západního Balkánu euro-atlantickým strukturám.

Kromě toho stanovilo maďarské předsednictví řadu sektorových priorit, z nichž lze jako nejvýznamnější vyzdvihnout program pro spolupráci v oblasti romské problematiky a problematiky energetické bezpečnosti. Pro obě tyto oblasti byly vytvořeny pracovní skupiny expertů.

V zájmu lepší přehlednosti a s cílem zdůraznit ty opravdu nejdůležitější priority přišlo na podzim 2009 maďarské předsednictví s návrhem *Akčního plánu ke klíčovým oblastem*, kterými jsou euroatlantická integrace západního Balkánu, Východní partnerství, energetická bezpečnost, kohezní a regionální politika a středoevropská romská strategie. Plán byl po zapracování připomínek ostatních zemí schválen na počátku roku 2010.

V rámci resortní spolupráce se v roce 2009 sešli ministři kultury, zemědělství, obrany, vnitra, životního prostředí, zdravotnictví a ministři pro hospodářství/průmysl a obchod. Spolupráce resortů na úrovni expertních fór probíhala v uplynulém roce zejména v oblasti kultury, školství, spravedlnosti, průmyslu a obchodu, obrany, financí, životního prostředí, dopravy a cestovního ruchu. Jednotlivé resorty zemí V4 spolupracují také v rámci Rad ministrů a Pracovních skupin Evropské unie. Resorty školství a kultury nejintenzivněji spolupracují také s *Mezinárodním visegrádkým fondem* v projektové a stipendijní činnosti, ministerstvo kultury navíc každoročně uděluje *Mezinárodní visegrádkou cenu v oblasti umění*.

Setkání představitelů států Visegrádské skupiny v roce 2009

- 1. 3. 2009 – setkání předsedů vlád V4 na okraj Evropské rady, Brusel;
- 23. – 25. 4. 2009 – cesta delegace Výboru pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Polsko;
- 23. – 25. 4. 2009 – setkání náčelníků generálních štábů V4, Gdaňsk;
- 7. – 9. 5. 2009 – setkání ministrů spravedlnosti, Vratislav;
- 21. 5. 2009 – setkání ministrů zahraničních věcí V4 a Švédska, Varšava;
- 25. 5. 2009 – setkání ministrů zahraničních věcí V4+Japonsko, summit ASEM Hanoj;
- 28. 5. 2009 – setkání ministrů obrany V4, Varšava;
- 28. – 29. 5. 2009 – setkání ministrů kultury, Varšava;
- 2. – 4. 6. 2009 – setkání předsedů Parlamentů, za Českou republiku M. Vlček, P. Sobotka;
- 3. – 4. 6. 2009 – setkání předsedů vlád V4, Wieliczka/Krakov;
- 9. – 10. 7. 2009 – setkání ministrů životního prostředí V4, Krakov;
- 9. – 10. 9. 2009 – setkání ministrů zemědělství V4, Bulharska a Rumunska, Budapešť;
- 11. – 12. 9. 2009 – summit prezidentů V4 v Sopotech;
- 6. 10. 2009 – setkání ministrů zahraničních věcí V4, Belgie, Španělska a zemí západního Balkánu, Budapešť;
- 8. 10. 2009 – setkání ministrů obrany V4, Budapešť;
- 23. – 24. 11. 2009 – setkání ministrů zdravotnictví V4, Budapešť;
- 26. 11. 2009 – setkání ministrů hospodářství V4, Budapešť.

K nejviditelnějším úspěchům spolupráce zemí V4 patří činnost *Mezinárodního visegrádského fondu (MVF – International Visegrad Fund, IVF)*. MVF výraznou měrou přispívá k rozšiřování sítě kontaktů mezi občany visegrádských zemí, zvyšuje prestiž tohoto regionálního uskupení směrem navenek a je mimo jiné užitečným nástrojem pro prosazování některých zahraničně politických priorit zemí V4. V roce 2009 převzal poprvé funkci výkonného ředitele MVF, v souladu s tříletými rotačními cykly, český zástupce. Vzhledem ke stoupající kvalitě, kvantitě i různorodosti projektů odsouhlasili v roce 2009 předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny zvýšit členský příspěvek z 1,25 mil. EUR na 1,5 mil. EUR, čímž – počínaje rokem 2010 – bude MVF každoročně disponovat 6 mil. EUR.

Přehled grantů udělených MVF v roce 2009

Název programu	malé granty	standardní granty	strategické programy	flexibilní projekty	stipendia	umělecké programy	univerzitní programy
počet přihlášených	376	479	13	9	474	83	14
počet podpořených	138	244	8	4	220	21	10
celková alokovaná částka (EUR)	549 977	2 416 464	322 000	493 440	1 677 000	94 500	185 000

V roce 2009 byl v rámci MVF zaveden nový program *Visegrad+*, v jehož rámci jsou realizovány tzv. *flexibilní projekty*, určené na podporu transformačních a demokratizačních procesů ve vybraných zemích východní a jihovýchodní Evropy. Během roku byly schváleny dva projekty pro Bělorusko a dva projekty pro Srbsko. V roce 2009 se země Visegrádské skupiny rozhodly zařadit mezi priority fondu rovněž projekty zaměřené na romské etnikum – v první řadě v rámci strategických programů a stipendií. Největší nárůst zájmu žadatelů o finanční podporu byl zaznamenán v kategorii stipendií, ve které MVF přijal nejvíce žádostí od svého založení. Podrobnější informace jsou k nalezení na webových stránkách MVF (www.visegradfund.org).

Středoevropská iniciativa

Středoevropská iniciativa (SEI) je integrační seskupení zemí střední, východní a jihovýchodní Evropy; v současné době sdružuje 18 zemí tohoto regionu. Na základě rozhodnutí premiérů členských zemí SEI na summitu v Sofii v listopadu 2007 pokračovala v roce 2009 pod rumunským předsednictvím implementace reformy SEI, která se soustředila především na posílení aktivit SEI v následujících oblastech: rozvoj podnikání, včetně turistiky, kulturní spolupráce, životní prostředí a udržitelná energetika, rozvoj lidských zdrojů a udržitelné zemědělství. Byl rovněž nastartován proces prohlubování spolupráce SEI s dalšími regionálními organizacemi a institucemi působícími v regionu SEI s cílem zefektivnit jejich činnost napomáhající evropské integraci.

Převážná většina aktivit SEI se realizuje prostřednictvím schválených projektů financovaných, resp. spolufinancovaných z příslušných fondů SEI. Vzhledem ke skutečnosti, že objem požadovaných finančních prostředků na projekty realizované v rámci

tzv. kooperačních aktivit (cooperation activities) převýšil objem disponibilních prostředků, byly použity mechanismy předběžné evaluace a selekce těchto projektových návrhů. Finanční podpory z fondů SEI se tak dostalo jen těm nejlepším a z hlediska praktických dopadů nejpřínosnějším kooperačním projektům. Za období 12 měsíců (od summitu premiérů členských zemí SEI v Kišiněvě v listopadu 2008 do října 2009) bylo schváleno celkem 72 projektů v souhrnné hodnotě 4,1 mil. EUR, přičemž finanční spoluúčast SEI tvořila 12 %, tj. 545 tis. EUR.

SEI dále přispěla částkou 599 tis. EUR ze svého svěřeneckého fondu při *Evropské bance pro obnovu a rozvoj (EBRD)* na financování šesti projektů technické spolupráce v členských zemích SEI a zapojila se rovněž do pěti programů financovaných Evropskou unií (v celkové hodnotě 10,47 mil. EUR), přičemž SEI se na realizaci těchto programů podílí z 53 %.

Oblast západního Balkánu a východní Evropy patří k prioritám zahraniční politiky České republiky. Rozšíření Evropské unie o řadu zemí ze střední a východní Evropy se současně stalo pro SEI novou výzvou: sedm nových členů Evropské unie završilo transformační proces, který otevřel nový prostor pro předávání *know-how* z přístupové etapy ostatním členským zemím SEI. Regionální spolupráce v rámci SEI proto zůstává pro řadu zemí i nadále stimulatorem budování institucí a infrastruktury, postupu regulatorní reformy, využívání multilaterálních finančních zdrojů při realizaci projektů apod.

Hlavním gestorem spolupráce České republiky se SEI je Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, jehož zástupce je členem *Výboru národních koordinátorů SEI*, který průběžně řídí činnost *Výkonného sekretariátu SEI*. V období 2002 – 2009 byla Česká republika třetím největším donorem do SEI (po Itálii a Rakousku). Od roku 2005 je hlavním meritorním vkladem České republiky do činnosti SEI pravidelná organizace mezinárodních konferencí SEI v Praze, které jsou zaměřeny na problematiku rozvoje lidských zdrojů a celoživotního vzdělávání a organizovány *Národním vzdělávacím fondem*.

V roce 2007 schválila vláda České republiky dobrovolný příspěvek do SEI ve výši 3 mil. Kč, který byl převeden do speciálního fondu pro ochranu klimatu a životního prostředí. Z celkových 72 žádostí o spolufinancování projektů z tohoto fondu byly vybrány k realizaci tři projekty, a to v Moldavsku – *Management vodních zdrojů se zaměřením na snížení znečištění podzemních zdrojů pitné vody ve městě Balti* a *Čištění odpadních vod v zemědělské*

oblasti obce Chetrosu, a v Černé Hoře – Program ochrany klimatu a životního prostředí zaměřený na monitoring hydrosféry, prevenci znečištění a zvyšování povědomí veřejnosti v dané problematice. Do realizace všech tří projektů v roce 2009 byly zapojeny české podnikatelské subjekty.

V období 2009 a 2010 realizuje občanské sdružení *Environment and Wetland Centre*, Praha, s finanční podporou SEI, Ministerstva zahraničních věcí České republiky a Švýcarské rozvojové agentury projekt zaměřený na předávání zkušeností v oblasti udržitelného rozvoje a ekologického zemědělství v přírodním parku Blidinje v Bosně a Hercegovině. V případě úspěšné realizace tohoto projektu se předpokládá jeho pokračování i v roce 2011. www.ceinet.org

Regionální partnerství

Regionální partnerství (Regional Partnership), jehož členy jsou Česká republika, Maďarsko, Polsko, Rakousko, Slovensko a Slovinsko, je uskupení, které se od svého vzniku v roce 2001 zaměřuje především na spolupráci spadající do gesce resortů vnitra (vnitřní bezpečnost, azylové a konzulární záležitosti), kultury a dále na společné infrastrukturní projekty, v zahraničněpolitické oblasti pak zejména na region západního Balkánu.

Regionální partnerství nemá stanovený pevný mechanismus spolupráce svých členských zemí jako např. Visegrádská skupina; pravidelně rotuje mezi jeho šesti členy pouze pořadatelská úloha při organizaci konferencí ministrů zahraničních věcí zemí Regionálního partnerství.

V roce 2008 se regionální konference ministrů zahraničních věcí neuskutečnila, v roce 2009 proběhla ve dnech 19. – 20. 5. ve slovinském Brdu. Za účasti představitelů zemí západního Balkánu byly na této konferenci diskutovány otázky dynamizace procesu přibližování tohoto regionu k Evropské unii.

Další významnou akcí v rámci tohoto regionálního formátu bylo 11. setkání předsedů parlamentů Regionálního partnerství, Bulharska, Chorvatska a Rumunska, které proběhlo ve dnech 16. – 17. 10. 2009 v Lublani. Za Českou republiku se zúčastnili předsedové obou komor Parlamentu České republiky, P. Sobotka a M. Vlček; hlavními tématy byly otázky spojené s klimatickou změnou a s Lisabonskou smlouvou.

Za dlouhodobě nejlépe se rozvíjející spolupráci Regionálního partnerství, přinášející konkrétní výsledky, lze označit spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti, která se rozvíjela pravidelnými setkáváními ministrů vnitra v rámci tzv. *Salcburského fóra*. Od roku 2007 se setkání fóra účastní také ministři vnitra Bulharska a Rumunska, pozorovatelský status má Chorvatsko.

Rada pro regionální spolupráci

Česká republika v roce 2009 podporovala rozvoj regionální spolupráce v oblasti jihovýchodní Evropy a posilování regionální odpovědnosti za formy a efektivnost spolupráce, a to zejména podporou [*Rady pro regionální spolupráci \(RCC\)*](#).

Podpora RCC představovala jeden z důležitých úkolů českého předsednictví v Radě Evropské unie na západním Balkáně. Dubnová návštěva ministra zahraničních věcí v *Sekretariátu RCC*, setkání generálního tajemníka RCC H. Biščeviče s místopředsedou vlády pro evropské záležitosti A. Vondrou v Bruselu v březnu 2009, účast H. Biščeviče na neformálním zasedání ministrů zahraničních věcí v Hluboké nad Vltavou či jeho návštěva Prahy v dubnu 2009 podtrhly význam, který Česká republika regionální spolupráci a RCC přikládá. Tématu se věnoval i odborný seminář organizovaný českým předsednictvím v únoru 2009 na Štíříně.

Světová finanční a hospodářská krize výraznou měrou zkomplikovala přístup regionu k finančním prostředkům pro realizaci projektů regionální spolupráce. Česká republika jako předsednická země Evropské unie ve spolupráci s RCC a Evropskou komisí věnovala zvýšenou pozornost nalezení způsobů pomoci zemím regionu k překonání hospodářských problémů, a to jak ze zdrojů *Nástroje pro přestupní pomoc (IPA)*, tak jejich kumulací a vzájemnou koordinací asistenčních programů se zdroji dalších mezinárodních finančních institucí.

Česká republika se aktivně účastnila čtvrtletních zasedání *Správní Rady RCC*. Jako předsednictví Rady Evropské unie jsme se jménem Evropské unie aktivně zúčastnili zasedání ministrů zahraničních věcí *Procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě (SEECp)*, jenž poskytuje politická vodítka pro činnost RCC. Česká republika zastupovala Evropskou unii též na vrcholné schůzce SEECp v červnu 2009 v Kišiněvě.

Česká republika usilovala o zapojení všech zemí západního Balkánu do regionální spolupráce a zejména hledání cest, jak nalézt všeobecně přijatelné řešení pro plnohodnotné zapojení Kosova do regionální spolupráce, bez ohledu na odlišný přístup k jeho statusu. Úsilí bylo především zaměřeno na pragmatická řešení umožňující praktickou spolupráci v celé řadě klíčových oblastí (doprava, obchod, energetika, volný pohyb osob atd.).

Česká republika mimořádnou subvencí podpořila programovou činnost RCC (Česká republika přispívá do rozpočtu RCC 50.000 EUR ročně) a společně s ní zorganizovala v Sarajevu dvě konference, které odstartovaly *Regionální strategii výzkumu a rozvoje na západním Balkánu*.

Česká republika se dále zaměřila na podporu dalších regionálních iniciativ, jako jsou *Regionální středisko pro kontrolu zbraní, verifikaci a implementaci pomoci (RACVIAC)*, *Iniciativa pro migraci, azyl a návrat uprchlíků se sídlem (MARRI)*, nebo posilování regionální spolupráce v oblasti standardů, metrologie, testování sponzorováním seminářů *Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ)* v regionu.

Východní partnerství

V souladu s dlouhodobými prioritami české zahraniční politiky v regionu východní Evropy bylo nesporným úspěchem českého předsednictví dokončení jednání o *Východním partnerství*. Tato iniciativa byla oficiálně zahájena na [summitu uspořádaném dne 7. 5. 2009 v Praze.](#)

Východní partnerství je politikou zaměřenou na posilování spolupráce mezi státy Evropské unie a šesti partnerskými státy – Arménií, Ázerbájdžánem, Běloruskem, Gruzii, Moldavskem a Ukrajinou. Koncept koherentní politiky Evropské unie východním směrem vůči neruským sousedům Evropské unie doposud chyběl, z tohoto pohledu zahájení Východního partnerství představuje historický a strategický krok směrem k vyšší míře angažovanosti Evropské unie s jejími východními sousedy.

Východní partnerství má dvě základní dimenze. Bilaterální spolupráce Východního partnerství navazuje na rámec a nástroje dané *Evropskou politikou sousedství*, vykonavatelem zadání od členských států je Evropská komise. Dlouhodobým cílem bilaterální dimenze je prohloubení a zintenzivnění bilaterálních vztahů Evropské unie s partnerskými zeměmi na základě principů diferenciacce a podmíněnosti. V rámci multilaterální spolupráce Východního

partnerství se pravidelně dvakrát ročně scházejí čtyři tematické platformy (ve formátu EU 27 + 6 + další *ad hoc* účastníci), které umožňují vzájemnou spolupráci a svobodný dialog nad konkrétními otázkami. Jedná se o následující platformy: 1) *demokracie, řádná správa věcí veřejných a stabilita*; 2) *hospodářská integrace a sblížení s politikami Evropské unie*; 3) *energetická bezpečnost*; 4) *mezilidské kontakty*. Práci platform mohou podpořit expertní panely a projekty v širším rámci tzv. *vlajkových iniciativ*.

V roce 2009 proběhla dvě kola zasedání tematických platform, na nichž byly projednány a stanoveny hlavní cíle a pracovní programy jednotlivých platform pro období 2009 – 2011. Na jednání platform bylo schváleno pět „vlajkových“ iniciativ: 1. *Integrated Border Management*; 2. *Small and Medium Enterprises*; 3. *Regional Electricity Markets, Improved Energy Efficiency and Increased Use of Renewable Resources*; 4. *Prevention of, Preparedness for and Response to Natural and Man-made Disasters*; 5. *Environmental Governance*. Proběhla první zasedání vlajkových iniciativ k iniciativám *Integrated Border Management* a *Prevention of, Preparedness for and Response to Natural and Man-made Disasters* a první zasedání expertního panelu k *Integrated Border Management*.

Důležitou součástí Východního partnerství je také nástroj na budování a posilování kapacit administrativ partnerských států (tzv. *Comprehensive Institutional Building Programme, CIB*).

Neopomenutelnou dimenzí Východního partnerství je zapojení představitelů občanské společnosti do činnosti Východního partnerství prostřednictvím struktur tzv. *Fóra občanské společnosti (Civil Society Forum)*, které se poprvé sešlo 16. – 17. 11. 2009.

Prosincové zasedání ministrů zahraničních věcí zemí všech zemí Východního partnerství shrnulo dosavadní pokrok v jeho implementaci, potvrdilo hlavní cíle a program platform, vyslechlo si hlavní cíle a doporučení Fóra občanské společnosti a prodiskutovalo možnosti dalšího rozvoje této evropské politiky.

Česká republika významnou měrou přispěla nejenom k zahájení Východního partnerství v průběhu svého předsednictví, ale posléze se rovněž aktivně zapojila do jednání jednotlivých platform a expertních fór. Za účelem nastavení funkčního a flexibilního modelu meziresortní spolupráce a koordinace při implementaci Východního partnerství schválil Výbor pro Evropskou unii svým usnesením č. 13 ze dne 13. 7. 2009 vznik pracovní

podskupiny resortní koordinační skupiny Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Meziresortní pracovní podskupině předsedá Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Základní strategickou premisou její činnosti je posilovat schopnost České republiky v maximální míře využít příležitosti, kterou jí Východní partnerství nabízí, a svojí aktivitou posouvat dopředu a prohlubovat spolupráci s partnerskými státy. V roce 2009 proběhla dvě zasedání této podskupiny, byl přijat její jednací řád a zmapována dosavadní činnost jednotlivých resortů v oblasti projektové spolupráce v zemích Východního partnerství.

Unie pro Středomoří

Unie pro Středomoří (UpS), ustavená z francouzské iniciativy 13. 7. 2008 na pařížském summitu, vznikla v návaznosti na *Barcelonský proces*. Čítá 43 členů, včetně 27 členských států Evropské unie, a měla by se stát platformou k posílení spolupráce zemí středomořského prostoru. K tomu mají sloužit dvouleté summity, institut spolupředsednictví, společný sekretariát a zejména orientace na konkrétní regionální a subregionální projekty. Pařížský summit identifikoval šest prioritních oblastí vzájemné spolupráce: vyčištění Středozemního moře, rozvoj námořních a pozemních komunikací, civilní ochrana, euro-středomořská univerzita, středomořská iniciativa pro rozvoj podnikání a oblast rozvoje alternativních zdrojů energie. Do posledně jmenované oblasti, jejímž cílem je rozvoj obnovitelných, především solárních zdrojů energie v jižním Středomoří a propojení jeho elektrických rozvodných sítí s Evropou, spadá nejambicióznější a nejnákladnější projekt UpS, *středomořský solární plán (Mediterranean Solar Plan)*.

Realizaci projektů mělo předcházet ustavení sekretariátu UpS, technického a za projekty odpovědného tělesa, a jmenování jejího generálního tajemníka. Fungování UpS bylo zmrazeno počátkem roku 2009 v důsledku konfliktu v Gaze a tato situace trvala prakticky celou první polovinu roku. České předsednictví v Radě Evropské unie, jež zároveň spolu s Egyptem a Francií předsedalo UpS, se tedy soustředilo na přípravu statutu sekretariátu. Jeho znění se podařilo na expertní úrovni dokončit ve druhé polovině roku, avšak kvůli přetrvávajícím neshodám, vyžadujícím politické rozhodnutí, statut nebyl přijat, a ustavení sekretariátu tak bylo odloženo. Na funkci generálního tajemníka byl sice nominován jediný kandidát, avšak i tato volba byla odložena na rok 2010.

Kvůli zmíněnému zmrazení veškerých aktivit UpS byl zrušen prakticky celý ambiciózní kalendář jejích jednání na rok 2009, z plánovaných přibližně 15 ministerských

konferencí se uskutečnily pouze dvě. Na žádost arabských partnerů bylo odloženo i výroční listopadové zasedání ministrů zahraničních věcí.

Na setkání ministrů obchodu (Brusel, 9. 12. 2009) byla zdůrazněna potřeba liberalizace vzájemných obchodních vztahů a nutnost vyvarovat se protekcionistických opatření v souvislosti s doznívající ekonomickou krizí. Schválen byl *výhledový program po roce 2010 (The Euromed Trade Roadmap beyond 2010)*, který identifikuje konkrétní aktivity k urychlení hospodářské integrace regionu a podpoře obchodu a investic, především prostřednictvím komplexních dohod o volném obchodu.

Ministerská konference k posílení role žen ve společnosti (Marrákeš, 11. - 12. 11. 2009) upozornila na přetrvávající diskriminaci žen na trhu práce, jejich nedostatečné zastoupení ve veřejném sektoru, problémy při sladění rodinného a profesního života, násilí na ženách a zvýšené riziko diskriminace tam, kde jsou ženy v pozici imigrantů či uprchlíků.

4. ČR a ostatní evropské mezinárodní organizace a fóra

ČR a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)

Česká republika trvale považuje OBSE za významnou součást evropské bezpečnostní architektury. Podpora činnosti této organizace je dlouhodobě jednou ze zahraničněpolitických priorit české vlády. Česká republika má zájem na tom, aby OBSE byla flexibilní organizací schopnou adaptovat se na aktuální výzvy a úkoly. Česká republika podporuje vyváženost činností všech tří dimenzí OBSE (politicko-bezpečnostní, ekonomicko-environmentální a lidskoprávní) a dodržování přijatých standardů v těchto dimenzích všemi účastnickými státy OBSE. Česká republika podporuje úsilí organizace k dalšímu posilování schopnosti monitorovat případy porušování standardů i úsilí pomoci při nápravě.

Česká republika se trvale zasazuje o to, aby OBSE byla schopna pružně a operativně čelit starým i novým bezpečnostním výzvám, hrozbám a rizikům a přizpůsobovat tomu i své nástroje. Roli OBSE spatřuje Česká republika zejména v předcházení konfliktům, postkonfliktní obnově a boji proti terorismu. V uplynulém roce se OBSE stala hlavní platformou pro debatu o budoucnosti evropské bezpečnosti, která je zde pojímána komplexně ve všech třech jejích dimenzích, vojensko-politické, ekonomicko-environmentální a lidskoprávní.

Podobně jako v předchozích letech se Česká republika i v roce 2009 plně zapojovala do spolupráce a koordinace s ostatními členskými zeměmi Evropské unie v rámci OBSE, v níž členské země Evropské unie představují téměř polovinu účastnických zemí (27 z 56) a svými příspěvky se podílejí přibližně dvěma třetinami na zdrojích OBSE. Česká republika coby předsedající země Rady Evropské unie v první polovině roku 2009 formulovala a vyjednávala postoje Evropské unie jako celku, v druhém pololetí za předsednictví Švédského království se pak na tvorbě stanovisek členských zemí Evropské unie k obecným otázkám i konkrétním problémům OBSE aktivně podílela.

Roli předsednické země OBSE plnilo v roce 2009 Řecko. Vyvrcholením jeho předsednictví v uplynulém roce se stalo [17. zasedání Ministerské rady OBSE](#), které proběhlo v Athénách ve dnech 1. – 2. 12. 2009. Delegaci České republiky vedl místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí J. Kohout. V plénu zazněla vystoupení účastnických států OBSE, předsedy Parlamentního shromáždění OBSE, generálního tajemníka OBSE, představitelů

mezinárodních a regionálních organizací a partnerských středomořských a asijských států OBSE.

Jednotícím tématem a hlavním výstupem 17. zasedání Ministerské rady je dohoda o pokračování v létě započatého [Korfského procesu](#), který má být odpovědí na aktuální bezpečnostní otázky transatlantického významu. V rámci přijetí tohoto rozhodnutí byl do dokumentů zanesen odkaz k možnému zorganizování summitu OBSE v roce 2010 za kazašského předsednictví. Česká republika podmiňuje konání summitu jasně stanovenou agendou v celé šíři bezpečnostní agendy OBSE.

Dalšími výstupy ministerského zasedání jsou rozhodnutí a deklarační prohlášení napříč všemi třemi dimenzemi OBSE, jež však byly často schváleny v kompromisních zněních. Dále bylo rozhodnuto, že organizaci v roce 2012 povede Irsko a že Austrálii bude nabídnuta spolupráce s OBSE prostřednictvím programu *Partnerství pro spolupráci*.

Řadu otázek, k nimž byla připravována ministerská rozhodnutí a jejichž přijetí vnímalo předsednické Řecko i celá Evropská unie jako stěžejní, se dohodnout nepodařilo. Mezi ně patří zejména otázka právní subjektivity OBSE, svoboda médií a vláda práva.

Politicko-bezpečnostní dimenze OBSE

OBSE se ve své politicko-bezpečnostní dimenzi trvale zabývá implementací existujících opatření k posílení důvěry a bezpečnosti, obsažených ve Vídeňském dokumentu 1999, implementací Dokumentu OBSE k ručním a lehkým zbraním a implementací dalších dokumentů, jako jsou např. *Kodex chování*, *Transfer konvenčních zbraní*, *Globální výměna vojenských informací*, podporou plnění *Úmluvy o zákazu protipěchotních min* atd. Česká republika se na těchto aktivitách aktivně podílí.

Velmi důležitou součástí práce OBSE v politicko-bezpečnostní dimenzi jsou jednání k režimu kontroly odzbrojení, která probíhají v rámci *Společné konzultativní skupiny smluvních stran Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (S-KOS)*. Smluvními stranami Smlouvy (S-KOS), kterou Česká republika považuje za jeden z úhelných kamenů evropské bezpečnosti, je 30 účastnických zemí OBSE.

Česká republika nadále usiluje o ratifikaci *Adaptované smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (AS-KOS)*. Ta je pro Českou republiku významná odstraněním

blokového pojetí původní smlouvy, ale i zkvalitněním systému kontroly struktur ozbrojených sil smluvních států. Implementace adaptované smlouvy by měla přispět k dalšímu zvyšování transparentnosti a budování důvěry v rámci celého odzbrojovacího režimu. Česká republika, podobně jako další členské státy NATO, přikročí k ratifikaci AS-KOS po splnění politických závazků Ruska vůči Gruzii a Moldavsku, k nimž se Ruská federace zavázala na Závěrečné konferenci během Summitu OBSE v Istanbulu v roce 1999 (tzv. *Istanbulské závazky*).

Ruská federace již od prosince 2007 neplní závazky vyplývající z platné Smlouvy (S-KOS), a tento stav trval i v roce 2009. Smlouva však jí ohlášené pozastavení plnění (tzv. *moratorium nebo suspenzi*) závazků Smlouvy jako jednostranný krok jedné ze smluvních stran z právního hlediska neumožňuje. Důsledkem pozastavení je, že Ruská federace např. nepředává ostatním smluvním stranám pravidelné informace o svých ozbrojených silách a neumožňuje inspekční kontroly. Ještě delší dobu, již čtvrtým rokem, bez jakéhokoliv zdůvodňujícího vyjádření pravidelné informace o svých ozbrojených silách nepředává ani Ázerbájdžán.

Vzhledem k patové situaci, vyplývající z ruského pozastavení plnění S-KOS, NATO v prohlášení na Ministerské radě NATO a aliančním prohlášení k S-KOS na Ministerské radě OBSE důrazně varovalo Ruskou federaci, že pokud svůj přístup nezmění, bude muset zvážit, zda se nezachová v příštím roce recipročně a informace ji také nepředá.

Ekonomická a environmentální dimenze OBSE

Hlavní akcí OBSE v oblasti ekonomické a environmentální dimenze v roce 2009 bylo konání 17. *Ekonomického a environmentálního fóra (EEF)*, jehož první část se uskutečnila ve dnech 19. – 20. 1. 2009 ve [Vídni](#) a druhá část ve dnech 18. – 20. 5. 2009 v [Athénách](#), které vzhledem k předsednictví České republiky v Radě Evropské unie nahradily jako místo konání Prahu, kde se tradičně druhá část fóra pořádá. Tématem bylo *Řízení migrace a její vztahy k ekonomické, sociální a environmentální politice za účelem stability a bezpečnosti v regionu OBSE*.

Jednání 17. EEF bylo věnováno dílčím tématům, jako jsou řízení migrace v měnícím se globálním prostředí, zhodnocení implementace závazků OBSE v ekonomické a environmentální dimenzi se zaměřením na migraci, politika v oblasti rovnosti mužů a žen a pracovní migrace, zlepšení rozvojového dopadu migrace, environmentální faktory migrace

nebo posilování regionální a mezistátní spolupráce v oblasti řízení migrace ve prospěch stability a bezpečnosti. Vedoucí české delegace ve svých vystoupeních na 17. EEF prezentoval stanovisko Evropské unie k problematice migrace v regionu OBSE.

Ve dnech 5. – 6. 10. 2009 se uskutečnila v Bukurešti předsednická konference k tématu *Bezpečnostní implikace klimatických změn v regionu OBSE* jako součást přípravy na Konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu v Kodani.

[První přípravná konference k 18. EEF](#) se konala ve dnech 12. – 13. 10. 2009 v Astaně. Kazašské předsednictví pro rok 2010 navrhlo jako téma 18. EEF *Podporu dobrého řízení na hraničních přechodech, zlepšování bezpečnosti pozemní dopravy a usnadňování mezinárodní silniční a železniční dopravy v regionu OBSE*.

Ve dnech 10. – 11. 12. 2009 se ve Vídni konala *Regionální konference o úsporách, investicích, návratu a ekonomické reintegraci migrantů pro rozvoj v regionech jihovýchodní Evropy a Střední Asie*, která byla společným projektem OBSE a Mezinárodní organizace pro migraci, podpořeným rakouskou vládou.

Lidská dimenze OBSE

OBSE v lidské dimenzi v roce 2009 opět uspořádalo *Hodnotící schůzku lidské dimenze (HDIM)*, tři *doplňková jednání (SHDIM)* a lidskoprávní seminář. Doplňkové jednání v květnu 2009 se zabývalo efektivní implementací legislativy k potírání nenávisťně motivovaných trestných činů. V květnu také proběhl lidskoprávní seminář o posilování právního státu se zaměřením na účinnost správy justice. Další doplňkové jednání v červenci se zabývalo svobodou vyznání a náboženství a opatřeními států přijatými od posledního samostatného implementačního jednání lidské dimenze na toto téma v roce 2003. Toto jednání věnovalo zvláštní pozornost aktuálnímu vyhodnocení problémů, kterým se věnovaly konference na vysoké úrovni k této problematice v uplynulých letech, a to otázkám tolerance a odstraňování diskriminace založené na vyznání či náboženství. Třetí doplňující jednání v listopadu 2009 se zabývalo rovností mužů a žen se zaměřením na boj proti násilí na ženách.

Hodnotící schůzka lidské dimenze OBSE proběhla ve Varšavě ve dnech 28. 9. – 9. 10. 2009 za účasti delegace České republiky složené ze zástupců ministerstva zahraničních věcí, ministerstva kultury a Rady vlády pro záležitosti romské komunity.

Předsedkyně kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské komunity moderovala blok jednání o vzdělávání romských dětí. Česká republika na jednání prezentovala svá přijatá a plánovaná opatření pro zajištění efektivního přístupu romských dětí ke vzdělání. K tématu svobody projevu česká delegace distribuovala dokument informující o přístupu uplatňovaném Českou republikou, který má zajistit vyváženost mezi ochranou práva na soukromí a svobodou projevu.

Jednání se vyznačovalo tradičně aktivní účastí širokého spektra nevládních organizací z účastnických států OBSE a konáním řady doprovodných akcí. Opět zaznívala konkrétní kritika vznášená nevládními organizacemi vůči členským státům za nedostatečné plnění jejich závazků přijatých v rámci lidské dimenze OBSE. Kazachstán jako budoucí předsednická země OBSE sklidil velké množství kritiky za porušování práva na svobodu projevu, pronásledování obránců lidských práv a mnohé další oblasti. Dlouhé diskuse opět vyvolala uvažovaná témata jednání pro příští rok; Evropská unie jako své priority představila ochranu obránců lidských práv, posilování nezávislých národních lidskoprávních institucí a svobodu shromažďování a sdružování. Další témata, na která by se Evropská unie chtěla zaměřit, jsou posilování implementačních mechanismů lidské dimenze OBSE, svoboda projevu a médií, tolerance a nediskriminace, respektování lidských práv v boji s terorismem, otázka rovnosti mužů a žen, prevence konfliktů a role žen v prevenci a řešení konfliktů a v postkonfliktní obnově, právní stát, národnostní menšiny, prevence mučení a zrušení trestu smrti.

Představitel OBSE pro svobodu médií v průběhu roku pokračoval v aktivitách na ochranu pronásledovaných novinářů a ve prospěch posilování mechanismů zajišťujících ochranu svobody projevu v regionu.

Vysoký komisař OBSE pro národnostní menšiny v únoru 2009 navštívil Českou republiku. S místopředsedou vlády A. Vondrou, ministrem zahraničních věcí K. Schwarzenbergem a ministrem pro lidská práva a národnostní menšiny M. Kocábem diskutoval o vývoji postavení romské menšiny v České republice a o jeho aktivitách k posilování ochrany práv menšin, a tím k prevenci napětí a konfliktů uvnitř států OBSE i mezi nimi.

Další instituce OBSE

Napjaté vztahy mezi *Úřadem pro demokratické instituce a lidská práva (Office for Democratic Institutions and Human Rights, ODIHR)* ve Varšavě a některými účastnickými státy OBSE se poněkud uvolnily s nástupem nového ředitele Úřadu J. Lenarčiče v červenci 2008. i nadále však přetrvává tlak některých států na zamezení údajnému dvojímu standardu při posuzování dodržování závazků OBSE ze strany ODIHR, a to zejména v oblasti voleb a jejich monitoringu, ale i lidských práv obecně. ODIHR se v roce 2009 několikrát dostal do sporu i s Parlamentním shromážděním OBSE ve věci volebního pozorování.

Česká republika aktivně vysílá své experty do velké většiny volebních misí OBSE/ODIHR jako dlouhodobé i krátkodobé volební pozorovatele. V roce 2009 se jednalo celkově o několik desítek pozorovatelů.

Podobně jako v uplynulých letech, byla i v roce 2009 důležitou součástí činnosti OBSE práce jejich zastoupení, kanceláří a misí (*tzv. polní mise OBSE*) v jednotlivých účastnických státech v oblastech jihovýchodní Evropy, východní Evropy, Kavkazu a Střední Asie. Polní mise, kterých je celkem 18, se zaměřují na pomoc hostitelským zemím a svou činností zasahují do problematiky všech tří dimenzí OBSE.

Česká republika vysílá rovněž civilní experty do dlouhodobých misí OBSE. V roce 2009 působilo v misích OBSE 6 – 7 osob z České republiky.

Česká republika věnuje trvalou pozornost činnosti [Pražské kanceláře Sekretariátu OBSE](#). Ministerstvo zahraničních věcí poskytuje bezplatně prostory pro kancelář a sekunduje jejího vedoucího. Česká republika má zájem na dalším posílení významu kanceláře a prohloubení její činnosti ve prospěch celé organizace, a to jak posílením její funkce archivu historických dokumentů a její informační role ve vztahu k odborné i laické veřejnosti, tak i konferenčního servisu a zejména každoročního zasedání Ekonomického a environmentálního fóra OBSE za účasti zhruba 400 osob.

Rada Evropy

Dne 12. 5. 2009 se v Madridu uskutečnilo vrcholné 119. zasedání [Výboru ministrů Rady Evropy](#), které bylo ve znamení oslav 60. výročí vzniku organizace. Při této příležitosti Slovinsko převzalo po Španělsku předsednictví na následující půlroční období. Českou

delegaci vedl 1. náměstek ministra zahraničních věcí T. Pojar. Mezi hlavní body projednávané agendy patřily volba generálního tajemníka Rady Evropy, konflikt v Gruzii či vztahy mezi Radou Evropy a Evropskou unií. Důležitým tématem byla otázka konsolidace systému ochrany lidských práv, a to zejména ve světle opatření přijatých za účelem zefektivnění rozhodování Evropského soudu pro lidská práva, u něhož i po celý rok 2009 katastroficky narůstal počet nevyřízených stížností.

Dne 11. 5. 2009 se v Madridu konalo *čtyřstranné setkání (quadripartite meeting)* mezi Radou Evropy a Evropskou unií na nejvyšší úrovni. Česká republika se zúčastnila z pozice svého předsednictví v Radě Evropské unie a byla zastoupena 1. náměstkem ministra zahraničních věcí T. Pojarem. Za Evropskou unii se dále zúčastnila komisařka pro externí vztahy B. Ferrero-Waldnerová. Rada Evropy byla zastoupena generálním tajemníkem T. Davisem a státním tajemníkem ministra zahraničních věcí Španělska Á. Lossadou. Hlavními tématy setkání byly aktuální politické otázky: Gruzie, Moldavsko, Bělorusko a Východní partnerství, ke kterým byly přijaty písemné závěry.

V rámci podzimního plenárního zasedání Parlamentního shromáždění Rady Evropy proběhla volba generálního tajemníka. Výbor ministrů navrhl k volbě dva kandidáty, a to Nora T. Jaglanda a Poláka W. Cimoszewicze. Ve volbách byl nakonec jednoznačně úspěšnější T. Jagland, který tak získal silný mandát na příštích pět let.

Švýcarsko vystřídalo Slovinsko v čele předsednictví Výboru ministrů dne 18. 11. 2009. Ministryně zahraničních věcí Švýcarska M. Calmy-Rey při této příležitosti představila hlavní priority: reforma a posílení *Evropského soudu pro lidská práva*; reforma a transparentnost Rady Evropy; respektování a podpora základních hodnot organizace: lidská práva, demokracie a vláda práva; posílení spolupráce s Evropskou unií (přístup Evropské unie k Evropské úmluvě pro lidská práva) a s dalšími organizacemi (otevření kanceláře Rady Evropy v Ženevě).

Dne 25. 11. 2009 *Výbor delegátů ministrů Rady Evropy* přijal rozpočet organizace na rok 2010. Výše řádného rozpočtu činí 218 mil. EUR. S ohledem na celosvětovou ekonomickou krizi řádný rozpočet organizace poprvé nedosahuje ani tradičního nulového reálného růstu (tj. navýšení rozpočtu pouze o inflační koeficient). Příspěvek České republiky do základního rozpočtu představuje 0,9053 % příspěvků všech členských států, tedy necelé 2 mil. EUR.

Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT) vydal v únoru 2009 zprávu z návštěvy České republiky z roku 2008 (k dispozici v češtině [na webu Rady](#)), kriticky zaměřenou na problematiku výkonu chirurgických kastrací a odpírání přístupu CPT ke zdravotní dokumentaci pacientů psychiatrických léčeb. Další ad hoc návštěvu České republiky výbor vykonal v říjnu 2009.

V září 2009 byla v rámci 4. monitorovacího cyklu vydána *zpráva Evropské komise proti rasismu a nesnášenlivosti (ECRI) k situaci v České republice*. Zpráva je k dispozici v českém jazyce [na internetových stránkách](#).

V prosinci 2009 byla rovněž vydána první zpráva monitorující implementaci Evropské charty regionálních či menšinových jazyků Českou republikou. Zpráva je k dispozici v anglickém jazyce na [webové stránce Rady](#).

Z nejvyšších představitelů Rady Evropy navštívil Českou republiku předseda Evropského soudu pro lidská práva J.-P. Costa, a to ve dnech 21. – 25. 10. 2009. V rámci své návštěvy se setkal s nejvyššími představiteli České republiky (s prezidentem V. Klausem a s premiérem J. Fischerem), dále jednal s předsedkyní Nejvyššího soudu a s předsedou Ústavního soudu České republiky.

Evropský soud pro lidská práva v roce 2009 vydal celkem tři rozsudky a sedm jiných rozhodnutí ve vztahu k České republice.

5. Česká republika a Organizace spojených národů

Česká republika se jako jedna ze základajících zemí aktivně podílí na činnosti OSN. Stejně jako v předchozích letech, Česká republika v roce 2009 splnila včas a řádně své finanční závazky vůči OSN, v omezené míře participovala ve vybraných mírových misích a poskytla dva dobrovolné příspěvky na konkrétní projekty OSN. Při přípravě rezolucí Česká republika koordinuje své pozice v rámci Evropské unie, a to jak přímo v New Yorku, tak i prostřednictvím tematických pracovních skupin a výborů Rady Evropské unie v Bruselu. Společná pozice Evropské unie je následně prezentována předsednickou zemí Evropské unie, jejíž roli přebírá po vstupu v platnost Lisabonské smlouvy od 1. 12. 2009 delegace Evropské unie. Pokud se nepodaří najít společnou pozici zemí Evropské unie, Česká republika vystupuje samostatně. V prvním pololetí roku 2009 byla aktivita České republiky v OSN umocněna výkonem předsednictví v Radě Evropské unie, což s sebou neslo odpovědnost za přípravu prohlášení Evropské unie k světovým událostem, vedení řady koordinací a jednání a prosazování českých zájmů v rámci multilaterální diplomacie.

Hlavní orgány OSN

63. zasedání Valného shromáždění OSN

V době od počátku ledna do 14. 9. 2009 pokračovalo za předsednictví M. d'Escoto Brockmanna, bývalého ministra zahraničních věcí Nikaraguy, *63. zasedání Valného shromáždění (VS) OSN*. K hlavním tématům této části Valného shromáždění OSN patřila problematika zbrojení a odzbrojení, hospodářského rozvoje na pozadí světové finanční a hospodářské krize, udržitelného rozvoje a klimatických změn v souvislosti s přípravou prosincové konference v Kodani, lidských práv, reformy OSN a naplňování protiteroristických opatření. Od 1. 1. 2009 se Česká republika stala předsednickou zemí Evropské unie, a proto jménem 27 zemí vystupovala a jednala ve všech hlavních orgánech OSN (včetně Valného shromáždění a Rady bezpečnosti).

První zatěžkávací zkouškou právě zahájeného českého předsednictví bylo *mimořádné zvláštní zasedání Valného shromáždění OSN ke Gaze* (15. – 16. 1. 2009), svolané přes odpor řady členských zemí poté, co obě strany konfliktu odmítly naplňovat ustanovení rezoluce č.1860 přijaté Radou bezpečnosti. I díky výraznému úsilí českého předsednictví se podařilo sjednat vyváženější návrh rezoluce, který mohla Evropská unie jednotně podpořit.

Jarní část zasedání Valného shromáždění byla především ve znamení *globální finanční a ekonomické krize*, která plnou silou propukla koncem předchozího roku. Pod tlakem rozvojových států a aktivistického předsedy se ve Valném shromáždění a jemu podřízených orgánech začalo projednávat, jaká má být reakce systému OSN a jaké reformy (mj. finančních institucí) je potřeba připravit. Zazněla celá řada nerealistických idejí a požadavků. Složitě debaty vyústily v rozhodnutí svolat *Konferenci na vysoké úrovni o dopadech současné světové finanční a ekonomické krize na rozvoj* (24. – 26. 6. 2009). Příprava závěrečného dokumentu této konference ve Valném shromáždění byla velmi kontroverzní a komplikovaná. Po několikátýdenních vyjednáváních, kde delegace českého předsednictví zastupující Evropskou unii byla jedním z klíčových aktérů, se podařilo dojednat kompromis, který znamenal, že nebudou pod tlakem chvíle zpochybněny základy mezinárodního finančního systému a že role OSN bude pojata pragmaticky. Konferenci předcházela interaktivní tematická debata, organizovaná předsedou Valného shromáždění.

Politická krize velkého rozměru nevyznačila jen začátek českého předsednictví, ale též jeho samotný závěr: dne 30. 6. 2009 přijalo Valné shromáždění rezoluci odsuzující způsob, jakým armáda *Hondurasu* zasáhla proti prezidentovi M. Zelayovi, a to za jeho osobní přítomnosti.

Jarní část zasedání Valného shromáždění, kdy nezasedají jeho hlavní výbory (s výjimkou rozpočtového), je v posledních letech tradičně věnována *reformním tématům*. Ve smyslu závěrů posledního summitu OSN v roce 2005 patří mezi základní reformní témata: reforma Rady bezpečnosti, revitalizace Valného shromáždění a v neposlední řadě zajištění lepší koherence fungování systému OSN při poskytování rozvojové pomoci.

Hlavní pozornost byla zaměřena na *reformu Rady bezpečnosti*, a to mj. proto, že v únoru byla, po mnoha odkladech, zahájena mezivládní jednání (neformálního pléna) Valného shromáždění. Očekávalo se, že tím bude dán významný impulz celému procesu a že po téměř 14 letech spíše teoretických výměn názorů ve specializované pracovní skupině postupně dojde ke skutečnému pokroku ve vyjednávání. Ukázalo se však, že ne všechny státy OSN jsou připraveny podniknout zásadnější kroky. Mezivládní jednání začala velmi brzy připomínat minulé výměny názorů.

Zásadnější průlom nenastal ani v debatách, jak dále oživit a zefektivnit činnost samotného Valného shromáždění a učinit je relevantnějším z hlediska aktuálních globálních

problémů a výzev („revitalizovat“). Spíše se opakovaly staré spory, mj. údajné zasahování Rady bezpečnosti do kompetence Valného shromáždění, způsob volby generálního tajemníka OSN apod. Česká republika jménem Evropské unie prosazovala praktická opatření pro zlepšení každodenního fungování tohoto nejrepresentativnějšího politického orgánu OSN (systém hlasování, distribuce dokumentů atd.) a důsledné plnění již přijatých rozhodnutí.

Jednání o zajištění lepší spolupráce agencí OSN při plnění jejich mandátů v rozvojové agendě, tzv. *system wide coherence*, se týkala tří hlavních oblastí: reforma „gendrové architektury“ (tj. racionalizace systému, resp. lepší součinnost jeho částí, které se věnují problematice genderu), řízení operačních rozvojových aktivit a jejich financování. Výsledná rezoluce v části věnované gendrové problematice požaduje, aby generální tajemník připravil návrh na vytvoření gendrové entity (podřízené přímo jeho zástupkyni).

Během 63. Valného shromáždění byla zveřejněna zpráva generálního tajemníka ke konceptu „*odpovědnost chránit*“ (*responsibility to protect*, neboli RtoP, tj. odpovědnosti vlád i mezinárodního společenství chránit obyvatelstvo před válečnými zločiny, zločiny proti lidskosti, genocidou a etnickými čistkami). Evropské unii a dalším „like minded“ zemím se podařilo prosadit, aby ve Valném shromáždění byla přijata rezoluce, která zajišťuje, že členské státy OSN se „RtoP“ budou zabývat.

Během jara byly uspořádány tematické debaty Valného shromáždění k HIV/AIDS a k „*vzdělávání v krizových situacích*“ a z běloruské iniciativy také tematický dialog k boji proti obchodování s lidmi.

V oblasti odzbrojení proběhla zasedání otevřené pracovní skupiny pro přípravu *Úmluvy o obchodu se zbraněmi*, zasedání Komise OSN pro odzbrojení a zejména 3. zasedání *Přípravného výboru Hodnotící konference Úmluvy o nešíření jaderných zbraní (3. PrepCom NPT)*. V oblasti udržitelného rozvoje přijalo 63. Valné shromáždění OSN historicky první rezoluci Valného shromáždění OSN, která se zabývá negativními důsledky změny klimatu na mezinárodní bezpečnost, a to pod názvem *Climate change and its possible security implications*.

Z iniciativy českého předsednictví v Radě Evropské unie se 21. 5. 2009 v New Yorku uskutečnil *seminář o reformě bezpečnostního sektoru (Security Sector Reform)*, jehož cílem bylo podpořit zlepšení koordinace mezi Evropskou unií a OSN v této oblasti.

V neposlední řadě byla přijata rozhodnutí upřesňující a provádějící dříve schválené plány rozsáhlé rekonstrukce komplexu budov ústředí OSN v New Yorku a dále rozhodnutí navazující na v prosinci 2008 odsouhlasenou reformu personálního řízení, která měla za cíl zpřehlednit najímání pracovníků OSN (a podmínek výkonu jejich služby). Byl též schválen rozpočet mírových operací, jež narostly do bezprecedentního rozsahu (jak ve smyslu finančních zdrojů, tak ve smyslu vyslaných vojáků, policistů a civilních expertů: v 15 misích působí na 110 000 pracovníků).

64. zasedání Valného shromáždění OSN

Od 15. 9. do 24. 12. 2009 proběhla v New Yorku hlavní (podzimní) část 64. zasedání Valného shromáždění OSN. Jeho předsedou byl zvolen Libyjec Ali Abdussalam Treki, bývalý libyjský ministr pro africké záležitosti. Za Českou republiku se zasedání zúčastnila delegace vedená prezidentem republiky V. Klausem, kterého doprovázel místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí J. Kohout.

Mezi hlavní události Valného shromáždění patřily všeobecná rozprava, summit ke klimatické změně, pořádaný generálním tajemníkem OSN, a ministerský segment na podporu *Smlouvy o všeobecném zákazu jaderných zkoušek*.

Všeobecná rozprava 64. Valného shromáždění se konala ve dnech 23. – 29. 9. 2009 a zúčastnilo se jí přes 190 členských států OSN na úrovni hlav států, předsedů vlád a ministrů zahraničních věcí a dále dva pozorovatelé. Za Českou republiku promluvil hned první den všeobecné rozpravy prezident republiky V. Klaus, který se ve svém projevu zabýval globální finanční a hospodářskou krizí. Mezi další aktuální témata a globální problémy, které státníci ve svých projevech vyzdvihli, patřily klimatické změny v souvislosti s nadcházející konferencí v Kodani, bezpečnostní situace na Blízkém východě, v Afghánistánu a v Iráku, boj s terorismem, plnění rozvojových cílů tisíciletí, reforma OSN a samozřejmě dopad finanční a hospodářské krize na financování rozvoje.

Dne 22. 9. 2009 proběhl pod záštitou generálního tajemníka OSN a za účasti více než stovky hlav států a vlád summit na vysoké úrovni ke změnám klimatu. Delegaci České republiky na summitu vedl prezident republiky V. Klaus, který také Českou republiku zastupoval u jednoho z diskusních kulatých stolů. Cílem summitu bylo mobilizovat politickou vůli světových lídrů potřebnou pro dosažení dohody na prosincové konferenci v Kodani.

Místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout se zúčastnil akcí v rámci ministerského týdne Evropské unie na okraj všeobecné rozpravy, zejména setkání Evropské unie se Spojenými státy. Prezident republiky i místopředseda vlády také uskutečnili řadu bilaterálních schůzek se svými protějšky z jiných zemí.

Ve dnech 24. – 25. 9. 2009 proběhla šestá ministerská konference na podporu *Smlouvy o všeobecném zákazu jaderných zkoušek (Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty, CTBT)*. Konference se konala v nové atmosféře vyvolané prohlášením americké administrativy, že bude prosazovat ratifikaci Úmluvy Spojenými státy. Na úvod zasedání konference schválila *Závěrečnou deklaraci*, která vyzývá zbývajících devět států, jejichž ratifikace umožní vstup úmluvy v platnost, aby tak urychleně učinily. V následující rozpravě vystoupilo více než 50 zemí, z toho asi 40 na ministerské úrovni. Jménem České republiky vystoupila náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasová.

V průběhu podzimní části bylo přijato 64. Valným shromážděním celkem 249 rezolucí, z toho 39 plenárních, ostatní byly přijaty šesti hlavními výbory Valného shromáždění. Z pohledu České republiky patřila k důležitým konsenzuálně přijatá rezoluce o situaci v Afghánistánu, kterou kosponzorovalo celkem 108 států, včetně České republiky, která se aktivně podílela na jejím vyjednávání. Za velké mediální pozornosti proběhlo dne 5. 11. 2009 hlasování o rezoluci k tzv. *Goldstonově zprávě* (zpráva *UN Fact Finding Mission* ke konfliktu v Gaze). Česká republika, která se zasazuje za nestranné vyšetření porušování mezinárodního humanitárního práva oběma stranami konfliktu, byla nucena, spolu s dalšími 17 státy, hlasovat proti rezoluci, neboť měla zásadní výhrady k některým pasážím v textu rezoluce. Z dalších přijatých plenárních rezolucí je třeba zmínit rezoluce o humanitární pomoci, které zajišťují přístup k obětem humanitárních katastrof a kladou větší důraz na bezpečnost humanitárních pracovníků, a rezoluci k mírovému řešení otázky Palestiny. Konsenzuálně byly plénem Valného shromáždění dále například přijaty rezoluce o pomoci palestinskému lidu, o roli diamantů v podněcování konfliktů, k podpoře dialogu mezi kulturami a náboženstvími, zprávy Mezinárodní agentury pro atomovou energii, Mezinárodního trestního soudu a rovněž například rezoluce k mezinárodnímu dni Nelsona Mandely.

Uskutečnily se také volby do orgánů OSN. Česká republika byla zvolena členem *Výkonné rady Programu OSN pro životní prostředí (UNEP)* na funkční období 2010 – 2013,

Komise OSN pro mezinárodní obchodní práva (UNCITRAL) na funkční období 2010 – 2013 a na rok 2016, *Organizačního výboru Komise pro budování míru* na funkční období 2010 - 2011 a *Výboru pro cenu populačního fondu OSN (UN Population Fund Award)* na funkční období 2010 – 2012. Ve volbách na místa pěti nestálých členů Rady bezpečnosti na dvouleté období 2010 – 2011 byly zvoleny následující země: Bosna a Hercegovina, Nigérie, Gabon, Libanon a Brazílie, které vystřídaly končící Chorvatsko, Libyi, Burkinu Faso, Vietnam a Kostariku.

Práce hlavních výborů

Na program jednání *Výboru pro mezinárodní bezpečnost a odzbrojení (1. výbor)* byl tradičně zařazen komplexní okruh otázek týkajících se odstranění hrozby zbraní hromadného ničení, kontroly konvenčních zbraní a opatření k posílení důvěry.

Zasedání probíhalo v nové atmosféře, pozitivně ovlivněné částečným pokrokem na Konferenci o odzbrojení a novými iniciativami USA, včetně úspěšného summitu Rady bezpečnosti o jaderném nešíření a odzbrojení. Změna postojů USA přispěla ke zvýšení počtu rezolucí, které byly přijaty konsenzem. Vedle již tradičně konsenzem přijímaných rezolucí o likvidaci chemických a biologických zbraní a rezoluce o opatřeních zabráňujících teroristům získat zbraně hromadného ničení byly konsenzem přijaty i rezoluce o zamezení výrobě štěpných materiálů (FMCT), kazetové munici a o opatřeních na posílení důvěry v kosmických aktivitách. Změna pozice USA v souvislosti s ratifikací Úmluvy o úplném zákazu jaderných zkoušek (CTBT) vedla k výraznému zvýšení počtu zemí hlasujících ve prospěch příslušné rezoluce a poprvé pro rezoluci hlasovalo všech pět oficiálních jaderných mocností (proti hlasovala pouze KLR a zdržely se Indie, Mauricius a Sýrie). V oblasti konvenčních zbraní šlo zejména o zamezení nelegálnímu šíření ručních a lehkých zbraní. Velkou pozornost věnovalo zasedání přípravě *Úmluvy o obchodu se zbraněmi*. Pokračovalo úsilí o úplnou likvidaci protipěchotních min. Konsenzem byla schválena rezoluce o nadbytečných zásobách munice.

Celkem bylo přijato 49 rezolucí a pět procedurálních rozhodnutí. Z nich se podařilo 29 rezolucí a všechna rozhodnutí přijmout konsenzem. Z 20 hlasovaných rezolucí státy Evropské unie v 11 případech hlasovaly jednotně.

Výbor pro ekonomické a sociální otázky (2. výbor) se zabýval řadou témat souvisejících s udržitelným rozvojem, makroekonomickými politickými otázkami, globalizací a vzájemnou závislostí, klimatickou změnou, vymýcením chudoby, zemědělstvím a potravinovou bezpečností, problémy nejméně rozvinutých zemí, spoluprací Jih – Jih, informačními a komunikačními technologiemi pro rozvoj a implementací závěrů mezinárodní konference o financování rozvoje z roku 2002. V průběhu podzimní části se v rámci 2. výboru uskutečnila také řada doprovodných tematických akcí – k finanční krizi, změnám klimatu, rozvojovým cílům tisíciletí a dalším tématům jako spolupráce pro globální potravinovou bezpečnost, posílení postavení chudých.

Důležitým bodem agendy 2. výboru bylo projednávání návrhu rezoluce o změnách klimatu, která byla přijata Valným shromážděním OSN před zahájením 15. konference smluvních stran rámcové dohody OSN o změně klimatu v Kodani (7. – 19. 12. 2009). Výbor rovněž pracoval na přípravě závěrečného dokumentu konference o spolupráci Jih – Jih, která se konala v Nairobi ve dnech 1. – 3. 12. 2009. V souvislosti s přípravou plenárního zasedání na vysoké úrovni k plnění *cílů tisíciletí (Millennium Development Goals)* v září t.r., na které ihned naváže všeobecná rozprava 65. Valného shromáždění OSN, projednal 2. výbor organizační modalita a předběžná témata agendy. V oblasti udržitelného rozvoje výbor rovněž pracoval na přípravách *summitu Rio+20*, který se uskuteční v Riu de Janeiro v roce 2012 a naváže na předchozí světová setkání v Johannesburgu (2002) a v Riu de Janeiro (1992). Valné shromáždění přijalo rezoluci o implementaci *Agendy 21*, která mimo jiné obsahuje rozhodnutí o uspořádání summitu v roce 2012, přijímá nabídku Brazílie hostovat setkání a upravuje organizační modalita přípravného procesu. Dialog na vysoké úrovni pro financování rozvoje, plánovaný původně na 23. – 24. 11. 2009, musel být z organizačních důvodů přesunut na 16. – 17. 3. 2010.

V podzimní části zasedání 2. výbor projednal a přijal celkem 42 rezolucí, z tohoto o šesti návrzích se hlasovalo (ve všech případech byla prezentována společná pozice Evropské unie).

Agenda *Sociálního, humanitárního a kulturního výboru (3. výbor)* zahrnovala otázky sociálního rozvoje, lidských práv, prevence zločinnosti a trestní spravedlnosti, mezinárodní kontroly drog, práv dětí, žen, domorodého obyvatelstva, rasismu a práva na sebeurčení.

Výbor rovněž projednal zprávu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a zprávu Rady OSN pro lidská práva.

Česká republika kosponzorovala mj. rezoluci k právům dítěte či rezoluci k mučení a jinému krutému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání, podpořila rezoluce poukazující na porušování lidských práv v KLR, Íránu a Myanmaru/Barmě. Podpořila rovněž rezoluce k právům osob se zdravotním postižením a proti náboženské diskriminaci. Hlasovala proti rezolucím o aktivitách, jež měly vyplynout z Durbanské konference proti rasismu, neboť byly v rozporu s mezinárodními standardy v oblasti lidských práv a omezovaly svobodu vyjadřování.

Celkem 3. výbor přijal 58 rezolucí, z toho 42 konsenzem. Ve dvou případech Evropská unie nehlasovala jednotně.

Zvláštní politický a dekolonizační výbor (4. výbor VS) projednal na svých zasedáních problematiku dekolonizace nesamosprávných území, otázek spojených s prací Sekretariátu OSN v oblasti poskytování informací, účinků atomového záření, mírového využití kosmického prostoru a palestinskou problematiku.

Pokud jde o palestinskou problematiku, k projednávaným tématům patřily zejména izraelská vojenská operace v Gaze na přelomu let 2008 a 2009, pokračující budování izraelských osad, včetně bariér a násilí ze strany nových osadníků, dále zhoršení humanitární, ekonomické a sociální situace na palestinských územích, zejména v Gaze a tzv. Goldstonova zpráva. I přes negativní vliv rozděleného hlasování Evropské unie o samostatné rezoluci Valného shromáždění OSN ke Goldstonově zprávě se u balíku pravidelných palestinských rezolucí podařilo udržet jednotnou pozici Evropské unie. Stalo se tak především díky výraznému vylepšení textů původních návrhů, které bylo výsledkem úsilí Evropské unie při vyjednávání.

Z ostatních témat vyvolal větší pozornost bod rozpravy *Účinky jaderného záření*, u něhož pokračoval spor, jak řešit již delší dobu trvající zájem některých členských zemí o členství ve *Vědeckém výboru pro účinky jaderného záření (UNSCEAR)*. Rezoluce ukládá tuto otázku dořešit do konce 64. Valného shromáždění OSN.

Výbor přijal 24 rezolucí a tři rozhodnutí, 10 rezolucí bylo přijato konsenzem a 14 hlasováním. Evropská unie hlasovala jednotně v deseti případech.

Těžištěm práce *Administrativního a rozpočtového výboru (5. výbor)* byly otázky související s financováním OSN, včetně financování *Mezinárodního trestního tribunálu pro Rwandu (ICTR)* a *Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii (ICTY)*. Výbor též řešil problematiku reformy organizace, včetně reformy managementu, reformy řízení lidských zdrojů a reformy systému výkonu spravedlnosti v rámci OSN.

Výbor přijal řádný rozpočet OSN na období 2010 – 2011 ve výši 5,16 mld. USD. Jednání o příspěvkové stupnici pro řádný rozpočet OSN a příspěvkové stupnici pro mírové operace OSN skončila opětovným přijetím stávající metodologie. Rezoluce o příspěvkové stupnici pro řádný rozpočet obsahuje závazek při příštím jednání revidovat elementy metodologie.

Výbor přijal celkem 21 rezolucí a osm rozhodnutí. Všechny rezoluce byly přijaty konsenzem.

Právní výbor (6. výbor) se během 64. zasedání Valného shromáždění OSN zabýval trestní odpovědností úředníků a expertů v misích OSN, zprávou o činnosti Komise pro mezinárodní právo obchodní (UNCITRAL), programem OSN na pomoc výuce, studiu, šíření a většímu uznání mezinárodního práva, zprávou Komise pro mezinárodní právo z jejího 61. zasedání, zprávou Zvláštního výboru pro Chartu OSN a pro posílení úlohy Organizace, vládou práva na vnitrostátní a mezinárodní úrovni, rozsahem a aplikací principu univerzální jurisdikce, opatřeními k potlačení mezinárodního terorismu, výkonem spravedlnosti v OSN a zprávou Výboru pro vztahy s hostitelskou zemí.

Šestý výbor se dále zabýval šesti žádostmi o přiznání pozorovatelského statusu ve Valném shromáždění OSN pro následující subjekty: Mezinárodní humanitární vyšetřovací komise, Světový fond pro boj s AIDS, tuberkulózou a malárií, Mezinárodní olympijský výbor, Mezinárodní konference k regionu Velkých jezer a Parlamentní shromáždění Středomoří. U všech těchto subjektů výbor konsenzuálně doporučil Valnému shromáždění přiznat pozorovatelský status.

Opět se nepodařilo dosáhnout pokroku při jednáních o návrhu *Všeobecné úmluvy proti mezinárodnímu terorismu*, a to zejména kvůli rigidní pozici států Organizace islámské konference. Naproti tomu v případě univerzální jurisdikce se podařilo zabránit snahám států Africké unie o přijetí rezoluce Valného shromáždění OSN, jejíž obsah by zasahoval do

nezávislosti soudů stíhajících osoby ve státních funkcích za zločiny podle mezinárodního práva (princip univerzální jurisdikce je totiž obsažen také v platném znění českého trestního zákoníku).

Celkem šestý výbor přijal 16 rezolucí, všechny byly přijaty konsenzuálně.

Rada bezpečnosti OSN

V roce 2009 přijala *Rada bezpečnosti OSN* 47 rezolucí a vydala 35 předsednických prohlášení, což je přibližně o třetinu méně než v roce předcházejícím. Již tradičně Rada bezpečnosti věnovala velkou pozornost africkému kontinentu a oblasti Blízkého a Středního východu.

V prvních dnech roku 2009 se Rada bezpečnosti zabývala konfliktem v pásmu Gazy, v následujících měsících pak například zatykačem vydaným Mezinárodním trestním soudem na soudánského prezidenta O. al-Bašíra a zhoršenou bezpečnostní a humanitární situací v Súdánu. V průběhu roku Rada bezpečnosti opakovaně projednávala nestabilní situaci v Afghánistánu či v Somálsku a historicky poprvé též situaci na Srí Lance, kde kulminovala občanská válka, k níž se Rada bezpečnosti vyjádřila konsenzuálně přijatým předsednickým prohlášením a několika tiskovými prohlášeními. Rada bezpečnosti se v červnu 2009 nedohodla na prodloužení mise OSN v Gruzii (Abcházii) a Rusko příslušný návrh rezoluce vetovalo. Dále byly během roku přijaty rezoluce např. k situaci v Konžské demokratické republice, Pobřeží slonoviny, Guineji-Bissau, na Blízkém východě nebo v Iráku.

Již pravidelnými body programu Rady bezpečnosti byly průřezové tematické debaty. V roce 2009 byla pozornost Rady bezpečnosti zaměřena zejména na příčiny a důsledky ozbrojených konfliktů, včetně jejich dopadů na civilisty, a na problematiku poválečného budování míru. Při jedné z debat v září 2009, kdy jednání historicky poprvé předsedal americký prezident B. Obama, přijala Rada bezpečnosti rezoluci o nešíření zbraní hromadného ničení. Dalším důležitým výstupem tematických debat bylo přijetí rezoluce č. 1888, *Ženy, mír a bezpečnost*, kterou Česká republika kosponzorovala.

Během předsednictví České republiky v Radě Evropské unie vystoupili představitelé Stálé mise České republiky při OSN ve dvaceti debatách Rady bezpečnosti jménem Evropské unie, a to jak k průřezovým tématům (mírové mise OSN, mediace konfliktů, ochrana civilistů, ženy, mír a bezpečnost), tak k jednotlivým konfliktům (Afghánistán, Gaza, Somálsko, Súdán,

Haiti, Východní Timor atd.). Česká republika v debatách prezentovala politická stanoviska Evropské unie a upozorňovala rovněž na podporu, kterou Evropská unie poskytuje OSN ať už vysláním vojáků, policistů a civilních expertů, financováním, anebo vysláním vlastních misí (Atalanta v Somálsku, EUFOR v Čadu, EUSEC v KDR, mise Evropské unie v Guineji-Bissau atd.).

Dne 15. 10. 2009 proběhly v plénu Valného shromáždění OSN volby pěti nestálých členů Rady bezpečnosti. Staly se jimi na období 2010 – 2011 Bosna a Hercegovina, Brazílie, Gabon, Libanon a Nigérie. Nově zvolení členové vystřídali Burkinu Faso, Chorvatsko, Kostariku, Libyi a Vietnam, jež v Radě bezpečnosti zasedaly v letech 2008 – 2009.

V průběhu roku 2009 pokračovala neformální mezivládní jednání o reformě Rady bezpečnosti. Její podstata se týká následujících oblastí: zvýšení počtu členů Rady bezpečnosti, užití práva veta, volba nových členů a pracovní metody Rady bezpečnosti.

Hospodářská a sociální rada OSN

Ve dnech 6. 7. – 9. 7. 2009 se uskutečnilo v Ženevě zasedání *Hospodářské a sociální rady OSN (HSR)* na vysoké úrovni, následované *koordinacním segmentem (10. – 14. 7. 2009)* a *operačními aktivitami (15. – 17. 7. 2009)*.

Hlavním tématem segmentu na vysoké úrovni (*high level segment, HLS*) za účasti generálního tajemníka OSN a vedoucích představitelů mezinárodních finančních a obchodních institucí byla implementace mezinárodních cílů a závazků v oblasti světového veřejného zdraví. Zasedání HLS bylo rozčleněno na čtyři části: politický dialog, roční ministerské zhodnocení, jehož součástí byl *Innovative Fair*, a tematická debata. Na závěr byla přijata konsenzem *Ministerská deklarace*.

Politický dialog v rámci HLS se soustředil zejména na hlavní směry vývoje světové ekonomiky a na mezinárodní ekonomickou spolupráci. Tématem *ročního ministerského zhodnocení (Annual Ministerial Review)* byla implantace mezinárodních cílů a závazků v oblasti světového veřejného zdraví; panelové diskuse a neformální kulaté stoly se pak zaměřily na pokrok dosažený v oblasti globálního veřejného zdraví, na otázku, jak lze překonat zbývající výzvy a jaké politické nástroje či přístupy by k dosažení tohoto cíle byly nejvhodnější. Na okraj ročního ministerského zhodnocení byla uspořádána akce tematicky zaměřená na zdravotnictví v Africe a nejméně rozvinutých zemích (*Africa and the Least*

Developed Countries: Partnerships and Health). Účelem *Innovative Fair* bylo vhodným způsobem propojit vládní i nevládní organizace v oblasti globálního veřejného zdraví. Tematická panelová diskuse se pak věnovala problematice současných světových a národních trendů a jejich dopadu na sociální rozvoj, včetně veřejného zdraví. V rámci všeobecné rozpravy politického dialogu na vysoké úrovni byly zorganizovány tři tematické diskusní kulaté stoly.

Hlavním cílem *koordináčního segmentu* (10. – 14. 7. 2009) bylo pokračovat v plnění závěrů *Ministerské deklarace substantivního zasedání HSR* z roku 2008. Segment se soustředil především na zhodnocení role systému OSN a jeho aktivit při implementaci *Ministerské deklarace* z roku 2008. Podkladem pro rozpravu byla také zpráva generálního tajemníka OSN *Report of the Secretary General on the theme of the coordination segment: the role of the United Nations system in implementing the internationally agreed goals and commitments in regard to sustainable development*.

Segment operačních aktivit (15. – 17. 7. 2009) se soustředil na probíhající implementaci doporučení Valného shromáždění vzhledem k operačním aktivitám, zejména s důrazem na rezoluci 62/208. V rámci operačního segmentu se HSR zabývala pěti zprávami generálního tajemníka OSN.

Mezinárodní konference OSN

Konference smluvních stran Rámcové úmluvy o změnách klimatu (UNFCCC) a zasedání smluvních stran Kjótského protokolu (KP)

Ve dnech 7. – 18. 12. 2009 proběhlo v Kodani [15. zasedání konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu](#) a [5. zasedání smluvních stran Kjótského protokolu](#). Vedoucím české delegace byl předseda vlády J. Fischer. Před samotnou konferencí proběhla zasedání *ad hoc* pracovních skupin pro dlouhodobou spolupráci pod Úmluvou a pro budoucí závazky smluvních stran Přílohy I Úmluvy, a to v Bonnu (březen, červen 2009), Bangkoku (přelom září/říjen 2009) a Barceloně (listopad 2009), jejichž výstupy se měly stát podkladem pro přijetí nové dohody o ochraně klimatu v Kodani.

Členské státy Evropské unie vystupovaly během konference v souladu se společnou pozicí. Postoj České republiky byl definován v *Rámcové pozici k mezinárodnímu vyjednávání o změně klimatu a post-2012 režimu* (přijata vládou dne 12. 10. 2009), která postihuje klíčové

otázky týkající se vlastního vyjednávání v Evropské unii i ve formátu Organizace spojených národů.

Evropská unie mezi prvními oznámila závazek snížit emise o 20 % do roku 2020 oproti roku 1990 a v případě úspěšné dohody v Kodani pak navýšit redukční cíl na 30 %. Během vyjednávání určila Evropská unie i částku na opatření v oblasti změn klimatu pro období 2010 – 2012, která činí 7,2 mld. EUR.

Z pohledu Evropské unie i České republiky byly v zamýšlené klimatické dohodě klíčové především jasné závazky rozvinutých zemí snížit do roku 2020 emise skleníkových plynů o 25 – 40 % (oproti roku 1990). Rozvojové země pak měly přispět významným odklonem (15 – 30 %) od stávajícího nárůstu produkce skleníkových plynů a připravit své politiky a strategie na přechod na nízkouhlíkový ekonomický rozvoj.

Závěrečný dokument, tzv. *Copenhagen Accord*, nebyl konsenzem přijat vzhledem k nesouhlasu skupiny rozvojových států, které nebyly spokojeny především s nabídnutými závazky vyspělých zemí a procedurálním postupem v průběhu negociací. Výstupem Konference smluvních stran je právně nezávazný dokument, který účastníci pouze vzali „na vědomí“.

Hlavní elementy Copenhagen Accord: (1) uznává, že zvýšení globální průměrné teploty nesmí překročit 2 °C ve srovnání s obdobím před průmyslovou revolucí; (2) smluvní strany Přílohy I Úmluvy předloží Sekretariátu do konce ledna 2009 kvantifikované emisní cíle zaměřené na všechny sektory národních ekonomik k roku 2020; (3) smluvní strany, které nejsou součástí Přílohy I Úmluvy, budou provádět opatření ke snižování emisí skleníkových plynů a předloží je rovněž do konce ledna 2009; (4) rozvinuté státy se zavazují poskytnout částku ve výši 30 mld. USD během let 2010 – 2012; (5) do roku 2020 pak generovat 100 mld. USD ročně; (6) vyhodnotit implementaci do roku 2015 a zvážit dlouhodobé cíle na základě vědeckých závěrů, včetně těch, které souvisejí s růstem teploty o 1,5°C.

Konference smluvních stran Stockholmské úmluvy o perzistentních organických polutantech

Čtvrté zasedání [Konference smluvních stran Stockholmské úmluvy o perzistentních organických polutantech](#) se konalo ve dnech 4. – 8. 5. 2009 v Ženevě. Ve dnech 7. - 8. 5. 2009 se uskutečnil segment na vysoké úrovni, v jehož rámci proběhly panelové

diskuse na téma *Budoucnost bez perzistentních organických polutantů* a také neformální debaty o nejspornějších z připravovaných rozhodnutí. Vedoucím české delegace byl I. náměstek ministra životního prostředí J. Dusík. Delegace České republiky koordinovala pozice Evropské unie, jejím jménem vystupovala a vyjednávala.

Konference přijala 34 rozhodnutí směřujících k posílení Úmluvy, jejímž cílem je ochrana zdraví a životního prostředí před účinky toxických látek. Největším úspěchem Konference je zařazení všech devíti navržených látek do příloh Úmluvy, a tím rozšíření jejího rozsahu z 12 na 21 látek. Zařazení chemických látek bylo součástí kompromisního balíku, který provázal rozšíření seznamů látek s rozhodnutím o regionálních centrech a s finanční a technickou pomocí.

Z hlediska České republiky bylo významné rozhodnutí o regionálních centrech pro podporu implementace Úmluvy v rozvojových státech a státech s transformující se ekonomikou. Konference schválila osm center na období čtyř let, mezi nimi i Výzkumné centrum pro environmentální chemii a ekotoxikologii při Masarykově univerzitě v Brně. Centrum v Brně je jediným pro střední a východní Evropu. Podporuje také implementaci Úmluvy v Africe, které centrum stále chybí.

Úmluva OSN o boji proti desertifikaci v zemích postižených velkým suchem a/nebo desertifikací, zejména v Africe

Pravidelné, v pořadí již 9. zasedání [Konference smluvních stran Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci v zemích postižených velkým suchem a/nebo desertifikací, zejména v Africe](#), se konalo ve dnech 21. 9. – 2. 10. 2009 v argentinském Buenos Aires. Českou delegaci vedl J. Hlaváček, ředitel odboru mnohostranných vztahů ministerstva životního prostředí.

Konference přijala téměř čtyři desítky rozhodnutí, při jejichž vyjednávání delegace České republiky postupovala podle zásad schválených vládou a v souladu s koordinovanou pozicí členských států Evropské unie. Jednalo se především o rozhodnutí schvalující dvouleté (2010–2011) a čtyřleté (2010–2013) plány činnosti orgánů Úmluvy – sekretariátu, Globálního mechanismu, Výboru pro hodnocení plnění Úmluvy a Výboru pro vědu a technologie, včetně nástrojů pro měření jejich výkonnosti, zvláště pak indikátorů pro hodnocení pokroku a také přesnějšího definování mandátu a funkcí stálých orgánů Úmluvy. Ve stále větší míře se daří prosazovat rozsáhlejší zohlednění regionálních priorit, i když

požadavky a návrhy postižených regionů, zvláště pak Latinské Ameriky či Afriky, jsou nad rozpočtové možnosti jak samotné Úmluvy, tak i široké donorské komunity.

Zasedání smluvních stran Montrealského protokolu o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu

21. zasedání smluvních stran [Montrealského protokolu o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu](#), se uskutečnilo v egyptském Port Ghalibu ve dnech 4. – 8. 11. 2009.

Během zasedání několikrát zaznělo, že *Vídeňská úmluva na ochranu ozonové vrstvy* a *Montrealský protokol* dosáhly, a to přistoupením Východního Timoru v roce 2009, zatím jako jediná mnohostranná environmentální smlouva univerzální ratifikace. Stěžejním tématem byla diskuse o návrhu změny Montrealského protokolu směřující k omezení výroby a spotřeby fluorovaných skleníkových plynů (F-plyny).

V závěru zasedání byla přijata na základě návrhu Mikronésie deklarace o látkách s vysokým potenciálem globálního oteplování jako alternativa k látkám poškozujícím ozonovou vrstvu zdůrazňující nutnost změny Montrealského protokolu a úzké spolupráce mezi Montrealským protokolem, Rámcovou úmluvou OSN o změně klimatu a Kjótským protokolem. Deklaraci podepsalo 40 států. Evropská unie a Austrálie vyjádřily urychlené akci a spolupráci mezi dotčenými smlouvami svou podporu, nicméně podpisem se k deklaraci nepřipojily z důvodu nedostatku času k celkovému zvážení deklarace.

Konference OSN na vysoké úrovni k „Světové finanční a ekonomické krizi a jejich dopadech na rozvoj“

Ve dnech 24. – 26. 6. 2009 proběhla v newyorském sídle OSN [konference OSN o dopadech současné finanční krize na rozvoj](#). Delegaci České republiky, která vystupovala jménem Evropské unie, vedla náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasová. Jednání se zabývalo dopadem krize na zaměstnanost, obchod a investice, aktivitami vedoucími ke zmírnění dopadu krize na rozvoj, dále rolí OSN v diskusi o reformě světové finanční architektury a odpovědi systému OSN na současnou světovou finanční a ekonomickou krizi.

Závěrečný dokument konference, který byl předmětem několikátýdenního intenzivního vyjednávání, deklaruje, že nejchudší země jsou současnou krizí zasaženy nejvíce, a doporučuje, aby pro zmírnění krize bylo pro rozvojové země mobilizováno větší množství finančních prostředků. Dokument doporučuje, aby Mezinárodní měnový fond

věnoval zvýšenou pozornost mezinárodním finančním centrům, finančním trhům a pohybu mezinárodního kapitálu.

Konference OSN na vysoké úrovni ke spolupráci „Jih – Jih“

Ve dnech 1. – 3. 12. 2009 proběhla v Nairobi [*Konference OSN na vysoké úrovni ke spolupráci "Jih - Jih"*](#). Tématem jednání byla role systému OSN ve spolupráci mezi rozvojovými zeměmi, specifika této spolupráce a způsoby využití její kapacity. Výstupem konference je dokument, který zdůrazňuje význam politické a ekonomické spolupráce mezi rozvojovými zeměmi a vyzývá k jejímu většímu propojení se systémem OSN.

Odborné organizace systému OSN

Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO)

Během českého předsednictví v Radě Evropské unie Česká republika zorganizovala v rámci [UNESCO](#) desítky schůzek, na nichž koordinovala všechny výraznější pozice Evropské unie v UNESCO. Hlavními tématy byly mj. kandidatury na post generálního ředitele UNESCO a schválení rozpočtu na nadcházející dvouletí 2011 – 2012, na němž se odrazila ekonomická situace počátku roku 2009. Předsednická role Evropské unie výrazně zvýšila prestiž a zviditelnění České republiky v UNESCO, která se v tomto období dostala do kontextu největších světových „hráčů“.

Vedle toho pořádala Česká republika v UNESCO několik kulturních akcí. Jako oficiální zahájení našeho předsednictví v UNESCO se dne 16. 2. 2009 uskutečnila premiéra významné putovní výstavy k programu UNESCO *Žijící lidské poklady*, a to pod názvem *Homo Faber (Člověk tvůrce)* ve spolupráci Ministerstva kultury České republiky a Národního ústavu lidové kultury. Tuto výstavu otevřel ministr kultury České republiky V. Jehlička. Rok 2009 byl v rámci UNESCO vyhlášen *Rokem astronomie* a Česká republika, jako jedna z významných zemí, kde astronomie je na vysoké úrovni, byla na jeho zahájení reprezentativně zastoupena. Dne 9. 3. 2009 v rámci oslav Mezinárodního dne žen pořádalo UNESCO v hlavním sídle skupinovou výstavu umělkyní z několika kontinentů, v jejímž rámci představila Evropu česká výtvarnice X. Hoffmeisterová. Dne 4. 6. 2009 se konal ve spolupráci s Národním filmovým archivem a s Ministerstvem kultury České republiky mezinárodní kulatý stůl o restaurování starých filmů a uchování kinematografického dědictví,

který ukázal na čelné místo, které Česká republika v této oblasti zaujímá. V jeho rámci byly promítnuty dokumentární snímek o OSN restaurovaný v České republice a animovaný snímek J. Trnky s názvem *Co je UNESCO*. Dne 17. 6. 2009 byla na závěr předsednictví uspořádána akce s promítáním filmu *Občan Havel*.

Na svém 35. zasedání ve dnech 6. – 23. 10. 2009 Generální konference UNESCO zvolila na čtyři roky novou generální ředitelkou I. Bokovou (Bulharsko). Poprvé v dějinách byla do čela organizace zvolena žena a poprvé kandidátka východoevropské volební skupiny. Na programu Konference bylo dále hodnocení šestileté *Střednědobé strategie UNESCO na období 2008 – 2013*, schválení Řádného programu a rozpočtu organizace na následující dvouletí (2010 – 2011) ve výši 653 mil. USD, otevření debaty ke koncepci *Řádného programu na léta 2012 – 2013*, volby do Výkonné rady a subsidiárních orgánů UNESCO a projednání řady rozhodnutí a rezolucí předložených Výkonnou radou a členskými zeměmi, jakož i dalších dokumentů. Zasedání Konference posoudilo též další opatření související s důsledky reformy OSN pro UNESCO. Vedením delegace České republiky na Generální konferenci vláda pověřila ministryni školství, tělovýchovy a mládeže, která vystoupila ve všeobecné debatě.

V roce 2009 pokračovalo UNESCO v realizaci Střednědobé strategie pro období 2008 – 2013, přijaté na 34. zasedání Generální konference. Bylo rovněž dokončeno provádění *Programu a rozpočtu organizace na léta 2008 – 2009*, vycházejícího z rozhodnutí nenavyšovat pravidelný rozpočet.

V průběhu roku se uskutečnila dvě pravidelná zasedání Výkonné rady UNESCO, 181. a 182., a jedno mimořádné zasedání po zvolení nové generální ředitelky. Česká republika je ve Výkonné radě pozorovatelem.

Česká republika byla v roce 2009 zastoupena v sedmi subsidiárních volených orgánech UNESCO. Jednalo se o výbory pro bioetiku, tělesnou výchovu a sport, Núbijské muzeum v Egyptě, restituce a sídlo UNESCO a dále o Radu Mezinárodního úřadu pro vzdělávání a Mezivládní radu programu Informace pro všechny. Do Mezivládního výboru pro tělovýchovu a sport byla pak Česká republika zvolena na 35. Generální konferenci UNESCO, kde rovněž obnovila své členství ve Výboru pro Núbijské muzeum v Egyptě.

Česká komise pro UNESCO byla spoluorganizátorem několika vzdělávacích a kulturních akcí, zejména v rámci probíhajícího Desetiletí *OSN pro výchovu k udržitelnému rozvoji (2005 – 2014)*, *Mezinárodního roku astronomie 2009* a přípravy *Roku biodiverzity 2010*.

Sekretariát České komise pro UNESCO (SČK) pokračoval v koordinaci spolupráce s českou sítí 50 přidružených základních a středních škol UNESCO (ASPnet). Každoroční *Týden škol UNESCO* byl na školách v první polovině roku 2009 věnován tématu *Mezinárodního roku astronomie 2009*. Ve dnech 14. – 15. 9. 2009 se konalo ve Valašském Meziříčí výroční setkání ASPnet. SČK pokračoval v přípravě tříletého projektu s využitím prostředků Evropského sociálního fondu. Jako každoročně se konaly v závěru roku ve spolupráci s Klubem ekologické výchovy, SČK a Akademií věd České republiky konference mládeže o udržitelném rozvoji jak pro základní, tak pro střední školy.

Organizace OSN pro průmyslový rozvoj (UNIDO)

[UNIDO](#) je specializovanou organizací OSN se zaměřením na pomoc rozvojovým zemím a zemím s přechodovou ekonomikou v oblastech průmyslu, environmentálních technologií, energetiky a zemědělství. UNIDO pomáhá těmto zemím při budování exportních kapacit a příznivého investičního klimatu a při jejich integraci do světové ekonomiky.

Dobrovolný příspěvek České republiky určený na multilaterální rozvojový projekt s využitím české expertizy představoval v roce 2009 celkem 1,85 mil. Kč.

České instituce se podílely na realizaci projektů čistší produkce a výcvikových kurzů v oblasti predikce technologického vývoje. Důležitým odvětvím rozvojové spolupráce České republiky jsou *Lokální udržitelné zdroje energie v rozvojových zemích* – toto téma bylo zvoleno jako prioritní v rámci našeho předsednictví Evropské unie v první polovině roku 2009. Právě v této souvislosti bylo pro nás UNIDO přirozeným partnerem pro zajištění potřebné součinnosti.

Ve dnech 7. – 11. 12. 2009 proběhlo ve Vídni *13. zasedání Konference UNIDO*, která je nejvyšším orgánem této mezinárodní organizace. Jednání se zaměřilo na aktuální otázky rozvojové spolupráce, zejména pak na vztah rozvoje a dostupnosti energetických zdrojů. Zvláštní pozornost byla věnována přírodním zdrojům energie a způsobům jejich využití zejména v rozvojových zemích.

Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO)

[Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství \(FAO\)](#) stojí v čele mezinárodního úsilí při řešení problému hladu ve světě. FAO je partnerem nejen pro samotné rozvojové země, ale zároveň i pro země rozvinuté. V současné době prochází FAO celkovou reformou založenou na výstupech nezávislé vnější evaluace, která proběhla z iniciativy členských států v období 2007 – 2008.

Nejvýznamnější akcí roku 2009 bylo zasedání *Světového summitu o potravinovém zabezpečení*, které proběhlo v Římě ve dnech 16. – 18. 11. 2009. Delegaci České republiky vedl náměstek ministra zemědělství J. Urban. Výstupem zasedání bylo přijetí deklarace, která obsahuje pět klíčových principů pro zabezpečení dostatku potravin ve světě: investice do národních plánů potravinového zabezpečení, zvýšení strategické koordinace na národní, regionální a globální úrovni, princip komplexního přístupu, podpora institucí multilaterálního systému a posílení investic do zemědělství a výživy.

Následně ve dnech 18. – 23. 11. 2009 proběhlo pravidelné *36. zasedání Konference FAO*. Součástí agendy byla volba nezávislého předsedy Rady FAO, kterým se stal L. Guyau (Francie). Na uvedeném postu vystřídal odstupujícího M. N. Naeiniho (Írán), který tuto funkci zastával po dvě volební období (2005 – 2009).

Dobrovolné příspěvky z kapitoly rozvojové spolupráce Ministerstva zemědělství České republiky byly opětovně alokovány prostřednictvím společného svěřeneckého fondu; v roce 2009 to bylo 2,5 mil. Kč na krytí nákladů projektů rozvojové spolupráce – výcvikové kurzy a semináře FAO pořádané v České republice pro experty ze zemí východní Evropy.

V roce 2009 se zachoval počet českých expertů, kteří působí v ústředí FAO na pozici odborných pracovníků; v současné době tak pracují ve FAO v Římě tři odborníci z České republiky.

Mezinárodní organizace práce (ILO)

V roce 2009 se uskutečnila dvě vrcholná setkání v rámci [ILO](#), kterých se zúčastnila delegace České republiky. Prvním z nich bylo 8. Regionální zasedání ILO v Lisabonu ve dnech 10. – 13. 2. 2009. Delegaci České republiky vedl místopředseda vlády pro evropské

záležitosti A. Vondra. Zasedání se věnovalo otázkám hospodářské krize a agendě důstojné práce, dále byla projednávána témata mezd, sociální ochrany, flexicurity, sociálního dialogu a kvality pracovního života.

Druhou významnou akcí bylo 98. zasedání *Mezinárodní konference práce (MKP)*, která je nejvyšším orgánem ILO, v Ženevě ve dnech 3. – 19. 6. 2009. Českou delegaci vedl ministr práce a sociálních věcí P. Šimerka.

Hlavním tématem MKP byly dopady současné finanční a hospodářské krize na politiku zaměstnanosti a sociální politiku, dalšími tématy byla rovnost žen a mužů a HIV/AIDS ve světě práce. Nejvýznamnější součástí MKP byl *Globální summit k řešení krize zaměstnanosti (Global Jobs Summit)*, na jehož závěr byl ve formě rezoluce přijat tzv. *Globální pakt o pracovních místech*, připravený speciálně vytvořeným plenárním výborem ke krizi. Cílem dokumentu je pomáhat vytvářet na mezinárodní i národní úrovni politiku směřující ke stimulaci hospodářského růstu, vytváření pracovních míst a poskytování ochrany pracujícím a jejich rodinám. MKP také schválila program a rozpočet ILO na období 2010 - 2011. Výbor pro provádění úmluv a doporučení ILO projednal 25 individuálních případů porušování těchto pracovních norem v jednotlivých zemích a na samostatném zasedání se zabýval porušováním úmluvy č. 29 o nucené práci v Myanmaru/Barmě.

Česká republika jako předsednická země Rady Evropské unie koordinovala postoje členských zemí Evropské unie, připravovala a přednášela stanoviska Evropské unie a zastupovala Evropskou unii při jednání s ostatními regionálními uskupeními, zaměstnavatelskou a zaměstnaneckou skupinou a rovněž sekretariátem ILO.

Z titulu předsednictví v Radě Evropské unie uspořádala Česká republika neformální setkání k tématu *Evropské trhy práce – příležitosti a výzvy pracovní mobility*.

Světová zdravotnická organizace (WHO)

V Ženevě se ve dnech 18. – 22. 5. 2009 konalo [62. zasedání Světového zdravotnického shromáždění](#), jehož se zúčastnila delegace České republiky, kterou vedla D. Jurásková, ministryně zdravotnictví České republiky.

Vedoucí delegace České republiky jménem předsednictví Evropské unie ocenila roli [WHO](#) v boji proti hrozící pandemii chřipky A(H1N1). Dále podpořila financování národních

zdravotnických systémů, zdůraznila důležitost plnění Rozvojových cílů tisíciletí souvisejících se zdravím a pozitivně zhodnotila změny v rozpočtu WHO pro období 2010 – 2013. Závěrem uvítala účast Tchaj-wanu na zasedání v roli pozorovatele.

Během zasedání byly v pracovních výborech a plénu projednány odborné otázky související zejména s chřipkovou pandemií a dalšími přenosnými a nepřenosnými nemocemi a s problematikou dopadu klimatických změn na zdravotní stav obyvatelstva.

Mezinárodní námořní organizace (IMO)

Mezinárodní námořní organizace řešila problémy spojené se zaváděním systému *dálkové identifikace a sledování lodí LRIT (Long Range Information and Tracking)*, kompletní revizi systému projektování námořních lodí s přihlédnutím k plánované životnosti plavidel; intenzivně se pracovalo na revizi a doplnění *Mezinárodní úmluvy o normách výcviku, certifikace a strážní službě (STCW)*.

Mimořádnou pozornost věnovala IMO zhoršující se bezpečnostní situaci námořní plavby v oblasti Adenského zálivu, teritoriálních vodách Somálska a přiléhajících mezinárodních vodách. V první polovině roku 2009 se podle statistik IMO odehrálo v této oblasti více než 235 pirátských útoků, 34 plavidel s 447 námořníky bylo námořními piráty uneseno s cílem získání výkupného, přičemž dva námořníci byli zavražděni. Jedná se přitom o oblast, přes kterou je dopravováno více než 12 % objemu světového obchodu s ropou. Další dramatický dopad mají tato bezpečnostní rizika na klíčovou námořní trasu Evropa – Střední a Dálný východ tranzitující Suezským průplavem. Zhoršující se situaci se zabývala též Rada bezpečnosti OSN.

Ve dnech 23. 11. – 4. 12. 2009 se v Londýně konalo *26. Shromáždění IMO*, které vyhodnotilo aktivity IMO za uplynulé dva roky a projednalo další prohloubení spolupráce mezi vládami v oblastech týkajících se mezinárodní námořní plavby, dodržování zásad námořní bezpečnosti, ochrany mořského prostředí atd. Shromáždění zvolilo ve třech kategoriích 40 členů Rady IMO, nejvyššího výkonného orgánu organizace.

Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO)

V roce 2009 uspořádala ICAO v Montrealu *Diplomatickou konferenci* (20. 4. - 2. 5 2009), jejímž výsledkem bylo přijetí dvou mezinárodních úmluv (*Úmluva*

o náhradě škod způsobených třetím osobám v důsledku protiprávních činů týkajících se letadel a Úmluva o náhradě škod způsobených letadlem třetím osobám). Přijetí uvedených úmluv bylo reakcí na nové hrozby v civilním letectví vyvstalé po útocích z 11. 9. 2001, a stalo se tak vyvrcholením několikaleté práce v orgánech ICAO. Česká republika se vyjednávání o obsahu úmluv aktivně účastnila, a to zejména z důvodu českého předsednictví v Radě Evropské unie. Úlohou českých zástupců bylo především koordinovat pozice členských států Evropské unie.

Ve dnech 9. – 17. 9. 2009 se uskutečnilo *34. zasedání Právního výboru ICAO*, na jehož programu byla revize *Úmluvy o potlačování protiprávních činů ohrožujících bezpečnost civilního letectví (Montreal, 23. 9. 1971)* a *Úmluvy o potlačení protiprávního zmocnění se letadel (Haag, 16. 12. 1970)*. Revizemi úmluv je reagováno na nově vznikající bezpečnostní hrozby v civilním letectví.

V centru pozornosti Rady a celé ICAO stály i v roce 2009 otázky bezpečnosti civilního letectví (*safety*), jeho ochrana před protiprávními činy (*security*) – viz výše, jakož i problematika vztahu ochrany životního prostředí a rozvoje letecké dopravy. V roce 2009 ICAO ukončila rovněž uskutečňování auditů implementace technických příloh k Úmluvě o mezinárodním civilním letectví v jednotlivých státech.

Od srpna 2009 se stal novým generálním tajemníkem ICAO R. Benjamin (Francie), který by měl přispět k prosazení restrukturalizace ICAO s cílem zvýšit efektivitu jejího fungování.

Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO)

Základním úkolem této mezivládní organizace je propagace, podpora a rozvoj mezinárodního cestovního ruchu s cílem napomáhat hospodářskému rozvoji členských zemí, mezinárodnímu porozumění, všeobecnému respektování a dodržování lidských práv a základních svobod.

Na *18. zasedání Valného shromáždění v Astaně (5. – 9. 10. 2009)* bylo schváleno několik zásadních dokumentů. Jedním z nich byl program práce [UNWTO](#) na období 2010 - 2011, který je zaměřen na dva strategické cíle:

- 1) *zvýšení konkurenceschopnosti* při zajišťování cestovního ruchu, zkvalitnění a zdokonalení jejich destinací, zkvalitnění příslušných lidských zdrojů, posílení marketingu a způsobů vylepšování jejich obrazu v očích veřejnosti, k úspěšnému zvládnutí krizí, k zajišťování toku nejaktuálnějších informací a dat vypovídajících o tržních trendech a tržních prognózách a dále k přesnějšímu hodnocení podílu cestovního ruchu na národním hospodářství;
- 2) *udržitelnost cestovního ruchu*, aby cestovní ruch přispíval větším dílem k plnění rozvojových cílů milénia, zvláště pak ke zmírňování chudoby, k ochraně životního prostředí včetně řešení otázek klimatických změn a zachování biodiverzity; má také zajistit plnou integraci cestovního ruchu do místních ekonomik jednotlivých destinací a zajistit, aby z přínosů plynoucích z cestovního ruchu mělo prospěch co nejvíce zainteresovaných subjektů.

Na 85. zasedání Výkonné rady UNWTO v Mali byl zvolen od 1. 1. 2010 na čtyřleté období do funkce generálního tajemníka dosavadní zástupce T. Rifai (Jordánsko). Jeho zvolení bylo stvrzeno na 18. Valném zasedání UNWTO v Astaně.

Programy, fondy a další specializované orgány OSN

Konference OSN pro obchod a rozvoj (UNCTAD)

V roce 2009 se Česká republika aktivně podílela na činnosti [UNCTAD](#) především v první polovině tohoto roku v souvislosti s vykonáváním předsednictví v Radě Evropské unie. Jednalo se zejména o koordinaci a prezentaci společných úvodních prohlášení jménem Evropské unie na výkonných zasedáních Rady pro obchod a rozvoj či na zasedání specializovaných komisí ustavených *Dohodou z Akkry (Komise pro investice, podnikání a rozvoj a Komise pro obchod a rozvoj)*. V rámci zasedání těchto komisí české předsednictví dále koordinovalo a jménem Evropské unie negociovalo konsenzuální závěry a zároveň zajišťovalo koordinaci s ostatními vyspělými zeměmi a zeměmi s tranzitní ekonomikou. Obdobně bylo české předsednictví zapojeno i do *52. zasedání Pracovní skupiny pro strategický rámec a programový rozpočet*. České předsednictví rovněž sledovalo průběh nově ustavených víceletých expertních zasedání a řídilo výměnu názorů mezi členskými státy Evropské unie. Závěry z těchto diskusí poté prezentovalo v UNCTAD za účelem dalšího zefektivnění tohoto typu zasedání v budoucnu. Další aktivitou českého předsednictví bylo

zajištění výměny informací a názorů členských států Evropské unie při volbě nového generálního tajemníka UNCTAD, kterým byl nakonec znovu zvolen Supachai Panitchpakdi.

Rada pro obchod a rozvoj (TDB)

V roce 2009 proběhlo jedno řádné a tři výkonná zasedání Rady pro obchod a rozvoj, nejvyššího řídicího orgánu UNCTAD v době mimo zasedání ministerské konference. 46. výkonné zasedání TDB bylo svoláno 27. 3. 2009 za účelem volby nového předsedy a místopředsedy TDB. Dne 30. 6. 2009 se uskutečnilo 47. výkonné zasedání TDB zaměřené na aktivity UNCTAD ve prospěch Afriky. Součástí zasedání byla panelová diskuse na téma *Potravinová bezpečnost v Africe*. Na zasedání byla také konsenzuálně schválena témata pro expertní zasedání a zasedání Komisí v příštím roce.

56. řádné zasedání TDB se konalo ve dnech 14. – 25. 9. 2009. Tématem zasedání na vysoké úrovni byla globální ekonomická krize a nezbytná politická odpověď. Sekretariát prezentoval hlavní publikace UNCTAD – *Trade and Development Report 2009*, *World Investment Report 2009* a *The Least Developed Countries Report 2009*. V rámci zasedání byly zřízeny dva výbory, a to k otázkám nejméně rozvinutých zemí (LDCs) a Afriky, v nichž probíhaly negociace určitých doporučení jako vodítka pro další činnost UNCTAD v daných oblastech. Vzhledem k tomu, že se při závěrečném schvalování nové Komunikační strategie a Publikační politiky UNCTAD objevily určité rozpory, které následně vyvolaly problémy i s přijetím zprávy z 52. zasedání Pracovní skupiny pro strategický rámec a střednědobý rozpočet s doporučeními ve vazbě na rozpočet OSN, byla další jednání TDB za účelem schválení těchto dokumentů odložena na 12. 10. 2009.

Nakonec se však podařilo nalézt kompromisní řešení a uvedené dokumenty byly na obnoveném zasedání dne 12. 10. 2009 schváleny. V návaznosti na výsledek jednání TDB ke zprávě z 52. zasedání Pracovní skupiny pro strategický rámec a střednědobý rozpočet a ve snaze o posílení její úlohy a její efektivnější začlenění do celkového rozpočtového procesu OSN se v podzimních měsících uskutečnily neformální konzultace předsedy TDB. Tyto konzultace budou pokračovat i v roce 2010.

Výsledkem 48. výkonného zasedání TDB dne 25. 11. 2009 bylo schválení návrhu programového plánu UNCTAD na období 2012 – 2013.

V průběhu roku 2009 (zejména v prvním pololetí) v UNCTAD také proběhla výroční zasedání *Komise pro investice, podnikání a rozvoj* a *Komise pro obchod a rozvoj* a řada dalších expertních zasedání, jak jednoletých, tak víceletých (např. k problematice služeb, usnadňování obchodu, investic, spolupráce Jih – Jih či komodit).

Komise OSN pro udržitelný rozvoj (CSD)

17. zasedání [Komise OSN pro udržitelný rozvoj](#) se uskutečnilo ve dnech 4. - 15. 5. 2009 v New Yorku. Vedoucím české delegace byl ministr zemědělství České republiky J. Šebesta. Ve dnech 23. – 27. 2. 2009 mu předcházelo *Přípravné mezivládní zasedání*, jehož úkolem bylo vytvořit návrh politických rozhodnutí.

Hlavním úkolem delegace České republiky jako předsedající země Rady Evropské unie bylo koordinovat společnou pozici Evropské unie a jejím jménem vést vyjednávání o politických rozhodnutích. Jednání byla úspěšně završena přijetím závěrečného dokumentu konsenzem. Atmosféra politické debaty byla poznamenána krizovými jevy ve světové ekonomice a ve finančním sektoru s doprovodnými negativními vlivy na stav zemědělství, obchod s potravinami a postavení rozvojových zemí. Text obsahuje návrhy rozvojových politik pro období následujících let v oblastech zemědělství, rozvoje venkova, boje se suchem a desertifikací, využívání půdy a udržitelného rozvoje Afriky.

Na závěr jednání vyjádřila řada delegací výhrady vůči konečné podobě dokumentu, současně však text označila za jediný možný kompromis, na kterém se bylo možné v dané chvíli dohodnout. K přijetí závěrečného dokumentu přispělo i vědomí, že by další neúspěch, po krachu jednání CSD – 15 v roce 2007, výrazně oslabil roli Komise v systému OSN.

Komise OSN pro populaci a rozvoj (CPD)

Tématem 42. zasedání [Komise OSN pro populaci a rozvoj](#), které se konalo v New Yorku ve dnech 30. 3. – 3. 4. 2009, byl přínos Akčního programu *Mezinárodní konference o populaci a rozvoji k plnění mezinárodně dohodnutých rozvojových cílů, včetně Rozvojových cílů tisíciletí*. Česká republika jako předsednická země koordinovala postoje členských států Evropské unie a prezentovala stanoviska Evropské unie při vyjednávání s dalšími regionálními bloky. Česká republika ve svém vystoupení zdůraznila, že Evropská unie

v následujících pěti letech zvýší úsilí směřující ke globální dostupnosti lékařské péče související s reprodukčním zdravím.

Program OSN pro rozvoj (UNDP) a Populační fond OSN (UNFPA)

*Rozvojový program OSN ([United Nations Development Programme - UNDP](#)), založený v roce 1966 na základě rezoluce Valného shromáždění OSN č. 2029, je hlavním orgánem OSN pro koordinaci rozvojové činnosti. Má globální dosah a ročně spravuje finanční zdroje v hodnotě 5,2 mld. USD, což z něj činí největšího poskytovatele grantové pomoci v rámci systému OSN. UNDP se formou svých rozvojových aktivit zaměřuje na problematiku odstraňování chudoby, podpory demokratického vládnutí, vztahu životního prostředí a udržitelného rozvoje, dopadu klimatické změny na rozvoj a zmírňování následků hospodářské a finanční krize v oblasti rozvoje. UNDP plní klíčovou roli v procesu posilování koherence rozvojového systému OSN, zejména v tzv. *pilotních zemích*.*

Komise OSN pro populaci a rozvoj (UNFPA) jako výkonná komise Hospodářské a sociální rady OSN monitoruje, přezkoumává a vyhodnocuje implementaci Akčního programu mezinárodní konference o populaci a rozvoji (ICPD) na národní, regionální a mezinárodní úrovni. Ve svých rozvojových programech se UNFPA soustředí na problematiku reprodukčního zdraví, tj. zejména na posilování zdraví matek, globální přístup k zdravotnické osvětě, snižování dětské úmrtnosti a prevenci HIV/AIDS.

UNDP je jedním z hlavních programů, do něhož Česká republika v posledních letech směřuje své dobrovolné příspěvky na multilaterální rozvojovou pomoc. Roli dárce rozvojové pomoci plní Česká republika ve vztahu k UNDP už od roku 2000. Od roku 2001 poskytuje do *Svěřeneckého fondu UNDP (Czech – UNDP Trust Fund)* pravidelný příspěvek na poskytování pomoci a technické podpory rozvojovým a transformujícím se zemím (zejména z jihovýchodní Evropy a SNS). Jednalo se zejména o přenos českého know-how a odborných zkušeností formou školení, seminářů, studijních cest, technické pomoci a poradenství.

V roce 2009 poukázala Česká republika z rozpočtu ministerstva zahraničních věcí ve prospěch UNDP ve dvou příspěvcích celkem 11,8 mil. Kč na obvyklou přímou podporu projektů koordinovaných z *Regionálního centra UNDP* v Bratislavě, v říjnu 2009 navíc Ministerstvo zahraničních věcí České republiky poskytlo Regionálnímu centru UNDP

v Bratislavě příspěvek ve výši 7,4 mil. Kč určený na realizaci rozvojových projektů UNDP v Gruzii. Celkem tak příspěvek v roce 2009 činil 19,2 mil. Kč.

Naše členství ve výkonné radě Programu OSN pro rozvoj (UNDP) a [Populačního fondu OSN \(UNFPA\)](#) vypršelo k 31. 12. 2004, nadále se tedy Česká republika účastnila jednání výkonné rady jako pozorovatel. Česká republika kandiduje do *Výkonné rady UNDP/UNFPA* na období 2010 – 2012 ve volbách, které proběhnou v dubnu 2010 v New Yorku.

Program OSN pro životní prostředí (UNEP)

Činnosti [UNEP](#) je zaměřena na podporu rozvoje mezinárodní spolupráce v oblasti životního prostředí, koordinaci environmentálních programů OSN, sledování stavu životního prostředí ve světě, předkládání návrhů řešení nejdůležitějších problémů životního prostředí, podporu rozvoje výzkumu, zajištění výměny a šíření informací o životním prostředí. UNEP odpovídá za environmentální stránku udržitelného rozvoje a její propojení s ekonomickou a sociální dimenzí udržitelného rozvoje.

Rok 2009 by rokem konání *25. zasedání Řídící rady UNEP a 10. zasedání Globálního fóra ministrů životního prostředí*. Jednání, která se konala v keňském Nairobi, byla věnována rezolucím UNEP a ministerským diskusím na dvě aktuální témata – *globalizace a životní prostředí a mezinárodní správa environmentálních záležitostí a reforma OSN*. Česká republika jako předsednická země koordinovala postoje členských států Evropské unie a prezentovala stanoviska Evropské unie při vyjednávání s dalšími regionálními bloky a v plénu Řídící rady. V rámci 25. zasedání Řídící rady UNEP bylo přijato celkem 17 rezolucí, z nichž za nejdůležitější a nejúspěšnější je považováno přijetí rozhodnutí o chemických látkách. Schválený program práce a rozpočet UNEP na období 2010 – 2011 ve výši 180 mil. USD je v souladu s šesti tematickými prioritami Střednědobé strategie UNEP.

Česká republika každoročně přispívá do *Environmentálního fondu (EF) UNEP*, výše dobrovolného příspěvku v roce 2009 představovala 3,87 mil. Kč.

Program OSN pro lidská sídla (UN – HABITAT)

[UN - HABITAT](#) je program systému OSN systematicky zaměřený na problematiku lidských sídel a s ní související otázky udržitelného rozvoje a plnění rozvojových cílů

vytyčených v *Miléniové deklaraci*. Česká republika byla v roce 2008 opětovně zvolena do Řídící rady tohoto rozvojového programu systému OSN na období 2009 – 2012.

Ve dnech 30. 3. – 4. 4. 2009 proběhlo v keňském Nairobi 22. zasedání *Řídící rady UN - Habitat*. Delegace České republiky vycházela z dosavadního přístupu České republiky k agendě UN-Habitat a z relevantních strategických vládních dokumentů. Česká republika jako předsednická země koordinovala postoje členských států Evropské unie a prezentovala stanoviska Evropské unie při vyjednávání s dalšími regionálními bloky a v plénu Řídící rady.

Program OSN pro dobrovolníky (UNV)

Podporu dobrovolnickým aktivitám v systému OSN projevila Česká republika v roce 2009 účastí 22 českých dobrovolníků, z toho 12 žen, v multilaterálních programech [UNV](#). Čeští dobrovolníci působili na dlouhodobých misích zejména v Africe, Asii a na Balkáně, a to v těchto zemích: Kosovo, Angola, Pobřeží slonoviny, Mongolsko, Vietnam, Jemen, Egypt, Afghánistán, Maroko, Etiopie, Súdán, Bosna a Hercegovina, Ukrajina, Jemen, Čad a Konžská demokratická republika. Česká republika v součinnosti s UNV hledá další formy spolupráce s cílem zvýšit účast a posílit roli českých dobrovolníků v mírových misích OSN.

Jedna z forem, jak zvýšit účast českých občanů v mírových misích OSN, je přímý kontakt s pracovníky *UNV Bonn*, v rámci *speciálních náborových akcí (Special Recruitment Drive)*, které od roku 2006 *Národní kontaktní místo (NKM) UNV* organizuje jedenkrát ročně ve svém sídle v Praze za přímé účasti zástupců UNV Bonn. Při této náborové akci se najednou představí pracovníkům UNV kolem 50 – 60 českých zájemců, kteří byli předběžně vybráni NKM UNV. Výsledkem náborových akcí je podpořit šance na umístění českých kandidátů v nabídkách UNV a následně i zvýšení počtu přijatých českých dobrovolníků.

Světový potravinový program (WFP)

I v roce 2009 pokračovala donorská aktivita České republiky do [Světového potravinového programu \(WFP\)](#), odkázaného na dobrovolné příspěvky dárcovských zemí, institucí, soukromých podniků a jednotlivců. Česká republika v roce 2009 věnovala Světovému potravinovému programu příspěvek ve výši 5 mil. Kč, který byl určen pro potravinovou pomoc Ugandě.

Evropská hospodářská komise OSN (EHK)

Také v roce 2009 pokračovala [EHK](#) v naplňování svého mandátu regionální ekonomické organizace OSN. Česká republika je zde vnímána jako aktivní členský stát, čeští experti jsou zapojeni v mnoha subsidiárních orgánech a pracovních skupinách.

Ve dnech 30. 3. – 1. 4. 2009 se v Ženevě, v souladu s reformou poprvé po dvou letech, uskutečnilo *63. plenární zasedání EHK*, shodou okolností v době českého předsednictví v Radě Evropské unie, a navíc pod vedením nového výkonného tajemníka EHK J. Kubiše, který nastoupil do funkce 28. 1. 2009.

Úkolem 63. zasedání EHK bylo především zhodnotit naplňování celkové reformy a případně provést dílčí korekce. Působení EHK za předchozích 24 měsíců, tedy od 62. zasedání v roce 2007, bylo v této souvislosti hodnoceno kladně. Po delších jednáních se přijetím formálního rozhodnutí podařilo dokončit reformu procesu *Životní prostředí pro Evropu*, jenž začal v roce 1991 konferencí v Dobříši. Naopak posuzování otázky případného zrušení *Obchodního výboru EHK* se protáhlo až do závěru roku, kdy bylo dosaženo principiální shody ohledně dalšího postupu: Obchodní výbor EHK bude zachován, v rámci tříleté adaptační lhůty (do konce roku 2012) se však zaměří na překonávání překážek (ve spolupráci s UNDP, WB a WTO) bránících širšímu zapojení tranzitivních ekonomik do mezinárodní obchodní výměny.

Vzhledem k vrcholící globální finanční a hospodářské krizi se 63. zasedání nemohlo vyhnout aktuální debatě o ekonomickém vývoji v regionu EHK, který nezůstal ušetřen jejich dopadů. Zasaženo bylo zejména 18 tranzitivních ekonomik, které se zde nacházejí, těžce postiženy však byly i některé členské země Evropské unie. Výměna názorů na způsoby překonání krize naznačila, že v takto složitých situacích je vhodné se vrátit k osvědčeným postupům, jež mají zvláště na půdě EHK dlouholetou tradici.

Rok 2009 byl bohatým na mezinárodní akce v oblasti ochrany životního prostředí, specificky klimatu. 63. zasedání proto posoudilo konkrétní vklad EHK do globálního úsilí o zmírňování vlivu klimatu a adaptace na jeho změny. Této otázce se v průběhu celého roku věnovaly sektorové výbory EHK, i jim podřízené expertní orgány, na jejichž úrovni jsou formulována praktická opatření.

Pozornost byla během roku 2009 věnována rovněž spolupráci EHK s Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), mimo jiné při přípravě a konání 17. Ekonomického a environmentálního fóra OBSE, jehož se zúčastnil také výkonný tajemník EHK J. Kubiš.

I v roce 2009 se EHK soustřeďovala především na technické aspekty regionální spolupráce spadající do její kompetence. Nicméně díky objektivně daným přesahům do globální úrovně (světová krize, klimatické změny, energetické problémy, potíže v dopravě) a rovněž zásluhou úsilí nového výkonného tajemníka J. Kubiše došlo k posílení jejího politického postavení ve struktuře OSN i zvýšení respektu vně OSN.

Výbor OSN pro mírové využívání kosmického prostoru (COPUOS)

Ve dnech 3. – 12. 6. 2009 se delegace České republiky, vedená prof. V. Kopalem, ve Vídni zúčastnila 51. zasedání [Výboru OSN pro mírové využívání kosmického prostoru \(COPUOS\)](#). Zasedání se tradičně věnovalo otázkám zachování kosmického prostoru pro mírové účely a plnění doporučení konference UNISPACE III. Výbor se dále zabýval otázkami vedlejších aplikací kosmické techniky (*spin-off benefits*), vztahu kosmu a společnosti a mezinárodní spolupráce při využívání z kosmu získaných informací o Zemi (*geospatial data*) pro udržitelný rozvoj a také iniciativě Evropské unie – *Kodexu chování pro vesmírné aktivity*.

V průběhu roku 2009 se Česká republika zapojila do činnosti *Vědeckotechnického* (9. - 20. 2. 2009) a *Právního podvýboru* (23. 3. – 3. 4. 2009) COPUOS. Na zasedání Vědeckotechnického podvýboru byla pozornost věnována především problematice kosmického odpadu, používání jaderných zdrojů energie v kosmu, nebezpečí srážek Země s kosmickými objekty a mezinárodnímu heliofyzikálnímu roku IHY 2007. Zasedání Právního výboru COPUOS probíhalo pod předsednictvím prof. V. Kopala. V první polovině roku 2009 se uskutečnilo několik akcí *European Space Policy Institute*, nad kterými Česká republika jako předsednická země Evropské unie převzala záštitu, např. seminář o využití satelitních technologií pro vnitřní bezpečnost, panelová diskuse o spolupráci ve vesmíru mezi Evropou a Latinskou Amerikou a další.

Boj proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a proti drogám v rámci OSN

Komise OSN pro narkotika (CND)

Ve dnech 11. – 20. 3. 2009 se ve Vídni uskutečnilo 52. zasedání [Komise OSN pro narkotika](#) včetně segmentu na vrcholné úrovni (*Higl Level Segment*), při kterém byly schváleny dva významné dokumenty v rámci celosvětového boje proti drogám: *Politická deklarace* a *Akční plán na příští desetiletí*. Česká republika jménem Evropské unie intenzivně vyjednávala texty Politické deklarace a Akčního plánu od začátku roku 2009. Do souboru priorit Evropské unie patřilo zejména prosazování vyváženého přístupu v rámci opatření vedoucích k omezování nabídky a poptávky drog, zaměření na „*evidence-based*“ postupy, na lidská práva (např. právo na zdravotní péči, a to i ve vězení), sběr a hodnocení dat, alternativní rozvoj a také na realistické zhodnocení dekády od Zvláštního zasedání Valného shromáždění OSN (UNGASS) roku 1998. Vyjednávání bylo od samého počátku velmi obtížné jak v rámci OSN, tak v rámci Evropské unie, a to především kvůli politizaci termínu *harm reduction*. Nakonec bylo díky aktivnímu přístupu předsednictví dosaženo při negociacích v jednotlivých oblastech nejvyššího možného maxima a křehkého konsenzu i v globálním měřítku.

Komise OSN pro prevenci zločinu a trestní spravedlnost (CCPCJ)

Zasedání [Komise OSN pro prevenci zločinu a trestní spravedlnost](#), jejímž členem byla Česká republika do konce roku 2006, se konalo ve dnech 16. – 24. 4. 2009. Hlavní část zasedání byla zaměřena na hodnocení práce, financování a řízení *Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC)*, implementaci *Vídeňské deklarace* a posílení technické pomoci a rozvojové spolupráce v oblasti boje proti korupci, organizovanému zločinu a terorismu. Problematické byly, i z pozice předsednictví České republiky v Radě Evropské unie, některé rezoluce a jejich vyjednávání, např. návrh Spojených arabských emirátů o soukromých bezpečnostních službách, jelikož tato tematika nespadá, z pohledu některých států, do mandátu UNODC. Česká republika bude kandidovat na členství v CCPCJ na léta 2012 - 2014.

Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC)

V roce 2009 zůstaly nadále prioritami [UNODC](#) ratifikace a využití právních instrumentů, především apel na země, které [Úmluvy OSN proti korupci \(UNCAC\)](#) a pro

nadnárodní organizovaný zločin ([UNTOC](#)) ještě neratifikovaly (mezi tyto státy patří i Česká republika), implementace závěrů *Bangkokské deklarace*, technická a expertní pomoc, mezinárodní spolupráce v oblasti prevence kriminality a v boji proti obchodu s lidmi a obchodu s drogami, rozvojová pomoc zaměřená proti pěstování koky a opia, praní špinavých peněz a korupci a použití právních instrumentů užitečných v boji proti terorismu. Významného pokroku bylo dosaženo v ustavení hodnotícího mechanismu UNCAC, který bude nástrojem boje proti korupci v globálním měřítku.

6. Česká republika a ostatní mezinárodní organizace

Česká republika a světová ekonomika

Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD)

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), založená roku 1961 se sídlem v Paříži, sdružuje v současné době 31 hospodářsky nejvyspělejších států. V postavení mezivládní organizace se činnost OECD v roce 2009 prioritně zaměřila na širokou spolupráci k utlumení vlivů ekonomické a finanční krize a obnově růstu. Odborné expertizy OECD v této oblasti využily pro nastavení svých politik vlády členských i nečlenských zemí a rovněž i uskupení G8 a G20. OECD pokračovala v odborné podpoře Heiligendammského/Lecce procesu a dále prohloubila spolupráci s OSN a jejími složkami (např. WHO, FAO a jiné) a dalšími specializovanými organizacemi (např. WTO, IMF, Skupina Světové banky a jiné). Čelní představitelé OECD vystupovali prakticky na všech významných světových fórech k problematice globální ekonomické krize, k podpoře hospodářských reforem a inovací, ke změně klimatu a k rozvojové spolupráci.

V roce 2009 pokračoval přístupový proces k OECD pěti kandidátských zemí: Chile, Estonsko, Izrael, Ruská federace a Slovinsko. V závěru roku 2009 rozhodla *Rada OECD* o přijetí Chile za 31. člena Organizace. Rozhodnutí o členství dalších kandidátských zemí – Estonska, Izraele a Slovinska – budou přijata podle vývoje zbývajících prověrek v průběhu roku 2010. Ruská federace oživila vztahy k OECD předložením návrhu Úvodního memoranda a nadále projevovala zájem o přístupová jednání s OECD. V rámci projektu *tzv. Posílené spolupráce (Enhanced Engagement)* se do aktivit OECD angažovalo ve zvýšené míře pět dalších zemí: Brazílie, Čína, Indie, Indonésie a Jihoafrická republika.

Spolupráce České republiky s OECD v roce 2009 probíhala zejména ve znamení předsednictví České republiky v Radě Evropské unie a v podmínkách vrcholící světové hospodářské krize.

Předsednictví České republiky v Radě Evropské unie bylo zaměřeno na zajišťování výměny názorů a koordinaci pozic členských zemí Evropské unie v OECD. Jednalo se o první předsednictví „nové“ členské země Evropské unie, která je současně členem OECD. Výkon českého předsednictví v OECD si kladl za cíl prosazovat hlavní priority českého předsednictví (3 „E“) i specifické priority v jednotlivých oblastech, informovat členské země

OECD a sekretariát Organizace o činnosti Evropské unie a českého předsednictví, zvýšit povědomí o institutu evropského předsednictví v OECD, zvýšit využití aktivit OECD v činnosti Evropské unie, zlepšit vzájemnou komunikaci OECD a orgánů Evropské unie a v neposlední řadě přiblížit k OECD ty členy Evropské unie, kteří dosud členy OECD nejsou.

V rámci českého předsednictví se ve dnech 22. – 23. 1. 2009 náměstek generálního tajemníka P. C. Padoan zúčastnil v Praze workshopu o inovacích a 11. 5. 2009 konference o budoucnosti internetu. Náměstek generálního tajemníka pro životní prostředí M. Amano se ve dnech 29. – 30. 1. 2009 zúčastnil v Praze neformálního zasedání ministrů Evropské unie pro rozvoj. Generální tajemník OECD A. Gurría zavítal dne 4. 3. 2009 do České republiky na konzultaci s předsedou vlády České republiky. Náměstek generálního tajemníka pro ekonomiku A. de Geus se zúčastnil v Praze 10. – 12. 5. 2009 ministerské konference o finanční udržitelnosti zdravotních systémů. Výbor pro hospodářské přehledy projednal dne 28. 5. 2009 *Hospodářský přehled Evropské unie*. Jednání vedl za české předsednictví náměstek ministra pro evropské záležitosti M. Mora.

Výroční zasedání nejvyššího orgánu organizace, *Rady OECD na úrovni ministrů*, se uskutečnilo v Paříži ve dnech 24. – 25. 6. 2009 pod názvem *Krize a co dál: budování silnější, čistší a spravedlivější světové ekonomiky*. Delegaci České republiky vedl ministr pro evropské záležitosti Š. Füle, jejími členy byli dále zástupci ministerstev zahraničních věcí, financí, životního prostředí a Stálé mise České republiky při OECD. Profilovými tématy zasedání byly konsolidace ekonomik zasažených krizí, opatření k podpoře růstu, sociálně-ekonomické dopady krize, výhled situace ve finančním sektoru včetně možnosti obnovy jeho důvěryhodnosti a rovněž včasný útlum nestandardních prorůstových opatření. Historický význam získalo letošní zasedání přítomností vysokých politických zástupců deseti přizvaných nečlenských zemí OECD, které reprezentují značný podíl na světovém HDP. Ministerské zasedání Rady vedle tradičních ministerských závěrů schválilo *Deklaraci o „zeleném růstu“*. Tematicke vývoje po odeznění krize bylo věnováno rovněž letošní Fórum OECD s představiteli nevládních organizací, [Business and Industry Advisory Committee \(BIAC\)](#) a [Trade Union Advisory Committee \(TUAC\)](#), akademické obce a dalších partnerů. Fórum, v jehož rámci byl představen Ekonomický výhled OECD, poskytlo v rámci strukturovaných panelů možnost diskuse široké odborné veřejnosti s politiky i experty.

Jarní Zvláštní zasedání Výkonného výboru OECD (ECSS) ve dnech 4. – 5. 6. 2009 se věnovalo přípravám programu MCM (*Ministerial Council Meeting*) v roce 2009. Na jarním i podzimním zasedání ECSS vyjádřila delegace České republiky názor na plnění strategických i operativních cílů OECD i na další zásadní témata, jako jsou aktuální ekonomické otázky, rozšíření OECD, globální politická spolupráce a role OECD v souvislosti s ekonomickou a finanční krizí, strategická orientace činnosti OECD a záležitosti vnitřního chodu organizace. Zvláštní pozornost věnovalo podzimní zasedání ECSS také otázce vazby OECD na uskupení G8/G20.

Dne 30. 3. 2009 se v Paříži konalo zasedání Výboru pro politiku teritoriálního rozvoje na ministerské úrovni; Českou republiku reprezentovala delegace vedená ministrem pro místní rozvoj C. Svobodou. Hlavním tématem jednání byly vážné dopady finanční krize na teritoriální rozvoj měst a venkova. Závěrečná diskuse se zabývala návrhy způsobů, jak stimulovat ekonomiku.

Ve dnech 28. – 29. 5. 2009 se v Paříži konalo společné zasedání *Výboru pro rozvojovou pomoc (DAC)* a *Výboru pro politiku životního prostředí (EPOC)* na vysoké úrovni. Program jednání byl zaměřen na hodnocení implementace závěrů společného ministerského zasedání obou výborů z roku 2006 a na identifikaci oblastí pokračující spolupráce DAC a EPOC v následujících letech. Hlavní podkladový materiál *Issues Paper* vycházel ze závěrů tří *ad hoc* tematických týmů DAC/EPOC, které byly ustaveny k plnění úkolů daných ministerským zasedáním v roce 2006. Výsledek jednání byl shrnut v tzv. *Co-Chairs' Summary*. Českou republiku zastupovala delegace složená ze zástupců ministerstva životního prostředí, ministerstva zahraničních věcí a Stálé mise České republiky při OECD.

Ve dnech 28. – 29. 9. 2009 proběhlo v Paříži zasedání *Výboru OECD pro zaměstnanost, práci a sociální věci (ELSAC)* na úrovni ministrů. Mimořádně dobře načasovaného jednání, věnovaného tématu řešení krize zaměstnanosti, se účastnili ministři či vysocí představitelé z 38 států, Evropské komise a ILO. Hlavním výstupem jednání bylo *Ministerské komuniké*. Českou republiku zastupovala delegace, kterou vedl náměstek ministra práce a sociálních věcí M. Sedláček.

Ve dnech 14. – 15. 10. 2009 zasedala *Rada Mezinárodní energetické agentury (IEA)* na ministerské úrovni. Vůdčím motivem tohoto zasedání bylo hledání řešení otázek týkajících se vysoce aktuální energeticko-klimatické problematiky. Bylo vypracováno závěrečné

komuniké a schválen *Akční plán IEA do roku 2011*, který identifikuje řadu cílů, jimž se orgány IEA mají věnovat, jako jsou energetická bezpečnost, příprava kodaňského summitu a technologický rozvoj energetického sektoru. Delegaci České republiky vedl náměstek ministra průmyslu a obchodu T. Hüner.

Česká republika pokračovala v aktivním zapojení do oblasti vnějších vztahů OECD, a to převážně formou účasti v regionálních programech *Eurasia* a *MENA*. V rámci programu *Eurasia* je to konkrétně iniciativa pro jižní Kavkaz a Ukrajinu (*South Caucasus and Ukraine - SCU*). Česká republika úspěšně předsedala prvnímu zasedání pracovní skupiny *Investment Climate Policy and Promotion* dne 3. 7. 2009 v tureckém Bodrumu. Tato pracovní skupina se zaměřila zejména na investiční politiku v dobách ekonomické krize, na strategickou reakci OECD ve vztahu k ekonomické krizi a na její dopad v zemích SCU a na rozvoj komplexní strategie na podporu investic a nástrojů investiční politiky založených na principech OECD. Na zasedání byli přítomni zástupci mezinárodních organizací, experti z členských zemí OECD a sekretariátu OECD. V delegaci České republiky byli zastoupeni odborníci z organizace CzechInvest a zástupci ministerstev průmyslu a obchodu a zahraničních věcí. Pracovní skupině předsedal velvyslanec České republiky při OECD v Paříži K. Dyba. Česká republika se rovněž výrazně angažuje v podpoře činnosti *Pracovní skupiny pro rozvoj finančních trhů programu Eurasia*. První zasedání této skupiny se konalo dne 17. 11. 2009 ve Varšavě. Nosné téma bylo rozšířeno o problematiku centrálních bank a bylo spojeno s regulací a dohledem nad finančním sektorem. Za Českou republiku se zasedání zúčastnili experti z České národní banky, Českomoravské záruční a rozvojové banky a ministerstva zahraničních věcí. Pracovní skupině předsedal zástupce velvyslance České republiky ve Stálé misi při OECD v Paříži V. Tesař.

Česká republika dlouhodobě podporuje regionální program OECD pro země MENA, zaměřený na rozvoj veřejné správy a investic s cílem povzbudit regionální rozvoj v zemích Blízkého východu a severní Afriky. Posiluje regionální a mezinárodní partnerství a podporuje udržitelný hospodářský růst v celém regionu MENA. Iniciativa vytváří dva pilíře: prvním je program pro veřejnou správu, který se v arabských zemích soustřeďuje na modernizaci struktury a procesů veřejné správy, druhým je investiční program, který je zaměřen na zlepšení klimatu investiční politiky. Oběma pilíři se zabývala ministerská konference OECD/MENA, která se konala v Marrákeši (Maroko) dne 23. 11. 2009. Zasedání završilo přijetí deklarace, která odráží práci regionálních pracovních skupin iniciativy MENA a sítě

specialistů, vytvořené během posledních let. Vlastnímu jednání ministerské konference dne 22. 11. 2009 předcházelo *Business Forum*, *Women Business Leaders Summit* a *Den veřejné správy*. Delegaci České republiky na konferenci vedla náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasová.

Česká republika poskytla rovněž v roce 2009, a to převážně z rozpočtu Ministerstva zahraničních věcí České republiky, dobrovolné příspěvky na specifické projekty OECD v souladu se svými prioritami, zejména spolupráci OECD s nečlenskými zeměmi (např. program *Investment Compact for South-East Europe*, program *Eurasia Competitiveness Programme* a program *Middle East and North Africa*). Tradičními poskytovateli dobrovolných příspěvků jsou dále Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky spolu s Ministerstvem vnitra České republiky a v roce 2009 také Ústav jaderného výzkumu. Celkem poskytla Česká republika za rok 2009 dobrovolné příspěvky ve výši více než 5,83 mil. Kč. Z dobrovolných prostředků bylo financováno také školení pro uživatele nové generace informačního systému OECD, které proběhlo ve dnech 14. - 15. 10. 2009 v Praze. Seminář proškolil 63 pracovníků státní správy, kteří se zabývají problematikou OECD. Ve spolupráci s Výborem OECD pro rozvojovou spolupráci (DAC) se konalo ve dnech 26. – 27. 11. 2009 školení o statistikách oficiální rozvojové pomoci (*Official Development Assistance, ODA*), jehož cílem bylo prezentovat statistiky a výkaznictví ODA podle standardů OECD.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky i nadále plnilo svoji roli gestora členství České republiky v OECD. Koordinace aktivit a klíčových pozic České republiky probíhala především v rámci *Pracovní skupiny pro spolupráci České republiky s OECD*, jejímiž členy jsou všechny ústřední orgány státní správy zapojené do činnosti OECD. Jedním z hlavních výstupů Pracovní skupiny byl materiál pro jednání vlády o instrumentech přijatých OECD v roce 2008 a o jejich implementaci v České republice. V rámci koordinačního úsilí se podařilo optimalizovat využití omezených finančních prostředků ministerstva zahraničních věcí i dalších resortů k podpoře vybraných domácích politik, fungování administrativy, vzdělanosti i zájmů ČR ve vztazích k nečlenským zemím [OECD](http://www.oecd.org) (www.oecd.org).

Světová obchodní organizace (WTO)

Cílem [WTO](#) je stanovit pravidla obchodu mezi členskými zeměmi, která přispějí ke zvýšení životního standardu, zajištění plné zaměstnanosti, vysokého a stále rostoucího objemu reálného příjmu, zvýšení produkce a obchodu zbožím a službami při umožnění optimálního užívání světových zdrojů v souladu s cílem trvale udržitelného rozvoje. V roce 2009 měla WTO 153 členů.

Své zájmy ve WTO a v celém komplexu obchodní politiky prosazovala Česká republika také v roce 2009 především prostřednictvím Evropské komise. Dělo se tak s ohledem na výlučné pravomoci Evropských společenství v této problematice. Stejně jako při přípravě společných stanovisek Evropské unie, využívala Česká republika především jednání Výboru 133, na sklonku roku přejmenovaného v souvislosti s přijetím Lisabonské smlouvy na *Výbor pro obchodní politiku*, a dalších orgánů Rady Evropské unie a Evropské komise nebo přímo v Ženevě přípravných koordinačních jednání pracovních orgánů WTO.

Česká republika je nadále považována za liberální stát se značnou podporou dosažení pokroku v urychlení liberalizace světového obchodu a dopracování jeho mnohostranných pravidel. Aktivně se v tomto duchu podílela na činnosti příslušných orgánů.

VII. Konference ministrů členských zemí WTO

Hlavní akcí WTO v roce 2009 bylo zasedání *7. Konference ministrů členských zemí WTO*, které se uskutečnilo ve dnech 30. 11. – 2. 12. 2009 v Ženevě. Zasedání nebylo tentokrát zamýšleno jako vyjednávací, spíše se jednalo o výměnu názorů na budoucí směřování WTO a vyslovení politické podpory dalšímu vyjednávání, zejména v oblasti *Rozvojového programu z Dauhá (DDA)*.

V průběhu Konference i řady doprovodných akcí byl především zdůrazňován apel na brzké ukončení rozvojového kola. Často také zaznělo tvrzení, že obchod nebyl příčinou krize, ale pomáhá překonávat její důsledky. Mnohostranný systém prokázal, že může sehrát v době krize pozitivní roli. Žádná členská země se neuchýlila k rozsáhlým jednostranným protekcionistickým opatřením a pro řešení konkrétních problémů je využíván *tzv. systém řešení sporů*. Pozitivně byla oceněna role WTO v zavedení *monitorovacího mechanismu*. Důležitým aspektem zmiňovaným ve vystoupeních byla také nutnost *sebereflexe WTO* a posílení role organizace v nových podmínkách po překonání krize. Zároveň byla

vyzdvihnuta důležitost systému *Aid for Trade* a pokračování monitorovací a analytické práce WTO.

V rámci pracovní části konference byla projednávána problematika regionálních obchodních dohod, *Aid for Trade* (rozvojová pomoc na posílení schopnosti obchodovat) a přístupových jednání států.

Za Evropskou unii promluvila na zahajovacím ceremoniálu komisařka pro obchod C. Ashtonová. Česká republika vystoupila na plenárním zasedání. Na závěr konference byly prezentovány tzv. závěry předsedy, které neformálně shrnuly výsledky proběhlé diskuse.

Boj s protekcíonismem

Hlavním mottem WTO se v roce 2009 stal boj s krizí, resp. boj proti protekcíonismu. Na půdě *Orgánu pro prověrky obchodních politik (TPRB)* tak byl čtvrtletně diskutován monitorovací seznam protekcíonistických opatření, která již členové WTO zavedli či hodlají zavést. Od listopadu 2008, kdy byl tento úkol v návaznosti na summit G20 ve Washingtonu TPRB uložen, byly projednány čtyři zprávy. Z poslední zprávy vyplynulo, že i přes určité negativní příklady nedošlo k rozsáhlému přijímání protekcíonistických opatření a že současná světová ekonomika je stejně otevřená, jako byla před krizí. To dokládá i skutečnost, že nově zavedená restriktivní opatření, která byla zavedena od října 2008, pokrývají dohromady méně než 1 % obchodní světové výměny.

Nicméně, jak uvádí zmíněná zpráva TPRB, některé státy, včetně členů skupiny G20, protekcíonistická opatření zavedly. První reakcí na krizi bylo zavedení tarifních a netarifních překážek obchodu na určité dovozy v některých státech. Také byl zaznamenán rostoucí objem státní pomoci pro určité sektory služeb a zpracovatelský průmysl, zejména ve vyspělých zemích. V nedávné době pak byl zaznamenán nárůst obchodních nápravných šetření, zejména u rychle se rozvíjejících ekonomik v podobě antidumpingových a ochrannářských opatření a u vyspělých zemí v podobě vyrovnávacích opatření.

Na druhou stranu celá řada členů WTO implementovala opatření směřující k otevření ekonomiky, a tím povzbudila expanzi svého obchodu a investic. Pozitivní efekt měly na jednu stranu nepochybně i obrovské finanční a stimulační balíčky, které jako prostředek v boji s krizí zavedly rozvinuté země a které pomohly zabránit dalšímu poklesu globální obchodní výměny.

Dosažení Dohody o banánech

Největším dosaženým úspěchem, při velmi mírném pokroku v jednání o liberalizaci zemědělských a nezemědělských výrobků v rámci pokračujících negociací o DDA, se v roce 2009 stalo sjednání a parafování *Dohody o banánech*, mj. i v souvislosti s otázkou eroze preferencí a tropických produktů.

Dosažením Dohody o banánech byl vyřešen nejdéle trvající spor na půdě WTO týkající se výše dovozního cla na dovoz banánů do Evropské unie z Ekvádoru, Guatemaly, Hondurasu a Mexika a diskrepance mezi režimy dovozů z těchto zemí a ze zemí Afriky, Karibiku a Tichomoří (AKT), které mohou do Evropské unie dovážet v rámci preferenční dohody s nulovou celní sazbou.

Základem návrhu *Ženevské dohody o obchodu s banány* předloženého Evropské komisi bylo snížení dovozního cla v průběhu 7 – 9 let (v závislosti na ukončení modalit DDA) ze 176 na 114 EUR/t. Na jednání Generální rady WTO dne 17. 11. 2009 zástupci zemí AKT podpořili uvedené řešení a přislíbili neuplatňovat žádné námitky během certifikačního procesu.

Dne 15. 12. 2009 došlo za účasti velvyslanců Evropské unie a latinskoamerických zemí v Ženevě k parafování *Ženevské dohody o obchodu s banány*. Současně i Evropská unie a USA parafovaly *Dohodu o ukončení vzájemného sporu ve WTO*.

Prověrka obchodní politiky EU a Zpráva o Aid for Trade 2009

V roce 2009 prošla Evropská společenství v pořadí již devátou prověrkou obchodní politiky, která se pravidelně uskutečňuje na půdě TPRB ve dvouletých intervalech.

Prověrka obchodní politiky Evropských společenství umožnila členům [WTO](#) lépe porozumět obchodní politice Evropské unie i dalším s obchodem souvisejícím politikám. Evropská unie provedla celou řadu obchodních reforem a byl oceněn závazek k mnohostrannému obchodnímu systému, včetně DDA, v němž je Evropská komise jedním z hlavních hráčů. Další pochvalu sklídila Evropská komise za poskytovanou technickou pomoc a nreciproční preference. Za dobrou lze dále považovat nízkou úroveň celních sazeb u průmyslových výrobků. Co se týče zemědělství, lze sice kladně hodnotit implementaci a reformu Společné zemědělské politiky Evropské unie, z hlediska obchodu je však

problematická poměrně vysoká úroveň nejen celní ochrany a domácích podpor, ale i vývozních subvencí. Zejména byly kritizovány v tomto roce obnovené subvence na mléčné výrobky. Z ekonomického hlediska se v kontextu globální ekonomické krize Evropské unii doporučuje další odstranění překážek v obchodu službami a liberalizace především v sektorech energetiky, poštovních, dopravních a telekomunikačních služeb.

Mezi významné události [WTO](#) v roce 2009 patří rovněž vydání *Druhé globální monitorovací zprávy o Aid for Trade (Aid for Trade Global Review 2009)*. Zpráva poskytla příležitost dát další impulz k plnění ambiciózního mandátu k problematice Aid for Trade dohodnuté na ministerské konferenci v Hongkongu v roce 2005, jehož cílem je pomoci rozvojovým zemím, zejména těm nejméně rozvinutým, vybudovat nabídkové kapacity a infrastrukturu, které jsou třeba pro čerpání výhod otevřeného obchodního systému a napojení na globální ekonomiku.

Zpráva hodnotí pokrok učiněný od první zprávy zveřejněné v listopadu 2007 v plnění čtyř klíčových cílů, kterými jsou: přechod k implementaci závazků; začlenění obchodu do národních a regionálních rozvojových strategií; zhodnocení účinnosti již vynaložené pomoci a udržení objemu toků finančních prostředků i v čase globální ekonomické krize. www.wto.org

Mezinárodní měnový fond (MMF)

Finanční krize vyvolala politický impulz, který otevřel novou etapu v historii [MMF](#). Londýnský summit G20 v dubnu 2009 potvrdil ústřední úlohu MMF při řešení globální finanční krize a zavázal se k zajištění dostatečných zdrojů tak, aby Fond mohl efektivně plnit svoji úlohu. Akcionáři zvýšili disponibilní zdroje z předkrizové úrovně 250 mld. USD na cca 770 mld. USD. K posílení globální likvidity byly uskutečněny všeobecná a speciální alokace SDR (*tzv. zvláštní práva čerpání*), které navýšily množství alokovaných SDR na 317 mld. USD. K ochraně nízkopříjmových zemí Fond podpořil finanční plán k mobilizaci dodatečných zdrojů na subvencování koncesního financování. Předmětem zájmu byl i finanční dohled, kde se posílí jeho multilaterální rozměr, zvýší provázanost s finančním sektorem a Fond vypracuje analýzu *tzv. exit strategy* z opatření přijatých v souvislosti s finanční krizí. Významnou změnou je i ustavení globálního systému včasného varování ve spolupráci s *FSB (Financial Stability Board)*.

Na říjnovém summitu G20 v Pittsburghu byly potvrzeny započaté reformní kroky a vedoucí představitelé nejvýznamnějších světových ekonomik se shodli na nutnosti dosáhnout zásadní reformy i v oblasti *governance*, která bude důležitá pro posílení legitimacy MMF. Reforma kvót je považována za klíčovou složku *governance*, protože původní reforma kvót z roku 2008 je většinou rozvojových zemí a tzv. nastupujících (rozvíjejících se ekonomik) hodnocena jako nedostatečná. Na základě shody členských zemí dojde k urychlení 14. všeobecné revize kvót, která by měla být ukončena do ledna roku 2011 s tím, že by jejím výsledkem mělo být výrazné navýšení hlasovací síly skupiny rozvojových a rozvíjejících se zemí.

Výroční zasedání MMF v Istanbulu začátkem října 2009 vytyčilo nejdůležitější oblasti, na které se v dalším období Fond zaměří. Mezi tyto oblasti patří revize mandátu, finanční role MMF a problematika *governance*. Česká republika se na výše uvedených reformách aktivně podílela.

V souladu s rozhodnutím Rady Evropské unie za předsednictví České republiky v 1. pololetí 2009 se členské státy Evropské unie rozhodly poskytnout MMF příspěvek ve výši 75 mld. EUR. Evropská unie následně svůj závazek posílila tak, aby její celkový příspěvek činil 35 % z celkového navýšení zdrojů MMF, což odráží přibližně její celkový podíl na hlasovací síle. Dne 2. 9. 2009 na jednání ECOFIN došlo k dohodě zvýšit příspěvek Evropské unie ze 75 mld. EUR na 125 mld. EUR (175 mld. USD). Toto rozhodnutí bylo následně schváleno na zasedání Rady Evropské unie dne 17. 9. 2009.

Dne 27. 7. 2009 vláda České republiky schválila přistoupení k všeobecné alokaci zvláštních práv čerpání, v jejímž rámci Česká republika následně obdržela 780 mil. SDR.

Současná bilaterální spolupráce mezi Českou republikou a MMF probíhá zejména formou každoročních pravidelných misí MMF v České republice, které se uskutečňují v souladu s čl. IV Dohody MMF. Jejich výsledkem jsou doporučení pro hospodářskou politiku vlád a hodnocení vývoje za předcházející období v oblasti fiskální a měnové, vývoje finančního sektoru a průběhu strukturálních změn. Příští mise MMF se uskuteční na začátku roku 2010. www.imf.org

Skupina Světové banky (SB)

Rok 2009 byl ovlivněn globální ekonomickou krizí. Hlavními tématy se stala role [SB](#) v globální ekonomické krizi a kapitálová vybavenost SB. Komuniké z jarního zasedání DC (*Development Committee*) v roce 2009 podpořilo navýšení kapacity půjček *IBRD* (*International Bank for Reconstruction and Development*) až na 100 mld. USD v následujících třech letech. Projekce poskytnutých prostředků během prvního roku krize však již nyní překračuje stanovený rámec 100 mld. USD a po odeznění krize hrozí snížení finanční kapacity IBRD pro úspěšný boj s předpokládanými potřebami globálního rozvoje. Je proto potřeba zajistit dostatečné množství prostředků, aby se po krizi objem ročních půjček mohl udržet alespoň na předkrizové úrovni.

První polovina roku 2009 byla pro Českou republiku důležitá zejména z hlediska předsednictví České republiky v Radě Evropské unie, kdy řídila schůzky zástupců evropských zemí ve SB, a následně koordinovala společná stanoviska evropských výkonných ředitelů (včetně výkonných ředitelů Švýcarska a Norska) na jednání Rady výkonných ředitelů MMF.

Významná změna týkající se zastoupení České republiky v MMF a SB proběhla v polovině roku 2009. Mezi guvernéry SB a MMF České republiky a Slovenské republiky byla uzavřena dohoda o společném zastupování v rámci těchto bretonwoodských institucí s tím, že Česká republika zastupuje od 1. 7. 2009 do 30. 6. 2013 zájmy obou zemí ve SB a Slovenská republika zastupuje zájmy obou zemí v MMF.

Po graduaci České republiky z operací SB již není Česká republika oprávněna čerpat od SB úvěry, naopak se očekává postupné navyšování účasti České republiky na rozvojové pomoci, a to jak multilaterální, tak i bilaterální. Také období, kdy Česká republika mohla bezplatně čerpat od SB *tzv. technickou asistenci* (poradenský servis poskytovaný prostřednictvím vlastních i externích odborníků), již skončilo. Nyní již probíhá technická asistence na placené bázi. V roce 2009 probíhala technická asistence v oblastech daní, remitencí a migrace.

Kromě placené technické spolupráce bude SB dále očekávat aktivnější přístup České republiky při naplnění své role partnera v oblasti rozvojové spolupráce. Na prvním místě samozřejmě půjde o aktivní finanční účast v různých iniciativách SB. www.worldbank.org

Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD)

Svou graduací v [EBRD](#) se Česká republika zařadila mezi státy s rozvinutou ekonomikou, které již nepotřebují služby EBRD. Uznání (graduace) členské země za vyspělý stát tak významnou mezinárodní finanční institucí, jakou je EBRD, je vnímáno jako důležitá zpráva pro zahraniční investory.

Po završení procesu graduace České republiky v EBRD koncem roku 2007 již Banka neinvestuje do nových projektů na území České republiky, a to ani v rámci regionálních projektů. Existující projekty dobehnou v souladu se smluvními závazky, z čehož vyplývá, že EBRD bude mít ještě řadu let aktivní investice v České republice, a to jak přímé, tak nepřímé, například prostřednictvím investičních fondů, do nichž banka investovala.

EBRD je připravena i nadále podporovat investice českých firem v zemích, které přijímají pomoc Banky (tzn. na atraktivních rozvíjejících se trzích zemí střední/východní Evropy a Střední Asie, které prošly či procházejí transformačním procesem). V rámci České republiky proto ministerstvo financí úzce spolupracuje s dalšími institucemi (CzechTrade, Hospodářská komora České republiky, Svaz průmyslu a dopravy České republiky) při identifikaci mechanismů na podporu exportu českých subjektů do těchto teritorií.

Česká republika se završením procesu graduace stala v rámci EBRD dárcovskou zemí, přičemž si již za svého relativně krátkého donorského působení vybudovala respektované postavení a získala pověst aktivního partnera. Česká republika je zapojena do donorských aktivit např. v rámci *Jednotného Evropského Fondu zemí západního Balkánu (European Western Balkans Joint Fund)* částkou 2 mil. EUR. Dále vláda České republiky v roce 2007 odsouhlasila vytvoření tzv. *Českého donorského fondu technické spolupráce (Czech Republic – ODA Technical Cooperation Fund)*. Celkový příspěvek České republiky do tohoto fondu činí 3 mil. EUR, přičemž prostředky Fondu jsou oprávněny čerpat výhradně české subjekty. Smyslem vázaného fondu je posílit a upevnit obchodní vazby českých subjektů s partnerskými zeměmi s tím, že projekty povzbudí investiční a exportní činnost do transformujících se zemí, a přispějí tak k jejich přechodu na tržní hospodářství. Fond je zaměřen na Balkán a transformující se země Evropy a Střední Asie, sektorově přitom není omezen. Pomoc je poskytována formou technické asistence a poradenství. www.ebrd.com

Rozvojová banka Rady Evropy (CEB)

[CEB](#), která do 1. 11. 1999 nesla název *Fond sociálního rozvoje Rady Evropy*, byla založena v roce 1956. V současné době má 40 akcionářů – většinu členských zemí Rady Evropy; je přiřčleněna k Radě Evropy a podléhá její pravomoci. CEB je právně a finančně samostatná a představuje hlavní nástroj politiky solidarity rozvíjené Radou Evropy. Česká republika je členem CEB od 12. 2. 1999.

Prioritním cílem CEB je napomáhat řešení sociálních problémů v členských zemích, především v oblasti pomoci uprchlíkům, přistěhovalcům a obětem přírodních nebo ekologických katastrof. CEB poskytuje úvěry zejména na projekty na vytváření a ochranu pracovních míst v malých a středních podnicích, na výstavbu sociálních bytů, na sociální infrastrukturu, na projekty na ochranu životního prostředí, na podporu vzdělávání a zdraví, zlepšení kvality životního podmínek ve znevýhodněných městských a venkovských oblastech a ochranu kulturního dědictví (včetně restaurování historických památek). Česká republika zatím o žádný úvěr přímo pro stát u této banky nežádala; CEB doposud poskytla dva úvěry pro soukromý sektor v České republice v celkové výši 40 mil. EUR.

V roce 2009 se CEB zapojila do programu *Western Balkans Investment Framework*, a to investicemi ve střední a jihovýchodní Evropě ve výši cca 10 mld. EUR. Byl rovněž schválen plán rozvoje CEB na období 2010 – 2014, který mj. navyšuje úvěrový cíl o 15 % oproti období 2005 – 2009 především v oblasti infrastruktury bydlení, vzdělání, zdraví a regionální infrastruktury a posiluje spolupráci s Evropskou unií. www.coebank.org

Mezinárodní banka hospodářské spolupráce (MBHS)

[MBHS](#) byla založena vládami členských států RVHP v roce 1963. Současnými vlastníky banky je devět států: Ruská federace, Česká republika, Polsko, Bulharsko, Rumunsko, Slovensko, Kuba, Mongolsko a Vietnam.

Hlavním důvodem pro vznik této banky bylo zajištění mnohostranného zúčtování vzájemných dodávek zboží a služeb pro členské státy. Avšak vzhledem k tomu, že od roku 1991 přešly státy RVHP na tržní formy obchodování, bylo mnohostranné zúčtování fakticky ukončeno, a MBHS tím ztratila hlavní náplň své činnosti. Členské státy se rozhodly pro zachování MBHS s tím, že je nutné zásadně postavit její základní cíle a aktivity na přísně komerční základy.

Kritickou finanční situací, do které se banka dostala na počátku 90. let, byla však paralyzována její další běžná činnost. Neschopnost některých členských zemí splácet úvěry přijaté od MBHS způsobila, že rovněž banka nebyla s to dostát svým závazkům vůči západním věřitelům a ocitla se v platební neschopnosti. Většina dlužnických zemí v minulých letech své závazky splatila, doposud však zůstává neuhrazen dluh Kuby. Ruská strana vypořádala svůj dluh koncem roku 2007. Tento krok byl významný pro ozdravení finanční situace banky. V současné době členské země usilují o restrukturalizaci a transformaci MBHS a MIB v jedinou *Mezinárodní rozvojovou banku* (www.ibec.ru)

Mezinárodní investiční banka (MIB)

MIB byla založena vládami členských států RVHP v roce 1970. V současné době je vlastněna osmi státy – Ruskou federací, Českou republikou, Bulharskem, Rumunskem, Slovenskem, Kubou, Mongolskem a Vietnamem.

Hlavní činností MIB bylo poskytování dlouhodobých úvěrů na výstavbu velkých investičních akcí prováděných zpravidla za účasti více členských států. Po zrušení RVHP a změně principů zahraničního obchodu mezi členskými státy začala příprava transformace banky na finanční instituci, jejíž činnost by odpovídala ekonomickým zájmům vlastníků v nových podmínkách.

Na počátku 90. let se banka dostala do finančních potíží v důsledku neuhrazených závazků některých členských zemí, avšak její pohledávky byly dlužníky, s výjimkou Kuby, postupně vypořádány. V roce 2004 došlo k úplnému narovnání finančních vztahů MIB s Ruskou federací, a bance se tak podařilo obnovit svoji finanční rovnováhu.

Pozitivní změny ve finanční situaci MIB vytvořily předpoklad pro plnou revitalizaci a postupný rozvoj její činnosti. V současné době MIB rozšiřuje svoje úvěrové aktivity, přešla na mezinárodní standardy výkaznictví a účetnictví a usiluje o transformaci veškeré své bankovní činnosti na úroveň srovnatelnou s mezinárodní praxí. Zároveň byl zahájen proces zaměřený na restrukturalizaci a transformaci MBHS a MIB v jedinou *Mezinárodní rozvojovou banku*. Tento proces by měl být završen v letech 2010 – 2011. www.iibbank.com

Členství ČR v některých dalších mezinárodních organizacích

Evropská organizace pro jaderný výzkum (CERN)

V roce 2009 se podařilo dokončit opravu a související úpravy unikátního vědeckého zařízení v CERN – urychlovače vstřícných svazků (*LHC – Large Hadron Collider*). V rámci procesu postupného zprovoznění LHC došlo k úspěšnému zavedení svazku částic do LHC a uskutečnění prvních srážek částic v interakční oblasti jednotlivých experimentů. Krátkodobě byla dosažena rekordní energie kolidujících částic, tato energie se bude dále postupně zvyšovat. Ověřeny byly i funkce detektorů všech připravených experimentů: ALICE, ATLAS, CMS, LHCb, LHCf a TOTEM.

Další významnou událostí v CERN v roce 2009 bylo vědecké symposium na téma *Od PS (Proton Synchrotron) k LHC – 50 let fyziky vysokých energií*, které se uskutečnilo ve dnech 3. – 4. 12. 2009 a na němž se sešlo 13 laureátů Nobelovy ceny za fyziku. Hlavní otázky diskutované v rámci symposia se zejména týkaly vývoje ve fyzice elementárních částic za posledních 50 let i do budoucna, urychlovačů i současných a budoucích výzev v tomto širokém vědním oboru.

Spolupráce s CERN se v roce 2009 účastnilo přes 400 pracovníků a studentů z 15 institucí Akademie věd České republiky a vysokých škol. Podíleli se na cca 120 odborných publikacích a 90 referátech na mezinárodních konferencích.

Rozpočet CERN činil v roce 2009 přes 1000 mil. CHF. Příspěvek České republiky v něm představuje asi 1 %. Pro dosažení co nejvyšší míry návratnosti tohoto příspěvku lze využít veřejných zakázek vypisovaných CERN na průmyslové dodávky z členských států do CERN, na servisní a průmyslové služby, náhradní díly apod. Kontrakty, které se podařilo získat českému průmyslu, zahrnovaly např. dodávky nosníků pro detektor CMS, dodávky vysokonapěťových zdrojů pro experiment ATLAS ad. Česká republika se také podílela na vývoji a využití osmi ze 34 špičkových technologií v CERN, které mají významné aplikace i mimo základní výzkum v oboru fyziky elementárních částic a vysokých energií, zejména v diagnostice a léčbě nádorových onemocnění a rovněž při vytváření počítačové a informační sítě GRID, která umožňuje přístup prakticky ke všem zdrojům informací na světě a současně využívá volnou kapacitu na síť napojených počítačů. www.cern.ch

Spojený ústav jaderných výzkumů (SÚJV)

V rámci plnění vědecko-výzkumných úkolů souvisejících s členstvím České republiky ve Spojeném ústavu jaderných výzkumů (SÚJV, Dubna, RF) se v roce 2009 uskutečnilo v SÚJV 71 krátkodobých a sedm tříměsíčních pobytů pracovníků ze čtyř akademických ústavů a čtyř vysokoškolských pracovišť z České republiky. Na dlouhodobých pobytech v SÚJV je 12 pracovníků. Zároveň byly v ústavech Akademie věd České republiky (Ústav jaderné fyziky v Řeži, Geologický ústav, Ústav makromolekulární chemie a Fyzikální ústav v Praze) či na vědecko-výzkumných pracovištích vysokých škol (Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy, Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská, Fakulta strojní a Ústav technické a experimentální fyziky Českého vysokého učení technického) zorganizovány krátkodobé či dlouhodobé pobyty pro pracovníky z SÚJV Dubna a z Ruské federace (v návaznosti na spolupráci České republiky se SÚJV).

Těžištěm spolupráce České republiky se SÚJV jsou nadále dlouhodobé společné cílové projekty (v roce 2009 šlo o 50 projektů s celkovým finančním objemem ve výši 320 tis. USD z členského příspěvku České republiky v SÚJV), podléhající odborné oponentuře jak při jejich zadávání, tak při každoročním hodnocení dosažených výsledků. V roce 2009 byly výsledky spolupráce s SÚJV shrnuty do více než 48 publikovaných společných prací v mezinárodních časopisech a více než 33 příspěvků na mezinárodních konferencích, symposiích a pracovních setkáních.

V roce 2009 pokračovala v rámci spolupráce s SÚJV účast českých pracovníků na řadě experimentů s jinými mezinárodními vědeckými pracovišti (v Německu, Francii, Itálii, USA aj.), stejně jako na zpracování výsledků různých experimentů.

Ve spolupráci se SÚJV se v České republice v roce 2009 uskutečnilo sedm mezinárodních konferencí, symposií či škol a pracovních porad a současně pokračovala dlouhodobá spolupráce mezi vysokými školami v České republice a SÚJV Dubna v pedagogické oblasti (letní praxe v SÚJV, mezinárodní škola moderní matematické fyziky či mezinárodní letní škola *Nuclear Physics Methods and Accelerators in Biology and Medicine*).

V roce 2009 bylo v SÚJV dokončeno nové experimentální zařízení IREN. V souladu se sedmiletým plánem rozvoje SÚJV je dále plánováno dokončení modernizace Nuklotronu a vybudování navazujícího urychlovače NICA typu „collider“. Zároveň by měl být

vybudován cyklotronový komplex DRIBs-III a dokončena rekonstrukce reaktoru IBR-2M. Další činností SÚJV v roce 2009 byla pomoc při budování experimentální základny při univerzitě v Astaně v Kazachstánu. Některé části zařízení pro tuto základnu byly dodány firmou Vakuum Praha, která si již v minulosti získala reputaci svými dodávkami do SÚJV, a v důsledku toho se jí podařilo získat zakázky i v dalších členských zemích SÚJV.

Mezinárodní agentura pro obnovitelnou energii (IRENA)

Návrh na zřízení *Mezinárodní agentury pro obnovitelnou energii* byl iniciován Spolkovou republikou Německo, která v březnu 2008 tento projekt prezentovala vybraným státům mezinárodního společenství. Dne 26. 1. 2009 se v Bonnu v SRN konala *Zakládající konference agentury IRENA*, které se zúčastnilo 124 delegací států, Evropských společenství a mezinárodních organizací. Na *Zakládající konferenci* byl otevřen k podpisu *Statut IRENA*, jehož signatáři se během této konference stalo 75 států. Do doby vstupu Statutu IRENA v platnost bude veškeré aktivity spojené se založením IRENA řídit *Přípravná komise pro IRENA*.

Hlavním cílem IRENA je podpora rozšíření a udržitelného využívání všech forem obnovitelných zdrojů energie pomocí systematizace a monitoringu současných způsobů využívání těchto zdrojů, včetně politických nástrojů, investičních nástrojů, nejlepších technologií, dostupných technologií atd. Mezi cíle IRENA dále patří výměna informací, konzultační činnost a asistence pro národní i regionální vlády i pro komunální instituce členských států, asistence při vyhledávání zdrojů financování, školicí i výcvikové aktivity a podpora transferu technologií a *know-how* do rozvojových zemí s cílem napomoci rychlému uvádění obnovitelných zdrojů energie do provozu. Své aktivity by měla IRENA účinně koordinovat se stávajícími institucemi, zabývajícími se obnovitelnými zdroji energie (např. s Mezinárodní energetickou agenturou - IEA) a být s nimi komplementární.

Dne 30. 11. 2009 schválila vláda České republiky návrh na sjednání Statutu IRENA, na jehož základě Česká republika dne 6. 1. 2010 podepsala Statut IRENA a stala se 140. zakládajícím členem této mezinárodní organizace. www.irena.org

Evropská konference pro civilní letectví (ECAC)

Působení Evropské konference pro civilní letectví (ECAC) se rovněž v roce 2009 soustředovalo zejména na zajišťování spolupráce této mezinárodní vládní organizace s celoevropskou působností s ostatními organizacemi v oblasti letecké dopravy s celosvětovým vlivem. Hlavním cílem ECAC zůstává podpora udržitelného, bezpečného a účinného rozvoje evropského leteckého systému za pomoci harmonizace politik a postupů v členských státech ECAC.

V roce 2009 byla ukončena činnost Sdružených leteckých úřadů (JAA), tj. přidruženého orgánu ECAC, přičemž veškeré činnosti JAA přešly do věcné působnosti a kompetencí Evropské agentury pro bezpečnost letectví. Mezi leteckými orgány nečlenských států Evropské unie, které jsou členy ECAC, byly uzavřeny dohody o spolupráci s Evropskou agenturou pro bezpečnost letectví, aby byla i nadále zachována vysoká úroveň bezpečnosti letecké dopravy.

Za aktivního přispění České republiky působila ECAC i nadále ve sféře ochrany civilního letectví před protiprávními činy, zejména s cílem zabránit závažným rozdílům mezi regulačním rámcem členských států Evropské unie a těch států ECAC, které nejsou členy Evropské unie. ECAC v roce 2009 pokračovala v dialogu s leteckými úřady USA o další konvergenci harmonizačních opatření v oblasti letecké dopravy (ve spolupráci s Evropskou unií). Významné aktivity ECAC jsou též v oblasti ochrany životního prostředí, usnadňování letecké dopravy a prosazování reformy Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO). Právě za přispění jednotného postupu členských států ECAC byl např. v roce 2009 zvolen novým generálním tajemníkem ICAO R. Benjamin (Francie). www.ecac-ceac.org

Evropská organizace pro bezpečnost leteckého provozu (EUROCONTROL)

Tato mezinárodní organizace s 38 členskými státy má jako primární cíl rozvoj stejnorodého panevropského systému uspořádání letového provozu.

[EUROCONTROL](#) v roce 2009 vytvářel, koordinoval a plánoval realizaci všech navrhovaných strategií při poskytování letových provozních služeb v evropském vzdušném prostoru a s tím souvisejících akčních plánů. Tyto aktivity probíhaly v úzké spolupráci se státními správami členských států, které jsou pověřeny za odpovědnost v oblasti civilního letectví, s poskytovateli letových provozních služeb, civilními i vojenskými uživateli vzdušného prostoru, průmyslovými partnery a jinými evropskými institucemi.

Ve vztahu k České republice byla významná činnost v oblasti pokračování spolupráce při vytváření funkčního vzdušného bloku v oblasti střední Evropy (FAB CE), který nahradí dohodu CEATS (*Dohoda o zřízení a provozování letových provozních služeb a zařízení organizací EUROCONTROL ve společném střeoevropském oblastním středisku řízení v horním vzdušném prostoru*).

EUROCONTROL v neposlední řadě v roce 2009 zaznamenal významné organizační i personální změny, které jsou cíleny pro zvyšování efektivity práce agentury a které vyplývají z nového rozhodování generálního ředitele agentury D. McMillana (Velká Británie). www.eurocontrol.int

Mezinárodní dopravní fórum (ITF)

Ve dnech 26. – 29. 5. 2009 se v Lipsku konalo pravidelné zasedání *Mezinárodního dopravního fóra* na úrovni ministrů dopravy. Fórum bylo věnováno tématu *Doprava pro globální ekonomiku – výzvy a možnosti v době hospodářské krize*. Součástí tohoto fóra bylo ministerské zasedání, které se zabývalo tématem *Doprava a krize – dopady v oblasti sociální, ekonomické a životního prostředí*. Českou delegaci vedl ministr dopravy G. Slamečka. www.internationaltransportforum.org

Mezinárodní úřad pro výstavnictví (BIE)

[BIE](#) se řídí *Úmluvou o mezinárodní výstavách (Paříž, 22. 11. 1928)*. Úmluva obecně upravuje organizaci mezinárodních výstav, reguluje frekvenci jejich pořádání a stanovuje

záruky a zařízení, které je pořádající země povinna nabídnout účastníkům. Svým charakterem je BIE mezinárodní vládní organizací. Výstavy schválené BIE nemají komerční charakter.

Česká republika byla na 146. zasedání Valného shromáždění BIE (Paříž, 24. 11. 2009) zvolena do *Výkonného výboru* na období 2009 – 2011.

Dominantními aktivitami BIE jsou světové výstavy EXPO. Česká republika již dokončuje svoji přípravu k účasti na EXPO Šanghaj 2010. Český pavilon je v současné době propagován mezi nejlepšími stavěnými pavilony (www.czexpo.com). Česká republika též úspěšně kandidovala za člena *Řídícího výboru EXPO 2010*. Další výstavy EXPO se uskuteční v roce 2012 v Yeosu (Korejská republika) a v roce 2015 v Miláně (Itálie). www.bie-paris.org

Mezinárodní velrybářská komise

Ve dnech 28. 5. – 26. 6. 2009 se ve Funchalu uskutečnilo *61. zasedání Mezinárodní velrybářské komise (IWC)* zřízené na základě *Mezinárodní úmluvy o regulaci velrybářství (ICWR)*. Plenárnímu zasedání IWC předcházela jednání vědeckého výboru, dalších výborů a podvýborů IWC a pracovních skupin. Českou delegaci vedla komisařka IWC P. Hýčová z Ministerstva životního prostředí České republiky. Česká republika na zasedání zajišťovala koordinaci pozic Evropské unie.

Jednáním IWC i koordinacím Evropské unie dominovaly dva problémy: budoucnost ICWR a požadavek Dánska na navýšení kvóty na lov velryb pro obživu místních obyvatel Grónska. Letošní zasedání probíhalo v atmosféře snahy o dosažení kompromisního řešení o budoucnosti ICWR. Kromě návrhu Dánska na navýšení kvót pro Grónsko nebyly předloženy žádné kontroverzní návrhy. Přestože nebyl splněn úkol malé pracovní skupiny připravit balíček či balíčky řešení budoucnosti IWC, pokrok, který byl na těchto jednáních učiněn, je významný. Dává naději, že se proces podaří na příštím výročním zasedání dokončit. www.iwcoffice.org

7. Mezinárodněprávní dimenze zahraniční politiky ČR

Prioritou české zahraniční politiky v roce 2009 v dané oblasti bylo zabezpečení úspěšného předsednictví České republiky v Radě Evropské unie. Zástupci Ministerstva zahraničních věcí České republiky předsedali zasedáním pracovní skupiny *Rady Evropské unie pro mezinárodní právo veřejné (COJUR)*. Kromě obvyklých bodů této pracovní skupiny jako např. výměna názorů k současným otázkám mezinárodního práva, kde v roce 2009 dominovala otázka implementace protiteroristických sankcí Rady bezpečnosti OSN po rozsudku Evropského soudního dvora ve věci Kadi a Nadace Al Barakaat v roce 2008 a právní aspekty boje proti pirátství, jakož i příprava dialogu právních poradců na mezinárodní právo Evropské unie a USA, který se již tradičně konal na okraj zasedání právních poradců Rady Evropy (CAHDI) v březnu 2009 ve Štrasburku a zasedání 6. výboru VS OSN v říjnu 2009 v New Yorku, iniciovalo české předsednictví ve spolupráci s Mezinárodním výborem Červeného kříže (ICRC) téma posílení implementace Obecných zásad Evropské unie na podporu dodržování mezinárodního humanitárního práva (*tzv. EU Guidelines*), přijatých Radou Evropské unie v roce 2005.

K této otázce uspořádalo české předsednictví zvláštní neformální zasedání COJUR v Praze v březnu 2009, z něž vzešly podněty a doporučení realizované následným švédským předsednictvím (aktualizace *EU Guidelines* přijatá Radou Evropské unie v prosinci 2009, jejich prosazování v politickém dialogu Evropské unie se třetími zeměmi nebo prostřednictvím demarší vyzývajících třetí země k dodržování mezinárodního humanitárního práva a lidských práv během konfliktů, šíření povědomí o *EU Guidelines* v jiných pracovních skupinách Rady Evropské unie a dalších grémiích a jejich naplňování během operací Evropské unie v rámci Společné zahraniční a bezpečnostní politiky). Za účelem koordinace aktivit předsednictví Evropské unie s ICRC v otázce mezinárodního humanitárního práva pozvalo Ministerstvo zahraničních věcí České republiky v lednu 2009 předsedu ICRC J. Kellenberga k návštěvě Prahy a v červnu 2009 uspořádalo v Bruselu spolu s ICRC workshop pro členské státy Evropské unie k výkladové směrnici ICRC o institutu přímé účasti na nepřátelství a k dodržování mezinárodního humanitárního práva během konfliktu v Gaze na přelomu roku 2008 a 2009.

Podpora mezinárodního humanitárního práva tak byla hlavní prioritou českého předsednictví v rámci mezinárodního práva. Mimo to, nad rámec českého předsednictví

přijalo Ministerstvo zahraničních věcí České republiky záštitu a účastnilo se konference [Mezinárodní humanitární právo – 60. výročí Ženevských úmluv z roku 1949](#) , která se uskutečnila k připomenutí těchto nejvýznamnějších smluvních dokumentů dne 13. 11. 2009 na Právnické fakultě Univerzity Karlovy.

Důležitým prvkem podpory šíření respektu práva lidských práv a humanitárního práva, vlády práva a principu dobrého vládnutí, které patří mezi základní pilíře české zahraniční politiky, bylo v roce 2009 mezinárodní trestní soudnictví a jeho úloha při potlačování nejzávažnějších zločinů. Ministerstvo zahraničních věcí ve spolupráci s ministerstvem spravedlnosti v roce 2009 úspěšně dokončilo ratifikační proces *Římského statutu Mezinárodního trestního soudu*, ratifikační listina byla předána generálnímu tajemníkovi OSN dne 21. 7. 2009. Česká republika se stala 110. smluvní stranou této důležité mezinárodní smlouvy dne 1. 10. 2009. Důsledkem toho se Česká republika zúčastnila již jako plnoprávný člen podzimního [Shromáždění smluvních stran, které se konalo ve dnech 18. – 26. 11. 2009 v Haagu](#). Ministerstvo zahraničních věcí pokračovalo v přípravách pozice ke zločinu agrese a jiným navrženým změnám Římského statutu, které budou projednávány na revizní konferenci ve dnech 31. 5. – 11. 6. 2010 v ugandské Kampale. I z těchto důvodů byla dne 14. 12. 2009 ministerstvem zahraničních věcí uspořádána panelová diskuze na téma role mezinárodního trestního soudnictví za účasti předních soudců, žalobců a akademiků.

Podporu mezinárodnímu trestnímu soudnictví prokazují i dobrovolné příspěvky, které Ministerstvo zahraničních věcí České republiky poskytlo v roce 2009 v celkové výši 703 870 Kč na činnost mezinárodních trestních tribunálů (Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii, Mezinárodní trestní tribunál pro Rwandu, Zvláštní soud pro Sierra Leone, Zvláštní tribunál pro Libanon).

Česká republika se dále aktivně zapojila do řízení před Mezinárodním soudním dvorem ve věci souladnosti jednostranného vyhlášení nezávislosti dočasnými institucemi samosprávy Kosova s mezinárodním právem. O vydání poradního posudku požádal Mezinárodní soudní dvůr generální tajemník OSN dne 9. 10. 2008 na základě rozhodnutí Valného shromáždění OSN (A/RES/63/3). Pro přijetí rezoluce hlasovalo 77 států, šest států bylo proti a 74 států se zdrželo hlasování. Česká republika se zdržela hlasování. Soud stanovil termín 17. 4. 2009 pro předložení písemných vyjádření k otázce. Česká republika byla vůbec prvním státem, který dne 14. 4. 2009 na základě rozhodnutí ministra zahraničních věcí

předložil své písemné stanovisko, v němž potvrdil, že jednostranná deklarace nezávislosti vyhlášená dočasnými institucemi samosprávy Kosova neporušuje žádné pravidlo mezinárodního práva. Pokud se jedná o další fáze řízení před Mezinárodním soudním dvorem, možnosti reagovat na vyjádření jiných států v červenci 2009 Česká republika nevyužila, ústního slyšení před Mezinárodním soudním dvorem v prosinci 2009 se již také nezúčastnila.

Česká republika sledovala nadále v roce 2009 práci Komise pro mezinárodní právo. V rámci 6. výboru Valního shromáždění OSN byla za Českou republiku prezentována stanoviska ke Zprávě o činnosti Komise pro mezinárodní právo, a to k problematice odpovědnosti mezinárodních organizací a k výhradám k mezinárodním smlouvám a vyhoštění cizinců a k ochraně osob při katastrofách a sdíleným přírodním zdrojům

Ministerstvo zahraničních věcí se v průběhu roku 2009 také velmi intenzivně věnovalo tématu rozsahu a aplikace univerzální jurisdikce. Z důvodu obavy některých afrických států ze zneužívání principu univerzální jurisdikce ze strany některých členských států Evropské unie ustavila ministerská Trojka Evropská unie – Africká unie v listopadu 2008 společnou technickou *ad hoc* expertní skupinu s mandátem vyjasnit chápání univerzální jurisdikce ze strany Evropské unie a Africké unie. Výsledkem je expertní zpráva ze dne 16. 4. 2009 (dokument Rady Evropské unie, [8672/1/09](#)). Paralelně probíhala diskuze na půdě OSN, která vyústila v přijetí rezoluce Valného shromáždění ze dne 16. 12. 2009 ([A/RES/64/117](#)), která vyzývá členské státy OSN k podání informací o rozsahu a aplikaci univerzální jurisdikce ve vnitrostátním právu do konce dubna 2010.

Česká republika se přihlásila v roce 2009, podobně jako v minulých letech, konkrétními příspěvky k *Týdnu mezinárodního práva* pořádaného tradičně OSN. Při této příležitosti v září 2009 uložila ratifikační listinu k Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením, která doplňuje stávajících sedm základních lidskoprávních úmluv OSN. Dnem 28. 10. 2009 vstoupila tato Úmluva pro Českou republiku v platnost.

Výrazná pozornost byla věnována otázkám mezinárodního smluvního práva ve vztahu k reformám Evropského soudu pro lidská práva. Za tím účelem byl již dříve přijat [Protokol č. 14 o ochraně lidských práv a základních svobod](#), jehož cílem je zjednodušit řízení před Soudem, a ulehčit mu tak při zvyšujícím se náporu stížností, které není schopen včas vyřizovat. Ruská federace jako jediná členská země Rady Evropy ani v roce 2009 neratifikovala Protokol. Patovou situaci se v květnu 2009 rozhodl Výbor ministrů částečně

řešit tím, že ostatním zemím bylo umožněno uvést vybraná ustanovení Protokolu č. 14 v život buď jejich předběžným prováděním nebo ratifikací/předběžným prováděním nového Protokolu č. 14 bis, který tato vybraná ustanovení převzal. Česká republika se podílela v rámci českého předsednictví na přípravě a řešení této situace, nyní připravuje projednání a schválení podpisu Protokolu 14bis s výhradou ratifikace a předběžným prováděním.

Česká republika se v roce 2009 aktivně angažovala v oblasti kosmického práva. Světově uznávaný odborník na kosmické právo prof. V. Kopal, který byl na léta 2008 – 2010 zvolen předsedou právního podvýboru Výboru OSN pro mírové využívání kosmického prostoru (COPUOS), vedl jednání 48. zasedání právního podvýboru, které se konalo ve Vídni ve dnech 23. 3. – 3. 4. 2009. Z hlavních bodů projednávané agendy zmiňujeme bod *Obecná výměna informací o národním kosmickém zákonodárství* nebo problematiku Statusu a aplikace pěti kosmických smluv OSN, v níž bylo zejména jednáno o dokumentu předloženém smluvními státy *Dohody o Měsíci*. Vcelku průběh 48. zasedání potvrdil oživení zájmu členských států o rozvoj tohoto oboru a posílení efektivity práce Právního podvýboru COPUOS v posledních letech.

Ve dnech 6. – 17. 4. 2009 se v americkém Baltimoru konalo *32. poradní shromáždění ke Smlouvě o Antarktidě*. Jedná se o pravidelné setkání zástupců smluvních stran Smlouvy o Antarktidě, které se koná za účelem výměny informací a konzultování o otázkách Antarktidy, které představují obecný zájem. Informační povinnost České republiky, která vyplývá ze Smlouvy o Antarktidě a navazujících norem, je od roku 2010 plněna nově pomocí systému EIES s cílem usnadnit informační povinnost smluvních stran Smlouvy o Antarktidě. Informační povinnost České republiky za rok 2009 tak byla splněna namísto rozesílání nót ostatním smluvním stranám (46) vložením dat do systému EIES a jejich zpřístupněním.

Rovněž v roce 2009 pokračovaly příslušné resorty ve sjednávání dalších mezinárodních smluvních dokumentů prezidentské a vládní povahy, jež je výrazem rozvoje a posilování spolupráce s jinými státy v nejrůznějších oblastech.

S několika málo zbývajících státy byla řešena otázka sukcese do smluv uzavřených v období existence Československa (1918 – 1992). V roce 2009 usilovala česká strana o dokončení jednání s Afghánistánem. Nově byla zahájena jednání s Kosovem a s Černou Horou.

Česká republika je povinna na základě článku 307 Smlouvy o založení Evropského společenství uvést všechny své mezinárodněprávní závazky do souladu s právem ES/EU. Ministerstvo zahraničních věcí proto v červnu roku 2005 zahájilo proces renegociace dohod o podpoře a ochraně investic mezi Českou republikou a nečlenskými státy Evropské unie. Povinnost renegociace nebo ukončení platnosti se k 1. 1. 2010 týká ještě 24 investičních dohod. V roce 2009 vstoupily v platnost protokoly o změně investičních dohod s Rumunskem a Vietnamem a podepsány byly takové protokoly s Bosnou a Hercegovinou, Guatemalou, Kanadou, Jordánskem, Makedonií/FYROM, Uruguayí a Uzbekistánem. Expertně projednány a k podpisu připraveny byly protokoly s Marokem a Tureckem. Dále byly během roku 2009 podepsány nově sjednané investiční dohody s Gruzií a Saúdskou Arábií a v platnost vstoupily investiční dohody s Bahrajnem, Jemenem, Kambodžou a Sýrií.

Naproti tomu vstupem České republiky do Evropské unie ztratily v převážné míře své věcné opodstatnění bilaterální investiční dohody s ostatními členskými státy Evropské unie. Česká republika proto notifikovala na přelomu let 2008 a 2009 vůči 22 členským státům Evropské unie návrhy na ukončení platnosti bilaterálních investičních dohod formou dohody stran uzavřené výměnou diplomatických nót. Do konce roku 2009 byla takto ukončena platnost bilaterálních investičních dohod s Itálií, Maltou a Dánskem, mezi stranami bylo v téže době odsouhlaseno též ukončení platnosti dohod s Estonskem a Slovinskem.

V roce 2009 vstoupily v platnost smlouvy o zamezení dvojímu zdanění s Arménií, Kypru a Sýrií a dále byla expertně sjednána a podepsána smlouva s ČLR. K podpisu jsou připraveny smlouvy o zamezení dvojímu zdanění s Turkmenistánem a Kyrgyzstánem.

Paralelně probíhá proces renegociace cca dvaceti starších dohod o zamezení dvojímu zdanění zejména s cílem rozšíření vzájemné výměny informací mezi daňovými orgány obou smluvních států. V roce 2009 byly takto dohodou stran změněny dohody s Kazachstánem, Chorvatskem, Ruskou federací, Srbskem, Belgií a Běloruskem.

S řadou států se sjednávají náhradou za obchodní smlouvy, jejichž platnost bylo třeba ukončit z důvodu výlučné pravomoci Evropských společenství v oblasti obchodní politiky, dohody o hospodářské spolupráci (v roce 2009 vstoupily v platnost dohody s Korejskou republikou, Tuniskem, Brazílií a Běloruskem). S Izraelem byla sjednána dohoda o dvoustranné spolupráci při podpoře průmyslového výzkumu a vývoje v soukromé sféře.

V platnost vstoupila rovněž smlouva s Polskem o provádění geologických prací v oblasti společných státních hranic.

V oblasti letecké dopravy probíhají jednání o nových leteckých dohodách, které zahrnují požadavky na maximální liberalizaci vzájemných leteckých vztahů včetně příslušných komunitárních ustanovení. V roce 2009 byla podepsána letecká dohoda se Singapurem. V oblasti silniční dopravy vstoupily v platnost také dohoda s Rakouskem o propojení české rychlostní silnice R52 a rakouské dálnice A5 a smlouva se Slovenskem o údržbě a opravách silničních mostních objektů a úseků silnic na česko-slovenských státních hranicích.

V oblasti policejní spolupráce byly podepsány dohody s Albánií a s Bulharskem, byla také podepsána readmisní smlouva se Švýcarskem.

Národní bezpečnostní úřad sjednává celou řadu bilaterálních smluv o vzájemné ochraně utajovaných informací – v roce 2009 vstoupily v platnost smlouvy s Finskem, Gruzii, Makedonií/FYROM, Norskem, Rakouskem, Slovenskem, Slovinskem a Švédskem. Dále byly podepsány smlouvy s Řeckem, Albánií a Španělskem.

V oblasti sociálního zabezpečení vstoupily v platnost smlouvy s USA a Japonskem a byla podepsána smlouva s Austrálií.

V kulturní oblasti vstoupila v loňském roce v platnost kulturní dohoda s Rakouskem a pokračovalo sjednávání kulturních dohod s těmito státy: Arménie, Ázerbájdžán, Brazílie, Filipíny, Gruzie, Jihoafrická republika, Kostarika, Moldavsko a Salvador. Dále byly sjednány pravidelné programy spolupráce (v platnost vstoupily s Pákistánem a Izraelem, podepsány byly s Jordánskem, Korejskou republikou a s Korejskou lidově demokratickou republikou). Byl rovněž podepsán nový Program AKCE s Rakouskem, jehož předmětem je spolupráce ve vědě a vzdělávání. V oblasti antarktické spolupráce vstoupila v platnost dohoda s Chile, připravena k podpisu je dohoda s Argentinou.

V roce 2009 byly v oblasti životního prostředí sjednány např. smlouvy, které zajistí členství České republiky v *Evropské organizaci pro využívání meteorologických družic (EUMETSAT)*. Dále vstoupila v platnost dohoda o spolupráci s Rakouskem v oblasti ochrany lesa proti šíření lýkožrouta smrkového přes hranice států na území Šumavy. Byly rovněž sjednány mnohostranné smlouvy v oblasti ochrany životního prostředí jako např. *Protokol o*

biologické a krajinné rozmanitosti k Rámcové úmluvě o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat
či *Protokol o registrech úniků a přenosů znečišťujících látek k tzv. Aarhuské úmluvě EHK*
OSN .

V oblasti právní pomoci byly s USA sjednány dodatkové úmluvy o vydávání a o vzájemné právní pomoci v trestních věcech.

V oblasti obrany v roce 2009 pokračovalo sjednávání rámcových smluv o spolupráci s partnerskými resorty ve vybraných zemích (konkrétně se jednalo o Ázerbájdžán, Jordánsko a Lotyšsko). V platnost také vstoupily dohoda s USA o spolupráci v oblasti protiraketové obrany a dohoda s USA o výměně inženýrů a výzkumných a vědeckých pracovníků. Dále byla sjednána dohoda o účasti České republiky v *misí Mnohonárodních sil a pozorovatelů na Sinajském poloostrově*.

V roce 2009 vstoupila pro Českou republiku v platnost rovněž řada mnohostranných smluv. Mimo zmíněnou *Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením* se jedná např. o *Úmluvu o mezinárodní ochraně dospělých osob*, *Úmluvu o dohodách o volbě soudu* či *třístrannou zárukovou dohodu mezi členskými státy ES, Euroatomem a Mezinárodní agenturou pro atomovou energii o provádění Smlouvy o nešíření jaderných zbraní*. V roce 2009 byla také Českou republikou ratifikována *Mezinárodní dohoda o tropickém dřevě (ITTA)* .

Kromě výše uvedených smluvních dokumentů resorty sjednaly či vedly jednání ve své gesci rovněž o cca padesáti dalších mezinárodních smlouvách resortní povahy.

8. Lidská práva v zahraniční politice České republiky

Předsednictví České republiky v Radě Evropské unie

Během předsednictví České republiky v *Pracovní skupině Rady Evropské unie pro lidská práva a demokracii (COHOM)* byl dokončen přezkum a aktualizace celkem osmi souborů *Pokynů pro politiku v oblasti lidských práv* ([EU Guidelines on Human Rights](#)). Pokyny byly znovu publikovány a veřejně prezentovány. Pokročilo se v jejich naplňování s důrazem na obránce lidských práv, mučení a trest smrti. V oblasti boje proti násilí na ženách a diskriminaci žen byly zpracovány analýzy situace v jednotlivých zemích a doporučení pro politiku Evropské unie, včetně okruhů vhodných projektů spolupráce. Byla zahájena diskuse o dalších možnostech podpory obráncům lidských práv a spolupráce členských států Evropské unie při poskytování útočiště aktivistům v ohrožení. V březnu 2009 české předsednictví uspořádalo konferenci o podpoře demokracie ve světě ([Building Consensus about EU Policies on Democracy Support](#)), která doporučila konsolidaci relevantních nástrojů vnější politiky Evropské unie tak, aby účinněji směřovaly k jednomu z klíčových cílů – podpoře demokracie ve světě. Principy přístupu Evropské unie k této problematice formulované českým předsednictvím se staly základem Závěrů Rady přijatých později v listopadu. České předsednictví vedlo řadu jednání v rámci dialogů a konzultací o lidských právech se třetími zeměmi, včetně Číny a Ruska. Zahájilo dialog s Gruzíí a Běloruskem.

Česká republika jako předsednická země byla aktivně zapojena do řešení 69 případů porušování lidských práv, které se celkově týkaly 145 osob, obránců lidských práv z různých zemí světa. Bylo vydáno 11 prohlášení jménem Evropské unie či jménem předsednictví, intervence ve formě demarše byla použita třikrát, některé individuální případy (cca 15) byly přímo zmíněny během formálních jednání lidskoprávního dialogu Evropské unie s danou zemí. Řada dalších případů byla řešena prostředky tiché diplomacie. Na některé případy upozorňovaly samy zastupitelské úřady, často byla prvotním podnětem zpráva některé z renomovaných mezinárodních nevládních organizací zabývajících se dodržováním lidských práv. Spolupráce Evropské unie s těmito organizacemi je založena na principu dlouhodobého, strategického partnerství. České předsednictví toto partnerství potvrdilo a prohloubilo.

V červnu 2009 proběhla v Praze a Terezíně [Konference o osudu majetku obětí Holocaustu](#), věnovaná také sociálním programům pro přeživší a podpoře vzdělávání.

Konference schválila [tzv. Tereziňskou deklaraci](#). Dále byla podepsána deklarace českého pŕedsednictvÍ Evropské unie a Evropské komise o podpoŕe programŕ a rekonstrukce památných míst. Výsledkem konference je také zŕízení [Evropského institutu odkazu Őoa](#) v Tereziňe, k jehoŕ úkolŕm budou patŕit pŕÍprava zpráv o sociálních programech pro oběti nacismu v jednotlivých zemích světa, podpora spolupŕace a sdílení zkušeností a nejlepšÍch postupŕ na mezinárodní a evropské úrovni, vydávání doporučení v této oblasti národním vládám a Evropské komisi a realizace projektŕ směŕujících ke zlepšení sociální situace oběti nacismu, podpoŕe vzdělavacích aktivit a provenienčního výzkumu.

Rada OSN pro lidská práva

Česká republika se jednání [Rady pro lidská práva](#) v roce 2009 ŕčastnila jako pozorovatel. V pŕŕběhu 10. řádného zasedání Rady pro lidská práva pŕednesl projev ministr zahraničních věcí České republiky K. Schwarzenberg. Z titulu pŕedsednictvÍ v Radě Evropské unie Česká republika pro toto zasedání pŕÍpravila a vyjednávala rezoluce o stavu lidských pŕáv v Korejské lidově demokratické republice, Myanmaru/Barmě, Konŕské demokratické republice, Somálsku, Súdánu a společně se skupinou zemÍ Latinské Ameriky rezoluci o právech dítěte. Česká republika rovněŕ koordinovala postoj Evropské unie k situaci na palestinských ŕzemích jak během řádných zasedání Rady pro lidská práva, tak i v pŕŕběhu jejích dvou zvláštních zasedání. V pŕŕběhu [Durbanské revizní konference](#) Česká republika jménem Evropské unie koordinovala pŕÍspěvky a pozice Evropské unie k závěrečnému dokumentu a vyjednávala jeho konečné znění. Samotnou konferenci Česká republika kvŕli nepřijatelnému projevu íránského prezidenta první den opustila. Na svém 11. zasedání Rada pro lidská práva v těsném hlasování pŕijala rezoluci prodluŕující mandát zvláštního mechanismu k lidskoprávní situaci v Súdánu o jeden rok. Toto prodlouŕení lze považovat za neočekávaný ŕspěch Evropské unie pod vedením České republiky v dlouhodobé snaze zachovat existenci a funkci zvláštních zpravodajŕ k jednotlivým zemím. Z iniciativy Evropské unie bylo v červnu 2009 svoláno zvláštní zasedání Rady pro lidská práva k situaci na SrÍ Lance. V rámci 12. řádného zasedání Rady pro lidská práva se Česká republika aktivně podílela na definování společné pozice Evropské unie již pod švédským pŕedsednictvím. Za problematickou považovala (1) Ruskou federaci pŕedloŕenou rezoluci o tradičních hodnotách kvŕli pŕvkŕm kulturního relativismu a zpochybňování univerzálního charakteru lidských pŕáv a (2) rezoluci o svobodě projevu (pŕedloŕenou Egyptem a USA) obsahující formulaci

o „náboženské a rasové stereotypizaci“, která v kontextu činí nositelem lidských práv skupiny namísto jednotlivců, což je v rozporu se základními principy mezinárodního práva lidských práv.

Všeobecný přezkum lidských práv (Universal Periodic Review)

Česká republika se od počátku výrazně profiluje v mechanismu *Všeobecného přezkumu lidských práv* založeného při Radě OSN pro lidská práva. V roce 2009 proběhla tři kola tohoto přezkumu (4. – 6.). Česká republika jako předsednická země Evropské unie ve spolupráci se sekretariátem Rady a Evropskou komisí připravovala ve 4. a 5. kole přehledy témat, která by měla být z pohledu Evropské unie v dialozích s hodnocenými státy pojednána, a zajišťovala výměnu informací mezi členskými státy, které jinak v rámci mechanismu svá vystoupení nekoordinují a vystupují na striktně národním principu. Česká republika zaslala předběžné písemné dotazy všem hodnoceným státům; ke dvěma třetinám z nich posléze vystoupila v interaktivním dialogu, přičemž se zaměřovala na otázky spolupráce s mezinárodními lidskoprávními mechanismy, na svobodu projevu, boj proti mučení, proti diskriminaci, proti násilí na ženách a dětech a na ochranu zranitelných skupin, zejména obránců lidských práv.

64. zasedání 3. výboru Valného shromáždění OSN – část věnovaná lidským právům

Česká republika hlasovala pro přijetí řady rezolucí o lidských právech, z nichž kosponzorovala mj. rezoluci k právům dítěte či rezoluci k mučení a jinému krutému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání. Dále podpořila rezoluce poukazující na porušování lidských práv v KLDR, Íránu a Myanmaru/Barmě; aktivně se zasazovala proti jejich vyřazení z programu jednání z procedurálních důvodů (*no action motion*). Podpořila rovněž rezoluce k právům osob se zdravotním postižením a proti náboženské diskriminaci. Reprezentovala Evropskou unii při jednání o rezoluci o nepřípustnosti praktik přispívajících k rozvoji současných forem rasismu, rasové diskriminace, xenofobie a související nesnášenlivosti. Hlasovala proti rezolucím o aktivitách, jež měly vyplynout z *Durbanské konference proti rasismu*; důvodem byla zejm. ustanovení směřující v rozporu s mezinárodními standardy v oblasti lidských práv k omezení svobody vyjadřování a nerespektování kompromisu dosaženého během českého předsednictví Evropské unie

v tzv. *Závěrečném dokumentu Durbanské revizní konference* v dubnu 2009. Česká republika dále spoluprádala se švédským předsednictvím Evropské unie doprovodnou akcí k právům dítěte a ve spolupráci s organizací *Burma Fund* také tradiční akcí ke stavu lidských práv v Myanmaru/Barmě, tentokrát s ohledem na nadcházející volby v roce 2010. Delegace České republiky dvakrát vystoupila v rámci interaktivních dialogů: (1) s předsedou Podvýboru pro prevenci mučení (v souladu se svými dlouhodobými lidskoprávními prioritami a také vzhledem ke skutečnosti, že mezi členy Podvýboru je i Českou republikou nominovaný Z. Hájek); a (2) v diskusi se zvláštním zpravodajem k situaci lidských práv v Myanmaru/Barmě.

Mezinárodní výbor pro vzdělávání, připomínku a výzkum Holocaustu

Česká republika se stejně jako v minulých letech podílela na činnosti [Mezinárodního výboru pro vzdělávání, připomínku a výzkum Holocaustu \(Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research\)](#). Hlavní vklad České republiky do činnosti Výboru spočívá v zapojení odborníků na vzdělávání a výzkum *Holocaustu* a genocidu Romů během 2. světové války do jednotlivých pracovních skupin.

Společenství demokracií

Česká republika se podílí na činnosti [Společenství demokracií](#) v rámci skupiny 17 zemí – jádra organizace tvořené zakládajícími státy. V úsilí o zefektivnění činnosti Společenství demokracií připravila předsedající Litva návrh na ustavení, resp. obnovení činnosti pracovních skupin Společenství demokracií. Česká republika se formou připomínek podílela na přípravě nového organizačního konceptu Společenství demokracií a zapojí se do nově ustavené pracovní skupiny na podporu demokracie a reakci na národní a nadnárodní hrozby demokracii, jež by měla začít formálně fungovat v únoru 2010.

9. Nešíření zbraní, kontrola zbrojení a odzbrojení

Nešíření zbraní, kontrola zbrojení a odzbrojení v oblasti jaderné i konvenční patří mezi dlouhodobé priority české zahraniční politiky, vyplývající mimo jiné z [Bezpečnostní strategie České republiky](#) z roku 2003. Stejně jako v předchozích letech, i v roce 2009 se česká zahraniční politika řídila cíli vlády České republiky a postupovala v souladu se Společnou zahraniční a bezpečnostní politikou Evropské unie. Vzhledem k tomu, že zahraničněbezpečnostní politika České republiky je založena na aktivním předcházení konfliktům a preventivní diplomacii, v oblasti odzbrojení a nešíření zastává Česká republika přístup multilaterální spolupráce.

Mezi strategické zájmy státu patří snižování rizika šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů a snížení rizika napadení území České republiky zbraněmi hromadného ničení. Česká republika proto na mezinárodní úrovni usiluje především o spolupráci v rámci [Smlouvy o nešíření jaderných zbraní \(NPT\)](#), jejímž konečným cílem je dosažení jaderného odzbrojení. Česká republika postupuje v souladu se [Strategií Evropské unie proti šíření zbraní hromadného ničení](#) z roku 2003 a během českého předsednictví se v roce 2009 podílela na zahájení implementace tohoto aktualizovaného dokumentu. Na základě priorit vyplývajících ze společných cílů Evropské unie postupovala Česká republika také v 1. výboru Valného shromáždění OSN během 64. zasedání. V rámci boje proti terorismu se Česká republika účastní dalších bezpečnostních iniciativ zaměřených proti zneužití zbraní hromadného ničení.

V problematice *ručních a lehkých zbraní* Česká republika aktivně usiluje o eliminaci bezpečnostních rizik souvisejících s jejich nelegálním hromaděním a užíváním. Na základě [Strategie Evropské unie proti šíření ručních a lehkých zbraní](#) se Česká republika připojila k iniciativám v této oblasti (*tzv. Společné akce a Kodex chování Evropské unie při vývozu zbraní*) a podporuje aktivity směřující k omezení převodu těchto zbraní nestátním subjektům. Na půdě OSN Česká republika v roce 2009 aktivně spolupracovala s [Kanceláří OSN pro odzbrojení \(UNODA\)](#) Mimo stálých finančních příspěvků na podporu boje proti nelegálnímu zacházení s ručními a lehkými zbraněmi přispívá Česká republika mezinárodnímu společenství také vysoce hodnocenou odbornou a technickou pomocí.

Česká republika je členem všech pěti existujících mezinárodních kontrolních režimů, jejichž cílem je preventivně eliminovat rizika vyplývající z možného šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů a z nadměrného hromaděním konvenčních zbraní

v jednotlivých regionech (*Skupina jaderných dodavatelů – NSG; Australská skupina – AG; Kontrolní režim raketových technologií – MTCR; Wassenaarské ujednání – WA; Zanggerův výbor – ZC*). V neposlední řadě se Česká republika během roku 2009 aktivně věnovala bezpečnosti vesmíru v souvislosti s přípravou evropské iniciativy *Kodex chování v kosmickém prostoru*.

Zahraněční politika České republiky v těchto oblastech je založena na přesvědčení, že v současném globalizovaném světě je nutné přijmout multilaterální akce k zajištění vlastní bezpečnosti i bezpečnosti Evropské unie jako celku.

Konference o odzbrojení

Zasedání [*Konference o odzbrojení*](#) probíhalo tradičně ve třech kolech (19. 1. – 27. 3., 18. 5. – 3. 7. a 3. 8. – 18. 9. 2009). Dne 29. 5. 2009 se po 10 letech podařilo schválit program práce Konference o odzbrojení, ale bohužel již nedošlo k jeho implementaci. Proto nebyly zahájeny ani negociace nové *Smlouvy o zákazu výroby štěpných materiálů pro vojenské účely (FMCT)*, která má přímou vazbu na *Smlouvu o nešíření jaderných zbraní (NPT)*. Očekává se, že negociace by mohly být zahájeny v roce 2010, kdy se bude konat i hodnotící konference NPT. V této souvislosti Česká republika ve spolupráci s dalšími pozorovatelskými zeměmi a za podpory Evropské unie jako celku neustále oživovala myšlenku dalšího rozšiřování Konference o odzbrojení, což je v zájmu České republiky.

Jaderné zbraně

Smlouva o nešíření jaderných zbraní

Ve dnech 4. – 15. 5. 2009 proběhlo v newyorském sídle OSN 3. zasedání *Přípravného výboru Hodnotící konference 2010 smluvních stran Úmluvy o nešíření jaderných zbraní (3. PrepCom NPT)*. Jednalo se o poslední zasedání Přípravného výboru před 2010 Hodnotící konferencí, které mělo za úkol schválit procedurální otázky hodnotící konference, a připravit tak dobré předpoklady pro její práci. Bezpochyby to bylo nejdůležitější zasedání v oblasti odzbrojení v období našeho předsednictví Evropské unie.

Zasedání se zúčastnily delegace 119 smluvních stran úmluvy. Delegaci České republiky vedl T. Pojar, 1. náměstek ministra zahraničních věcí, který přednesl projev jménem Evropské unie ve všeobecné rozpravě.

Z jednání 3. PrepCom NPT bylo zjevné, že většina delegací nemá zájem o zopakování neúspěchu hodnotících konferencí z roku 2000 a 2005 a aktivně se snažila dosáhnout pozitivního výsledku. Atmosféru zasedání též výrazně ovlivnila poslední prohlášení americké administrativy a prohlášení Obama – Medvěděv o zahájení bilaterálních jednáních o omezení jaderných zbraní.

Schválení všech procedurálních otázek představuje mimořádný úspěch zasedání, který umožní, aby se samotná Hodnotící konference hned od prvního dne jednání věnovala substantivním otázkám. Nebude se tak opakovat situace z roku 2005, kdy konference první tři týdny diskutovala pouze o agendě a dalších procedurálních otázkách.

České republice v roli předsednické země Evropské unie se díky včasnému zahájení přípravy na zasedání a intenzivní práci v jeho průběhu podařilo udržet navenek jednotnou pozici Evropské unie (bez ohledu na přetrvávající rozdílné názory jednotlivých zemí Evropské unie na konkrétní otázky). Díky našemu předsednictví byla Evropská unie též schopna jednotně reagovat i na aktuální vývoj zasedání a v jeho průběhu tlumočit na místě dohodnuté pozice Evropské unie.

Smlouva o všeobecném zákazu jaderných zkoušek

[Smlouva o všeobecném zákazu jaderných zkoušek \(Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty, CTBT\)](#) je důležitým nástrojem na poli jaderného nešíření a odzbrojení, jehož význam umocnil jaderný test, který dne 25. 5. 2009 provedla KLDR a který následně odsoudilo celé mezinárodní společenství.

Ve dnech 10. – 12. 6. 2009 vídeňskou konferencí vyvrcholil mezinárodní projekt vědeckých studií (ISS) zaměřený na nezávislé posouzení verifikačních schopností a budoucího potenciálu mezinárodního monitorovacího systému (IMS) CTBT. ISS se zúčastnili i zástupci provozovatele pomocné seismické stanice ve Vranově u Brna, která je do sítě IMS začleněna.

V roce 2009 se ve Vídni uskutečnila dvě zasedání *Přípravné komise (PC) Organizace Smlouvy o všeobecném zákazu jaderných zkoušek (CTBTO, 8. – 9. 6. a 16. – 17. 11.)* a pět setkání jejích dvou pracovních skupin. Všechna jednání sledovala především dosažení požadovaného stupně připravenosti verifikačního režimu při vstupu CTBT v platnost a urychlení ratifikačního procesu.

Česká republika se aktivně podílí na aktivitách usilujících o urychlení vstupu CTBT v platnost, a to jak na národní úrovni, tak, v době našeho předsednictví v Radě Evropské unie, i prostřednictvím realizace společného Akčního plánu „Tria“ (Francie, Česká republika, švédské předsednictví). Během českého předsednictví se Evropská unie navíc stala iniciátorem zvýšení podpory a propagace činnosti PC CTBTO, včetně zintenzivnění prací na dokončování všech složek verifikačního režimu CTBT, v rámci příprav na možný brzký vstup Smlouvy v platnost (nadějná ratifikace ze strany USA a několika dalších klíčových zemí).

Ve dnech 24. – 25. 9. 2009 v New Yorku proběhlo *6. zasedání Konference podle článku XIV. CTBT k usnadnění jejího vstupu v platnost (AFC)*, které se konalo na historicky nejvyšší úrovni a s dosud nejširší účastí. Konference se konala v nové atmosféře vyvolané prohlášením americké administrativy, že bude prosazovat ratifikaci Úmluvy Spojenými státy. Načasování konání konference v době zahájení 64. Valného shromáždění OSN umožnilo mimořádně reprezentativní účast (více než 100 delegací bylo vedeno na úrovni ministrů.) Již na úvod zasedání konference schválila *Závěrečnou deklaraci*, která vyzývá zbývajících devět států, jejichž ratifikace umožní vstup úmluvy v platnost, aby tak urychleně učinily. Současně deklarace opakuje jednoznačné přesvědčení účastníků, že úmluva CTBT je významným nástrojem na zamezení šíření jaderných zbraní a podporujícím jaderné odzbrojení. (Pozn.: Přijetí deklarace již na úvod zasedání mělo za cíl dát jednoznačný pozitivní signál paralelně probíhajícímu zasedání Rady bezpečnosti na nejvyšší úrovni k jadernému nešíření a odzbrojení.)

V následující rozpravě vystoupilo více než 50 zemí, cca 40 na úrovni ministra. Jako první vystoupila ministryně zahraničních věcí USA H. Clinton, která vyzdvihla skutečnost, že poprvé po 10 letech se USA konference účastní a jsou připraveny obnovit svoji vůdčí roli v oblasti jaderného odzbrojení a nešíření. Zdůraznila, že USA podporují CTBT, protože posiluje perspektivu mírového a stabilního světa a posílí též bezpečnost amerického lidu. Velká většina vystupujících odsoudila jaderný test KLDK a připomněla, že tento test současně

prokázal efektivnost budovaného monitorovacího systému. Jménem České republiky vystoupila náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasová.

Mezinárodní agentura pro atomovou energii

Jedním z hlavních úkolů [Mezinárodní agentury pro atomovou energii \(MAAE; International Atomic Energy Agency, IAEA\)](#) je vedle technické podpory mírového využívání jaderné energie a zvyšování jaderné bezpečnosti a radiální ochrany také prověřování případů zneužívání jaderných materiálů a technologií pro vojenské účely. Problematika jaderného nešíření je také jednou z priorit nového generálního ředitele MAAE Y. Amana, který se své funkce ujal 1. 12. 2009.

Mezi ústřední témata výročního zasedání vrcholného řídicího orgánu MAAE, [Generální konference \(14. – 18. 9. 2009, Vídeň\)](#), patřily tradičně problematika aplikace záruk v KLDR a na Blízkém východě, opatření na posílení boje proti terorismu a téma izraelské jaderné kapacity, k němuž byla poprvé přijata i rezoluce. Na žádost Íránu byla také nově diskutována otázka zákazu útoku na jaderná zařízení ve výstavbě nebo za provozu.

Programu [Rady guvernérů MAAE](#) (schází se ve Vídni pravidelně pětkrát do roka), která je politickým orgánem MAAE, nadále dominovaly otázky spojené s íránským, severokorejským a syrským jaderným programem. Z diskutovaných politicko-technických bodů je zcela jistě nejvýznamnějším úspěchem pokrok v problematice multilaterálního přístupu k jadernému palivovému cyklu (MNA), resp. první aktivity vedoucí ke zřízení mezinárodní jaderné palivové banky (INFB).

Otazníky kolem charakteru íránského jaderného programu a jeho možného vojenského rozměru nepřestaly znepokojovat mezinárodní společenství, ba naopak. Nejenže Írán nadále neplní požadavky rezolucí Rady bezpečnosti OSN a Rady guvernérů MAAE, ale navíc vedle rostoucího množství obohaceného uranu rozšiřuje i své obohacovací kapacity a dokonce v září 2009 informoval o budování nového obohacovacího zařízení u města Qom. Vzhledem k nulovému pokroku při řešení „íránské otázky“, který potvrdila i nejnovější zpráva generálního ředitele MAAE pro poslední zasedání Rady guvernérů v roce 2009 v listopadu, přijala Rada guvernérů (v hlasování) rezoluci vyzývající Írán k plné spolupráci s mezinárodním společenstvím a k řádnému plnění všech jeho povinností a závazků. Rozhořčená íránská strana reagovala rychlým oznámením svého úmyslu vybudovat na svém

území dalších deset obohacovacích závodů a indikací omezení své „nadstandardní dobrovolné spolupráce“ s mezinárodním společenstvím na nezbytné minimum v souladu s NPT.

Severokorejská kauza zaznamenala v roce 2009 další zhoršení. V dubnu KLRD přerušila veškerou spolupráci s MAAE, nechala odstranit dozorné a monitorovací zárukové vybavení na svých jaderných zařízeních v Yongbyonu a Taechonu, informovala o obnovení jaderných aktivit, včetně přepracování vyhořelého jaderného paliva (separace plutonia), a vypověděla inspektory MAAE ze země. Zároveň ukončila šestistranné rozhovory. Dne 25. 5. 2009 navíc oznámila úspěšné uskutečnění, v pořadí již druhé, podzemní jaderné zkoušky. V reakci na severokorejský test přijala Rada bezpečnosti OSN další rezoluci 1874(2009). KLRD však nadále požadavky Rady bezpečnosti OSN a mezinárodního společenství na okamžitý návrat k jednacímu stolu, ukončení jaderného programu i testování balistických střel spolu s bezpodmínečným obnovením plnění závazků vyplývajících z NPT a zárukových dohod MAAE ignoruje, a nepřestává tak představovat akutní hrozbu pro celý svět.

Vyšetřování možného utajovaného jaderného programu v Sýrii (Izraelem vybombardovaný údajně dostavovaný jaderný reaktor v syrském Dair Alzouru) nijak výrazně nepokročilo. Otázkou zůstává zejména původ částic antropogenního přírodního uranu, které nejsou součástí deklarovaného inventáře Sýrie a byly nalezeny nejen v místě zničeného objektu, ale následně i v dalších lokalitách. Pro konečné vysvětlení chybí aktivní spolupráce Sýrie. MAAE nemá k dispozici veškeré požadované informace ani přístup do syrských zařízení a lokalit, což by mohlo k nalezení odpovědí přispět. Sýrie trvá na tom, že vybombardovanou budovou bylo vojenské nejaderné zřízení, takže v tomto případě není vázána povinností poskytovat další informace v rámci zárukové dohody s MAAE.

Několikaletá diskuse o možném zřízení jaderné palivové banky, která by představovala garantovanou rezervu nízcce obohaceného uranu pod záštitou MAAE, a přispěla tak ke snížení rizika proliferace omezením nutnosti rozvíjet národní programy pro obohacování a přepracování, stále naráží na odpor rozvojových zemí. V březnu 2009 bylo dosaženo cílové částky 150 mil. USD, která byla stanovena jako nezbytný předpoklad pro zahájení konkrétních kroků ke zřízení jaderné palivové banky, což bylo impulzem pro zahájení formulace bližšího rámce projektu (50 mil. USD přislíbila americká nevládní organizace NTI za podmínky, že se podaří nashromáždit dalších 100 mil. USD, které byly

získány za pomoci USA (50 mil. USD), Evropské unie (25 mil. EUR), Spojených arabských emirátů (10 mil. USD), Norska (5 mil. USD) a Kuvajtu (10 mil. USD). Během listopadového zasedání Rady guvernérů MAAE došlo v hlasování, protože dosažení konsenzu nebylo pro přetrvávající negativismus ze strany rozvojových zemí možné, ke schválení rezoluce předložené Ruskou federací, kterou se v první řadě zřizuje 120 t rezerva nízké obohaceného uranu v ruském Angarsku.

Česká republika činnost MAAE podporuje poskytováním vlastní expertizy a výcvikových kapacit i prostřednictvím přímých finančních příspěvků, a je tak pro MAAE vysoce ceněným partnerem, což při bilaterální schůzce potvrdil i její nový generální ředitel.

Česká republika v roce 2009 pokračovala v upevňování své pozice čistého přispěvatele v rámci *Programu technické spolupráce MAAE*. Z prostředků ministerstva zahraničních věcí a odborného gestora spolupráce s MAAE, Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (SÚJB), bylo na podporu činnosti MAAE vyčleněno přes 14 mil. Kč, z čehož podstatnou část představuje z hlediska jaderného nešíření velmi významná pomoc Srbsku při odvozu vyhořelého vysoce obohaceného paliva z výzkumného reaktoru Vinča do Ruské federace. Dalším technicky i politicky důležitým příspěvkem byla podpora modernizace analytických zárukových laboratoří MAAE v rakouském Seibersdofru (SAL).

Skupina jaderných dodavatelů

Plenární zasedání [*Skupiny jaderných dodavatelů \(Nuclear Suppliers Group, NSG\)*](#) se konalo ve dnech 11. – 12. 6. 2009 v Budapešti. Zasedání pokračovalo v práci na posílení směrnic NSG pro přesuny technologií, příslušenství, materiálů a zařízení na obohacování uranu a separaci plutonia. Diskutovalo o důsledcích iránského jaderného programu a jaderného testu provedeného KLDR 25. 5. 2009 pro šíření zbraní hromadného ničení. Předseda Zanggerova výboru, který se zúčastnil plenárního zasedání NSG jako pozorovatel, navrhl zahájení přípravné práce na úmluvě, která by regulovala jaderné exporty. Evropská unie prezentovala [*Nové pokyny pro činnost Evropské unie v oblasti boje proti šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů*](#). Jako nový stát NSG byl přijat Island. Česká republika se nadále podílela na činnosti NSG, kterou považuje za významný nástroj posilující režim NPT.

Zanggerův výbor

Zasedání [Zanggerova výboru](#) proběhla 1. 4. a 30. 9. 2009 ve Vídni za předsednictví zástupce Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Pokračovala na nich diskuze o návrhu na rozšíření výročních hlášení. Členské země rovněž posuzovaly výsledky styků s nečleny. Na zasedáních došlo k dohodě o doplnění webových stránek Zanggerova výboru o informace o aktivitách ve vztahu k hodnotící konferenci NPT, jež proběhne v květnu 2010, a k NSG. V souvislosti s odchodem předsedy Zanggerova výboru P. Kluckého bylo dohodnuto, že se úřadujícím předsedou výboru stane do doby, než bude vybrán nový předseda, tajemník Zanggerova výboru (Velká Británie).

Chemické a biologické zbraně

Chemické zbraně

V období od 30. 11. do 4. 12. 2009 se uskutečnila v Haagu *14. Konference smluvních stran Úmluvy o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a o jejich zničení* (zkráceně *Úmluvy o zákazu chemických zbraní*). Konference vedle schválení rozpočtu *Organizace pro zákaz chemických zbraní* ([OPCW](#) – *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons*) přijala rozhodnutí ve věci implementace Úmluvy o zákazu chemických zbraní na národní úrovni (implementace čl. VII Úmluvy), kterým definovala každoroční zpracovávání národních zpráv a upřesnila jejich strukturu. Významným bodem bylo schválení doporučení Výkonné rady a rozhodnutí o jmenování nového generálního ředitele *Technického sekretariátu OPCW* na funkční období od 25. 7. 2010 do 24. 7. 2014. Stal se jím dosavadní velvyslanec a stálý představitel Turecka při OSN v Ženevě A. Üzümcü. Důležitým závěrem konference je pokračování diskuse na úrovni Výkonné rady o otázce konečných termínů pro likvidaci chemických zbraní, které – jak vyplývá z aktuální situace – nebude možné v případě některých zemí splnit. Delegaci České republiky na konferenci vedl stálý představitel České republiky při OPCW, velvyslanec P. Mareš.

Česká republika ke dni 12. 5. 2009 ukončila své členství ve Výkonné radě, jejímž členem byla od května 2007. Kandidatura na členství pro následující dvouleté období nebyla předložena a Česká republika se může účastnit zasedání Výkonné rady v pozici pozorovatele. Na základě členství ve Výkonné radě se stálý představitel České republiky při OPCW

zúčastnil návštěvy zástupců Výkonné rady ve dvou likvidačních zařízeních chemických zbraní v USA (Pueblo a Umatilla, 31. 5. – 6. 6. 2009).

Česká republika se dobrovolnými příspěvky podílela do roku 2008 na projektech na podporu implementace čl. X Úmluvy (asistence a ochrana proti chemickým zbraním). V roce 2009 pokračoval projekt pro východoafrické země z příspěvku poskytnutého Českou republikou.

V lednu 2009 byl ukončen projekt spolufinancovaný Českou republikou – vybudování zařízení na likvidaci chemických zbraní ve Ščuče v Ruské federaci, založený na bilaterální dohodě mezi Ruskou federací a Spojeným královstvím ze dne 20. 12. 2001 v rámci *Globálního partnerství G – 8*. Česká republika se na tomto projektu podílela spolu s několika dalšími státy svými opakovanými dobrovolnými finančními příspěvky v letech 2003 – 2007.

Biologické zbraně

Ve dnech 7. – 11. 12. 2009 se v Ženevě konalo výroční zasedání smluvních stran *Úmluvy o zákazu vývoje, výroby a hromadění zásob bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o jejich zničení (Convention on the Prohibition of the Development, Production and Stockpiling of Bacteriological /Biological/ and Toxin Weapons and on Their Destruction, [BTWC](#))*. Na zasedání se projednávaly otázky týkající se podpory vytváření kapacit v oblastech detekce, diagnostiky, zabezpečení proti šíření a dohledu nad výskytem infekčních chorob. V této souvislosti hlavní pozornost byla věnována implementaci čl. X Úmluvy, který se týká spolupráce smluvních stran. Dalšími důležitými otázkami byly příprava na *7. hodnotící konferenci BTWC*, která se uskuteční v roce 2011, spolupráce se Světovou zdravotnickou organizací, univerzalizace BTWC, opatření na posílení důvěry a činnost *Podpůrné implementační jednotky (Implementation Support Unit, [ISU](#))*. Delegaci České republiky vedl stálý představitel při OSN v Ženevě, velvyslanec T. Husák.

Australská skupina

Plenární zasedání *Australské skupiny*, mezinárodního kontrolního režimu proti šíření chemických a biologických látek a technologií dvojího použití, se konalo ve dnech 22. - 25. 9. 2009 v Paříži. Výměna informací a poznatků zaměřených na úsilí některých zemí, teroristických skupin a nestátních subjektů o vědecké výsledky, vývoj, výrobu a získávání

chemických a biologických látek, včetně návazných technologií a poznatků aplikovatelných při výrobě zbraní hromadného ničení, ukázala na rostoucí význam tohoto kontrolního režimu. Informace o protiopatřeních s cílem eliminovat tyto snahy a pokusy poukázaly na přínos pravidelné aktualizace a předávání získaných poznatků mezi členskými zeměmi. V diskusi byla věnována pozornost praktickým postupům detekce a prevence. Byla přijata doplnění kontrolních seznamů. Příspěvky byly dále zaměřeny na vývoj v syntetické biologii, na informace z oblastí nanotechnologií, zkušenosti z využití mikroreaktorů pro provádění chemických/biologických reakcí a na získávání poznatků využitím rekombinačních metod. Delegaci České republiky vedl zástupce ministerstva zahraničních věcí J. Svoboda.

Balistické rakety a nosiče zbraní hromadného ničení

Ve dnech 9. – 13. 11. 2009 se v Riu de Janeiro uskutečnilo 24. plenární zasedání *Kontrolního režimu raketových technologií (Missile Technology Control Regime – [MTCR](#))*. Brazílie převzala tímto zasedáním na období jednoho roku předsednictví tohoto režimu.

Plenární zasedání přijalo řadu rozhodnutí týkajících se mj. otázky regionálního nešíření zbraní hromadného ničení (ZHN), implementace rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1540, dalších kontaktů s Výborem 1540 a rozvíjení dialogu s nečlenskými státy.

V otázce rozšíření členství v MTCR nebylo dosaženo žádného rozhodnutí a do MTCR nebyl přijat ani jeden z dvanácti žadatelů (Čína, Estonsko, Chorvatsko, Kazachstán, Kypr, Libye, Litva, Lotyšsko, Malta, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko). Členské země se dále shodly, že je užitečné aktualizovat seznam podezřelých subjektů, který byl zveřejněn v roce 2005. Nemá to však být nějaká „černá listina“, ale užitečný nástroj, který by měl členskými zemím usnadnit rozhodování při udílení licencí.

Česká republika a další mezinárodní uskupení k nešíření ZHN

Česká republika je aktivním členem řady bezpečnostních aktivit a iniciativ mezinárodního společenství zaměřených na posilování boje proti šíření zbraní hromadného ničení a terorismu. Cílem je zapojit do boje proti terorismu a šíření zbraní hromadného ničení nejen státní instituce, ale i soukromý a akademický sektor i nevládní organizace. Hlavní prioritou je rovněž posílení právního prostředí a akceschopnost policejních složek. Nejvýznamnější z těchto iniciativ následují níže.

Haagský kodex nešíření balistických raket

Ve dnech 28. – 29. 5. 2009 se ve Vídni uskutečnilo 8. výroční zasedání *Haagského kodexu proti šíření balistických raket (The Hague Code of Conduct against Ballistic Missile Proliferation, [HCoC](#))*, jehož cílem je zvýšení transparentnosti v oblasti balistických raket prostřednictvím opatření na zvyšování důvěry, např. výměny výročních hlášení a notifikací plánovaných startů. Česká republika v čele Evropské unie usilovala o posílení implementace a univerzalizace HCoC, a to jak během zasedání, tak prostřednictvím ministerských demarší a zorganizováním mezinárodního semináře v Praze dne 26. 6. 2009.

Krakovská iniciativa

Krakovská iniciativa (Proliferation Security Initiative, [PSI](#)) vznikla v roce 2003 a jejím hlavním cílem je přispět k potírání snah o získání zbraní hromadného ničení nebo zboží dvojího použití a zabránění zejména jejich nelegálních dodávek. V rámci této iniciativy se Česká republika v roce 2009 zúčastnila některých cvičení PSI, např. cvičení Cobalt v Nizozemsku.

Globální partnerství proti šíření ZHN zemí G – 8

Česká republika se k této [iniciativě](#), vyhlášené na summitu zemí G – 8 na Sea Island, připojila v roce 2004 a v jejím rámci poskytla do loňského roku dobrovolný příspěvek na britský projekt likvidace chemických zbraní v Ruské federaci v celkové výši 10 mil. Kč. Část projektu financovanou Českou republikou se do roku 2009 podařilo úspěšně završit.

Iniciativa pro globální snížení jaderné hrozby

V rámci podpory *Iniciativy pro globální snížení jaderné hrozby (Global Threat Reduction Initiative, [GTRI](#))* přijala vláda České republiky dne 17. 9. 2008 usnesení č. 1181 o poskytnutí dobrovolného příspěvku ve výši 18 mil. Kč. na repatriaci vysoceobohaceného jaderného paliva z výzkumného reaktoru v srbské Vinče. V roce 2009 byla uhrazena zbývající část tohoto dobrovolného příspěvku ve výši 12 mil. Kč.

Konvenční zbraně

Protipěchotní miny

Ve dnech 30. 11. – 4. 12. 2009 proběhla v Cartagena de Indias v Kolumbii 2. hodnotící konference Úmluvy o zákazu použití, skladování, výroby a převodu protipěchotních min a jejich ničení (Ottawské úmluvy), organizovaná pod titulem [The Cartagena Summit on a Mine-Free World](#). Konference si vytkla za cíl zhodnotit dosavadní plnění úmluvy a prostřednictvím akčního plánu vytyčit úkoly pro další období. Konference rozhodla o prodloužení lhůt na odminování některých smluvních stran, které mají s plněním ustanovení úmluvy v tomto směru problémy. Rwanda, Řecko, Albánie a Zambie naopak oznámily, že svá území již zcela odminovaly. Hlavním mottem konference byl větší důraz na pomoc obětem min. Konference se zúčastnili zástupci 127 zemí a delegáti z řad nevládních organizací. Konference se zúčastnilo také 20 pozorovatelů nesmluvních stran, z nichž někteří oznámili úmysl své země podepsat Ottawskou úmluvu v nadcházejících letech. Také tyto země ve své většině úmluvu podporují, ale mají obavy z plnění povinností vyplývajících s úmluvy, likvidace zásob a odminování území. Mezi pozorovateli se konference poprvé zúčastnily USA, které oznámily, že svou politiku ve vztahu k pozemním minám podrobují revizi. Za Českou republiku se zasedání zúčastnila delegace pod vedením náměstka ministra zahraničních věcí H. Kmoníčka. V roce 2009 přispěla Česká republika na programy humanitárního odminování prostřednictvím mezinárodních organizací i přímé bilaterální pomoci.

Omezení použití některých konvenčních zbraní

Ve dnech 12. – 13. 11. 2009 se uskutečnila v Ženevě schůzka smluvních stran Úmluvy o některých konvenčních zbraních, které mohou způsobovat nadměrné utrpení nebo mít nerozlišující účinky (*Convention on Prohibition or Restriction on the Use of Certain Conventional Weapons Which May Be Deemed to Be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects*, [CCW](#)). Nejdůležitější projednávanou otázkou byla budoucnost jednání o novém Protokolu VI (P – VI) k CCW omezujícímu používání kazetové munice. V průběhu roku 2009 se konalo pět zasedání skupiny vládních expertů (GGE) věnovaných negociacím P - VI, ale předložený konsolidovaný text nebyl schválen. Schůzka smluvních stran se po zdlouhavých konzultacích rozhodla prodloužit činnost GGE ke kazetové munici ještě na rok 2010. Dále bylo přijato rozhodnutí o zřízení nové *Podpůrné implementační jednotky (ISU)*

pro CCW .Již tradičně byla věnována velká pozornost i dodržování Úmluvy a otázkám účasti na zasedáních a rozšiřování počtu smluvních stran.

V rámci 3. konference smluvních stran Protokolu V (P – V) k CCW o výbušných zbytcích válek (ERW) konané v Ženevě ve dnech 9. – 10. 11. 2009 se projednávaly otázky spolupráce a žádosti o pomoc smluvních stran, národních hlášení a elektronických formulářů, pomoci obětem ERW, odstraňování ERW z postižených území a všeobecných preventivních opatření.

Na 11. konferenci smluvních stran *Změněného protokolu II (ZP – II) k CCW o zákazu nebo omezení použití min, nástrah a jiných prostředků* konané dne 11. 11. 2009 v Ženevě se kromě otázky univerzality ZP – II projednávaly hlavně otázky improvizovaných výbušných zařízení a statusu ZP – II. Delegaci České republiky na všech zasedáních smluvních stran v rámci CCW vedl stálý představitel při OSN v Ženevě, velvyslanec T. Husák.

Ruční a lehké zbraně

V roce 2009 podporovala Česká republika naplňování *Akčního programu OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech* ([Akční program OSN](#)) a požadavky obsažené v dokumentu OSN *Mezinárodní nástroj umožňující zemím identifikovat a sledovat včas a spolehlivým způsobem nedovolený obchod s ručními a lehkými zbraněmi* (zkráceně [Mezinárodní nástroj sledování](#)).

Formou dobrovolného příspěvku v roce 2008 (1,8 mil. Kč) Česká republika podpořila činnost *Kanceláře OSN pro záležitosti odzbrojení (United Nations for Disarmament Affairs, UNODA)*. Příspěvek byl využit v roce 2009 na uspořádání semináře UNODA zaměřeného na implementaci *Mezinárodního nástroje sledování* pro účastníky ze západoafrických zemí. Seminář se konal 14. – 18. 9. 2009 v České republice.

V roce 2009 Česká republika předložila národní informaci v souladu se *Společnou akcí Rady Evropské unie k působení proti hromadění s destabilizujícím účinkem a šíření ručních a lehkých zbraní* ([Společná akce Rady EU 2002/589/CFSP](#)).

Wassenaarské ujednání

Ve dnech 2. – 3. 12. 2009 se uskutečnilo ve Vídni výroční plenární zasedání mezinárodního kontrolního režimu *Wassenaarské ujednání* (*Wassenaar Arrangement*, [WA](#)) o kontrole vývozu konvenčních zbraní a zboží a technologií dvojího použití. Program plenárního zasedání, které přijalo dokumenty ze zasedání všeobecné pracovní skupiny Wassenaarského ujednání, konaných v květnu a říjnu 2009, byl stejně, jako tomu bylo v roce 2008, rozšířen o diskusi o destabilizujícím hromadění zbraní v místech konfliktu a o výměnu názorů na obsah směrnice o reexportu a o licencované výrobě. Delegaci České republiky vedl zástupce ministerstva zahraničních věcí J. Svoboda.

10. Česká republika v boji proti mezinárodnímu terorismu

Terorismus byl i v roce 2009 vedle organizovaného zločinu, národnostních, náboženských i sociálních konfliktů, začleňování migrantů do většinové společnosti a hospodářských nebo ekologických rizik zásadní bezpečnostní výzvou současného světa.

Česká republika byla i v roce 2009 aktivním členem mezinárodní antiteroristické koalice a byla plně zapojena do mezinárodního úsilí v boji proti terorismu. Tento boj byl nadále jednou z významných priorit české zahraniční politiky a úroveň připravenosti republiky na případný teroristický útok na jejím území nebo proti jejím zájmům v zahraničí bylo možné označit za odpovídající geostrategické poloze státu a úrovni jeho zapojení do celosvětového protiteroristického úsilí. V roce 2009 byl boj proti terorismu důležitým tématem českých bilaterálních i mezinárodních vztahů a byl projednáván představiteli České republiky během zahraničních návštěv i na jednáních mezinárodních organizací.

Česká republika se v rámci Rady Evropské unie účastnila jednání pracovních skupin pro terorismus COTER a TWG.

Za předsednictví České republiky v první polovině roku 2009 pokračovala Evropská unie v některých iniciativách započatých již během předchozích předsednictví. Jednalo se především o pomoc Pákistánu a zemím Sahelu v boji s terorismem. V dubnu 2009 proběhla mise Evropské komise společně s předsednictvím a některými členskými zeměmi do Pákistánu, za účasti zástupců České republiky, jež identifikovala oblasti pro eventuální pomoc Pákistánu ze strany Evropské unie. Výsledky mise společně se závěry diskuse COTER byly reflektovány v závěrech historicky prvního summitu Evropská unie – Pákistán.

České předsednictví upozornilo i na další země, které by měly být pro Evropskou unii prioritní v oblasti spolupráce v boji proti terorismu a technické asistence. Jednalo se především o země západního Balkánu a Jemen, se kterým Evropská unie během českého předsednictví navázala dialog o spolupráci v boji proti terorismu. V květnu 2009 se uskutečnilo jednání politického dialogu ve formátu Trojky. Cílem jednání bylo najít a definovat pole možné budoucí spolupráce.

Pod vedením českého předsednictví se rovněž uskutečnila řada jednání politického dialogu na expertní úrovni Evropské unie se třetími zeměmi v oblasti boje proti terorismu (Rusko – Trojka, v únoru v Bruselu; Egypt – Trojka, v březnu v Bruselu; Kanada – Trojka,

v dubnu v Bruselu; GCC – Workshop k problematice financování terorismu, v květnu. USA - Trojka, v květnu v Bruselu, Workshop k financování terorismu v Praze; Trojka k financování terorismu v Praze a v červnu Indie – Trojka v Dillí.

Vzhledem k tomu, že otázka terorismu byla diskutována i v jiných formátech politického dialogu (například rady přidružení nebo jednání vyšších státních úředníků), proběhla za českého předsednictví aktualizace tzv. master messages, které jsou kalibrovány pro výše uvedená jednání s konkrétními zeměmi.

České předsednictví bylo nuceno se zabývat i zcela novou problematikou, jíž bylo uzavření detenčního zařízení Guantánamo. Evropská unie přivítala rozhodnutí prezidenta USA uzavřít Guantánamo a zahájila debatu o možném zapojení Evropské unie a členských států do relokace zadržovaných označených za „cleared to release“. Tato otázka byla projednávána i v rámci neformálního summitu Evropská unie – USA v dubnu 2009 v Praze, kde byla Evropská unie oficiálně oslovena prezidentem B. Obamou s žádostí o pomoc. I přes velmi rozdílná stanoviska některých členských států se předsednictví podařilo nalézt v této otázce konsenzus, který byl potvrzen přijetím společného koordinovaného přístupu k pomoci USA s uzavřením Guantánama. Evropská unie a USA následně k uzavření Guantánama přijaly společnou deklaraci.

V říjnu 2009 se uskutečnila expertní mise Evropské komise, podpořená experty některých členských zemí, včetně České republiky, do Jemenu, která identifikovala oblasti možné spolupráce a pomoci Evropské unie v boji proti terorismu.

V oblasti komunitárněprávní dimenze boje proti terorismu se Česká republika podílela na přípravě i podpoře novel předpisů Evropské unie přijatých v roce 2009 (např. sankční režim Rady bezpečnosti OSN č. 1267, který Evropská unie implementuje nařízením 881/2002, revize autonomních sankčních seznamů Evropské unie). Provádění těchto předpisů Evropské unie nadále zajišťovalo v rámci České republiky ministerstvo financí.

Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Soudním dvorem Evropské unie sledovala jeho rozhodnutí v případech zařazování osob a organizací na sankční seznamy v rámci Evropské unie. Vzhledem ke geopolitické a bezpečnostní situaci v republice vláda v roce 2009 nepokládala za potřebné do těchto řízení vstupovat a předkládat své vlastní písemné vyjádření. Rok 2009 byl v boji proti terorismu komunitárněprávními prostředky

rokem zlomovým. Pokud před Soudním dvorem Evropské unie obstojí mechanismy zavedené v právní i faktické rovině v roce 2009, přestane dvůr rušit protiteroristická opatření Rady Evropské unie pro formálně procesní pochybení a bude naděje, že pro Evropskou unii tak započne kvalitativně nové období boje proti terorismu, kdy ochrana lidských práv a veřejné bezpečnosti nebudou stát v tak silné kontradikci, jako tomu bylo i v roce 2009.

Česká republika pokračovala ve sdílení zpravodajských informací o terorismu s ostatními členskými státy NATO a prohlubovala spolupráci s nimi v rámci protiteroristických operací a při budování schopností pro boj proti terorismu. Česká republika se zaměřovala na boj proti terorismu nejen v kontextu operací NATO (KFOR, ISAF), ale též aktivitami souvisejícími s rozvojem schopností mnohonárodního praporu radiační, chemické a biologické ochrany (CBRN) NATO a pokračující aktivní účastí v operaci *Enduring Freedom (OEF)* v Afghánistánu.

V rámci OSN se Česká republika podílela na pokračujících jednáních o návrhu *Všeobecné úmluvy o mezinárodním terorismu*, jejímž účelem má být zejména odstranění mezer existujících dílčích (sektorových) mezinárodních protiteroristických smluv. Valné shromáždění OSN svěřilo svojí rezolucí (z 17. 12. 1996) mandát k vypracování Všeobecné úmluvy *Ad hoc výboru*, který se v roce 2009 sešel na přelomu června a července. Diskuse následně pokračovaly v říjnu 2009 v rámci pracovní skupiny 6. výboru Valného shromáždění OSN.

V roce 2009 byly prohloubena spolupráce operačních center ministerstva zahraničních věcí, ministerstva vnitra a ministerstva obrany a jejich spolupráce s operačním centrem Evropské unie (SITCEN Rady Evropské unie) a ostatních členských států. Klíčovou úlohu sehrávalo operační centrum ministerstva zahraničních věcí, které soustředěovalo a vyhodnocovalo konkrétní informace a v průběhu českého předsednictví v Radě Evropské unie působilo jako styčný bod při komunikaci se SITCEN. Česká republika se v době předsednictví, v případech krizových situací dotýkajících se více členských zemí, stala koordinátorem řešení krizí na ústřední i lokální úrovni. Během předsednictví došlo k několika situacím, na které bylo nutné společně reagovat, např. konflikt v Gaze na začátku roku, kdy české předsednictví koordinovalo spolu s Delegací Evropské komise evakuaci občanů Evropské unie z Gazy, nebo zhoršení bezpečnostní situace vlivem vnitropolitické krize na Madagaskaru.

Ministerstvo zahraničních věcí věnovalo soustavnou pozornost ochraně zastupitelských úřadů České republiky v zahraničí. I v roce 2009 docházelo v rámci schváleného finančního limitu ke zkvalitňování bezpečnostních opatření jak ve formě pasivní ochrany, jako jsou elektronické, mechanické či stavební zábrany, tak i aktivní ochranou, jakou jsou fyzické ostrahy objektů v ústředí i v zahraničí.

Během roku 2009 docházelo k postupnému zdokonalování systému vyrozumívání občanů České republiky v zahraničí formou varovných SMS zpráv. Byla podepsána dohoda mezi ministersvem zahraničních věcí a společností Vodafone Czech Republic a byla připravena dohoda s T-Mobile Czech Republic. V červnu 2009 byl spuštěn systém dobrovolné registrace občanů v zahraničí (DROZD). Občané se mohou po dobu pobytu v zahraničí registrovat na internetových stránkách ministerstva zahraničních věcí a v případě vzniku mimořádné události jsou varováni prostřednictvím SMS zpráv.

Řada opatření organizační, technické či vědeckovýzkumné povahy z oblasti boje proti terorismu, která byla i v roce 2009 v České republice uplatňována, byla ve srovnání s dalšími členskými státy Evropské unie na nadstandardní úrovni. Zejména se jednalo o oblast systému krizového řízení a *Integrovaného záchranného systému*, včetně prevence a připravenosti na vypořádání se s následky teroristického útoku za použití chemických, biologických, radiologických či jaderných látek.

Významným byl aspekt prevence v boji proti terorismu, který spadá zejména do kompetence zpravodajských služeb. Jedním ze zásadních předpokladů úspěšného boje proti terorismu byla schopnost zpravodajských služeb včas získávat informace o teroristických organizacích, jejich financování, činnosti či připravovaných útocích. Z hlediska získávání a vyhodnocování informací byla role zpravodajských služeb stěžejní. Na úrovni meziresortní koordinace boje proti terorismu pravidelně fungovala *Společná zpravodajská skupina Výboru pro zpravodajskou činnost*.

V roce 2009 byla uplatňována čtvrtá aktualizace [Národního akčního plánu proti terorismu na období 2007 - 2009](#). Tento strategický dokument obsahoval soubor opatření a úkolů a jejich plněním se navýšila způsobilost republiky pro řešení teroristických hrozeb. Plán obsahoval zlepšení komunikace a spolupráce mezi bezpečnostními složkami státu, ochranu obyvatelstva a infrastruktury, preventivní opatření proti radikalizaci a směr zahraniční politiky České republiky v boji proti terorismu. Národní akční plán byl v říjnu

2009 vyhodnocen a byl využit pro vypracování návrhu [Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 - 2012.](#)

Podíl České republiky na aktivitách relevantních mezinárodních organizací, jejichž je členem a které se vztahují k problematice boje proti terorismu, lze v roce 2009 hodnotit jako významný a všestranný. Spolupráce členů české bezpečnostní komunity s protějšky v zahraničí, zejména z členských zemí Evropské unie a NATO, byla provozována na odpovídající úrovni.

11. Transformační politika a spolupráce

Transformační politika je přístupem uplatňovaným zahraniční politikou České republiky, který propojuje její jednotlivé nástroje potenciálně schopné ovlivnit stav lidských práv a demokracie ve světě. Transformační politika má motivovat demokratizační procesy směřující k dlouhodobé stabilitě a prosperitě a napomáhat emancipaci a rozvoji občanské společnosti coby klíčového aktéra udržitelných demokratických změn. Finančním nástrojem transformační politiky je *Program transformační spolupráce* určený k podpoře zahraničních projektů českých nevládních organizací a institucí (v rámci státní dotační politiky). Projekty jsou vždy realizovány ve spolupráci s občanskou společností a organizacemi v cílových zemích. Poznatky získávané z dlouhodobého působení v těchto zemích jsou cenným zdrojem informací pro tvorbu zahraniční politiky. Cílevědomá činnost České republiky v oblasti podpory demokracie a lidských práv přispívá k jejímu obrazu aktivního zastávce dodržování lidských práv a podpory demokracie.

Program transformační spolupráce

[Program transformační spolupráce \(TRANSITION\)](#) doplňuje systém zahraniční rozvojové spolupráce České republiky. Zároveň je však samostatně definovanou součástí politiky vůči transformujícím se zemím, jakož i režimům nedemokratickým. Cílem spolupráce je přispět k tomu, aby probíhající či možné budoucí změny v těchto zemích vedly k demokracii a právnímu státu, nikoli k chaosu, konfliktu a destabilizaci. Transformační spolupráce se soustřeďuje na vytváření a posilování demokratických institucí, právního státu, občanské společnosti a zásad řádné správy veřejných záležitostí. Realizuje se zejména prostřednictvím projektů na vzdělávání, šíření informací, názorů a zkušeností s nenásilným odporem proti totalitnímu systému a procesem společenské transformace, kterým Česká republika prošla v 90. letech minulého století. Transformační spolupráci charakterizuje systematická kooperace se skupinami občanské společnosti a nevládními organizacemi a jejich podpora, přičemž kontakt se státními orgány v přijímající zemi může být záměrně vyloučen.

Program transformační spolupráce se i v roce 2009 zaměřil na země přednostního zájmu zahraniční politiky České republiky, kde zároveň existují určitý předpoklad přenositelnosti české zkušenosti a tradice vzájemných kontaktů (Bělorusko, Bosna

a Hercegovina, Gruzie, Irák, Kosovo, Kuba, Moldavsko, Myanmar/Barma, Srbsko a Ukrajina). V roce 2009 došlo v programu transformační spolupráce k několika změnám, které přispěly k lepšímu využití finančních prostředků a k lepším výsledkům v cílových zemích. K hlavním inovacím patřilo zavedení možnosti předkládat víceleté (až tříleté) projekty, omezení podpory studijních stipendií a možnost spolufinancovat projekty podpořené ze zdrojů Evropské unie, OSN či dalších významných donorů.

Celkem bylo v rámci *Programu transformační spolupráce* financováno 47 projektů českých nevládních organizací a institucí realizovaných ve spolupráci s jejich partnery v cílových zemích, jakož i samostatných aktivit Ministerstva zahraničních věcí České republiky, uskutečněných převážně prostřednictvím zastupitelských úřadů. Kromě prioritních zemí se některé jednorázové aktivity týkaly i dalších zemí regionu Asie a Blízkého východu. Řada projektů, na kterých se podílejí české subjekty, jsou vícestranné či mezinárodní. Program transformační spolupráce klade důraz na koordinaci s ostatními vládními i nevládními poskytovateli podpory a reflektuje také trendy politiky Evropské unie vůči dotčeným zemím. Celkově bylo na projekty, stipendia a aktivity transformační spolupráce v roce 2009 vynaloženo cca 48,6 mil. Kč.

Spolupráce s občanskou společností v oblasti politiky lidských práv a podpory demokracie

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky považuje úzkou spolupráci s neziskovými organizacemi a občanskou společností za klíčovou nejen pro budování demokracie v třetích zemích, ale také pro samotné vytváření politiky podpory demokracie a lidských práv. Expertiza občanské společnosti v cílových zemích je klíčová také pro stanovování dílčích cílů a vyhodnocování Programu transformační spolupráce. Ministerstvo zahraničních věcí v roce 2008 podpořilo vznik *Asociace českých neziskových organizací působících v oblasti podpory demokracie a lidských práv (DEMÁS)*, obdoby rozvojové platformy *FoRS (Forum pro rozvojovou spolupráci)*.

V roce 2009 se DEMÁS za finanční podpory ministerstva zahraničních věcí věnoval těmto hlavním cílům – přibližovat téma podpory demokracie a lidských práv české veřejnosti a veřejným institucím, navazovat kontakty mezi českými a zahraničními nevládními organizacemi a přispívat k celospolečenské debatě a konsenzu ohledně důležitosti podpory

demokracie a lidských práv v české a evropské zahraniční politice. DEMAS v současné době sdružuje 11 členských organizací, z nichž většina jsou dlouhodobí příjemci podpory z Programu transformační spolupráce. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky v platformě DEMAS získalo přirozeného partnera pro diskusi a spolupráci. Ta se osvědčila zejména v době českého předsednictví v Radě Evropské unie. DEMAS se podílel na přípravě březnové mezinárodní konference *Building Consensus about EU Policies on Democracy Support*, na níž se setkala k diskusi na 150 předních, převážně zahraničních odborníků na politiku Evropské unie a podporu demokracie a lidských práv. U příležitosti zahajovacího summitu Východního partnerství v květnu uspořádal DEMAS kulatý stůl zaměřený na aktuální vývoj v Moldavsku, dále pak v průběhu roku organizoval tematické diskuse, např. o situaci v Rusku. Zástupci platformy se účastnili několika interních tematických debat se zástupci Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Díky spolupráci s nadací *European Partnership for Democracy (EPD)* měli zástupci členských organizací DEMAS možnost absolvovat stáže v Bruselu a navazovat užší spolupráci s partnerskými organizacemi v Evropské unii.

Volební pozorovatelské mise Evropské unie

Volební pozorovatelské mise Evropské unie jsou nástrojem unijní politiky podpory lidských práv a demokracie ve světě. Pozorovatelské mise Evropské unie nepřímou podporou posilují demokratické instituce a jejich výkon, přispívají k budování důvěry občanů ve volební mechanismy, pomáhají předcházet volebním podvodům a případnému povolebnímu násilí. Volební pozorovatelské mise Evropské unie účinně doplňují volební pozorovatelské mise OBSE. V závěrečných zprávách mise předkládají konkrétní doporučení pro zlepšení volební legislativy a celého volebního procesu. V roce 2009 se Česká republika účastnila volebních pozorovatelských misí do Mosambiku, Guineje-Bissau, Libanonu, Ekvádoru, Malawi, Bolívie a Salvadoru. Do Ekvádoru, Libanonu a Salvadoru vyslala několik krátkodobých pozorovatelů, na prezidentské volby v Afghánistánu tři dlouhodobé pozorovatele. Česká republika spolupracovala s Evropskou komisí na průběžném hodnocení volebních misí a podporovala – rovněž coby předsednická země Evropské unie – lepší využití závěrečných doporučení těchto misí v politice Evropské unie vůči příslušným zemím.

Přehled realizovaných projektů v roce 2009

Myanmar/Barma

Člověk v tísni – Barmské projekty

Cílem projektu je poskytování přímé pomoci politickým vězňům, nezávislým novinářům, občanským skupinám a všem demokratickým aktivistům v Myanmaru/Barmě a na thajsko-barmské hranici a získávání mezinárodní podpory demokratickému hnutí v Myanmaru/Barmě.

Člověk v tísni – Support of Civil Society Organisations Involved in Human Rights Protection in Burma

Jedná se o dvouletý projekt podpořený z rozpočtu *Evropského nástroje pro demokracii a lidská práva (EIDHR)*, na nějž bylo z prostředků programu TRANS poskytnuto spolufinancování. Cílem projektu je podpora barmských lidskoprávních organizací a zlepšení podmínek a předpokladů pro jejich budoucí práci.

Burma Centre Prague – Indická základna pro transformaci Barmy

Tento tříletý projekt rozvíjí chybějící struktury občanské společnosti v Indii a na indicko-barmských hranicích pro systematickou podporu přechodu Myanmaru/Barmy k demokracii. V rámci projektu bude v Dillí zaregistrována nevládní organizace *Burma Centre Delhi (BCD)*, která bude styčným bodem pro aktivity a finanční toky zaměřené na ochranu lidských práv a demokratizaci Barmy.

FAMU – Myanmarské filmové centrum a barmské projekty FAMU III

Projekt navazuje na aktivity z předchozích období a dále rozvíjí činnost *Myanmar Moving Image Center (MMIC)*. Konkrétními výstupy v roce 2009 byly: workshopy, zaměřené na přípravu náročnějších filmových a video projektů a jejich profesionální finalizace; podpora a rozvoj aktivit nově pronajatého prezentačního prostoru (galerie *New Zero Group*) jako místního nezávislého centra alternativního umění; rozšíření knihovny a videotéky MMIC o nové tituly; rozšíření stávajícího technologického zázemí; školné a stipendium pro dva barmské stážisty v Praze.

Nad rámec výše uvedeného byly v loňském roce v Myanmaru/Barmě přímo prostřednictvím Ministerstva zahraničních věcí České republiky podporovány aktivity projektu [Yangon Film School](#) a barmský nezávislý tisk.

Bělorusko

Mezinárodní sdružení [Občanské Bělorusko](#): Podpora "Evropského rádia pro Bělorusko"

Česká republika i v roce 2009 pokračovala v podpoře mezinárodního projektu *Evropské rádio pro Bělorusko* ([ERB](#)) jehož redakce sídlí ve Varšavě. Hlavním cílem ERB, které vysílá od roku 2005, je oslovit mladé lidi ve věku 15 – 35 let, i politicky neangažované, přinášet objektivní zpravodajství o Evropské unii i Bělorusku a kvalitní hudební program. Vedení redakce i redakci samotnou tvoří běloruští novináři. V roce 2009 získalo ERB po několika letech oficiální akreditaci běloruského ministerstva zahraničních věcí pro práci na území Běloruska. K dalším donorům vedle České republiky patří vlády USA, Nizozemska, Švédska, Polska a Evropská komise (finanční nástroj EIDHR).

Mezinárodní sdružení [Občanské Bělorusko](#): Podpora běloruské občanské společnosti, rozvoj Domu lidských práv ve Vilniusu

K náplni tohoto projektu patří podpora běloruských nevládních organizací a spolupráce při navazování spolupráce s jejich českými protějšky. Byly realizovány skupinové a individuální studijní cesty zástupců běloruského nevládního sektoru do České republiky a také cesty českých lektorů na *Školu lidských práv ve Vilniusu*. *Dům lidských práv ve Vilniusu* ([DLP](#)) je součástí sítě založené norskou [Human Rights House Foundation](#). Cílem DLP ve Vilniusu je poskytovat chybějící zázemí běloruským organizacím, zejména těm, které se zabývají ochranou a podporou lidských práv. Česká republika je jedním z mezinárodních partnerů v tomto projektu od roku 2005.

[Asociace pro mezinárodní otázky: Občanská alternativa pro běloruské školy](#)

Tento projekt navazuje na předešlé ročníky projektu *Evropská alternativa pro běloruské školy*. V roce 2009 se aktivity zaměřovaly především na zlepšování výuky občanské nauky na běloruských základních a středních školách. Cílem projektu je také přenos českých zkušeností z oblasti alternativních forem vzdělávání, výchova k aktivnímu občanství

a chápání lidských práv. Do projektu se podařilo zapojit i představitele běloruského ministerstva školství a Institutu pro zvyšování kvalifikace pedagogů.

Člověk v tísní: Zvyšování efektivity práce a vlivu na veřejnost nevládních organizací v Bělorusku

Komplexní projekt, navazující na dosavadní dlouhodobé působení organizace *Člověk v tísní* v Bělorusku, zahrnoval následující aktivity: materiální a morální podporu politicky pronásledovaných osob, posilování kapacit malých, zejména regionálních nevládních organizací prostřednictvím mikrograntů, studijní stáž v České republice, aktivity soustředující se na zvyšování povědomí o situaci v Bělorusku (např. festival dokumentárních filmů *Jeden svět ve světě*). Organizace *Člověk v tísní* se také aktivně podílí na mezinárodním monitoringu situace lidských práv v Bělorusku a vydává měsíční přehledy o událostech v zemi.

Arcidiecézní Charita Praha: Vzdělávání běloruských studentů v České republice na vybraných vysokých školách

Dlouhodobý projekt, v jehož rámci v České republice studuje deset mladých Bělorusů na vybraných vysokých školách. Realizátor po celou dobu studia zajišťuje studentům potřebné zázemí a zapojuje do svých dobrovolnických aktivit.

Gruzie

AGORA CE: Rozvoj občanské společnosti a její účast na veřejném životě v Gruzii

Cílem projektu byla podpora občanské participace ve vybraných pěti obcích v Gruzii. Důraz byl kladen na zvyšování kapacit místních nestátních neziskových organizací (NNO) a občanských iniciativ na jedné straně a podporu jejich spolupráce s místními správami na straně druhé. Důležitou částí projektu byla práce s veřejností a artikulace jejích zájmů. Průsečíkem těchto aktivit bylo udělení mikrograntů na projekty, které veřejnost považuje za prioritní. Po celou dobu projektu bylo poskytováno metodické vedení oběma cílovým skupinám. Kromě realizátora se na projektu podílí rovněž společnost *Člověk v tísní*.

Transparency International Česká republika: Implementace Právnického protikorupčního poradenského střediska v Gruzii

Cílem projektu bylo vybudování odborného zázemí vznikajícího protikorupčního poradenského střediska v Gruzii a změna vnímání korupce ve společnosti i státních

a veřejných strukturách. Středisko poskytuje právní poradenství občanům. Partnerskou organizací předkladatele je gruzínská pobočka *Transparency International*.

Transitions Online: Zvýšení plurality médií a občanských aktivit pomocí nových médií

Cílem projektu je zvýšení plurality médií a četnosti občanských aktivit v Gruzii, zejména mezi méně zastoupenými skupinami pomocí publikování na internetu, blogování, a dalších technik nových médií.

Irák

Člověk v tísní: Transformace irácké společnosti – podpora občanských iniciativ, místních samospráv a jejich vzájemné spolupráce

Dlouhodobý projekt, který od roku 2004 prostřednictvím široce pojatých aktivit – stáží, kurzů, školení, přímé podpory – přispívá k rozvoji občanské společnosti a jejímu účinnému podílu na transformaci a demokratizaci v oblasti jižního Iráku. V roce 2009 se realizátor soustředil zejména na další školení zástupců místních a regionálních správ a na posilování schopnosti místních neziskových organizací realizovat vlastní projekty. Byla realizována série školení ve městech Basra, Missan a Thi-Qar. Polovina školení byla zaměřena na zvyšování výkonu nově zvolených představitelů vybraných provinčních zastupitelstev. Další školení budou zaměřena na vzdělávání zaměstnanců vybraných místních úřadů, pro rok 2009 realizátor vytypoval pracovníky Directorate of Health (zdravotnický úřad). Během roku 2009 realizátor průběžně aktualizoval obsah anglické i arabské verze webových stránek www.ngo-iraq.org a pravidelně vkládal nové informace a publikace na www.ngo-iraq.org/news.php.

Kosovo

Institut pro evropskou politiku Europeum: Kosovská debata na evropská témata: vytváření a prosazování pozic vůči politickým činitelům a státní správě

Hlavním cílem projektu byla stimulace expertní i veřejné diskuse nevládního sektoru o relevantních problémech kosovské společnosti (vzdělanost a školství, právní stát, sociální problémy) prostřednictvím vytvoření expertních skupin kosovských nevládních organizací k daným tématům.

Kuba

Člověk v tísní: Podpora občanské společnosti na Kubě

Projekt navazuje na předešlé aktivity, včetně poskytování přímé podpory občanské společnosti na Kubě (novinářům, právníkům, rodinám politických vězňů a občanské opozici). Zaměřuje se také na šíření povědomí o situaci v zemi prostřednictvím objektivních informací a analýz.

Libri prohibiti: Podpora hnutí Kubánské nezávislé knihovny

Projekt zaměřený na materiální a morální podporu tzv. *nezávislých knihoven* na Kubě formou zprostředkování literatury, technického vybavení a kontaktů se zahraničím. Současně je spojen s literární soutěží pro neoficiální kubánské autory a informováním o situaci na Kubě.

Moldavsko

Člověk v tísní: Posilování občanské společnosti IV - Moldavsko/Podněstří

Projekt pokračoval v dosavadní podpoře rozvoje neziskových organizací v Podněstří a rozšiřování spektra jejich aktivit. V rámci projektu byla poskytována výuka v angličtině s cílem snížit izolaci a dominanci ruskojazyčných médií v regionu a posílit vyhlídky na spolupráci se zahraničními organizacemi a donory.

Charita ČR: Rozvoj kapacit a podpora občanské participace v regionu Cahul, Moldavsko

Cílem projektu bylo podpořit spolupráci místních správ a neziskových organizací v jihomoldavském regionu Cahul. Představitelé místních samospráv a nevládních organizací identifikovali společné zájmy na komunitních projektech. Aktivity projektu doplňovalo školení mládeže a jejich zapojování do řešení místních problémů formou stáže v příslušné samosprávě a následnou účastí na realizaci podpořených projektů. Projekty budou vybrány z předložených návrhů v druhém roce realizace projektu (2010) a hrazeny formou mikrograntů.

AGORA CE: Podpora demokratizace municipální správy v Moldavsku

Cílem projektu bylo posílení občanské participace obyvatel ve vybraných moldavských obcích, kde byla po komunálních volbách v roce 2008 nastolena proreformní agenda. Projekt prostřednictvím aktivního zapojování obyvatel do rozhodování v obci přispěl ke zlepšení správy a její sblížení s veřejností. Zástupci obcí byli školeni ve fundraisingu, projektovém managementu a dalších oblastech tak, aby byli schopni na plánované aktivity získávat prostředky z různých zdrojů. Kromě realizátora se na projektu podílí rovněž společnost Člověk v tísni.

Srbsko a západní Balkán

Transitions Online: Investigace znečištění životního prostředí, Balkán 2009

Cílem projektu bylo zvýšit profesionalitu novinářů se zájmem o ekologická témata. K dalším cílovým skupinám patřily environmentální nevládní organizace a občané tří cílových zemí (Bosna, Srbsko a Kosovo).

Transition Online: Reporting EU – Vylepšené zpravodajství evropské integrace a reformy

Pokračování vzdělávacího cyklu pro novináře ze Srbska a Bosny a Hercegoviny.

ADRA: Podpora mezisektorové spolupráce a dobré praxe v ochraně proti domácímu násilí

Projekt se zaměřil na posílení kapacit a vzájemné spolupráce srbských nevládních a neziskových organizací a státních úřadů při prevenci domácího násilí a pomoci jeho obětem. V rámci projektu se konala odborná školení zaměřená na zpracování manuálů jednotlivých úřadů a orgánů pro boj s domácím násilím, které zlepší jejich koordinovanost a spolupráci.

Nadace VIA – Transformační spolupráce s Balkan Community Initiatives Fund (BCIF) – fáze III; Podpora rozvoje a životaschopnosti srbských neziskových organizací

Oba projekty navazují na předchozí aktivity realizátora na poli rozvoje dárcovství a udržitelného financování neziskového sektoru v Srbsku. Kromě soustavné práce s nevládními a neziskovými organizacemi je projekt zaměřen rovněž na předávání zkušeností

se společenskou odpovědností podniků manažerům srbských firem a intenzivnější spolupráci mezi zástupci neziskového, soukromého a veřejného sektoru.

I v roce 2009 byla mimo tyto projekty z prostředků Programu transformační spolupráce zakoupena odborná literatura pro univerzitu v hercegovském Mostaru.

Ukrajina

Člověk v tísní – Zmírnění etnického napětí na Krymu, inspirace Ukrajiny českou transformací a Evropou

Projekt na posílení samosprávy, nevládních organizací a médií se zaměřil na tři hlavní témata: (1) etnické napětí na Krymu, (2) práci samosprávy a nevládních organizací z jižní a východní Ukrajiny a (3) roli investigativní žurnalistiky tamtéž, přičemž svými aktivitami navázal na předchozí projekt. Stejně jako v roce 2008, byla mediální část projektu zaměřena na mladé talentované novináře, kteří se zúčastnili dalšího soutěžního kola reportáží na téma korupce, problematika ruskojazyčné většiny na Krymu, spolupráce samosprávy s nevládním sektorem atd. Nejlepší články byly zveřejněny.

Asociace pro mezinárodní otázky: Občanská alternativa pro školy východní Ukrajiny

Pokračování aktivit z předchozích let se zaměřilo na učitele občanské nauky z východní Ukrajiny (konkrétně Charkovské, Doněcké a Luhaňské oblasti) a využívání inovativních učebních metod.

Centrum pro studium demokracie a kultury: Vzdělávací institut pro demokracii a občanskou společnost na východní Ukrajině

Dvouletý cyklus oboru *Demokracie a občanská společnost*, který je určen pro 50 studentů Charkovské univerzity, prohlubuje znalosti o problematice budování. Program je akreditován jako program celoživotního vzdělávání českého ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

CERGE

Doktorské studium pro studenty z cílových zemí

V rámci transformační spolupráce Ministerstva zahraničních věcí České republiky v letech 2005 – 2009 podporovalo program postgraduálního studia makroekonomie a ekonomické transformace na institutu CERGE Národohospodářského ústavu Akademie věd České republiky a Univerzity Karlovy pro několik desítek studentů z *více prioritních zemí transformační spolupráce* a z dalších zemí regionu východní Evropy, Střední Asie, Balkánu a jižního Kavkazu.

Během roku 2009 bylo dále realizováno několik drobných jednorázových aktivit i mimo oblast prioritních zemí např. v Zimbabwe, Íránu či Afghánistánu.

12. Zahraniční rozvojová spolupráce

Česká republika jako člen Evropské unie a mezinárodního společenství demokraticky a ekonomicky vyspělých zemí uznává princip solidarity mezi lidmi a mezi státy navzájem a přijímá svůj díl odpovědnosti při řešení globálních problémů. Jedním z výrazů tohoto postoje je *zahraniční rozvojová spolupráce*, která je integrální součástí české zahraniční politiky. Česká republika v souladu s mezinárodními principy a vlastními zájmy provádí a poskytuje zahraniční rozvojovou spolupráci, a to jak na dvoustranném, tak na mnohostranném základě.

Poskytování zahraniční rozvojové spolupráce vychází z principů partnerství, efektivnosti a transparentnosti a jejím hlavním cílem je přispět k omezení chudoby v méně vyspělých částech světa cestou udržitelného ekonomicko-sociálního rozvoje. Česká republika plně podporuje *mezinárodní rozvojové cíle (Millennium Development Goals – MDGs)*, které vyplynuly z mezinárodních konferencí OSN v 90. letech a byly potvrzeny summitu OSN v letech 2000 a 2005. V rámci České republiky se realizace zahraniční rozvojové spolupráce řídí [*Zásadami zahraniční rozvojové spolupráce po vstupu České republiky do Evropské unie*](#), schválenými usnesením vlády České republiky ze dne 31. 3. 2004 č. 302 a upravenými [*usnesením vlády ze dne 19. 9. 2007 č. 1070*](#). Zásady stanovily za nosnou součást české zahraniční rozvojové spolupráce programy spolupráce s prioritními zeměmi, aby se tím posílila předvídatelnost a efektivnost české zahraniční rozvojové spolupráce.

Česká bilaterální zahraniční rozvojová spolupráce je primárně směřována do následujících prioritních zemí: Angolské republiky, Zambijské republiky, Vietnamské socialistické republiky, Mongolska, Jemenské republiky, Moldavské republiky, Bosny a Hercegoviny a Srbska. Druhou skupinu tvoří projektové země (Irák, Afghánistán, Kosovo, Kambodža, Etiopie a Palestinská autonomní území) a v roce 2009 pokračoval druhým rokem vládou schválený tříletý program rozvojové pomoci Gruzii. Vedle programů rozvojové spolupráce s prioritními a projektovými zeměmi probíhaly i rozvojové projekty v ostatních zemích a další formy rozvojových aktivit (např. pomoc uprchlíkům na území České republiky, odpouštění a restrukturalizace dluhů apod.).

Celkový objem prostředků na bilaterální spolupráci v roce 2009 byl 860 mil. Kč určených na 225 projektů. Z regionálního hlediska bylo 28 % prostředků uplatněno ve východní a jihovýchodní Evropě, 18 % v jižní, jihovýchodní a východní Asii a 10 %

v subsaharské Africe. Největší podíl směřoval do Mongolska (22 %), Srbska (19 %) a Bosny a Hercegoviny (15 %), do Vietnamu bylo určeno 14 %, do Moldavska 10 %, do Angoly 9 %, do Jemenu 6 % a do Zambie 5 %. Ze sektorového hlediska byla největší část věnována podpoře průmyslového rozvoje (21 %), ochraně životního prostředí (14 %) a zemědělství (10 %).

Významnou část tvořily prostředky na vysokoškolská stipendia (cca 18 % objemu). Celková částka určená na program vládních stipendií činila původně 151,95 mil. Kč (schváleno [usnesením vlády České republiky č. 712 ze dne 27. 6. 2007](#)), po úpravě rozpočtu částka činila 143,49 mil. Kč.

Tradice poskytování stipendií ke studiu na veřejných vysokých školách občanům z rozvojových zemí sahá do 50. let minulého století a od této doby absolvovalo studium v Československu/České republice cca 22 tis. vládních stipendistů. Stipendia jsou každoročně nabízena studentům z rozvojových a dalších potřebných zemí ke studiu na veřejných vysokých školách v České republice (dle usnesení vlády České republiky č. 712 ze dne 27. 6. 2007).

Stipendia jsou nabízena ke studiu v bakalářských, magisterských, navazujících magisterských a doktorských studijních programech. Program vládních stipendií je ve společné gesci ministerstva zahraničních věcí a ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, která při jeho naplňování úzce spolupracují s ministerstvem zdravotnictví.

V průběhu roku 2009 studovalo na veřejných vysokých školách v průměru 660 vládních stipendistů z cca 75 zemí. V daném roce ukončilo studium celkem 185 studentů, z toho 40 absolvovalo, 63 ukončilo studium jiným způsobem a 82 studentům byla v návaznosti na překročení standardní délky studia ukončena výplata stipendia (tito studenti většinou pokračují ve studiu na vlastní náklady).

Na základě usnesení vlády č. 712 ze dne 27. 6. 2007 nabídla Česká republika pro akademický rok 2009/2010 celkem 130 stipendijních míst (z nichž 60 bylo určeno pro studium navazujících magisterských či doktorských studijních programů v anglickém jazyce), a to 43 rozvojovým a potřebným zemím a organizaci UNESCO. Na tato nabídnutá místa došlo 211 nominací, na jejichž základě bylo následně přiznáno 130 stipendií. Ke studiu nastoupilo 113 studentů, z toho 88 ke studiu v českém jazyce (59 do bakalářských studijních

programů, 15 do magisterských studijních programů, devět do navazujících magisterských studijních programů v českém jazyce a pět do doktorských studijních programů v českém jazyce). Celkem 25 studentů nastoupilo ke studiu v anglickém jazyce do navazujících magisterských studijních programů. V rámci stipendijní kvóty pro UNESCO byli přijati čtyři studenti (z nichž ke studiu nastoupil jeden).

V rámci novelizace vládního usnesení č. 712 – 2007 o vládních stipendiích jsou připravována nová pravidla v oblasti vzdělávání pro studenty z rozvojových zemí.

V roce 2009 pokračovala reforma a zkvalitňování českého systému zahraniční rozvojové spolupráce, který navazuje na předchozí praxi (vychází z návrhu [Transformace systému rozvojové spolupráce České republiky](#) z 19. 9. 2007) a současně reaguje na nové zkušenosti (např. předsednictví České republiky v Radě Evropské unie) a nové reality a trendy (zohlednění ekonomické krize).

V tomto kontextu Ministerstvo zahraničních věcí České republiky předložilo návrh zákona o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů.

Byla rovněž zahájena příprava koncepce zahraniční rozvojové spolupráce pro příští období, která nahradí dosavadní dokument z roku 2002. Nová koncepce bere v úvahu změny zahraničněpolitického a ekonomického kontextu, nové závazky České republiky v Evropské unii a na dalších multilaterálních fórech a obecné trendy v oblasti rozvojové politiky. V říjnu 2009 byla ustavena pracovní skupina v rámci Rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci, která pod vedením ministerstva zahraničních věcí připravuje nový text.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky zvýšilo důraz na zapojení nevládního sektoru a veřejnosti do rozvojové spolupráce. V průběhu roku pod vedením ministerstva zahraničních věcí rozvinula svou činnost *Rada pro rozvojovou spolupráci* (poradní koordinační orgán k diskusi otázek zahraniční rozvojové spolupráce), která sdružuje cca 40 zástupců českých donorských resortů, platformy nevládních organizací i soukromý sektor. Rada se sešla čtyřikrát. Jejím zásadním přínosem bylo posílení transparentnosti, vzájemné informovanosti a kvalitnější koordinace stanovisek účastníků. Hlavními tématy byly výkon předsednictví České republiky v Evropské unii a informace o probíhajících i připravovaných projektech členů.

V roce 2009 byly zahájeny práce na novém systému evaluaci rozvojových projektů, které v budoucnu přispějí k jejich vyšší efektivnosti a průhlednosti.

Česká rozvojová agentura ([ČRA](#)) v roce 2009 převzala koordinaci nových rozvojových projektů (za déle probíhající projekty jsou do konce roku 2010 nadále zodpovědná příslušná sektorová ministerstva). Působila v Etiopii, Angole, Zambii, Moldavsku, Bosně a Hercegovině, v Srbsku, Palestině a v Gruzii a na realizaci jednotlivých projektů vynaložila přibližně 115 mil. Kč. ČRA v období 2008 – 2009 předsedala *sdržení evropských rozvojových agentur (Practitioners' Network for European Development Cooperation)* a v květnu 2009 hostila v Praze valnou hromadu tohoto sdružení.

Ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci se v roce 2009 uskutečnil již dvanáctý ročník *Letní školy rozvojové pomoci*. Vedle dvoustranné rozvojové spolupráce poskytovala Česká republika v roce 2009 také humanitární pomoc, transformační pomoc a mnohostrannou rozvojovou pomoc prostřednictvím rozpočtu Evropské unie, agencí OSN a mezinárodních finančních institucí (o těchto formách zahraniční rozvojové spolupráce pojednávají ostatní kapitoly zprávy).

Vláda každoročně schvaluje plán dvoustranné zahraniční rozvojové spolupráce na rok následující a hodnocení zahraniční rozvojové spolupráce za rok minulý. V roce 2009 byl [usnesením vlády ze dne 31. 8. 2009 č. 1134](#) schválen plán zahraniční rozvojové spolupráce na rok 2010 a zároveň střednědobý výhled jejího financování do roku 2012.

Mezi hlavní zdroje informací o zahraniční rozvojové spolupráci patří [internetové stránky](#) Ministerstva zahraničních věcí České republiky, resp. jejich [anglická mutace](#).

13. Humanitární pomoc

Česká republika v roce 2009 dále prohloubila soulad svého přístupu k poskytování humanitární pomoci s mezinárodně uznávanými zásadami *Dobrého humanitárního dárcovství (GHD – Good Humanitarian Donorship)*. Poprvé byla zpracována *Operační strategie poskytování humanitární pomoci České republiky*, která umožnila jak větší předvídatelnost financování humanitárních krizí Českou republikou, tak komplexnější vyhodnocení humanitárních potřeb a výzev. V návaznosti na GHD a v rámci celkové revize evaluací české zahraniční rozvojové spolupráce došlo v závěru roku 2009 rovněž ke zformulování základních principů pro evaluaci humanitárních akcí.

V souladu s přijatou strategií se podařilo poprvé uskutečnit výběrové dotační řízení na projekty humanitární pomoci v zemích s komplexní humanitární krizí (Konžská demokratická republika, oblast Afrického rohu, Myanmar/Barma, Srí Lanka). V jeho rámci bylo téměř 20 mil. Kč podpořeno osm projektů šesti nevládních organizací v Kongu (tři projekty), Barmě (dva projekty), na Srí Lance, v Keni a Somálsku. Tímto způsobem se zvýšila transparentnost, adresnost i kontrolovatelnost humanitárního financování.

Operační strategie byla rovněž využita během českého předsednictví v Radě Evropské unie, kdy Česká republika jako první země předsedala nově vzniklé pracovní skupině *Rady Evropské unie pro humanitární a potravinovou pomoc (COHAFA)*. Tyto zkušenosti se České republice podařilo následně zhodnotit v podobě koncepčního zapojení do posuzování humanitárních návrhů generálního ředitelství Evropské komise pro humanitární pomoc (DG ECHO) v rámci tzv. komitologie.

V roce 2009 došlo k přesunu rozpočtové položky na humanitární pomoc ze všeobecné pokladní správy přímo do rozpočtu ministerstva zahraničních věcí. Na humanitární pomoc bylo na rok 2009 alokováno 85 mil. Kč.

Během prvního pololetí 2009 musela Česká republika z titulu předsednictví v Radě Evropské unie aktivně reagovat na aktuální humanitární krize plynoucí z násilných konfliktů, které byly předmětem jednání Evropské unie – šlo zejména o konflikty v Gaze, Somálsku, Pákistánu či na Srí Lance. Česká republika na ně během roku 2009 z humanitárního rozpočtu vyčlenila 34 mil. Kč (40 % rozpočtu).

Do využití humanitárního rozpočtu 2009 se promítla rovněž ekonomická a finanční krize, především omezení dobrovolných příspěvků v důsledku krácení rozpočtu ministerstva zahraničních věcí a negativního vývoje kurzu Kč. Z humanitárních organizací byly nevyplacením dobrovolného příspěvku postiženy CERF, UNICEF, UNHCR a WFP, kterým tento výpadek kompenzoval právě příspěvek na humanitární projekty, celkem ve výši 17,5 mil. Kč.

Oproti předchozím rokům nedošlo ve světě, zejména v první polovině roku 2009, k žádné přírodní katastrofě většího rozsahu. Proto nebyla v roce 2009 realizována žádná materiální pomoc. Až na podzim si přírodní jevy v jihovýchodní Asii a Střední Americe, resp. chřipková epidemie na Ukrajině, vyžádaly finanční humanitární pomoc České republiky v celkové výši 11 mil. Kč.

Teritoriálně bylo do Asie věnováno 35 mil. Kč (z toho 17 mil. na Afghánistán a Pákistán), do Afriky 28 mil. Kč a na Blízký východ, resp. do Gazy, 15 mil. Kč. Latinská Amerika dostala na překonání následků přírodních katastrof 3,5 mil. Kč, v Evropě byl určen jediný příspěvek ve výši 850 tis. Kč, a to na Ukrajinu. Územně nespecifikovaný byl příspěvek 2,5 mil. Kč Fondu rychlé reakce OSN (CERF), který financuje opomíjené krize i akutní potřeby.

Pokud jde o realizátory pomoci, mj. díky dotačnímu výběrovému řízení se v roce 2009 výrazně zvýšil podíl nevládních organizací, českých i zahraničních. ADRA, Arcidiecézní charita Praha, Člověk v tísni, Humanistické centrum NaRovinu, Charita České republiky, Lékaři bez hranic; Caritas Jerusalem, HALO Trust Afghanistan, Mercy Malaysia, Iglesia Morava (Moravian Church v Nikaragui) a Thajsko-barmské příhraniční konsorcium (TBBC) realizovaly z prostředků ministerstva zahraničních věcí humanitární pomoc v celkové hodnotě 35 mil. Kč. Fondy a agencie OSN získaly 32,5 mil. Kč, mezinárodní i národní organizace Červeného kříže 5,5 mil. Kč. Prostřednictvím zastupitelských úřadů České republiky byly realizovány projekty rychlého dopadu v Afghánistánu a pomoc státu Amazonas v Brazílii.

V rámci *Konsolidované humanitární výzvy (CAP)* a navazujících *ad hoc výzev (Flash Appeals)* poskytla Česká republika 40 mil. Kč na potřeby Somálska, Ugandy, Gazy, Pákistánu, Srí Lanky, Filipín a Salvadoru. Dalších 14,5 mil. Kč šlo rovněž do zemí zahrnutých v CAP (Afghánistán, Konžská demokratická republika, Keňa, Zimbabwe), avšak mimo apelující organizace.

Vytvořením operační strategie, zohledněním mezinárodních priorit i výběrem realizátorů České republiky v roce 2009 dále prohloubila svůj soulad s mezinárodně uznávanými standardy poskytování humanitární pomoci.

II. BILATERÁLNÍ VZTAHY ČESKÉ REPUBLIKY

1. Vztahy České republiky se zeměmi střední Evropy

Vztahy se středoevropskými, povětšinou sousedními zeměmi České republiky, patřily i v roce 2009 k prioritám české zahraniční politiky. Vztahy se středoevropskými partnery byly průsečíkem bilaterálních, regionálních, evropských, transatlantických a dalších témat.

Jako tradičně klíčovým partnerem byla Spolková republika Německo. V první polovině roku 2009 se Německo projevilo jako náš strategický spojenec v průběhu českého předsednictví v Radě Evropské unie, významnou roli Německo hrálo také v obchodně ekonomické oblasti. V druhé polovině roku byly důležitým mezníkem volby do spolkového sněmu a navázání kontaktů s novou spolkovou vládou. Impulzem pro posílení dialogu České republiky a Německa o zahraničněpolitických otázkách se stala „nástupní“ návštěva nového německého ministra zahraničních věcí G. Westerwelleho v Praze na počátku prosince 2009.

Ve vztahu k dalšímu významnému sousedovi, k Polské republice, bylo na počátku roku 2009 důležité zahájení činnosti *Česko-polského fóra*, o jehož založení rozhodli ministři zahraničních věcí České republiky a Polska v listopadu 2008. Fórum se již během prvního roku své existence osvědčilo jako nástroj pro podporu společných česko-polských projektů a pro stimulování diskuse o možnostech prohlubování česko-polské spolupráce ve strategických oblastech. V zahraničněpolitických otázkách byl pro Českou republiku ve vztahu k Polsku důležitý dialog např. o problematice východní Evropy (*Východní partnerství*), o energetice či o bezpečnostních otázkách.

Blízkým partnerem a spojencem České republiky zůstala v roce 2009 i Slovenská republika. Pokračovala vysoká intenzita kontaktů na všech úrovních, Slovensko podporovalo Českou republiku v průběhu jejího předsednictví v Radě Evropské unie. Mimo jiných oblastí se spolupráce obou zemí v roce 2009 soustředila na energetiku.

Pokud jde o Rakousko, k důležitým momentům roku 2009 patřilo setkání ministrů zahraničních věcí obou zemí v příhraničí v září 2009, během něhož bylo rozhodnuto o zřízení *Stálé konference českých a rakouských historiků ke společnému kulturnímu dědictví*.

Maďarská republika byla českou zahraniční politikou i v roce 2009 tradičně vnímána de facto jako soused a jako důležitý regionální partner v rámci *Visegrádské skupiny*.

Zachována byla pravidelnost a intenzita komunikace mezi nejvyššími představiteli našich zemí.

Relace se Slovinskem probíhala v roce 2009 na tradičně velmi dobré úrovni. Důležitým momentem vzájemných vztahů v zahraničněpolitické oblasti byla návštěva slovinského ministra zahraničních věcí S. Žbogara v Praze v průběhu českého předsednictví, během níž byla mj. diskutována otázka řešení slovinsko – chorvatského sporu o mořskou hranici.

Rok 2009 se stal historickým mezníkem pro vztahy České republiky s Lichtenštejnskem – v září byly navázány mezi oběma zeměmi diplomatické styky. Uskutečnila se historicky první oficiální návštěva ministryně zahraničních věcí Knížectví Lichtenštejnsko v České republice, během níž bylo podepsáno *Memorandum o budoucí spolupráci*. Na obou stranách existuje zájem na širším rozvoji vztahů, jejichž hlavní potenciál se jeví v oblasti financí, hospodářství, turistiky, kultury a školství.

Bezproblémové bilaterální vztahy se Švýcarskem umožnily České republice věnovat pozornost zejména otázkám prohlubování spolupráce této země s Evropskou unií.

Důležitým komponentem vztahů ve střední Evropě je i regionální spolupráce. V roce 2009 s neztenčenou intenzitou pokračovala především spolupráce v rámci tzv. *Visegrádské skupiny*, dále probíhaly také aktivity v rámci tzv. *Regionálního partnerství*.

LICHTENŠTEJNSKO **(Knížectví Lichtenštejnsko)**

Návštěvy představitelů Knížectví Lichtenštejnsko

- 7. – 8. 9. 2009 – oficiální návštěva ministryně zahraničních věcí Knížectví Lichtenštejnsko A. Frick; při příležitosti této návštěvy byly oficiálně navázány diplomatické styky mezi oběma zeměmi.

Vzájemné ekonomické vztahy

Ekonomické a obchodní vztahy se uskutečňovaly doposud přímo, prostřednictvím firemních vztahů a kontraktů. Dovoz ve sledovaném období dosáhl 304,9 mil. Kč a vývoz 204,2 mil. Kč.

Kulturní vztahy

Vztahy v oblasti kultury nejsou smluvně upraveny, kulturní výměna se uskutečňuje prostřednictvím jednotlivých kulturních institucí obou zemí přímo. Zvláštní aktivitu v této oblasti projevují s ohledem na historickou provázanost obou regionů a již navázané kontakty především subjekty v Jihomoravském kraji.

MAĎARSKO ***(Maďarská republika)***

Návštěvy představitelů České republiky

- 26. – 27. 1. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády M. Topolánka – účast na Nabucco summitu v Budapešti;
- 16. – 17. 4. 2009 – oficiální návštěva místopředsedkyně vlády a ministryně obrany V. Parkanové;
- 5. 6. 2009 – pracovní návštěva ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho;
- 26. – 27. 6. 2009 – účast předsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotky a předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčka na oslavách 20. výročí odstranění železné opony;
- 27. 6. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády J. Fischera u příležitosti oslav 20. výročí odstranění železné opony;
- 29. – 30. 7. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta;
- 24. – 25. 8. 2009 – oficiální návštěva předsedy vlády J. Fischera;
- 3. – 4. 10. 2009 – pracovní návštěva ministra kultury V. Riedlbaucha;
- 10. – 12. 11. 2009 – návštěva delegace Výboru pro záležitosti Evropské unie Senátu Parlamentu České republiky.

Návštěvy představitelů Maďarské republiky:

- 25. – 27. 2. 2009 – návštěva delegace Výboru pro zdravotnictví Parlamentu Maďarské republiky;
- 18. – 20. 11. 2009 – návštěva delegace Meziparlamentní skupiny přátel Maďarsko – Česká republika Parlamentu Maďarské republiky.

Vzájemné ekonomické vztahy

Maďarsko patří dlouhodobě mezi nejvýznamnější obchodní partnery České republiky. V důsledku světové hospodářské krize nicméně došlo ke snížení obchodní výměny. Vývoz z České republiky dosáhl v roce 2009 hodnoty 54,5 mld. Kč a dovoz 44,5 mld. Kč. Saldo zůstává pro Českou republiku dlouhodobě aktivní.

Hlavní vývozní komodity České republiky: součásti pro pístové motory, čerpadla, stroje a přístroje, kohouty a ventily; části a součásti motorových vozidel; osobní automobily (Škoda); železo a ocel; plasty; paliva a oleje; papír, karton a lepenka; části televizí, vysílacích a přijímacích zařízení; výrobky organické chemie; výrobky ze železa a oceli.

Hlavní dovozní komodity České republiky: telefonní přístroje, přístroje pro vysílání a příjem hlasu (Nokia); zážehové automobilové motory; plasty a výrobky z nich; části a součásti motorových vozidel; železo a ocel; léky; tříkolky, koloběžky, kočárky a hračky; osobní automobily (Suzuki); monitory a projektory bez TV; televizní přijímače; dráty, kabely a vodiče elektrické energie.

Kulturní vztahy

Česko-maďarské kulturní vztahy mají dlouhou tradici. V roce 2009 se Česká republika v Maďarsku prezentovala řadou akcí, z nichž mnohé se v 1. pololetí 2009 uskutečnily pod hlavičkou předsednictví České republiky v Radě Evropské unie. Akce byly organizovány především Velvyslanectvím České republiky v Budapešti a Českým centrem v Budapešti. Z nejvýznamnějších akcí možno zmínit:

- Účast České republiky na *Budapešťském jarním festivalu*, který je nejvýznamnějším maďarským kulturním festivalem a na němž byla Česká republika z titulu českého předsednictví čestným hostem. V rámci festivalu, který trval od 20.3. do 5.4.2009, se uskutečnila reprezentativní výstava děl A. Muchy pod názvem *Chvála ženy* a dalších 14 českých kulturních akcí.
- 3.10.2009 se konala premiéra muzikálu *Šťěstí dam* autorů M. O. Štědrone, L. Málkové a J. Tošovského v divadle *Pesti Színház* za účasti ministra kultury České republiky V. Riedlbaucha. Muzikál byl nastudován českým autorským týmem v režii L. Málkové.

- 7. – 8. 11. 2009 byl v Budapešti v rámci festivalu *Verzió* promítnut unikátní český dokument L. Příbyla z cyklu *Zapomenuté transporty*.

Výraznou kulturní dimenzi v podobě výstav, koncertů a filmových projekcí měly českým velvyslanectvím organizované prezentace České republiky v maďarských regionech (České dny v župě Bács-Kiskun – 15. – 27. 9. 2009, České dny v budapešťské Velké tržnici – 17. - 19. 9. 2009, České dny v Miskolci – 24. – 29. 11. 2009).

NĚMECKO **(Spolková republika Německo)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 25. 1. 2009 – účast ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga na pódiové diskusi v Berlíně;
- 6. – 8. 2. 2009 – účast ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga na bezpečnostní konferenci v Mnichově;
- 19. 2. 2009 – účast prezidenta republiky V. Klause na pódiové diskusi v Bochumi;
- 22. 2. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády M. Topolánka v Berlíně;
- 17. – 18. 3. 2009 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga v Berlíně;
- 3. – 4. 4. 2009 – účast prezidenta republiky V. Klause, předsedy vlády M. Topolánka a ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga na summitu NATO ve Štrasburku a Baden-Badenu;
- 9. – 10. 5. 2009 – prezident republiky V. Klaus na převzetí Ceny Hayekovy nadace ve Freiburgu;
- 11. 5. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta v Berlíně;
- 18. 5. 2009 – prezident republiky V. Klaus na převzetí Zlaté Peutingerovy medaile v Mnichově;
- 9. 6. 2009 – oficiální návštěva předsedy vlády J. Fischera v Berlíně;
- 16. 9. 2009 – účast prezidenta republiky V. Klause na pódiové diskusi v Pasově;
- 9. – 10. 11. 2009 – účast prezidenta republiky V. Klause a předsedy vlády J. Fischera na oslavách 20. výročí pádu Berlínské zdi v Berlíně.

Návštěvy představitelů Spolkové republiky Německo

- 18. 2. 2009 – pracovní návštěva saského ministerského předsedy S. Tillicha v Praze;
- 1. – 2. 6. 2009 – oficiální návštěva spolkového ministra zahraničních věcí a vicekancléře F.-W. Steinmeiera v Praze;
- 30. 9. 2009 – pracovní návštěva saského ministerského předsedy S. Tillicha v Praze;
- 2. 12. 2009 – pracovní návštěva spolkového ministra zahraničních věcí a vicekancléře G. Westerwelleho v Praze.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obchodní vztahy s Německem jsou již léta na velmi vysoké úrovni. I když jeho podíl na zahraničním obchodě České republiky postupně klesá ve prospěch ostatních evropských zemí, zůstává se zhruba 30% podílem stále naším hlavním obchodním partnerem. Za rok 2009 dosáhl český export do Německa 689,4 mld. Kč, dovoz 527,3 mld. Kč. Společně s Nizozemskem je Německo rovněž nejvýznamnějším investorem v České republice. Podstatná část našeho exportu do SRN proto připadá na firmy s německým kapitálem.

Zbožová struktura obchodní výměny mezi Českou republikou a Německem zůstala i v roce 2009 v podstatě neměnná. Na straně vývozu dominují silniční vozidla, elektrická zařízení a stroje užívané v průmyslu. Celkově tvoří skupina strojů a dopravních prostředků více než polovinu exportu do Německa.

Komoditní struktura dovozů z Německa do České republiky je velice podobná struktuře českého vývozu. Necelou polovinu tvoří stroje a dopravní zařízení, z čehož opět nejvýznamnější postavení zaujímají silniční vozidla a elektronická zařízení.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Bavorským státním ministerstvem pro vědu, výzkum a umění o spolupráci v oblasti vysokého školství, Mnichov, 21. 4. 2009;
- Ujednání mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky a Spolkovým ministerstvem financí Spolkové republiky Německo o spolupráci při boji proti nelegálnímu zaměstnávání, neohlášené výdělečné činnosti a nelegálnímu najímání

přeshraničních pracovníků a s tím souvisejícímu přeshraničnímu zneužívání sociálních dávek a neodvádění pojistného, Praha, 28. 8. 2009.

Kulturní vztahy

Rok 2009 byl ve znamení dvou hlavních témat – předsednictví České republiky v Radě Evropské unie a 20. výročí sametové revoluce. K symbolickému zahájení českého předsednictví došlo 14. 1. 2009 na Velvyslanectví České republiky v Berlíně slavnostním plesem *Roztančíme Evropu*. Následoval svým rozsahem ojedinělý festival české architektury *ARCHI CZECH, Dny české kultury v Brémách*, výstava *České umění včera a dnes* na německém MZV a desítky dalších významných kulturních a prezentačních akcí. Velkou událostí byl závěrečný koncert *Děkujeme, Česká republiko, prosíme, Švédsko* 30. 6. 2009 na Berlínské radnici.

Sametová revoluce v roce 1989 byla připomenuta na Velvyslanectví České republiky v Berlíně 1. 10. 2009 pódiovou diskusí bývalých prezidentů V. Havla a R. von Weizsäckera a 9. 11. 2009 kulturním večerem *Czech Velvet Party*. Další historické události byly prezentovány výstavou *Někteří z nás*, věnované obětem komunistického bezpráví v Československu (Berlín, květen-srpen), a projektem o sudetoněmeckých antifašistech *Zapomenutí hrdinové* (Mnichov, červen a Schönsee, červenec).

Z česko-německých kulturních projektů byla významná putovní výstava v mnoha místech jižního a středního Německa *Život a doba spisovatele Karla Čapka*. Na konci roku bylo možné shlédnout v Mnichově velkou výstavu *Alfons Mucha – mistr secese*. Za zmínku stojí rovněž 18. ročník *Festivalu Mitte Europa*, 57. ročník festivalu *Europäische Woche* v Pasově a 7. ročník *Festivalu českého kultury a umění Praha-Berlín* a také rozsahem největší přehlídka české kultury v Německu, podzimní *Dny české a německé kultury* v Drážďanech, Ústí nad Labem a v Euroregionu Elbe/Labe, v jehož rámci se na zámku Moritzburg uskutečnila návštěvnicky mimořádně úspěšná výstava k filmu *Tři oříšky pro Popelku*. Novou tradici založily festival *Pražská kultura na Pražském náměstí* v Berlíně, pořádaný Evropskou nadací R. M. Rilkeho, a hudební festival *Europe Blues Train* s hudebním programem v klubové scéně v Berlíně a Praze.

Kulturní obraz České republiky dotvářely rovněž aktivity několika desítek nejrůznějších kulturních sdružení jako např. *Porta Bohemica* v Brémách či *Pro Arte Vivendi* v Berlíně.

POLSKO **(Polská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 28. 1. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády M. Topolánka;
- 4. – 5. 6. 2009 – pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 3. 6. 2009 – bilaterální setkání předsedů vlád J. Fischera a D. Tuska v Krakově na okraj summitu předsedů vlád zemí V4;
- 30. 7. 2009 – oficiální návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta;
- 1. 9. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády J. Fischera – účast na vzpomínkové akci k 70. výročí zahájení 2. světové války, Gdaňsk.

Návštěvy představitelů Polské republiky

- 8. 1. 2009 – pracovní návštěva prezidenta L. Kaczyńskiego.

Vzájemné ekonomické vztahy

Polská republika byla v roce 2009 třetím nejvýznamnějším obchodním partnerem České republiky, na celkovém zahraničním obchodě se podílela 6,2 %. Náš vývoz do Polska dosáhl 124,2 mld. Kč a dovoz 126,8 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: zařízení (osobní automobily, traktory, obráběcí stroje), výrobky z plastu a kaučuku, chemikálie, nerostné výrobky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: měděný drát, koks, chemikálie, minerální paliva a maziva, uhlí, elektrická energie, nábytek, potraviny, textil, obuv, potraviny, živá zvířata, nápoje, tabák.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Smlouva mezi Českou republikou a Polskou republikou o provádění geologických prací v oblasti společných státních hranic, podepsaná v Praze dne 19. 8. 2008, vstoupila v platnost dne 26. 10. 2009;
- Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky o zřízení a zásadách činnosti společných pracovišť Chotěbuz a Kudowa Slone sjednané výměnou nót, podepsané ve Varšavě dne 2. 2. 2009, vstoupila v platnost dne 18. 2. 2009.

Kulturní vztahy

Česko-polské kulturní vztahy jsou tradičně velmi aktivní. Výměna probíhá jak na oficiální úrovni prostřednictvím příspěvkových organizací ministerstva kultury a ministerstva zahraničních věcí, tak i prostřednictvím soukromých subjektů a partnerských institucí a organizací. Ministerstvo kultury České republiky podporuje vybrané projekty v rámci česko-polské spolupráce udělováním neinvestičních dotací. Významnou měrou přispívá k šíření povědomí o polské kultuře v České republice *Polský institut* a o české kultuře v Polské republice *České centrum* ve Varšavě, které nabízejí každoročně českému a polskému publiku řadu akcí z oblasti filmu, výtvarného umění, hudby a literatury. V roce 2009 zorganizovalo České centrum ve Varšavě 145 akcí na území celého Polska.

Kromě tradičních kulturních aktivit (filmový festival *Na hranici* a divadelní festival *Bez hranic* v Českém Těšíně a polském Cieszynie, *Česko-polské dny křesťanské kultury*, varšavský festival popularizující vědu a techniku *Vědecký piknik*, dvouměsíční *5. Varšavský festival umělecké fotografie*, lodžský *Fotofestival*, *Fotoartfestival* v Bielsku-Bialé, dvouměsíční varšavské filmové festivaly *Horké léto s kinem* a *Filmová letní metropole*) se v roce 2009 uskutečnil mimo jiné *Český den* ve Varšavě, dále série víkendových koncertů věnovaná české folkové scéně *Český parník*, filmový festival v Paczkowě, výstava *Scénografické ztvárnění her Václava Havla*, *Dny české kultury* v polské obci Zelow, *Český týden* na celoplošné stanici Radio Euro, *Český měsíc kultury* ve Štětíně. Polské divadlo Ateneum uvedlo v listopadu hru V. Havla *Odcházení*. Ve Vratislavi byl uspořádán *Mezinárodní festival studentských divadel*, Polsko navštívili spisovatel P. Kohout a J. Gruša. Polská filmová akademie udělila režisérovi J. Menzelovi za jeho tvorbu cenu *Zlatá páska* a J. Škvorecký získal v Polsku mezinárodní literární cenu *Angelus*. Jednou z nejúspěšnějších

výstav prezentovaných Českým centrem byla putovní výstava *Česká nej...*, kterou ve více než dvanácti městech zhlédlo přes milion návštěvníků.

V rámci oslav 20. výročí pádu komunismu byla uspořádán konference *Výročí Richarda Siwce* v Děbici a několik výstav (výstava fotografií setkání Charty 77 a KORu v Krkonoších *Cesta ke svobodě*, výstava dokumentárních fotografií *Od Pražského jara k Sametové revoluci*, výstava současného nezávislého umění *Zabaveno*, výstava dějin česko-polské solidarity *Odkaz s lidskou tváří*).

V rámci oslav roku B. Martinů pořádalo České centrum koncerty a tematické výstavy ve Vratislavi a Varšavě.

RAKOUSKO **(Rakouská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 5. 6. 2009 – pracovní setkání místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta se spolkovým ministrem pro evropské a mezinárodní záležitosti Rakouské republiky M. Spindeleggerem ve Vídni;
- 24. 8. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády J. Fischera.

Návštěvy představitelů Rakouské republiky

- 9. 1. 2009 – oficiální návštěva spolkového ministra pro evropské a mezinárodní záležitosti M. Spindeleggera;
- 29. 1. 2009 – pracovní návštěva spolkového kancléře W. Faymanna;
- 14. – 15. 5. 2009 – oficiální návštěva spolkového prezidenta H. Fischera;
- 9. 9. 2009 – příhraniční setkání místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta se spolkovým ministrem pro evropské a mezinárodní záležitosti Rakouské republiky M. Spindeleggerem v Mikulově a Laa an der Thaya;
- 14. 10. 2009 – setkání předsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotky s předsedou Spolkové rady E. Preinerem na Šumavě.

Vzájemné ekonomické vztahy

Rakousko patří dlouhodobě mezi důležité obchodní a ekonomické partnery České republiky. Je naším šestým nejdůležitějším exportním trhem a osmým největším exportérem do České republiky. Rakousko je po Nizozemsku a Německu tradičně třetím největším investorem v České republice. Česká republika vyvezla v roce 2009 do Rakouska zboží v hodnotě 100,4 mld. Kč a dovezla za 72,4 mld. Kč.

Ve vzájemném obchodu se výrazně uplatňuje zušlechťovací styk a reexporty, řada položek i proto figuruje mezi hlavními komoditami jak na straně vývozu, tak dovozu.

Hlavní vývozní komodity České republiky: automobily a automobilové díly, elektrické vodiče, uhlí a koks, výpočetní technika, elektrické jističe a rozvody, ropné deriváty, dřevo, hutnické výrobky, elektřina, pneumatiky aj.

Hlavní dovozní komodity České republiky: ropné deriváty, hrací automaty, elektrické součástky a zařízení, vepřové maso, hutnické výrobky, elektrické vodiče, papír, plastové výrobky, léky, nákladní vozidla a přívěsy, automobilové díly aj.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi vládou České republiky a Rakouskou spolkovou vládou o propojení české rychlostní silnice R 52 a rakouské dálnice A 5 na česko-rakouských státních hranicích, 23. 1. 2009;
- Memorandum o vzniku *Stálé konference českých a rakouských historiků ke společnému kulturnímu dědictví*, Mikulov, 9. 9. 2009;
- Dohoda o spolupráci v oblasti ochrany lesa proti šíření lýkožrouta smrkového přes hranice států na území Šumavy mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Spolkovým ministerstvem zemědělství, lesního hospodářství, životního prostředí a vodního hospodářství Rakouské republiky, 13. 10. 2009.

Kulturní vztahy

Kulturní akce v roce 2009 byly úzce spjaty s oslavou dvacátého výročí pádu železné opony. Na rakouské straně mělo toto výročí velký ohlas, o čemž svědčí rozsáhlé pásmo kulturně-politických akcí, jejichž garantem bylo rakouské ministerstvo zahraničních věcí a na jehož přípravě se podílela i velvyslanectví dalších středoevropských zemí, včetně České

republiky. Za vyvrcholení tohoto projektu, který trval celý minulý rok, lze považovat evropský kongres *Rozdělení/spojení 1989 – 2009: Start do nové Evropy*, který se uskutečnil v termínu 28. – 29. 5. 2009 ve vídeňském Hofburgu.

Výročí pádu železné opony připomnělo i České centrum ve Vídni ve spolupráci s Velvyslanectvím České republiky souvislým pásmem dokumentárních filmů, výstav a kulatých stolů pod názvem *1989 – 2009: 20 let po sametové revoluci*. Dalšími významnými kulturními akcemi byly velkolepá výstava děl A. Muchy ve vídeňském Belvederu, reprezentativní *Koncert pro Evropu*, uspořádaný Velvyslanectvím České republiky ve Vídni u příležitosti českého předsednictví v Radě Evropské unie, výstava dosud neznámých fotografií z I. světové války, jež posléze slavila velký úspěch na Pražském hradě, slavnostní uvedení česko-rakouské verze opery *Prodaná nevěsta* při zahájení operního festivalu *OpernAir* v Gars am Kamp, výstava o staviteli J. Hlávkově, jejíž vernisáž se uskutečnila během slavnostního večera ke 140. výročí otevření Vídeňské státní opery, tradiční festival *Středoevropský divadelní kolotoč* uspořádaný v česko-rakouském divadle Brett, již několikátý ročník česko-rakouských výstav v zámku Riegersburg, tentokrát věnovaný umění z časů „studené války“ či výstava *Nástup umění do Čech* uspořádaná ze sbírek rudolfinského umění Lichtenštejnského muzea ve Vídni.

Ve dnech 19. – 21. 6. 2009 se uskutečnila iniciativa *Středoevropské kulturní platformy* k podobnému tématu, tj. *20 let od pádu železné opony*. Česká strana byla reprezentována projektem obecně prospěšné společnosti Opona nazvaným *Cirkus totality*, který byl připomenutím a varováním před komunistickou totalitou a zároveň oslavou současných možností života ve svobodném světě. Akce proběhla na české straně ve Slavonicích a na rakouské straně ve městě Weitra.

Od dubna do listopadu 2009 proběhla také dolnorakouská zemská výstava, na které spolupracovaly spolková země Dolní Rakousko, kraj Vysočina, město Horn, region Raabs a město Telč. Pod názvem *Rakousko, Česko – v srdci Evropy* přiblížily jednotlivé expozice ve výše uvedených městech společné momenty v historii obou zemí. V každém z měst, kde výstava proběhla, byla pozornost věnována různým tematickým okruhům. Výstavu, která především v Rakousku slavila velký úspěch, navštívilo přes 400 tisíc zájemců.

SLOVENSKO **(Slovenská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 2. 4. 2009 – pracovní návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčka;
- 10. 5. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta;
- 15. 5. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády J. Fischera;
- 15. 8. 2009 – pracovní návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčka;
- 17. – 18. 11. 2009 – oficiální návštěva předsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotky a předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčka.

Návštěvy představitelů Slovenské republiky

- 16. 1. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády R. Fica;
- 6. 2. 2009 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí M. Lajčáka;
- 9. 2. 2009 – oficiální návštěva prezidenta I. Gašparoviče;
- 5. 5. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády R. Fica;
- 29. 5. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády R. Fica;
- 29. – 30. 6. 2009 – oficiální návštěva prezidenta I. Gašparoviče;
- 26. 10. 2009 – pracovní návštěva předsedy Národnej rady Slovenskej republiky P. Pašky;
- 16. – 17. 11. 2009 – oficiální návštěva předsedy Národnej rady Slovenskej republiky P. Pašky.

Vzájemné ekonomické vztahy

Slovenská republika dlouhodobě zaujímá druhé místo mezi obchodními partnery České republiky (za Německem). Vývoz z České republiky činil 192,1 mld. Kč, dovoz 107,7 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: silniční vozidla, stroje a zařízení, chemikálie, průmyslové výrobky, elektřina, potraviny a surové materiály.

Hlavní dovozní komodity České republiky: ropa, ropné výrobky a příbuzné materiály, stroje a zařízení, chemikálie, průmyslové výrobky, potraviny.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o údržbě a opravách silničních mostních objektů a úseků silnic na česko – slovenských státních hranicích, Bratislava, 17. 6. 2009.

Kulturní vztahy

Česko – slovenské kulturní styky jsou dlouhodobě intenzivní a těší se vysokému zájmu obou stran. V roce 2009 hostovalo v Slovenské republice velké množství českých uměleckých souborů, vystavovali zde čeští výtvarníci, promítaly se filmy české produkce. Nejvíce kulturních aktivit se tradičně konalo v rámci *Měsíce česko-slovenské kulturní vzájemnosti*, kterým je od roku 2001 pravidelně vyhlášen měsíc říjen. V jeho rámci se uskutečnily přehlídky české kultury v Bratislavě, Košicích, Nitře a dalších městech Slovenska. K nabídce české kultury ve Slovenské republice přispělo svými akcemi také Velvyslanectví České republiky v Bratislavě a Česká centra v Bratislavě a Košicích. Kulturně organizační činnost rozvíjely ve Slovenské republice také české krajanské spolky, které prezentovaly české umění především v regionech. Nejvíce jejich akcí se uskutečnilo ve Východoslovenském kraji.

Velká část kulturních aktivit byla v roce 2009 využita k prezentaci předsednictví České republiky v Radě Evropské unie. Za nejdůležitější z nich lze považovat Galakonzert brněnské filharmonie se sólistou V. Hudečkem, který slavnostně otevíral české předsednictví, soubornou výstavu díla J. Čapka v Galerii Města Bratislavy a představení opery B. Martinů *Julietta* v provedení Opery Národního divadla Brno, jež české předsednictví uzavíralo.

SLOVINSKO **(Republika Slovinsko)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 21. – 22. 1. 2009 – oficiální návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčka;
- 30. – 31. 8. 2009 – návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčka u příležitosti Bledského strategického fóra 2009;
- 15. 9. 2009 – pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause.

Návštěvy představitelů Republiky Slovinsko

- 5. – 6. 2. 2009 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí S. Žbogara.

Vzájemné ekonomické vztahy

Relativně malé Slovinsko se řadí mezi významné hospodářské partnery České republiky. Pohybuje se řadu let na 20. až 30. místě ve vývozu i dovozu. V roce 2009 v důsledku světové ekonomické a finanční krize došlo meziročně k poklesu českého vývozu do Slovinska. Vzájemný obchod skončil kladným saldem. Náš vývoz dosáhl hodnoty 11,6 mld. Kč, dovoz naproti tomu 9,04 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: převládají tržní výrobky, stroje a přepravní zařízení, suroviny a chemikálie. V podrobnějším členění – osobní automobily a příslušenství motorových vozidel, papír a sběrný papír, železo a ocel, kovové výrobky, elektrická zařízení, plasty, čisticí přípravky, zařízení k telekomunikaci, kancelářské stroje, stroje a zařízení pro průmysl a kovozpracující průmysl, živá zvířata, mléčné výrobky a obiloviny. Uvedené výrobky spolu představují asi 58 % vývozu ČR do Slovinska.

Hlavní dovozní komodity České republiky: převládají tržní výrobky, chemikálie, stroje a přepravní zařízení. V podrobnějším členění – léčiva a farmaceutické výrobky, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, osobní automobily a příslušenství motorových vozidel, kovové výrobky, neželezné kovy, železo a ocel, barviva, papír, výrobky z pryže, průmyslové stroje a zařízení, nábytek, kosmetika, zelenina a ovoce. Uvedené výrobky spolu tvoří asi 79 % dovozu do České republiky ze Slovinska.

Kulturní vztahy

Česko – slovinské kulturní vztahy se v roce 2009 vyznačovaly vysokou intenzitou. Významně k tomu přispělo i předsednictví České republiky v Radě Evropské unie, během kterého se ve Slovinsku uskutečnila řada akcí. Z nich je možné jmenovat: vernisáž výstavy fotografií 1968/69 - 1988/89 v lublaňském Muzeu soudobé historie při zahájení předsednictví, dále dokumentární film *Občan Havel* v lublaňském klubovém kinu Kinodvor připomínající období pádu „železné opony“ v rámci festivalu dokumentárních filmů (26., 28. 3. 2009) či výstavu *Styky mezi Čechy a Slovinci od středověku po současnost* v lublaňské Národní a univerzitní knihovně (17. 4. – 17. 5. 2009). Na závěr předsednictví vystoupila v Lublani

romská skupina Guločar (23. 6. 2009). Z dalších četných akcí lze vybrat následující: vystoupení Pražského symfonického orchestru (9. 7. 2009) a Pražského komorního orchestru (28. 7. 2009) během hudebního festivalu *Ljubljana 09; Literární večer Radky Denemarkové* (28. 10. 2009); řadu akcí konaných u příležitosti oslav 20. výročí pádu Železné opony a listopadových událostí 1989 v bývalém Československu, z nichž některé byly připraveny ve spolupráci se slovenským velvyslanectvím; *Filmový festival animovaného filmu ANIMATEKA* (7. – 13. 12. 2009) či na závěr roku předání cen vítězům překladatelské soutěže velvyslancem České republiky během slavnostního ukončení 3. ročníku překladatelské soutěže studentů katedry západoslovanských jazyků na Univerzitě v Lublani (16. 12. 2009).

ŠVÝCARSKO **(Švýcarská konfederace)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 28. – 31. 1. 2009 – prezident republiky V. Klaus se v Davosu zúčastnil každoročního *Mezinárodního ekonomického fóra*; v jeho rámci se mj. setkal s prezidentem Švýcarské konfederace H.-R. Merzem;
- 27. 3. 2009 – ministr vnitra I. Langer se jako zástupce předsednické země Evropské unie v Curychu účastnil v rámci završení vstupu Švýcarské konfederace do schengenského prostoru zahájení schengenského provozu na švýcarských letištích.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemné obchodní a ekonomické vztahy jsou tradičně na vysoké úrovni a rok 2009 byl navzdory světové hospodářské krizi s ohledem na objem vzájemného obchodu rokem úspěšným. Obchodní výměna byla na srovnatelné úrovni s rokem 2008, a to nejen v oblasti vzájemného obratu, ale i českého vývozu. Velmi pozitivní skutečností ve vzájemném obchodě je oboustranně vysoký stupeň zpracování výrobků. Dobře tak lze hodnotit i vyspělou komoditní strukturu. Vývoz byl ve výši 34,2 mld.Kč a dovoz 23,6 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: stroje a přepravní zařízení (osobní automobily, elektrické spotřebiče, kancelářské stroje), tržní výrobky tříděné podle materiálu (z toho hlavně kovové výrobky), průmyslové spotřební zboží, chemikálie a příbuzné výrobky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: léky a farmaceutické výrobky, elektrická zařízení, přístroje, spotřebiče a stroje.

Kulturní vztahy

Vztahy v oblasti kultury nejsou ve česko-švýcarské relaci smluvně upraveny, kulturní výměna se uskutečňuje převážně na komerčním základě. K hlavním milníkům patřily v roce 2009, podle očekávání, oslavy 50. výročí úmrtí B. Martinů, spojené s každoročním basilejským festivalem, věnovaným tomuto skladateli, jenž závěr života prožil ve Švýcarsku. České interpretační umění potvrdilo svou pověst v rámci hostování řady umělců a uměleckých souborů (Česká filharmonie, M. Kožená a další); česká hudba byla připomenuta i Smetanovou *Prodanou nevěstou*, nastudovanou pro letní festival na zámku Hallwyl v Aargau. Za zmínku stojí i březnová přehlídka českého filmu uspořádaná ve spolupráci se slavistickým seminářem univerzity v Basileji a významný podíl exponátů z našich muzejních sbírek na prestižní mezinárodní výstavě o umění Keltů v bernském Historickém muzeu. Pokud jde o historická výročí, připomněla si formou společenského večera krajanská obec sdružená ve Svazu spolků Čechů a Slováků ve Švýcarsku (sdružuje 18 spolků, převážně sokolských) na půdě českého velvyslanectví v Bernu dvacáté výročí sametové revoluce a pádu železné opony.

2. Vztahy České republiky se zeměmi severní Evropy

Země severní Evropy (tj. Dánsko, Estonsko, Finsko, Island, Litva, Lotyšsko, Norsko a Švédsko) představují pro Českou republiku tradiční partnery, a to v rovině politické, ekonomické i kulturní. Českou republiku se zeměmi severní Evropy spojují nadstandardní přátelské vztahy, bilaterální relace s těmito státy nejsou poznamenány žádnou otevřenou otázkou.

Významným momentem vzájemných vztahů je partnerství v mezinárodních organizacích a zejména – u většiny zemí severní Evropy – společné členství v Evropské unii a v Severoatlantické alianci. Lze konstatovat, že v politické rovině jádro vzájemných vztahů České republiky a zemí severní Evropy spočívá především v konzultacích a eventuálním sladování postojů v Evropské unii a v NATO. V případě Norska a Islandu je tato spolupráce nahrazena partnerstvím v Evropském hospodářském prostoru, u Finska a Švédska v politicko-bezpečnostní rovině pak zapojením těchto zemí do *Partnerství pro mír (Partnership for Peace)*.

Předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v 1. polovině roku 2009 se projeвило ve frekvenci a charakteru stykových akcí. V porovnání s předchozími lety došlo ke snížení počtu ryze bilaterálních návštěv vysokých představitelů a k nárůstu frekvence konzultací a kontaktů na pracovní úrovni.

Řada zemí severní Evropy patří k významným ekonomickým partnerům České republiky. Hospodářská a finanční krize v roce 2009 však ve svém důsledku vedla ke snížení obrátů vzájemného obchodu.

Intenzivní spolupráce České republiky se zeměmi severní Evropy pokračovala v roce 2009i v kulturní oblasti. Aktivity zastupitelských úřadů České republiky v těchto zemích se v 1. polovině roku 2009 zaměřily na prezentaci České republiky jako země předsedající Evropské unii, ve 2. polovině roku 2009 pak zejména na připomenutí 20. výročí sametové revoluce.

DÁNSKO **(Dánské království)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 24. 8. 2009 – pracovní návštěva ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho;
- 22. – 24. 9. 2009 – pracovní návštěva delegace Výboru pro zdravotnictví a sociální otázky Senátu Parlamentu České republiky;
- 29. 9. – 6. 10. 2009 – pracovní návštěva delegace Výboru pro životní prostředí, veřejnou správu a regionální rozvoj Senátu Parlamentu České republiky;
- 7. – 19. 12. 2009 – návštěva předsedy vlády J. Fischera a ministra životního prostředí J. Dusíka, konference *COP 15*.

Návštěvy představitelů Dánského království

- 20. – 21. 1. 2009 – návštěva Evropského výboru (*European Committee*) parlamentu;
- 2. – 4. 3. 2009 – návštěva předsedy parlamentu T. Pedersena.

Vzájemné ekonomické vztahy

Co do objemu obchodní výměny je Dánsko 20. obchodním partnerem České republiky a patří mezi významné investory. Vzájemná obchodní výměna se v roce 2009 snížila o cca 15 %, kdy vývoz dosáhl 16,2 mld. Kč a dovoz 13,8 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: silniční motorová vozidla, zařízení spotřební elektroniky, kancelářské stroje, elektrická zařízení a kovové výrobky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: hračky a mechanické skládky (Lego), léčiva a farmaceutické výrobky, zařízení pro telekomunikace a neželezné kovy.

Kulturní vztahy

V rámci českého předsednictví v Radě Evropské unie proběhlo v Dánsku cca 30 prezentačních akcí (výstav, koncertů, filmových projekcí, literárních večerů, besed a přednášek). Statut největší oficiální doprovodné akce českého předsednictví v Kodani měla

výstava 60 fotografií předních českých fotografů 68/89 v Královské knihovně v Kodani ve dnech 30. 4. – 27. 6. 2009.

Kulturně-prezentační akce druhé poloviny roku 2009 se soustředily především na 20. výročí sametové revoluce. Velvyslanectví České republiky v Kodani připravilo ve spolupráci s pěti dánskými univerzitami a dalšími partnery dvě tematické výstavy, přednášky v dánštině, švédštině a angličtině, promítání filmů a další doprovodné akce.

ESTONSKO **(*Estonská republika*)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 30. – 31. 3. 2009 – účast místopředsedy vlády a ministra pro evropské záležitosti A. Vondry na konferenci *Lennart Meri Conference 2009* v Tallinnu;
- 28. 5. 2009 – pracovní návštěva ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho;
- 2. – 4. 6. 2009 – návštěva Volebního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky;
- 8. – 10. 6. 2009 – návštěva Výboru pro záležitosti Evropské unie Senátu Parlamentu České republiky;
- 9. – 11. 11. 2009 – návštěva Komise pro ochranu soukromí Senátu Parlamentu České republiky.

Návštěvy představitelů Estonské republiky

- 11. – 12. 5. 2009 – soukromá návštěva prezidenta T. H. Ilvese u příležitosti otevření nového sídla rádia *Svobodná Evropa*.

Vzájemné ekonomické vztahy

Česká republika má s Estonskem trvale aktivní saldo zahraničního obchodu. V roce 2009 byl český vývoz zhruba třikrát vyšší než dovoz. Při porovnání vzájemného obchodu Česká republika – Estonsko za rok 2009 s rokem 2008, resp. 2007 dochází v důsledku světové finanční a hospodářské krize výraznému poklesu vývozu i dovozu do/z Estonska. V absolutních číslech dosáhl český vývoz hodnoty 2,2 mld. Kč a dovoz 0,7 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: dopravní prostředky, prací a čisticí prostředky, barevné televizní přijímače, pulty, panely k řízení, rozvody elektřiny, digitální paměťové jednotky, umělá střeva, léčiva a sklo bez drátěné vložky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: válcované plechy pokovené zinkem, prefabrikované budovy, dřevo, potravinářské výrobky, kraftový papír a sklářský tmel.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Úmluva mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství, vědy a výzkumu Estonské republiky o spolupráci v oblasti školství, vědy a mládeže na léta 2009 – 2012 (*Agreement between the Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic and the Ministry of Education and Research of the Republic of Estonia on Cooperation in the Fields of Education, Science and Youth for the period 2009 – 2012*), Praha, 4. 5. 2009.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví České republiky spojilo předsednictví v Radě Evropské unie i s prezentací české kultury v Estonsku. U příležitosti jeho zahájení se v lednu 2009 v největším koncertním sále Estonia uskutečnil koncert mužského pěveckého souboru Gentlemen Singers pod názvem *Hudba bez hranic (Music without barriers)*.

Na prestižní mezinárodní sborové soutěži *11th International Choir Festival TALLINN 2009* ve dnech 16. – 19. 4. 2009 reprezentoval Českou republiku ženský sbor *Foerstrovo komorní pěvecké sdružení*.

V listopadu 2009 byla v Tallinnu v *Muzeu okupací* za účasti prezidenta Estonska T. H. Ilvese zahájena výstava *1989 očima fotografů (Year 1989 seen by photographers' eyes)*.

FINSKO **(Finská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 28. – 29. 4. 2009 – návštěva předsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotky;
- 28. 5. 2009 – návštěva ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho.

Vzájemné ekonomické vztahy

Finsko zaujalo podle dosaženého obrátu v roce 2009 v celkovém pořadí 24. místo mezi obchodními partnery České republiky. V roce 2009 však v důsledku krize došlo v meziročním srovnání ke snížení objemu vzájemné obchodní výměny o cca 20 %. Náš vývoz byl 12,8. mld. Kč., dovoz 8,2 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: osobní automobily, televizní přijímače a monitory, zařízení pro záznam a reprodukci zvuku a obrazu, zařízení pro automatické zpracování dat a elektroinstalační materiál, včetně spínačů.

Hlavní dovozní komodity České republiky: papír a lepenka, zařízení pro záznam a reprodukci zvuku a obrazu, výrobky z válcované oceli, pneumatiky a duše a měď.

Ve dnech 2. – 4. 6. 2009 se ve Finsku uskutečnily *Česko-finské technologické a inovační dny*, jichž se za Českou republiku zúčastnila delegace vedená poradcem premiéra P. Kalašem.

Kulturní vztahy

Intenzivní kulturní spolupráce obou zemí pokračovala i v roce 2009. Ve dnech 20. - 25. 1. 2009 se v Helsinkách uskutečnil 8. ročník festivalu dokumentárních filmů *DocPoint* s výrazným zastoupením České republiky. Dne 18. 3. 2009 byla v muzeu Amose Andersona slavnostně zahájena výstava *Český kubismus (Czech Cubism)*. Dne 26. 3. 2009 uspořádalo Velvyslanectví České republiky seminář ve spolupráci s European Cultural Foundation Network. Dne 13. 4. 2009 zorganizoval společný koncert dvou pěveckých sborů, českého ženského Foersterova komorního pěveckého sdružení a finského smíšeného sboru Canzonetta Nova v TempPELLIAUKIO Kirko, kostele ve skále, který patří k nejnavštěvovanějším

turistickým cílům Helsinek. Dne 15. 5. 2009 vystoupilo v divadle Studio Krunikka pražské divadlo Minor a v jazzovém klubu Storyville se uskutečnil jazzový koncert *Vejevodova tria*. Ve dnech 22. 5. – 18. 6. 2009 uspořádalo Velvyslanectví České republiky v prostorách dětského oddělení nejstarší knihovny v severských zemích, *Rikhardinkadun kirjasto*, výstavu českých ilustrátorů pro děti.

ISLAND **(Islandská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 28. – 29. 5. 2009 – návštěva místopředsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Němcové na zasedání podvýboru pro média Parlamentního shromáždění Rady Evropy v Reykjavíku.

Vzájemné ekonomické vztahy

Z pohledu celkové zahraničněobchodní orientace byl podíl České republiky na zahraničním obchodu Islandu stejně jako podíl Islandu na zahraničním obchodu České republiky okrajový. V roce 2009 došlo opět ke snížení vzájemné výměny zboží, a to oproti roku 2008 o cca 26 %. Vývoz z ČR dosáhl 0,212 mld. Kč, dovoz 0,93 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: osobní automobily aj. vozidla pro dopravu osob, kancelářské stroje a zařízení k automatizovanému zpracování dat, prefabrikované budovy, kohouty, ventily, armatury pro potrubí, oděvní výrobky a doplňky, nábytek dřevěný a kovový, konstrukce ze železa, oceli a hliníku.

Hlavní dovozní komodity České republiky: tržní výrobky tříděné podle druhu materiálu (hliník a jeho slitiny, železo, feroslitiny a ocel) s podílem více než 84 % na celkovém dovozu z Islandu.

Kulturní vztahy

Celkově jsou možnosti kulturní prezentace České republiky na Islandu především z důvodu velké vzdálenosti omezené. V roce 2009 pokračovala výměna studijních a stipendijních pobytů mezi Českou republikou a Islandem. Rozšíření česko-islandských vztahů lze pozorovat v oblasti turistiky.

LITVA **(*Litevská republika*)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 14. – 15. 4. 2009 – návštěva delegace Výboru pro záležitosti Evropské unie Senátu Parlamentu České republiky;
- 28. – 29. 5. 2009 – pracovní návštěva ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho;
- 24. 6. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra obrany M. Bartáka.

Návštěvy představitelů Litevské republiky

- 9. – 10. 4. 2009 – oficiální návštěva prezidenta V. Adamkuse.

Vzájemné ekonomické vztahy

I v roce 2009 pokračoval trend patrný již koncem roku 2008 – výrazný meziroční pokles českého vývozu i dovozu do/z Litvy v důsledku celosvětové hospodářské krize – v případě vývozu o více jak 40 %, resp. u dovozu o 25 %. V absolutních hodnotách dosáhl vývoz 5,2 mld. Kč, dovoz naproti tomu 2,9 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: osobní auta, železniční kolejová vozidla, chemické výrobky, léčiva, strojírenská zařízení, prací čisticí prostředky, výrobky ze železa a oceli, sklo a zařízení pro domácnost.

Hlavní dovozní komodity České republiky: suroviny a polotovary pro chemický průmysl, včetně syntetických tkanin, nábytek a výrobky ze dřeva, strojírenská zařízení, výrobky elektrotechnického průmyslu, výrobky ze železa a oceli.

Kulturní vztahy

V březnu 2009 se v Litvě uskutečnily společné oslavy 10. výročí vstupu České republiky, Maďarska a Polska do NATO. Velký ohlas sklídilo vystoupení žesťového orchestru *Ústřední hudby Armády České republiky*.

V dubnu 2010 se Velvyslanectví České republiky ve Vilniusu zapojilo do již tradiční akce *Open European House*, jejímž cílem je prohloubit povědomí litevské veřejnosti o jednotlivých členských státech Evropské unie. Poslední ročník se nesl ve znamení

20. výročí pádu železné opony a 5. výročí rozšíření Evropské unie o země střední a východní Evropy. Mezi další úspěšné kulturní akce patřily koncerty vážné hudby, zejména koncert v prostorách kostela Sv. Archanděla Michaela-Igulos v Kaunasu, na kterém zazněla skladba A. Dvořáka *Stabat Mater*.

Režisér L. Příbyl na tradičním mezinárodním festivalu dokumentárních filmů *Ad Hoc: Inconvenient Films* ve Vilniusu osobně prezentoval vlastní dokumentární cyklus *Zapomenuté transporty*, který je věnován osudům českých židů za 2. světové války.

LOTYŠSKO **(Lotyšská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 28. 5. 2009 – pracovní návštěva ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho.

Vzájemné ekonomické vztahy

Ve vzájemném obchodu objem českého vývozu do Lotyšska dlouhodobě několikanásobně převyšuje objem dovozu. Nicméně v důsledku celosvětové finanční a hospodářské krize došlo k rapidnímu poklesu českého exportu, mj. z důvodu poklesu prodeje osobních automobilů zn. Škoda, které tradičně činí významný podíl na českém vývozu do Lotyšska. Saldo obchodní výměny přesto zůstává dlouhodobě kladné ve prospěch české strany, i když přebytek se v poslední době výrazně snižuje. Vývoz byl 2,9 mld. Kč, dovoz 0,9 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: dopravní prostředky, stroje a strojní zařízení, kamenné, skleněné a sádrové výrobky, základní kovy a výrobky ze základních kovů, potraviny.

Hlavní dovozní komodity České republiky: kovy a kovové výrobky, dřevo a produkty ze dřeva, stroje a strojní zařízení, potraviny, textil a textilní zboží.

Vláda České republiky počátkem roku 2009 schválila půjčku ve prospěch Lotyšska na pomoc při překonání ekonomických problémů země ve výši 200 mil. EUR. Mezivládní dohoda o úvěru nebyla v roce 2009 podepsána, a nebylo tedy zahájeno ani čerpání půjčky.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví České republiky v Rize během roku 2009 představilo více než třicet kulturních projektů, z nichž velká část byla zaměřena i na regiony. Kulturní akce byly samostatné, nebo se konaly v rámci širších projektů, jako jsou mezinárodní festivaly či kulturní dny. V době předsednictví České republiky v Radě Evropské unie a pod záštitou místopředsedy vlády České republiky A. Vondry se uskutečnil koncert Lotyšského národního symfonického orchestru s pianistou P. Kašparem pod názvem *Z nového světa (From the New World)*. V druhé polovině roku 2009 byl důraz kladen na připomínání historická výročí pádu železné opony v Evropě a Sametové revoluce v Československu – např. fotografická výstava *1989 očima fotografů (Year 1989 seen by photographers' eyes)*.

NORSKO **(Norské království)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 26. – 27. 4. 2009 – oficiální návštěva předsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotky;
- 22. – 26. 5. 2009 – účast Stálé delegace Parlamentu České republiky do Parlamentního shromáždění NATO na zasedání Parlamentního shromáždění NATO v Oslo.

Návštěvy představitelů Norského království

- 9. 1. 2009 – pracovní návštěva premiéra J. Stoltenberga.

Vzájemné ekonomické vztahy

Norsko patří k tradičním obchodním partnerům České republiky, podle ukazatele obratu výměny zboží zaujímá 22. místo v zahraničním obchodě České republiky. Vzájemná obchodní výměna mezi Českou republikou a Norskem je výrazně ovlivňována výší dodávek norského plynu. I tím je dána výše našeho dovozu v hodnotě 13,9 mld. Kč, vývoz je nižší, a sice 10,9 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob, roury, trubky, duté profily, železné a ocelové fitinky, zařízení k automatizovanému

zpracování dat, mechanická manipulační zařízení a díly k nim, výrobky ze základních kovů, zejména ze železa nebo oceli.

Hlavní dovozní komodity České republiky: minerální paliva, mazadla a příbuzné materiály – zejména zemní plyn, s podílem na celkovém dovozu z Norska vyšší než 81 tohoto dovozu; tržní výrobky tříděné dle druhu materiálu (hliník a jeho slitiny, feromangan, feroslitiny, železo surové a zrcadlovin, nikl a jeho slitiny) s podílem cca 10 na celkovém dovozu.

Kulturní vztahy

V lednu mohli návštěvníci *Mezinárodního filmového festivalu v Tromsø* shlédnout třináct českých filmů, v březnu v prostorách Velvyslanectví České republiky výstavu fotografií dokumentujících období od Pražského jara k Sametové revoluci. U příležitosti předsednictví České republiky v Radě Evropské unie, Dne Evropy a 5. výročí vstupu České republiky do Evropské unie uspořádalo v květnu velvyslanectví koncert klasické hudby v Koncertním domě v Oslo. K připomenutí 20. výročí událostí dne 17. listopadu 1989 uspořádalo Velvyslanectví České republiky tři kulturní akce a v předvečer výročí 17. listopadu 1989 promítl dokumentární film o Sametové revoluci.

ŠVÉDSKO **(Švédské království)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 27. – 28. 4. 2009 – oficiální návštěva předsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotky;
- 11. 5. 2009 – pracovní návštěva ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho;
- 18. – 20. 5. 2009 – návštěva delegace Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku Senátu Parlamentu České republiky;
- 15. 6. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády J. Fischera a místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta;
- 1. 7. 2009 – pracovní návštěva ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho;
- 11. – 12. 8. 2009 – návštěva delegace Rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky;

- 18. 9. 2009 – pracovní návštěva ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho;
- 11. – 12. 11. 2009 – účast předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčka na Konferenci předsedů parlamentů zemí Evropské unie.

Návštěvy představitelů Švédského království

- 24. 6. 2009 – oficiální návštěva předsedy parlamentu P. Westerberga;
- 9. – 10. 10. 2009 – pracovní návštěva ministryně pro evropské záležitosti C. Malströmové.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vývoj obchodní výměny mezi Českou republikou a Švédskem byl v průběhu roku 2009 negativně ovlivněn finanční a hospodářskou krizí. Obrat obchodní výměny za rok 2009 klesl o cca 25 %. Bilance vzájemného obchodu však zůstala pro Českou republiku kladná, a to navzdory faktu, že přebytek poklesl o cca 30 %. Český vývoz byl v uplynulém roce výrazně vyšší, a sice 33,0 mld. Kč, dovoz dosáhl 18,6 mld.Kč.

Hospodářská krize negativně ovlivnila i strukturu hlavních českých vývozních komodit. V jejím důsledku poklesl v obou relacích obchod investičními komoditami a materiály pro výrobní spotřebu, výrazně se snížil i vývoz a dovoz osobních automobilů.

Hlavní vývozní komodity České republiky: zařízení IT, silniční vozidla a spotřební elektronika, různé kovové výrobky, čerpadla a vzduchotechnika, válcované výrobky ze železa a oceli, hudební nástroje a nábytek.

Hlavní dovozní komodity České republiky: výrobky ze železa a oceli, papír a lepenka, silniční vozidla, léčiva, telekomunikační přístroje a výrobní stroje a zařízení.

Kulturní vztahy

K nejvýznamnějším kulturním akcím patřil koncert V. Hudečka, který dne 19. 1. 2009 uspořádalo Velvyslanectví České republiky ve Stockholmu ve spolupráci s Českým centrem jako slavnostní zahajovací akci předsednictví České republiky v Radě Evropské unie.

Pod záštitou místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry se dne 26. 2. 2009 v Norrköpingu uskutečnil slavnostní koncert Norrköpingského symfonického orchestru, který vedle jiných skladeb uvedl také Symfonii č. 6 Fantasies od B. Martinů.

Hlavní akcí oficiálního programu českého předsednictví v Radě Evropské unie ve Švédsku byla komplexní politická, kulturní a obchodní prezentace České republiky na konferenci *EUROPAFORUM 2009* ve dnech 11. – 12. 5. 2009 v jihošvédském Hässleholmu, které se zúčastnil ministr pro evropské záležitosti Š. Füle. Těto akci předcházely rozsahem menší prezentace České republiky a českého předsednictví v západošvédském městě Skara a na dalších místech Švédska.

Velvyslanectví České republiky ve Stockholmu na závěr českého předsednictví uspořádalo dne 28. 6. 2009 ve stockholmském jazzovém klubu Fasching koncert známých jazzových hudebníků, česko/švédského kytaristy R. Linky a švédského klavíristy B. Stensona.

České centrum ve spolupráci s Velvyslanectvím České republiky uspořádalo ke 20. výročí sametové revoluce týden akcí *Praha pod objektivem (Prague under Lens)*, v jehož rámci se mj. ve Stockholmu uskutečnila výstava *Praha objektivem tajné policie (Prague through the Lens of the Secret Police)*, promítání filmu *Občan Havel (Citizen Havel)* a autorské čtení a koncert V. Třešňáka. Události z roku 1989 připomněl rovněž komponovaný pořad, který proběhl dne 17. 11. 2009 v Českém centru Stockholm. Dále byla Česká republika zastoupena na mezinárodní konferenci o pádu železné opony, která se pod názvem *Recasting the Peaceful Revolution of '89* konala v Södertörn Högskola.

3. Vztahy České republiky se zeměmi západní Evropy

Vztahy České republiky se zeměmi západní Evropy byly ve sledovaném období tradičně velmi intenzivní. Rozvíjely se ve všech oblastech společného zájmu a v rámci euroatlantického spojení a zvláště unijního partnerství.

Během předsednictví České republiky v Radě Evropské unie přicestovala do České republiky řada představitelů vlád a ministerstev, kteří se účastnili akcí (summitu, neformálních rad a konferencí) pořádaných předsednickou zemí. Tyto akce nejsou do přehledu bilaterálních návštěv zahrnuty. Uskutečnilo se i mnoho cest představitelů České republiky.

Především ve druhém pololetí se mimořádné pozornosti našich partnerů těšil proces ratifikace Lisabonské smlouvy v České republice.

Vzájemné úzké partnerství mezi Českou republikou a zeměmi západní Evropy neznamená, že by všechny země vnímaly problémy evropské a světové politiky identicky. O případných názorových rozdílech se však vedl i v roce 2009 nepřetržitý a otevřený dialog s cílem nacházet oboustranně výhodná a pragmatická řešení.

Přes výrazný pokles vzájemné obchodní výměny v důsledku světové finanční a hospodářské krize patřily země západní Evropy nadále mezi nejvýznamnější obchodní partnery a investory v České republice – hned po sousedních zemích. Dařilo se úspěšně rozvíjet kontakty a prohlubovat poznání v oblasti kultury, školství a vědy.

BELGIE **(Belgické království)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 12. – 13. 1. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky L. Zaorálka;
- 20. 1. 2009 – pracovní návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčka;
- 20. 3. 2009 – pracovní návštěva 1. náměstkyně ministra zahraničních věcí T. Pojara;
- 12. 5. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády J. Fischera;

- 4. 6. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta;
- 5. – 7. 12. 2009 – návštěva Stálé komise Senátu Parlamentu České republiky pro krajany v zahraničí.

Vzájemné ekonomické vztahy

Belgie patří k významným obchodním partnerům České republiky. Představuje 9. až 10. největší odbytiště pro české výrobky, kam směřuje zhruba 2,6 % českého vývozu. Belgie je zároveň 13. největším dodavatelem do České republiky. Belgické dodávky činí 2,1 % z celkového dovozu České republiky. Podíl Belgie na celkovém obratu zahraničního obchodu České republiky v roce 2009 (2,4 %) ji řadí na 11. až 12. místo v žebříčku nejdůležitějších obchodních partnerů České republiky. V roce 2009 došlo však v důsledku hospodářské krize k poklesu vývozu do Belgie o cca 17,5 %, tj. na 54,5 mld. Kč, a dovozu z Belgie o 13,7 %, tj. na hodnotu 40,5 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: stroje a dopravní zařízení, včetně osobních automobilů a jejich částí, průmyslové spotřební zboží, telekomunikační zařízení, elektrotechnické zařízení, elektrické spotřebiče, chemické výrobky, nábytek, sklo.

Hlavní dovozní komodity České republiky: chemické výrobky, zejména plastické hmoty (30,2 % celkových dovozů z Belgie), ocel, výrobky ze železa a litiny, osobní automobily, tahače a návěsy, součásti energetických zařízení, výrobky ze skla.

Belgie patří mezi deset největších zahraničních investorů v České republice. Belgické investice směřují především do finančních služeb a průmyslu.

Mezi hlavní obchodní partnery a investory patří: D'Ieteren (osobní automobily), KBC Bank, Fortis Bank, Glaverbel (sklárny), Lhoist (vápenka), Bekaert (drátovna), Bosal (automobilové díly), Fabricom – Suez (projektová a stavební činnost). Belgicko-brazílská společnost InBev (pivovary) prodala v roce 2009 svoji akvizici v České republice – pivovary Staropramen a KBC Bank 40 % svého podílu v Československé obchodní bance.

Kulturní vztahy

České centrum v Bruselu v roce 2009 pořádalo případně spolupřádalo celkem 123 akcí, mj. výstavy *Fenomén Martinů*, *Život a doba Karla Čapka*, *František Drtikol* či *Art Brut*, koncerty D. Bárty, I. Bittové, A. Langerové či koncert České filharmonie, kterým byla 11. 6. 2009 uzavřena kulturní část českého předsednictví v Radě Evropské unie. Koncertu České filharmonie se zúčastnil ministr kultury České republiky V. Riedlbauch.

FRANCIE **(Francouzská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 8. 1. 2009 – pracovní návštěva guvernéra České národní banky Z. Tůmy;
- 16. – 18. 2. 2009 – pracovní návštěva ministra kultury V. Jehličky;
- 20. – 21. 2. 2009 – pracovní návštěva ministra zemědělství P. Gandaloviče;
- 26. – 28. 2. 2009 – pracovní návštěvy předsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotky a předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčka;
- 30. – 31. 3. 2009 – pracovní návštěva ministra pro místní rozvoj C. Svobody;
- 2. 6. 2009 – pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 3. 6. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta;
- 12. 6. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády J. Fischera;
- 17. 6. 2009 – pracovní návštěva ministryně školství, mládeže a tělovýchovy M. Kopicové;
- 22. – 24. 8. 2009 – pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 22. 10. 2009 – pracovní návštěva ministra pro evropské záležitosti Š. Fülleho;
- 22. – 23. 10. 2009 – pracovní návštěva bývalého prezidenta republiky V. Havla;
- 30. 11. 2009 – pracovní návštěva místopředsedkyně Senátu Parlamentu České republiky A. Gajdůškové.

Vzájemné ekonomické vztahy

Francie patří mezi nejvýznamnější obchodní partnery České republiky, v roce 2009 podle obrátu zahraničního obchodu zaujala 4. místo, za Německem, Slovenskem a Polskem. V důsledku finanční a hospodářské krize pokles obrát vzájemného obchodu o 16 %, přičemž

vývoz oproti stejnému období loňského roku poklesl o 12,3 % (120,2 mld. Kč), dovoz o 21,4 % (76,8 mld. Kč, zejména v automobilovém průmyslu). Česká republika si udržela pozitivní saldo obchodní bilance, které dosáhlo 43,9 mld. Kč.

V první polovině roku 2009 pokračoval *Česko-francouzský ekonomický rok*, konaný pod záštitou předsedů vlád M. Topolánka a F. Fillona. V jeho průběhu se uskutečnila řada prezentací ve Francii (např. *Ateliér českých výrobců hudebních nástrojů*) i v České republice (př. série seminářů *Nebojte se obchodovat s Francií*).

Druhá polovina roku 2009 byla ve znamení užší spolupráce obou zemí na evropských projektech Galileo a ELI.

Hlavní vývozní komodity České republiky: stroje a přepravní prostředky, tržní výrobky tříděné hlavně dle druhu materiálu, různé průmyslové výrobky, chemikálie.

Hlavní dovozní komodity České republiky: stroje a dopravní zařízení, tržní výrobky tříděné hlavně dle druhu materiálu, chemikálie, různé průmyslové výrobky.

Kulturní vztahy

Během společného Tria v Evropské unii proběhla celá plejáda kulturních akcí, od klubových přehlídek pro mladší posluchače (např. zahájení českého předsednictví rockovým koncertem skupiny TATABOJS), až po prezentace výtvarného a hudebního umění (mj. výstavy *Karel Čapek*, *Bohuslav Martinů*, *Česká nej-*, *Legendy hradů a zámků*, 4. bienále českých betlémů či výstava fotografií B. Holoméčka; koncerty Pražské filharmonie pod vedením K. Mařatky, souborů Collegium Marianum, Gentlemen Singers či Kvarteta Kaprálová; literární večer se spisovatelem P. Ouředníkem; filmový festival *Czech-in* a veřejná projekce filmu *Tobruk* režiséra V. Marhoula či inaugurace putovní výstavy archiválií *Zrození Československa: společná cesta k demokratické Evropě (1914 – 1925)*.

V závěru roku se kulturní akce soustředily zejména na připomenutí 20. výročí pádu železné opony v listopadu 1989. Bývalý prezident republiky V. Havel převzal čestný doktorát pařížského Institutu politických studií, proběhl diskusní panel se studenty francouzských vysokých škol a spolupráci se zastoupením Evropské komise ve Francii se konala výstava fotografií L. Bichauda.

IRSKO

Návštěvy představitelů České republiky

- 15. 2. 2009 – návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry;
- 2. – 4. 4. 2009 – pracovní návštěva předsedy Českého statistického úřadu J. Fischera;
- 21. – 24. 6. 2009 – návštěva delegace Mandátového a imunitního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky;
- 14. – 17. 12. 2009 – návštěva delegace Stálé komise Senátu Parlamentu České republiky pro rozvoj venkova.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vlivem finanční a hospodářské krize došlo v roce 2009 k prudkému poklesu českého vývozu do Irska (dosáhl zhruba poloviny objemu vývozu roce 2007). Stejně tak se zmenšil objem dovozu z Irska (zhruba o čtvrtinu v porovnání s rokem 2008). Obchodní bilance zůstala tradičně s negativním saldem, i když se mírně snížilo (vývoz 2009: 4,1 mld. Kč, dovoz: 15,2 mld. Kč).

Hlavní vývozní komodity České republiky: komodity oboru stavebnictví, obnovitelné zdroje energie a technologie pro ochranu životního prostředí, dopravní prostředky (automobily Škoda), zemědělské stroje, medicínské technologie, drobné strojírenství a cestovní ruch.

Hlavní dovozní komodity České republiky: komponenty pro výpočetní techniku, počítačové programy, lékařské a zvěrolékařské nástroje, chemikálie, léčiva, tiskařské výrobky, obalová technika, elektrotechnické součástky, transformátory a rozvaděče.

Zvláštní kategorii vývozu pokrývají finanční služby.

Kulturní vztahy

V duchu rotace předsednictví v Radě Evropské unie zorganizovala velvyslanectví České republiky a Francie v Irsku společný projekt posluchačů kateder fotografie Institutu umění, designu a technologie v Dún Laoghaire (*Dún Laoghaire Institute of Art, Design and Technology*), Národní školy fotografie v Arles (*National School of Photography in Arles*) a pražské FAMU (*Film and TV School of Academy of Performing Arts in Prague*).

Výsledkem byla fotografická výstava Paříž – Dublin – Praha zahájená 3. 3. 2009 v Dublinu, odkud putovala do dalších irských měst. Dne 16. 4. 2009 byla v Dublinu za účasti tvůrců představena výstava Šumná a bezbranná (*The Graceful and Defenceless*) o architektonických památkách v České republice. V rámci oslav Dne Evropy (9. 5. 2009) se pod taktovkou Velvyslanectví České republiky v Dublinu uskutečnila prezentace národních dezertů 20 členských zemí Evropské unie *Chut' Evropy (A Taste of Europe)*. K autentickému připomenutí 20. výročí politických změn ve střední Evropě se dne 25. 10. 2009 v Dublinu pod patronací V. Havla konal koncert formace Tony Ducháček & Garage.

V roce 2009 získala University College Dublin grant z projektu Podpora českého jazyka a literatury v zahraničí na kurz české literatury 20. století.

ITÁLIE **(Italská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 23. – 26. 2. 2009 – pracovní návštěva delegace Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v Římě a Viterbu;
- 15. – 16. 3. 2009 – návštěva prezidenta republiky V. Klause u příležitosti vydání italské mutace jeho knihy *Modrá, nikoli zelená planeta* v Miláně;
- 9. – 12. 11. 2009 – návštěva delegace Výboru pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky vedené předsedou výboru J. Krákorou;
- 13. – 14. 11. 2009 – návštěva předsedy vlády J. Fischera a setkání s ministrem zahraničních věcí F. Frattinim u příležitosti uložení ratifikačních listin k Lisabonské smlouvě do depozitáře základních smluv Evropské unie při italském ministerstvu zahraničních věcí.

Vzájemné ekonomické vztahy

Hospodářská recese v České republice a v Itálii razantním způsobem snížila agregátní poptávku v obou zemích, což negativně ovlivnilo i bilaterální obchod. Trend poklesu vzájemné obchodní výměny z konce roku 2008 tak pokračoval i v roce 2009. Nepříznivý vývoj globální ekonomiky však obdobně postihl zahraniční obchod České republiky s ostatními zeměmi, a proto si Itálie udržela pozici šestého nejdůležitějšího obchodního

partnera České republiky. Ve vývozu Česká republika dosáhla 93,5 mld.Kč, v dovozu 86,9 mld Kč.

Propad české a italské ekonomiky v roce 2009 byl více méně srovnatelný a v zásadě stejnou měrou postihl vývozy i dovozy. Česká republika si tak ve vztahu k Itálii udržela kladné saldo na obchodním účtu platební bilance. Shodně s rokem 2008 zůstala Itálie v roce 2009 sedmým nejdůležitějším zahraničním trhem z pohledu ČR. Itálie pak byla obdobně jako v předchozím roce šestým největším dovozcem do České republiky.

Hlavní vývozní komodity České republiky: stroje a dopravní zařízení, zejména osobní automotily, průmyslová strojní zařízení, telekomunikační zařízení, stroje na zpracování dat, osobní počítač, monitory a televizory, cigarety, pneumatiky, ocelářské výrobky, textil, motory a generátory, akumulátory, dřevo, polyetylén a kůže.

Hlavní dovozní komodity České republiky: silniční vozidla, průmyslové stroje, průmyslová zařízení, elektrotechnika, léčiva, trubky, pneumatiky, armatury, obuv, kabely, ocelářské výrobky, akumulátory, ovoce a domácí elektrické spotřebiče.

Kulturní vztahy

Začátkem roku 2009 doznávaly vzpomínkové akce k 40. výročí událostí roku 1968 organizované s důrazem na předsednictví České republiky v Radě Evropské unie. Kalendář kulturních akcí zahájila v Římě výstava *Praha: Od jednoho jara k druhému 1968 – 1969*. V rámci této výstavy proběhla přehlídka dobových filmů (15. – 24. 1. 2009) a mezinárodní konference *Spálená utopie pražského jara*, kde byly prezentovány příspěvky M. Klimešové a J. Pelána z Karlovy univerzity a J. Šiklové. Tato výstava včetně přehlídky dobových filmů byla následně otevřena v květnu v Udine.

Dne 19. 1. 2009 byl položen věnec u sochy Jana Palacha v Římě. Ve stejný den v noci rovněž na počest Jana Palacha nechala římská radnice slavnostně rozsvítit Koloseum. Jde o velmi čestný projev úcty, k němuž se přistupuje jen ve velmi výjimečných případech. Vzpomínkové akce organizované českými i italskými subjekty proběhly v mnoha dalších italských městech.

V lednu 2009 bylo v židovském centru v Římě prezentováno italské vydání knihy H. Epsteinové *Nalezená minulost*, autobiografické vyprávění autorky o osudech jejích

židovských předků od 2. světové války. V dubnu 2009 uvedl krajanský spolek Bohemia v Neapoli klavírní koncert Š. Kose ve spolupráci s Honorárním konzulátem České republiky v Neapoli a Českým centrem Řím.

Dne 28. 4. 2009 proběhla hlavní kulturní akce českého předsednictví, klavírní koncert Dua Ardašev v akademickém sále prestižní konzervatoře Sv. Cecílie.

Ve smyslu dohody se Slovenskou republikou se v rámci 53. ročníku Mezinárodní výstavy umění *Biennale di Venezia*, která byla zahájena v Benátkách v červnu 2009, prezentovala i Česká republika. V červnu 2009 byla zahájena v Evropské knihovně v Římě výstava *Josef Čapek – Pan Evropa*. Výstava proběhla v rámci 6. ročníku festivalu *Mediterranea*, který byl zaměřen na futurismus. V říjnu 2009 se v Římě konal pátý ročník mezinárodní konference evropských autorů *Transeuropaexpress* s tématem *Hradby mezi námi a v nás*. Česká republika byla zastoupena socioložkou J. Šiklovou.

LUCEMBURSKO **(Lucemburské velkovévodství)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 28. 4. 2009 – pracovní návštěva delegace Výboru pro záležitosti Evropské unie Senátu Parlamentu České republiky v čele s předsedou L. Sefzigem;
- 15. 5. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta;
- 3. 6. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta.

Návštěvy představitelů Lucemburského velkovévodství

- 12. 3. 2009 – oficiální návštěva premiéra J.-C. Junckera.

Jiná jednání

- 18. 6. 2009 – pracovní jednání premiéra J. Fischera s premiérem J.-C. Junckerem na okraj Rady Evropské unie v Bruselu.

Vzájemné ekonomické vztahy

Lucemburské velkovévodství nepatří mezi velké obchodní partnery České republiky, v roce 2009 bylo 50. obchodním partnerem, s podílem 0,15 % na celkové zahraničním obchodu České republiky. Ve sledovaném roce dosáhl vývoz České republiky hodnoty 2,4 mld. Kč, dovoz 2,96 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: umělé příze, speciální výrobky z textilního materiálu, motorová vozidla k dopravě osob, výrobky ze železa nebo oceli. K nejvýznamnějším exportérům patří Škoda Auto a.s., Rotarex Praha s.r.o, Karosa a.s., DEZA a.s. a Mittal Steel a.s.

Hlavní dovozní komodity České republiky: ploché válcované výrobky pokovené zinkem, tvarové profily válcované za tepla, díly ke kohoutům, ventilům a potrubí, speciální výrobky z textilního materiálu, papír, lepenka napouštěná. K nejvýznamnějším dovozcům patří Arcelor Distribution, Good Year Dunlop s.r.o, Akuma a.s., Rotarex a.s. a Škoda Auto a.s.

Z hlediska přímých zahraničních investic v České republice hraje Lucembursko významnou roli. Přímé lucemburské investice směřují zj. do nemovitostí, maloobchodu, prodeje strojů a přístrojů, úvěrových operací a pojištění, výroby el. strojů, radiových, televizních a spojových zařízení, výroby strojů a zařízení, pryžových a plastových výrobků, vydavatelství a tiskáren, činí zhruba 139,1 mld. Kč. Mezi nejvýznamnější investory patří Accumalux, Rotarex, Paul Wurth, ORCO, DELTA pekárny, Matthey, Astron Buildings, Ivensys Appliance Controls, Logit, Wagon Automotive aj. Portfoliové lucemburské investice v ČR dosahují zhruba 2,8 mld. EUR, investice českých rezidentů v Lucembursku činí přibližně 60,0 mld. Kč.

Rozvojová spolupráce

V roce 2009 byla úspěšně dovršena trilaterální spolupráce České republiky, Lucemburska a Mali na projektu *Venkovské zásobování vodou v okrese Barouéli*.

Kulturní vztahy

V lednu 2009 patřila k významným událostem připomínka 40. výročí smrti Jana Palacha (vedle tradičního vzpomínkového shromáždění a oratorií belgického skladatele

F. Glorieux a britského skladatele D. Bullocka proběhla výstava tematických fotografií z lucemburských archivů). V březnu proběhla výstava lyrické abstrakce O. Smutného a expozice Z. Lukeše *Český architektonický kubismus 1911 – 1914*. V květnu se uskutečnilo dvanáct komorních koncertů hudby B. Martinů a tematická výstava o jeho životě a díle. V červnu proběhlo kolokvium ke 20. výročí pádu berlínské zdi, s vystoupením J. Dienstbiera, H.-G. Genschera a L. Kováce a vystoupila skupina moderní hudby *Dva na dva*. V podzimních měsících se konaly výstavy E. Ovčáčka *Letterstory* a M. Janáčka *Peintures/Pastels*, *Česko-lucemburský ples*, vánoční koncert a festival českých a středoevropských filmů.

MALTA **(Maltská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 26. – 29. 5. 2009 – pracovní návštěva delegace Rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v rámci Českého týdne na Maltě vedená členem výboru M. Paterou;
- 29. 9. – 2. 10. 2009 – pracovní návštěva delegace Výboru pro záležitosti Evropské unie Senátu Parlamentu České republiky vedená předsedou L. Sefzigem.

Návštěvy představitelů Maltské republiky

- 16. – 18. 3. 2009 – maltská podnikatelská mise vedená ministrem financí, hospodářství a investic T. Fenechem spojená s Česko-maltským podnikatelským fórem v Praze.

Vzájemné ekonomické vztahy

Bilaterální obchod mezi Českou republikou a Maltou v zásadě odpovídá velikosti obou ekonomik. Po dramatickém propadu v roce 2008, kdy se obchodní obrat snížil meziročně o polovinu, došlo v roce 2009 k jeho oživení. Povzbudivá je zároveň skutečnost, že i v roce 2009 se platební bilance vyvíjela aktivně ve prospěch České republiky (vývoz: 0,327 mld. Kč, dovoz: 0,255 mld. Kč.).

Hlavní vývozní komodity České republiky: automobily, tištěné obvody, automatická zařízení na zpracování dat, paměťové jednotky, telefonní přístroje, elektrotechnika, rostlinné tuky, čokoládové výrobky a chemikálie.

Hlavní dovozní komodity České republiky: léčiva, integrované obvody, textilní výrobky, kaučuk, oděvy a elektrické přístroje.

Kulturní vztahy

V souvislosti s předsednictvím České republiky v Radě Evropské unie byl na Maltě v měsíci květnu uspořádán *Český týden*. Kulturní část tvořily přehlídka filmů, výstava a slavnostní koncert.

Přehlídka českých filmů byla pojata jako průřez českou filmovou tvorbou a současně českou historií. Byl uveden film z roku 1939 *Kristian* (vzhledem k tomu, že představitelka vedlejší role Adina Mandlová žila dlouhá léta na Maltě), dále dokumentární film *Jan 69* jako vzpomínka na Jana Palacha a krátkometrážní snímek režisérů Pavla Juráčka a Jana Schmidta *Postava k podpírání*. Následovaly filmy *Krev zmizelého*, *Tajnosti a Vratné lahve*.

Putovní výstava fotografií 68 – 89 byla otevřena v Multifunkčním centru St. James Cavalier. a v katedrále Sv. Jana ve Vallettě zazněl koncert barokní hudby za účasti maltského prezidenta G. Abely.

MONAKO **(Monacké knížectví)**

Návštěvy představitelů Monackého knížectví

- 16. 4. 2009 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí a zároveň ministra hospodářství a financí F. Biancheriho.

Jiná jednání

- 16. 9. 2009 – jednání místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta s ministrem zahraničních věcí a zároveň ministrem hospodářství a financí F. Biancherim na okraji zasedání Valného shromáždění OSN.

Vzájemné ekonomické vztahy

Od vstupu České republiky do Evropské unie není podíl Monackého knížectví na celkovém zahraničněobchodním obratu České republiky evidován. Zahrnut je do celkové statistiky se zámořskými teritorii Francie. Ekonomické vztahy s Monakem jsou v posledních letech stimulovány zejména prostřednictvím Velvyslanectví České republiky v Paříži a Českého honorárního konzulátu v Monaku. Nejvýznamnější obchodně-ekonomickou událostí v roce 2009 byla hospodářská mise Monacké obchodní komory v dubnu 2009, během pracovní návštěvy ministra F. Biacheriho.

Kulturní vztahy

Pokračuje česko-monacký projekt rekonstrukce Kaple Miséricord v Monaku.

NIZOZEMSKO (Nizozemské království)

Návštěvy představitelů České republiky

- 20. 1. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry;
- 31. 3. 2009 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga – účast na mezinárodní konferenci o Afghánistánu v Haagu.

Vzájemné ekonomické vztahy

Nizozemsko patří do první desítky nejvýznamnějších ekonomických partnerů České republiky podle obratu vzájemného obchodu. V roce 2009 pokračoval trend z roku 2008, kdy se bilance z mírně pasivní stala přebytkovou. Ve statistice obchodní výměny se však promítly problémy ekonomik obou zemí dané globální krizí, což se projevilo poklesem obchodního obratu, jehož objem ve srovnání s rokem 2008 dosáhl pouze cca 86 % (vývoz: 82,5 mld. Kč, dovoz: 66,5 mld. Kč).

Hlavní vývozní komodity České republiky: převažuje kategorie stroje a jejich součásti (především počítačové obvody, zařízení pro kancelářské stroje a silniční vozidla), výrobky tříděné především podle materiálu (zejména kovové a ocelové) a průmyslové spotřební zboží, kam patří např. lékařské přístroje, hračky a sportovní potřeby a také hudební nástroje. Z českých značek je na místním trhu nejznámější výrobce osobních vozů Škoda.

Hlavní dovozní komodity České republiky: stroje a jejich součásti (elektrická zařízení, stroje a spotřebiče a také motorová vozidla), chemikálie (prvotní plasty, léčiva a výrobky organické chemie), výrobky tříděné podle materiálu (výrobky ze železa a oceli, kovů, textilu a papíru), ovoce, zelenina a květiny.

Kulturní vztahy

Hlavním cílem kulturních aktivit pořádaných v 1. polovině roku 2009 Českým centrem a Velvyslanectvím České republiky v Haagu byla prezentace České republiky jako předsednické země Evropské unie. V různých nizozemských městech se uskutečnila řada akcí, které byly v duchu motta *Evropa bez bariér* zaměřeny na evropské kulturní vztahy a vzájemné vlivy. Na programech se často podílely i kulturní instituty a velvyslanectví dalších zemí, např. Německa, Polska či Rakouska.

V lednu roce 2009 se v prostorách Městské knihovny v Haagu ve spolupráci s velvyslanectvími Polska a Rakouska uskutečnila výstava 40 plakátů, které na téma evropské identity navrhli studenti výtvarných akademií z osmi evropských zemí. V únoru za velkého zájmu publika proběhl v Haagu projekt *České hvězdy (Czech Stars)*, jehož cílem bylo prezentovat Českou republiku jako moderní, kulturně, turisticky i ekonomicky atraktivní zemi. V rámci projektu byl např. promítán film M. Formana *Hoří, má panenko (The Firemen's Ball)*, uskutečnil se jazzový koncert vokálního kvarteta QVOX a klavíristky J. Češkové, gastronomická prezentace či panelová výstava věnovaná mezinárodně známým českým obchodním značkám (Škoda, Moser a další). Na projektu se podílel i CzechTourism. Období českého předsednictví v Radě Evropské unie dne 19. 6. 2009 uzavřel v Rotterdamu program *Letní improvizace (Summer Improvisation)*.

Dvacáté výročí sametové revoluce v Československu a pád Železné opony připomněla série akcí pod souhrnným názvem *Dvacet let svobody (Twenty Years of Freedom)*. K nejvýznamnějším patřily debatní večer o významu médií pro formování svobodné společnosti, který se pod názvem *Žurnalistika za komunismu (Journalism Under Communism)* konal 8. 10. 2009 v Amsterdamu, a 12. 11. 2009 vernisáž výstavy *Uprostřed Evropy (In the Middle of Europe)* s přednáškou velvyslance P. Mareše o historickém významu roku 1989 a projekcí filmu J. Nováka *Občan Havel jede na dovolenou (Citizen Havel Goes on Vacation)*.

PORTUGALSKO **(Portugalská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 28. 4. – 3. 5. 2009 – pracovní návštěva delegace Ústavně-právního výboru Senátu Parlamentu České republiky vedená místopředsedou Senátu J. Šnebergerem;
- 11. – 12. 6. 2009 – pracovní návštěva ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho.

Jiná jednání

- 10. – 12. 2. 2009 – jednání místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry s ministrem ekonomiky a inovace M. Pinho na okraj 8. regionálního zasedání Mezinárodní organizace práce (ILO) v Lisabonu.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemné obchodní styky České republiky s Portugalskem se v posledních letech vyvíjely dynamicky; v roce 2009 byly sice poznamenány globálním poklesem hospodářské činnosti, nicméně zbožová výměna klesla méně výrazně, než tomu bylo u většiny jiných českých i portugalských obchodních partnerů. Předběžné výsledky ukazují, že Portugalsko postoupilo u českého exportu z 30. na 27. místo (7,6 mld Kč), u dovozu z 36. na 34. pozici (6,03 mld. Kč) a v obratu pak z 34. na 32. místo.

Hlavní vývozní komodity České republiky: osobní automobily, jejich díly a příslušenství, zařízení k automatickému zpracování dat, telekomunikační zařízení, hutnické výrobky, monitory a projektory, pneumatiky, elektropřístroje a stroje, zařízení k ohřevu a chlazení, hudební nástroje, železniční vozidla, léčiva, papír a lepenka.

Hlavní dovozní komodity České republiky: tabák, pneumatiky, speciální příze, přístroje pro záznam a reprodukci, elektrické přístroje, měřicí přístroje, motorová vozidla a hlavně jejich součásti, zařízení k reprodukci zvuku, nábytek a jeho díly, výrobky z kovů a plastů, vlákna a sběrový papír, léčiva, obuv, výrobky z korku.

Kulturní vztahy

Kulturní prezentace České republiky zahrnovala v roce 2009 především oblast filmu, hudby, výtvarného umění a loutkového divadla. Českému filmu byl věnován 25. ročník filmového festivalu *Festiroia* v Setúbalu. Českou kinematografii, která obdržela cenu *Křišťálového delfína*, zde osobně zastupovali J. Menzel, J. Jakubisko, F. Renč, K. Roden, I. Trojan a J. Budař. Propojení České republiky a Portugalska bylo jedním z témat výstavy výtvarníka P. Penila, absolventa pražské AVU, jehož výstava se konala v Muzeu vody v Lisabonu. V Palácio Foz zazněla vážná hudba nejvýznačnějších českých autorů, v Lisabonu a ve Faru vystoupila jazzová skupina *Vertigo Quintet&Dorota Barová*. V rámci *Mezinárodního loutkového festivalu Sintra* vystoupila s velmi úspěšným představením *Dřevěný cirkus* skupina loutkového divadla *Karromato*.

SAN MARINO **(Republika San Marino)**

Těžiště bilaterálních vztahů České republiky se San Marinem spočívá v obchodní výměně. Za rok 2009 činila hodnota vývozu 40,2 mil. Kč a dovozu 13,2 mil. Kč. Pokračoval tedy trend vysoce aktivní obchodní bilance.

SUVERÉNNÍ ŘÁD MALTÉZSKÝCH RYTÍŘŮ **(Suverénní vojenský a špitální řád svatého Jana v Jeruzalémě, na Rhodu a na Maltě)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 15. 4. 2009 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga;
- 30. 5. 2009 – oficiální návštěva prezidenta republiky V. Klause.

Návštěvy představitelů Suverénního řádu maltézských rytířů

- 21. 4. 2009 – pracovní návštěva velkošpitálního Řádu A. von Boeselagera.

Kromě velvyslanectví Suverénního řádu maltézských rytířů působí v České republice Suverénní řád maltézských rytířů – České velkopřevorství a přidružená obecně prospěšná společnost *Maltézská pomoc*.

ŠPANĚLSKO **(Španělské království)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 12. 6. 2009 – pracovní návštěva ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho;
- 7. – 11. 10. 2009 – návštěva ministra kultury V. Riedlbaucha;
- 27. 11. 2009 – účast místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta na večeři organizované španělským ministrem zahraničních věcí M. A. Moratinosem k nadcházejícímu předsednictví Španělska v Radě Evropské unie;
- 16. – 18. 12. 2009 – pracovní návštěva ministra pro evropské záležitosti J. Chmiela.

Návštěvy představitelů Španělského království

- duben – návštěva delegace Společného výboru pro spolupráci s účetním dvorem Kongresu poslanců Španělska.

Vzájemné ekonomické vztahy

Z hlediska podílu na celkovém zahraničněobchodním obratu České republiky zaujímalo Španělsko 13. místo a vzájemná obchodní výměna, která až do roku 2007 vykazovala trvalý nárůst, doznala v letech 2008 a 2009 poklesu. Podle posledních dostupných údajů za listopad 2009 došlo ke snížení obchodního obratu o 15,8 % (přibližně na úroveň roku 2005, tj. na hodnotu vývozu 49,6 mld. Kč a dovozu na hodnotu 37,6 mld. Kč), stále však je zachován trend výrazné aktivní bilance ve výši 11 mld. Kč za uvedené období.

V meziročním srovnání došlo za období 1. - 11. 2009 k poklesu vývozu o 15,4 % na 45,7 mld. Kč a snížil se rovněž i objem dovozu o 16,4 % na 34,7 mld. Kč. Zbožová struktura vzájemné obchodní výměny se v zásadě nemění.

Hlavní vývozní komodity České republiky: automobily a jejich součásti, včetně příslušenství, zařízení pro automatizované zpracování dat a jejich jednotky, stroje a zařízení používané v průmyslu a k výrobě energie, záznamová, reprodukční a telekomunikační zařízení, motory a jejich součásti vč. příslušenství.

Hlavní dovozní komodity České republiky: automobily a jejich součásti, včetně příslušenství, elektrické stroje a spotřebiče, ovoce a zelenina, farmaceutické výrobky, hutnické výrobky a pneumatiky.

Kulturní vztahy

Většina kulturních aktivit se v roce 2009 soustředila do prvního pololetí. V době českého předsednictví také České centrum publikovalo reprezentativní měsíční katalog s informacemi o českých kulturních akcích ve Španělsku a o významných českých kulturních osobnostech či o dění v České republice. Ve druhé polovině roku pak byly aktivity zaměřeny na připomenutí výročí pádu „Železné opony“.

V lednu při symbolickém převzetí "předsednické štafety" se uskutečnil koncert v podání tria Prisma ve Francouzském institutu. Ještě v lednu v rámci aktivit předsednictví bylo uspořádáno divadelní představení *Obludárium* Divadla bratří Formanů v Gijónu (Asturie), v únoru výstava fotografií Josefa Sudka *Okno v Praze* v Círculo de Bellas Artes v Madridu, v červnu jazzový koncert Dana Bárty a tria Roberta Balzara v Madridu.

V květnu pod záštitou místopředsedy vlády České republiky pro evropské záležitosti proběhlo na mysu *Finisterre*, Galicie, slavnostní odhalení pamětní desky k připomenutí poselstva vedeného Lvem z Rožmitálu. Současně se uskutečnilo divadelní představení souboru Continuo. V říjnu a listopadu byly uspořádány dvě výstavy fotografií *Když mizela železná opona a Konec diktatur ve střední a východní Evropě* v Madridu.

Na základě Programu spolupráce v oblasti kultury, školství, mládeže, tělovýchovy a sportu na léta 2004 – 2007 (automaticky prodlouženo) byl v roce 2009 využit plný počet stipendií udělovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky na *Letní školy slovanských studií*, kterých se zúčastnilo celkem 14 studentů. Využita byla také tři stipendia k postgraduálním studiím ve školním roce 2009/2010.

VATIKÁN **(Svatý stolec)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 28. – 29. 1. 2009 – pracovní návštěva ministra spravedlnosti J. Pospíšila;

- 15. 4. 2009 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga;
- 30. 5. 2009 – oficiální návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 14. 11. 2009 – oficiální návštěva předsedy vlády J. Fischera.

Návštěvy představitelů Svatého stolce

- 5. – 6. 2. 2009 – účast a vystoupení předsedy Papežské rady pro rodinu kardinála E. Antonelliho na mezinárodní konferenci *Rodičovská péče o děti a politika zaměstnanosti* konané v Praze;
- 26. – 28. 9. 2009 – státní a apoštolská návštěva papeže Benedikta XVI..

Kulturní vztahy

Při příležitosti předsednictví České republiky v Radě Evropské unie zorganizovalo Velvyslanectví České republiky při Svatém stolci ve spolupráci s kapitulou Baziliky Santa Maria ad Martyres – Pantheonu koncert ke Dni Evropy, k pátému výročí přistoupení deseti nových zemí do Evropské unie a k výročí 1400 let od zasvěcení Pantheonu. Na koncertu vystoupil chlapecký pěvecký sbor *Boni Pueri* z Hradce Králové. Koncertu se zúčastnil děkan kardinálského kolegia A. Sodano, nejvyšším představitel Vatikánského městského státu kardinál G. Lajolo a velkokancléř Suverénního řádu maltézských rytířů J.-P. Mazery.

Ve vatikánském kostele Santa Maria della Pieta in Campo Santo Teutonico se uskutečnil slavnostní večer při příležitosti dvacátého výročí kanonizace svaté Anežky české a dvacátého výročí pádu komunistického režimu v České republice. Během večera zazněl koncert mužského pěveckého sboru *Schola Gregoriana Pragensis*.

Mezinárodní vědecké konference „1609 – 2009 *From Galilei's Telescope to Evolutionary Cosmology Science, Philosophy and Theology in Dialogue*“, pořádané Papežskou lateránskou univerzitou ve dnech 30. 11. – 2. 12. 2009, se zúčastnilo sedm předních českých vědců.

VELKÁ BRITÁNIE **(Spojené království Velké Británie a Severního Irska)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 2. 4. 2009 – pracovní návštěva premiéra M. Topolánka a ministra financí M. Kalouska, účast na summitu G – 20;
- 24. 4. 2009 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga;
- 13. 5. 2009 – návštěva předsedy Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky J. Dienstbiera;
- 18. – 20. 5. 2009 – návštěva delegace Výboru pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky;
- 9. 6. 2009 – pracovní návštěva ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho;
- 15. 6. 2009 – pracovní návštěva premiéra J. Fischera;
- 4. 9. 2009 – účast předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčka a ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho na slavnostním zakončení akce *Winton Train*;
- 23. 10. 2009 – návštěva předsedy Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky J. Dienstbiera;
- 12. – 13. 11. 2009 – pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause.

Návštěvy představitelů Spojeného království Velké Británie a Severního Irska

- 13. 1. 2009 – návštěva delegace Zahraničního výboru Dolní sněmovny Parlamentu (*Foreign Affairs Committee of the House of Commons*);
- 18. 3. 2009 – návštěva delegace Výboru pro vnitřní věci Dolní sněmovny Parlamentu (*Home Affairs Committee of the House of Commons*);
- 7. 5. 2009 – návštěva delegace Výboru pro veřejné finance Dolní sněmovny Parlamentu (*Public Accounts Committee of the House of Commons*).

Vzájemné ekonomické vztahy

Velká Británie je po Německu a Slovensku třetí nejefektivnější relací zahraničního obchodu České republiky. Vysoký přebytek obchodní bilance České republiky s Velkou

Británií pokrývá přibližně třetinu obchodního deficitu České republiky s Čínou. Přes toto nesporné pozitivum i česko-britskou obchodní relaci v roce 2009 negativně ovlivnila světová finanční a hospodářská krize. To se mj. projevilo poklesem celkového obrátu vzájemného obchodu o 20 % (ve srovnání s rokem 2008 u vývozu na hodnotu 194,9 mld Kč, u dovozu na 43,07 mld. Kč).

Hlavní vývozní komodity České republiky: zařízení ke zpracování dat, osobní automobily (cca 18 %), barevné televize, autodíly, telekomunikační zařízení, zdravotní lůžka, včetně dílů, díly a příslušenství zařízení ke zpracování dat, elektrická osvětlovací a signalizační zařízení, pneumatiky, generátory na střídavý proud, ocelové tyče a pruty, autorádia.

Hlavní dovozní komodity České republiky: léčiva, díly a příslušenství k telekomunikačním přístrojům, osobní auta, díly a příslušenství zařízení ke zpracování dat, čelní lopatové nakládače a rypadla, televizní videohry a hry fungující na vhození mince, elektrické kondenzátory, autodíly, elektronické integrované obvody, organické detergenty

Kulturní vztahy

V první polovině roku 2009 se Velvyslanectví České republiky ve spolupráci s Českým centrem Londýn zaměřilo zejména na prezentaci České republiky jako předsednické země Evropské unie. Dne 8. 1. 2009 se v Barbican Center pod taktovkou J. Bělohávků uskutečnil koncert Symfonického orchestru BBC, který přednesl vybrané skladby české klasické hudby (např. předehru z opery *Libuše* od B. Smetany, *Novosvětskou symfonii* od A. Dvořáka aj.). Jako sólisté vystoupili mezzosopranistka D. Pecková a houslista I. Ženatý. Koncert byl živě přenášen rozhlasovou stanicí BBC Radio 3.

Ke *Dni Evropy* spolupřátalo Velvyslanectví České republiky spolu s Delegací Evropské komise a kanceláří Evropského parlamentu dne 8. 5. 2009 v londýnské katedrále St. John's koncert Symfonického orchestru mládeže Evropské unie. V jeho průběhu zazněly skladby A. Dvořáka a B. Smetany.

K dalším významným akcím, na jejichž organizaci se Velvyslanectví České republiky podílelo, patřila např. oslava 100. narozenin Sira N. Wintona dne 16. 5. 2009 či slavnostní předání předsednictví v Radě Evropské unie Švédsku dne 30. 6. 2009, v jehož rámci vystoupil jazzový pianista E. Vyklický.

Významnou kulturně-politickou akcí organizovanou Velvyslanectvím České republiky bylo také ukončení projektu *Winton Train* slavnostním příjezdem speciálního vlaku dne 4. 9. 2009 na nádraží Liverpool Street.

V listopadu 2009 se uskutečnila řada akcí připomínajících 20. výročí sametové revoluce. České centrum v Londýně na 18. 11. připravilo večer s názvem *Zblízka! Listopad 1989 + Tak se psaly dějiny (Close Up! November 1989 + Making History)* sestavený z promítání tří filmových týdeníků z listopadu 1989 a panelové diskuse s předními postavami sametové revoluce – M. Kocábem, zakládajícím členem Občanského fóra, studentským vůdcem V. Bartuškou a bývalým disidentem a novinářem J. Macháčkem. K dalším akcím náležely výstava ilustrací z knihy P. Síse *Zed'. Jak jsem vyrůstal za železnou oponou (The Wall; Growing Up Behind the Iron Curtain)*, přehlídka nejlepších českých filmů za uplynulých 20 let v Riverside Studio Hammersmith v rámci již 13. festivalu českého filmu, tentokrát věnovaného 20. výročí roku 1989.

4. Vztahy České republiky se zeměmi východní Evropy

Vztahy České republiky se zeměmi východní Evropy (Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Gruzie, Moldavsko, Rusko, Ukrajina) se v roce 2009 rozvíjely se zvýšenou intenzitou. Pozitivní vliv na bilaterální vztahy mezi Českou republikou a zeměmi východní Evropy přitom měly zejména aktivity České republiky v multilaterální oblasti, především předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v prvním pololetí roku 2009 a aktivní podíl České republiky na zahájení iniciativy *Východního partnerství*. Země východní Evropy zaujaly významné místo v aktivitách českého předsednictví v Radě Evropské unie také v oblasti energetiky: na začátku roku se Česká republika úspěšně podílela na řešení krize po zastavení ruských dodávek plynu přes Ukrajinu; v květnu byla v Praze podepsána deklarace k *Jižnímu koridoru*, jednomu z hlavních evropských energetických diverzifikačních projektů. Ke stagnaci vztahů v ekonomické oblasti došlo z důvodů celosvětové ekonomické krize.

Jednáním s Arménií, Ázerbájdžánem a Gruzií dominovala problematika zajištění stability v regionu jižního Kavkazu a vyřešení existujících konfliktů. Česká republika pokračovala v poskytování pomoci při obnově Gruzie přislíbené po válečném konfliktu Gruzie s Ruskem v srpnu 2008.

Potvrzením zvyšující se úrovně vzájemných vztahů s Ázerbájdžánem bylo rozhodnutí vlády České republiky o zřízení zastupitelského úřadu České republiky v Baku, který zahájil svou činnost dnem 1. 1. 2010.

Rok 2009 znamenal zahájení nové etapy ve vztazích s Běloruskem. Předchozí politiku omezených politických kontaktů s představiteli běloruské vlády nahradil nově navázaný dialog vedený snahou o zajištění demokratické orientace a rozvoje Běloruska. Dosavadní vedoucí zastupitelského úřadu České republiky v Minsku byl jmenován do funkce velvyslance. Česká strana zároveň pokračovala v tradičních kontaktech se zástupci běloruské občanské společnosti a v poskytování transformační pomoci běloruským nevládním organizacím a nezávislým médiím.

Při jednáních a kontaktech s moldavskými představiteli kladla česká strana důraz na potřebu stabilizace vnitřní situace v zemi jakožto nezbytného předpokladu pro její další všestranný rozvoj. Moldavsko dlouhodobě patří mezi prioritní země české rozvojové pomoci.

Kromě ekonomické spolupráce s Ruskou federací a dalších četných kontaktů na odborné a expertní úrovni vedla Česká republika s Ruskou federací také intenzivní politický dialog, jehož vrcholem byla účast prezidenta republiky V. Klause na květnovém summitu Evropská unie – Rusko v Chabarovsku a jeho návštěva Moskvy v říjnu 2009.

Ukrajina je významným partnerem České republiky mj. i jako tranzitní země energetických surovin. Česká republika dlouhodobě podporuje euroatlantické ambice Ukrajiny, přičemž zároveň zdůrazňuje význam uskutečnění potřebných reforem a konsolidace vnitropolitické situace v zemi.

ARMÉNIE **(Arménská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 30. 9. – 5. 10. 2009 – návštěva senátorů J. Obelfalzera a M. Antla na konferenci o spolupráci ústavních soudů a parlamentu a svrchovanosti ústavy; konference se zúčastnily i poslankyně E. Dundáčková a H. Šedivá.

Návštěvy představitelů Arménské republiky

- 18. 2. 2009 – pracovní návštěva arménskému ministra zahraničních věcí E. Nalbandyana, jednání s ministrem zahraničních věcí K. Schwarzenbergem a přijetí předsedou Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotkou;
- 7. 5. 2009 – účast prezidenta S. Sargysyana na pražském zahajovacím summitu k Východnímu partnerství; na okraj summitu setkání s prezidentem republiky V. Klausem.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 došlo ke snížení obratu zahraničního obchodu České republiky s Arménií z 660 mil. Kč v roce 2008 na 458 mil. Kč. Vývoz poklesl (2008: 557 mil. Kč, 2009: 435,6 mil. Kč), dovoz se propadl o 78 % (2008: 103 mil. Kč, 2009: 22,7 mil. Kč).

Hlavní vývozní komodity České republiky: kovové výrobky (reaktory, kotle), papír, karton a výrobky z nich, kosmetické přípravky, výrobky ze železa a oceli, přístroje el.

záznamu a motorová vozidla. Hlavní dovozní komodity České republiky: hliník a výrobky z hliníku, železo a ocel.

Transformační a rozvojová spolupráce

V rámci rozvojové spolupráce byly uskutečněny tři projekty zaměřené na stabilizaci potencionálních migrantů z Arménie, posílení systému řízení migračních toků v Arménii a rozvoj sociálního podnikání v Arménii.

ÁZERBÁJDŽÁN **(Ázerbájdžánská republika)**

V roce 2009 bylo rozhodnuto o zřízení zastupitelského úřadu České republiky v ázerbájdžánském Baku. Zastupitelský úřad zahájil svou činnost 1. 1. 2010.

Návštěvy představitelů České republiky

- 13. 2. 2009 – návštěva předsedy vlády České republiky a předsedy Evropské rady M. Topolánka;
- 23. – 25. 7. 2009 – návštěva ministra financí E. Janoty. Ministr byl přijat také prezidentem I. Alijevem;
- 23. – 25. 9. 2009 – návštěva předsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotky;
- 1. – 2. 10. 2009 – návštěva místopředsedy vlády a ministra obrany M. Bartáka.

Návštěvy představitelů Ázerbájdžánské republiky

- 25. 2. 2009 – návštěva ministra financí S. Šarifova;
- 7. – 8. 5. 2009 – účast prezidenta I. Alijeva na summitech k Východnímu partnerství a Jižnímu koridoru; bilaterální setkání s prezidentem republiky V. Klausem;
- 23. 11. 2009 – návštěva náměstka ministra zahraničních věcí K. Khalafova.

Jiná jednání

- 27. 1. 2009 – Budapešť (Maďarsko) – předseda vlády České republiky a předseda Evropské rady M. Topolánek se setkal s prezidentem Ázerbájdžánské republiky I. Alijevem při příležitosti summitu k projektu *Nabucco*.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 došlo ke snížení obrátu zahraničního obchodu České republiky s Ázerbájdžánem o 49 % z 27 941 mil. Kč v roce 2008 na 14 300 mil. Kč. Vývoz poklesl o 8 % (2008: 1 550 mil. Kč, 2009: 1 641 mil. Kč), dovoz se snížil o 51 % (2008: 26 391 mil. Kč, 2009: 12 857 mil. Kč). Záporná bilance zahraničního obchodu za rok 2009 činí 11 427 mil. Kč. Výrazná negativní bilance je dána dovozem ázerbájdžánské ropy, který tvoří téměř čtvrtinu celkového dovozu ropy do České republiky.

Hlavní vývozní komodity České republiky: motorová vozidla, sklo a skleněné výrobky, lokomotivy, vozy a dopravní zařízení, kovové výrobky (reaktory, kotle) a kosmetické přípravky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: minerální paliva, mazadla a příbuzné materiály.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem financí Ázerbájdžánské republiky a Ministerstvem financí České republiky, Baku, 23. 7. 2009;
- Dohoda mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Ázerbájdžánské republiky o vzájemné spolupráci v oblasti obrany, Baku, 1. 10. 2009;
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ázerbájdžánské republiky o hospodářské, vědeckotechnické a kulturní spolupráci, Baku, 31. 10. 2009.

Transformační a rozvojová spolupráce

V roce 2009 byl Ázerbájdžán zahrnut do rozvojového projektu *Podpora migračního managementu na jižním Kavkaze*. Tento projekt spadá do gesce ministerstva vnitra, jeho realizátorem je společnost *IOM (International Organization on Migration)*. Ázerbájdžán byl v roce 2009 do obdobného projektu zapojen poprvé (na rozdíl od Gruzie a Arménie, kde jsou projekty migračního managementu realizovány již několik let).

Kulturní vztahy

Ve dnech 18. – 23. 9. 2009 se v Baku uskutečnily *Dny české kultury v Baku*. Za účasti režiséra J. Svěráka se uskutečnilo setkání se studenty a pedagogy Filmové školy a filmovými

tvůrci. Další setkání (s bohemisty – studenty katedry slovanských jazyků Slovanské univerzity Baku – BSU, studenty Filmové školy a pracovníky státních orgánů v oblasti kultury) s názvem *Kulatý stůl o české kultuře* se uskutečnilo po uvedení pohádky režiséra Z. Trošky *Nejkrásnější hádanka*. Českou kulturu reprezentovala v Baku rovněž 5-členná cimbálová muzika *Pozdní sběr* z Uherského Hradiště pod vedením J. Snopka, ředitele školy UNESCO v Uherském Hradišti.

Vedle samostatných akcí *Dnů české kultury* poskytl prostor pro prezentaci české kultury také souběžně konaný 11. ročník *Mezinárodního filmového festivalu „Východ – Západ“* v Baku.

V jeho rámci se České republice podařilo (i díky kvalitnímu zastoupení souvisejícímu s pořádáním Dnů české kultury) zviditelnit mezi dalšími účastníky. Dny české kultury v Baku přispěly ke zvýšení zájmu o České republice a vytvořily předpoklady pro pokračování kontaktů mezi představiteli obou zemí v oblasti kultury i v dalším období.

BĚLORUSKO **(Běloruská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 20. – 21. 1. 2009 – návštěva místopředsedů Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky J. Kasala a V. Filipa v Minsku;
- 21. – 23. 1. 2009 – pracovní návštěva náměstka ministra průmyslu a obchodu M. Hovorky v doprovodu podnikatelské mise v Minsku spojená s podpisem Dohody o hospodářské, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci mezi Českou republikou a Běloruskem;
- 16. – 17. 4. 2009 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga v Minsku;
- 20. – 24. 7. 2009 – pracovní návštěva prvního náměstka ministra zahraničních věcí T. Pojara;
- 30. 11. – 2. 12. 2009 – pracovní návštěva náměstka ministra průmyslu a obchodu M. Hovorky v doprovodu podnikatelské mise.

Návštěvy představitelů Běloruské republiky

- 26. 10. 2009 – pracovní návštěva náměstka ministra zahraničních věcí Běloruské republiky V. J. Voroněckého v Praze (konzultace s prvním náměstkem ministra zahraničních věcí T. Pojarem a jednání s náměstkem ministra průmyslu a obchodu M. Hovorkou).

Jiná jednání

- 1. 12. 2009 – Athény (Řecko) – setkání místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta s běloruským ministrem zahraničních věcí S. Martynovem na okraj Ministerského zasedání OBSE.

Vzájemné ekonomické vztahy

Celosvětová hospodářská krize vedla ke zpomalení obchodní výměny mezi Českou republikou a Běloruskem. Za rok 2009 se vzájemný obchod v korunovém vyjádření snížil o 32,5 % Kč. Zatímco český vývoz (3,7 mil. Kč zaznamenal pokles o čtvrtinu, běloruský propad byl téměř poloviční (dovoz. 1,3 mil. Kč). Saldo obchodní bilance vyznělo tradičně ve prospěch České republiky. Z hlediska obratu se Bělorusko umístilo na 52. pozici. Zbožová struktura zůstala prakticky zachována. Na české straně dominovaly s 59 % stroje a přepravní zařízení (stroje různého typu, zařízení pro energetiku), na běloruské s 63,7% tržní výrobky dle materiálů (zejména dráty, kabely a netkané textilie).

Pokud jde o české investice v Bělorusku, ty dosáhly za 1. pololetí 2009 16,2 mil. USD (10. místo s podílem 0,38 % na celkových zahraničních investicích), tedy prakticky stejné úrovně jako v 1. pololetí 2008. Celkově však ani obchod ani zahraniční investice neodpovídají možnostem obou ekonomik. České podniky mají šanci v energetice, modernizaci běloruského petrochemického, strojírenského, potravinářského průmyslu a dále vyšších formách kooperace, zejména pak v kontextu Celní unie Běloruska s Ruskou federací a Kazachstánem.

Rok 2009 lze však vnímat jako intenzivnější, pokud šlo o počet akcí na podporu rozvoje česko-běloruských hospodářských vztahů se státní podporou. V lednu 2009 byla mezi vládou České republiky a vládou Běloruské republiky podepsána *Dohoda o hospodářské, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci*. V souladu s touto dohodou byla zřízena česko-

běloruská *Mezivládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci*, jejíž první zasedání se uskutečnilo v dubnu 2009 v Brně. Do Běloruska (včetně regionů) i České republiky se uskutečnily celkem čtyři podnikatelské mise, došlo k posunu při řešení některých problematických otázek (jako např. renegociace dohody o zamezení dvojího zdanění), české firmy uzavřely v Bělorusku kontrakty významnějšího charakteru (zejména v energetice a ropném průmyslu).

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Běloruské republiky o hospodářské, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci, Minsk, leden 2009.

Transformační spolupráce

V rámci Programu transformační spolupráce Ministerstva zahraničních věcí České republiky je dlouhodobě podporována činnost a rozvoj běloruských nevládních organizací a nezávislých médií. Jde mimo jiné o projekty *Evropské rádio pro Bělorusko* (mezinárodní projekt zahraničního vysílání do Běloruska se sídlem ve Varšavě, který Ministerstvo zahraničních věcí České republiky podporuje od roku 2005), *Dům lidských práv pro Bělorusko* se sídlem ve Vilniusu a *Evropská humanitní univerzita (EHU)* se sídlem ve Vilniusu.

Kulturní vztahy

V první polovině roku 2009 uspořádalo Velvyslanectví České republiky v souvislosti s předsednictvím České republiky v Radě Evropské unie v Minsku sérii kulturních akcí, které zde představily především tradice české hudby. Česká republika podporuje rovněž rozvoj nezávislé kultury v Bělorusku a spolupracuje s řadou běloruských kulturních institucí.

GRUZIE

Návštěvy představitelů České republiky

- 3. – 4. 7. 2009 – účast ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho na mezinárodní konferenci *Evropská cesta Gruzie* v Batumi; jednání s prezidentem M. Saakašvilim, s předsedou vlády N. Gilaurim, místopředsedou vlády a ministrem pro

evropskou euroatlantickou integraci G. Baramidzem a s ministrem ekonomiky L. Žvaniou;

- 27. – 29. 8. 2009 – návštěva ministra financí E. Janoty;
- 23. – 27. 11. 2009 – návštěva delegace Stálého výboru na podporu demokracie ve světě Senátu Parlamentu České republiky. Delegaci vedl senátor T. Jirsa.

Návštěvy představitelů Gruzie

- 25. 3. 2009 – návštěva ministra zdravotnictví a sociálních věcí A. Kvitašviliho; jednání se zástupci České exportní banky;
- 7. – 8. 5. 2009 – účast prezidenta M. Saakašviliho na summitech k Východnímu partnerství a Jižnímu koridoru; bilaterální setkání s prezidentem republiky V. Klausem;
- 10. 8. 2009 – návštěva ministra zdravotnictví a sociálních věcí A. Kvitašviliho; jednání se zástupci České exportní banky.

Jiná jednání

- 27. 1. 2009 – Budapešť (Maďarsko) – předseda vlády České republiky a předseda Evropské rady M. Topolánek se setkal s vicepremiérem Gruzie N. Gilaurim při příležitosti summitu k projektu Nabucco;
- 1. 12. 2009 – Athény (Řecko) – místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí J. Kohout se setkal s ministrem zahraničních věcí Gruzie G. Vašadzem na okraj Ministerského zasedání OBSE.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 došlo ke snížení obratu zahraničního obchodu České republiky s Gruzíí o 25 % z 1 230 mil. Kč v roce 2008 na 971 mil. Kč. Vývoz poklesl o 30 % (2008: 1 117 mil. Kč, 2009: 870 mil. Kč), dovoz vzrostl o 4 % (2008: 181 mil. Kč, 2009: 190 mil. Kč). Bilance zahraničního obchodu za rok 2009 činí 680 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: přístroje el. záznamu, motorová vozidla, kovové výrobky (reaktory, kotle) a kosmetické přípravky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: vlašské ořechy a další suché plody, víno a hrozny a alkoholické nápoje.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Mezivládní dohoda o ochraně a podpoře investic, Tbilisi, 29. 8. 2009.

Transformační a rozvojová spolupráce

Gruzie patří mezi jednu z deseti prioritních zemí v rámci *Programu transformační spolupráce*. V roce 2009 se v rámci tohoto programu uskutečnily tři projekty. Jednalo se o projekty podporující rozvoj spolupráce na místní úrovni v Gruzii, rozvoj občanské společnosti a její účasti na veřejném životě v Gruzii a implementace *Právního protikorupčního poradenského střediska* v Gruzii.

V rámci rozvojové spolupráce byly uskutečněny tři projekty zaměřené na podporu systému reintegrace na trh práce pro obyvatelstvo ohrožené migrací v Gruzii a budování kapacit gruzínské státní správy, prevenci nelegální migrace z Gruzie a rozvoj vzdělávacích a ekonomických aktivit gruzínských běženců z Jižní Osetie, podporu stabilizace a rozvoje životních podmínek obyvatel v oblasti Orpiri, zlepšení kvality čištění odpadních vod v městské nemocnici v Gori, podporu migračního managementu a rozvoje sociálního podnikání.

Kulturní vztahy

Ve dnech 26. 1. – 8. 2. 2009 se v prostorách Muzea historie Tbilisi konala výstava *100 českých Nej*. Výstavu během 14 dní shlédlo cca 1300 návštěvníků.

V březnu 2009 se v prostorách Dětské obrazové galerie v centru Tbilisi uskutečnila putovní výstava *Kouzelný svět českých ilustrátorů pro děti*.

V květnu 2009 byl ve foyer tbiliského Divadla opery a baletu uspořádán koncert komorní hudby českého dua *Musica Grata*.

V červnu 2009 se v prostorách Tbiliské státní konzervatoře uskutečnil celovečerní koncert a následná vernisáž výstavy *Fenomén Martinů*. Koncert z díla A. Dvořáka zahrál Gruzínský národní smyčcový kvartet spolu s rektorkou Tbiliské státní konzervatoře.

Dne 18. 12. 2009 se v dětském divadle Nodara Dumbadze konala premiéra gruzínského nastudování české pohádky *Zlatovláska*. Inscenace vznikla díky finančnímu

příspěvku České republiky na podporu bohemistky, z něhož byl hrazen především nákup materiálu na kostýmy a dekorace.

MOLDAVSKO **(*Moldavská republika*)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 22. 4. 2009 – návštěva předsedy vlády České republiky a předsedy Evropské rady M. Topolánka.

Návštěvy představitelů Moldavské republiky

- 7. 5. 2009 – návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí A. Stratana v Praze (účast na summitu Východního partnerství).

Jiná jednání

- 13. 11. 2009 – Bukurešť (Rumunsko) – setkání místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta s místopředsedou vlády a ministrem zahraničních věcí a evropské integrace Moldavské republiky I. Leancă na okraj summitu Středoevropské iniciativy.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 došlo ke snížení obratu zahraničního obchodu České republiky s Moldavskem o 37 % z 1284 mil. Kč v roce 2008 na 811 mil. Kč. Vývoz poklesl o 30 % (2008: 888 mil. Kč, 2009: 660 mil. Kč), dovoz se snížil o 52 % (2008: 396 mil. Kč, 2009: 189 mil. Kč). Bilance zahraničního obchodu za rok 2009 činí 433 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: motorová vozidla, plasty a výrobky z nich, kovové výrobky (reaktory, kotle), papír, karton a výrobky z nich, farmaceutické výrobky, přístroje el. záznamu, reprodukce zvuku a TV, mýdlo a prací prostředky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: nápoje a tekutiny, železo a ocel, přípravky ze zeleniny a ovoce, oděvy a obuv.

Transformační a rozvojová spolupráce

V roce 2009 se uskutečnilo jedenáct projektů rozvojové spolupráce České republiky v oblastech migrace a bezpečnosti, sociálního rozvoje, vzdělávání, zemědělství a životního prostředí, a kromě toho několik tzv. malých lokálních rozvojových projektů. Nejvýznamnější projekt dokončený v roce 2009 byl zaměřen na snížení negativních dopadů vodního hospodářství města Leova na životní prostředí a zdraví obyvatelstva.

V rámci transformační spolupráce byly v roce 2009 v Moldavsku realizovány tři projekty zaměřené na podporu demokratizace municipální správy, rozvoj kapacit a podpora občanské participace v regionu Cahul a posilování občanské společnosti/malých nevládních organizací v Podněstří. Na podzim 2009 byl zahájen pilotní projekt zaměřený na přenos know-how v oblasti přímých zahraničních investic.

Kulturní vztahy

V lednu 2009 se v Kišiněvě konal *Festival českého filmu*, během kterého bylo promítnuto jedenáct filmů. Festival byl doprovázen výstavou *Česká republika – folklorní velmoc*. V březnu proběhly *Koncerty české klasické hudby*. Moldavské školy se zapojily do 37. ročníku *Mezinárodní dětské výtvarné výstavy Lidice*.

Pokračovala spolupráce s krajanskou komunitou v Moldavsku, včetně podpory prostřednictvím finančních darů.

RUSKO **(Ruská federace)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 10. 1. 2009 – jednání předsedy vlády M. Topolánka s předsedou vlády Ruské federace V. Putinem v Moskvě v rámci řešení plynové krize;
- 17. 1. 2009 – účast ministra průmyslu a obchodu M. Římana na konferenci států dovážejících, resp. tranzitujících ruský plyn;
- 11. 2. 2009 – Trojka ministrů zahraničních věcí Evropská unie – Rusko v Moskvě (delegaci českého předsednictví vedl ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg);

- 5. – 8. 4. 2009 – jednání ministra průmyslu a obchodu M. Římana v Čeljabinské a Sverdlovské oblasti za doprovodu podnikatelské mise;
- 30. 4. 2009 – 4. zasedání *Rady stálé spolupráce Evropská unie – Rusko pro energetiku* v Moskvě (delegaci českého předsednictví vedl ministr průmyslu a obchodu M. Říman);
- 14. – 15. 5. 2009 – 10. zasedání *Rady stálé spolupráce Evropská unie – Rusko* ve formátu ministrů justice a vnitra v Kaliningradu (delegaci českého předsednictví vedli ministr vnitra M. Pecina a ministryně spravedlnosti D. Kovářová);
- 21. – 22. 5. 2009 – 23. summit *Evropská unie – Rusko* v Chabarovsku za účasti prezidenta republiky V. Klause a místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta;
- 6. – 7. 6. 2009 – účast ministra zemědělství J. Šebesty na Světovém obilním fóru v St. Petěrburgu a jednání s ministryní zemědělství Ruské federace;
- 14. 10. 2009 – návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 20. 10. 2009 – účast místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta na otevření závodu Škoda Volkswagen v Kaluze;
- 10. – 11. 11. 2009 – návštěva ministra vnitra M. Peciny v Tatarstánu;
- 1. – 3. 12. 2009 – jednání delegace Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu Senátu Parlamentu České republiky v Petrohradě, delegaci vedl předseda výboru J. Hajda;
- 1. – 5. 12. 2009 – návštěva ministra kultury V. Riedlbaucha v Moskvě; jednání s ministrem kultury Ruské federace A. Avdějevem a účast na zahájení Mezinárodního knižního veletrhu *Non-Fiction 2009*.

Návštěvy představitelů Ruské federace

- 14. – 15. 9. 2009 – 5. zasedání česko-ruské *Mezivládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci* v Praze (ruskou delegaci vedl místopředseda vlády A. Žukov, který se 14. 9. 2009 separátně setkal s prezidentem republiky V. Klausem, předsedou vlády J. Fischerem, předsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčkem, předsedou Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotkou, místopředsedou vlády a ministrem zahraničních věcí J. Kohoutem, místopředsedou vlády a ministrem obrany M. Bartákem a ministrem průmyslu a obchodu V. Tošovským).

Vzájemné ekonomické vztahy

Zahraniční obchod České republiky s Ruskou federací zaznamenal v prvních jedenácti měsících roku 2009 citelný pokles, vzájemný obrat se snížil o 34,8 % v korunovém vyjádření a o 41,9 % ve vyjádření dolarovém. Vývoz poklesl o 34,1 %, resp. 41,3 %, dovoz o 35 %, resp. 42,2 %. Zejména z důvodu všeobecného poklesu cen surovin a snížení poptávky po českých průmyslových výrobcích poklesla Ruská federace v pořadí obchodních partnerů České republiky z hlediska výše obratu ze 7. příčky roku 2008 na 10. příčku, která jí patřila i v roce 2007. Na celkovém obratu zahraničního obchodu České republiky se Ruská federace za rok 2009 podílela ve vývozu hodnotou 49,6 mld. Kč , v dovozu hodnotou 102,5 mil. Kč.

Ruská federace nicméně zůstává i nadále jedním z klíčových obchodních partnerů České republiky, což bylo potvrzeno i rozhodnutím Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky ponechat Ruskou federaci v seznamu prioritních zemí z hlediska zahraničního obchodu, který byl v první polovině roku 2009 zúžen z 18 na 12 zemí. Lze předpokládat, že po odeznění následků globální ekonomické krize dojde k dalšímu dynamickému rozvoji vzájemných obchodních vztahů a investic.

Platformou pro vzájemnou ekonomickou spolupráci je česko-ruská *Mezivládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci (MVK)*, jejíž páté zasedání se uskutečnilo v září 2009 v Praze. MVK a její pracovní skupiny jsou v současné době důležitým a efektivním nástrojem ekonomického dialogu včetně podpory společných projektů a dalších oboustranně výhodných aktivit. Další významnou formou podpory českého exportu a investic byly v roce 2009 projekty ekonomické diplomacie zaměřené na ruské regiony.

Hlavní vývozní komodity České republiky: díly a příslušenství motorových vozidel, léčiva, zařízení pro automatické zpracování dat, osobní automobily, stroje a zařízení pro určitá odvětví průmyslu, přístroje elektrické atd.

Hlavní dovozní komodity České republiky: tradičně ropa, zemní plyn, polotovary ze železa, oceli a dalších kovů, železná ruda, syntetický kaučuk, palivové články pro jaderné elektrárny, vrtulníky, minerální hnojiva atd.

Kulturní vztahy

Česká kultura byla i v roce 2009 na území Ruské federace úspěšně prezentována díky synergii působení generálních konzulátů v Sankt Petěrburgu a Jekatěrinburgu a Českého centra v Moskvě.

Výkon českého předsednictví v Radě Evropské unie znamenal zvýšený zájem ruského publika o kvalitní kulturní prezentaci České republiky. Mimořádný ohlas vyvolala výstava *Sedmnáct století v záři českého granátu*, zorganizovaná v Sankt Petěrburgu ve spolupráci s Národním muzeem v Praze a otevřená za přítomnosti předsedy Senátu Parlamentu České republiky a ministra kultury České republiky. Vyvrcholením kulturního prezentačních aktivit bylo hostování Klicperova divadla z Hradce Králové v prestižním Moskevském divadle na Tagance se dvěma představeními hry V. Havla *Odcházení*, které získalo statut oficiální doprovodné akce českého předsednictví v Radě Evropské unie.

K jubilejnímu výročí listopadu 1989 zorganizovalo České centrum v Moskvě mezinárodní historickou konferenci pod názvem *Transformační procesy v zemích střední a východní Evropy v letech 1989 – 2009*, která byla doprovázena dalšími kulturně-společenskými aktivitami. Nejnáročnějším prezentačním projektem roku 2009 v Rusku byla rozsáhlá reprezentativní expozice na *Mezinárodním knižním veletrhu Non-fiction*, jehož byla Česká republika v tomto roce hlavním hostem. Slavnostního otevření se zúčastnil ministr kultury České republiky, který dále participoval na celé řadě dalších doprovodných akcí, jež představily českou knižní kulturu v její celistvosti.

UKRAJINA

Návštěvy představitelů České republiky

- leden 2009 – opakovaná jednání předsedy vlády M. Topolánka s prezidentem V. Juščenkem a předsedkyní vlády J. Tymošenkovou v Kyjevě při řešení plynové krize;
- 26. – 29. 5. 2009 – návštěva Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky;
- 9. 10. 2009 – vystoupení ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho na zasedání *ATA General Assembly* v Kyjevě.

Návštěvy představitelů Ukrajiny

- 5. 2. 2009 – Trojka ministrů zahraničních věcí Evropská unie – Ukrajina v Praze, delegaci Ukrajiny vedl ministr zahraničních věcí Ukrajiny V. Ohryzko; během bilaterálního jednání ministrů zahraničních věcí České republiky a Ukrajiny podepsán Plán konzultací mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a ministerstvem zahraničních věcí Ukrajiny;
- 24. – 25. 3. 2009 – oficiální návštěva prezidenta V. Juščenka;
- 7. 4. 2009 – účast náměstka ministra zahraničních věcí K. Jelisejeva na neformálním jednání k Východnímu partnerství;
- 7. 5. 2009 – účast prezidenta V. Juščenka na zahajovacím summitu Východního partnerství.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obrat vzájemné výměny zboží za rok 2009 se v důsledku globální hospodářské krize snížil oproti roku 2008 o cca 50 % a dosáhl hodnoty 25,37 mld. Kč, (tzn. vývoz 14,3 mld. Kč, dovoz 11,1 mld. Kč).

Hlavní vývozní komodity České republiky: hlavní položkou je skupina stroje a zařízení (osobní automobily a komponenty k jejich výrobě, zařízení pro energetiku aj.) s podílem 52 % následovaná chemikáliemi 20 % a tržní produkcí s podílem 7,5 %.

Hlavní dovozní komodity České republiky: hlavní položkou jsou surové materiály (rudy, koncentráty, paliva aj.) s 59% podílem následované tržní produkcí s 15% podílem.

Významnou událostí v bilaterálních obchodně ekonomických vztazích v roce 2009 bylo 3. zasedání česko-ukrajinské *Smíšené komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci*, které proběhlo ve dnech 17. – 18. 9. 2009 v Kyjevě.

Humanitární pomoc

V reakci na epidemii chřipkového onemocnění a respiračních chorob poskytla Česká republika prostřednictvím Světové zdravotnické organizace Ukrajině humanitární pomoc ve výši 848 500 Kč. Finanční pomoc na boj proti epidemii ve výši 200 tisíc Kč pro partnerskou Zakarpatskou oblast poskytl kraj Vysočina.

Transformační a rozvojová spolupráce

K posilování demokratického zřízení a evropské orientace Ukrajiny přispívají též projekty transformační spolupráce, zaměřené např. na práci se vzdělávacími institucemi na východní Ukrajině, zmírnění etnického napětí na Krymu či na informování o Evropské unii a předávání českých zkušeností. Česká republika realizuje na Ukrajině také projekty v oblasti modernizace jaderných elektráren, lesních ekosystémů nebo migrace.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Ukrajiny o strategické letecké přepravě, Praha, 24. 3. 2009;
- Dohoda o spolupráci mezi Státním výborem Ukrajiny pro otázky regulace a spotřebitelské politiky a Českým úřadem pro standardizaci a metrologii, Kyjev, 18. 9. 2009;
- Protokol o spolupráci mezi Státní celní správou Ukrajiny, Státním výborem pro statistiku Ukrajiny a Českým statistickým úřadem a Generálním ředitelstvím cel České republiky v oblasti výměny celních a statistických informací, Kyjev, 18. 9. 2009.

Kulturní vztahy

V Kyjevě pracuje České centrum, do jehož kompetence spadají kulturní styky a akce. V roce 2009 bylo České centrum hlavním organizátorem 36 a spoluorganizátorem dalších devíti kulturních akcí s různým zaměřením. Na akcích se podílely také Velvyslanectví České republiky v Kyjevě a generální konzuláty v Doněcku a ve Lvově.

Většina akcí proběhla v Kyjevě, ale mnohé byly zorganizovány i mimo hlavní město – zejména ve Lvově, v Doněcku, Oděse, Tarnopolu, Melitopolu, Užhorodu a dalších místech. Řada akcí byla realizována ve spolupráci s místními partnery, krajanskými spolky a některými zahraničními kulturními instituty působícími na Ukrajině. V průběhu roku byla zahájena spolupráce Českého centra Kyjev a Velvyslanectví České republiky v Minsku v oblasti kultury.

K zahájení předsednictví České republiky v Radě Evropské unie proběhla série koncertů ve Lvově, Užhorodu a Státní filharmonii v Kyjevě. Hudbu českých skladatelů představil *Ensemble Martinů*, který v Kyjevě doplnil ukrajinský smyčcový kvartet *Post Scriptum*.

Velký mediální zájem byl o vystoupení Š. Raka v rámci festivalu *Zlatá zrnka Ukrajiny*. Značný ohlas měla přehlídka filmů *Zlatá šedesátá* představená v Kyjevě a Lvově.

K zakončení předsednictví v Radě Evropské unie byla v galerii Kyjevo – Mohylanské akademie a později v Doněcku zorganizována výstava fotografií *Jeden den v životě České republiky*.

V prestižní kyjevské Galerii 36 se uskutečnila výstava obrazů malíře M. Hajnala. Série jeho obrazů s tematikou *Holocaustu* byla ve stejné době vystavena v muzeu Šalom Alejchuma v Kyjevě a volná Hajnalova tvorba v reprezentačních prostorách Velvyslanectví České republiky v Kyjevě.

5. Vztahy České republiky se zeměmi jihovýchodní Evropy

Státy jihovýchodní Evropy patří mezi významné partnery České republiky. Jedná se o skupinu zemí, z nichž některé již členy Evropské unie a Severoatlantické aliance jsou, další o členství teprve usilují. Právě vztah k Unii vytyčuje dvě osy české zahraniční politiky ve vztahu k zemím jihovýchodní Evropy – vůči členským státům a nečlenským, přičemž Česká republika ve své zahraniční politice dlouhodobě podporuje úsilí zemí jihovýchodní Evropy o členství v Evropské unii i NATO a otázka rozšíření Evropské unie představovala jednu z priorit českého předsednictví v Radě Evropské unie v první polovině roku 2009.

S členskými státy Evropské unie v jihovýchodní Evropě – Bulharskem, Kypr, Rumunskem a Řeckem – Česká republika pokračovala v posilování intenzivní spolupráce v rámci Unie a pravidelných bilaterálních kontaktů. Dynamika vztahů byla dále umocněna předsednickou rolí České republiky v Radě Evropské unie.

Česká zahraniční politika k neunijním zemím jihovýchodní Evropy byla vedena snahou o podporu stabilizace, rozvoje demokracie a upevňování právního státu, realizaci hospodářských a sociálních reforem, posílení mezilidských kontaktů a dosažení vízové liberalizace se zeměmi západního Balkánu, a to jak na unijní úrovni, tak bilaterálně. Česká republika maximálně využívala možnosti vízové facilitace při vydávání víz občanům zemí západního Balkánu.

Neunijní země jihovýchodní Evropy patří rovněž mezi významné příjemce české pomoci, rozvojové a transformační. Na českých vysokých školách studují mladí lidé z regionu. Česká republika se podílí na twinningových projektech Evropské unie a po bilaterální linii poskytuje zemím své zkušenosti z příprav na členství v Unii. V oblasti též působí jeden z největších českých vojenských kontingentů.

Země jihovýchodní Evropy představují důležité obchodně-ekonomické partnery České republiky a podílely se v roce 2009 téměř 3 % na obratu českého zahraničního obchodu a 3,5 % na českém vývozu. Přes úsilí České republiky o minimalizaci dopadů finanční a hospodářské krize na vzájemné obchodně-ekonomické vztahy obchodní výměna poklesla v roce 2009 téměř o čtvrtinu oproti předchozímu roku. Region zůstává místem významných českých investičních aktivit, zejména v oblasti energetiky. Nehledě na krizi, i v roce 2009 pokračoval příliv českých investic do zemí regionu.

Ve svých dvoustranných vztazích se státy regionu Česká republika usilovala o jejich všestranný rozvoj. K tomu přispívá jak rozšiřování smluvního rámce, tak další intenzifikace kulturní výměny. Zvláště unijní předsednictví bylo příležitostí pro rozsáhlou prezentaci české kultury, organizovanou především zastupitelskými úřady. Neopominutelnou součástí zahraniční politiky představovaly úzké kontakty s českými krajany a sdruženími přátel České republiky.

I přes mírný pokles region nadále představoval nejvyhledávanější destinaci českých turistů, směřujících za rekreací k moři.

ALBÁNIE **(Albánská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 3. – 5. 3. 2009 – návštěva náčelníka Generálního štábu Armády České republiky gen. V. Picka;
- 7. – 8. 5. 2009 – oficiální návštěva ministra pro místní rozvoj C. Svobody;
- 5. – 6. 10. 2009 – oficiální návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 24. – 27. 11. 2009 – návštěva delegace Výboru pro záležitosti Evropské unie Senátu Parlamentu České republiky.

Návštěvy představitelů Albánské republiky

- 21. 1. 2009 – pracovní návštěva ministryně pro evropskou integraci M. Bregu;
- 28. 4. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády S. Berishi;
- 7. 12. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí I. Mety.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemné obchodně-ekonomické vztahy obou zemí byly zaměřené na prohlubování spolupráce malých a středních subjektů a institucí obou zemí. Ve většině realizovaných obchodů však nešlo o dlouhodobou spolupráci, ale o jednorázové kontrakty. Česká republika si nadále udržuje s Albánií vysoké obchodní saldo, kdy vývoz je více než desetinásobný oproti dovozu (vývoz: 0,55 mld. Kč, dovoz: 0,04 mld. Kč).

Hlavní vývozní komodity České republiky: čisticí a prací prostředky, hrací automaty, osobní vozidla, slad, zařízení pro automatické zpracování dat, akumulátory, rozvaděče.

Hlavní dovozní komodity České republiky: rostliny pro farmaceutický a kosmetický průmysl, sušené ovoce, oděvní výrobky z vlny, obuv.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Protokol o spolupráci Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky s Ministerstvem hospodářství, obchodu a energetiky Albánské republiky v oblastech obchodu, investic, infrastruktury, energetického a těžebního sektoru, 30. 3. 2009;
- Dohoda o policejní spolupráci mezi ministerstvy vnitra České republiky a Albánské republiky, Praha, 28. 4. 2009.

Rozvojová spolupráce

V rámci rozvojové spolupráce České republiky a Albánie byl zahájen tříletý projekt Implementace nových technologií na ochranu životního prostředí v ropném průmyslu v regionu Kučova s celkovým rozpočtem 20 mil. Kč. Dále byly realizovány projekty Nedostatečná péče o dlouhodobě nemocné pacienty, převážně onkologické, kteří potřebují paliativní péči v Albánii a Profesionální příprava ohrožených mladých lidí v diecézi Rreshen, na které Česká republika vyčlenila částku 1,5 mil. Kč, resp. 500 tis. Kč. Česká republika poskytla v roce 2009 celkem devět vládních stipendií pro studenty z Albánie v České republice.

Kulturní vztahy

V rámci kulturních a prezentačních akcí českého předsednictví se v Tiraně dne 7. 5. 2009 uskutečnil koncert cimbálového souboru *Hradištan*. U příležitosti 20. výročí 17. listopadu 1989 byl představen filmový dokument *Něžná revoluce*. Nejvýznamnějším projektem česko-albánské kulturní spolupráce v roce 2009 byl první česko-albánský koprodukční film *Smutek paní Šnajderové*.

BOSNA A HERCEGOVINA

Návštěvy představitelů České republiky

- 8. – 9. 4. 2009 – návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga v Sarajevu (společná návštěva ministrů předsedající země Evropské unie, Francie a Švédska);
- 14. – 16. 12. 2009 – návštěva delegace Výboru pro obranu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky vedená předsedou výboru J. Vidímem v Sarajevu.

Návštěvy představitelů Bosny a Hercegoviny

- 27 – 28. 3. 2009 – návštěva ministra zahraničních věcí S. Alkalaje v Praze (neformální jednání ministrů zahraničních věcí zemí Evropské unie a západního Balkánu v Hluboké nad Vltavou);
- 27. – 28. 4. 2009 – návštěva ministra bezpečnosti T. Sadoviće v Praze (konference Evropské unie o migraci);
- 5. 5. 2009 – návštěva Komise pro rovnoprávnost pohlaví Parlamentu Bosny a Hercegoviny;
- 7. 5. 2009 – návštěva ministra obrany S. Cikotiće v Brně (veletrh vojenského vybavení);
- 26. – 30. 6. 2009 – návštěva ministra pro lidská práva a uprchlíky S. Haliloviće a ministra zahraničních věcí S. Alkalaje v Praze (konference o *Holocaustu*);
- 27. 8. 2009 – neoficiální návštěva předsedy vlády Republiky srbské v Bosně a Hercegovině M. Dodika, předsedy Parlamentu Republiky srbské I. Radojičića a ministra průmyslu Republiky srbské S. Puhalace v Praze.

Velvyslanectví České republiky v Sarajevu v prvním pololetí zastupovalo Evropskou unii na pravidelných schůzkách *Řídícího výboru Rady pro zavedení míru (PIC SB)* a spolu se stálou delegací Evropské komise vůči institucím a občanům Bosny a Hercegoviny. Česká republika přispívala finančně, příp. personálně na činnost *Úřadu vysokého představitele (OHR) a Zvláštního představitele Evropské unie (EUSR) v Bosně a Hercegovině, Policejní mise Evropské unie (EUPM) a vojenské mise EUFOR*. Významnými příspěvky také pomáhala odminování (prostřednictvím *Mezinárodního fondu pro odminování*) a hledání a identifikaci nezvěstných z doby války (prostřednictvím *Mezinárodní komise pro nezvěstné*).

Vzájemné ekonomické vztahy

S ohledem na globální ekonomickou a finanční krizi zaznamenaly v roce 2009 výsledky zahraničně obchodní výměny oproti roku 2008 pokles. Nerovnováha vzájemného obchodu se dále prohloubila, český vývoz je téměř čtyřikrát vyšší než dovoz. Zájem českých firem směřoval zejména do perspektivního sektoru energetiky a dopravní infrastruktury. České energetické firmy Škoda Power a.s., Plzeň a AE&E CZ s.r.o, Brno získaly koncem roku zakázky na rekonstrukci strojovny a kotle v Tepelné elektrárně Kakanj.

Hlavní vývozní komodity České republiky: osobní automobily a položky automobilového průmyslu, kotle, přístroje, mechanické nástroje a přístroje pro elektronický záznam a reprodukci zvuku.

Hlavní dovozní komodity České republiky: koncentráty železné rudy, ocelářské výrobky, kotle, přístroje, mechanické nástroje, olejové a palivové autofiltry, obuv, nábytek, papír a papírové výrobky.

Transformační a rozvojová spolupráce

Bosna a Hercegovina patří mezi prioritní země rozvojové spolupráce. Pro období 2006 – 2010 byly jako prioritní sektory rozvojové spolupráce České republiky pro Bosnu a Hercegovinu identifikovány transfer technologií v oblasti odpadového hospodářství, spolupráce v sektoru energetiky, budování kapacit a transfer „know-how“ v sektoru zemědělství, stabilizace navrátilců prostřednictvím obnovy a rozvoje zemědělství a spolupráce v oblasti železniční dopravy. V roce 2009 probíhalo 24 projektů s celkovým rozpočtem 52 mil. Kč. V současné době je nejvýznamnějším projektem dodávka náhradních dílů pro rekonstrukci tramvají v Sarajevu, kde probíhá budování veřejného osvětlení na silnici M-18 v obci Živinice.

Česká republika rovněž pokračovala v programech podpory malých lokálních projektů v oblasti kultury, zdravotnictví a odstraňování min. Česká republika se rovněž angažovala v oblasti studia a stipendií na vysokých školách v České republice. V obou případech došlo ke značnému nárůstu zájmu ze strany Bosny a Hercegoviny. Česká republika se tak stala zemí, která ročně poskytuje bosenským studentům nejvíce stipendií ze všech zemí Evropské unie. Velvyslanectví České republiky v Bosně a Hercegovině také iniciovalo a řídilo tvorbu

internetové databáze studijních a stipendijních nabídek v zemích Evropské unie pro studenty z Bosny a Hercegoviny.

Česká republika v rámci transformační pomoci podpořila projekty zaměřené na kvalitnější zpravodajství o evropské integraci a reformě, zvyšování kvalifikace novinářů a problematiku životního prostředí v celkové výši 2,5 mil. Kč.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dodatek k Memorandu o porozumění mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí Bosny a Hercegoviny týkajícímu se rozvojové spolupráce ze dne 22. 6. 2006, Sarajevo, 2. 4. 2009;
- Protokol mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou o změně Dohody mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou o podpoře a ochraně investic podepsané dne 17. 4. 2002 v Sarajevu, Sarajevo, 9. 6. 2009.

Kulturní vztahy

Vzhledem k českému předsednictví v Radě Evropské unie měla Česká republika v Bosně a Hercegovině v roce 2009 bohatý kulturní program. Uskutečnilo se 38 kulturních a prezentačních akcí v oblasti vážné, populární i jazzové hudby, výstavy výtvarného, divadelního a filmového umění, ale i další akce představující světoznámé české osobnosti, historii a výrobky.

BULHARSKO **(Bulharská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 3. – 5. 3. 2009 – návštěva ministra spravedlnosti J. Pospíšila.

Návštěvy představitelů Bulharské republiky

- 18. 3. 2009 – pracovní návštěva prezidenta G. Parvanova;
- 27 – 28. 3. 2009 – návštěva ministra zahraničních věcí I. Kalfina v Praze (neformální jednání ministrů zahraničních věcí zemí Evropské unie a západního Balkánu v Hluboké nad Vltavou);

- 22. – 23. 5. 2009 – pracovní návštěva předsedy Národního shromáždění Bulharské republiky G. Pirinského.

Vzájemné ekonomické vztahy

V bilaterální obchodní výměně došlo v roce 2009 k poklesu, a to na straně českého vývozu o více než 20 % (vývoz: 9,5 mld. Kč) a na straně dovozu z Bulharska o téměř 10 % (dovoz: 2,7 mld. Kč). Celkový obrat zahraničního obchodu dosáhl v roce 2009 hodnoty přibližně 12,4 mld. Kč, z čehož vývoz z České republiky představoval 9,6 mld. Kč a dovoz do České republiky 2,8 mld. Kč. Zájem českých firem v Bulharsku je i nadále orientován převážně k účasti na projektech rozvoje a modernizace průmyslu a infrastruktury, a to jak energetické, tak i dopravní a vztahující se k životnímu prostředí.

Hlavní vývozní komodity České republiky: strojní zařízení pro průmysl, stroje a zařízení k výrobě energie, elektrická zařízení a přístroje, zařízení pro telekomunikace, silniční vozidla, tiskařské stroje, mléčné výrobky, léčiva a farmaceutické výrobky, plasty a výrobky z pryže, čistící přípravky, kovové výrobky, železo a ocel.

Hlavní dovozní komodity České republiky: elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, kovové odpady, výrobky zdravotnické, instalační a vytápěcí techniky, oděvní výrobky, nápoje, obiloviny a obilné výrobky, textilní vlákna a jejich odpad.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Bulharské republiky o spolupráci v boji proti trestné činnosti a při ochraně veřejného pořádku a bezpečnosti, Brusel, 30. 11. 2009.

Kulturní vztahy

V oblasti hudby byly hlavními aktivitami koncerty vážné hudby v rámci mezinárodního projektu *Martinů Revisited*, koncert k zahájení českého předsednictví, na němž společně vystoupily Pražská komorní filharmonie a bulharský Nový symfonický orchestr. Úspěšně pokračovaly i již tradiční pravidelné jazzové večery, během kterých se představily špičky českého i bulharského jazzu.

V oblasti výtvarného umění slavila úspěch interaktivní výstava *Orbis Pictus*, výstava P. Síse *Zed'* k 20. výročí pádu komunismu v Československu a výstava obrazů J. Sozanského

Outsiders. V rámci prezentace filmové tvorby se konal festival *FAMU Film Fest*, pokračoval pravidelný cyklus filmů s tematikou lidských práv a festival *Jeden svět (One World)*.

Velkému zájmu se těšily již tradiční kurzy českého jazyka pořádané Českým centrem, přičemž propagaci českého jazyka se úspěšně věnovaly i společnosti přátel či krajanský spolek.

ČERNÁ HORA

Návštěvy představitelů České republiky

- 11. 3. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády M. Topolánka v rámci předsednictví České republiky v Radě Evropské unie;
- 24. – 25. 6. 2009 – návštěva ředitele Národního bezpečnostního úřadu D. Navrátila;
- 21. – 26. 6. 2009 – návštěva delegace Výboru Senátu Parlamentu České republiky pro vzdělávání, vědu a kulturu.

Návštěvy představitelů Černé Hory

- 27 – 28. 3. 2009 – návštěva ministra zahraničních věcí M. Ročena v Praze (neformální jednání ministrů zahraničních věcí zemí Evropské unie a západního Balkánu v Hluboké nad Vltavou);
- 7. – 8. 12. 2009 – účast předsedy Parlamentu Černé Hory R. Krivokapiće z titulu předsedy Sociálnědemokratické strany na kongresu Strany evropských socialistů v Praze.

Poprvé působilo v Podgorici po celý rok Konzulární jednatelství České republiky jako detašované pracoviště Velvyslanectví České republiky v Bělehradě. Jeho úkolem je usnadnění pobytu českých občanů v Černé Hoře, poskytování pomoci v nouzi a podpory spolupráce v cestovním ruchu.

Vzájemné ekonomické vztahy

V důsledku světové finanční a hospodářské krize a jejích dopadů na ekonomiky došlo v roce 2009 k významnému poklesu vzájemné obchodní výměny. Český vývoz poklesl téměř na polovinu v porovnání se stejným obdobím roku 2008, český dovoz činil jen zhruba čtvrtinu objemu roku předchozího.

Hlavní vývozní komodity České republiky: přístroje pro záznam a reprodukci zvuku a TV obrazu; vozidla, traktory, kola, paliva, oleje, vosk, mýdlo, lešticí prostředky, dřevěné výrobky, dřevo, uhlí, sklo, skleněné výrobky, kaučuk a kaučukové výrobky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: výrobky ze železa a oceli, paliva, oleje, vosk, ovoce, ořechy, přístroje pro záznam a reprodukci zvuku a TV obrazu, výrobky farmaceutického průmyslu, náhradní díly na vozidla a traktory.

Ve dnech 14. – 15. 10. 2009 proběhlo v Podgorici *Česko-černohorské obchodně ekonomické fórum*.

Kulturní vztahy

Nejvýznamnější kulturní akcí bylo hostování skupiny *Hradištan* v Podgorici a Kotoru na jaře 2009 a slavnostní prezentace knihy o historii česko-černohorských vztahů autora F. Šístka.

CHORVATSKO **(Chorvatská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 20. – 21. 5. 2009 – oficiální návštěva předsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotky;
- 9. – 10. 7. 2009 – účast ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho na konferenci *Croatia Summit* v Dubrovniku;
- 24. – 25. 10. 2009 – pracovní návštěva předsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotky.

Návštěvy představitelů Chorvatské republiky

- 4. 3. 2009 – pracovní návštěva premiéra I. Sanadera v souvislosti s českým předsednictvím v Radě Evropské unie;
- 27. – 28. 3. 2009 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí a evropské integrace G. Jandrokoviće (neformální jednání ministrů zahraničních věcí zemí Evropské unie a západního Balkánu v Hluboké nad Vltavou).

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemná obchodní výměna v roce 2009 zaznamenala vlivem hospodářské krize znatelný pokles (o cca 35 %) a dosáhla hodnoty 10,4 mld. Kč. Český export do Chorvatska přesto dosáhl ve sledovaném období 8,4 mld. Kč, tj. více než trojnásobek objemu dovozu (2,0 mld. Kč). Došlo k dalšímu posílení výrazně pozitivního salda obchodní bilance na straně České republiky. Tato nerovnováha byla částečně kompenzována aktivním saldem Chorvatska v oblasti výměny služeb, když v roce 2009 navštívilo Chorvatsko cca 610 000 českých turistů.

Hlavní vývozní komodity České republiky: osobní automobily, elektrická energie, plechy válcované za tepla a profily ze železa a nelegované oceli, čistící organické přípravky a detergenty, výpočetní technika, pruty ze železa a nelegované oceli, mléko a smetana, elektrické přístroje, bezešvé trubky a duté železné profily, extrakty, živá hospodářská zvířata, esence a koncentráty kávy a čaje aj.

Hlavní dovozní komodity České republiky: cukr, elektrické transformátory, výrobky z hliníku, sedadla, polyacetyláty, polyestery a epoxidové pryskyřice, léky, výrobky z kůže a umělé kůže, čokoláda a potraviny obsahující čokoládu, ropné a plynové uhlovodíky, cigarety a tabákové výrobky, elektrická energie, hliník aj.

Humanitární pomoc

V roce 2009 proběhlo odminování 13,5 ha zemědělských pozemků v katastru obce Tordinci na Vukovarsku. Na odminování přispěla Česká republika částkou ve výši 100.000 EUR.

Kulturní vztahy

V lednu a únoru 2009 se uskutečnily v Záhřebu a ve Splitu dvě výstavy fotografií J. Reicha. březnu 2009 byly uspořádány koncerty Komorní filharmonie Bohuslava Martinů. V dubnu ve Rijece a v Záhřebu proběhl *Týden českých a československých oscarových filmů*. V květnu a červnu se uskutečnila výstava *České sklo v exilu*. V říjnu a listopadu v Rijece a Záhřebu proběhl tradiční *Týden českého filmu*.

KOSOVO **(Republika Kosovo)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 19. 8. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády J. Fischera spolu s místopředsedou vlády a ministrem obrany M. Bartákem;
- 29. 5. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra obrany M. Bartáka (u českého kontingentu KFOR).

Návštěvy představitelů Republiky Kosovo

- 27. – 28. 3. 2009 – ministr zahraničních věcí S. Hyseni se zúčastnil neformálního zasedání ministrů EU a zemí západního Balkánu (Gymnich) v Hluboké nad Vltavou.

Kosovo v únoru 2009 požádalo o souhlas se zřízením zastupitelského úřadu v Praze, který byl v březnu 2009 udělen. Na výzvu Mezinárodního soudního dvora v Haagu připravujícího posudek o souladu vyhlášení nezávislosti Kosova s mezinárodním právem poskytla Česká republika své písemné stanovisko. Podle České republiky vyhlášení nezávislosti nenarušilo současné principy mezinárodního práva.

Vzájemné ekonomické vztahy

Hospodářská spolupráce s Kosovem se postupně rozvíjí. České podnikatelské subjekty se angažují zejména v oblasti energetiky. ČEZ se účastní výběrového řízení na výstavbu nové tepelné elektrárny. O modernizaci energetického sektoru vyjádřily zájem další české subjekty, přičemž některé již realizují projekty v energeticko těžařském průmyslu.

Hlavní vývozní komodity České republiky: organické chemikálie, pneumatiky, akumulátory, prací a čisticí prostředky, barviva, dřevotřískové desky, zmražené polotovary, hrací automaty a automobily.

Hlavní dovozní komodity České republiky: zinek, kovový šrot, šperky, akrylové polymery.

Rozvojová spolupráce

Zahraniční rozvojová spolupráce s Kosovem pokračovala v roce 2009 v rámci tzv. *projektové priority*. Sektorové priority spolupráce byly zaměřeny na energetiku, zdravotnictví, podporu zaměstnanosti a sociálně-ekonomický rozvoj.

V roce 2009 pokračoval dvouletý projekt *Technická podpora léčby komplikovaných traumatologických zdravotních stavů v Kosovu* v celkové hodnotě 52 mil. Kč. V rámci projektů zahraniční rozvojové spolupráce s prioritou sociálního rozvoje byly realizovány projekty výstavby pekárny pro minoritu Aškalijů (892 tis. Kč) a kanalizace ve městě Podujevo (1 400 tis. Kč). Byly realizovány projekty rekonstrukce rozvodné elektrické sítě smíšené obce Binçë/Binaç (410 tis. Kč), projekt archeologického průzkumu, rehabilitace a opravy židovského hřbitova v Prištině (320 tis. Kč), školení školitelů pro nevidomé a osoby se zrakovými vadami (375 tis. Kč), projekt získání profesionálních dovedností žáků Školního centra pro děti s vadami sluchu v Prizrenu (215 tis. Kč).

Při realizaci svého závazku z mezinárodní dárcovské konference pro Kosovo vláda České republiky v roce 2009 schválila poskytnutí cca 12,5 mil. Kč (500.000 EUR) jako příspěvek do fondu Světové banky na podporu sociálního rozvoje Kosova (*Trust Fund*). V roce 2009 byly také dokončeny projekty podpory výcviku forenzního vyšetřování s OBSE a rekonstrukce elektrických rozvodů ve smíšené obci Berivojce s UNDP, financované ze strany České republiky částkou 1,1 mil. Kč, resp. 1,75 mil. Kč.

Kulturní vztahy

V rámci předsednictví České republiky v Radě Evropské unie byly v dubnu 2009 uspořádány kulturní dny spojené s představením českých filmů.

Přítomnost České republiky v mezinárodních organizacích a operacích působících na území Kosova

Kontingent Armády České republiky v KFOR pokračoval v plnění úkolů v rámci *Mnohonárodního úkolového uskupení Střed*. Do Svěreneckého fondu NATO určeného pro výstavbu Bezpečnostních sil Kosova (KSF) byl poskytnut příspěvek 100.000 EUR.

V misi *EULEX Kosovo* působila skupina českých policistů. Čeští experti byli zapojeni do činnosti *Mezinárodního civilního úřadu (ICO)* a mise *EULEX*.

KYPR **(Kyperská republika)**

Návštěvy představitelů Kyperské republiky

- 3. – 5. 2. 2009 – návštěva předsedy Sněmovny reprezentantů Kyperské republiky M. Garoyiana.

Jiná jednání

- 17. 11. 2009 – setkání místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta s ministrem zahraničních věcí M. Kyprianou na okraj zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy Evropské unie v Bruselu.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 v období od ledna do konce listopadu vzrostl obrat vzájemného obchodu o 15 % a dosáhl hodnoty 1,6 mld. Kč zásluhou českého vývozu na Kypr, který se po dvouletém dynamickém růstu a následné stagnaci opět zvýšil o 19 % (2009: 1,071 mld. Kč). Dovoz z Kypru zaznamenal mírný nárůst o 6 % (0,5 mld. Kč) oproti stejnému období v roce 2008. Bilance obchodní výměny však zůstala nevyvážená, přičemž aktivní obchodní saldo České republiky převýšilo celkový kyperský dovoz do České republiky.

V květnu 2009 se v Praze uskutečnilo *Business Forum*, organizované ve spolupráci obchodních komor obou zemí za spoluúčasti *Kypersko-české obchodní asociace* a *Česko-kyperské obchodní komory*. Fóra se zúčastnilo 15 kyperských firem (vesměs právních, účetních a daňových). Představenstvo Kypersko-české obchodní asociace i zúčastněné kyperské firmy zhodnotily akci jako úspěšnou.

Hlavní vývozní komodity České republiky: stroje a mechanická zařízení, záznamové přístroje zvuku a televize, železo a ocel, motorová vozidla, organické chemické výrobky a prací prášky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: léky, záznamové přístroje zvuku a televize a citrusové plody.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Smlouva o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmů, Nikósie, 28. 4. 2009. Smlouva vstoupila v platnost dne 26. 11. 2009.

Kulturní vztahy

Mezi nejvýznamnější kulturní akce pořádané v roce 2009 patřil v červnu společný koncert Kyperského státního orchestru a Brněnského filharmonického sboru za účasti dvou tureckých sólistů. Velký ohlas vzbudil v únoru 2009 také filmový festival režisérů J. Menzela a S. Kramera.

V říjnu 2009 se uskutečnila přehlídka modelů návrhářky H. Fejkové organizovaná ve spolupráci s *Diplomatickým dámským spolkem Ministerstva zahraničních věcí Kypru* pod patronací první dámy Kypru, paní Elsi Christofia. Velvyslanectví České republiky v Nikósii v průběhu roku 2009 rovněž zorganizovalo výstavu skla MOSER v Leventis Museu, jazzové koncerty kvarteta M. Svobody a kyperského Big Bandu a společnou výstavu *Jeden svět* výtvarných prací české umělkyně O. Spanou a nizozemské malířky L. Aardse.

MAKEDONIE / FYROM (Bývalá jugoslávská republika Makedonie/FYROM)

Návštěvy představitelů České republiky

- 10. 3. 2009 – pracovní oficiální návštěva předsedy vlády M. Topolánka;
- 24. 4. 2009 – návštěva Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky;
- 19. 5. 2009 – návštěva předsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotky;
- 27. 5. 2009 – návštěva 1. náměstka ministra životního prostředí J. Dusíka;
- 18. – 21. 8. 2009 – návštěva ministra kultury V. Riedlbaucha;
- 2. 9. 2009 – pracovní oficiální návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta.

Návštěvy představitelů Bývalé jugoslávské republiky Makedonie (FYROM)

- 29. – 30. 1. 2009 – účast místopředsedy vlády pro evropské záležitosti I. Bocevského na konferenci *Zajištění energetické bezpečnosti v Evropské unii v rámci společného trhu s elektřinou* v Ostravě;
- 27. – 28. 3. 2009 – účast ministra zahraničních věcí A. Milošoského na neformální schůzce ministrů zahraničních věcí (Gymnich) v Hluboké nad Vltavou;
- 26. – 30. 6. 2009 – účast ministryně kultury E. Kančesky–Milevsky na *Konferenci k osudu majetku obětí Holocaustu* v Praze;
- 25. – 26. 11. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti V. Naumovského.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemná obchodní výměna v roce 2009 byla negativně ovlivněna světovou hospodářskou krizí a zaznamenala přibližně 30% propad. Přes zhruba 25% snížení zůstalo obchodní saldo nadále vysoce aktivní ve prospěch České republiky. Z pohledu českých obchodních statistik se Makedonie/FYROM v průběhu roku 2009 pohybovala mezi 65. a 70. příčkou nejvýznamnějších obchodních partnerů České republiky.

Hlavní vývozní komodity České republiky: motorová vozidla, traktory, kotle, elektrické přístroje, čisticí a prací přípravky, sklo a skleněné výrobky, cukr a cukrovinky, potraviny živočišného původu, papír, karton, lepenka.

Hlavním dovozní komodity České republiky: železo a ocel, výrobky ze železa a oceli, nápoje, lihové tekutiny, tabák a tabákové výrobky, oděvy a oděvní doplňky, textilie pletené, zelenina, ovoce, zinek a výrobky ze zinku.

Rozvojová spolupráce

V roce 2009 byla dokončena realizace tříletého projektu *Staré ekologické zátěže v chemické továrně OHIS ve Skopje* v celkové hodnotě 9 447 000 Kč.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Protokol mezi Českou republikou a Makedonskou republikou měnicí dohodu mezi Českou republikou a Makedonskou republikou o podpoře a vzájemné ochraně investic, Brusel, 5. 4. 2009;
- Ujednání o kulturní spolupráci mezi Ministerstvem kultury České republiky a Ministerstvem kultury Republiky Makedonie, Skopje, 19. 8. 2009.

Kulturní vztahy

Kulturní vztahy mezi oběma zeměmi zaznamenaly díky českému předsednictví v Radě Evropské unie značný rozvoj. Významnou oblastí spolupráce je dlouhodobě výuka jazyků na vysokých školách v obou zemích. V Makedonii/FYROM probíhala výuka češtiny na Univerzitě Cyrila a Metoděje ve Skopji, v České republice byl makedonský jazyk vyučován na Univerzitě Karlově v Praze a Masarykově Univerzitě v Brně.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky poskytlo čtyři místa v letních školách českého jazyka, stejný počet studentů z České republiky byl pozván na letní školu makedonštiny v Ochridu. Pro akademický rok 2008/9 byla Makedonii/FYROM poskytnuta tři vládní stipendia pro studium na českých vysokých školách, pro akademický rok 2009/2010 pak bylo poskytnuto šest vládních stipendií.

Velvyslanectví České republiky v Makedonii/FYROM se v roce 2009 významně podílelo na vydání již 4. dílu historického sborníku *Československé diplomatické dokumenty o Makedonii*, bylo spoluorganizátorem mezinárodní dětské výtvarné výstavy *Lidice 2009* a v rámci českého předsednictví zprostředkovalo řadu významných kulturních a vzdělávacích projektů (mj. koncert V. Hudečka, výstavu A. Borna, promítání filmů J. Menzela, týden českých filmů či vystoupení baletu Národního divadla).

RUMUNSKO

Návštěvy představitelů České republiky

- 29. – 31. 3. 2009 – pracovní návštěva ministra spravedlnosti J. Pospíšila;
- 5. 6. 2009 – pracovní návštěva ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho;

- 8. – 9. 11. 2009 – návštěva náčelníka Generálního štábu Armády České republiky gen. V. Picka;
- 12. – 13. 11. 2009 – účast místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta na ministerském zasedání a summitu Středoevropské iniciativy.

Návštěvy představitelů Rumunska

- 16. 4. 2009 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí C. Diaconesca;
- 15. – 16. 7. 2009 – státní návštěva prezidenta Rumunska T. Basesca.

Vzájemné ekonomické vztahy

V ekonomické oblasti na rozdíl od předchozích let došlo v roce 2009 k výraznému poklesu vzájemné obchodní výměny, což bylo způsobeno celosvětovým ekonomickým zpomalením. To se mimo jiné projevilo ve snížení rumunské spotřeby a tudíž také dovozu. Rumunsko přesto zůstává největším ekonomickým partnerem České republiky v regionu jihovýchodní Evropy. Jeho dovoz z České republiky činil 23,6 mld. Kč a náš dovoz z Rumunska dosáhl 10,0 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: osobní motorová vozidla, díly a příslušenství motorových vozidel, dopravní prostředky, části a díly vozidel železniční kolejové dopravy, železo a ocel a výrobky ze železa a oceli, reaktory, kotle, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, plasty a výrobky z plastů, kovové výrobky, výrobky z pryže.

Hlavní dovozní komodity České republiky: dráty, kabely, vodiče, turbíny a kotle, železo a ocel a výrobky z něj, díly a příslušenství motorových vozidel, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, průmyslové stroje a zařízení, hliník, kaučuk, nábytek.

Rumunsko je také místem významných českých investic. Největším českým investorem zůstává skupina ČEZ, která v roce 2009 navýšila své investice a stala se stoprocentním vlastníkem firem ČEZ Distributie a ČEZ Vanzare. Mezi další významné investory patří např. Zentiva nebo PPF/Generali.

Kulturní vztahy

Mezi nejvýznamnější akce kulturního charakteru lze zařadit akce pořádané v rámci českého předsednictví v Radě Evropské unie – koncerty vážné a populární hudby, účast na

filmovém festivalu. Výročí pádu totalitních režimů byla věnována konference *20 let poté* a také projekce dokumentárních filmů spoluorganizované Českým centrem.

V roce 2009 pokračovala účast rumunských studentů na letních jazykových kurzech v České republice a taktéž účast studentů z obou zemí na několikaměsíčních studijních pobytech. Na Bukurešťské univerzitě nadále působil lektor českého jazyka. Na Univerzitě Karlově působil rovněž lektor rumunského jazyka.

Pokračovaly i programy na podporu krajanů v základních školách Svatá Helena, Gerník a Eibenthál, kde vyučovali tři učitelé vyslaní z České republiky. V roce 2009 se krajané z Rumunska účastnili jak kurzu v Dobrušce, tak metodického kurzu výuky českého jazyka v Praze.

ŘECKO **(Řecká republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 3. – 4. 5. 2009 – předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlček a předseda Výboru pro záležitosti Evropské unie Senátu Parlamentu České republiky L. Sefzig se zúčastnili v Athénách VII. zasedání předsedů parlamentů zemí zapojených do *Jadersko-jónské iniciativy*;
- 14. 6. 2009 – bilaterální konzultace ministra pro evropské záležitosti Š. Füleho s náměstkem ministryně zahraničních věcí Řecka Y. Valinakisem k unijní agendě (v Lucemburku);
- 11. – 12. 8. 2009 – návštěva náměstka ministra obrany J. Fulíka;
- 9. – 12. 10. 2009 – účast Stálé delegace Parlamentu České republiky do Parlamentního shromáždění OBSE na zasedání Parlamentního shromáždění OBSE v Athénách;
- 1. – 2. 12. 2009 – místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí J. Kohout se zúčastnil 17. zasedání Ministerské rady OBSE v Athénách.

Návštěvy představitelů Řecké republiky

- 29. 3. – 1. 4. 2009 – návštěva delegace Stálého výboru pro kulturu a vzdělání řeckého parlamentu;
- 1. – 4. 12. 2009 – oficiální návštěva prezidenta K. Papouliase.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 v období od ledna do konce října došlo v důsledku hospodářské krize ve vzájemném obchodu s Řeckem v korunovém vyjádření oproti stejnému období roku 2008 k výraznému poklesu, a to jak na straně českého vývozu (index 84,7), tak i dovozu (index 81,8, tj. vývoz 7,9 mld. Kč, dovoz 2,74 mld. Kč). V eurovém vyjádření vývozy i dovozy klesly ještě výrazněji (79,8, resp. 76,8). Celkový obrat vzájemného obchodu vykázal pokles, a to o -16 %, resp. o -21 %. U českého vývozu jeho podstatnou část, i přes pokles o necelých 15 %, tvořily stejně jako v předchozích letech stroje a dopravní prostředky, zejména osobní automobily značky ŠKODA. I těch se však oproti předcházejícímu roku do Řecka vyvezlo o 18 % méně. Výrazný pokles nastal u vývozu traktorů (-78 %).

Dovoz oproti vývozu tvořil prakticky čtvrtinu celkového obratu. I proto se bilance vzájemného obchodu v hodnoceném období nadále vyznačovala vysokým přebytkem (cca 4,3 mld. Kč). Tento přebytek je částečně kompenzován v oblasti výměny služeb, zejména v oblasti cestovního ruchu (Řecko ročně navštíví přes čtvrt milionu českých turistů).

Hlavní vývozní komodity České republiky: osobní automobily, zařízení k automatickému zpracování dat, kočárky, hračky a sportovní potřeby, monitory, projektory a televizní přijímače, hudební nástroje, papír a lepenka, oděvy a prádlo, pneumatiky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: léčiva, pomeranče, ovoce čerstvé, sušené i konzervované, ořechy, hliník, tuky a oleje, alkoholické nápoje, zelenina čerstvá, zmrazená i chlazená, výrobky textilního průmyslu, měď, předměty z plastických hmot, díly a příslušenství motorových vozidel, tabák.

Mezi prioritní sektory pro posílení ekonomické spolupráce obou zemí patřily v Řecku dopravní infrastruktura (zejména železnice), zemědělská technika, energetika a životní prostředí (zařízení a technologie pro odpadové a vodní hospodářství a výrobu obnovitelných zdrojů energie, protipožární technologie). Důležité místo v bilaterální ekonomické relaci zaujímá cestovní ruch, který představuje 90 % obratu ve službách.

Kulturní vztahy

V průběhu roku 2009, především v jeho první polovině v rámci předsednictví České republiky v Radě Evropské unie, Velvyslanectví České republiky v Athénách zorganizovalo

řadu kulturních a vzdělávacích akcí postihujících široké spektrum kulturních žánrů (hudba, výtvarné umění, literatura). Akce probíhaly i mimo řecké hlavní město a setkaly se s výrazným zájmem a pozitivním ohlasem u řecké odborné i laické veřejnosti. K významné kulturní prezentaci České republiky přispělo dále v Řecku premiérové uvedení opery A. Dvořáka *Rusalka* v Řecké státní opeře v Athénách (březen 2009), vydání překladu knihy I. Klímy *Milostné léto* do novořečtiny a s tím spojená návštěva tohoto významného, světově známého autora v Athénách.

Dařilo se úspěšně rozvíjet kontakty a prohlubovat poznání i v oblasti školství a vědy.

Stejně jako v minulých letech, probíhala na základě *Programu kulturní a školské spolupráce* výměna účastníků letních jazykových kurzů, akademických pracovníků a studentů vysokých škol. Rovněž pokračoval dlouholetý zájem o vysokoškolské studium v České republice, a to zejména na českých lékařských fakultách.

SRBSKO **(Republika Srbsko)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 5. 3. 2009 – pracovní návštěva ministra vnitra I. Langeru (účast na konferenci k bezpečnosti hranic);
- 17. – 20. 5. 2009 – pracovní návštěva Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky vedené předsedou J. Dienstbierem;
- 1. – 4. 6. 2009 – pracovní návštěva Výboru pro hospodářství, dopravu a životní prostředí Senátu Parlamentu České republiky vedené předsedou J. Hajdou;
- 19. – 20. 6. 2009 – účast prezidenta republiky V. Klause na 16. summitu středoevropských prezidentů v Novém Sadu;
- 15. 12. 2009 – oficiální návštěva místopředsedy vlády a ministra obrany M. Bartáka.

Návštěvy představitelů Republiky Srbsko

- 23. 1. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropskou integraci a ministra pro vědu a rozvoj B. Đeliće;
- 28. – 29. 1. 2009 – pracovní návštěva 1. místopředsedy vlády a ministra vnitra I. Dačiće;

- 27. – 28. 3. 2009 – návštěva ministra zahraničních věcí V. Jeremiće (neformální jednání ministrů zahraničních věcí zemí Evropské unie a západního Balkánu v Hluboké nad Vltavou);
- 8. 9. 2009 – pracovní návštěva ministryně financí D. Dragutinovićové;
- 7. – 8. 12. 2009 – účast prezidenta B. Tadiće z titulu předsedy Demokratické strany na kongresu Strany evropských socialistů v Praze.

Jiná jednání

- 22. 9. 2009 – jednání místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta a ministra zahraničních věcí Republiky Srbsko V. Jeremiće na 64. zasedání Valného shromáždění OSN v New Yorku;
- 12. 11. 2009 – jednání místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta a ministra zahraničních věcí Republiky Srbsko V. Jeremiće na zasedání Středoevropské iniciativy (SEI) v Bukurešti.

Vzájemné ekonomické vztahy

Bilance bilaterálních obchodních vztahů České republiky a Srbska v roce 2009 je aktivní. Český vývoz do Srbska činil za rok 2009 5,058 mld. Kč, dovoz ze Srbska 2,94 mld. Kč, obrát 7,14 mld. Kč a výsledná bilance hovoří o 1,56 mld. Kč ve prospěch České republiky.

Hlavní vývozní komodity České republiky: osobní a nákladní motorová vozidla a náhradní díly, dřevotřískové desky, prací a čistící prostředky, akumulátory, elektrická energie, počítače, TV přijímače, polyethylen, výrobky ze železa a oceli a turbíny na páru.

Hlavní dovozní komodity České republiky: letecká technika a její servis, železné a ocelové plechy a profily, pneumatiky, hliníkové plechy, měděné plechy, elektrická energie, cukr, metanol a pánská konfekce.

Transformační a rozvojová spolupráce

Srbsko patří k prioritním zemím zahraniční rozvojové spolupráce a co se objemu finančních prostředků a množství realizovaných projektů týče, je jejím největším příjemcem v regionu. V roce 2009 probíhala v Srbsku realizace 21 projektů v celkové výši

cca 310 mil. Kč. Projekty směřují zejména do oblasti rozvoje průmyslu, ochrany životního prostředí, zdravotnictví a sociální oblasti. Součástí zahraniční rozvojové spolupráce jsou i tzv. *malé lokální projekty* zaměřené na konkrétní pomoc menším lokalitám, z nichž v některých existuje významná česká krajanská komunita. V roce 2009 se v Srbsku realizovalo 12 takových projektů ve výši 2,12 mil. Kč.

Česká republika poskytla Srbsku celkem osm vládních stipendií ke studiu na českých vysokých školách, sedm v bakalářském studijním programu a jedno v magisterském.

Srbsko je jednou z devíti prioritních zemí pro poskytování transformační spolupráce, tj. realizaci projektů, při kterých Česká republika čerpá z vlastních zkušeností s politickou, hospodářskou a politickou transformací. V roce 2009 bylo na projekty transformační spolupráce v Srbsku vyčleněno 2,85 mil. Kč.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dodatkový protokol k Dohodě o zamezení dvojímu zdanění, Praha, 8. 9. 2009.

Kulturní vztahy

K nejuspěšnějším a nejvýznamnějším kulturním akcím, které byly uspořádány v roce 2009, patřilo vystoupení cimbalového souboru Hradišťan, výstava fotografií J. Šibíka a I. Szabó *Applied Nostalgia* a výstava fotografií *1989 očima fotografů*, přibližující atmosféru roku 1989 v tehdejší Československu, kterou doprovázelo promítání dokumentárního filmu *Něžná revoluce*.

Velvyslanectví České republiky dále mj. zorganizovalo v Bělehradě Dny českého skla a podpořilo vystoupení českých spisovatelů a dalších umělců na významných kulturních přehlídkách v Srbsku (J. Rudiš, L. Daňhelová, J. Straka).

TURECKO **(Turecká republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 19. – 22. 4. 2009 – pracovní návštěva delegace Výboru pro záležitosti Evropské unie Senátu Parlamentu České republiky vedená jeho místopředsedou L. Sefzigem;

- 23. – 24. 4. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády pro evropské záležitosti A. Vondry;
- 19. – 23. 5. 2009 – pracovní návštěva Výboru pro sociální politiku Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky vedená jeho předsedou Z. Škromachem;
- 18. – 20. 10. 2009 – oficiální návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta;
- 2. – 5. 12. 2009 – pracovní návštěva Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky vedená jeho předsedou J. Dienstbierem.

Návštěvy představitelů Turecké republiky

- 11. – 12. 3. 2009 – pracovní návštěva státního ministra pro Evropskou unii a hlavního vyjednavče s Evropskou unií E. Bağış;e;
- 27. – 28. 3. 2009 – návštěva ministra zahraničních věcí A. Babacana (neformální jednání ministrů zahraničních věcí zemí Evropské unie a západního Balkánu v Hluboké nad Vltavou);
- 29. – 30. 4. 2009 – státní návštěva prezidenta A. Güla.

Vzájemné ekonomické vztahy

Turecko patří mezi významné obchodní partnery České republiky. Jeho podíl na celkovém obratu zahraničního obchodu České republiky jej řadí na 21. místo v pořadí nejvýznamnějších obchodních partnerů České republiky. V roce 2009 v období od ledna do konce listopadu došlo v důsledku globální recese ve vzájemném obchodu s Tureckem oproti stejnému období roku 2008 v korunovém vyjádření k poklesu celkového obratu (index 87,7), především díky nižším dovozům z Turecka (2009: 13,8 mld. Kč – index 76,9). Přes ekonomickou krizi český export meziročně dokonce vzrostl o jedno procento na celkovou hodnotu 16,2 mld. Kč. Pozitivním výsledkem bylo po letech opět aktivní saldo obchodní bilance.

Hlavní vývozní komodity České republiky: automobily osobní a jiná vozidla pro dopravu osob, zařízení k automatickému zpracování dat, díly a příslušenství motorových vozidel, zařízení telekomunikační a příslušenství pro záznam a reprodukci zvuku a obrazu, vlna, ploché válcované výrobky, elektronky, rentgenky, diody a tranzistory a televizní přijímače.

Hlavní dovozní komodity České republiky: automobily osobní a jiná vozidla pro dopravu osob, oděvy a prádlo, motorová vozidla silniční, motorová vozidla k dopravě zboží, oděvní součásti textilní, oděvy a prádlo, díly a příslušenství motorových vozidel, zařízení elektrická a mechanická pro domácnost a televizní přijímače.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda o vzájemné podpoře a ochraně investic, Praha, 29. 4. 2009.

Kulturní vztahy

České předsednictví v Radě Evropské unie se stalo vhodnou příležitostí k propagaci české kultury v Turecku v jejích různých aspektech. Dne 4. 2. 2009 se u příležitosti zahájení českého předsednictví konal v koncertní síni Muzea výtvarného umění slavnostní koncert Janáčkova kvarteta, které předtím vystoupilo i v Istanbulu. Ve dnech 12. – 22. 3. 2009 se v Ankaře konal 20. ročník *Mezinárodního filmového festivalu*, na němž se Česká republika podílela retrospektivou filmů J. Hřebejka za osobní účasti režiséra. V průběhu měsíce března byla v Istanbulu uspořádána výstava fotografií k událostem let 1968/1989. Na 15. ročníku *Mezinárodního festivalu karikatur* v Ankaře ve dnech 17. – 20. 4. 2009 byla vystavena díla známých karikaturistů V. Jiráka a M. Bartáka. Dne 28. 4. 2009 vystoupil v rámci Ankarského hudebního festivalu *Pražský dechový kvintet*. Ve dnech 17. – 27. 12. 2009 byl v rámci festivalu *New Wave* v Istanbulu promítán blok českých filmů ze 60. let.

V oblasti školství úspěšně pokračovala spolupráce mezi univerzitami v Turecku a České republice na základě výměnných studentských programů Evropské unie *Erasmus* a *Sokrates*, v jejichž rámci studovaly na českých vysokých školách desítky tureckých studentů a českých studentů v Turecku.

6. Vztahy České republiky se zeměmi Blízkého východu a severní Afriky

Blízký východ a severní Afrika jako bezprostřední sousedství Evropy představují pro Českou republiku oblast zásadního strategického významu. Česká republika má na její stabilitě, prosperitě a bezkonfliktním vývoji přímý zájem a svými bilaterálními aktivitami i působením v rámci Evropské unie usiluje o jeho zajištění. V roce 2009 byl vývoj vztahů se zeměmi Blízkého východu a severní Afriky z velké části formován pod vlivem českého předsednictví v Radě Evropské unie. Ačkoli tato oblast nebyla mezi deklarovanými prioritami předsednictví, v praxi si vyžádala obdobnou pozornost a péči jako témata a vztahy definované jako klíčové. Intenzivní kontakty s některými státy během předsednictví přinesly oživení bilaterálních vztahů.

Hlavní téma, jímž se Česká republika při předsednictví zabývala, byla izraelská operace proti *Islámskému hnutí odporu (Hamás)* v Gaze, její důsledky a další aspekty izraelsko-palestinského konfliktu. Úsilí o ukončení bojů a dlouhodobé řešení situace v Gaze přineslo časté kontakty s představiteli Izraele a Palestinské správy, ale i Egypta a Jordánska. Frekvence setkávání ministrů zahraničních věcí byla do té doby nebývalá: ministr zahraničních věcí České republiky vykonal v prvním čtvrtletí čtyři cesty na Blízký východ a trojí neformální jednání s ministry zahraničních věcí z oblasti uspořádal v Bruselu, dvakrát se účastnil jednání *Blízkovýchodního kvartetu* (OSN, Evropská unie, Rusko, USA) a vedl jednání Evropské unie s výborem *Ligy arabských států*. Česká diplomacie se angažovala zejména v zájmu urychleného ukončení bojů v Gaze a zlepšení tamní humanitární situace. Podařilo se jí přitom zachovat dobrou komunikaci jak s palestinskými představiteli, tak s Izraelem.

Aktivity českého předsednictví dále zahrnovaly ministerská jednání rad přidružení s Alžírskem, Egyptem, Izraelem a Libanonem, neformální summit Evropská unie – Jordánsko a ministerské setkání Evropská unie – Rada pro spolupráci v Zálivu (GCC). S předsednictvím souvisely i další významné akce, ačkoli charakteru bilaterálního: státní návštěva jordánského krále Abdulláha v České republice, návštěvy palestinského prezidenta M. Abbáse a izraelského prezidenta Š. Perese.

Dynamika, kterou vztahy s některými blízkovýchodními státy získaly během předsednického půlroku, byla zachována i po jeho skončení; ve druhém pololetí ministr

zahraničních věcí navštívil tři státy oblasti. Trvalou pozornost věnovala česká zahraniční politika kritickým místům regionu, jako jsou Jemen, ohrožený vnitřními konflikty, a Írán, sledovaný kvůli jadernému programu, střetům režimu s opozicí a znepokojivé situaci v oblasti lidských práv.

Státy Blízkého východu a severní Afriky patří mezi tradiční obchodní partnery České republiky, jejich současný podíl na celkovém obchodním obratu České republiky je ale vcelku skromný, nedosahuje ani 2 %. Výraznější je podíl na tvorbě aktivního salda, v roce 2009 kolem 13 %.

ALŽÍRSKO **(Alžírská demokratická a lidová republika)**

Návštěvy představitelů Alžírské demokratické a lidové republiky:

- 3. – 6. 11. 2009 – oficiální návštěva ministra obchodu al-Hášimího Džaabúba (El-Hachemi Djaaboub) s delegací, podepsáno memorandum o spolupráci mezi Hospodářskou komorou České republiky a Alžírskou hospodářskou a průmyslovou komorou.

Vzájemné ekonomické vztahy

Dopady světové krize se do vývoje alžírské ekonomiky promítly pouze nepřímo – příjmy státního rozpočtu byly ovlivněny poklesem světových cen ropy. Ekonomika si přesto zachovala růstovou dynamiku, což se odrazilo i ve vzájemné obchodní výměně. Český export oproti roku 2008 výrazně vzrostl a dosáhl hodnoty 3,41 mld. Kč. Dovoz činil 138 mil. Kč. V roce 2009 byla navíc dořešena otázka pohledávek České republiky za Alžírskem.

Hlavní vývozní komodity České republiky: zařízení pro automatické zpracování dat, procesory a řídicí jednotky, vysílací a přijímací zařízení, komponenty leteckého průmyslu, stavební stroje s vlastním pohonem, osobní auta, pneumatiky, ocelové tyče, pruty, L a H profily, sudy a barely, léky, hygienické potřeby, sklo a svítidla.

Hlavní dovozní komodity České republiky: mazací přípravky a minerální oleje, ovoce, vlákna a textilie.

Kulturní vztahy

V roce 2009 se Česká republika prezentovala v Alžírsku řadou kulturních akcí. K nejúspěšnějším patřila výstava fotografií J. Všečetky *Pražský chodec* v pouštním městě Ghardaia a J. Šibíka *Ďábel v nás* v Alžíru. Dětské publikum velmi dobře přijalo hranou pohádku *Brouhátko*, prezentovanou čtveřicí mimů J. Grígerovou, P. Liškou, M. Sochořem a Z. Tomešem. Na závěr českého předsednictví proběhla vernisáž obrazů J. Švédy a M. Pošvice a závěrečný koncert kytarového dua Bierhanzl.

BAHRAJN **(Království Bahrajn)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 15. – 17. 11. 2009 – návštěva ministra financí E. Janoty na pozvání bahrajnského ministra financí šejcha Ahmada bin Muhammada Ál Chalífy (Ahmad bin Muhammad Al Khalifa), během návštěvy byl ukončen ratifikační proces dohody o vzájemné podpoře a ochraně investic.

Vzájemné ekonomické vztahy

Liberální a otevřené ekonomické prostředí a velmi rozvinutý sektor finančních a poradenských služeb činí z Bahrajnu ideální nástupiště českých firem při expanzi do oblasti. Bahrajnští investoři významně investují do lázeňství v České republice.

Vývoz z České republiky se v roce 2009 oproti předchozím letům opět mírně zvýšil – přesáhl 270 mil. Kč., naproti tomu dovoz z Bahrajnu do České republiky poklesl na 8 mil. Kč a jeho podíl v absolutní bilanci dovozu do České republiky zůstal minimální.

Hlavní vývozní komodity České republiky: tradičně osobní automobily; podařilo se realizovat významnější zakázky v dodávkách strojů pro filtraci a elektrických vodičů pro vysoká napětí. Vzhledem k poměrně rychlému růstu počtu obyvatel a potřeb rozvoje infrastruktury je perspektiva rychlého růstu dovozu také u zdravotnických potřeb a spotřebního zboží.

Hlavní dovozní komodity České republiky: jedinou významnější položkou bahrajnského vývozu do České republiky byly plastové stavební materiály.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda o vzájemné podpoře a ochraně investic, podepsaná na podzim 2007 v Praze, vstoupila v platnost dne 17. 11. 2009.

EGYPT

(Egyptská arabská republika)

Návštěvy představitelů České republiky

- 4. – 5. 1. 2009 – návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga a Trojky Evropské unie v doprovodu ministrů zahraničních věcí Švédska a Francie;
- 17. 1. 2009 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga;
- 18. 1. 2009 – účast předsedy vlády M. Topolánka a ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga na summitu v Šarm aš-Šajchu (Sharm el-Sheikh);
- 26. 2. – 2. 3. 2009 – návštěva delegace Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky vedená jeho předsedou J. Hamáčkem;
- 2. 3. 2009 – účast ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga na mezinárodní konferenci na podporu palestinské ekonomiky pro rekonstrukci Gazy;
- 30. 4. – 4. 5. 2009 – pracovní návštěva náměstka ministra kultury J. Talíře;
- 7. – 8. 6. 2009 – návštěva delegace zástupců národních parlamentů členských států Evropské unie a Evropského parlamentu vedené předsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčkem;
- 7. – 8. 10. 2009 – oficiální návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta;
- 23. – 24. 11. 2009 – pracovní návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčka.

Vzájemné ekonomické vztahy

Oba státy mají rozvinuté a dlouhodobé ekonomické vztahy, které byly dále upevněny v roce 2009 i díky realizaci podnikatelských misí a seminářů v Káhiře a Alexandrii. Šlo o prezentace a propagace firem z oblasti výroby zdravotnické techniky, chemického průmyslu a cestovního ruchu.

Vzájemná obchodní výměna má mírně klesající trend v důsledku světové ekonomické krize. Vzájemný obrat za rok 2009 dosáhl hodnoty 4, 654 mld. Kč, v tom vývoz 3,9 mld. Kč a dovoz 0,692 mld. Kč

Hlavní vývozní komodity České republiky: motorová vozidla, stroje a zařízení, chemická vlákna, výrobky ze železa a oceli, kaučuk, sklo, chemické hedvábí.

Hlavní dovozní komodity České republiky: bavlna, textilní výrobky (bavlněné prádlo), zelenina a ovoce, hliník, mýdlo a prací prostředky.

Rozvojová spolupráce

Česká republika poskytla Egyptu v rámci rozvojové spolupráce pro akademický rok 2009/2010 čtyři vládní stipendia v magisterském studijním programu.

Kulturní vztahy

Spolupráce v oblastech vědy a kultury je tradičně na vysoké úrovni. V průběhu českého předsednictví v Radě Evropské unie bylo uspořádáno celkem šest kulturních a prezentačních akcí, z nichž tři měly celoevropský formát. Po mnoha letech se během českého předsednictví podařilo v Egyptě obnovit společné evropské kulturní akce.

České předsednictví bylo zahájeno v Káhiře a Alexandrii slavnostním *Českým večerem*, při němž byla prezentována česká kuchyně a uvedena tematická výstava *Česká republika – folklorní velmoc v srdci Evropy*. Stěžejní kulturní akcí doprovodného programu předsednictví byl *Evropský filmový klub*, který probíhal v květnu 2009 v Káhiře a v červnu a červenci v Alexandrii. V rámci předsednictví se také uskutečnila výstava českého šperkařství. V červnu byla v Egyptském muzeu společně s delegací Evropské komise a Francií zahájena výstava *Europe-Egypt. A Long Lasting Archaeological Cooperation*. Předsednictví bylo oficiálně ukončeno akcí, jež v Káhiře a Alexandrii uvedla významné osobnosti české klasické hudby: koncert smyčcového kvarteta Czech Ladies String Quartet byl doplněn expozicí *Významné osobnosti české hudby – Smetana, Dvořák, Janáček*.

Při příležitosti oslav výročí vzniku samostatného Československa velvyslanectví uspořádalo *České dny v Egyptě*, během nichž se uskutečnilo několik koncertních vystoupení jazzového tělesa Urban Quintet.

Na základě *Prováděcího programu kulturní, školské a vědecké spolupráce* bylo v roce 2009 přijato ke studiu v Egyptské arabské republice v akademickém roce 2009 – 2010 sedm nominovaných studentů z České republiky a ke studiu v České republice pět nominovaných egyptských studentů, kteří zažádali o udělení stipendia, a jeden student samoplátce.

IRÁK **(Irácká republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 26. – 29. 10. 2009 – návštěva ministra průmyslu a obchodu V. Tošovského s delegací zástupců 14 firem. V průběhu návštěvy bylo podepsáno *Memorandum o porozumění mezi Svazem průmyslu a dopravy České republiky a Bagdádskou obchodní komorou* a uzavřeny kontrakty v celkové výši 91 mil. Kč;
- 24. – 25. 11. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta. Hlavním cílem bylo podpořit proces demokratické transformace země a ujistit irácké představitele o významu přikládaném parlamentním volbám, chystaným na jaro 2010. J. Kohout jednal s nejvyššími představiteli všech hlavních konfesních skupin a politických koalic Iráku, společně s ministrem zahraničních věcí H. Zebarím (Hoshyar Zebari) otevřeli výstavu ke 20. výročí událostí 17. listopadu.

Návštěvy představitelů Irácké republiky

- srpen 2009 – návštěva státního ministra turistiky a památek K. al-Džibúrího (Qahtan al-Jibouri), jednání se zaměřila na pokračování ve spolupráci při obnově iráckých památek a při archeologickém výzkumu;
- září 2009 – návštěva ministr průmyslu a nerostného bohatství F. Harírího (Fawzi Hariri).

Vzájemné ekonomické vztahy

Přes neuspokojivou bezpečnostní situaci pokračuje v omezené míře ekonomická spolupráce zejména v oblasti dodávek investičních celků (výstavba jednotek hydrogenace, izomerace a atmosférické destilace v rafineriích Basra, Daura a Bejdží (Basrah, Daura, Baiji). Aktivní saldo vzájemného obchodu vzrostlo meziročně o 150 % díky prudce rostoucímu exportu z České republiky, který dosáhl 2 650 mil. Kč, zatímco dovoz činil marginálních 110 tis. Kč.

Podporu aktivitám českých podnikatelských subjektů poskytuje Velvyslanectví České republiky v Bagdádu a v oblastech kurdské regionální administrativy Kontaktní kancelář obchodně-ekonomického úseku velvyslanectví se sídlem v Irbílu (Erbil). Obdobná kancelář v Basře byla v létě 2009 uzavřena.

Rozvoji obchodních vztahů významně pomáhá propagace České republiky v Iráku a účast českých subjektů na odborných veletrzích. V roce 2009 se Česká republika účastnila formou katalogového stánku 5. mezinárodního veletrhu v Irbílu, během návštěvy ministra V. Tošovského byla uspořádána dvě podnikatelská fóra (v Bagdádu a v Irbílu). Dále byl realizován projekt ekonomické diplomacie na podporu českých technologií v oblasti likvidace odpadů a čistoty vod.

Hlavní vývozní komodity České republiky: výměníky tepla, turbogenerátory, laboratorní zařízení, turbíny, osobní automobily. V roce 2009 se v českém vývozu objevilo i výrazné zastoupení textilních výrobků.

Skladba výrobků vyvážených do Iráku je obrazem tradičního postavení České republiky na iráckém trhu. České firmy jsou nejúspěšnější v petrochemickém průmyslu a vodohospodářství. Podepsány byly významné kontrakty na modernizaci rafinerských technologických celků a dodávky vodních čistících stanic, probíhají projekční práce na významných energetických celcích v oblasti Kurdistánu. V jednání jsou další projekty nejen průmyslového charakteru: jedná se např. o dalším působení českých restaurátorů na citadele v Irbílu a o jejich uplatnění při záchraně historických staveb ve městě Zakhō.

Jedinou zaznamenaníhodnou položkou iráckého vývozu do České republiky jsou zařízení pro vysílání a příjem dat.

Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc

Česká republika v roce 2009 pokračovala v transformační pomoci v oblasti vzdělávacích projektů. Pro dlouhodobé projekty rozvojové spolupráce v gesci Ministerstva zahraničních věcí České republiky byly vyčleněny v letech 2005 – 2009 prostředky ve výši 15,5 mil. Kč. V roce 2009 byl realizován a úspěšně završen projekt *Podpora transformace irácké společnosti*, zaměřený na rozvoj občanské společnosti v jižních provinciích Iráku. Některým nevládním organizacím byla v rámci malého lokálního projektu formou daru předána výpočetní technika.

V rámci bilaterální rozvojové spolupráce byla Iráku v akademickém roce 2008/2009 nabídnuta tři místa v bakalářském/magisterském studijním programu.

Kulturní vztahy

Při příležitosti návštěvy místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí České republiky v Iráku byla 25. 11. 2009 slavnostně zahájena výstava ke 20. výročí Sametové revoluce. Velvyslanectví České republiky pokračovalo navzdory stále nestabilním bezpečnostním podmínkám v propagaci české kultury formou výstav a koncertů klasické hudby – ať již ve vlastních prostorách, veřejně přístupné bagdádské Plastic Art Gallery či v Erbilu a Dohuku v regionu iráckého Kurdistanu.

Významným kulturním počinem bylo završení projektu záchrany minaretu Choli, který byl vážně poškozen zemětřeseními a za jehož obnovu převzala odpovědnost česká společnost Gema Art Group.

ÍRÁN ***(Íránská islámská republika)***

Vzájemné ekonomické vztahy

Vývoz z České republiky do Íránu meziročně vzrostl, přesto svým objemem zůstává zhruba stokrát menší než vývoz z Německa. Celkový obchodní obrat dosáhl cca 2 mld. Kč, z toho vývoz z České republiky do Íránu činil 1,5 mld. Kč, dovoz pouze 0,5 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: stroje, jejich části a příslušenství, včetně náhradních dílů, dopravní zařízení, sklo, technické a užitkové suroviny, průmyslové polotovary (nápravy aj.), pumpy, příruby, železo a ocel a výrobky z nich; zbytek tvoří potravinářské výrobky, kosmetika, léky a suroviny pro výrobu léků.

Hlavní dovozní komodity České republiky: ovoce a ořechy, zejména sušené plody (pistácie, rozinky, mandle, datle aj.), farmaceutické výrobky, kaučuk a výrobky z něj, bavlna, koberce a strojírenské výrobky.

Kulturní vztahy

Ve dnech 18. – 19. 6. 2009 se v rezidenci vedoucího zastupitelského úřadu uskutečnily při příležitosti slavnostního ukončení českého předsednictví v Radě Evropské unie dva koncerty *Pražského smyčcového tria*.

IZRAEL **(Stát Izrael)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 5. – 6. 1. 2009 – návštěva delegace Trojky Evropské unie, vedené ministrem zahraničních věcí K. Schwarzenbergem, v souvislosti s krizí v Gaze;
- 22. – 24. 4. 2009 – návštěva premiéra M. Topolánka, doprovázeného 1. náměstkyní ministrů zahraničních věcí a obrany T. Pojarem a M. Bartákem;
- 23. – 27. 5. 2009 – návštěva delegace Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu Senátu Parlamentu České republiky, vedená místopředsdou Senátu M. Štychem; delegace jednala s hospodářským výborem Knesetu a navštívila zemědělské a potravinářské podniky;
- 10. – 12. 6. 2009 – návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčka v čele delegace členů národních parlamentů zemí Evropské unie do Egypta, na Palestinská území a do Izraele; v Izraeli se delegace sešla s Výborem pro zahraničí a obranu Knesetu, s předsdou Knesetu R. Rivlinem a představiteli nevládních organizací;
- 23. – 25. 6. 2009 – návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta;
- 21. – 23. 7. 2009 – návštěva premiéra J. Fischera v čele delegace, jejímiž členy byli vicepremiér a ministr obrany M. Barták, náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasová a náměstek ministra průmyslu a obchodu M. Hovorka, delegaci doprovázela početná skupina podnikatelů;
- 26. – 27. 10. 2009 – návštěva ministra vnitra M. Peciny s delegací policejních složek České republiky;
- 15. – 18. 12. 2009 – předseda zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky J. Hamáček se zúčastnil konference o boji proti antisemitismu, pořádané ministerstvem zahraničních věcí Izraele, a jednal s předsdou výboru pro zahraniční vztahy a obranu Knesetu C. Hanegbim;

- 15. – 19. 12. 2009 – ministr pro lidská práva M. Kocáb vystoupil na konferenci o boji proti antisemitismu a jednal s ministrem informací a pro otázky diaspory J. Edelsteinem.

Návštěvy představitelů Státu Izrael

- 30. – 31. 3. 2009 – státní návštěva prezidenta Š. Perese;
- 6. 5. 2009 – ministr zahraniční věcí A. Lieberman navštívil Českou republiku při své první cestě do Evropy po svém nástupu do funkce;
- 26. – 30. 6. 2009 – izraelský ministr informací a pro otázky diaspory J. Edelstein vedl izraelskou delegaci na konferenci o majetku obětí nacismu v Praze a Terezíně;
- 13. 10. 2009 – místopředseda vlády a ministr obrany E. Barak uskutečnil na pozvání konference Forum 2000 jednodenní návštěvu České republiky.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 došlo i s ohledem na ekonomický útlum ve Státě Izrael k mírnému propadu v českých vývozech, statistická data nicméně ukazují, že nebyl nijak dramatický, meziroční pokles činí cca 9 %. Celková obchodní bilance přitom z českého pohledu zůstává nadále aktivní, vývoz dosáhl 6,9 mld. Kč a dovoz 4,3 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: motorová vozidla, optické, fotografické a lékařské přístroje, zařízení pro zpracování dat, průmyslové sklo, kolejnice, chemické organické výrobky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: farmaceutické výrobky, mechanické nástroje, chemické výrobky (zejména herbicidy), čerstvá zelenina, plasty, tištěné obvody.

Vedle aktivit českých vývozců jsou pro rozvoj vzájemných obchodních vztahů velmi důležité aktivity izraelských investorů v České republice. Jde především o stavební a realitní, resp. developerské firmy, které investují do výstavby bytových domů, obchodních středisek a kancelářských budov. Z jiných sektorů stojí za zmínku nedávné investice do výroby léků a bezmasých potravinářských výrobků.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Mezivládní Dohoda o spolupráci při podpoře průmyslového výzkumu a vývoje v soukromém sektoru, březen 2009;
- Program kulturní, vzdělávací a vědecké spolupráce mezi vládou České republiky a vládou Státu Izrael na léta 2008 – 2010, září 2009.

Kulturní vztahy

Kulturní styky mezi Českou republikou a Izraelem jsou tradičně bohaté. Během roku 2009 proběhlo více než 40 kulturních, prezentačních, vědeckých a školských akcí pořádaných Velvyslanectvím České republiky, které vyvolaly příznivý ohlas médií i odborné veřejnosti a potvrdily velký zájem místního publika o českou kulturu.

V oblasti kultury je na izraelské straně největší zájem o české divadlo a tanec. Rok 2009 byl zasvěcen česko-izraelské divadelní sezóně, v rámci níž proběhlo několik vystoupení českých divadelních spolků, např.:

- Vystoupení taneční skupiny *Nanohach* v divadle Tmuna;
- *Theatro pantomissimo* na festivalu alternativního divadla v Akko;
- Národní divadlo s hrou Toma Stopparda *Rock'n'Roll* v telavivském divadle Cameri.

Výstavy:

- Historicky první ucelená výstava L. Bluma v Muzeu diaspory v Tel Avivu (35 let po smrti tohoto pro Izrael významného českého rodáka);
- Fotografie K. Cudlína *Sametová revoluce 1989* (k připomenutí 20. výročí pádu železné opony);
- Sympozium *Tel Aviv Old-New Metropolis* (architektonické sympozium připravené ke 100. výročí založení města Tel Aviv.).

Koncerty:

- Koncert skupiny *Plastic People of the Universe* (Koncertu legendární undergroundové skupiny pod širým nebem se v Tel Avivu zúčastnilo okolo 1000 posluchačů.).

Film:

- Týden animovaného filmu s M. Pavlátovou na filmovém festivalu v Haifě. (Česká animátorka vedla v rámci festivalu semináře o animaci a byla zvolena předsedkyní festivalové mezinárodní poroty.)

Ostatní:

- Dvě akce k 20. výročí 17. listopadu 1989, hlavním hostem programu byl studentský předák z roku 1989, nyní ředitel nadace Člověk v tísni, Š. Pánek;
- Evropský fotbalový turnaj židovské a arabské mládeže; na akci se z iniciativy českého předsednictví v Radě Evropské unie podílelo dalších sedm evropských zemí a 200 židovských a arabských dětí.

JEMEN **(Jemenská republika)**

Vzájemné ekonomické vztahy

Ekonomické vztahy se týkají především oblasti obchodní výměny zboží, která však vzhledem ke svému dosud relativně nízkému objemu z roku na rok značně kolísá. Vývoz České republiky do Jemenu je přitom výrazně vyšší než dovoz. V roce 2009 došlo oproti předchozímu roku k poměrně dramatickému nárůstu vývozu z České republiky do Jemenu – ze 120 mil. Kč na 565 mil. Kč, objem dovozu naproti tomu činil zanedbatelné 34 tis. Kč.

Dominujícími položkami českého vývozu v roce 2009 byly zbraně, motory a vozidla, což bezpochyby souvisí s vnitropolitickým vývojem v zemi a s aktuálními prioritami vlády.

V podstatě jedinou položkou českého dovozu z Jemenu jsou bavlněná trička.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda o podpoře a vzájemné ochraně investic, podepsaná 20. 3. 2008, byla ratifikována 4. 9. 2009.

Rozvojová spolupráce

Usnesením vlády České republiky č. 302 ze dne 31. 3. 2004 byl Jemen zařazen mezi osm prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na léta 2006 – 2010.

Vzhledem k zájmu jemenské vlády na rozvoji zaostalejšího jižního Jemenu (bývalá JLDR) se česká rozvojová spolupráce zaměřuje zejména na toto teritorium, specificky na provincii Hadramaut, pod jejíž správu patří i souostroví Sokotra. V zemědělské oblasti se konkrétně jedná o úpravnu vody v Al-Mukalla (v roce 2009 mělo být čerpáno 2,3 mil. Kč z celkového rozpočtu ve výši 6,0 mil. Kč), čištění odpadních vod v Ghail Bawazir (3 mil. z 9,7 mil. Kč) a nakládání s kaly v městě Hadibo (5,7 z 15,0 mil. Kč). V energetice se Česká republika podílí na modernizaci elektrárny Al-Hiswa (5,7 z 49 mil. Kč). Za 1,9 mil. Kč bylo z českých prostředků nakoupeno vybavení základních škol v Al-Hamza a Al-Hakim a centra pro vzdělávání žen ve Svazu jemenských žen. Pro Al-Olufi Medical Centre byl zakoupen generátor.

Pro akademický rok 2008/2009 byla Jemenu přidělena tři místa v bakalářském/magisterském studijním programu. S ohledem na probíhající rozvojové aktivity jsou Jemenu doporučovány studijní obory vodohospodářství, agrolesnictví a veterinární lékařství.

JORDÁNSKO **(Jordánské hášimovské království)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 6. 1. 2009 – návštěva delegace Trojky Evropské unie vedené ministrem K. Schwarzenbergem, v souvislosti s krizí v Gaze;
- 25. – 27. 3. 2009 – návštěva náměstka ministra obrany M. Bartáka, podpis dohody o spolupráci ministerstev obrany;
- 4. – 5. 5. 2009 – návštěva náměstka ministra spravedlnosti T. Bočka, který předsedal *Euro-arabské konferenci o vzdělávání v oblasti justice*;
- 12. – 13. 6. 2009 – návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčka a delegace národních parlamentů členských států Evropské unie;
- 5. – 6. 10. 2009 – oficiální návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta;
- 16. – 19. 10. 2009 – oficiální návštěva místopředsedy vlády a ministra obrany M. Bartáka.

Návštěvy představitelů Jordánského hášimovského království

- 6. – 7. 4. 2009 – návštěva krále Abdulláha II. (Abdullah II) na pozvání prezidenta V. Klause. Bylo podepsáno Memorandum o porozumění mezi ministerstvy zemědělství a Dodatkový protokol k Dohodě o ochraně investic.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemná obchodní výměna se i nadále vyvíjela výrazně ve prospěch vývozu z České republiky. V roce 2009 došlo k poklesu obchodní bilance na 473 mil. Kč oproti 590 mil. Kč v roce 2008. Pokles byl způsoben světovou hospodářskou krizí, která se projevila výrazným zpomalením růstu jordánské ekonomiky i české ekonomiky.

Hlavní vývozní komodity České republiky: automobily, papír a kancelářské a výpočetní stroje.

Hlavní dovozní komodity České republiky: převážně stroje, ovoce, zelenina a kosmetika. Oblastí, kde dochází z významnějším nárůstem obchodních aktivit, je sektor obranného průmyslu. Dovoz z Jordánska za rok 2009 dosáhl hodnoty 22 mil. Kč.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Memorandum o porozumění mezi ministerstvy obrany České republiky a Jordánského hášimovského království o vzájemné spolupráci, 26. 3. 2009;
- Memorandum o porozumění mezi ministerstvy zemědělství České republiky a Jordánského hášimovského království, 6. 4. 2009;
- Protokol o změně Dohody o ochraně a podpoře investic, 6. 4. 2009;
- Memorandum o spolupráci mezi letectvy České republiky a Jordánského hášimovského království, 19. 10. 2009;
- Prováděcí program spolupráce v oblasti školství, mládeže a sportu mezi vládou České republiky a Jordánského hášimovského království a na léta 2009 – 2011, 26. 11. 2009.

Rozvojová spolupráce

V roce 2009 byla schválena podpora projektu *Recycling paper workshop in Azraq*, orientovaného na zpracovávání odpadového papíru, který poskytne nová pracovní místa především pro ženy a napomůže zvyšování povědomí místní populace o sběru odpadů a jejich

recyklaci. Tento projekt, financovaný 500 tis. Kč z rozpočtu rozvojové pomoci České republiky, byl realizován ve spolupráci s *Královskou společností na ochranu přírody (The Royal Society for the Conservation of Nature)*.

Kulturní vztahy

V únoru se v Ammánu konala výstava o díle barokního sochaře M. Brauna a jeho působení v Kuksu. Součástí výstavy byla filmová projekce o Kuksu a okolí a doprovodný hudební program ze skladeb českých barokní skladatelů.

Ke 45. výročí navázání česko-jordánských diplomatických vztahů velvyslanectví připravilo v květnu výstavu historických fotografií *Jordánsko očima Aloise Musila*, jež představila fotografie významného českého orientalisty a cestovatele z období 1898 – 1917.

V rámci mezinárodního *Letního kulturního festivalu jordánského ministerstva kultury* se na pěti místech Jordánska prezentoval soubor Valašský vojvoda.

Ke 20. výročí pádu komunismu velvyslanectví uspořádalo dne 17. 11. 2009 vzpomínkovou akci o Sametové revoluci a pádu komunismu v České republice. Slavnostní večer měl podobu vernisáže výstavy *1989 očima fotografů* s následným promítnutím filmu *Občan Havel*.

KUVAJT **(Stát Kuvajt)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 7. – 10. 11. 2009 – návštěva Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu Senátu Parlamentu České republiky. Delegace byla přijata předsedou vlády, předsedou Národního shromáždění, ministrem elektřiny a vody a jednala na Kuvajtské obchodní a průmyslové komoře a s členy Finančního a hospodářského výboru Národního shromáždění.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemná obchodní výměna mezi Českou republikou a Kuvajtem spočívá převážně ve vývozu České republiky; import z Kuvajtu do České republiky je zanedbatelný. Oproti roku

2008 zaznamenal český vývoz do Kuvajtu významný pokles, v roce 2009 dosáhl 759 mil. Kč, dovoz marginálních 46 mil. Kč a celkový obrat 805 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: elektrovýrobky, osobní automobily, příslušenství a náhradní díly, ocelové roury, čerpadla, kovoobráběcí stroje, papírenské výrobky, telekomunikační zařízení, potravinářské stroje, sklo, chladicí zařízení a ocelové výrobky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: organické chemikálie, polymery etylénu, telekomunikační zařízení, železné a ocelové výrobky, kohouty, ventily, armatury a výrobky osvětlovací techniky.

Dne 12. 5. 2009 Velvyslanectví České republiky ve spolupráci s agenturou CzechTourism uspořádalo workshop, na kterém se představily organizace turistického a lázeňského zaměření s cílem získat klientelu v Kuvajtu.

Kulturní vztahy

Dne 12. 1. 2009 uspořádalo Velvyslanectví České republiky recitál klasické hudby v podání souboru AD Trio Prague v Al-Maidan Culture Centre.

LIBANON ***(Libanonská republika)***

Návštěvy představitelů České republiky

- 21. – 23. 10. 2009 – návštěva 1. náměstka ministra zahraničních věcí T. Pojara.

Vzájemné ekonomické vztahy

Těžištěm česko-libanonských hospodářských vztahů je obchodní výměna; saldo České republiky je tradičně výrazně aktivní. Vývoz do Libanonu dosáhl hodnoty 697 mil. Kč a dovoz 15 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: mléčné výrobky, papír, sklo, železo, ocel, automobily a náhradní díly k nim. Nezanedbatelnou roli ve vzájemných ekonomických

vztazích sehrává i inomingová turistika Libanonců do České republiky, zaměřená na léčebné lázeňské pobyty.

Hlavní dovozní komodity České republiky: tabák, lihoviny, víno a potraviny. Objemy ostatních dovozních položek mají kolísavou tendenci.

V listopadu se v Bejrútu realizoval projekt Ministerstva zahraničních věcí České republiky a Svazu průmyslu a dopravy České republiky pod názvem *Odborná prezentace českých firem se zájmem podílet se na přípravě a realizaci projektů obnovy a rekonstrukce libanonské energetiky.*

Kulturní vztahy

Od 6. do 8. 5. 2009 se v Bejrútu pod záštitou libanonského ministra kultury a místopředsedy vlády České republiky pro evropské záležitosti a ve spolupráci se společností Člověk v tísni konaly *Ozvěny Jednoho světa*, redukovaná verze dokumentárního festivalu s lidskoprávní tematikou Jeden svět, který v České republice organizuje společnost Člověk v tísni.

Ke 20. výročí společenských změn ve střední Evropě a tehdejšímu Československu velvyslanectví uspořádalo 17. 11. 2009 kulturně-prezentační akci s filmem *Něžná revoluce* a výběrem fotografií z výstavy *1989 očima fotografů*.

LIBYE

(Velká libyjská arabská lidová socialistická džamáhírije)

Vzájemné ekonomické vztahy

Nedořešeným problémem, který komplikuje vzájemné vztahy, i nadále zůstává otázka neuhrazených pohledávek České republiky v Libyi. Přesto se vztahy v ekonomické oblasti rozvíjely úspěšně. V roce 2009 došlo k dalšímu nárůstu českého vývozu do Libye na 3,08 mld. Kč, což je téměř trojnásobek vývozu za rok 2008. Dovoz z Libye do České republiky proti roku 2008 naopak poklesl o 60 % na 239 mil. Kč.

České firmy se v Libyi v roce 2009 účastnily dvou důležitých akcí, a to *Tripolského mezinárodního veletrhu (Tripoli International Fair)* ve dnech 2. – 12. 4. 2009 a sympozia na okraj letecké výstavy *Lavex 2009* od 5. do 8. 10. 2009. Sympozia s potenciálními libyjskými

zákazníky – prezentace pořádané v rámci projektů Ministerstva zahraničních věcí České republiky na podporu ekonomické diplomacie – se zúčastnily firmy, které do země dodávají nebo nabízejí techniku spojenou s leteckým provozem, jeho řízením a výcvikem.

Hlavní vývozní komodity České republiky: oděvní výrobky a doplňky, výrobky z nekovových nerostů (sklo a keramika určené ke stolování, tradičně osvětlovací technika a výrobky z křišťálu), stroje pro zemní práce.

Hlavní dovozní komodity České republiky: ropa, chemikálie.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví České republiky uspořádalo dvě úspěšné výstavy s velkým ohlasem v domácích médiích i u veřejnosti: výstavu fotografií českých cestovatelů J. Hanzelky a M. Zikmunda *Čeští cestovatelé v Libyi v roce 1947* a výstavu *Magický svět českých ilustrátorů pro děti*.

MAROKO **(Marocké království)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 21. – 24. 11. 2009 – pracovní návštěva náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasové.

Vzájemné ekonomické vztahy

Světová finanční a hospodářská krize poněkud zbrzdila hospodářský růst Maroka, ten však i díky pobídkám vlády pro nejdůležitější ekonomické sektory země zůstal relativně dobrý. Pokračoval pozitivní trend stálého růstu vzájemné obchodní výměny, započatý v roce 2004. Český vývoz dále vzrostl na celkových 1,808 mld. Kč. Dovoz z Maroka do České republiky vzrostl na 1,148 mld. Kč. Obchodní bilance zůstala tradičně mírně ve prospěch České republiky.

Hlavní vývozní komodity České republiky: zařízení pro automatické zpracování dat, paměťové jednotky, automobily, parní turbíny, silniční stroje, pneumatiky, výrobky z plastických hmot, ocelové trubky, hliníkové fólie, vybavení vysílačů a přijímačů, kabely,

svítidla, výrobky z papíru. Druhá skladba exportu je značně diverzifikovaná a jeho spektrum čítá na 200 různých položek. Mezi pravidelně opakující se komodity patří papír a železo.

Hlavní dovozní komodity České republiky: potraviny (ovoce, zelenina a mořské produkty, včetně konzervovaných), drobné elektrotechnické součástky, oděvy a obuv.

Kulturní vztahy

Česká republika v Maroku uspořádala řadu kulturních akcí. Začátkem roku sklidil velký úspěch koncert J. Svěceného, doprovázený výstavou *Česká nej I (Le meilleur de la Tchèque I)*. V dubnu proběhla akce *Česká republika na talíři: Týden české kreativity v Maroku (La Tchèque sur l'assiette: une semaine de créativité tchèque au Maroc)*, která byla doprovázena výstavami *Česká nej II (Le meilleur de la Tchèque II)* a *Umění české PET lahve (L'Art de la bouteille pet a la tchèque)*. Návštěvníci měli také možnost obdivovat rozsáhlou výstavu exponátů několika druhů českého skla. V červnu 2009 proběhl v Národním divadle v Rabatu *Gala večer českého předsednictví (Soirée gala de la Présidence tchèque)*. Akce byla realizována ve spolupráci s Národním divadlem Maroka a českým tanečním souborem Trn v oku. Večer byl kromě tanečního vystoupení *Smím prosit, Evropo? (Voulez-vous danser, Europe?)* komponován putovní výstavou *Češi v Africe (Les Tchèques en Afrique)* a fotografickou výstavou *Maroko viděné a sněné (Le Maroc vu et revé)*. Dne 25. 11. 2009 proběhla vernisáž výstavy *20. výročí pádu železné opony (20e anniversaire de la chute du rideau de fer)* a dále promítání filmu *1989*. Kulturní akce se setkaly s velkým zájmem jak zahraničních, tak marockých hostů i místních médií.

OMÁN **(Sultanát Omán)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 30. 4. 2009 – setkání ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga s výkonným ministrem zahraničních věcí Sultanátu Omán Jusúfem bin Aláwí bin Abdulláhem (Yusuf bin Alawi bin Abdullah) při příležitosti schůzky ministrů zahraničních věcí Evropské unie a Rady pro spolupráci v Zálivu (GCC), podepsáno Memorandum o porozumění

a konzultacích mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a ministerstvem zahraničních věcí Sultanátu Omán.

Vzájemné ekonomické vztahy

Velmi stabilní politická situace a rychlý ekonomický vzestup v posledním desetiletí vytvářejí příznivé podmínky pro možné zapojení českých firem do rozvojových infrastrukturálních programů v zemi. V listopadu 2009 byl ománským představitelům předán k posouzení český návrh smlouvy o podpoře a ochraně investic.

Objem obchodu České republiky s Ománem není příliš významný, vzájemná obchodní bilance byla v roce 2009 prakticky vyrovnaná s lehkým přebytkem na české straně, 214 mil. Kč oproti 180 mil. Kč. V českém vývozu převažovala vozidla a zařízení pro automatické zpracování dat, dovozu dominovaly díly pro automobilové brzdy.

PALESTINSKÁ ÚZEMÍ ***(Palestinská národní správa)***

Návštěvy představitelů České republiky

- 23. 4. 2009 – návštěva premiéra M. Topolánka, s premiérem S. Fajjádem (S. Fayyad) jednali o roli Evropské unie v blízkovýchodním mírovém procesu;
- 25. 5. 2009 – návštěva delegace senátorů z Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu v čele s místopředsedou Senátu Parlamentu České republiky M. Štěchem;
- 11. 6. 2009 – návštěva delegace zástupců evropských parlamentů, vedená předsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčkem;
- 24. 6. 2009 – místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí J. Kohout, jednal s premiérem S. Fajjádem, hlavní témata byla potřeba jednotného postupu Evropské unie a USA v blízkovýchodní otázce, hospodářská situace na Palestinských územích a perspektivy růstu, aktivity českého předsednictví, východní Jeruzalém, osady a bezpečnostní otázky.

Návštěvy představitelů Palestinské národní správy

- 23. 2. 2009 – oficiální návštěva prezidenta Palestinské národní správy M. Abbáse (M. Abbas), setkal se s ministrem zahraničních věcí K. Schwarzenbergem, prezidentem

V. Klausem, předsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčkem, předsedou Senátu P. Sobotkou a primátorem Prahy P. Bémem.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obchodní výměna je statisticky vykazována v rámci česko-izraelských obchodních vztahů. Vývoz z České republiky na Palestinská území se pohybuje v marginálních hodnotách.

Humanitární pomoc

V návaznosti na izraelskou vojenskou operaci *Lité olovo*, která proběhla mezi 27. 12. 2008 a 18. 1. 2009 v Gaze, uvolnila vláda České republiky dne 2. 1. 2009 mimořádnou humanitární pomoc v rozsahu 5 mil. Kč. Dále bylo uvolněno 10 mil. Kč v únoru 2009, z toho 5 mil. Kč poskytnuto Caritas Jerusalemu na zdravotnickou péči, zbývající částka byla poskytnuta organizaci UNRWA na programy pomoci Gaze.

Transformační a rozvojová spolupráce

Na Palestinských územích probíhala v roce 2009 rozsáhlá rozvojová a transformační činnost. Většina realizovaných projektů byla pokračováním aktivit schválených vládou České republiky v roce 2008 (usnesení č. 801 z 27. 6. 2009) v rámci mimořádné rozvojové pomoci Palestinským územím v hodnotě 60 mil. Kč. Projekty se zaměřují na oblast energetiky (studie na využití sluneční energie v podmínkách Palestinských území, výstavba střediska na údržbu a opravu transformátorů v Túbásu) a vodohospodářství. V roce 2009 Česká republika investovala v rámci malých rozvojových projektů dodatečně 1,8 mil. Kč na další fázi budování systému na racionalizaci využití vodních zdrojů (*Water Allocation System, WAS*).

Pokračovala realizace významného energetického projektu elektrifikace okresu Túbás, jehož rozpočtová hodnota pro rok 2009 byla 10,5 mil. Kč. Těžiště aktivit se soustředilo nikoli na rozšiřování sítě, ale na její stabilizaci, zabezpečení a údržbu. Do praxe byl uveden systém GIS (*Geographical Information System*), komplexní databáze/schéma rozvodné sítě, umožňující simulaci a analýzy elektrického toku. Kromě toho byl zaveden podsystém NIC (*Network Information System*), poskytující konkrétní informace o stavu rozvodné sítě. Dále bylo odstraněno 95 % nebezpečného vedení, které bylo převážně svedeno pod zem. Elektřina byla zavedena v pěti dalších městech/vesnicích.

Česká republika také podporovala budování palestinských institucí působením dvou příslušníků Policie České republiky v misi EUPOL COPPS.

Česká republika vzhledem ke složité politicko-bezpečnostní situaci doposud neuskutečnila žádný rozvojový projekt v pásmu Gazy.

Vláda České republiky rozhodla o udělení dvou vysokoškolských stipendií pro studenty z Palestinských území (Západního břehu) ve školním roce 2009/2010.

Kulturní vztahy

V roce 2009 proběhly dvě kulturní akce, které byly uspořádány během českého předsednictví v Radě Evropské unie: promítání filmu *Pelíšky* v rámci *Dnů Frankofonie* dne 15. 3. 2009 ve Francouzsko-německém kulturním středisku v Rámalláhu a koncert dechového kvintetu na střeše Rakouského hospicu u příležitosti ukončení českého předsednictví. Koncert byl součástí festivalu *Sounding Jerusalem*, kdy na šesti střeších jeruzalémského Starého Města hrála paralelně dechová hudební tělesa.

SAÚDSKÁ ARÁBIE **(Království Saúdské Arábie)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 17. – 19. 11. 2009 – ministr financí E. Janota s delegací jednal se svým saúdskoarabským protějškem Ibráhímem Abdulazízem al-Assáfem (Ibrahim Abdulaziz Al Assaf), oba ministři podepsali *Dohodu o vzájemné podpoře a ochraně investic mezi Českou republikou a Královstvím Saúdské Arábie*.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 pokračoval trend růstu obrátu v zahraničním obchodě s Královstvím Saúdské Arábie, přičemž český vývoz stoupl ze 3,9 mld. Kč v roce 2008 na 4,1 mld. Kč. Saúdskoarabský vývoz do České republiky ovšem poklesl - z 253 mil. Kč na 124 mil. Kč. Je stále relativně nízký zejména proto, že Česká republika není přímým odběratelem saúdskoarabské ropy.

Za zmínku stojí oblast cestovního ruchu, zejména rostoucí obliba českých lázní u saúdskoarabské klientely.

Hlavní vývozní komodity České republiky: zařízení pro automatické zpracování dat, díly parních kotlů a dále železo a ocel, resp. výrobky z nich - tvarovky, profily, polotovary, železo v ingotech, odlitcích apod. Výrazné místo v českém vývozu zastávají i nakladače, osobní automobily a potraviny (sýry, tvaroh, mléčné výrobky a sušené mléko).

Perspektivními položkami českého exportu do Saúdské Arábie jsou v dlouhodobé perspektivě parní kotle, dopravní prostředky (zejména osobní automobily), elektrotechnická zařízení, zdravotnické potřeby (zejména nemocniční lůžka a sterilizátory), potraviny (zejména mléčné výrobky), chemikálie, komponenty výpočetní techniky, sklo a výrobky železáren.

V Království Saúdské Arábie panuje značná poptávka po kvalifikovaných pracovních silách z České republiky, zejména po zdravotnickém personálu (zdravotní sestry, lékaři, fyzioterapeuti).

Hlavní dovozní komodity České republiky: zejména polymery ethylenu a syntetická vlákna, izolované dráty a kabely, impregnované textilie či epoxidové pryskyřice. Dále ovoce a ořechy čerstvé i sušené, parfémy a kosmetické a toaletní přípravky.

České investice v teritoriu nebyly zatím vykázány. Dosud nepatrný příliv přímých investic z Království Saúdské Arábie se soustředil do nemovitostí určených k pronajímání.

Kulturní vztahy

Na českých vysokých školách v současnosti studuje na vlastní náklady v lékařských a technických oborech několik desítek saúdskoarabských studentů. Saúdská oficiální místa potvrdila uznávání diplomů Univerzity Karlovy v Praze, Masarykovy univerzity v Brně a Vysokého učení technického v Brně.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

Návštěvy představitelů České republiky

- 5. 11. 2009 – návštěva delegace Senátu Parlamentu České republiky, vedené jeho místopředsedou J. Liškou;
- 15. 11. 2009 – návštěva místopředsedy vlády a ministra obrany M. Bartáka na dubajském veletrhu letecké techniky *Dubai Air Show*.

Vzájemné ekonomické vztahy

V meziročním srovnání se snížila hodnota českého vývozu o 15 %, dovoz mírně poklesl o 8 %. Obchodní bilance je výrazně aktivní, český export do Spojených arabských emirátů dosáhl hodnoty 10,218 mld. Kč, dovoz ze Spojených arabských emirátů do České republiky 678 mil. Kč.

Více než polovinu českého exportu tvoří reexport, neboť mnoho českých firem využívá Spojených arabských emirátů jako obchodní a logistickou základnu pro celý region Blízkého východu, indického subkontinentu a východní Afriky. Jako perspektivní oblasti pro české firmy se jeví zejména stavebnictví, energetika, petrochemie, strojírenství, export spotřebního zboží a zemědělský sektor. Významný je zájem občanů Spojených arabských emirátů o lázeňské služby v České republice.

Hlavní vývozní komodity České republiky: výrobky ze skla (především křišťálové lustry), automobily a zařízení k automobilům, pneumatiky, zpracování dat, pulty a panely k řízení nebo rozvodu elektřiny, polotovary ze železa a oceli, paměťové jednotky, potraviny (zejména tvaroh a sýry).

Hlavní dovozní komodity České republiky: hliník a slitiny hliníku (které využívají čeští výrobci v automobilovém průmyslu a stavebnictví).

Kulturní vztahy

České velvyslanectví uspořádalo ve dnech 7. – 8. 4. 2009 koncerty mladých českých a emirátských hudebníků.

Další akcí v průběhu českého předsednictví byla výstava o českých památkách UNESCO na největší vysoké škole v SAE Higher Colleges of Technology v průběhu února až dubna 2009.

Velvyslanectví České republiky se zapojilo do 8. ročníku filmového festivalu *European Movies*, promítán byl filmy *Želary* režiséra O. Trojana.

SÝRIE **(Syrská arabská republika)**

Návštěvy představitelů Syrské arabské republiky

- leden 2009 – návštěva delegace Zahraničního výboru Lidového shromáždění (parlamentu) Sýrie, vedená předsedou výboru S. Haddádem (S. Haddad).

Vzájemné ekonomické vztahy

Obchodní výměna mezi Českou republikou a Sýrií v roce 2009 dosáhla 1,248 mld. Kč, což znamená pokles o cca 15 % oproti předchozímu roku. Z toho vývoz představoval 1,193 mil. Kč a dovoz 55 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: osobní automobily, elektrické točivé stroje, oděvní součásti z textilu, textilní výrobky, textilní stroje a měřicí a kontrolní přístroje.

Hlavní dovozní komodita České republiky: ropné oleje.

TUNISKO **(Tuniská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 24. – 26. 2. 2009 – pracovní návštěva Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, vedená předsedou výboru J. Hamáčkem;
- 15. – 17. 4. 2009 – oficiální návštěva prezidenta V. Klause s doprovodem a s podnikatelskou misí.

Vzájemné ekonomické vztahy

Dlouhodobě bezproblémové a tradičně přátelské vztahy byly dále posíleny během oficiální návštěvy prezidenta V. Klause. Byla podepsána dohoda o hospodářské spolupráci mezi vládami České republiky a Tuniska a tři velké obchodní kontrakty. Tuniská republika patří mezi země s dobrou platební morálkou, z české strany neexistují žádné pohledávky. V roce 2009 navštívilo Tunisko asi 110 tisíc českých turistů.

V roce 2009, navzdory světové finanční a hospodářské krizi, obchodní výměna mezi Českou republikou a Tuniskem vzrostla. Podařilo se realizovat vývoz v hodnotě 1,163 mld. Kč, dovoz za 709 mil. Kč., se saldem ve výši 454 mil. Kč ve prospěch České republiky.

Hlavní vývozní komodity České republiky: části letounů, zařízení pro automatické zpracování dat, procesory, tištěné spoje, paměťové jednotky, polyethylen, trubky aj. výrobky z plastů, ocelové trubky, stavební železo a ocel, silniční válce, radiátory, kompresory, nápravy a kola z litiny, textilní stroje, kabely a elektroinstalační materiál, tkaniny a výrobky z nich, pneumatiky, výrobky z kaučuku, farmaceutické výrobky, svítidla, skleněné zboží a bižuterie.

Hlavní dovozní komodity České republiky: fosforečnany, oděvy a oděvní doplňky, obuv, kožené výrobky, reproduktory, optické přístroje, kabely, vypínače a tištěné spoje, keramické výrobky, datle.

Kulturní vztahy

Česká republika se podílela na přípravě společné kulturní akce Evropské unie, *Evropského pavilonu na Knižním veletrhu v Tunisu*, který se konal koncem dubna 2009. Ve spolupráci s novinářem a literárním kritikem H. Bourialem proběhlo nedělní posezení u české poezie a rozhovor o životě a díle J. Seiferta, V. Nezvala a V. Holana. V průběhu návštěvy prezidenta V. Klause v Tunisu proběhla řada doprovodných akcí, zejména kulturní odpoledne v hotelu Bousten v Hammametu. Dne 6. 10. 2009 vystoupilo v rámci 15. ročníku festivalu *Kartážský hudební říjen (Octobre musical de Carthage)* Škampovo kvarteto.

7. Vztahy České republiky se zeměmi subsaharské Afriky

Česká republika se v 1. pololetí roku 2009 soustředila na předsednictví Rady Evropské unie, jehož vykonávání přispělo k výraznému zviditelnění naší země na africkém kontinentu. Česká republika se významným způsobem podílela na aktivitách Evropské unie při hledání východisek z obtížných situací v Africkém rohu, v oblasti Velkých jezer, v Zimbabwe, jakož i v zemích, kde v poslední době došlo k nelegálním převzetím moci. Díky předsednictví se zároveň posílilo postavení České republiky u tradičních partnerů, jakými jsou Jihoafrická republika, Nigérie či Etiopie. Právě do Jihoafrické republiky vedla např. první zahraniční cesta ministra zahraničních věcí České republiky K. Schwarzenberga po zahájení předsednictví.

Česká republika zvýšila své renomé i na celoafrické úrovni díky úzké spolupráci s Africkou unií a dalšími africkými regionálními ekonomickými uskupeními, zejm. s IGAD a ECOWAS. V dubnu 2009 navštívil Českou republiku předseda Komise Africké unie J. Ping. Česká republika byla aktivním účastníkem několika partnerství dle *Akčního plánu Společné strategie Afrika-Evropská unie* a podílela se na hledání cest, jak Strategii co nejefektivněji implementovat.

Stranou nezůstaly, zejména ve 2. polovině roku, ani kontakty na bilaterální úrovni. Důraz byl tradičně kladen na obchodně-ekonomickou spolupráci, která se v roce 2009 úspěšně rozvíjela; vzájemná obchodní výměna mezi Českou republikou a státy subsaharské Afriky dosáhla 11,8 mld. Kč; z toho vývozy 7 mld. a dovozy 4,8 mld. Česká republika se v Africe výrazně prezentovala též v oblasti kultury. Stále se zvyšuje i význam rozvojové spolupráce s africkými zeměmi; české subjekty v roce 2009 realizovaly v subsaharské Africe desítky projektů. Zájem o další rozvoj vztahů mezi Českou republikou a africkými zeměmi byl podpořen vzájemnými návštěvami ústavních a státních představitelů na nejrůznějších úrovních.

ANGOLA **(Angolská republika)**

Vzájemné ekonomické vztahy

Vývoz z České republiky do Angoly činil 214,5 mil. Kč, dovoz pouhých 206 tis. Kč. Mezi hlavní vývozní komodity České republiky patřily v případě Angoly železo a ocel, kovové výrobky, papír, lepenka a výrobky z pryže. Do České republiky se z Angoly dováželo průmyslové spotřební zboží.

Transformační a rozvojová spolupráce

Angola patří mezi osm prioritních (programových) zemí české zahraniční rozvojové spolupráce. V roce 2009 bylo realizováno několik projektů v provincii Bié. Jednalo se o projekty v gesci České rozvojové agentury *Podpora střední zemědělské školy v Kuito, Podpora odborné zemědělské školy v Catabola, Dálkové školení učitelů základních škol v provincii Bié, Výstavba pěti základních škol ve střediskových obcích odlehlých okresů, Zajištění alfabetizačních kurzů v komunách okresu Cabola, Kamacupa, Kunhinga, Andulo, Kuito a Nharea*. Realizován byl rovněž projekt v gesci Ministerstva zahraničních věcí České republiky *Sociálně pedagogické centrum v provincii Bié* a projekty v gesci Ministerstva zemědělství České republiky *Chov drůbeže a tržní uplatnění zemědělských produktů v provincii Bié, Podpora místních komunit v rozvoji zemědělské prvovýroby, Poradenství v oblasti chovu ryb a drůbeže a Budování kapacit v oblasti chovu ryb a drůbeže*.

Samotné Velvyslanectví České republiky v Luandě realizovalo malý lokální projekt *Počítačové učebny se satelitním připojením na internet ve farnosti Catete*, podílel se na úvodní fázi projektu na *Zachování biosféry Mayombe* a v současné době asistuje na projektu *Výstavba malé vodní elektrárny v obci Cuemba*.

BENIN **(Beninská republika)**

Vzájemné ekonomické vztahy

Po výrazném oživení politických vztahů v roce 2008 se česká diplomacie v roce 2009 soustředila na posílení dlouhodobě se rozvíjející obchodní výměny.

Ve dnech 25. – 28. 11. 2009 proběhly v Cotonou *Dny otevřených dveří České republiky v Beninu (Czech Republic Open Day in Benin)*. Jednalo se podpůrnou a propagační akci určenou pro české exportně orientované výrobce a poskytovatele služeb mající zájem o pronikání na nové a obtížné trhy západní Afriky. V jejím rámci proběhla setkání se čtyřmi resortními ministry, předsedou parlamentu, poradcem prezidenta, předsedou Beninské obchodní komory aj. Podnikatelé vedli řadu bilaterálních jednání. Českou delegaci vedl I. Příkryl, ředitel kanceláře předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

V roce 2009 se hlavními vývozními komoditami České republiky do Beninu staly textilní výrobky, motorová vozidla a zemědělské stroje. Vývoz České republiky dosáhl výše 29,6 mil. Kč, dovoz činil pouhých 43 tis. Kč.

BURKINA FASO

Návštěvy představitelů České republiky

- 5. – 7. 11. 2009 – návštěva delegace Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky pod vedením jeho předsedy J. Dienstbiera. Senátoři přijeli navázat konkrétní vztahy mezi českým a burkinabským parlamentem, podpořit myšlenku rozvoje této frankofonní země prohloubením vzájemné ekonomické spolupráce a v obecné rovině posílit vztahy České republiky s ostatními zeměmi této části Afriky. Malý rozvojový projekt České republiky na dostavbu sirotčince Asociace Home Kisito, úspěšně realizovaný v roce 2009, byl oceněn při všech oficiálních jednáních. V průběhu návštěvy jednala delegace v zastoupení ministra B. Yoda s náměstkyní ministra zahraničních věcí a regionální spolupráce M. Samate, Výborem pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Národního shromáždění Burkiny Faso (*Committee for Foreign Affairs and Defence of the National Assembly of Burkina Faso*) a byla přijata předsedou Parlamentu R. M. Ch. Kabore.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemný obchod České republiky a Burkiny Faso vykazuje dlouhodobě minimální a značně kolísající hodnoty. Český vývoz činil 13,0 mil. Kč, dovoz 2,5 mil. Kč. Z České republiky se vyvážejí zejména oděvy, čerpadla a mobilní telekomunikační zařízení, dováží se ovoce a ořechy.

Transformační a rozvojová spolupráce

V roce 2009 byl v Ouagadougou realizován malý lokální projekt spojený s dostavbou sirotčince Asociace Home Kisito v hodnotě 500 tis. Kč.

ETIOPIE ***(Etiopská federativní demokratická republika)***

Návštěvy představitelů Etiopické federativní demokratické republiky

- 1. – 2. 4. 2009 – návštěva ministra zahraničních věcí Seyouma Mesfina. Ministr se sešel se svým protějškem, ministrem K. Schwarzenbergem, s ministrem pro místní rozvoj C. Svobodou, s předsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlčkem a s náměstkem ministra průmyslu a obchodu M. Hovorkou.

Jiná jednání

- 4. – 10. 4. 2009 – účast delegace Senátu a Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky na 120. zasedání Shromáždění meziparlamentní unie v Addis Abebě.

Vzájemné ekonomické vztahy

Objem vývozu z České republiky do Etiopie se v roce 2009 v meziročním porovnání zvýšil a dosáhl 252,0 mil. Kč, dovoz činil 60,5 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: přístroje a modely určené k předvádění a výcviku, stroje a zařízení pro potravinářský průmysl, telefonní přístroje, přístroje pro přenos hlasu a dat a osobní automobily.

Hlavní dovozní komodity České republiky: suché luštěniny, káva, řezané květiny a boty se svrškem z usně.

Humanitární pomoc

V září 2009 Česká republika poskytla prostřednictvím UNHCR finanční pomoc ve výši 5 mil. Kč na pomoc uprchlíkům v Etiopii.

Transformační a rozvojová spolupráce

Z hlediska zahraniční rozvojové spolupráce náležela Etiopie v roce 2009 mezi tzv. *projektové země*. Rozvojové projekty byly realizovány v sektorech vzdělávání a vodohospodářství. Konkrétně se jednalo o dva vzdělávací projekty realizované společností Člověk v tísni: *Zvyšování kvality vzdělávání a rozšiřování možností vzdělávání pedagogických pracovníků v Addis Abebě, v Regionálním státě Oromiya a Regionálním státě jižních národů, národností a lidu a Zpřístupnění středoškolského vzdělání sirotkům a ohroženým skupinám dětí*; a dva vodohospodářské projekty: *Protierozní opatření v okolí jezera Awassa* (realizovaný společností Člověk v tísni) a *Průzkum zdrojů vod se zaměřením na oblasti postižené suchem* (realizovaný společností Aquatest). V rámci malých lokálních projektů byl realizován projekt zaměřený na využití místně dostupných materiálů k ekologické výrobě cihel.

Etiopie patří také mezi tři největší příjemce stipendií v rámci subsaharské Afriky. Pro akademický rok 2009/2010 bylo Etiopii nabídnuto celkem sedm stipendií, z toho čtyři ke studiu v bakalářském / magisterském studijním programu (dvě v češtině, dvě v angličtině) a tři ke studiu v doktorském studijním programu v angličtině. V současnosti v České republice studuje 16 vládních stipendistů z Etiopie, a to především na Univerzitě Karlově, dále pak na České zemědělské univerzitě a Českém vysokém učení technickém.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví České republiky v Addis Abebě uspořádalo ve dnech 5. – 10. 3. 2009 výstavu *Vyvalte sudy (Roll Out the Barrel)*, kterou představilo tradici našeho pivovarnictví. Výstava byla doplněna o ochutnávku českého i etiopského piva z pivovarů využívajících české technologie. Vernisáž výstavy zahájil předseda Komise Africké unie J. Ping a zúčastnili se jí četní představitelé politického života a vnuk posledního etiopského císaře.

Ve dnech 7. – 15. 5. 2009 se z iniciativy Velvyslanectví České republiky v Etiopii uskutečnilo turné skupiny Spirituál Kvintet. Ta měla v Etiopii tři koncerty – v etiopském Národním divadle za účasti předsedy parlamentního klubu přátel České republiky etiopského parlamentu, na půdě sídla Africké unie za přítomnosti komisařky Africké unie pro energetiku a ve městě Mekelle za účasti starosty města a předních představitelů místní správy a politických a hospodářských kruhů.

GHANA **(Ghanská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 18. – 20. 4. 2009 – návštěva delegace Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky vedená předsedou výboru J. Hamáčkem. Delegaci přijali 2. místopředseda ghanského parlamentu M. Oquaye, předseda Výboru pro zahraniční vztahy Ghanského parlamentu (*Committee on Foreign Affairs of the Parliament of Ghana*) F. Safro a politický ředitel ministerstva zahraničních věcí Ghany P. Aryene. Poslanci se rovněž setkali s ghanskými obchodními kruhy a bývalými československými vládními stipendisty a krajany. Návštěva taktéž refletovala 50. výročí ustavení diplomatických styků mezi Ghanou a tehdejším Československem. Toto jubileum využilo Ministerstvo zahraničních věcí České republiky k uspořádání tematické veřejné debaty spojené s kulturním programem v Náprstkově muzeu v Praze dne 9. 12. 2009. Dne 10. 12. 2009 pak proběhla v prostorách Černínského paláce slavnostní recepc.

Návštěvy představitelů Ghanské republiky

- 12. – 16. 10. 2009 – návštěva delegace Zahraničního výboru Parlamentu Ghanské republiky v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Poslanci se kromě návštěv v obou komorách Parlamentu České republiky a přijetí náměstkem ministra zahraničních věcí České republiky H. Kmoníčkem věnovali otázkám spolupráce v oblasti zemědělství, potravinářství a problematice e-governmentu;
- Do České republiky zavítal na pracovní návštěvu ghanský ministr vodních zdrojů, veřejných prací a bytové výstavby A. Abongo. Dne 21. 5. 2009 jednal s ministrem pro místní rozvoj R. Vondruškou o otázkách bytové výstavby a cestovního ruchu.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemný obchod je různorodější než v předchozích obdobích. Vývoz České republiky dosáhl výše 223,4 mil. Kč, dovoz pak 47,7 mil. Kč. Hlavními vývozními komoditami byly osobní vozy, traktory, malá zahradní technika a strojní zařízení a ve stále větší míře i textilní výrobky. Největší objemy dovozů představují kaučuk a hliník. Významným dovozním artiklem bylo i ovoce, ořechy, káva a kakao.

Transformační a rozvojová spolupráce

V roce 2009 realizovalo Velvyslanectví České republiky v Akkře malý lokální projekt spojený s výměnou generátoru v nemocnici liberijského uprchlického tábora v Budumbura v hodnotě 500 tis. Kč.

V roce 2009 studovalo v České republice osm vládních stipendistů z Ghany, z toho čtyři v bakalářském a čtyři v magisterském studijním programu. Na akademický rok 2009/2010 byla Ghaně nabídnuta tři stipendijní místa.

Kulturní vztahy

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky u příležitosti 50. výročí existence česko-ghanských diplomatických styků připravilo výstavu poukazující na bohaté historické vazby mezi oběma zeměmi, sahající až do 17. století.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Návštěvy představitelů České republiky

- 16. 1. 2009 – setkání ministra zahraničních věcí K. Schwarzenberga a jeho jihoafrického protějšku, ministryně N. Dlamini-Zumy, na okraj ministerské Trojky Jihoafrická republika – Evropská unie u Kapského Města. Schůzka se týkala aktuálních otázek bilaterálních vztahů České republiky a Jihoafrické republiky;
- 9. – 11. 3. 2009 – pracovní návštěva náměstka ministra průmyslu a obchodu M. Hovorky. Dne 9. 3. 2009 se zúčastnil jednání na Regionální komoře pro obchod a průmysl v Kapském Městě (*Cape Town Regional Chamber of Commerce and Industry*);
- 10. 3. 2009 byl náměstek M. Hovorka přítomen prvnímu zasedání Smíšeného výboru pro ekonomickou spolupráci mezi Českou republikou a Jihoafrickou republikou (*the First Meeting of the Joint Committee on Economic Cooperation between the Czech Republic and the Republic of South Africa*). Za jihoafrickou stranu vedl delegaci náměstek ministra obchodu a průmyslu Jihoafrické republiky R. Davies;
- 9. 5. 2009 – předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky M. Vlček zastupoval Českou republiku na inauguraci nově zvoleného prezidenta Jihoafrické republiky J. Zumy.

Vzájemné ekonomické vztahy

Jihoafrická republika byla i v roce 2009 nejvýznamnějším obchodním partnerem České republiky v subsaharské Africe. Obchodní bilance byla velmi vyrovnaná, když český vývoz dosáhl výše 4,8 mld. Kč, zatímco dovoz 3,4 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: stroje a dopravní prostředky, průmyslové spotřební zboží, výrobky z pryže a kovové výrobky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: stroje a dopravní prostředky, neželezné kovy, železo a ocel.

Kulturní vztahy

Kulturní vztahy byly v roce 2009 velmi intenzivní, zejména během českého předsednictví v Radě Evropské unie. V tomto období se podařilo Velvyslanectví České republiky v Pretorii realizovat celkem sedm kulturních akcí a projektů. Například ve dnech 7. 2. – 8. 3. 2009 uspořádalo Velvyslanectví České republiky v Pretorii výstavu s názvem *Hans Ledwinka – od Präsidenta do Síně slávy (Hans Ledwinka – From Präsidant to Hall of Fame)*. Ve dnech 27. 2. – 7. 3. 2009 spoluorganizovalo Velvyslanectví České republiky v Pretorii turné českých jazzových muzikantů O. Štveráčka a L. Kytynara. Ve dnech 31. 3. - 8. 4. 2009 zorganizovalo Velvyslanectví České republiky turné taneční skupiny s představením *S kůží na trh (Baring our Souls)* v Jihoafrické republice. Ve dnech 29. 4. - 13. 5. 2009 se uskutečnilo v Jihoafrické republice turné českého klavíristy L. Vondráčka. Velvyslanectví České republiky z titulu předsednické země Evropské unie pořádalo v termínu 8. 5. – 4. 6. 2009 *Filmový festival Evropské unie 2009*, na němž byl promítán český film *Občan Havel (Citizen Havel)*. V červnu 2009 proběhlo v Jihoafrické republice turné skupiny *Chodská vlna*. Z akcí v druhé polovině roku 2009 lze zmínit, že Opera Kapské Město uvedla dne 20. 11. 2009 premiéru opery L. Janáčka *Příhody lišky Bystroušky*. Velvyslanectví České republiky přispělo finančně na produkci opery, která byla nastudována v českém jazyce. V druhé polovině listopadu 2009 zorganizovalo Velvyslanectví České republiky hudební turné cimbálové muziky *Slovácko ml. z Mikulčic (The Dulcimer Music Group Slovácko junior)*.

KAPVERDY **(Kapverdská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 18. – 22. 5. 2009 – návštěva Výboru pro bezpečnost Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Po navázání mezivládních styků při oficiální návštěvě premiéra M. Topolánka v roce 2008 tak byla zahájena i spolupráce na úrovni parlamentů. Delegace byla přijata prezidentem republiky, předsedou Národního shromáždění, prvním náměstkem ministra zahraničních věcí, ministrem vnitra a primátorem hlavního města.

Vzájemné ekonomické vztahy

Stejně jako v roce 2008, podařilo se i v roce 2009 zachovat výrazně pozitivní bilanci vzájemného obchodu mezi Českou republikou a Kapverdami. Česká republika vyvezla zboží za 8,7 mil. Kč, dovoz činil pouhých 355 tis. Kč. K dalšímu prohloubení obchodní výměny by mělo přispět i otevření kapverdského honorárního úřadu v Praze v roce 2009.

KEŇA **(Keňská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 15. – 20. 2. 2009 – pracovní návštěva ministra životního prostředí M. Bursíka a 1. náměstka J. Dusíka v rámci 25. zasedání Řídící rady UNEP (*Governing Council of the United Nations Environment Programme*);
- 30. 3. – 3. 4. 2009 – pracovní návštěva náměstka ministra pro místní rozvoj M. Půčka v rámci 22. zasedání Řídící rady UN – HABITAT (*Governing Council of the United Nations Human Settlements Programme*);
- 12. – 14. 5. 2009 – pracovní návštěva Hospodářského výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky vedená předsedou O. Vojířem. Delegaci poslanců doprovázela skupina českých podnikatelů. Delegaci přijali keňský ministerský předseda R. Odinga, ministr obchodu A. Kimunya a předseda parlamentu K. Marende.

Návštěvy představitelů Keňské republiky

- 25. – 26. 6. 2009 – vykonal pracovní návštěvu ministr pro cestovní ruch N. Balala, doprovázený delegací z Kenya Tourist Board. Česká republika následně začala sjednávat s Keňskou republikou Memorandum o porozumění a spolupráci v oblasti cestovního ruchu (*Memorandum of Understanding between the Government of Republic of Kenya and the Government of the Czech Republic on Cooperation in the Field of Tourism*);
- 13. – 16. 9. 2009 – uskutečnil pracovní návštěvu České republiky ministr pro vnitřní bezpečnost (*Minister of State for Provincial Administration and Internal Security*) G. Saitoti. Ministra přijali ministr vnitra M. Pecina a náměstek ministra J. Komorous, na ministerstvu zahraničních věcí náměstkyně H. Bambasová. Hlavním důvodem návštěvy bylo načerpat zkušenosti z našeho transformačního procesu a porevoluční reformy ministerstva vnitra a policie. Obě strany začaly následně konzultovat formy další spolupráce.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obchodní výměna mezi Českou republikou a Keňou zaznamenala výrazný nárůst oproti předchozím rokům. Český vývoz dosáhl hodnoty 370,8 mil. Kč a dovoz 97,8 mil. Kč. Hlavní vývozní komodity České republiky tvoří především stroje, dopravní prostředky a zařízení k automatickému zpracování dat. Mezi hlavní dovozní komodity do České republiky patří suroviny živočišného a rostlinného původu a textilní vlákna.

Humanitární pomoc

V červenci 2009 poskytla Česká republika 2,5 mil. Kč na vybudování zdravotního střediska na Rusinga Island.

Transformační a rozvojová spolupráce

V Keňské republice probíhal projekt v gesci Ministerstva zemědělství České republiky *Udržitelný rybolov v jezeře Turkana* a malý lokální projekt Ministerstva zahraničních věcí České republiky zaměřený na pomoc mladým lidem v utečeneckém táboře Dadaab (*Restoring Livelihoods for Youths in Dadaab Refugee Camp*).

Na rok 2009/2010 získala Keňská republika od České republiky tři vládní stipendia.

Kulturní vztahy

V období předsednictví České republiky v Radě Evropské unie uspořádalo Velvyslanectví České republiky v Nairobi několik kulturních akcí. Podílelo se na přípravě *Evropského filmového festivalu*, který se uskutečnil v Nairobi (13. – 31. 5. 2009) a v Mombase (2. – 12. 6. 2009); uveden byl film J. Hřebejka *Medvídek*. Na závěr českého předsednictví uspořádalo Velvyslanectví České republiky ve spolupráci s festivalem *Jeden svět* a Keňskou národní komisí pro lidská práva (*Kenya National Human Rights Commission*) dvoudenní (26. – 27. 6. 2009) festival *Ozvěny Jednoho světa (Echoes of One World)* za přítomnosti jeho zakladatele a ředitele I. Blaževiče. Prezentovány byly filmy *Horem pádem (Up and Down)*, *Moc bezmocných (Power of the Powerless)* a *Občan Havel (Citizen Havel)*. Závěr českého předsednictví patřil rovněž návštěvě 47členné delegace Amfory, fotbalového klubu složeného z českých celebrit, a České Miss 2009 a s tím spojeným kulturně a sportovně prezentačním akcím. Dne 3. 7. 2009 se pod záštitou ministra pro národní památky a kulturu W. O. Ntimama (*Minister for National Heritage and Culture*) uskutečnil společný koncert českých a keňských umělců. Za českou stranu vystupovali například H. Vondráčková, M. Muzikářová, P. Nagy, V. Patejdl, L. Semelka, K. Štědrý, K. Vágner, P. Salava, S. Tofi, J. Dvořák, J. Čenský a V. Čech. Koncertu se účastnil i viceprezident Keni K. Musyoka. Amfora se též zúčastnila sportovních a kulturních akcí ve věznici Shimo la Tewa Prison v Mombase, které byly v keňském tisku intenzivně medializovány. Celá akce byla vysoce oceněna představiteli keňské vlády a parlamentu jako vzorová spolupráce mezi Českou republikou a Keňou.

Výrazem široké škály aktivit v rámci vztahů mezi Českou republikou a Keňskou republikou je projekt záchrany severních bílých nosorožců. Na světě žilo v loňském roce zřejmě pouze osm jedinců těchto nosorožců, šest v ZOO Dvůr Králové a dva v americkém San Diegu. Zvířata se však v zajetí již nerozmnožovala. Proto byli na konci prosince 2009 převezeni čtyři nosorožci ze Dvora Králové do keňské rezervace Ol Pejeta. Odborníci doufají, že ve volné přírodě by se nosorožci mohli opět rozmnožovat a že se tento poddruh podaří zachránit. Projekt převozu nosorožců do Keni podpořilo Ministerstvo životního prostředí České republiky a Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Vzájemné ekonomické vztahy

České firmy se v Konžské demokratické republice podílejí na řadě komerčních energetických projektů, zejména v oblasti hydroenergetiky.

Vývoz České republiky činil 45 mil. Kč, dovoz 19,2 mil. Kč. Mezi hlavní vývozní komodity České republiky patřil textil a oděvy, nástroje, nářadí a pneumatiky pro letadla; do České republiky se dováželo dřevo a dýhy, výrobky z kaučuku a ze železa.

Transformační a rozvojová spolupráce

Česká republika se v roce 2009 prostřednictvím nevládní organizace Člověk v tísni podílela na trojstranném projektu *Zlepšení hygienických podmínek a přístupu k pitné vodě pro válkou zasažené a přesídlené obyvatele oblasti Kalehe*. Organizace Člověk v tísni začátkem roku také zřídil stálou misi ve městě Bukavu. Arcidiecézní charita Praha vede úspěšný projekt adopce na dálku.

V Konžské demokratické republice je rozmístěna mírová mise OSN (MONUC), ve které v roce 2009 působili tři občané České republiky.

MALI **(Maliská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- V roce 2009 se podařilo navázat na oficiální návštěvu předsedy vlády M. Topolánka v Mali v květnu 2008. Ve dnech 3. – 5. 11. 2009 přicestovala na pracovní návštěvu Mali sedmičlenná delegace Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky vedená jeho předsedou J. Dienstbierem. V průběhu návštěvy delegace jednala se svými protějšky z Výboru pro zahraniční styky a Výboru pro obranu Národního shromáždění Mali (*Foreign Relations Committee and National Defense Committee of the National Assembly of Mali*), byla přijata prezidentem Národního shromáždění (*National Assembly of Mali*), ministrem obrany N. Plea, ministrem spravedlnosti M. Traore, premiérem M. Sidibé a generálním sekretářem ministerstva zahraničních věcí Mali. Hlavním cílem návštěvy bylo posílení vztahů mezi parlamenty

obou zemí, podpora ekonomických aktivit České republiky v Mali a obecně posílení vztahů mezi Českou republikou a frankofonní západní Afrikou.

Návštěvy představitelů Maliské republiky

- 12. – 16. 10. 2009 – návštěva delegace vedené ministrem obrany Mali N. Plea. Během návštěvy bylo podepsáno memorandum o porozumění mezi ministerstvy obrany, které vyjadřuje jejich úmysl rozvíjet spolupráci v obranné a bezpečnostní politice.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 se podařilo zachovat výrazně pozitivní obchodní bilanci České republiky s Mali. Rovněž byl udržen růstový trend vývoje českého exportu do této země, a Mali tak i v roce 2009 posilovalo svou přední pozici mezi hlavními obchodními partnery České republiky v subsaharské Africe. Vývoz dosáhl nejvyšší hodnoty od roku 1993, a sice 713,9 mil. Kč, dovoz 21,1 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: textil a textilní výrobky, pneumatiky, oděvní doplňky a sklo.

Hlavní dovozní komodity České republiky: bavlna, ovoce a zelenina.

Transformační a rozvojová spolupráce

Byl ukončen česko-lucembursko-maliský trilaterální rozvojový projekt zásobování pitnou vodou v okrese Baroueli. Pokračovala však realizace významného rozvojového projektu *Průzkum nerudných surovin Mali (Non-Mineral Resources Exploration)* v celkové hodnotě více než 100 mil. Kč.

Na základě příslibu předsedy vlády České republiky M. Topolánka byl pro Mali obnoven program vládních vysokoškolských stipendií. Nabídnuto bylo jedno stipendijní místo pro akademický rok 2010/2011. Dále bylo maliské straně nabídnuto až pět míst pro náhradníky.

Kulturní vztahy

Dne 28. 2. 2009 proběhla v Maliském národním muzeu v Bamaku vernisáž výstavy fotografií českého fotografa J. Všeččky s názvem *Pražský chodec (Prague Walker)*, nad kterou převzal patronát primátor hlavního města Prahy P. Bém. Ve dnech 17. – 31. 9. 2009 proběhla v Bamaku výstava fotografií českého fotografa J. Šibíka nesoucí název *Ďábel v nás (The Devil within Us)*.

NAMIBIE **(Namibijská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 11. 3. 2009 – pracovní návštěva delegace vedené náměstkem ministra průmyslu a obchodu M. Hovorkou. Na namibijském ministerstvu průmyslu a obchodu se uskutečnily konzultace s náměstkyní ministra T. N. Mushelengaovou;
- 20. – 23. 11. 2009 – pracovní návštěva ministra životního prostředí L. Mika, jenž jednal s ministryní životního prostředí a turistiky N. Nandi-Ndaitwahovou. Návštěva ministra Mika navázala na cestu bývalého ministra životního prostředí České republiky L. Ambrozka do Namibie v listopadu 2003.

Vzájemné ekonomické vztahy

Český vývoz do Namibie překročil více než čtyřnásobně hodnoty obvyklé v posledních letech a poprvé od roku 2004 byla zaznamenána pozitivní obchodní bilance. Vývoz dosáhl výše 56,7 mil. Kč, dovoz 39,4 mil. Kč. Z České republiky se do Namibie vyvážely zejména zařízení pro telekomunikace a pro záznam a reprodukci zvuku. Do České republiky se naopak z Namibie dováželo maso, masné výrobky a ovoce.

Transformační a rozvojová spolupráce

V Namibijské republice probíhal projekt v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky Socioekonomická stabilizace rodin a komunit postižených HIV/AIDS a oportunními infekcemi, region Karas.

Na rok 2009/2010 získala Namibijská republika od České republiky dvě vládní stipendia.

NIGÉRIE **(Nigerijská federativní republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 14. – 18. 4. 2009 – návštěva společné delegace Výboru pro obranu a Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky vedené oběma předsedy a doprovázená podnikatelskou misí. Pobyt zahájila v severonigerijském městě Kano, kde byla přijata guvernérem stejnojmenného státu a tradičním vládcem a navštívila vojenskou základnu, na níž jsou umístěny cvičné letouny české provenience Aero L-39. V hlavním městě Abuja pak delegace jednala v parlamentu, na ministerstvu obrany a byla přijata ministrem zahraničních věcí O. Maduekwem.

Návštěvy představitelů Nigerijské federativní republiky

- 12. 3. 2009 – schůzka náměstka ministra zahraničních věcí Nigérie B. Hirse s náměstkyní ministra zahraničních věcí České republiky H. Bambasovou;
- 7. – 9. 6. 2009 – pobývala v České republice na oficiální návštěvě kombinované s ministerskou Trojkou Evropská unie – Nigérie delegace vedená ministrem zahraničních věcí Nigérie O. Maduekwem. Během pobytu se ministr O. Maduekwe setkal s místopředsedou vlády a ministrem zahraničních věcí J. Kohoutem, ministrem pro evropské záležitosti Š. Füleem a dále pak s náměstkem ministra obrany J. Fulíkem a náměstkem ministra průmyslu a obchodu M. Hovorkou. Byl přijat i předsedou Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotkou. Obě strany deklarovaly zájem na rozšíření a prohloubení vzájemných styků, zejména pak ekonomické a obchodní spolupráce. Dohodly se rovněž na rozšíření smluvní základny, obnovení činnosti smíšené komise a posílení spolupráce v oblasti bezpečnosti a obrany.

Vzájemné ekonomické vztahy

Přesto, že v porovnání s rokem předchozím došlo k poklesu obratu vzájemného obchodu, byla Nigérie v roce 2009 jedním z nejvýznamnějších obchodních partnerů České republiky v rámci zemí subsaharské Afriky. Především kvůli značnému propadu v dovozech vyznívá vzájemná obchodní bilance výrazně ve prospěch České republiky. Vývoz činil 518,3 mil. Kč, dovoz pouhých 11,6 mil. Kč. Hlavními vývozními položkami byly holicí čepelky, osobní automobily, ocelové konstrukce, telekomunikační přístroje, motory,

kompresory a rozbušky. Dovozy do České republiky tvořily především hliník a rostliny k výrobě léčiv.

Transformační a rozvojová spolupráce

V roce 2009 byly v rámci malého lokálního projektu ve dvou místních komunitách etnika Ogoni na jihu Nigérie vybudovány vrtané studně na pitnou vodu doplněné o funkční distribuční stanice. Dne 27. 10. 2009 studně oficiálně předal místním samosprávám státu Rivers velvyslanec České republiky v Nigérii J. Siro. Náklady na výstavbu studní dosáhly výše 341 000 Kč.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví České republiky v Abuji uspořádalo v průběhu roku několik kulturních akcí, ať již spojených s výkonem místního předsednictví České republiky v Radě Evropské unie, či nikoliv. Předsednictví uzavřel dne 26. 6. 2009 společenský podnik spojený s prezentací tradic českého pivovarnictví, v jehož rámci byla uvedena výstava *Vyvalte sudy (Roll Out the Barrel)*. Přehlídka české kuchyně spojená s ochutnávkami pak proběhla v říjnu 2009. V rámci Evropského filmového festivalu byl v říjnu 2009 v Abuji uveden český film *Samotáři*. Ve stejném měsíci se uskutečnilo i turné venkovské dudácké kapely *Bedrník*. Kapela vystupovala v Abuji, Kaduně a v Port Harcourtu.

RWANDA **(Rwandská republika)**

Návštěvy představitelů Rwandské republiky

- září 2009 – pracovní návštěva delegace vedené ministrem obrany M. Gatsinzim (M. Gatsinzi), během které bylo podepsáno *Memorandum o porozumění mezi resorty obrany*.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vývoz z České republiky do Rwandy činil 7,2 mil. Kč a dovoz 303 tis. Kč. Hlavními komoditami vyváženými z České republiky do Rwandy byly stroje a dopravní prostředky, mezi hlavní dovozní komodity patří káva, čaj a kakao.

SENEGAL **(Senegalská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 31. 10. – 2. 11. 2009 – pracovní návštěva delegace Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky vedené jeho předsedou J. Dienstbierem. Delegace jednala s předsedou a se členy odpovědných výborů senegalského senátu. Skupina senátorů byla rovněž přijata na Ministerstvu zahraničních věcí Senegalu. Rozhovory byly zaměřeny na problematiku vzájemné spolupráce, projekty na podporu senegalských přírodních rezervací, rozvoj turistiky a investiční možnosti pro české soukromé subjekty.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 dále rostl vývoz české textilní produkce do Senegalu. Daří se ale i vývozu papíru a dopravních prostředků. Ve stejném období výrazně narostl již dříve významný dovoz senegalské čerstvé zeleniny do České republiky. Vývoz dosáhl výše 353,9 mil. Kč, zatímco dovoz 20,1 mil. Kč.

SEYCHELY **(Seychelská republika)**

Návštěvy představitelů Seychelské republiky

- 12. 10. 2009 – náměstek ministra zahraničních věcí H. Kmoníček se setkal s bývalým seychelským prezidentem J. Manchamem, jenž se zúčastnil konference FORUM 2000.

Vzájemné ekonomické vztahy

Výše obchodní výměny nedosáhla úrovně minulých let. Vývoz činil 61,6 mil. Kč, dovoz 1,8 mil. Kč. Z České republiky byla na Seychely vyvezena instalační a vytápěcí technika, elektrické stroje, a skleněné a hrnčířské zboží. Ze Seychel bylo do České republiky dováženo průmyslové spotřební zboží a ryby.

SÚDÁN **(Súdánská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 1. – 5. 11. 2009 – návštěva náměstka ministra zahraničních věcí H. Kmoníčka, doprovázeného podnikatelskou misí. V rámci návštěvy podepsali zástupci Českého egyptologického ústavu Filosofické fakulty Univerzity Karlovy a Národního muzea licenční smlouvy pro koncese ohledně archeologického průzkumu.

Návštěvy představitelů Súdánské republiky

- 21. 4. 2009 – Českou republiku navštívil v souvislosti s vydáním zatykače ICC na súdánského prezidenta O. al-Bašira poradce a zvláštní vyslanec súdánského prezidenta B. Malwal, kterého přijala náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasová;
- 9. 12. 2009 – pověřovací listiny předal prezidentovi České republiky nový mimořádný a zplnomocněný velvyslanec Súdánu se sídlem ve Vídni Mahmoud Hassan Elamin.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vývoz z České republiky do Súdánu dosáhl výše 139,9 mil. Kč, dovoz 4,5 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: roury a trubky, osobní automobily, náhradní díly pro spalovací motory, sušené mléko, ropné oleje, papír a lepenka, kompresory a náhradní díly.

Hlavní dovozní komodity České republiky: rostliny k výrobě léčiv a bavlna.

Transformační a rozvojová spolupráce

Vzhledem k vyhoštění nevládních organizací nebyla v roce 2009 Súdánu ze strany České republiky poskytnuta žádná forma rozvojové pomoci.

Kulturní vztahy

V průběhu roku 2009 probíhala expertní jednání mezi Národní správou památek a muzeí Súdánské republiky, Českým egyptologickým ústavem Filosofické fakulty Univerzity

Karlovy a Národním muzeem v Praze o účasti českých odborníků na archeologickém výzkumu v severním Súdánu.

V rámci návštěvy náměstka ministra zahraničních věcí České republiky H. Kmoníčka ve dnech 1. - 5. 11. 2009 podepsali zástupci Národní správy památek a muzeí Súdánské republiky, Českého egyptologického ústavu Filosofické fakulty Univerzity Karlovy a Národního muzea v Praze licenční smlouvy o archeologickém výzkumu v lokalitě Osli, oblasti šestého kataraktu řeky Nilu a lokalitě Wad Ben Nagaa, a v návaznosti na to v daných lokalitách započaly výzkumné práce.

TANZANIE **(Tanzanská sjednocená republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 12. – 14. 5. 2009 – pracovní návštěva Hospodářského výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky vedená předsedou O. Vojířem. Delegaci poslanců doprovázela skupina českých podnikatelů. Cesta se uskutečnila v souladu s obchodní diplomacií České republiky.

Vzájemné ekonomické vztahy

Česká republika vyvezla do Tanzanie zboží za 126,3 mil. Kč a dovezla za 45,1 mil. Kč. Hlavní vývozní komodity České republiky jsou stroje a zařízení k výrobě energie, textilní vlákna; do České republiky byl z Tanzanie dovážen zejména tabák.

ZAMBIE **(Zambijská republika)**

Vzájemné ekonomické vztahy

Vývoz z České republiky do Zambie činil 22,5 mil. Kč, dovoz pouhých 666 tis. Kč. Hlavní vývozní komodity České republiky tvořily telekomunikační zařízení, příslušenství přístrojů pro záznam a reprodukci zvuku a obrazu a elektrodiagnostické přístroje pro lékařské účely. Hlavními dovozními komoditami České republiky byly květiny, zvířata a zelenina.

Transformační a rozvojová spolupráce

Zambie je jednou z osmi prioritních (programových) zemí české zahraniční rozvojové spolupráce. V roce 2009 byly realizovány projekty v gesci Ministerstva zdravotnictví České republiky *Podpora kvality chirurgických zákroků v provinčních a okresních nemocnicích v Západní provincii v Zambii*, projekt v gesci Ministerstva zemědělství České republiky *Zvyšování užitečných vlastností hospodářských zvířat v okrese Kaoma* a projekt v gesci Ministerstva životního prostředí České republiky *Řešení dopadů vlivu těžby a zpracování rud na životní prostředí a zdraví obyvatel ve vybraných oblastech, provincie Centrální a Copperbelt*. Dále se uskutečnily malé lokální projekty Ministerstva zahraničních věcí České republiky *Elektronická katalogizace muzea v Nayumě (Electronical Cataloging in Nayuma Museum)*, *Výstavba muzea Mwadi (Mwadi Museum Construction)*, *Vylepšení muzea a řemeslnického centra v Choma (Upgrading of Choma Museum and Crafts Centre)*, *Instalace internetu a počítačové techniky na misi v Mukonchi (Mukonchi Mission – Instalation of Internet Facilities and IT Equipment)*, *Podpůrné dětské středisko Noemova archa (Noah's Ark Day Centre)* a *Dodávky čisté vody do základní školy v Kalenge (Provision of Clean Water to Kalenge Basic School and Village Community)*.

Na rok 2009/2010 získala Zambijská republika od České republiky dvě vládní stipendia.

ZIMBABWE (Zimbabwská republika)

Návštěvy představitelů Zimbabwské republiky

- 12. 10. 2009 – zimbabwská politička T. Stevensonová z bývalé opoziční strany *Hnutí za demokratickou změnu – Mutambara (Movement for Democratic Change – Mutambara)* se během svého pobytu v České republice při příležitosti účasti na konferenci FORUM 2000 setkala s ministrem vlády pro lidská práva M. Kocábem a dne 13. 10. 2009 s náměstkem ministra zahraničních věcí H. Kmoníčkem;
- 26. 11. 2009 – místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí J. Kohout jednal s náměstkem ministra zahraničních věcí Zimbabwské republiky M. Ndlovu. Náměstek informoval ministra o aktuálním vývoji v zemi.

Vzájemné ekonomické vztahy

Z České republiky byla do Zimbabwe vyvezena zemědělská technika a telekomunikační zařízení, dováženy byly minerály, zelenina a ovoce. Vývoz dosáhl výše 8,6 mil. Kč, dovoz 26,7 mil. Kč.

Humanitární pomoc

V únoru 2009 poskytla Česká republika skrze organizaci Lékaři bez hranic (Médecins sans frontières) 2,7 mil. Kč na zdravotní péči v provincii Midlands.

Transformační a rozvojová spolupráce

Česká republika podpořila činnost organizace *Zimbabwe Lawyers for Human Rights* částkou 100 tis. Kč.

Kulturní vztahy

Dne 14. 5. 2009 uspořádalo Velvyslanectví České republiky ve městě Bulawayo kulturní akci *Once upon a time – Stories without Boundaries*, jejíž součástí byla výstava zaměřená na ndebelskou folklorní tradici. Paralelně proběhl festival českých filmových pohádek. Dne 28. 5. 2009 v rámci *Evropského dne*, rovněž pořádaného Velvyslanectvím České republiky, proběhla výstava o opavské rodačce Joy Adamsonové, která prezentovala Českou republiku jako zemi s rozmanitým přírodním dědictvím. Výstavu sponzorovalo Ministerstvo životního prostředí České republiky. Za přispění Velvyslanectví České republiky se rovněž konalo v Bruselu mezinárodní kolokvium *La creation artistique comme vecteur de développement*. Jeho cílem bylo představit v sídle Evropské unie fenomén zimbabwského sochařství. V druhé polovině roku 2009 byla výstava *Once upon a time – Stories without Boundaries* otevřena rovněž ve městě Gwanda a ve Victoria Falls. V návaznosti na výstavu vznikl z iniciativy Velvyslanectví České republiky sborník ndebelských příběhů vydaný v angličtině v pod názvem *Kolobeja – Folktales from a Ndebele Past*. Slavnostní předání publikací školám v Matabelsku proběhlo dne 16. 11. 2009 ve městě Gwanda. Na *Mezinárodním filmovém festivalu pro ženy (International Images Film Festival for Women)*, který proběhl v Harare ve dnech 20. – 28. 11. 2009, byl promítán film režiséra O. Trojana *Želary*, jenž získal ocenění za divácky nejúspěšnější snímek.

8. Vztahy České republiky se zeměmi Severní Ameriky

Česko-americké, resp. česko-kanadské vztahy mají charakter silného spojenectví v rámci NATO, založeného na sdílených hodnotách a na transatlantické vazbě. Vzájemná vazba České republiky se zeměmi Severní Ameriky rovněž vychází z těsných vztahů mezi USA, resp. Kanadou a Evropskou unií. Politiky České republiky na jedné a USA a Kanady na druhé straně mají mnoho společných prvků, a to zejména v oblasti bezpečnostní spolupráce, energetické bezpečnosti, boje proti terorismu a podpory demokracie a lidských práv. Teritorium Severní Ameriky představuje pro Českou republiku rovněž klíčového obchodního partnera. Velmi těsné jsou vzájemné vztahy v oblasti kultury, sportu, vědy a techniky. Specifikem Severní Ameriky je početná komunita krajanů a Čechů žijících v zahraničí.

Vzájemné vztahy České republiky s USA i Kanadou jsou dlouhodobě po všech stránkách na vynikající úrovni. V případě Kanady však byly v červenci 2009 poznamenány jednostranným zavedením vízové povinnosti pro občany České republiky. V souvislosti s nástupem nové americké administrativy prezidenta B. Obamy došlo v září 2009 k přehodnocení plánované výstavby evropského komponentu protiraketové obrany (*Missile Defense*), který po několik let představoval stěžejní téma bilaterálních vztahů. Česká republika důvodům americké administrativy rozumí a společně s USA hledá svou roli v nově vznikající bezpečnostní architektuře. Strategická spolupráce mezi oběma zeměmi na poli obrany a bezpečnosti nadále pokračuje.

Mimořádnou kvalitu bilaterálních vztahů se zeměmi Severní Ameriky potvrdily v průběhu roku 2009 návštěvy vrcholných představitelů obou zemí v České republice. V případě Spojených států navštívili Českou republiku prezident B. Obama, viceprezident J. Biden a ministryně zahraničních věcí H. Clinton. Prezident B. Obama navíc v Praze pronesl první ze svých zásadních zahraničněpolitických projevů roku 2009 věnovaný nukleárnímu odzbrojení. V případě Kanady Českou republiku navštívil premiér S. Harper.

Vztahy České republiky se zeměmi Severní Ameriky, nazývané rovněž vztahy transatlantickými, patří trvale k prioritám české zahraniční politiky. Nejinak tomu bylo i v roce 2009, ve kterém byly během českého předsednictví v Radě Evropské unie transatlantické vztahy deklarovány jako jedna ze tří zahraničněpolitických priorit.

Jedním z vrcholů českého předsednictví v Radě Evropské unie byla neformální schůzka hlav států či předsedů vlád zemí Evropské unie s prezidentem USA B. Obamou, která se konala v Praze dne 5. 4. 2009. Bylo zcela zásadní, že po návštěvě Velké Británie, Německa a Francie, tedy velkých a klíčových členů Evropské unie, navštívil prezident B. Obama právě Prahu. Zvláštní přidanou hodnotou summitu v Praze bylo paralelní neformální jednání ministrů zahraničních věcí Evropské unie s ministryní H. Clinton. Rovněž v případě Kanady hostila Praha dne 6. 5. 2009 summit Evropská unie – Kanada. Ten byl průlomový tím, že ohlásil vyjednávání tzv. prohloubeného ekonomického partnerství mezi Kanadou a Evropskou unií (*Comprehensive Economic and Trade Agreement*).

KANADA

Kanada patří k významným transatlantickým spojencům České republiky. Obě země intenzivně spolupracují v mezinárodních organizacích a na multilaterálních fórech a společně se podílejí na řešení mnoha zahraničněpolitických otázek, např. mezinárodních mírových operacích, poskytování transformační pomoci vybraným zemím, ochraně lidských práv, boji proti terorismu a ilegální migraci nebo ochraně životního prostředí. Česká republika i Kanada jsou intenzivně zapojeny do řešení krize v Afghánistánu a na poválečné obnově této země prostřednictvím svých provinčních rekonstrukčních týmů.

Bilaterální vztahy byly v roce 2009 výrazně ovlivněny předsednictvím České republiky v Radě Evropské unie. Vzájemným jednáním dominovala příprava summitu Evropská unie – Kanada, který se uskutečnil v Praze 6. 5. 2009. Summitu předcházela intenzivní jednání týkající se zejména přípravy mandátu pro vyjednávání o obchodně-investiční dohodě (*Comprehensive Economic and Trade Agreement – CETA*) mezi Evropskou unií a Kanadou, jejíž slavnostní zahájení bylo jedním z hlavních bodů pražského summitu.

V polovině roku 2009 došlo k citelnému zhoršení bilaterální relace v souvislosti se znovuzavedením víz pro české občany cestující do Kanady, a to s platností od 14. 7. 2009. Hlavním důvodem kanadského rozhodnutí byl rychlý nárůst počtu žádostí o azyl v Kanadě ze strany českých občanů. Kanadská vláda sice uvádí, že zavedení víz je opatření přechodné, avšak současně je váže na nutnou reformu svého azylového systému. Zájmem České republiky je dosáhnout dohody ohledně konkrétních kroků, které by vedly k opětovné vízové rovnosti, tj. ideálně zrušení víz. Na základě dohody místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí České republiky a kanadského ministra občanství a přistěhovalectví vznikla

česko-kanadská expertní pracovní skupina, jejímž cílem je zmapovat možnosti dosažení takové dohody a případně zahájit jednání nad kroky, které by mohly vést k opětovnému nastolení vízové rovnosti.

Otázka víz má i unijní rozměr. Ve své říjnové zprávě předložené Radě Evropské unie vyzvala Evropská komise Kanadu, aby do konce roku přijala specifická opatření směřující k odstranění vízové asymetrie. Evropská komise navrhla otevřít vízové oddělení v České republice, stanovit konkrétní kroky, které by vedly k odstranění vízové povinnosti pro české občany v blízké budoucnosti, a pokračovat v dialogu v rámci česko-kanadské expertní pracovní skupiny. Pokud Kanada tyto požadavky nesplní do konce roku 2009, doporučila Evropská komise, aby Rada rozhodla, že členské státy Evropské unie zavedou víza pro držitele kanadských diplomatických a služebních pasů. Kanada splnila pouze první podmínku – dne 21. 12. 2009 otevřela vízové oddělení na svém velvyslanectví v Praze.

Hlavním cílem české zahraniční politiky v česko-kanadské relaci je nyní urychlený návrat k bezvízovému styku, neboť současná situace omezuje dynamiku spolupráce ve všech dalších oblastech.

Návštěvy představitelů České republiky

- 12. – 15. 5. 2009 – návštěva náměstka ministra průmyslu a obchodu M. Tlapy;
- 18. – 19. 9. 2009 – návštěva ministra obrany M. Bartáka;
- 20. – 30. 9. 2009 – návštěva delegace Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu Parlamentu České republiky, vedené místopředsedou výboru J. Hálkem.

Návštěvy představitelů Kanady

- 15. – 16. 1. 2009 – návštěva ministra mezinárodního obchodu S. Daye a náměstka ministra mezinárodního obchodu L. Lévesque;
- 16. 2. 2009 – návštěva ministryně rybolovu G. Shea;
- 25. 3. 2009 – návštěva náměstka ministra zahraničních věcí L. Edwardse;
- 5. – 6. 5. 2009 – návštěva premiéra S. Harpera u příležitosti summitu Evropská unie – Kanada;
- 28. – 29. 6. 2009 – návštěva ministra pro občanství a přistěhovalectví J. Kenneyho (účast na konferenci o *Holocaustu*), během níž se setkal s místopředsedou vlády a ministrem

zahraničních věcí J. Kohoutem, ministrem vnitra M. Pecinou a ministrem pro lidská práva a národnostní menšiny M. Kocábem.

Jiná jednání

- 5. 3. 2009 – setkání ministrů zahraničních věcí K. Schwarzenberga a L. Cannona na okraji ministerského zasedání NATO v Bruselu (Belgie);
- 4. 12. 2009 – setkání ministrů zahraničních věcí J. Kohouta a L. Cannona na okraji ministerského zasedání NATO v Bruselu (Belgie);
- 15. 12. 2009 – setkání ministra pro lidská práva a národnostní menšiny M. Kocába s ministrem občanství a přistěhovalectví J. Kenneym na okraji konference Šoa v Jeruzalémě (Izrael).

Vzájemné ekonomické vztahy

Z pohledu celkové zahraničněobchodní orientace je podíl České republiky na zahraničním obchodu Kanady obdobně jako podíl Kanady na zahraničním obchodu České republiky relativně malý (řádově v desetinách procenta) a nehraje zatím vážnější roli ani pro Českou republiku, ani pro příslušné kanadské provincie či Kanadu jako celek. V roce 2009 byla vzájemná hospodářská výměna hluboce poznamenána celosvětovou finanční a hospodářskou krizí, kdy se zejména český vývoz do Kanady v meziročním vyjádření drasticky propadl. Ke dni 30. 6. 2009 ukončila svou činnost zahraniční kancelář CzechTrade v Torontu.

Velká část objemu českých vývozu do Kanady je uskutečňována prostřednictvím nadnárodních společností, investic kanadských firem v České republice a českých majetkových účastí v Kanadě. V České republice působí v současné době okolo 80 firem s kanadskou účastí, joint-venture nebo obchodních zastoupení. K nejvýznamnějším kanadským přímým zahraničním investicím patří závod společnosti Celestica v Kladně a investice společnosti Magna International Group. Hodnota vývozu do Kanady dosáhla v roce 2009 2,8 mld. Kč, dovoz ve stejném období činil 3,8 mld. Kč.

Obchodní výměnu České republiky s Kanadou tvoří především položky s vyšším stupněm zpracování a vyšší přidanou hodnotou.

Hlavní vývozní komodity České republiky: letadla s mechanickým pohonem nad 15000 kg, lité výrobky ze železa a oceli, mobilní telefonní přístroje, pneumatiky pro osobní vozy, umělá střeva, pivo, díly k vodním turbínám a vodním kolům, antibiotika, mikroskopy, výměnné nástroje do ručního nářadí či pro obráběcí stroje.

Hlavními dovozní komodity České republiky: léčiva pro maloobchodní prodej, aglomerát železné rudy, potrava pro domácí zvířata, letadla s mechanickým pohonem od 2000 do 15000 kg, ostatní díly letounů a vrtulníků, čočka, ostatní vyrobené pokrmy, mobilní telefonní přístroje a statické měniče.

Kulturní vztahy

Zastupitelské úřady České republiky v Kanadě se během roku 2009 podílely na organizaci intenzivního programu, který díky funkci českého předsednictví pomohl zviditelnit Českou republiku na více než 30 kulturních a prezentačních akcích představujících českou kulturu z různých uměleckých oblastí. Aktivity se nesoustřeďovaly pouze na hlavní město, ale dařila se spolupráce také s provinciemi na středozápadě a západě Kanady.

Mezi nejvýznamnější akce patřila bezesporu výstava *Orbis Pictus* českého výtvarníka P. Nikla, která probíhala ve Vancouveru od října 2008 do února 2009. Vzhledem k hokejové tradici obou zemí připravilo české velvyslanectví v Ottawě velkou prezentaci České republiky a výstavu fotografií prezentovanou na juniorském mistrovství světa v hokeji v Ottawě v lednu 2009.

Své zastoupení měla samozřejmě celý rok i hudba. Uskutečnily se koncerty *Pražákova*, *Zemlínského* a *Panochova kvarteta* či skupiny *Čechomor*. *Canadian Opera Company* uvedla v Torontu operu *Rusalka* a uskutečnil se slavnostní koncert Dvořákovy *Stabat Mater* k 20. výročí pádu komunismu v provedení *Toronto Philharmony*. Ve spolupráci s *Canadian Stage Company* vzniklo v Torontu tři týdny reprízované divadelní představení hry T. Stopparda *Rock 'n' Roll* o bývalém Československu.

Ve výtvarném umění proběhly prezentace grafik V. Palečkové, výstava *Kouzelný svět dětských ilustrátorů pro děti* v Children's Museum ve Winnipegu, výstava fotografií *1989 očima fotografů* uvedená k 20. výročí pádu komunismu, výstava o aktivitách českého rekonstrukčního týmu v Logaru a výstava *100 Českých nej*, jež doprovodila několik prezentačních akcí, včetně veletrhu cestovního ruchu *Travel and Vacation Show* v Ottawě.

Od ledna do června 2009 probíhaly v Ottawě pravidelné české filmové večery prezentující novinky české kinematografie, mimo jiné také dokument *Český sen*. V rámci *Filmového festivalu Evropské unie* v Ottawě, Torontu a Vancouveru se promítal film *Bratři Karamazovi*.

Generální konzulát České republiky v Torontu uspořádal k 70. výročí okupace ČSR večer na počest Sira Nicholase Wintona. Z iniciativy Velvyslanectví České republiky v Ottawě pokračují přípravy na projektu vybudování památníku obětem komunismu v hlavním městě Ottawě.

USA **(Spojené státy americké)**

Česká republika pokračovala v intenzivním rozvíjení spojeneckých vztahů také s novou americkou vládou prezidenta B. Obamy, která nastoupila v lednu 2009. České předsednictví v Radě Evropské unie během prvního pololetí roku 2009 vedlo k dalšímu posílení vzájemných vztahů a politických konzultací. Transatlantická agenda stála vysoko mezi prioritami českého předsednictví v oblasti vnějších vztahů. Vrcholem byla dubnová návštěva prezidenta B. Obamy v Praze, kde se během své první evropské cesty zúčastnil neformálního summitu šéfů států a vlád zemí Evropské unie s USA a při té příležitosti vedl též bilaterální jednání. Prahu si též Obama vybral jako místo svého prvního velkého zahraničněpolitického projevu, v němž jako svou prioritu představil směřování k budoucnosti bez jaderných zbraní. Významným počinem v rámci českého předsednictví bylo též zahájení dialogu Evropská unie – USA o energetické bezpečnosti.

V září 2009 oznámila americká vláda výsledky přehodnocení politiky ve věci systému protiraketové obrany v Evropě. Jejím výsledkem bylo odstoupení od projektu umístění radaru v České republice. Americká administrativa nicméně nabídla České republice možnost participovat i na nové podobě (tzv. *Phased Adaptive Approach*) protiraketové obrany, v níž bude též posílena role NATO. Představitelé České republiky již dali najevo připravenost se na nové podobě protiraketové obrany podílet.

Vpředvečer 20. výročí listopadové revoluce roku 1989 navštívil Prahu americký viceprezident J. Biden. Potvrdil pevnost amerického spojeneckého závazku vůči celému

regionu střední Evropy a ocenil trvalou inspirativnost událostí roku 1989 jak pro USA, tak pro národy, jež dosud nežijí ve svobodných a demokratických režimech.

Návštěvy představitelů České republiky

- 8. – 10. 2. 2009 – ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg se sešel s ministryní zahraničních věcí H. Clinton, ministrem obrany R. Gatesem a senátory C. Levinem a J. Kerrym;
- 5. – 9. 3. 2009 – pracovní cesta prezidenta republiky V. Klause do Santa Barbary ve státě Kalifornie a do New Yorku;
- 16. – 17. 3. 2009 – ve Washingtonu se uskutečnila jednání ministrů spravedlnosti a vnitra Evropská unie – USA, které jménem Evropské unie vedl ministr vnitra I. Langer. Ve stejném termínu se konalo jednání ve formátu Trojky Evropské unie o globálních klimatických změnách, které vedl místopředseda vlády a ministr životního prostředí M. Bursík;
- 22. – 23. 3. 2009 – místopředseda vlády pro evropské záležitosti A. Vondra se setkal s pradcem prezidenta pro ekonomiku D. Liptonem, s národněbezpečnostním poradcem J. Jonesem, 1. náměstkem ministerstva zahraničních věcí J. Steinbergem, právním poradcem prezidenta B. Obamy G. Craigem, náměstkem pro evropské záležitosti D. Friedem, ředitelem Agentury protiraketové obrany (*Missile Defense Agency, MDA*) P. O'Reillym, seniorními řediteli prezidenta B. Obamy k Rusku a nešíření, s kongresmanem R. Wexlerem a s poradcem ministryně zahraničních věcí pro Írán D. Rossem;
- 24. – 27. 4. 2009 – ministr financí M. Kalousek zavítal do Washingtonu u příležitosti dubnového zasedání Mezinárodního měnového fondu a Světové banky;
- 26. – 28. 4. 2009 – místopředseda vlády a ministr životního prostředí M. Bursík se zúčastnil washingtonského *Major Economies Forum*;
- 29. 4. – 1. 5. 2009 – 1. náměstek ministra zahraničních věcí T. Pojar se v Brookings ve Washingtonu zúčastnil fóra *Daimler U.S. – European Forum on Global Issues* a setkal se zástupci administrativy a think-tanků;
- 14.– 18. 9. 2009 – místopředseda vlády a ministr obrany M. Barták jednal s ministrem obrany R. Gatesem a národněbezpečnostním poradcem J. Jonesem;

- 19. 9. 2009 – na okraj Valného shromáždění OSN se v New Yorku setkal místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí J. Kohout s ministryní zahraničních věcí H. Clinton;
- 20. – 21. 9. 2009 – pracovní cesta prezidenta V. Klause;
- 4. – 7. 11. 2009 – pracovní cesta prezidenta V. Klause, setkal se s viceprezidentem USA J. Bidenem a v The Ronald Reagan Presidential Library v Simi Valley (Kalifornie) se zúčastnil konference ke 20. výročí politických změn ve střední a východní Evropě;
- 20. 11. 2009 – delegace Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v rámci své pracovní cesty do zemí Latinské a Střední Ameriky navštívila Miami.

Návštěvy představitelů Spojených států amerických

- 4. – 5. 4. 2009 – u příležitosti neformálního summitu Evropská unie – USA navštívil Prahu prezident B. Obama s chotí Michelle. Sešel se bilaterálně s prezidentem V. Klausem, premiérem M. Topolánkem, místopředsedou vlády a ministrem životního prostředí M. Bursíkem, ministrem zahraničních věcí K. Schwarzenbergem a ministrem financí M. Kalouskem. Kromě účasti na neformálním summitu Evropská unie – USA B. Obama v Praze přednesl také zásadní projev k problematice nešíření zbraní hromadného ničení;
- 28. 4. 2009 – ministr spravedlnosti USA E. Holder a náměstkyně ministerstva pro vnitřní bezpečnost J. Holl Lute se zúčastnili jednání Trojky Evropské unie s USA;
- 17. 4. 2009 – do Prahy zavítala delegace Výboru pro obranu Senátu Kongresu pod vedením C. Levina (D-MI);
- 17. – 20. 4. 2009 – delegace Kongresu *Transatlantic Legislators Dialogue* vedená kongresmankou S. Berkley (D-NV), se mj. sešla s místopředsedou vlády pro evropské záležitosti A. Vondrou;
- 17. 9. 2009 – americká delegace v čele s náměstkyní State Departmentu pro otázky mezinárodní bezpečnosti a kontroly zbrojení E. Tauscher jednala s českou delegací pod vedením místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta;
- 22. – 23. 10. 2009 – viceprezident J. Biden jednal s prezidentem V. Klausem, premiérem J. Fischerem, vybranými ministry vlády a dále se sešel s představiteli politických stran a zástupci parlamentu;

- 6. 11. 2009 – v Praze se uskutečnilo první jednání česko-americké *Skupiny na vysoké úrovni pro otázky obrany (High Level Defence Group)*. Americkou delegaci vedl náměstek ministra obrany pro mezinárodní bezpečnost A. Vershbow;
- 16. 11. 2009 – Českou republiku navštívil expertní tým pod vedením náměstkyně americké ministryně zahraničních věcí pro kontrolu zbrojení a mezinárodní bezpečnost E. Tauscher.

Jiná jednání

- 6. 3. 2009 Brusel (Belgie) – ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg a ministr pro evropské záležitosti A. Vondra se setkali ve formátu Trojky Evropské unie s ministryní zahraničních věcí H. Clinton a viceprezidentem J. Bidenem.

Vzájemné ekonomické vztahy

USA patří mezi strategické hospodářské partnery České republiky a jsou zahrnuty mezi prioritní země státní podpory exportu. Celková výše amerických investic v České republice přesahuje 50 mld. Kč. Česká republika je sídlem regionálních center řady významných amerických firem. USA jsou pro Českou republiku tradičně zdrojem moderních technologií a inovací ve výrobě, obchodu, službách a v oblasti vědeckého výzkumu. Hlavní podíl na českém exportu do USA představuje především zapojení českého průmyslu do celosvětových dodavatelských řetězců, expanze vnitropodnikových dodávek nadnárodních společností a zakázková výroba pro velké americké firmy. Velkou část českého exportu do USA tvořily i v roce 2009 výrobky s vyšší přidanou hodnotou. I přes dynamický vývoj vzájemné obchodní relace USA v minulých letech postupně opustily první desítku nejvýznamnějších obchodních partnerů České republiky a v roce 2009 obsadily celkově 14. příčku (*údaje za 11 měsíců roku 2009*). Důvodem této situace byl především obrovský růst obratu českého zahraničního obchodu se zeměmi Evropské unie.

Rok 2009 ve světě obchodu, zvláště pak v oblasti vzájemných ekonomických vztahů s USA, byl ve znamení hospodářské krize, která postupně tvrdě zasáhla i Českou republiku. Podle českých statistik celkový obrat vzájemného obchodu České republiky s USA meziročně poklesl přibližně o 30 %.

Na základě českých statistik obrat vzájemného obchodu s USA za rok 2009 dosáhl 76,2 mld. Kč, z čehož vývoz z České republiky představoval 34,3 mld. Kč a dovoz do České republiky 41,9 mld. Kč. V relativním srovnání s předcházejícím obdobím obrat představoval 79 %, vývoz z České republiky 72,8 % a dovoz do České republiky 84,4 %.

Hlavní vývozní komodity České republiky: výpočetní technika, elektronika, motory, letecká technika, optická zařízení, letadla a další dopravní prostředky, zdravotnické prostředky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: kancelářské stroje a výpočetní technika, civilní letadla a součásti letadel, stroje a strojní zařízení, elektrické stroje, zdravotnická technika, léčiva, farmaceutické výrobky, telekomunikační zařízení, dopravní technika.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

V roce 2009 vstoupily v platnost následující smlouvy a dohody: *Dohoda mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Spojených států o výměně inženýrů a vědců (ESEA)* a dále *Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spojených států amerických o spolupráci v oblasti protiraketové obrany*.

Kulturní vztahy

Rozvoj kulturních vztahů České republiky a USA probíhal zejména prostřednictvím aktivit českých úřadů a institucí v USA. V první polovině roku 2009 byla řada kulturních podniků součástí doprovodného programu českého předsednictví v Radě Evropské unie. Akce pořádané ve druhé polovině roku se často nesly ve znamení 20. výročí pádu totalitního režimu v Československu. Obecně lze říci, že dramaturgie kulturních akcí pořádaných v roce 2009 vycházela z priorit českého předsednictví v Radě Evropské unie, dlouhodobých zahraničněpolitických priorit České republiky a také ze zájmu představit Českou republiku v kontextu Evropské unie.

Ve Washingtonu se české předsednictví v kulturní oblasti prezentovalo programem nazvaným *CZ in DC*. Vrcholem tohoto programu byla nepochybně dvě představení Baletu Národního divadla v dubnu 2009, na nichž se autorsky podíleli renomovaní choreografové J. Kylián a P. Zuska. Koncerty populární skupiny *Čechomor* (18. a 19. 6. 2009) učinily symbolickou tečku za kulturními akcemi pořádanými Velvyslanectvím České republiky i za

celým českým předsednictvím. Ve druhém pololetí se uskutečnily dva společné projekty evropských ambasád: festival pro děti *Kids Euro Festival* (s účastí pražského divadla Minor a skupiny špičkových českých hudebníků *Slet bubeníků*), a muzejní konference *Museum and Change* pod záštitou švédského předsednictví. K připomenutí sametové revoluce uspořádalo Velvyslanectví České republiky ve Washingtonu dne 6. 11. 2009 konferenci nazvanou *Czechs and Balances: Twenty Years of Czech Freedom and Democracy*, které předcházela koncert pražské undergroundové skupiny *Psí vojáci* (5. 11. 2009).

České centrum v New Yorku, ve spolupráci s Generálním konzulátem České republiky v New Yorku a Stálou misí České republiky při OSN, zahájilo předsednický program improvizovaným jazzovým koncertem 17 hudebníků ze zemí Evropské unie (*Koncert pro Evropu*). České centrum představilo v dubnu za podpory osmi významných evropských kulturních institutů první ročník současného evropského filmu. U příležitosti 20. výročí pádu komunismu bylo uvedeno představení Divadla Archa *Šance 1989 aneb Windows of Opportunity*. Samostatně či ve spolupráci s Českým centrem připravil řadu kulturních akcí rovněž Generální konzulát České republiky v New Yorku (např. květnový jazzový koncert ke Dni Evropy, výstavu prací dětí z terezínského ghetta *Escaping their boundaries – The Children of Theresienstadt*, či filmový festival a přehlídku *The Ironic Curtain*, mapující českou kinematografii od roku 1989).

V New Yorku se také uskutečnily *Dny CZ PRES při OSN*, jejichž součástí byly: výstava *Doba, ve které žiji*, představující obraz současného světa očima světoznámého českého fotografa A. Kratochvíla (OSN, 1. – 12. 6. 2009), *Ozvěny Jednoho světa*, největšího filmového festivalu specializovaného na oblast lidských práv v Evropě, uvádějící film *The Power of the Powerless* – v kontextu 20. výročí pádu železné opony/sametové revoluce a film *Burma VJ* – v souvislosti s dlouhodobou snahou organizovat akce zaměřené na lidskoprávní problematiku (Česká národní budova, 15. a 17. 6. 2009), koncert Zuzany Stivínové a Roberta Balzara *From the Stage to the Bar*, představující českou kulturu/repertoár v evropském a americkém kontextu (Česká národní budova, 8. 6. 2009) a *Týden české kuchyně v OSN* navazující na tradici kulinářských festivalů členských států OSN, spolupřátaný s CzechTourism New York a zahrnující také prezentaci pro odborný kulinářský a turistický tisk (OSN, 8. – 12. 6. 2009).

V souvislosti s výročí konce 2. světové války se na půdě OSN konalo také promítání dokumentárního filmu L. Přibyla *Zapomenuté transporty* jako český příspěvek k uchování historické paměti a snaze upozorňovat na hrůzy genocidy (OSN, 27. 5. 2009).

Závěrečnou kulturně-prezentační akcí českého předsednictví v New Yorku byla slavnostní recepce k jeho zakončení, včetně koncertu I. Bittové v doprovodu G. Mraze s repertoárem zahrnujícím švédské prvky v souvislosti s nastupujícím švédským předsednictvím v Radě Evropské unie a také vystoupení Jazzového tria Karla Růžičky (Česká národní budova, 30. 6. 2009).

Velký ohlas zaznamenaly rovněž doprovodné akce českého předsednictví uspořádané Generálním konzulátem České republiky v Chicagu; za všechny lze jmenovat např. *XII. ročník Festivalu evropského filmu, Festival evropských nápojů*, či akci *Pocta velkému Evropanovi – Sirovi Nicolasi Wintonovi*. Ke 20. výročí sametové revoluce uspořádal Generální konzulát České republiky v Chicagu vzpomínkovou sérii s názvem *VELVET REDUX*, která zahrnovala mj. chicagskou premiéru filmu *Občan Havel*. Největší a nejúspěšnější ze „sametových“ akcí v Chicagu byl každoroční slavnostní gala večer uspořádaný asociací American Friends of the Czech Republic. Několik akcí k českému předsednictví i 20. výročí sametové revoluce připravil rovněž Generální konzulát České republiky v Los Angeles.

9. Vztahy České republiky se zeměmi Střední a Jižní Ameriky

Region zemí Latinské Ameriky a Karibiku (LAC) se z hlediska významu a vzdálenosti neřadí k tradičním prioritám zahraniční politiky České republiky. Nicméně současný rostoucí ekonomický potenciál zemí Latinské Ameriky a Karibiku, sílící role zemí Latinské Ameriky a Karibiku v globální politice a aktuální konstelace globálních vztahů přispívají k rostoucímu významu jednotlivých zemí Latinské Ameriky i integračních seskupení regionu v rámci české zahraniční politiky.

V roce 2009 proběhla řada jednání s představiteli zemí Latinské Ameriky a Karibiku, a to napříč institucemi i tématy. Nejdůležitější bilaterální relací byla státní návštěva prezidenta republiky V. Klause v Peruánské republice a Brazílské federativní republice v listopadu 2009. Velmi významným impulzem pro vzájemný rozvoj bilaterálních vztahů České republiky a zemí Latinské Ameriky a Karibiku se rovněž stalo předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v první polovině roku 2009. Praha dne 13. 5. 2009 hostila 14. zasedání ministrů zahraničních věcí Evropská unie – Skupina Rio, kterého se účastnilo 56 delegací zemí Evropské unie a Latinské Ameriky a zvláštních hostů. Četné kontakty probíhaly také na rovině multilaterální.

Latinská Amerika je regionem, který skýtá rozsáhlé možnosti zejména v oblasti vzájemného obchodu a mimořádný investiční potenciál. Obchodní obrat České republiky s Latinskou Amerikou představuje již od roku 1993 podíl cca 1 % celkového obratu a v roce 2009 se zvýšil na cca 1,66 % celkového obratu.

Ačkoliv latinskoamerické země nepatřily mezi oblasti hlavního zájmu české rozvojové pomoci, v celé oblasti se realizovalo několik úspěšných rozvojových projektů.

Dlouhodobým průřezovým tématem (nejen) vůči zemím Latinské Ameriky a Karibiku je pro českou zahraniční politiku oblast lidských práv a demokracie. Česká republika se svými čerstvými zkušenostmi z politické a ekonomické transformace předává své znalosti zemím, které procházejí podobnými procesy na kontinentu Latinské Ameriky. Zároveň velmi aktivně působí v lidskoprávní agendě, a to bilaterálně, v rámci unijní politiky a na multilaterálních fórech.

Rostoucí obchodní výměna, zvyšující se potenciál zemí Latinské Ameriky a Karibiku, tradice vzájemných vztahů, dopady českého předsednictví a zájem České republiky na rozšiřování bilaterálních vztahů v dalších oblastech i nadále svědčí o potřebě udržovat aktivní vztahy se zeměmi regionu.

ANTIGUA A BARBUDA

Česká republika má s Antiguou a Barbudou navázány diplomatické styky na bázi nerezidentních zastupitelských úřadů. Česká republika s Antiguou a Barbudou udržují malou, ale permanentní obchodní výměnu. Významnou událostí bylo otevření honorárního konzulátu v listopadu 2009, v jehož čele stojí bankovní právník A. Thomas. Slavnostní inaugurace se zúčastnil i ministr obchodu, ekonomiky a financí H. Lovell.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemný obchod je poměrně nízký, v roce 2009 dosáhl vývoz České republiky hodnoty 4,1 mil. Kč, dovoz 12,2 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: sklo nápojové, ložiska soudečková, motory elektrické, inkousty a tuše.

Hlavní dovozní komodity České republiky: optická média pro záznam, tkaniny, kosmetické přípravky, víno z čerstvých hroznů, vinný mošt, tištěné obvody, obuv, elektrické vodiče, borůvky, brusinky.

ARGENTINA ***(Argentinská republika)***

Vztahy mezi Argentinou a Českou republikou byly v roce 2009 ovlivněny zejména předsednictvím České republiky v Radě Evropské unie a parlamentní spoluprací. Během předsednictví České republiky v Radě Evropské unie byl zahájen lidskoprávní dialog mezi Evropskou unií a Argentinou a z iniciativy poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky započaly argentinský a český sněm pracovat na společné zprávě o vzájemných vztazích. Během roku 2009 byla zakončena intenzivní práce na dohodě o spolupráci v Antarktidě, jejíž podepsání se předpokládá v roce 2010.

Návštěvy představitelů České republiky

- březen 2009 – návštěva delegace Zemědělského výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky;
- září 2009 – návštěva delegace Ústavně-právního výboru Senátu Parlamentu České republiky.

Návštěvy představitelů Argentinské republiky

- červen 2009 – návštěva ministra vědy, techniky a výrobní inovace L. Baranao.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 došlo k výraznému nárůstu objemu vzájemné obchodní výměny. Obchodní bilance se poprvé od roku 2000 dostala do kladných čísel a český vývoz představoval 86 % obratu. Na straně vývozu se v roce 2009 příznivě projevila česká investice v Argentině – společnost Vítkovice Cylinders a.s. zakoupila většinový podíl v továrně na výrobu tlakových lahví Cidegas S.A. Pozitivně se rozvíjí i bilaterální spolupráce ve vědeckotechnické oblasti, k níž přispěla organizace Česko-argentinských technologických dnů ve dnech 23. – 27. 11. 2009. Český vývoz ve sledovaném období dosáhl 4,9 mld. Kč, dovoz 790,6 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: letadla a jejich součásti, turbíny, motory a generátory, motorová vozidla a traktory včetně dílů a příslušenství, přístroje elektronického záznamu a reprodukce zvuku a obrazu, klimatizační jednotky, sulfonamidy, tlakové nádoby pro plyn.

Hlavní dovozní komodity České republiky: zelenina a ovoce (zejména podzemnice olejná, hrozny, citrusové ovoce, pomeranče a mandarinky, kukuřice), silniční vozidla a díly a příslušenství motorových vozidel, olejnatá semena a olejnaté plody.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

Dne 27. 6. 2009 byl v rámci Dohody o vědeckotechnologické spolupráci mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem pro vědu, techniku a výrobní inovace Argentinské republiky podepsán Program o spolupráci v oblasti vědy a techniky na léta 2010/2011.

Kulturní vztahy

V roce 2009 naplno pokračovala činnost Českého centra v Buenos Aires. Argentinskému publiku bylo představeno *Dejvické divadlo*, *Černé divadlo J. Srnce*, pěvecké sbory *Iuventus Svitavy* a *Vox nymburgensis*, spisovatelky M. Pilátová a I. Pecháčková. Dále se promítalo několik českých filmů, z nichž největší mediální dopad měly dokumenty H. Třeštíkové, která je na festivalu nezávislých filmů osobně představila. Prostřednictvím Velvyslanectví České republiky v Buenos Aires byly početné krajanské obci v Argentině vyplaceny příspěvky na kulturní aktivity mající za cíl propagaci české kultury a příspěvky na stavební úpravy budov krajanských spolků. Celková výše dotací v roce 2009 byla 1,19 mil. Kč. V Argentině i sousední Paraguayi působili u krajanských komunit tři vyslaní lektoři českého jazyka.

BRAZÍLIE **(Federativní republika Brazílie)**

Brazílie patří k nejdůležitějším partnerům České republiky v Latinské Americe, jedná se o prioritní relaci subkontinentu. Vzájemné vztahy se orientují zejména na obchodně-ekonomickou spolupráci.

Návštěvy představitelů České republiky

- duben 2009 – návštěva delegace Armády České republiky vedené náčelníkem generálního štábu gen. V. Pickem;
- říjen 2009 – návštěva náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasové;
- 22. – 26. 11. 2009 – návštěva prezidenta V. Klause; součástí delegace ministr vnitra M. Pecina, první náměstek ministra zahraničních věcí T. Pojar, náměstek ministra průmyslu a obchodu M. Hovorka a náčelník Generálního štábu Armády České republiky gen. V. Picek; v doprovodu prezidenta republiky byla podnikatelská mise.

Návštěvy představitelů Federativní republiky Brazílie

- červen 2009 – návštěva guvernéra státu Ceara C. Gomeze;
- říjen 2009 – návštěva náměstkyně ministra rozvoje, průmyslu a zahraničního obchodu I. Ramalha spolu s podnikatelskou misí.

Vzájemné ekonomické vztahy

Brazílie je tradičním a nejvýznamnějším obchodním partnerem České republiky v Latinské Americe. V rámci programu rozvoje bilaterálních obchodně-ekonomických vztahů byla Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky vytipována jako země prioritního zájmu. Vzájemná obchodní výměna vykazuje v posledních letech vysokou dynamiku, nicméně v roce 2009 došlo v důsledku celosvětové krize k jejímu poklesu. Výrobky české provenience se na brazilském trhu těší dobré pověsti a jsou vnímány jako kvalitní za přijatelnou cenu. Brazilský Kongres ratifikoval v říjnu 2009 *Dohodu o hospodářské a průmyslové spolupráci*; jejím klíčovým výstupem je ustanovení *Smíšené komise* mezi partnerskými ministerstvy průmyslu a obchodu. Jednání podnikatelů doprovázejících prezidenta republiky V. Klause při státní návštěvě Brazílie otevřela nové obchodní příležitosti.

Ve dnech 16. – 22. 6. 2009 proběhl v São Paulu *Týden České republiky*. Za účelem podpory importu českých pivních značek do Brazílie se v Sao Paulu konal *Týden českého piva a guláše*.

V roce 2009 byla obchodní bilance prakticky vyrovnaná, vývoz dosáhl 5,177 mld. Kč., dovoz 5,144 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: pístové zážehové motory a jejich části, součásti vozidel a traktorů, sklo z olovnatého křišťálu, čerpadla, nákladní vozidla, textilní stroje, obráběcí stroje.

Hlavní dovozní komodity České republiky: letouny, etylalkohol, zmrazené slepice, drůbeží konzervy, maso, káva.

Humanitární pomoc

Česká republika poskytla státu Amazonas humanitární pomoc ve výši 500 tis. Kč k odstranění následků ničivých záplav, které vyvrcholily v červenci 2009. Symbolický šek předala náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasová vice-guvernérovi státu Amazonas dne 19. 10. 2009. Potraviny nakoupené z této pomoci získali obyvatelé odlehlé komunity Jesus Maracapura.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda o hospodářské a průmyslové spolupráci mezi vládou České republiky a vládou Brazílské federativní republiky z 12. 4. 2008 byla v roce 2009 ratifikována Kongresem a vstoupila v platnost 20. 10. 2009;
- Memorandum o porozumění mezi agenturami na podporu investic Czechinvest a APEX, Brasília, 24. 11. 2009.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví České republiky v Brasílii uspořádalo v roce 2009 následující výstavy: *Jože Plečnik – architekt Prahy*, *Šperky Karla Votipky* ve Vitórii při slavnostním zahájení činnosti Honorárního konzulátu České republiky ve Vitórii, *Podmalby na skle s historickými motivy J. Vildta* ve Fortaleze při příležitosti otevření Honorárního konzulátu České republiky ve Fortaleze.

V průběhu českého předsednictví byl zorganizován koncert Filharmonie Národního divadla v Brasílii s dílem *Má vlast* B. Smetany, na *Filmovém festivalu Evropské unie* v Brasílii byly představeny české filmy *Tajnosti* a *Obsluhoval jsem anglického krále*. V rámci *Týdne Evropy* byl promítnut snímek *Vratné láhve* a proběhl koncert populární hudby P. Černocké.

Generální konzulát České republiky v Sao Paulu realizoval s fotografem J. Štreitem projekt fotodokumentace českých krajanů v Brazílii, ze kterého vzešla publikace *Braziliáni z Česka*. Českou filmovou tvorbu na festivalech v Sao Paulu a Riu de Janeiro reprezentovaly snímky *René*, *Nedodržžený slib* a *Bába*. U příležitosti 50. výročí úmrtí B. Martinů proběhl v koncertním sále Sao Paula koncert díla *Fresky Piera della Francesca*. Generální konzulát České republiky v Sao Paulu realizoval výstavy *Od pražského jara k sametové revoluci*, fotografie J. Štreita z let 1965 – 2005, *Cestovatel Enrique Stanko Vráz* a expozici prací dětské výtvarné soutěže Památníku Lidice. V dubnu 2009 byla zahájena výuka českého jazyka na Universidad de Sao Paulo.

EKVÁDOR **(Ekvádorská republika)**

V průběhu roku 2009 se vzájemné vztahy České republiky a Ekvádoru rozvíjely zejména v hospodářské oblasti.

Návštěvy představitelů Ekvádorské republiky

- 13. 5. 2009 – ministr zahraničních věcí F. F. Benítez se zúčastnil ministerského zasedání Evropská unie – Skupina Rio v Praze.

Vzájemné ekonomické vztahy

Dvoustranná obchodní výměna mezi Českou republikou a Ekvádorem se v roce 2009 rozvíjela s mírně záporným saldem obchodní bilance. Hodnoty vývozu i dovozu se pohybují řádově v milionech korun: vývoz České republiky byl ve výši 331,9 mil. Kč, dovoz dosáhl hodnoty 459,6 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: osobní automobily, díly a příslušenství k motorovým vozidlům, sklo a výrobky ze skla, textilní a kožedělné stroje, umělá hnojiva, trubky, potrubí a hadice z umělých hmot, ruční nářadí, zbraně, střelivo.

Hlavní dovozní komodity České republiky: ovoce a ořechy, léčiva, ryby, cukrovinky, škroby, mýdla, káva.

Rozvojová spolupráce

V roce 2009 byl ukončen projekt *Snížení náchylnosti a zvýšení udržitelnosti městské infrastruktury v nepříznivých geologických podmínkách ekvádorského města Loja*, který probíhal v rámci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky v Ekvádoru. Projekt s rozpočtem 3,9 mil. Kč byl zahájen v roce 2007. Cílem projektu v gesci Ministerstva životního prostředí České republiky realizovaným geologickou firmou Gekon s.r.o. z Karlových Varů bylo navržení preventivních a zmírňujících opatření, které mají chránit významné stavby udržitelného rozvoje ve městě Loja. Projekt současně navrhl nejefektivnější způsob zajištění dlouhodobé stability horninového podloží přiváděče pitné vody a posoudil geologická rizika při plánování dopravní infrastruktury města.

Česká republika poskytla Ekvádoru ve školním roce 2008/2009 jedno vládní stipendium v magisterském studijnímu programu.

CHILE **(Chilská republika)**

Hlavním přínosem roku 2009 pro bilaterální vztahy České republiky a Chile bylo české předsednictví v Radě Evropské unie. Během návštěvy chilského ministra zahraničních věcí v České republice stvrdily obě země svůj zájem na spolupráci při výzkumu Antarktidy. Značná otevřenost chilské ekonomiky spolu s obchodně zaměřenou zahraniční politikou i nadále nabízely prostor k dalšímu prohlubování vzájemných obchodních a ekonomických vztahů.

Návštěvy představitelů České republiky

- listopad 2009 – návštěva delegace vedené ministrem zemědělství České republiky J. Šebestou.

Návštěvy představitelů Chilské republiky

- 13. 5. 2009 – ministr zahraničních věcí M. F. Amunategui se zúčastnil ministerského zasedání Evropská unie – Skupina Rio v Praze.

Jiná jednání

- září 2009 – v rámci jednání Valného shromáždění OSN v New Yorku jednal místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout s ministrem zahraničních věcí Chile M. F. Amunategui.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 se český vývoz do Chile v meziročním srovnání více než zdvojnásobil. Rozhodující položkou byly dva turbogenerátory pro tepelnou elektrárnu v Mejillones (2x165 MW). Ekonomická recese se projevila v českém dovozu z Chile, kde došlo k výraznému snížení. Vzájemná obchodní bilance se tak po dlouhých letech dostala do aktiva. Česká republika vyvezla do Chile zboží v hodnotě 1, 543 mld. Kč a dovezla zboží za 776,1 mil. korun.

Hlavní vývozní komodity České republiky: kotle a reaktory, audiovizuální technika, plasty, nábytek.

Hlavní dovozní komodity České republiky: feroslitiny, sušené ovoce, měď, víno, neželezné kovy.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda o antarktické spolupráci mezi vládou České republiky a vládou Chilské republiky, Praha, 14. 5. 2009, v platnost vstoupila 1. 6. 2009;
- Memorandum o spolupráci mezi Diplomatickou akademií Ministerstva zahraničních věcí České republiky a Diplomatickou akademií Andrése Bella Ministerstva zahraničních věcí Chilské republiky, Vídeň, 23. 9. 2009.

Rozvojová spolupráce

V roce 2009 pokračoval rozvojový projekt zaměřený na odstranění následků požáru v Národním parku Torres del Paine. Celkem bylo vysazeno 140 000 rostlin druhu Lenga. Situaci na místě monitoroval tým Ministerstva zemědělství České republiky v listopadu 2009 a s ohledem na dobré výsledky bylo rozhodnuto v projektu pokračovat.

Stejně jako v letech předešlých, i v roce 2009 poskytla Diplomatická akademie při Ministerstvu zahraničních věcí Chile jedno stipendijní místo pro českého juniorního diplomata.

Kulturní vztahy

První polovina roku 2009 byla obdobím intenzivní kulturní prezentace České republiky v Chile. V měsíci dubnu uspořádalo Velvyslanectví České republiky přehlídku filmů režiséra J. Svěráka a výstavu fotografií *Poutní místa České republiky* a na konci měsíce června v Santiagu de Chile zorganizovalo dva koncerty předního českého jazzového tria Pavel J. Ryba & The Fish Men. Pod hlavičkou českého předsednictví v Radě Evropské unie proběhl již jedenáctý a svým rozsahem rekordní ročník *Festivalu evropského filmu v Chile*, který představil evropskou kinematografii nejen v chilském hlavním městě, ale i v dalších 16 městech, včetně Velikonočního ostrova. Chilskému publiku se představila dvě přední hudební tělesa z oblasti vážné hudby Virtuosi di Praga a Guarneri Trio-Prague. V květnu se

zástupci Vysoké školy ekonomické v Praze a Karlovy univerzity zúčastnili formou prezentačního stánku veletrhu studijních příležitostí *Europosgrads 2009* v Santiagu de Chile.

JAMAJKA

Těžiště bilaterálních vztahů mezi Českou republikou a Jamajkou spočívá především v obchodně-ekonomické oblasti a rozvojové spolupráci. V posledních letech roste i počet českých turistů navštěvujících Jamajku. Z uvedených důvodů byl v únoru 2009 otevřen v Kingstonu Honorární konzulát České republiky v čele s J. Josephem.

Vzájemné ekonomické vztahy

Bilaterální obchod nedosahuje vysokých hodnot. V roce 2009 jsme dovezli zboží za 20,7 mil. Kč a vyvezli za 29,6 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: auta Škoda Octavia, zrcadla, textilie na knihy, transformátory, části karoserií vč. kabin traktorů, součásti traktorů, osobních a nákladních aut.

Hlavní dovozní komodity České republiky: rum, nápoje lihové, zařízení pro příjem, konverzi, vysílání a regeneraci hlasu a dat, chemické přípravky, tiskárny a kopírovací stroje, káva, likéry.

Rozvojová spolupráce

V roce 2009 na Jamajce úspěšně probíhal český rozvojový projekt *Těžba a úprava průmyslových nerostů na Jamajce a ve vybraných státech CARICOM* (Pozn.: CARICOM = sdružení států karibské oblasti), na jehož základě byla vyhledána nová ložiska vápenců a technologicky ověřeno jejich efektivní využití. Byly zmapovány všechny opuštěné lomy na vápenec, navržena jejich ekologická sanace a nalezena ložiska kvalitního kamene na výrobu šterku.

Kulturní vztahy

V rámci českého předsednictví se na Jamajce uskutečnila výstava českého moderního umění pod názvem *Art and Democracy*, která vzbudila velký mediální a společenský ohlas, navštívil ji i premiér B. Golding. Výstava byla historicky první kulturní akcí České republiky

nejen na Jamajce, ale i v Karibiku. Ve spolupráci s Velvyslanectvím České republiky hostoval na Zlaté třetě v Ostravě sprinter U. Bolt.

KOLUMBIE ***(Kolumbijská republika)***

Základem vzájemných vztahů České republiky a Kolumbie zůstává obchodní a ekonomická spolupráce. Vedle toho existuje i politický dialog, jehož intenzita se v roce 2009 prohloubila.

Návštěvy představitelů České republiky

- listopad 2009 – návštěva delegace zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky vedené jeho předsedou J. Hamáčkem.

Návštěvy představitelů Kolumbijské republiky

- 13. 5. 2009 – ministr zahraničních věcí Kolumbie J. Bermúdez se zúčastnil ministerského zasedání Evropská unie – Skupina Rio v Praze.

Vzájemné ekonomické vztahy

Kolumbijská republika je tradičním a významným hospodářským partnerem České republiky v Latinské Americe. Vzájemná obchodní výměna mezi Českou republikou a Kolumbií v roce 2009 mírně poklesla v důsledku světové finanční krize a nižší poptávky na kolumbijském trhu. Bilance obchodní výměny je pro nás dlouhodobě pasivní, což je způsobeno zejména odběry banánů a kávy.

V roce 2009 získaly na intenzitě aktivity českých firem v Kolumbii zejména v oblasti lesního hospodářství, zdravotnické techniky, komunálních technologií a vozidel. Významně tomu napomohl i projekt *Pokračování dnů českého zdravotnictví v Kolumbii*, který byl realizován v listopadu 2009. V hospodářsky nejdůležitějších regionech země umožnil prezentovat vysokou úroveň českého zdravotnictví prostřednictvím technicky a technologicky vyspělých výrobků a služeb s vysokou přidanou hodnotou. Vývoz České republiky dosáhl 359,6 mil. Kč, dovoz 473,7 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: osobní automobily, kosmetické přípravky, hračky, syrovátka, umělá střeva, bezešvé trubky ze železa a oceli, stavební stroje.

Hlavní dovozní komodity České republiky: banány, květiny, káva, koncentráty z kávy, cukrovinky.

Rozvojová spolupráce

Ve školním roce 2009/2010 poskytla Česká republika Kolumbii dvě stipendijní místa v magisterských studijních programech.

Kulturní vztahy

V Bogotě proběhl v dubnu 2009 *XV. Mezinárodní filmový festival zemí Evropské unie – EUROKINE 2009*. Čestným hostem festivalu byl režisér J. Menzel. Slavnostní zahájení proběhlo uvedením jeho filmů *Obsluhoval jsem anglického krále* a *Ostře sledované vlaky*. Projekci pro novináře, filmové kritiky a studenty doprovázelo otevření výstavy o díle B. Hrabala. Česká republika, Švédsko a Francie poprvé uspořádaly i humanitární část festivalu. V okrajových chudinských čtvrtích Bogoty byly předvedeny pohádky a vzdělávací filmy pro děti a mládež, které by se nemohly zúčastnit předvádění filmů v prestižních kinech v centru hlavního města. Velvyslanectví České republiky uspořádalo řadu výstav a přednášek věnovaných českému předsednictví, 20. výročí pádu železné opony a kulturním tématům.

KOSTARIKA **(Kostarická republika)**

Přestože k 31. 5. 2009 Kostarika oznámila uzavření svého velvyslanectví v Praze z úsporných důvodů, nadále představuje tradičního partnera České republiky v oblasti Střední Ameriky.

Návštěvy představitelů České republiky

- říjen 2009 – návštěva náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasové;
- listopad 2009 – návštěva delegace Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky pod vedením J. Hamáčka.

Návštěvy představitelů Kostarické republiky

- 13. 5. 2009 – ministr zahraničních věcí B. Stagno se zúčastnil ministerského zasedání Evropská unie – Skupina Rio v Praze.

Vzájemné ekonomické vztahy

Z pohledu vzájemného obchodu nedošlo k zásadním změnám, zájem českých firem o Kostariku je malý. Trvá možnost zapojení české firmy INEKON do projektu městské hromadné dopravy. Obrat vzájemné obchodní výměny v roce 2009 v důsledku krize mírně poklesl, a to zvláště u vývozu. Saldo obchodní bilance bylo pro Českou republiku vysoce pasivní. Vývoz: 128,9 mil. Kč, dovoz 1,23 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: plasty a plastové výrobky, papír, karton, lepenka, sklo a sklářské výrobky, turbíny, nástroje, méně motorová vozidla, hračky a revolvery.

Hlavní dovozní komodity České republiky: počítačové komponenty firmy Intel, přístroje elektrického záznamu a tradiční zemědělské plodiny Kostariky jako banány, ananasy a jiné tropické ovoce, ovocné koncentráty.

Humanitární pomoc

Česká republika poskytla humanitární pomoc kostarickému Červenému kříži ve výši 250 tis. Kč na nákup dětských školních uniforem v San Miguel de Sarapiquí.

Rozvojová spolupráce

V oblasti Miramaru a San Ramónu byla v roce 2009 dokončena druhá tříletá fáze úspěšného projektu *Prevence geologických rizik*, realizovaného Českou geologickou službou.

Kulturní vztahy

Na koncertu při zahájení českého předsednictví v Radě Evropské unie v San José v lednu 2009 vystoupilo jazzové kvarteto B. Hlavenkové. V tomtéž měsíci proběhl v San José pod vedením akademické malířky E. Vlasákové workshop uměleckých sklářských technik, kterého se zúčastnilo 15 kostarických sklářů. Česká umělkyně vystavila v únoru a březnu své skleněné artefakty v Muzeu Klaus Steinmetz. Inaugurace výstavy se zúčastnila ministryně

kultury M. Carballo. Festivalu Frankofonie se Velvyslanectví České republiky zúčastnilo výstavou *Francouzský vliv na české umění* a promítáním filmu *Vratné láhve*.

KUBA **(Kubánská republika)**

Zahraniční politika České republiky vůči Kubě byla více než v případě jiných zemí ovlivněna předsednictvím České republiky v Radě Evropské unie. Přes svou dlouhodobě důrazně zastávanou politiku obrany lidských práv vystupovala Česká republika během svého předsednictví jako konsenzuální předsednictví reprezentující všechny státy Evropské unie a pokračovala v politice dialogu mezi Evropskou unií a Kubou. Kontakty mezi Českou republikou a Kubou navázané během českého předsednictví přinesly určité oživení i do bilaterálních vztahů ve druhé polovině roku.

Návštěvy představitelů Kubánské republiky

- 13. 5. 2009 – ministr zahraničních věcí B. E. R. Parilla se zúčastnil ministerského zasedání Evropská unie – Skupina Rio v Praze.

Jiná jednání

- září 2009 – v rámci jednání Valného shromáždění OSN v New Yorku jednal místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout s ministrem zahraničních věcí Kuby B. E. R. Parillou.

Vzájemné ekonomické vztahy

Z pohledu celkové zahraničněobchodní orientace je podíl České republiky na zahraničním obchodu Kuby stejně jako podíl Kuby na zahraničním obchodu České republiky relativně malý; vývoz dosáhl hodnoty 179,6 mil. Kč a dovoz 97,4 mil. Kč. V roce 2009 bylo z důvodu nesplácení úvěrů ukončeno ze strany EGAP pojišťování vývozů českých firem na Kubu. Expertní jednání s kubánskými partnery během roku nevedla k vyřešení platebních problémů.

Hlavní vývozní komodity České republiky: stroje a dopravní prostředky, elektrická zařízení, přístroje, elektrické spotřebiče.

Hlavní dovozní komodity České republiky: nápoje, tabák, tabákové výrobky.

Transformační a rozvojová spolupráce

V roce 2009 realizovaly projekty transformační spolupráce společnosti *Libri Prohibiti* a *Člověk v tísní*. Cílem transformačních projektů obecně je podpora probíhajících, či potenciálních budoucích změn směrem k demokratickému uspořádání. Tematicky se projekty zaměřují zejména na podporu občanské společnosti a šíření povědomí o lidských právech. V roce 2009 byla zahájena jednání o obnovení rozvojové spolupráce.

Kulturní vztahy

V rámci českého předsednictví byla zintenzivněna kulturní prezentace České republiky. V březnu 2009 se Česká republika zapojila do týdne Frankofonie promítáním filmu *Vratné láhve* a koncertem souboru Spirituál Kvintet, který uskutečnil další dvě vystoupení v Havaně a Pinar del Río. Dne 1. 4. 2009 se v prostorách Velvyslanectví České republiky uskutečnila výstava *Fotografie 1968 – 89*. Ve dnech 25. – 30. 5. 2009 proběhl v Pinar del Río *Týden současného českého filmu*.

MEXIKO **(Spojené státy mexické)**

Tradičně velmi dobré vzájemné vztahy České republiky s Mexikem, které staví tuto zemi mezi nejvýznamnější politické a obchodní partnery v Latinské Americe, byly v roce 2009 obohaceny o spolupráci v bezpečnostní oblasti, *Národní výstavu* vybraných sektorů českého průmyslu a *Dny české gastronomie* a kulturní prezentace. Na tíživou bezpečnostní situaci v Mexiku a žádost o mezinárodní spolupráci reagovala Česká republika jako jedna z nemnoha členských zemí Evropské unie vysláním instruktorů do Federální policejní akademie.

Návštěvy představitelů České republiky

- červen 2009 – účast náměstka ministra životního prostředí J. Dusíka na přípravné konferenci OSN ke klimatické změně;
- září 2009 – návštěva delegace Hospodářského výboru Senátu Parlamentu České republiky vedené místopředsdou Senátu Parlamentu České republiky M. Štěchem;

- říjen 2009 – návštěva náměstka ministra průmyslu a obchodu M. Hovorky při příležitosti České národní výstavy;
- listopad 2009 – návštěva náměstka ministra životního prostředí F. Pelce na konferenci o biodiverzitě;
- listopad 2009 – návštěva náměstkyně ministra vnitra pro evropské záležitosti L. Ptáčkové-Melicharové, náměstka policejního prezidenta V. Čecha a náměstka ředitele Úřadu pro zahraniční styky a informace J. Šaška.

Návštěvy představitelů Spojených států mexických

- 13. 5. 2009 – ministryně zahraničních věcí P. E. Cantellano se zúčastnila ministerského zasedání Evropská unie – Skupina Rio v Praze.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemná obchodní výměna v roce 2009 v souvislosti se světovou hospodářskou krizí poprvé po 15 letech poklesla. Pokles českého vývozu do Mexika byl cca 20 %, pokles dovozu z Mexika 15 %. Saldo obchodní bilance je mírně aktivní při vývozu ve výši 3,906 mld. Kč a dovozu 3,634 mld. Kč.

Rozšíření obchodních vztahů s Mexikem měla napomoci *Národní výstava České republiky*, která se v hlavním městě Mexika konala na přelomu září a října 2009 a jíž se zúčastnilo více než 30 českých vystavovatelů z různých oborů (energetika, strojírenství, životní prostředí, zdravotnictví a farmacie, důlní technika, sklářství). Ve stejné době se v prestižní restauraci v Ciudad de Mexico konaly *Dny české gastronomie*, které propagovaly Českou republiku jako atraktivní turistickou destinaci a byly příležitostí k prodeji českého skla a degustaci českého piva Bernard potencionálními mexickými dovozci.

Hlavní vývozní komodity České republiky: strojírenské výrobky, přístroje a komponenty pro automobilový průmysl a oblast IT, sklo, bižuterie, výrobky chemického průmyslu.

Hlavní dovozní komodity České republiky: přístroje a součástky elektronického záznamu zvuku, TV a obrazu, optické přístroje, výrobky automobilového průmyslu, tradiční produkty potravinářského průmyslu, tj. šťávy, tequila, sušené a konzervované ovoce.

Kulturní vztahy

Česká kultura se prezentovala v průběhu celého roku řadou akcí připravených velvyslanectvím i komerčními agenturami. Postupně tak byly prezentovány výstavy *Damas de Blanco* o manželkách kubánských nezávislých novinářů zatčených v roce 2003, výstava aktů fotografky A. Feldekové, výstava *Okupace 1968* fotografa J. Koudelky za osobní účasti autora či výstava grafik ilustrátorky K. Pacovské. V rámci Festivalu spřátelených kultur byly na třídě Paseo de la Reforma v hlavním městě představeny výstavy *Legendy hradů a zámků* a *Pocota PET lahvi*. Českou hudbu zastupovala na festivalu EuroJazz i dalších koncertech královéhradecká jazzová formace *Band...James Band*, kytarový virtuos a prezident České kytarové společnosti V. Bláha se zúčastnil festivalu v Guanajuatu a klavírista P. Kašpar vystoupil na koncertech se Symfonickým orchestrem Estado de México. Prezentována byla rovněž česká kinematografie na univerzitě UNAM, účastí filmů *René* a *Jak se vaří dějiny* na Festivalu evropského filmu či snímky *Otesánek* a *Fimfárum 2* v řadě mexických sálů. V roce 2009 pokračovaly úspěšné studentské výměny, řada těchto výměn probíhá přímo mezi univerzitami. Specifická a zcela nová je vzdělávací spolupráce v bezpečnostní oblasti. Na žádost mexického ministerstva pro veřejnou bezpečnost se uskutečnily pobyty českých instruktorů na Policejní akademii.

NIKARAGUA **(Nikaragujská republika)**

V roce 2009 pokračovala Česká republika v podpoře místní Moravské církve a projektu rozvojové pomoci.

Vzájemné ekonomické vztahy

Celkový obrat vzájemného obchodu dosahuje malého objemu. Saldo bylo pro Českou republiku pasivní. Vývoz byl v hodnotě 11,0 mil. Kč, dovezeno bylo zboží za 3,6 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: součástky turbín a mechanické přístroje, plasty a plastové výrobky, papír, karton, lepenka.

Hlavní dovozní komodity České republiky: tabákové výrobky, ovocné šťávy, citrusové plody, lihové nápoje, oděvy, oděvní doplňky, káva.

Humanitární pomoc

V důsledku ničivých záplav, které zemi postihly v listopadu 2009, poskytla Česká republika Moravské církvi humanitární pomoc ve výši 1 mil. Kč.

Rozvojová spolupráce

Česká republika přispěla na dva rozvojové projekty předložené Moravskou církví. S cílem pomoci se zajištěním pitné vody Česká republika podpořila částkou 200 tis. Kč výstavbu dvou studní v lokalitě Isnawas a částku 120 tis. Kč věnovala na výstavbu kulturního a společenského střediska na náměstí Jana Husa v Puerto Cabezas pro zdejší indiánské a kreolské obyvatelstvo.

V první polovině roku 2009 Česká geologická služba ukončila druhou fázi úspěšného tříletého projektu *Prevence geologických rizik* v okolí města Boaco.

PANAMA **(Panamská republika)**

Česká republika má s Panamou bezproblémové vztahy a lze očekávat, že s novou vládou prezidenta R. Martinelliho nastane jejich další zintenzivnění. Obě země zatím plně nevyužívají potenciálu, který se nabízí zvláště v oblasti obchodní.

Návštěvy představitelů Panamské republiky

- 13. 5. 2009 – ministr zahraničních věcí S. L. Navarro se zúčastnil ministerského zasedání Evropská unie – Skupina Rio v Praze.

Jiná jednání

- září 2009 – v rámci jednání Valného shromáždění OSN v New Yorku jednal prezident České republiky V. Klaus s prezidentem Panamy R. A. Martinellim.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obrat vzájemné obchodní výměny se proti předchozímu roku nepatrně zvýšil, přičemž saldo obchodní bilance zůstalo pro Českou republiku mírně pasivní. Vývoz z České republiky: 128,7 mil. Kč, dovoz: 195,1 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: keramické výrobky, sklo a skleněné výrobky, nábytek, součásti pro elektrárny a turbíny, automobily a jejich součástky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: tropické ovoce, v menší míře strojní zařízení a nástroje, součástky lokomotiv, hračky, sportovní potřeby.

Rozvojová spolupráce

V roce 2009 Česká republika přispěla částkou 160 tis. Kč na vybudování malého kulturního střediska v indiánské autonomní oblasti Kunamarka, a to s cílem napomoci turistickému ruchu, a tím ke snižování chudoby místního obyvatelstva.

Panama obdržela na školní rok 2009/2010 od České republiky dvě magisterská stipendia, jedno ke studiu v češtině a druhé v angličtině.

PERU ***(Peruánská republika)***

V roce 2009 došlo k dalšímu prohloubení vzájemných vztahů ve všech oblastech. Nejdůležitější událostí na poli bilaterálních vztahů se stala historicky první státní návštěva prezidenta České republiky V. Klause v Peru uskutečněná ve dnech 18. – 22. 11. 2009.

Návštěvy představitelů České republiky

- květen 2009 – návštěva náměstka ministra obrany J. Fulíka;
- 18. – 22. 11. 2009 – návštěva prezidenta V. Klause, součástí delegace ministr vnitra M. Pecina, první náměstek ministra zahraničních věcí T. Pojar, náměstek ministra průmyslu a obchodu M. Hovorka a náčelník Generálního štábu Armády České republiky gen. V. Pícek; v doprovodu prezidenta republiky byla podnikatelská mise.

Návštěvy představitelů Peruánské republiky

- 13. 5. 2009 – ministr zahraničních věcí Peru J. A. G. Belaúnde se zúčastnil ministerského zasedání Evropská unie – Skupina Rio v Praze;
- červen 2009 – návštěva delegace Komise andských, amazonských a afroperuánských nativních obyvatel, životního prostředí a ekologie Parlamentu Peru.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 byla na peruánském trhu aktivní česká firma Šindlar EU s.r.o., která realizuje vodohospodářské projekty a firma Dio Latina a.s. usilující o realizaci investičního projektu na výrobu bioetanolu. Během roku 2009 byla realizována dodávka dvou českých turbín z ČKD Blansko pro elektrárnu Poehos 2 (10 MW) a regulačního systému elektrárny od společnosti INGOS s.r.o. Byl zahájen dovoz českého piva Bernard. Český vývoz dosáhl hodnoty 290,4 mil. Kč, dovoz 262,7 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: stavební stroje, hračky, turbíny, pletací stroje, zbraně, kabely a jiné vodiče, vlna, transformátory, součásti motorů, látky, kondenzátory, konstrukce ze železa a oceli, léky, ložiska.

Hlavní dovozní komodity České republiky: rybí moučka, káva, cín, zinek, sušené ovoce, oxidy bóru, přírodní barviva, bavlněná příze, hroznové víno, textil, ovoce, rybí produkty, čerstvá zelenina.

Rozvojová spolupráce

V roce 2009 byl úspěšně dokončen rozvojový projekt v oblasti zemědělství *Udržitelné nakládání s přírodními zdroji v oblasti Amazonie*. V sektoru životního prostředí pokračovala realizace projektu *Průzkum geomorfologických a hydrogeologických podmínek v povodí řeky Piura ke snížení environmentálních faktorů omezujících sociální a ekonomický rozvoj regionu*.

Česká republika poskytuje každoročně Peru vládní stipendia ke studiu na českých vysokých školách. Česká republika nabídla Peru dvě vládní stipendia pro školní rok 2009/2010 a další dvě stipendia na školní rok 2010/2011. V roce 2009 se úspěšně rozvíjela výměna stipendijních pobytů na základě přímých dohod mezi univerzitami.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Deklarace o spolupráci Ministerstva vnitra České republiky a Ministerstva vnitra Peruánské republiky, zastoupeného generální protidrogovou správou peruánské policie při prevenci a potlačování nelegálního obchodu s drogami;
- Program spolupráce v otázkách kultury, vzdělávání, vědy a sportu mezi Českou republikou a Peruánskou republikou na léta 2010 – 2012;

- Memorandum o spolupráci mezi CzechInvest a ProInversión;
- Dohoda o spolupráci mezi Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze a Národní univerzitou Micaela Bastidas de Apurímac.

Kulturní vztahy

Během roku 2009 byl uspořádán *Český den* na Universidad de Lima, v jehož rámci byla připravena přednáška o České republice a výstava *Krásy a tajemství České republiky*. Hudební tradici České republiky připomněla výstava *Osobnosti české hudby* připravená ve spolupráci s Národní konzervatoří Peru v březnu 2009. Prohloubením této spolupráce se stala v polovině října 2009 návštěva profesora pražské konzervatoře a violoncellisty V. Kočího, který kromě dvou koncertů v Limě vedl několik mistrovských hodin na Národní konzervatoří Peru. V březnu a dubnu 2009 byly v rámci televizního pořadu *Tiempo de Viaje* peruánské veřejnosti představeny hlavní turistické destinace v České republice. Pořad se natáčel ve spolupráci s agenturou CzechTourism v Praze, Karlových Varech a Českém Krumlově. V květnu 2009 vystoupilo v Peru s programem *Fausto* černé divadlo All Colours Theatre. Koncem roku 2009 se Česká republika zúčastnila XXI. ročníku filmové přehlídky Evropské unie. Českou republiku reprezentoval film *Tajnosti*. V souvislosti s návštěvou prezidenta V. Klause v Peru byla v listopadu 2009 inaugurována na Universidad del Pacífico výstava *Fotografie 1968 a 1989*.

SALVADOR **(Salvadorská republika)**

Vztahy České republiky a Salvadoru jsou velmi dobré, rozvíjejí se na bázi obchodní spolupráce a poskytování rozvojové spolupráce.

Funkci bývalého honorárního konzula P. Tesáka (zemřel 7. 8. 2009) převzala jeho manželka I. Tesáková. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky udělilo P. Tesákovi in memoriam Cenu Gratias agit, kterou I. Tesákové předala během své návštěvy náměstkyně ministra zahraničních věcí České republiky H. Bambasová.

Návštěvy představitelů České republiky

- listopad 2009 – návštěva náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasové.

Návštěvy představitelů Salvadorské republiky

- 13. 5. 2009 – ministryně zahraničních věcí Salvadoru M. A. de Barillas se zúčastnila ministerského zasedání Evropská unie – Skupina Rio v Praze.

Vzájemné obchodní vztahy

Vzájemný zahraniční obchod i navzdory krizi nepatrně stoupl. Česká republika si udržela aktivní saldo vzájemné obchodní výměny, když vyvezla zboží v hodnotě 839,7 mil. Kč a dovezla za 69,9 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: železo a ocel, přístroje elektrického záznamu, léky a barviva, chemické a plastové výrobky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: přístroje elektrického záznamu, káva, oděvy.

Rozvojová spolupráce

Česká geologická služba ukončila v roce 2009 druhou fázi tříletého projektu rozvojové pomoci *Prevence přírodních rizik*. Salvadorská strana vyjádřila zájem o jeho pokračování. Česká republika udělila Salvadoru v roce 2009 jedno stipendium k magisterskému studiu v angličtině.

VENEZUELA **(Bolívarovská republika Venezuela)**

Bilaterální styky jsou v posledním desetiletí zaměřeny především na podporu vztahů ekonomických, kulturních, vzdělávacích, krajanských a na posilování lidskoprávní dimenze.

Vzájemné ekonomické vztahy

Přestože rozvoj ekonomických vztahů brzdí restriktivní devizová politika, rozvíjí se vzájemná obchodní výměna a obchodní bilance za uplynulý rok je mírně aktivní. Vývoz: 317,1 mil. Kč, dovoz: 23,6 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: transformátory, sušené mléko a smetana v prášku, stroje, trubky, turbovrtulové motory, elektrické vodiče, bižuterie, umělá střívka, automobily Škoda.

Hlavními dovozní komodity České republiky: hliník a tabák, dále citrony a limety, brýlové čočky, oxid křemičitý, vrtule letadel, chladiče.

Kulturní vztahy

Ve spolupráci s Goethe Institutem byla uspořádána výstava *Franz Kafka*, na Universitě Simona Bolívara byla otevřena výstava *Umění a demokracie*. Ke Dni Evropy byl zorganizován koncert Symfonického orchestru Juvenil de Caracas, který zahrál Dvořákovu symfonii *Z nového světa*. Významné byly i další akce k výročí 17. listopadu a pádu berlínské zdi (výstavy, interview pro média). Do vzájemné spolupráce se zapsala aktivita Nadace Respekt Institut, tzv. CAS LA (*Centrum pro analytická studia Latinské Ameriky*) zaměřená na podporu lidských práv, která v roce 2009 pozvala známé osobnosti venezuelského politického života k účasti na diskusích v rámci konference FORUM 2000. Čeští krajané se v roce 2009 scházeli na Velvyslanectví České republiky v Caracasu v rámci své asociace. Jejich činnost se zaměřila na udržování jazykového povědomí dalších generací, tj. promítání českých filmů, vydávání krajanského bulletinu, organizování kurzů českého jazyka a podporu produkcí souboru *Jatelinka*. Dva mladí krajané se v roce 2009 účastnili *Letní jazykové školy* v Dobrušce.

10. Vztahy České republiky se zeměmi Asie a Pacifiku

Vztahy České republiky se zeměmi asijského kontinentu a Tichomoří jsou natolik rozmanité, nakolik je rozmanité samo toto rozsáhlé teritorium. S rostoucím mezinárodním vlivem se Česká republika v uplynulých dvou desetiletích stala důležitým partnerem řady zdejších velkých i menších států.

Navzdory pestrému charakteru pozadí, podmínek a vztahů s asijskými a tichomořskými zeměmi lze v bilaterálních relacích roku 2009 najít některé společné rysy.

České předsednictví v Radě Evropské unie v první polovině roku 2009 bylo příležitostí významně zviditelnit Českou republiku. Tato okolnost markantně poznamenala rovněž ryze bilaterální aktivity, a to především v oblasti šíření české kultury, know-how a povědomí o lidských právech.

Jestliže ve výročních zprávách o zahraniční politice v předchozích obdobích najdeme relativně nevelký rozsah kulturních akcí v asijských zemích, v roce 2009 zaznamenáváme, díky nasazení během předsednictví České republiky v Radě Evropské unie, nebyvalou intenzitu přibližování naší země světu právě prostřednictvím kultury. Předsednictví v Radě Evropské unie tedy nebylo jen prostorem k prosazování některých politických a ekonomických akcentů naší země v Asii a Tichomoří, ale obohatilo kulturní dimenzi bilaterálních vztahů s řadou pozoruhodných výsledků. Navíc prezentace našich špičkových umělců mnohdy napomohla přilákat pozornost vrcholných zástupců místní podnikatelské sféry, a tím nepřímo rozšířit ekonomické příležitosti pro naši zemi.

České republice se podařilo využít předsednictví v Radě Evropské unie k uspořádání bilaterálních setkání na okraj zasedání relevantních formací Rady Evropské unie zaměřených na významné asijské státy, na nichž občas zazněl i náš důsledný apel na dodržování lidských práv.

Dalším společným rysem bilaterální relace České republiky se státy Asie a Tichomoří je jistý útlum ekonomických aktivit ve většině asijských zemí, způsobený globální ekonomickou a finanční krizí. Výrazný byl tento útlum např. v hospodářských vztazích s Austrálií, kde objem obchodní výměny klesl na polovinu, ačkoli v předchozích obdobích vzrůstal o hodnoty přesahující 300 až 400 %.

Vcelku lze říci, že Česká republika má s asijskými a tichomořskými státy dobré a v mnoha případech takřka bezproblémové vztahy. Přispívá k tomu řada tradičních vazeb, které se nám daří zúročit v podobě hlubšího pronikání k příležitostem obohacujícím život náš i našich zahraničních partnerů.

AFGHÁNISTÁN ***(Islámská republika Afghánistán)***

Návštěvy představitelů České republiky

- 21. – 23. 3. 2009 – pracovní návštěva náčelníka Generálního štábu Armády České republiky gen. V. Picka, při které navštívil jednotky Armády České republiky a jednal s představiteli ISAF;
- 24. – 26. 5. 2009 – pracovní návštěva prvního náměstka ministra zahraničních věcí T. Pojara, při které navštívil PRT Logar a jednal s ředitelem IDLG (*Independent Directorate of the Local Governance*) G. Popalem;
- 1. – 3. 6. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministr obrany M. Bartáka u jednotek Armády České republiky, v rámci které byl přijat prezidentem H. Karzáím a jednal se svým protějškem A. Wardakem;
- 8. – 9. 7. 2009 – pracovní návštěva náčelníka Generálního štábu Armády České republiky gen. V. Picka, při které navštívil jednotky Armády České republiky a jednal s představiteli ISAF;
- 27. – 30. 8. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministr obrany M. Bartáka u jednotek Armády České republiky, v rámci které proběhlo jednání s představiteli ISAF;
- 26. – 28. 11. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministr obrany M. Bartáka se zaměřením na kontrolu jednotek Armády České republiky a jednání s představiteli ISAF, v rámci které proběhlo historicky první jednání delegace Parlamentu České republiky se zástupci dolní komory Parlamentu Afghánistánu. Z české strany se zúčastnilo šest poslanců a jeden senátor, z afghánské strany 15 poslanců;
- 21. – 22. 12. 2009 – pracovní návštěva náčelníka Generálního štábu Armády České republiky gen. V. Picka u jednotek Armády České republiky.

Návštěvy představitelů Islámské republiky Afghánistán

- 28. 1. 2009 – bilaterální jednání ministra zahraničních věcí R. Spanty s ministrem zahraničních věcí České republiky K. Schwarzenbergem po jednání Trojky Evropská unie – Afghánistán v Praze.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 přes složitou bezpečnostní situaci pokračoval vývoz komodit, z nichž hlavní byly vrtulníky, motorová vozidla, přístroje na záznam a reprodukci zvuku a obrazu, zbraně, střelivo, nábytek, výrobky ze železa, k dovozním pak ořechy, suché plody, oděvy a koberce. Náš vývoz dosáhl 631,2 mil. Kč a dovoz 6,9 mil. Kč.

Rozvojová spolupráce

Je realizována především prostřednictvím Provinčního rekonstrukčního týmu v provincii Lógar. Na projekty realizované v úzké součinnosti s místní komunitou bylo v roce 2009 vyděleno 81,3 mil. Kč. K prioritám patří podpora bezpečnosti a dobrého vládnutí, školství, rozvoj infrastruktury, zdravotnictví, zemědělství, rekonstrukce vodních zdrojů a zavlažovacích systémů, práva žen a nezávislá média. Část pomoci v rozsahu 5,4 mil. Kč se realizovala skrze společnost *Člověk v úsni*. Mimo tyto prostředky poskytla Česká republika 3 mil. Kč na *National Solidarity Programme*, 2,5 mil. Kč na rozvojové programy OSN pro Afghánistán a 2,5 mil na výcvik afghánské armády.

Humanitární pomoc

Česká republika v roce 2009 věnovala do Afghánistánu humanitární pomoc v souhrnné výši 6,88 mil. Kč. 4 mil. Kč byly poskytnuty britské nevládní organizaci *HALO Trust* na pokračování odminování ve středním Afghánistánu. 2,88 mil. Kč bylo určeno na tzv. *projekty rychlého dopadu (QIP)* civilní části PRT v Lógaru. Celkem se podařilo realizovat 25 projektů, zejména opravy škol, vybavení policejních stanic, podpora zaměstnanosti žen a předvolební osvěta.

Kulturní vztahy

Afghánské děti se poprvé zúčastnily *Mezinárodní dětské výtvarné výstavy Lidice*. Zaslaly přes sto výtvarných prací, ze kterých byly dvě oceněny medailí a jedna čestným uznáním.

AUSTRÁLIE **(Australské společenství)**

Vzájemné ekonomické vztahy

V období let 2003 – 2008 obchodní výměna dynamicky rostla (došlo k nárůstu českého vývozu do Austrálie o 440 % a vzájemného obratu o 308 %), v roce 2009 se však projevilý důsledky globální ekonomické krize a objem obchodní výměny klesl na polovinu. Obchodní bilance je aktivní, vývoz byl 3,623 mld. Kč, dovoz 1,801 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: hračky, motorová vozidla, dřevo, přístroje elektronického záznamu, stavební stroje, čerpadla, ruční nářadí, papír a výrobky z plastů.

Hlavní dovozní komodity České republiky: vlna, farmaceutické výrobky, přístroje optické, lékařské, chirurgické, pro nedoslýchavé, nápoje – víno a výrobky elektrotechnického průmyslu.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Smlouva o sociálním zabezpečení (*Agreement on Social Security*), Canberra, 16. 9. 2009. (Smlouva vstoupí v platnost po vnitrostátním ratifikačním procesu v zemích smluvních stran, k čemuž by mělo, dle odhadu právních expertů, dojít v roce 2011). Smlouva řeší především otázku vyplácení důchodů z Austrálie českým občanům, kteří po dlouhodobém pobytu přesídlili z Austrálie zpět do České republiky. Stejný přístup platí ze strany České republiky vůči australským občanům.

Kulturní vztahy

Oproti uplynulým rokům uspořádala Česká republika v Austrálii především v souvislosti s českým předsednictvím (ale i po jeho skončení) velký počet kulturních akcí. Velvyslanectví České republiky v Canbeře a Generální konzulát České republiky v Sydney představovaly Českou republiku v Perthu, Canbeře, Melbourne, Adelaide, Sydney a Brisbane,

příčemž v některých městech opakovaně. Za velkého zájmu veřejnosti se konaly koncerty vážné hudby, výstavy českých výtvarných umělců, prezentace českého moderního designu a filmová představení. Tyto akce se setkaly nejen se zájmem širokého publika, ale i masmédií. Během celého roku pracovníci obou úřadů vystupovali na řadě přednášek a prezentačních akcí na různých politických, vzdělávacích a ekonomických fórech.

Ve spolupráci s Národní univerzitou v Canbeře dotvořilo Velvyslanectví České republiky prostředí symposia *Změny a transformace ve střední Evropě, 1989 – 2009* v Národním evropském centru výstavou *20. výročí pádu železné opony*.

Oslavy významných výročí byly v prosinci uzavřeny výstavou *20. výročí pádu železné opony* a projekcí filmu *Sametová revoluce* v klubu *CzechoSlovakian Country Club* nedaleko Sydney, které přilákaly nejenom pozornost krajanů a australské veřejnosti, ale i místních tištěných médií.

Nejrůznější formy studia na australských vysokých školách se těší zájmu českých studentů, kterých je dle různých odhadů cca 2 – 4 tisíce.

BANGLADÉŠ **(Bangladéšská lidová republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 8. – 9. 6. 2009 – návštěva náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasové v rámci Trojky Evropské unie; setkala se mj. s předsedkyní vlády Šejk Hasínovou, ministryní zahraničních věcí D. Móniovou a lídrem opozice Kh. Zíaovou. V zemi působí český honorární konzul M. Ráhman.

BRUNEJ **(Sultanát Brunej)**

Vzájemné ekonomické vztahy

Jsou dlouhodobě minimální: bilance vzájemné obchodní výměny v řádu jednotek mil. Kč. Za prvních 10 měsíců roku 2009 se z České republiky do Bruneje vyvezlo zboží za 1,7 mil. Kč: pumpy a armatury pro místní sektor těžby ropy a plynu, skleněné výrobky.

BHÚTÁN **(*Bhútánské království*)**

Česká republika se dlouhodobě snaží o navázání diplomatických styků s Bhútánem. Bhútán otevřel v dubnu 2009 své diplomatické zastoupení v Bruselu pro Evropskou unii.

ČÍNA **(*Čínská lidová republika*)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 22. – 27. 6. 2009 – návštěva generálního sekretáře Ministerstva zahraničních věcí České republiky M. Sedláčka a generálního komisaře české účasti na EXPO P. A. Stehlíka v Šanghaji ;
- 4. – 6. 9. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády České republiky J. Fischera ve Zvláštních administrativních oblastech (*Special Administrative Regions*) Hongkong a Macao;
- 8. – 10. 9. 2009 – návštěva náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasové v Šanghaji v návaznosti na cestu premiéra J. Fischera do Hongkongu, Macaa a na Filipíny.

Návštěvy představitelů Čínské lidové republiky

- 16. 2. 2009 – konzultace náměstka ministra zahraničních věcí Wu Chung-po (Wu Hongbo) s 1. náměstkem ministra zahraničních věcí České republiky T. Pojarem v Praze;
- 20. 5. 2009 – jednání prezidenta České republiky V. Klause v čele Evropské unie s premiérem Wen T'ia-pao (Wen Jiabao) na 11. summitu Evropská unie – Čínská lidová republika v Praze. Následně bilaterální schůzky premiéra Čínské lidové republiky s prezidentem České republiky V. Klausem a předsedou vlády České republiky J. Fischerem.

Jiná jednání

- 19. 1. 2009 – jednání prvního náměstka ministra zahraničních věcí České republiky T. Pojara v čele Trojky Evropské unie na 4. kole Strategického dialogu Evropská unie –

Čínská lidová republika v Pekingu. Na okraj tohoto jednání též bilaterální setkání se státním radou Čínské lidové republiky Taj Ping-kuo (Dai Bingguo);

- 30. 1. 2009 – setkání předsedy vlády České republiky (a předsedy Rady Evropské unie) M. Topolánka s premiérem Čínské lidové republiky Wen T'ia-pao (Wen Jiabao) v Bruselu k unijním i bilaterálním otázkám;
- leden 2009 – setkání ministra zahraničních věcí České republiky K. Schwarzenberga s čínským protějškem na zdvořilostním setkání ministrů zahraničních věcí v rámci návštěvy Jihoafrické republiky (Trojka Evropské unie).

Vzájemné ekonomické vztahy

Dle údajů ČSÚ o zahraničním obchodě za rok 2009, byla Čína v roce 2009 – stejně jako v roce 2008 - pátým největším obchodním partnerem České republiky (za Německem, Slovenskem, Polskem a Francií), přičemž i v loňském roce vynikala mezi ostatními obchodními partnery České republiky největším saldem vzájemného obchodu. Dovozy z Číny do České republiky převýšily vývozy o 183 mld. Kč, respektive dovoz zboží z Číny do České republiky byl v roce 2009 čtrnáctkrát vyšší, než vývoz zboží do Číny. V absolutních číslech to znamená, že Česká republika vyvezla do Číny zboží za 15,854 mld. Kč, dovezla naproti tomu za 199,077 mld. Kč.

Z hlediska komoditní struktury se v roce 2009 na dovozu zboží z Číny nejvíce podílely kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (50 782 mil. Kč), zařízení pro telekomunikace a pro záznam a reprodukci zvuku (29 865 mil. Kč), elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (24 645 mil. Kč) a konečně oděvní výrobky a doplňky (14 887 mil. Kč). Vývoz z České republiky do Číny pak byl tvořen stroji a zařízeními všeobecně užívanými v průmyslu (2 027 mil. Kč), elektrickými zařízeními, přístroji a spotřebiči (1 340 mil. Kč), kovovými výrobky (803 978 tis. Kč), silničními vozidly (717 741 tis. Kč) a kovozpracující stroji (701 665 tis. Kč).

Z hlediska ekonomických vztahů mezi Českou republikou a Čínskou lidovou republikou v roce 2009 byla klíčová především realizace největší české investice posledních let v Čínské lidové republice – dokončení a otevření nákupního centra ECM Mall v Pekingu českým developerem ECM. Rok 2009 byl také rokem dalšího rozvoje investice české společnosti PPF v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů (prostřednictvím pobočky PPF China). Další spolupráce mezi českými a čínskými podnikateli v ekonomické oblasti byla

v roce 2009 realizována mimo jiné v rámci konference *EU – China Environmental Business Facilitation Conference on CDM and Bioenergy* v červnu a listopadového semináře o obnovitelných energiích.

Neméně významná byla dubnová premiéra na *Shanghai Auto Show* a následně srpnové zahájení výroby nového vozu Škoda Superb (pod čínským názvem *HaoRui*) na čínský trh, který by se měl stát největším světovým trhem pro značku Škoda.

V září 2009 se uskutečnil investiční seminář, spolupořádaný agenturou CzechInvest ve spolupráci s Generálním konzulátem České republiky v Šanghaji, představující investiční příležitosti v České republice pro společné projekty v sektorech letectví, přesného strojírenství, potravinářství a informačních technologiích.

V listopadu 2009 se podařilo ve spolupráci Generálního konzulátu České republiky v Šanghaji s agenturou CzechTrade zrealizovat velkou prezentaci českých potravinářských výrobků a firem z oblasti potravinářství v rámci veletrhu *FHC*.

Kulturní vztahy

Organizace kulturních akcí byla v roce 2009 spojena s českým předsednictvím v Radě Evropské unie a s 60. výročím diplomatických vztahů České republiky a Čínské lidové republiky.

V lednu zahájilo české předsednictví Evropské unie tanečním *Plesem Evropské unie* pod patronací místopředsedy vlády A. Vondry a za přítomnosti náměstka ministra zahraničních věcí České republiky T. Pojara. Ples, sponzorsky zaštitěný především českými firmami působícími v Čínské lidové republice, proběhl v hotelu Hilton Beijing a s velkým úspěchem se setkaly jak hudební doprovod orchestru O. Havelky a pěveckého tria *Sestry Havelkovy*, tak i předtančení souboru *Jasénka*.

Dne 4. 4. 2009 byla v rámci 60. výročí diplomatických styků v prestižním *Národním muzeu umění Číny (NAMOC)* v Pekingu zahájena výstava *Čína Zdenka Sklenáře*, při které byla k 99. výročí narození tohoto malíře a ilustrátora představena také česko-čínská reprezentativní publikace *Zpěvů staré Číny* s texty B. Mathesia a ilustracemi Z. Sklenáře.

Během celého roku se konala řada úspěšných kulturních akcí většinou spojených s českým předsednictvím Evropské unie: výstava děl českých ilustrátorů dětských knih,

uměleckého sklářského díla architekta a designéra B. Šípka, koncert klavíristy P. Kašpara a dalších hudebních komorních umělců, souboru *Čechomor* a jazzového kvarteta *Organic Quartet*.

Ve dnech 25. – 29. 11. 2009 byla Česká republika zastoupena na 4. ročníku výstavy *Cultural and Creative Industry Expo* v Pekingu propagační expozicí *Splendid Czech Republic* s ukázkami českého lidového umění, připravenou ve spolupráci s pekingskou kanceláří CzechTourism.

V rámci aktivit z oblasti školství a vzdělávání zorganizovala Česká republika v roli předsednictví Rady Evropské unie ve spolupráci s Čínskou národní školou administrativy a Masarykovou univerzitou Brno seminář pro zástupce většiny provinčních a městských vlád mezinárodní expertní seminář o využití vědy pro systémy včasného varování a prevence přírodních katastrof.

Pokračovala výměna studentů na základě realizace Ujednání o školských výměnách mezi ministerstvy školství obou zemí. Na Pekingské univerzitě zahraničních studií (BFSU) nadále působila lektorka českého jazyka. Na závěr českého předsednictví v Radě Evropské unie a u příležitosti 60. výročí diplomatických styků předal velvyslanec České republiky V. Grepl Čestné uznání Ministerstva zahraničních věcí České republiky a stříbrnou medaili Jana Masaryka několika zasloužilým čínským bohemistům a překladatelům. Nový velvyslanec České republiky se dne 30. 11. 2009 zúčastnil slavnostního zahájení nového ročníku češtiny na Pekingské univerzitě zahraničních studií (*Beijing Foreign Studies University*) a besedy s rektorem a studenty univerzity.

Hongkong

Návštěvy představitelů České republiky

- 4. – 6. 9. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády J. Fischera s delegací.

Návštěvy představitelů Hongkongu

- 14. – 16. 9. 2009 – pracovní návštěva delegace poslanců Legislativní rady Hongkongu.

Vzájemné ekonomické vztahy

Hongkong je jedním z mála asijských teritorií, kde má Česká republika aktivní obchodní bilanci, a to nepřetržitě od roku 1999. Převážná část položek obchodní výměny jsou reexporty směrem do oblasti jižní Čínské lidové republiky, či naopak z jižní Čínské lidové republiky do České republiky. Obchodní obrat v roce 2009 dosáhl téměř 6,754 mld. Kč, přičemž vývoz z České republiky činil téměř 5,576 mld. Kč. Navzdory globálnímu hospodářskému útlumu zaznamenal český vývoz do Hongkongu oproti stejnému období roku 2008 dokonce 6,5% nárůst.

Hlavní vývozní komodity České republiky: tantalové a keramické kondenzátory, indukory, procesory a řídicí jednotky, telefonní přístroje pro bezdrátové sítě, části strojů na automatické zpracování dat, skleněné výrobky, imitace perel a drahokamů, průmyslové výrobky, průmyslové stroje a jejich náhradní díly a komponenty, elektrické stroje a přístroje (svítidla, mikroskopy apod.), hračky, videohry pro TV přijímače a plastový odpad.

Hlavní dovozní komodity České republiky: elektronika, počítačové periferie, integrované obvody, oděvy, obuv, šperky, hodinky, hračky, nenahraná elektronická média a další spotřební zboží.

Kulturní vztahy

Generální konzulát České republiky v Hongkongu využil možnost zviditelnění České republiky v Hongkongu prostřednictvím kulturních a společenských akcí v souvislosti s výkonem předsednictví v Radě Evropské unie v 1. polovině roku 2009: promítání filmů *Tmavomodrý svět*, *Venkovský učitel*, *Václav*, *Hanin kufřík*, řada koncertů komorní hudby, rozsáhlá prezentace české gastronomie *Tastes of the Czech Republic*, vystoupení dvou folklorních souborů.

Generální konzulát České republiky zorganizoval společně s generálními konzuláty 15 členských států Evropské unie a Hong Kong Baptist University původní fotografickou výstavu vybraných památek ze seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO v zemích Evropské unie nazvanou *European Splendour – UNESCO World Heritage Sites in the European Union Member States*.

Macao

Návštěvy představitelů České republiky

- 5. 9. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády J. Fischera s delegací.

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemný obchod je omezený, přičemž Česká republika má obvykle pasivní obchodní bilanci. Přes Macao se realizují některé reexporty do jižních provincií Čínské lidové republiky, jsou však nepravidelné, takže statistiky mohou mezi jednotlivými obdobími vykazovat velké odchylky. V roce 2009 dosáhl zahraniční obchod s Macaem ve vývozu 3,3 mil. Kč a v dovozu 71,5 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: svítidla, sklo, skleněné polotovary, bižuterie, optické přístroje a farmaceutické výrobky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: oděvy, obuv, jízdní kola a elektronika.

Kulturní vztahy

Pod názvem *Czech It Out at MGM Grand Macau* se konala rozsáhlá prezentace české gastronomie prostřednictvím tří členů Českého národního týmu kuchařů. Akci doprovodil valašský soubor lidových písní a tanců Radhošť a výstava moderního českého skla.

V říjnu se Pražský komorní sbor představil publiku na 23. ročníku *Macao International Music Festival*, na kterém vystoupil s programem tvořeným mj. skladbami řady českých autorů.

Tchaj-wan

Návštěvy představitelů České republiky

- 19. – 23. 5. 2009 – delegace Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky vedená předsedou Ústavně-právního výboru M. Bendou;
- 26. – 29. 11. 2009 – delegace Generálního ředitelství cel České republiky u příležitosti konání *Česko-tchajwanského celního summitu*;

- 7. – 11. 12. 2009 – návštěva delegace místopředsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Pitharta.

Návštěvy představitelů Tchaj-wanu

- srpen 2009 – návštěva ministra zahraničních věcí F. Ou – soukromá cesta do České republiky;
- říjen 2009 – návštěva bývalého předsedy vlády Liu Chao-shiuana – účast na konferenci Fórum 2000.

Vzájemné ekonomické vztahy

Pokračoval dosavadní trend narůstajícího deficitu českého obchodu (poměr vývoz/dovoz zhruba 1:17), který byl umocněn celosvětovou finanční a hospodářskou krizí. Hlavním důvodem nepoměru jsou nepochybně masivní investice tchajwanských firem v oblasti elektrotechniky. Vývoz České republiky činil 1,122 mld. Kč, dovoz 17,793 mld. Kč.

Pokud jde o české investice a působení na Tchaj-wanu, ohlásilo odchod z ostrova do Čínské lidové republiky jediné české zastoupení – firma Jablotron (bezpečnostní systémy) a nově chce zde otevřít kancelář firma Inmite s nabídkou softwarových aplikací do mobilů.

Hlavní vývozní komodity České republiky: tradičně prostředky pro záznam a reprodukci zvuku a obrazu, mechanické stroje, sklo a výrobky ze skla, výrobky ze železa a oceli a dále přístroje optické a lékařské, zejména chirurgické.

Hlavní dovozní komodity České republiky: především součásti přístrojů pro vysílání a příjem televizního signálu, telefonní a další zařízení pro přenos hlasu a dat, média pro záznam zvuku a obrazu, součásti počítačů, monitory nebo integrované obvody. Předmětem dovozu byla i jízdní kola a jejich součásti, součástky do motorových vozidel včetně jednostopých, železářské a ocelářské zboží, sportovní potřeby a hračky.

Humanitární pomoc

Ke zmírnění následků srpnového tajfunu Morakot, jehož následky si vyžádaly přes šest stovek obětí, poskytla Česká republika Tchaj-wanu finanční humanitární pomoc ve výši 50 tis. USD; částka byla vyplacena *Tchajwanské společnosti červeného kříže*.

Kulturní vztahy

Nosnou kulturní akcí českého předsednictví v Radě Evropské unie (s přesahem až do 1. pololetí roku 2010) se stala putovní výstava nazvaná *Czech Gems*, komponovaná ze tří souborů plakátů a fotografií, a to *Krásy české barokní architektury*, *PET umění a Česká Nej I.* Premiéra dne 17. 2. 2009 v Tchaj-pcheji proběhla za účasti ministryně kultury Pi-twan Juany, poté výstava putovala během roku do dalších pěti měst.

V Tchaj-pcheji byla otevřena výstava nazvaná *Česká republika – 20 let po pádu železné opony* (složená z expozic *Evropa idejí a hodnot*, *20. výročí pádu železné opony a Česká Nej II*). Česká ekonomická a kulturní kancelář v Tchaj-pcheji se účastnila výstavy fotografií tchajwanského umělce S. Changa, jejíž témata čerpal během svého šestiletého působení v České republice.

V rámci oslav 20. výročí Sametové revoluce předal vedoucí kanceláře sedmi tchajwanským občanům medaile Jana Masaryka – Ministerstva zahraničních věcí České republiky za jejich přínos k prezentaci České republiky, její kultury a ekonomiky na Tchajwanu. Na *Evropském filmovém festivalu*, konaném na dvaceti tchajwanských univerzitách a kulturních střediscích, reprezentoval českou kinematografii film *Vratné lahve*.

FILIPÍNY **(Filipínská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 21. 4. 2009 – pracovní návštěva J. Karfíka, vrchního ředitele sekce mimoevropských zemí a rozvojové spolupráce Ministerstva zahraničních věcí České republiky – účast na konferenci ASEM organizované Delegací Evropské komise v Manile, bilaterální jednání s E. Manalo, náměstkem ministerstva zahraničních věcí Filipínské republiky pro politické otázky, a s R. Seguisem, náměstkem ministerstva zahraničních věcí Filipínské republiky pro námořní a jiné záležitosti;
- 6. – 7. 9. 2009 – oficiální návštěva předsedy vlády J. Fischera, náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasové a náměstkyně ministra průmyslu a obchodu M. Hovorky – přijetí prezidentkou G. M. Arroyovou, předsedou Senátu J. P. Enrilem a ministrem zahraničních věcí A. Romulem.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 byl celkový obchodní obrat mezi oběma zeměmi 3,093 mld. Kč, z toho vývoz z České republiky činil 983 mil. Kč a dovoz do České republiky 2,111 mld. Kč, saldo dosáhlo - 1 128 mil Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: obvody integrované elektronické, mikrosoustavy a dále pak tranzistory, polovodičová a fotocitlivá zařízení, kondenzátory elektrické (pevné, otočné, dolad'ovací), trubky, hadice a příslušenství z plastů, vodní turbíny, vodní kola, regulátory atd.

Hlavní dovozní komodity České republiky: obvody integrované elektronické, mikrosoustavy, zařízení pro automatické zpracování dat, jednotky, snímače, diody, tranzistory, zařízení polovodičová i fotocitlivá, vlákna optická, kabely, čočky, hranoly, kaučuk, textilní výrobky atd.

Na přelomu října a listopadu 2009 zorganizovalo Velvyslanectví České republiky v Manile tzv. *Dny české kultury a gastronomie* v průběhů kterých proběhly semináře a prezentace českých firem z oblasti obnovitelných zdrojů energie a prezentace Hlavního města Prahy.

Rozvojová spolupráce

Byl ukončen projekt *Zlepšení odpadového hospodářství v Naga City (Improvement of the waste management in Naga City)*, jehož realizace probíhala od roku 2007. Vláda České republiky na tento projekt poskytla celkem 9,7 mil. Kč.

Humanitární pomoc

Česká republika poskytla v říjnu 2009 pomoc ve výši řádově 2,65 mil. Kč na odstranění škod způsobených tajfunem Ondoy.

Pokračoval projekt *Pomoc při opatřeních zajišťujících spolehlivou a udržitelnou dodávku pitné vody pro Manilu po škodách způsobených katastrofickými tajfuny*, na který vláda České republiky vyčlenila 39,2 mil. Kč na léta 2006 – 2010.

Byl realizován projekt *Vyhodnocení kontaminace řeky Naboc rtutí a kyanidem*, z prostředků Ministerstva zahraničních věcí České republiky bylo realizátorovi uhrazeno 270 000 Kč.

Kulturní vztahy

- leden 2009 – koncert *Glimpses of Europe* ve spolupráci s Kulturním centrem Filipín. Filipínský filharmonický orchestr předvedl skladby J. Sibelia, F. Lizsta, E. Elgara a A. Dvořáka;
- únor 2009 – otevření *Parku přátelství Rizala a Blumentritta* v Dapitanu, společně se seminářem *J. Rizal a Evropa*;
- duben 2009 – prezentace básní J. Seiferta *Dny knihy* v anglickém a španělském jazyce;
- květen 2009 – výstava *Památky Unesco v České republice* na Far Eastern University a místním ministerstvu zahraničních věcí a koncert českého hudebního tělesa *Trio Concertino*;
- červen 2009 – Velvyslanectví České republiky v Manile zorganizovalo společně s Řádem rytířů J. Rizala, Delegací Evropské komise a společností KLM soutěž *Rizal a Evropa* pro univerzitní studenty;
- listopad 2009 – koncert J. Svěčeného v rámci *Festivalu české kultury a gastronomie*.

INDIE

(Indická republika)

Návštěvy představitelů České republiky

- 6. – 11. 12. 2009 – pracovní návštěva náměstka ministra školství, mládeže a tělovýchovy V. Růžičky.

Návštěvy představitelů Indické republiky

- 28. – 29. 6. 2009 – oficiální návštěva ministra zahraničních věcí Indie S. M. Krišny.

Jiná jednání

- 20. – 23. 1. 2009 – jednání náměstka ministra životního prostředí K. Bláhy v rámci Trojky Evropské unie;

- 4. – 7. 2. 2009 – oficiální návštěva ministra životního prostředí M. Bursíka v rámci předsednictví České republiky v Radě Evropské unie.

Vzájemné ekonomické vztahy

Indie podle obrátu zahraničního obchodu byla v roce 2009 29. největším obchodním partnerem České republiky. V roce 2009 došlo ke snížení objemu vzájemného obchodu oproti roku 2008, ale i přes tento pokles (o 2,4 %) dosáhl hranice jedné miliardy USD a bilance je již několikátým rokem aktivní. Podstatně se přibrzdil růst indických dovozů do České republiky (o 0,4 %). Pokles vzájemného obchodu byl způsoben především globální finanční a ekonomickou krizí. Česká republika vyvezla v roce 2009 do Indie zboží za 11,262 mld. Kč a dovezla za 8,704 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: součásti traktorů a motorových vozidel osobních i nákladních, motorová vozidla nákladní, stroje pro přípravu vláken, sloučeniny heterocyklické ostatní, elektrické motory a generátory, automobilové a strojní apod.

Hlavní dovozní komodity České republiky: trouby, trubky, profily duté bezešvé ze železa, oceli, části motorů elektrických a generátorů, léky odměřené, výrobky válcované ploché ze železa, elektrotechnické součástky, textilie apod.

Kulturní vztahy

Program kulturních akcí v rámci českého předsednictví Evropské unie byl v lednu zahájen pražským souborem *Hoidekr Interactive Light Theatre* (HILT). Na koncertě *Česká současná hudba* v Dillí se představili J. Stivín a multi-instrumentalisté; na jejich vystoupení v Kolombu na Srí Lance se souběžně konala výstava fotografií J. Turka. V Dillí, Bombaji a dalších městech byl v rámci *14. Filmového festivalu Evropské unie 2009* promítnut film *Český sen*. Generální konzulát České republiky v Bombaji uspořádal v rámci kulturní části českého předsednictví ve dnech 18. 3. – 24. 4. 2009 v indických městech Bombaji, Čennai a Aurangábádu čtyři koncerty české šansoniérky R. Drössler a její hudební skupiny.

V říjnu 2009 byl na filmovém festivalu *Little Europe* organizovaném Katedrou slavistiky Dillíské univerzity promítnut film *Pelíšky*. V listopadu 2009 proběhla výstava o životě a díle J. Seiferta *Všechny krásy světa*. Pozornost tisku si v říjnu získala skupina *Kale*, která vystupovala dvakrát v Dillí a jednou v Kalkatě. V *International Forum of New Cinema*

bylo v listopadu 2009 prezentováno *Panorama české filmové komedie (Dědeček automobil, Kdyby tisíc klarinetů, Marečku podejte mi pero, Jak dostat tatínka do polepšovny, Pane vy jste vdova, Vrchní prchni, Rozmarné léto, Postřižiny)*. Ve spolupráci velvyslanectví České republiky a Slovenska byl dne 26. 11. 2009 v rámci oslav 20. výročí rozpadu komunistického bloku východní Evropy promítnut dokumentární film *Něžná revoluce*. Ve 37. ročníku dětské výtvarné soutěže Lidice 2009 byly oceněny práce 20 indických dětí.

V rámci nabídky vládních stipendií na přidělené jedno místo nastoupila indická studentka ke studiu bakalářského programu. Česká lektorka pokračovala ve výuce českého jazyka a bohemistiky na Katedře slavistiky a ugrofinských jazyků Dillíské univerzity.

INDONÉSIE **(Indonéská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- říjen 2009 – účast náměstka ministra zahraničních věcí České republiky H. Kmoníčka na slavnostní inauguraci znovuzvoleného indonéského prezidenta Susilo Bambang Yudhoyona a v Yogyakartě přijetí guvernérem provincie, sultánem Hamengkubuwono X.

Návštěvy představitelů Indonéské republiky

- březen 2009 – návštěva generálního sekretáře ministerstva obrany S. Sjamsoeddina. Byl přijat ministryní obrany V. Parkanovou, hlavní jednání vedl s náměstkem J. Kopřivou;
- květen 2009 – návštěva delegace ministerstva obrany na veletrhu *IDET 2009* v Brně;
- srpen 2009 – 1. zasedání česko-indonéského smíšeného hospodářského výboru na úrovni náměstků ministerstva zahraničních věcí Indonésie a Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky – meziřesortní konzultace generálního ředitele pro státy Ameriky a Evropy ministerstva zahraničních věcí Indonésie R. Marsudiho a vrchního ředitele sekce mimoevropských zemí a rozvojové spolupráce Ministerstva zahraničních věcí České republiky J. Karfíka.

Vzájemné ekonomické vztahy

Objem obchodní bilance dosáhl přibližně dvojnásobné úrovně v porovnání s nejlepšími roky vzájemné obchodní výměny z období před celoasijskou ekonomickou krizí

(1995 – 1996). Vliv aktuální globální ekonomické krize se na vzájemných obchodních vztazích projevil pouze minimálně, když za celý rok 2009 dosáhl objem obchodní výměny celkem 5 762 mil. Kč a ve srovnání se stejným obdobím roku předchozího poklesl o zanedbatelných 1,6 %.

Za prvních 10 měsíců roku 2009 dosáhl český vývoz do Indonésie 986,7 mil. Kč a ve srovnání se stejným obdobím roku předchozího poklesl o 25 %. Problémem vzájemných obchodních vztahů bylo stále se prohlubující záporné saldo, s touto skutečností se ale potýkala většina členských zemí Evropské unie. Hlavními důvody byly dovozy hardwarových komponentů pro informační a komunikační technologie a přesun výroby textilu, galanterie, obuvi a sportovních potřeb právě ze zemí Evropské unie do Indonésie. Za rok 2009 dosáhl indonéský dovoz do České republiky výše 4 776 mil. Kč, což ve srovnání se stejným obdobím roku předchozího znamenalo nárůst o 3 %.

Na základě reference firmy ELDIS Pardubice, která v roce 2009 úspěšně dokončila obchodní případ na dodávku radarových systémů pro východní okruh indonéského řízení letového provozu, je reálná šance zavést na indonéský trh úplně nový výrobek. Jako další významné české reference v teritoriu lze jmenovat dodávky turbín a kompletní elektromechanické části pro vodní elektrárny na ostrovech Sumatra a Sulawesi firmou ČKD Blansko nebo dodávky armatur firmou MSA Dolní Benešov pro projekty v oblasti těžby zemního plynu pro státní indonéskou společnost PGN, dodávky železniční dopravní techniky firmou BONATRANS Bohumín pro indonéské železnice nebo dodávky diesel generátorů firmou HANA pro různé indonéské odběratele.

Na základě pozitivní reference z realizace projektů v rámci humanitární pomoci pro odstranění následků tsunami z prosince roku 2004 založili čeští výrobci environmentálních technologií IWET Brno, GEOTest Brno a SIGMA Group Lutín první společný česko - indonéský podnik PT Indonesian Water Equipment Technology, který se zabývá výstavbou čističek odpadních vod a dodávkami dalších environmentálních technologií.

Humanitární pomoc

V souvislosti se sérií zemětřesení na západní Sumatře v září 2009 poskytla Česká republika Indonésii humanitární pomoc ve výši 3,9 mil. Kč. Humanitární pomoc byla

realizována prostřednictvím českých nevládních organizací Charita České republiky a Člověk v tísni.

Rozvojová spolupráce

V průběhu roku 2009 byly ukončeny dva projekty zahraniční rozvojové spolupráce České republiky. *Spolupráce v oblasti letecké dopravy – výstavba nového letiště na Jávě*, realizátorem byla společnost Mott MacDonald Praha s.r.o. a *Spolupráce v oblasti městské a regionální dopravy v oblasti střední Jávy*, realizátorem byla společnost KPM Consult a.s.. Každý z uvedených projektů se realizoval s celkovým rozpočtem 2,3 mil. Kč.

Od roku 2008 se dále realizuje projekt *Obnova území v okolí jezera Tondano* s celkovým rozpočtem 7 mil. Kč. Projekt bude ukončen koncem roku 2010.

Kulturní vztahy

V dubnu 2009 se v historické budově Gedung Kesenian v Jakarta uskutečnil u příležitosti českého předsednictví koncert houslového virtuóza J. Svěčeného.

Koncertu předcházelo zahájení putovní výstavy *Kouzelný svět ilustrátorů pro děti*.

JAPONSKO

Návštěvy představitelů České republiky

- 15. – 17. 4. 2009 – pracovní návštěva náměstka ministra zahraničních věcí M. Čermáka;
- 16. – 18. 4. 2009 – pracovní návštěva náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasové zastupující předsednictví České republiky v Radě Evropské unie na ministerském jednání Skupiny přátel demokratického Pákistánu (*Friends of Democratic Pakistan Group Ministerial Meeting*);
- 12. – 16. 9. 2009 – soukromá návštěva ministra pro lidská práva a národnostní menšiny M. Kocába, během které se uskutečnilo jednání na Tokijské univerzitě společenských věd (*Tokyo University of the Arts*);
- 19. – 25. 11. 2009 – pracovní návštěva ministra kultury V. Riedlbaucha;
- 30. 11. – 3. 12. 2009 – oficiální návštěva předsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotky.

Návštěvy představitelů Japonska

- 3. 5. 2009 – oficiální návštěva předsedy vlády T. Asa.

Jiná jednání

- 12. – 14. 3. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra životního prostředí M. Bursíka zastupujícího předsednictví České republiky v Radě Evropské unie na jednání Trojky Evropská unie – Japonsko na úrovni ministrů životního prostředí.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 pokračoval příliv japonských zahraničních investic do České republiky, avšak v důsledku celosvětové hospodářské a finanční krize byl patrný trend poklesu zájmu ze strany japonských subjektů a některé projekty byly odloženy na pozdější dobu. Kumulovaná hodnota japonských investic dosáhla 3,114 mld. USD. Japonské firmy zaměstnávaly v České republice cca 44 tisíc zaměstnanců. V České republice podnikalo více než 250 japonských firem (z toho 87 výrobních), což byl čtvrtý největší počet v Evropě po Velké Británii, Francii a Německu. Vývoj vzájemného obchodu potvrdil stávající trend pasivní obchodní bilance. Dovoz z Japonska dosáhl 62,444 mld. Kč, vývoz jen 8,011 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, silniční vozidla, stroje a zařízení k výrobě energie.

Hlavní dovozní komodity České republiky: kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, zařízení pro telekomunikaci a pro záznam a reprodukci zvuku.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Správní ujednání k provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Japonskem o sociálním zabezpečení, Tokio, 17. 3. 2009, platnost od 1. 6. 2009 (*Administrative Agreement for the Implementation of the Agreement between the Czech Republic and Japan on Social Security*);
- Smlouva mezi Českou republikou a Japonskem o sociálním zabezpečení, Praha, 21. 2. 2008, platnost od 1. 6. 2009 (*Agreement between the Czech Republic and Japan on Social Security*).

Kulturní vztahy

V roce 2009 se česká kultura prezentovala v Japonsku na velmi vysoké úrovni a za značného zájmu publika: např. multimediální přehlídka *Roppongi Night* se představil český umělec F. Díaz; *Česká filharmonie* koncertem oslavila 50. výročí od zahájení koncertní činnosti v Japonsku; na 17 představeních vystoupila *Státní opera Praha*. České centrum Tokio uskutečnilo řadu kulturních akcí zahrnujících výstavy, prezentace, workshopy, přednášky, projekce, koncerty.

Během pracovní návštěvy ministra kultury V. Riedlbaucha v listopadu 2009 se uskutečnilo mj. předání medaile Ministerstva kultury České republiky *Artis Bohemiae Amicis* hudebnímu publicistovi a dlouholetému propagátorovi české hudby v Japonsku Dr. H. Sekinemu.

Laureátem *Ceny Gratias Agit*, která je udělována Ministerstvem zahraničních věcí České republiky za šíření dobrého jména České republiky, se stal v roce 2009 japonský bohemista a překladatel prof. I. Iijima.

Mezi Japonskem a Českou republikou se tradičně uskutečnila výměna pěti vysokoškolských studentů v rámci dvouletých stipendií. Pět japonských studentů se zúčastnilo Letní školy slovanských studií. Byla poskytnuta i další stipendia českým studentům, zejména technických oborů a japanologie.

KAMBODŽA **(Kambodžské království)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 25. – 28. 5. 2009 – pracovní jednání náměstka ministra financí J. Kubínka;
- 27. – 28. 5. 2009 – účast místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta na 17. ministerském zasedání EU – ASEAN v Phnom Penhu v průběhu českého předsednictví (*17th ASEAN-EU Ministerial Meeting, AEMM*).

Vzájemné ekonomické vztahy

Úroveň vzájemné obchodní výměny je nízká; vývoz dosáhl 36,3 mil. Kč, dovoz 229,0 mil. Kč. (hlavní vývozní komodity České republiky: antény, pneumatiky pro jízdní

kola, pračky, žehlicí stroje, hlavní dovozní komodity České republiky: textilní výrobky, obuv, jízdní kola).

Rozvojová spolupráce

Kambodža byla v roce 2009 v rámci kategorizace rozvojových priorit zařazena mezi tzv. projektové země. Mezi prioritní oblasti rozvojové pomoci v Kambodži patří podpora sociálního rozvoje, vzdělání a zdravotní péče.

V roce 2009 pokračoval v Kambodži dvouletý bilaterální rozvojový dotační projekt *Zvýšení dostupnosti kvalitní zdravotnické péče s důrazem na péči o matku a dítě* zahájený v roce 2008. Celkový rozpočet projektu dosáhne 3,25 mil. Kč.

V říjnu 2009 byl úspěšně dokončen malý lokální projekt *Výstavba základní školy v provincii Takeo* v celkové hodnotě 628 tis. Kč. Jedná se již o druhý český projekt výstavby školy v této provincii.

Pro kambodžské studenty byla v roce 2009 nabídnuta dvě státní stipendia, vybrán byl jeden uchazeč.

Humanitární pomoc

V roce 2009 se uskutečnil v rámci programu Ministerstva vnitra České republiky projekt *Operace srdce dvou dětských pacientů z Kambodže v České republice*. Dvě českým lékařem vybrané kambodžské děti se v doprovodu rodičů v prosinci 2009 podrobily ve Fakultní nemocnici Motol v Praze operaci srdce. Veškeré náklady, včetně rekonvalescence, jsou hrazeny českými subjekty a dalšími sponzory. Pro rok 2010 se v Praze počítá s operací dalších čtyř kambodžských dětí s diagnostikovanými kardiologickými obtížemi.

Kulturní vztahy

Dne 28. 5. 2009 u příležitosti narozenin krále N. Sihamoniho se v divadle Chaktomuk v Phnom Penhu konal kulturní program českých umělců. Slavnost byla přenášena přímým přenosem kambodžskou státní televizí a zajišťována soukromými subjekty z České republiky a přáteli krále N. Sihamoniho.

KOREJSKÁ LIDOVĚ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Vzájemné ekonomické vztahy

Saldo vzájemného obchodu je z pohledu České republiky dlouhodobě pasivní. Objem dovozu z KLDR zůstal v meziročním srovnání na stejné úrovni, zatímco vývoz do KLDR až na ojedinělé transakce prakticky ustal. Vývoz: 884 tis. Kč, dovoz 140,5 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: strojní a elektrická zařízení.

Hlavní dovozní komodity České republiky: především výrobky ze železa a oceli, plasty, chemické suroviny, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče a oděvní výrobky a doplňky.

Transformační a rozvojová spolupráce

V roce 2009 vláda České republiky v rámci programu pomoci rozvojovým zemím poskytla KLDR dvě stipendijní místa k řádnému studiu na veřejných vysokých školách.

Ve dnech 19. – 26. 4. 2009 uspořádalo Ministerstvo zahraničních věcí České republiky 2. ročník seminářů pro ekonomické experty z KLDR zaměřené na předávání zkušeností s transformací a fungováním ekonomiky České republiky.

KOREJSKÁ REPUBLIKA

Návštěvy představitelů České republiky

- 11. – 14. 10. 2009 – zvláštní vyslanec pro energetickou bezpečnost V. Bartuška jednal v Soulu, Pusanu a Čangwonu.

Návštěvy představitelů Korejské republiky

- 19. 3. 2009 – pracovní návštěva místopředsedy Národního shromáždění Korejské republiky I Jun-songa;
- 20. – 22. 4. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády Han Sung-sua;
- 15. – 17. 9. 2009 – oficiální návštěva primátora Soulu O Se-huna u příležitosti *Dnů Soulu* v Praze.

Jiná jednání

- 23. 5. 2009 – prezident České republiky V. Klaus řídil Summit Evropská unie – Korejská republika v Soulu, za Evropskou unii se zúčastnili též předseda Evropské komise J. M. Barroso, komisařky B. Ferrero-Waldnerová a C. Ashtonová, za české předsednictví pak místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout;
- 15 – 6. 6. 2009 – J. Kavan se zúčastnil na pozvání předsedy vlády Korejské republiky Han Sung-sua konference bývalých předsedů Valného shromáždění OSN;
- 10. – 16. 10. 2009 – ředitel České kosmické kanceláře J. Kolář a člen Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Z. Lhota se zúčastnili 60. mezinárodní astronautické konference v Tedžonu;
- 27. – 30. 10. 2009 – náměstkyně ministra životního prostředí České republiky R. Bízková se zúčastnila 3. fóra OECD ke statistice, poznání a koncepčním přístupům v Pusanu.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí a obchodu Korejské republiky o hospodářské spolupráci. Praha, 21. 4. 2009;
- Prováděcí program spolupráce v oblasti školství, mládeže, sportu a kultury mezi vládou České republiky a vládou Korejské republiky na léta 2009 – 2011, Soul, 30. 12. 2009.

Vzájemné ekonomické vztahy

Postavení Korejské republiky v investiční a obchodní spolupráci České republiky se v roce 2009 jako každoročně dále upevnilo. Korejská republika se stala 4. největším obchodním partnerem České republiky mimo Evropu (po Číně, Spojených státech a Japonsku). Obchodní bilance je pasivní při vývozu za 5,064 mld. Kč a dovozu 25,649 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: klikové hřídele, výrobky ze železa a oceli, hračky, optické a měřicí přístroje, čerpadla a automobilové součástky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: spotřební elektronika, televizní přijímače, přístroje mobilní komunikace, osobní automobily a automobilové a elektronické součástky.

Výrazným přínosem české ekonomice je továrna firmy Hyundai v Nošovicích (historicky největší investice v České republice „na zelené louce“ v hodnotě 1,221 mld. USD), která na přelomu roku 2009 zahájila sériovou výrobu a většina z jejích cca 200 tisíc vozů směřovala na vývoz. Další velkou investicí v České republice bylo převzetí firmy Škoda Power korejským výrobcem energetických zařízení, vč. atomových elektráren, Doosan Heavy Industries (hodnota přesáhla 800 mil. USD). V České republice působí několik desítek korejských investorů, jejich počet se postupně zvyšuje.

Kulturní vztahy

Největší kulturně-propagační akcí organizovanou Velvyslanectvím České republiky v Soulu v rámci českého předsednictví v Radě Evropské unie byla výstava děl desítky vítězů Ceny Jindřicha Chaloupeckého pro nejlepší české mladé umělce, která proběhla v únoru až květnu na akademické půdě v Soulu

České předsednictví v Soulu také iniciovalo a dojednalo se čtyřmi v zemi působícími kulturními instituty vytvoření platformy EUNIC v Soulu, dohoda byla podepsána na konci českého předsednictví. V druhé polovině roku 2009 bylo hlavní událostí otevření Českého info centra, výstavní síně, knihovny, malého kina a stálé expozice obchodních příležitostí v budově kopie Staroměstské radnice, kde sídlí také jedna ze čtyř českých restaurací *Castle Praha*.

Konaly se výstavy o životě a díle K. Čapka a J. Seiferta, o pádu komunistického režimu v Československu, o českých hradech a zámcích, výstava českého broušeného skla a série koncertů české hudby.

Z iniciativy Velvyslanectví České republiky proběhly zvláštní sekce české kinematografie *Czech-Imagination* a *Lions of Czech Film* na specializovaném festivalu fantastického filmu v Pučchon (PiFan).

V roce 2009 v Korejské republice vystupovala významná česká hudební tělesa, hrály se oblíbené české muzikály.

Na katedře českých a slovenských studií Korejské univerzity zahraničních studií v roce 2009 studovalo na 120 studentů. V korejštině vyšla také řada nových knih českých autorů – B. Hrabala, P. Síse, K. Pacovské ad. Nejvýznamnější publikací vztahující se k České

republice se stala kniha známého korejského novináře Čo Song-kwona o šestici českých osobností *Géniové milovaní Prahou*, která byla nominována na cenu korejského ministra kultury.

Velvyslanectví České republiky v Soulu udělilo dvě medaile Ministerstva zahraničních věcí České republiky za podporu česko-korejských vztahů – držitelé se stali nestor české koreanistiky V. Pucek a zakladatel a majitel sítě českých restaurací *Castle Praha* v Soulu Tai H. Ham.

Více než desítka českých vysokých škol má podepsány dohody s partnerskými institucemi v Soulu, Pusanu, Tegu, Tedžonu, Suwonu, Asanu, Ansongu, Čchonanu a Čondžu. Na základě výměnných programů studuje každoročně několik set studentů z obou zemí a dochází také ke stále častější výměně pedagogů. Postupně se rozvíjejí také kontakty na úrovni měst a krajů.

LAOS **(Laoská lidově demokratická republika)**

Rozvojová pomoc

Laos je dlouhodobě odkázán na zahraniční pomoc. Aktivity České republiky v této oblasti se rozvíjejí s obtížemi. V roce 2009 byl dokončen malý lokální projekt *Krmné směsi AVAFed a jejich přínos pro zvýšenou efektivitu při chovu hospodářských zvířat* ve spolupráci s Fakultou Nabong Zemědělské univerzity ve Vientianu, schválený v roce 2008. Česká republika vyvezla do Laosu v roce 2009 zboží v hodnotě 1, 245 mil. Kč a dovezla za 14,7 mil. Kč.

V průběhu roku 2009 studovali v České republice dva laoští studenti, kteří získali v roce 2008 stipendium nabízené Českou zemědělskou univerzitou v Praze.

MALAJSIE

Návštěvy představitelů Malajsie

- únor 2009 – návštěva generálního sekretáře ministerstva zahraničních věcí Rastama Mohameda Isy – konzultace s náměstkyní ministra zahraničních věcí České republiky H. Bambasovou;

- květen 2009 – návštěva náměstka ministra obrany Abdula Latiffa Ahmada na veletrhu *IDET 2009* – jednání s náměstkem ministra obrany České republiky;
- říjen 2009 – návštěva ministra Úřadu předsedy vlády Mohameda Nazriho Abdula Azize – jednání s ministrem průmyslu a obchodu České republiky;
- listopad 2009 – oficiální návštěva předsedy Senátu Malajsie Dato' Ir Wong Foon Menga.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 došlo ke snížení obchodního deficitu v souvislosti s poklesem dovozu v důsledek globální ekonomické krize. Současně poklesl i český vývoz na úroveň roku 2006. Hodnota českého vývozu byla 1,088 mld. Kč, dovoz dosáhl 14,310 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: stroje a elektrická zařízení, upravený křemík pro elektroniku, pneumatiky, plasty, plastické hmoty a výrobky z nich, papír a lepenka, měřicí a optické přístroje, kovové výrobky a ocelové konstrukce, syntetický kaučuk, chemikálie, antibiotika, elektrické přístroje a hračky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: elektrická a elektronická zařízení a přístroje (procesory a řídicí jednotky), kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat (zejména paměťové jednotky), telekomunikační zařízení, přírodní kaučuk, měřicí přístroje, oděvy, nábytek, výrobky ze železa i neželezných kovů, chemikálie, výrobky z plastů a pryže.

Humanitární pomoc

Pro barmské uprchlíky v Malajsii Česká republika již třetím rokem financovala mobilní zdravotnickou kliniku prostřednictvím nevládní organizace MERCY Malaysia. Na kliniku byla na období duben 2009-březen 2010 uvolněna částka ve výši 540 tis. Kč z prostředků na humanitární pomoc.

Kulturní vztahy

Již po čtvrtý rok vláda Malajsie financovala studium malajsijských studentů na 1. Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze, v Hradci Králové a Lékařské fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Celkový počet studentů z Malajsie v České republice již dosáhl téměř tří stovek.

Kulturní aktivity byly směřovány zejména do období českého předsednictví. Ve dnech 20. – 29. 3. 2009 se v Kuala Lumpur uskutečnil *Festival českých filmů*. Ve dnech 6. - 30. 4. 2009 se v Galerii Wei-ling v Kuala Lumpur uskutečnila výstava s názvem *Sklo a geláže* M. Macků. V říjnu vystoupil v Malajsii *Pražský komorní orchestr*. Koncert byl součástí turné po zemích jihovýchodní a východní Asie, sponzorovaného automobilkou Toyota. Ve dnech 12. – 22. 11. 2009 se v Kuala Lumpur uskutečnil jubilejní 10. ročník *Filmového festivalu zemí Evropské unie*. Česká republika byla na festivalu zastoupena filmem *Děti noci* režisérky M. Pavlátové.

MALEDIVY **(Republika Maledivy)**

V roce 2009 byl zahájen proces jmenování honorárního konzula České republiky na Maledivách. Na okraj 64. Valného shromáždění OSN v New Yorku se setkal prezident České republiky V. Klaus s prezidentem Malediv M. Našidem.

MONGOLSKO

Návštěvy představitelů České republiky

- 3. 9. 2009 – proběhlo v Ulánbátaru 2. zasedání *Smíšeného česko-mongolského výboru*, které vyhodnotilo dosavadní hospodářskou spolupráci a stanovilo strategické směry pro budoucnost, a to včetně zahraniční rozvojové spolupráce. U příležitosti jednání výboru proběhla i řada separátních odborných konzultací a rozhovorů mezi představiteli českých ministerstev a jejich oborových partnerů z mongolské strany (ministerstva financí, zemědělství a průmyslu a obchodu, Česká rozvojová agentura, Hospodářská komora České republiky a podobně). Na závěr zasedání byl podepsán *Protokol ze zasedání Smíšeného česko-mongolského výboru*. Při stejné příležitosti bylo podepsáno i *Memorandum o spolupráci rozhodčích soudů*, které by mohlo výrazně napomoci při řešení obchodních sporů. Českou delegaci vedl náměstek ministra průmyslu a obchodu M. Hovorka.

Jiná jednání

V rámci výkonu českého předsednictví přicestoval v dubnu 2009 do Ulánbátaru ředitel asijského odboru Ministerstva zahraničních věcí České republiky J. Šitler v čele delegace Trojky Evropské unie.

Vzájemné ekonomické vztahy

V roce 2009 se do vzájemné obchodní výměny negativně promítla i finanční a z ní následně generovaná hospodářská recese. Prudké snížení koupěschopnosti a nedůvěra na mezibankovním trhu, podvázaly rozvoj zahraničního obchodu a to i na relaci Česká republika – Mongolsko. Ke slovu přišly dovozy málo kvalitního čínského zboží, a to za doslova dumpingové ceny. Do teritoria jsme v roce 2009 vyvezli za 164,3 mil. Kč a dovezli za 7,9 mil. Kč.

Rozvojová pomoc

Mongolsko je z pohledu české zahraniční politiky „programovou zemí“. V roce 2009 bylo v realizaci 20 velkých rozvojových projektů (v roce 2008 proinvestováno 76 mil Kč. Za rok 2009 mělo být podle plánu proinvestováno cca 80 mil. Kč) a čtyři malé lokální projekty (1,5 mil Kč). Sedm projektů bylo k 31. 12. 2009 ukončeno.

MYANMAR / BARMA **(Myanmarský svaz)**

Humanitární pomoc

V roce 2009 byla poskytnuta finanční humanitární pomoc prostřednictvím organizace *Thailand Burma Border Consortium (TBBC)* ve výši 1 mil.Kč. Prostředky byly využity na zajištění základních životních potřeb pro vnitřně vysídlené obyvatele z oblasti v barmsko-thajském pohraničí Karenského státu Myanmaru/Barmy, kteří uprchli do Thajska.

Rozvojová spolupráce

V roce 2009 byl organizací *Člověk v tísni* a *Community Development Association* realizován v oblasti delty řeky Ayeyarwady (Irrawaddy) postižené ničivým cyklonem Nargis v roce 2008 malý lokální projekt *Výstavba jednotřídní školy (Participatory school*

construction) ve vesnici Kyan Thar Yar, okresu Bogalay, v oblasti Ayeyarwady (*Irrawaddy Division*) za 175 tis. Kč.

Dále byl organizací *Free Burma Rangers (FBR)* formou přeshraniční spolupráce realizován ve východním Myanmaru/Barmě malý lokální projekt *Počítačové vzdělávací programy ve východní Barmě (Computer Education Programs in Eastern Burma)* v hodnotě 325 tis. Kč.

Transformační spolupráce

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky poskytlo Myanmaru/Barmě v roce 2009 v rámci transformační spolupráce více než 4,65 mil. Kč na podporu lidských práv a přechodu k demokracii.

NEPÁL **(Federativní demokratická republika Nepál)**

Obtížně probíhající mírový proces v Nepálu brání navázání intenzivnějších vztahů s Českou republikou. V roce 2009 byl zahájen proces jmenování nového honorárního konzula České republiky v Nepálu.

NOVÝ ZÉLAND

Česká republika v roce 2009 plně využila kvótu míst nabízenou v rámci naplňování bilaterální dohody o pracovních prázdninách (*Working Holiday Scheme*).

Vzájemné ekonomické vztahy

Český vývoz i v roce 2009 převyšoval dovoz. Vývoz: 607,1 mil. Kč, dovoz: 285,2 mil. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: papír a lepenka, přístroje elektronického záznamu, hračky, motorová vozidla a strojírenské výrobky.

Hlavní dovozní komodity České republiky: vlna, jednoduché mechanizační prostředky, ovoce, přístroje elektronického záznamu a přístroje optické.

Kulturní vztahy

Přestože Česká republika nevykonávala na Novém Zélandu funkce českého předsednictví v Radě Evropské unie přímo, podařilo se v této souvislosti dosáhnout pozitivního zviditelnění v tomto teritoriu, a to zejména v oblasti politické a kulturní.

PÁKISTÁN ***(Pákistánská islámská republika)***

Návštěvy představitelů České republiky

- na srpen 2009 byla plánována a připravována návštěva ministra obrany České republiky M. Bartáka, kterou ale byla pákistánská strana z důvodů zdravotních problémů pákistánského protějšku nucena zhruba deset dní před plánovaným termínem zrušit.

Návštěvy představitelů Pákistánu

- březen 2009 – návštěva ministra zahraničních věcí Pákistánu Machdúma Šáha Mahmúda Kuraišího (*Makhdoom Shah Mahmood Qureshi*) v souvislosti s ministerskou Trojkou Evropská unie – Pákistán.

Vzájemné ekonomické vztahy

Rok 2009 pokračoval v příznivém rozvoji vzájemných ekonomických vztahů a celkovém oživení bilaterální relace, které bylo nastartováno začátkem nového tisíciletí. Pákistánský trh skýtá značný a doposud ne zcela prozkoumaný potenciál pro české exportéry. Možnosti širší angažovanosti českých firem nicméně výrazně zastiňuje dlouhodobě zhoršená bezpečnostní situace v zemi.

Vzájemná obchodní výměna v roce 2009 dosáhla hodnoty 2,7 mld. Kč (oproti 2,9 mld. Kč ve stejném období v roce 2008) se saldem 555 mil. Kč ve prospěch českého exportu. Pokles hodnoty vzájemné obchodní výměny je způsoben postupným dokončováním energetických projektů v Balloki a Muridke, jejichž realizace a s ní spojený export zařízení do Pákistánu představovaly významnou část v celkovém objemu obchodní výměny za rok 2008.

Nejvýznamnější investiční aktivitou českého subjektu v Pákistánu je účast a.s. Moravské naftové doly Hodonín (MND) na nález významného ložiska zemního plynu v chajpúrském distriktu provincie Sindh. MND jsou zde skrze ve Velké Británii registrovanou dceřinou společnost MND Exploration and Production Ltd. spolu s firmou OMV, Agip, PPL a GHPL podílníkem využívání ložiska zemního plynu Sawan, kde jsou držiteli 7,89 % licenčních práv Petroleum Concession Agreement for the South-West Miano Block (SW-Miano). MND v partnerství s pákistánskými státními společnostmi Mari Gas a PPL provádí průzkum dalších plynových a naftových ložisek v provincii Balúčistán.

České firmy dokončují v pákistánském Balloki a Muridke 225 MW projekty paroplynových elektráren.

Hlavní vývozní komodity České republiky: parní turbíny, odstředivky, filtrovací přístroje, textilní stroje, čerpadla, ventily, kotle, radiolokační přístroje, vodiče, textilní stroje, průmyslová zařízení, papírové kartony.

Hlavní dovozní komodity České republiky: textilní a kožedělné výrobky, bavlněná příze, ethylalkohol, ložní prádlo, sportovní potřeby, lékařské nástroje.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- březen 2009 – ministr kultury České republiky V. Jehlička a velvyslanec Pákistánské islámské republiky Athar Mahmúd (*Athar Mahmud*) podepsali v Praze *Kulturní výměnný program* na léta 2009 – 2011 mezi ministerstvy kultury obou zemí.

Humanitární pomoc a transformační/rozvojová pomoc

Česká republika poskytla Pákistánu v roce 2009 finanční pomoc ve výši 10 mil. Kč, 5 mil. Kč prostřednictvím UNHCR a dalších 5 mil. prostřednictvím UNICEF.

Kulturní vztahy

V listopadu 2009 zorganizovalo Velvyslanectví České republiky v Islámábádu ve spolupráci s velvyslanectvím Německa v Islámábádu promítání českého filmu *Kolja* v rámci filmových večerů k 20. výročí pádu železné opony.

SINGAPUR **(Singapurská republika)**

Vzájemné ekonomické vztahy

Ve srovnání s historickým maximem vzájemné obchodní výměny dosaženým v roce 2008 ve výši téměř 17 mld. Kč došlo v průběhu roku 2009 k určitému snížení obchodní bilance. Za rok 2009 dosáhl objem obchodní výměny celkem 15,2 mld. Kč, což představuje ve srovnání se stejným obdobím roku předchozího pokles o 15 %. Jedním z důvodů byl vliv globální ekonomické krize, kterou byla singapurská ekonomika v roce 2009 zasažena ze zemí asijského regionu nejvíce.

Za rok 2009 dosáhl český vývoz do Singapuru 1,653 mld. Kč a ve srovnání se stejným obdobím loňského roku poklesl o 48 %. V uvedeném období dosáhl singapurský dovoz do České republiky 13,514 mld. Kč, což ve srovnání s předchozím rokem vyjadřovalo pokles o 8,8 %. Vzájemný bilaterální obchod se odehrává v režii nadnárodních firem, což souvisí s výrazným zapojením obou ekonomik do mezinárodní dělby práce a o jejich exportní orientaci.

V dubnu 2009 agentura CzechInvest, ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Velvyslanectvím České republiky v Jakartě, zorganizovala premiérový ročník *Česko-singapurských dnů vědy a techniky*. Proběhla celodenní konference, které se zúčastnilo přes pět desítek vědců a výzkumníků ze Singapuru, a exkurze do místních technologických zařízení. Cílem těchto *tzv. technologických dnů* bylo především navázání vzájemné spolupráce českých a singapurských vědeckých a výzkumných specialistů. Možnosti této spolupráce se otevírají především v oblastech farmacie, biotechnologií nebo v sofistikovaných zabezpečovacích systémech. Z České republiky se akce zúčastnila desítky zástupců českých vědeckých institucí, výzkumných ústavů a univerzit.

SRÍ LANKA **(Srílanská demokratická socialistická republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 12. – 13. 5. 2009 – návštěva náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasové v rámci Trojky Evropské unie. V zemi působí český honorární konzul J. Fernando.

Rozvojová spolupráce

V roce 2009 byl na Srí Lance realizován projekt *Znečištění vnitrozemských vod na Srí Lance* spadající pod sektor životního prostředí. Celkový rozpočet rozvojového projektu pro léta 2007 – 2009 činí 7,8 mil. Kč.

Humanitární pomoc

Česká republika vynaložila na pomoc Srí Lance v souvislosti s ukončením občanské války celkem 5 mil. Kč (pomoc vnitřně vysídleným osobám, zajištění pitné vody).

THAJSKO **(Thajské království)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 4. – 7. 11. 2009 – návštěva náměstka ministra obrany J. Kopřivy s delegací na 4. ročníku výstavy vojenské a bezpečnostní techniky *DEFENCE & SECURITY 2009*.

Návštěvy představitelů Thajského království

- 12. – 15. 4. 2009 – návštěva delegace výboru pro lidská práva, právo a svobodu a antikorupčního výboru Senátu.

Jiná jednání

- 18. 9. – 10. 10. 2009 – účast delegace Ministerstva životního prostředí České republiky na Jednání o klimatu v Bangkoku 2009 (*Bangkok Climate Change Talks*) – 2009 v rámci UNFCCC (*Rámcová smlouva OSN o klimatických změnách*).

Vzájemné ekonomické vztahy

Thajsko patří trvale mezi nejvýznamnější obchodní partnery České republiky v jihovýchodní Asii. Intenzita obchodních vztahů s Thajskem se projevuje zejména v oblasti dovozů, které v roce 2009 dosáhly hodnoty 21,987 mld. Kč. Náš vývoz činil 1,457 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: sušené mléko, čerpadla pohonných hmot, zbraně a střelivo, turbogenerátory, umělá střeva, parní turbíny.

Hlavní dovozní komodity České republiky: stroje pro automatické zpracování dat, elektronické součásti audio a video techniky, optická vlákna, tištěné obvody, přírodní kaučuk, pneumatiky, měděné trubky.

Kulturní vztahy

Za nejvýznamnější kulturní akce, které byly mediálně zaznamenány, lze považovat: účinkování Baletu Praha P. Šmoka s představením *Te Deum* v březnu 2009 na *Mezinárodním tanečním festivalu 2009*, výstavu grafika J. Skalníka v Paláci Suan Sukkad, a zejména houslový koncert V. Svěceného, konaný 1. 1. 2009 v hotelu Dusit Thani.

Film *Občan Havel* se v Thajsku představil na *Filmovém festivalu Evropské unie* ve dvou největších thajských městech Bangkoku a Chiang Mai a také při předpremiérovém promítání filmu pro zahraniční a thajské novináře v novinářském klubu FCCT (*Foreign Correspondent Club Thailand*) v Bangkoku. Velvyslanectví koncipovalo akci jako připomenutí 20 let změn v Evropě.

V rámci projektu *Česká republika – významný obchodně turistický partner*, propagujícího Českou republiku jako atraktivní destinaci v oblasti cestovního ruchu i obchodních vztahů, se již potřetí ve spolupráci českého velvyslanectví s českými a thajskými partnery představil pod tradičním názvem *CZECH DAYS 2009* v hlavním městě Bangkoku a poprvé také v letovisku Pattaya týden české gastronomie, módní přehlídky, série výstav a kulturních vystoupení.

Značný úspěch měl dále koncert Pražského komorního orchestru 27. 10. 2009, pořádaný v rámci *Toyota Tour 2009* v Thajském kulturním centru (*Thai Cultural Centre*) pod záštitou královské rodiny.

Jako další připomenutí 20. výročí Sametové revoluce v Československu se v prosinci konala výstava fotografií *1989 očima fotografů*, doprovázená promítáním dokumentárního filmu *Něžná revoluce*.

Česko-thajská společnost, fungující od roku 1998, získala v roce 2009 oficiální registraci.

V současnosti studuje na univerzitách v České republice několik desítek thajských studentů v magisterském a doktorandském studijním programu, řada z nich na vlastní náklady. Zájem o studium v České republice je velký především u vysokých škol s uměleckým zaměřením.

VIETNAM ***(Vietnamská socialistická republika)***

Návštěvy představitelů České republiky

- 25. – 26. 5. 2009 – účast místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí J. Kohouta na zasedání ministrů zahraničních věcí ASEM 9 v Hanoji;
- 15. – 23. 11. 2009 – pracovní návštěva Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí Senátu Parlamentu České republiky v čele s místopředsedou Senátu Parlamentu České republiky J. Liškou.

Návštěvy představitelů Vietnamské socialistické republiky

- 24. – 28. 4. 2009 – oficiální návštěva předsedy Národního shromáždění Vietnamské socialistické republiky Nguyen Phu Tronga.

Vzájemné ekonomické vztahy

Obrat vzájemné obchodní výměny dosáhl i přes celosvětovou finanční krizi a obecný pokles mezinárodního obchodu i v roce 2009 srovnatelné úrovně s rokem předchozím. Méně příznivou skutečností je však pomalý růst českého vývozu a rostoucí deficit ve vzájemné obchodní výměně. Česká republika vyvezla v roce 2009 do Vietnamu zboží v hodnotě 776,8 mil. Kč a dovezla zboží za 4,561 mld. Kč.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Ujednání mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem národní obrany Vietnamské socialistické republiky o spolupráci v oblasti vojenského vzdělávání. Ujednání bylo podepsáno českou stranou dne 26. 8. 2009 v Praze a vietnamskou stranou dne 28. 8. 2009 v Hanoji.

Rozvojová spolupráce

V letech 2006 – 2010 se Česká republika v souladu s rozvojovou strategií Evropské unie zaměřuje na sektory ochrany životního prostředí, zemědělství, oblast práce a sociálních věcí a dále na podporu podnikání a modernizaci průmyslové infrastruktury. Rozhodnutím vlády České republiky v roce 2009 byly nové projekty rozvojové spolupráce zastaveny.

Kulturní vztahy

Z kulturních aktivit roku 2009 lze uvést především prezentační akce v rámci českého předsednictví, mj. promítání filmu *Postřižiny* v rámci *Evropského filmového festivalu* (11. 5. 2009), výstavu *15 let Czech Press Photo* (zahájeno 21. 5. 2009), výstavu *Vyvalte sudy* (zahájení 18. 6. 2009) a přehlídku českých filmů (10. – 16. 6. 2009). Úspěšně proběhlo rovněž promítání nejznámějších českých animovaných pohádek v rámci tzv. *dětského filmového dne*, který dne 31. 10. 2009 zorganizovalo Velvyslanectví České republiky v Hanoji, a vystoupení Pražského komorního orchestru dne 7. 11. 2009 v Ho Či Minově Městě v rámci koncertů *Toyota Classics*.

Vietnam byl již v roce 2008 zařazen do pilotního projektu vládních stipendií pro studium v anglickém jazyce. V roce 2009 byla rovněž smluvně upravena oblast spolupráce mezi ministerstvy obrany obou zemí v oblasti vzdělávání.

VÝCHODNÍ TIMOR ***(Demokratická republika Východní Timor)***

Návštěvy představitelů České republiky

- říjen 2009 – náměstek ministra zahraničních věcí H. Kmoníček jednal s prezidentem J. Ramosem-Hortou, ministrem zahraničních věcí Z. A. da Costou a s představiteli mezinárodních organizací (DEK, UNMIT, IOM).

Vzájemné ekonomické vztahy

Vzájemné zahraničněobchodní vztahy mezi Českou republikou a Východním Timorem byly a jsou dlouhodobě minimální, s bilancí vzájemné obchodní výměny v řádu tisíců Kč. Za prvních 10 měsíců roku 2009 se z České republiky do Východního Timoru nevyvezlo žádné zboží. Kč. Ve stejném období roku 2009 se z Východního Timoru dovezlo do České republiky koření v hodnotě necelých 60 tis. Kč.

Transformační a rozvojová pomoc

V průběhu roku 2009 byl ve Východním Timoru realizován malý lokální projekt zahraniční rozvojové spolupráce *Podpora rozvoje infrastruktury Východního Timoru – dodávka mobilní čističky pitné vody*. Celkový rozpočet projektu představoval 870 tis. Kč, z čehož 500 tis. Kč bylo vynaloženo z prostředků zahraniční rozvojové spolupráce České republiky a 370 tis. Kč činila spoluúčast realizátora.

Cílem rozvojové intervence bylo předání zkušeností České republiky v oblasti ochrany a úpravy zdrojů pitné vody, formou dodávky mobilní úpravny vody typu WWT-01, který byl dodán v rámci obnovy a rekonstrukce oblastí postižených živelní pohromou tsunami.

Kulturní vztahy

Česká republika podpořila 2. ročník *Evropského filmového festivalu ve Východním Timoru*, který se uskutečnil v prvních dvou týdnech prosince 2009.

Vztahy České republiky se zeměmi Střední Asie

KAZACHSTÁN

(Republika Kazachstán)

Návštěvy představitelů České republiky

- 20. 1. 2009 – pracovní návštěva 1. náměstka ministra zahraničních věcí T. Pojara v Astaně, zejména s cílem přípravy návštěvy předsedy vlády České republiky M. Topolánka;
- 11. – 12. 2. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády M. Topolánka v souvislosti s přípravou summitu *Jižního koridoru* – setkání s prezidentem Republiky Kazachstán N. Nazarbajevem a premiérem K. Masimovem;
- 21. – 22. 5. 2009 – účast předsedy Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky J. Hamáčka a místopředsedy Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky P. Lebedy na konferenci *Současný Kazachstán a cesta do Evropy*, vedle účasti na konferenci se uskutečnilo setkání s předsedou Dolní komory Parlamentu Kazachstánu U. Muchamedžanovem a předsedou zahraničního výboru Dolní komory Parlamentu N. Rustemovem;
- 22. – 26. 6. 2009 – návštěva generálního ředitele hasičského záchranného sboru České republiky gen. M. Štěpána, kterého doprovázela podnikatelská delegace. Hlavní jednání se uskutečnila na Ministerstvu pro mimořádné události Republiky Kazachstán;
- 6. – 8. 10. 2009 – účast V. Bartušky, velvyslance se zvláštním posláním pro energetickou bezpečnost, na tradičním energetickém veletrhu KIOGE v Almaty. V průběhu návštěvy V. Bartuška uskutečnil řadu rozhovorů s představiteli Ministerstva energetiky a minerálních zdrojů Republiky Kazachstán a setkal se s řadou dalších zahraničních partnerů.

Návštěvy představitelů Republiky Kazachstán

- 19. – 20. 4. 2009 – pracovní návštěva ministra zahraničních věcí Republiky Kazachstán M. Tažina. Vedle hlavního jednání s ministrem zahraničních věcí České republiky K. Schwarzenbergem se setkal též s náměstkem místopředsedy vlády pro evropské záležitosti M. Morou;

- 21. – 22. 9. 2009 – 3. zasedání česko-kazašské *Mezivládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci* za účasti spolupředsedů komise náměstka ministra průmyslu a obchodu České republiky M. Hovorky a náměstka ministra energetiky a minerálních zdrojů Republiky Kazachstán D. N. Turganova. V rámci této návštěvy se uskutečnilo česko-kazašské podnikatelské fórum;
- 15. 12. 2009 – pracovní návštěva náměstka ministra zahraničních věcí Republiky Kazachstán R. Žošibajeva.

Jiná jednání

- 29. – 30. 5. 2009 – v rámci regionálního dialogu Evropská unie – Střední Asie se setkal místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout se svým protějškem M. Tažinem v Dušanbe, Tádžikistán;
- 24. – 26. 6. 2009 – účast 1. náměstka ministra zahraničních věcí České republiky T. Pojara v čele české delegace bezpečnostního fóra EAPC a Rose-Roth na semináři Parlamentního shromáždění NATO v Astaně;
- 15. 9. 2009 – v rámci otevřené ministerské Trojky Evropská unie – Střední Asie se setkal místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout s náměstkem ministra zahraničních věcí K. Žigalovem v Bruselu.

Vzájemné ekonomické vztahy

V objemu obchodního obrátu je Kazachstán ze zemí Střední Asie na 1. místě. Vzájemná obchodní výměna od roku 2004 do 2008 vykazovala každoročně značnou dynamiku růstu a za těchto pět let se zvýšila o celých 430 %. V roce 2009 se tento trend nezopakoval, globální hospodářská krize zasáhla obě země.

Česká republika je v obchodě s Kazachstánem dlouhodobě v pasivu, což vyplývá ze struktury našeho dovozu, kde převažují energetické komodity a další suroviny (v 1. pololetí 2009 připadlo na ropu 72 % objemu dovozu, u plynu 7 %). Náš dovoz dosáhl v roce 2009 hodnoty 5,387 mld. Kč, vývoz 2,400 mld. Kč.

Hlavní vývozní komodity České republiky: v 1. pololetí 2009: stroje a zařízení pro určená odvětví průmyslu (22,3 %), stroje potravinářské (8,8 %), papír a lepenka (7,8 %), zařízení k automatickému zpracování dat (6,7 %), kovoobráběcí stroje (4,3 %), léčiva (3,6 %),

díly a příslušenství motorových vozidel (3 %), zařízení k ohřevu a chlazení, vč. jejich dílů (2,9 %), papír a lepenka (2,5 %), kosmetika (1,9 %), čerpadla (1,8 %), dýhy, překližky (1,5 %), optické přístroje a zařízení (1,47 %).

Hlavní dovozní komodity České republiky: v 1. pololetí 2009: surová ropa (72 %), vodík (14,9 %), zemní plyn (7,1 %), feroslitiny (3,9 %), surová bavlna (0,9 %), vlna (0,4 %), bavlněné tkaniny (0,23 %), surový tabák (0,18 %), cisterny a sudy z oceli (0,06 %), oxidy chrómu (0,05 %).

Pro hospodářské vztahy Česká republika – Republika Kazachstán je významná skutečnost, že Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky zařadilo Kazachstán mezi prioritní partnery České republiky.

Kazachstán byl v roce 2009 zařazen mezi tzv. prioritní země z hlediska exportních zájmů České republiky. V září 2009 se v Praze uskutečnilo 3. zasedání společné mezivládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci a obchodní konference *Den ekonomiky Kazachstánu v České republice*. Konference se zúčastnilo přes 130 zástupců 75 českých firem a 50 zástupců 20 největších kazašských firem. V prosinci 2009 se i v kontextu českého státního svátku konaly v Almaty a v Astaně prezentace Czechtourismu. Vládní agentura CzechTrade otevřela koncem roku 2009 svou kancelář v Almaty.

Kulturní vztahy

Ve dnech 8. – 11. 5. 2009 se uskutečnily v rámci českého předsednictví v Radě Evropské unie *Dny české kultury v Kazachstánu*, jejichž součástí byla prezentace českých filmů (*Vratné lahve* a *Bobule, Nejkrásnější hádanka*), koncerty cimbálové muziky *Pozdní sběr* a výstava současných českých umělců pořádaná galerií *Miro*. V polovině prosince 2009 se uskutečnily reciproční kulturní akce kazašských umělců v Praze.

Velvyslanectví České republiky ve spolupráci s Velvyslanectvím Slovenské republiky uspořádalo u příležitosti výročí 17. listopadu společnou výstavu. Občané Kazachstánu projevují zájem o vysokoškolské studium v České republice a studium českého jazyka.

KYRGYZSTÁN **(Kyrgyzská republika)**

Návštěvy představitelů České republiky

Přítomnost parlamentní pozorovatelské delegace na červencových parlamentních a prezidentských volbách v Kyrgyzské republice.

Jiná jednání

- 29. – 30. 5. 2009 – Dušanbe (Tádžikistán) – místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout se setkal s ministrem zahraničních věcí Kyrgyzské republiky K. Sarbajevem (u příležitosti regionálního dialogu Evropské unie se zeměmi Střední Asie);
- 15. 9. 2009 – Brusel – místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout se setkal s ministrem zahraničních věcí Kyrgyzské republiky K. Sarbajevem během ministerské konference Evropská unie – Střední Asie.

V roce 2009 se v relaci Česká republika – Kyrgyzstán neuskutečnily žádné politické kontakty na vyšší úrovni, což bylo způsobeno i konáním prezidentských a parlamentních voleb v Kyrgyzstánu v druhé polovině července 2009.

Vzájemné ekonomické vztahy

Objem zahraničního obchodu je obecně velmi malý. Český vývoz za poslední tři roky (2007 – 2009) je přibližně stabilní jak co do výše – cca 4,5 milionu dolarů ročně, tak i v komoditní struktuře, kterou tvoří léky a ostatní léčiva pro drobný prodej 18,0 %, stroje automatického zpracování dat 17,6 %, papír cigaretový 11 %, přístroje rentgenové 9,7 %, pneumatiky pryžové a duše 7%, trouby, trubky, hadice z plastů 5,9 %, výrobky z kaučuku, hygienický papír, svítidla, atd. V listopadu 2009 se do Kyrgyzstánu vyvezlo první pivo Budvar. Pořadí komodit kolísá.

Dovozy, které rok od roku klesají, dosáhly v roce 2009 zanedbatelných 6,3 mil Kč, jednoznačně převládala nečesaná bavlna (v roce 2007 83 %).

Rozvojová spolupráce

Významným projektem v Kyrgyzstánu je projekt *Analýza rizik a omezení důsledků protržení hrází vysokohorských jezer*, realizovaný českou firmou GEOMIN družstvo, Jihlava. Celkový rozpočet projektu je 15,24 mil. Kč. Realizace tohoto projektu má pro Kyrgyzstán velký ekologický význam a přispívá k vytváření obrazu České republiky jako ekonomicky i ekologicky vyspělé země.

TÁDŽIKISTÁN ***(Republika Tádžikistán)***

Návštěvy představitelů České republiky

- 29. – 30. 5. 2009 – v Dušanbe pod vedením českého předsednictví proběhl *Regionální dialog Evropské unie se zeměmi Střední Asie* na úrovni ministrů zahraničních věcí. Během něj došlo k jednání mezi Evropskou unií a Tádžikistánem, které vedl na evropské straně místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout a na tádžické straně ministr zahraničních věcí Ch. Zarifi.

Návštěvy představitelů Republiky Tádžikistán

- Od 8. 8. 2009 pobýval tádžický prezident E. Rachmon na více jak týdně soukromé návštěvě České republiky.

Jiná jednání

- 15. 9. 2009 – místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout a ministr zahraničních věcí Republiky Tádžikistán Ch. Zarifi jednali na okraj ministerské konference Evropská unie – Střední Asie v Bruselu;
- 13. 11. 2009 – ministr zahraničních věcí Republiky Tádžikistán Ch. Zarifi telefonoval místopředsedovi vlády a ministrově zahraničních věcí České republiky J. Kohoutovi a pozval jej na návštěvu Tádžikistánu;
- I. M. Sattorov se stal prvním nerezidentním velvyslancem Tádžikistánu se sídlem v Berlíně akreditovaným pro Českou republiku. Agrément mu bylo uděleno dne

18. 6. 2009, pověřovací listiny předal do rukou prezidenta České republiky V. Klause dne 20. 10. 2009.

Vzájemné ekonomické vztahy

Za rok 2009 činil vzájemný obchodní obrat téměř 181,2 mil. Kč, z toho export z České republiky do Tádžikistánu činil 137,3 mil. Kč a import z Tádžikistánu do České republiky více jak 43,9 mil. Kč. Z Tádžikistánu se do České republiky dovážejí prakticky jen barevné kovy, především hliník (69 %) a textilní vlákna (30 %). Export z České republiky do Tádžikistánu tvoří především cukr a cukrářské výrobky (70 %), stroje a strojní zařízení (16 %) a plastické hmoty (8 %).

Koncem roku 2009 byl založen společný česko-tádžický podnik, který se bude zabývat výstavbou malých a středních vodních elektráren. Zásadní překážkou rozvoje vzájemných obchodních vztahů mezi oběma zeměmi je nevyřešená otázka rekonstrukce cementárny v Dušanbe, resp. financování této akce.

V rámci českého vládního programu dobrovolných návratů zavedeného v souvislosti s probíhající ekonomickou krizí poskytla Česká republika příspěvek na návrat zpět do vlasti třem občanům Tádžikistánu.

Humanitární pomoc

V důsledku nadměrných dešťů došlo v dubnu 2009 v různých částech Tádžikistánu k záplavám a sesuvům půdy. Výsledkem bylo dva tisíce zničených nebo poškozených domů, 500 kilometrů poškozených silnic, 83 poškozených mostů. Katastrofou bylo přímo dotčeno 12 tis. lidí, 26 z nich přišlo o život (z toho 10 dětí). Na základě žádosti Tádžikistánu, kterou obdržely Delegace Evropské komise v Dušanbe a NATO/EADRCC 20. 5. 2009 vyslaly Česká republika, Švédsko, Lotyšsko a Rakousko v období 26. 5. – 5. 6. 2009 do oblasti Khurason záchranný asistenční tým.

TURKMENISTÁN **(Republika Turkmenistán)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 13. 2. 2009 – pracovní návštěva předsedy vlády M. Topolánka (v rámci předsednictví České republiky v Radě Evropské unie);
- 23. 4. 2009 – účast místopředsedy vlády A. Vondry na konferenci k otázkám spolehlivosti tranzitu energetických surovin;
- 21. – 23. 9. 2009 – oficiální návštěva předsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotky.

Návštěvy představitelů Republiky Turkmenistán

- 8. 5. 2009 – účast místopředsedy kabinetu ministrů T. Tagyeva na summitu *Jižní koridor – nová hedvábná stezka*.

Jiná jednání

- 29. 5. 2009 – místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout se setkal v Dušanbe (Tádžikistán) s místopředsedou vlády a ministrem zahraničních věcí Republiky Turkmenistán R. Meredovem (při příležitosti regionálního dialogu Evropské unie se zeměmi Střední Asie);
- 15. 9. 2009 – místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout se setkal v Bruselu s 1. náměstkem ministra zahraničních věcí Republiky Turkmenistán V. Hadžijevem během ministerské konference Evropská unie – Střední Asie.

Vzájemné ekonomické vztahy

Česká republika si udržuje pozitivní saldo vzájemného obchodu. Z přímých kontaktů s představiteli administrace Turkmenistánu v roce 2009 vyplynula vzájemná zainteresovanost v posílení dvoustranných ekonomických vztahů. Turkmenistán bude podporovat rozvoj dvoustranných obchodních vztahů s Českou republikou především v oblasti textilního průmyslu (export bavlny a bavlněných výrobků). Deklarován byl také zájem turkmenské

strany o vytváření společných podniků v oblasti zemědělské, potravinářské a textilní výroby. Český vývoz za rok 2009 byl 247,7 mil. Kč, dovoz 1,9 mil. Kč.

UZBEKISTÁN **(Republika Uzbekistán)**

Návštěvy představitelů České republiky

- 24. – 25. 8. 2009 – 3. zasedání Mezivládní komise pro hospodářskou spolupráci; delegaci České republiky vedl náměstek ministra průmyslu a obchodu M. Hovorka, který jednal mj. s ministrem pro vnější ekonomické vztahy, investice a obchod Republiky Uzbekistán E. M. Ganijevem a předsedou Obchodní a průmyslové komory Republiky Uzbekistán A. Šajchovem.

Návštěvy představitelů Republiky Uzbekistán

- 27. – 28. 4. 2009 – na okraji ministerské konference *Budování migračních partnerství* jednal ministr vnitra I. Langer s náměstkem ministra práce a sociální ochrany obyvatelstva Republiky Uzbekistán B. B. Alimuchamedovem;
- 8. 5. 2009 – předseda představenstva národní holdingové společnosti Uzbekněftgaz U. Nazarov se zúčastnil summitu *Jižní koridor - nová hedvábná stezka*.

Jiná jednání

- 1. 12. 2009 – na okraj XVII. zasedání Ministerské rady OBSE v Athénách jednal místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout s ministrem zahraničních věcí Republiky Uzbekistán V. I. Norovem;
- 29. 5. 2009 – místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout se setkal v Dušanbe (Tádžikistán) s náměstkem ministra zahraničních věcí Republiky Uzbekistán B. A. Islamovem (při příležitosti ministerského zasedání Evropské unie se zeměmi Střední Asie).

Vzájemné ekonomické vztahy

Export z České republiky do Uzbekistánu za rok 2009 činil 1,0 mld. Kč. Dovoz z Uzbekistánu do České republiky činil za stejné období téměř 184 mil. Kč. Česká republika

má trvale kladné saldo v zahraničním obchodě s Uzbekistánem. Vedle exportu služeb představují největší exportní položku pneumatiky (31 %), stroje a zařízení (21 %) a léky a farmaceutické výrobky (13 %). Z Uzbekistánu se do České republiky dováží především bavlna (54 %), bavlněné látky (30 %) a kovy a výrobky z nich (19 %).

V roce 2009 svou činnost oživila *Česko–uzbecká obchodní a průmyslová komora*. Významným impulzem pro rozvoj vzájemných ekonomických vztahů bylo zahájení přímých linek Českých aerolinií Praha – Taškent od července 2009.

Po delší přestávce se ve dnech 24. – 25. 8. 2009 v Taškentu uskutečnilo 3. zasedání *Společné česko–uzbecké mezivládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědecko-technickou spolupráci*.

V říjnu 2009 proběhl v Taškentu *týden České republiky* prezentující zejména turistický potenciál a kulturní hodnoty České republiky pořádaný agenturou CzechTourism ve spolupráci s Velvyslanectvím České republiky. V prosinci 2009 se v Praze uskutečnily dva úspěšné semináře věnované možnostem investování a podnikání v Uzbekistánu a obchodování s ním a dále o spolupráci v geologii a těžbě nerostů.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Memorandum mezi delegací vlády Republiky Uzbekistán a delegací vlády České republiky o spolupráci v oblasti letecké dopravy, Taškent, 6. 8. 2009;
- Protokol mezi Českou republikou a Republikou Uzbekistán o změně Dohody mezi Českou republikou a Republikou Uzbekistán o vzájemné podpoře a ochraně investic, podepsané dne 15. 1. 1997 v Praze, Taškent, 24. 8. 2009;
- Dohoda mezi Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví České republiky a Uzbeckou agenturou standardizace, metrologie a certifikace o vzájemné spolupráci v oblasti posuzování shody vzájemně dodávaných výrobků, Taškent, 25. 8. 2009;
- Dohoda o spolupráci mezi Obchodně-průmyslovou komorou Republiky Uzbekistán a Česko-uzbeckou obchodně-průmyslovou komorou, Taškent, 25. 8. 2009;
- Memorandum o vzájemném porozumění a spolupráci mezi uzbeckou Agenturou pro informační zajištění a podporu zahraničních investic *Uzinfoinvest* a Česko-uzbeckou obchodní komorou, Taškent, 25. 8. 2009;

- Dohoda o codesharingu mezi národními dopravci Uzbekistan Airways a Czech Airlines, Taškent, 1. 9. 2009.

Rozvojová spolupráce

V Uzbekistánu byl v roce 2009 úspěšně realizován malý lokální projekt rozvojové spolupráce *Součinnost při zavádění solárních fotoelektrických systémů pro výrobu elektrické energie v bytovém a komunálním hospodářství v Taškentu*.

Úspěšný byl také český vládní program dobrovolných návratů zavedený v souvislosti s probíhající ekonomickou krizí v České republice, který využilo 341 občanů Uzbekistánu. Uzbekistán se tak, pokud jde o množství poskytnutých státních prostředků České republiky, ocitl na druhém místě (za Mongolskem).

Kulturní vztahy

V roce 2009 bylo uzbeckým divákům při různých kulturních příležitostech promítáno několik českých filmů: *Příběhy obyčejného šílenství*, *Spiklenci slasti*, *Mezi nebem a zemí*. 20. výročí událostí listopadu 1989 v České republice připomněla v Uzbekistánu výstava *Rok 1989 očima fotografů*.

Největší kulturně-propagační akcí v rámci českého předsednictví v Radě Evropské unie byla série hudebních, pěveckých a tanečních vystoupení cimbálové muziky P. Růžičky na konci června 2009. V červenci 2009 se uzbecký soubor písní a tanců Rytmy Uzbekistánu (*Rhythms of Uzbekistan*) zúčastnil v České republice 64. ročníku Mezinárodního folklorního festivalu *Strážnice 2009*.

V říjnu 2009 se v Taškentu uskutečnil *Český týden*, v jehož rámci se uskutečnily prezentace České republiky jako turistické destinace, výstava *Praha očima fotografa E. Kurtvelieva* a několik koncertů cimbálové muziky *Strážničan*.

Velvyslanectví České republiky v Taškentu iniciovalo dab českého filmu *Tři oříšky pro Popelku* do uzbečtiny. Film byl odvysílán na celoplošném programu uzbecké státní televize na Silvestra 2009.

V prosinci 2009 byl Uzbekistán zastoupen i na mezinárodním dětském soutěžním festivalu židovské kultury v Praze.

Česká republika nabídla Uzbekistánu od školního roku 2009/2010 dvě vládní stipendia, další stipendia poskytla Západočeská univerzita. Od září 2009 je možné v Taškentu navštěvovat jazykovou školu Global Study, která zcela na komerční bázi organizuje kurzy češtiny vedené českou učitelkou.

11. Konzulární dimenze zahraniční politiky České republiky

Česká konzulární služba se podílela i v roce 2009 na naplňování cílů zahraniční politiky České republiky. Plnění úkolů v této oblasti zajišťuje sekce konzulární, která má dva odbory, jejichž kompetence se doplňují: *Odbor konzulárních činností* zpracovává problematiku konzulárních vztahů s jednotlivými státy a zajišťuje praktický výkon konzulárních agend na zastupitelských úřadech ve vztahu k českým občanům. Zajišťuje mimo jiné výkon agendy cestovních dokladů, udělování víz diplomatům, informování veřejnosti v souvislosti s cestováním do cizích států a řeší případy českých občanů, kteří se v zahraničí ocitli v nouzi. *Odbor konzulárních koncepcí a metodiky* se zabývá zejména koncepčními otázkami konzulární služby, zajišťuje aplikaci předpisů EU/Schengen týkajících se konzulární činnosti, je gestorem vízové činnosti na zastupitelských úřadech a zpracovává stanoviska a podklady pro vnitrostátní a mezinárodní jednání o otázkách migrace.

Rok 2009 byl druhým rokem, kdy je Česká republika součástí schengenského prostoru a kdy zastupitelské úřady České republiky vydávají víza s platností pro všechny schengenské státy a rovněž krátkodobé vízum udělené jiným schengenským státem opravňuje jeho držitele ke vstupu a pobytu v České republice. Ve srovnání s rokem 2008 byl zaznamenán, zejména z důvodů světové hospodářské recese, pokles žádostí o krátkodobá víza, a to o 22 %. Ještě markantnější je pokles žádostí o dlouhodobá víza, ve srovnání s rokem 2008 jde o 64 %. Celkový počet přijatých a vyřízených žádostí o víza zastupitelskými úřady české republiky v roce 2009 činí 475 978.

V oblasti vízové politiky se podařilo českému předsednictví dokončit zásadní dokument harmonizující současné roztržštěné komunitární právní nástroje, kterým je [Vízový kodex - Nařízení \(EU\) č. 810/2009 Evropského parlamentu a Rady ze dne 13. 7. 2009](#). Tato norma bude i standardním právním základem pro odběr otisků prstů žadatelů o víza v rámci [Vízového informačního systému \(VIS\)](#) a vstoupí v účinnost 5. 4. 2010. V souvislosti s projektem VIS, který měl být na evropské úrovni spuštěn již v roce 2009, ale jeho zahájení bylo odsunuto na rok 2010, pokračuje česká konzulární služba v přípravě na snímání biometrických údajů – otisků prstů, které bude probíhat na zastupitelských úřadech a týkat se bude všech žadatelů o víza. Na některých zastupitelských úřadech České republiky byl již náběr biometrických údajů zahájen, konkrétně se jedná o zastupitelské úřady v regionu severní Afriky (Káhira, Alžír, Tunis, Tripolis).

Dne 19. 12. 2009 vstoupilo v činnost rozhodnutí o vízové liberalizaci mezi Evropskou unií a třemi západobalkánskými zeměmi – Srbskem, Černou Horou a Makedonií/FYROM. V praxi tento krok znamená, že držitelé biometrických cestovních dokladů výše uvedených tří států mohou cestovat na území Schengenu, tj. i do České republiky, bez víz. Spuštěním bezvízového styku bylo plně v souladu s dlouhodobým úsilím České republiky, jež tradičně patří mezi nejsilnější zastánce vízové liberalizace se zeměmi západního Balkánu.

V průběhu roku 2009 byly také sjednány dohody o zrušení vízové povinnosti mezi evropským společenstvím a následujícími ostrovními státy: Antiguou a Barbudou, Bahamským společenstvím, Barbadosem, Mauricijskou republikou, Federací Svatý Kryštof a Nevis a Seychelskou republikou. Obdobná dohoda byla sjednána i s Brazílií.

Na vízovou politiku Evropské unie měl naopak negativní dopad bezprecedentní krok Kanady, která jako jediná třetí země opětovně zavedla víza schengenskému státu, České republice. Rozhodnutí kanadské vlády o zavedení vízové povinnosti pro občany České republiky pro vstup do Kanady oznámil dne 13. 7. 2009 kanadský ministr pro občanství, přistěhovalectví a multikulturalismus J. Kenney. Rozhodnutí nabylo účinnosti o den později, dne 14. 7. 2009. Tento krok kanadský ministr zdůvodnil vysokým nárůstem žádostí občanů České republiky o status uprchlíka. Jako odpověď na jednostranný a nevlídný krok Kanady zavedla vláda České republiky víza pro kanadské diplomaty pro vstup do České republiky s účinností od 16. 7. 2009.

V říjnu 2009 Evropská komise ve zvláštní zprávě konstatovala, že pokud Kanada nezajistí ulehčení formalit spojených s vyřizováním víz a nepředloží do konce roku 2009 návrh opatření vedoucích ke zrušení vízové povinnosti pro české občany, Evropská komise navrhne zavedení vízové povinnosti vůči některým skupinám kanadských občanů (pravděpodobně držitelům diplomatických a služebních pasů). I když Kanada díky tlaku České republiky a Evropské unie vízové pracoviště na svém velvyslanectví v Praze k 21. 12. 2009 otevřela, druhý požadavek doposud splněn nebyl. Česká strana považuje současný stav za provizorní řešení. Významným cílem české zahraniční politiky je proto znovuoobnovení bezvízového styku. O dosažení tohoto cíle česká strana usiluje na všech úrovních.

V rámci boje s nelegální migrací a zneužíváním pobytových titulů byly zpřísněny některé aspekty vízového procesu. Příslušná opatření byla koordinována s dalšími úředními

orgány především s ministerstvem vnitra a Ředitelstvím služby cizinecké policie. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky se podílelo na řešení situace cizinců, kteří se v důsledku hospodářské krize ocitli bez zaměstnání a bez finančních prostředků (projekt tzv. dobrovolných návratů).

Platformou pro výměnu informací a spolupráci v oblasti migrace představuje [Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci](#), ve kterém působí zástupci všech příslušných státních orgánů, včetně Ministerstva zahraničních věcí České republiky. V oblasti migrace se ministerstvo zahraničních věcí mimo jiné nadále podílí na realizaci programu [Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků](#) a programu [Zelených karet](#), jejich cílem je posílení českého pracovního trhu o pracovníky, které české hospodářství postrádá.

Česká konzulární služba byla v roce 2009 a zejména během českého předsednictví v Radě Evropské unie aktivní při posilování spolupráce členských států Evropské unie v oblasti konzulární ochrany občanů Evropské unie. Pro partnery z Evropské unie byl uspořádán dvoudenní seminář v Praze na téma konzulárního krizového řízení a třídní konzulární cvičení v Praze a Vyškově na téma evropských konzulárních předpisů a psychologických aspektů konzulárních krizí. České předsednictví prosazovalo vyjasnění právního rámce náhradního cestovního dokladu pro případy nouze občana členského státu ve třetí zemi, kde daný členský stát nemá konzulární úřad a pomoc je poskytována jiným členským státům. Dále české předsednictví zajišťovalo koordinaci postupu a sdílení informací v rámci konzulární ochrany občanů Evropské unie související s epidemií chřipky H1N1 ve třetích zemích.

Česká konzulární služba se bezprostředně dotýká ochrany zájmů a práv jednotlivců ve vypjatých životních situacích, často daleko od domova. Její nedílnou součástí je výkon běžné konzulární agendy na konzulárních pracovištích zastupitelských úřadů v zahraničí. Vedle výkonu rutinních konzulárních agend je mimořádně důležitým úkolem péče o české občany, kteří se v cizině ocitnou v nouzi, nezhřídka v ohrožení zdraví či života, a jsou odkázáni na pomoc konzulárních pracovníků.

S cílem urychlit a zefektivnit poskytování pomoci našim občanům zprovoznilo ministerstvo zahraničních věcí dne 10. 6. 2009 pro veřejnost webovou aplikaci, která českým občanům umožní poskytovat na dobrovolném základě informace o plánovaném pobytu v zahraničí.

Odkaz na webovou aplikaci *Dobrovolná registrace občanů při cestách do zahraničí* se nachází na webové stránce Ministerstva zahraničních věcí České republiky v kapitole *Cestujeme*. Samostatně je též přístupná na adrese <http://drozd.mzv.cz/>. Pro pojmenování aplikace byla zavedena pracovní zkratka DROZD.

Po spuštění aplikace cestovatel sám vyplní jednoduchý formulář, který se skládá ze čtyř částí:

1. Informace o cestovateli
2. Informace o spolucestujících rodinných příslušnících
3. Údaje o pobytu v zahraničí
4. Kontaktní osoba v České republice.

Poskytnuté informace slouží konzulární službě ministerstva zahraničních věcí k poskytování operativní pomoci našim občanům v nejrůznějších nouzových situacích, včetně přírodních katastrof a sociálních nepokojů. Aplikace umožňuje předem rychlé kontaktování cestovatele nebo jeho příbuzných v České republice v případě potřeby.

Aplikace umožňuje i rozesílání hromadných e-mailů a SMS všem zaregistrovaným osobám, které se v daném cizím státě nacházejí. Aplikace je tedy schopna v relativně krátké době předat důležité informace či varovat před hrozícím nebezpečím. Systém umožňuje následnou editaci vložených údajů například při změně trasy, délky pobytu a podobně, a to na základě přihlašovacího jména a hesla, které si cestovatel sám určí.

V souvislosti s konzulární službou České republiky je třeba zmínit i nezastupitelnou úlohu českých honorárních konzulátů v zahraničí. V roce 2009 fungovalo v nejrůznějších částech světa více než 150 honorárních konzulátů České republiky, z toho čtrnáct generálních honorárních konzulátů. Nutno zdůraznit, že honorární konzulové, jak napovídá již sám název, nejsou státními úředníky České republiky. Výkon této funkce je čestný a bezplatný. Naopak honorární konzulové sami hradí náklady na provoz úřadů, které vedou. Praxe ukazuje, že jejich činnost je významná pro rozvoj hospodářských i kulturních styků s danou zemí. V neposlední řadě jsou honorární konzulové schopni poskytovat se znalostí místních podmínek i efektivní pomoc našim občanům v nouzi.

III. ZAHRANIČNÍ POLITIKA V EKONOMICKÉ A KULTURNÍ OBLASTI

1. Ekonomická dimenze zahraniční politiky ČR

Ekonomická diplomacie a proexportní aktivity MZV ČR

Podpora exportu a investic je jednou z nezpochybnitelných priorit vlády České republiky. Vláda vychází z toho, že v podmínkách současné hospodářské krize a postupující globalizace spolu s vysokou mírou otevřenosti české ekonomiky je prosperita země závislá právě na schopnosti prosadit vlastní hospodářské zájmy státu ve světě.

Zásadní roli v tomto procesu má sehrávat *ekonomická diplomacie*, kterou lze definovat jako soubor opatření zaměřený na prosazování politik vlády v oblasti pohybu a výměny zboží, služeb, práce a investic směrem do zahraničí a naopak. Ekonomická diplomacie se tak podílí na vytváření pozitivního obrazu země ve světě. Důležitou roli sehrává ekonomická diplomacie i v procesu formulování, prosazování a ochrany zájmů České republiky v orgánech Evropské unie.

Ekonomická diplomacie a její součást *obchodní diplomacie* tvoří důležitý předpoklad pro úspěch českých firem na zahraničních trzích, pro podporu růstových faktorů lehce zranitelné otevřené české ekonomiky a v neposlední řadě též postavení České republiky v rámci struktur a při vyjednávání interních pozic v Evropské unii.

Ekonomická diplomacie se především zaměřuje na:

- prosazování vládní ekonomické politiky v zahraničí na multilaterální a bilaterální úrovni – návštěvy ústavních činitelů, představitelů ekonomických ministerstev;
- spolupráci s hospodářskými komorami, oborovými svazy, honorárními konzuly apod. (iniciace jejich spolupráce s českými partnery, vybudování sítě kontaktů usnadňující vstup českého subjektu na trh, ověřování možnosti spolupráce na třetích trzích, podpora vytváření joint-ventures atd.);
- realizaci projektů Ministerstva zahraničních věcí České republiky na podporu ekonomické diplomacie prostřednictvím pořádání obchodních misí, seminářů, workshopů, účastí na významných veletrzích či vlastních projektů zastupitelských úřadů – v rámci víceoborových prezentací České republiky jako významného partnera v ekonomické spolupráci se zemí svého působení;

- aktivní spolupráci se zástupci dalších členských států Evropské unie v regionu v rámci Delegace Evropské komise i bilaterálně – například podpora účasti českých firem na projektech Evropské unie v regionech – na zastoupeních sídlících v zemi, která není členem Evropské unie;
- konzultaci a koordinaci stanovisek v ekonomických otázkách s partnery v rámci příprav na jednání v Bruselu – na zastoupeních sídlících v zemi, která je členem Evropské unie;
- aktivní angažmá v oblasti rozvojové spolupráce;
- monitoring ekonomických politik přijímacího státu a informování ústředí o významných změnách ekonomického a podnikatelského prostředí;
- předkládání návrhů, jak nejlépe prosadit národní zájmy (ve stylu *understanding and strength*);
- přípravu programu a doprovod vládních a parlamentních delegací;
- iniciaci bilaterálních obchodních dohod, vytváření mezinárodních a meziresortních pracovních skupin;
- vypracování souhrnné teritoriální informace (komplexní zdroj informací pro podnikatelskou a státní sféru na webových stránkách [BusinessInfo](#));
- aktivní podporu podnikatelských aktivit (semináře, workshopy, výstavy a veletrhy, firemní prezentace);
- vhodné prosazování (*lobbying*) zájmů konkrétních firem;
- zajištění efektivních kontaktů mezi českou podnikatelskou sférou a státními orgány v teritoriu;
- přípravu a zajištění českých dnů v regionech;
- podporu rozvoje a prohlubování spolupráce na regionální úrovni v rámci programu Evropské unie;
- vyhledávání partnerů na úrovni měst a obcí;
- kontakty s představiteli mezinárodních obchodních a ekonomických organizací;
- podporu a rozvoj kontaktů mezi vědeckými a výzkumnými institucemi, podporu spolupráce vysokých škol;
- propagaci České republiky;
- účast na konferencích, přednáškách a workshopech v zemi působení i v České republice.

Úloha Ministerstva zahraničních věcí České republiky v oblasti ekonomické diplomacie

Ekonomická diplomacie jedním ze základních pilířů zahraniční politiky České republiky, která je v komplexu realizována, resp. zaštiťována několika resorty a orgány vlády České republiky. Základními strategickými cíli této politiky jsou:

- vytvoření prostoru pro vstup a úspěšné působení českých firem na světových trzích a pro příliv investic do České republiky;
- vytvoření a realizace koncepční a efektivní strategie veřejné diplomacie;
- vybudování systému koordinovaného působení státních subjektů ekonomické diplomacie;
- prosazování ekonomických zájmů České republiky ve strukturách Evropské unie a v jejich vnějších ekonomických vztazích;
- optimalizace a modernizace aktivit přispívajících k pozitivnímu obrazu České republiky v zahraničí;
- zajištění adekvátní veřejné informovanosti (*public affairs*).

Nezastupitelnou úlohu v realizaci ekonomické diplomacie mají Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky, jejichž činnost je definována [*tzv. kompetenčním zákonem*](#). Ministerstvo zahraničních věcí je ústředním orgánem státní správy pro oblast zahraniční politiky, v jejímž rámci vytváří koncepci a koordinuje vnější ekonomické vztahy. Ministerstvo průmyslu a obchodu je ústředním orgánem státní správy pro obchodní politiku, zahraničněekonomickou politiku, zahraniční obchod a podporu exportu. Ministerstvo zahraničních věcí a ministerstvo průmyslu a obchodu jako hlavní aktéři v prosazování obchodně-ekonomických zájmů spolupracují v rámci platných dohod o spolupráci mezi oběma ministerstvy v otázkách spojených se zabezpečováním zahraničněobchodní politiky, zahraničního obchodu a podpory exportu v činnosti zahraniční služby České republiky a o koordinaci činností podřízených příspěvkových organizací, jejichž aktivity se dotýkají zahraničněekonomické činnosti. Koordinace spolupráce mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky probíhá prostřednictvím *tzv. Stálé pracovní skupiny* jednající na úrovni náměstků ministrů obou úřadů.

Prosazování významných ekonomických zájmů v zahraničí se stává stále častěji i politickou otázkou vyžadující jednání na politické i multilaterální úrovni. Ministerstvo

zahraničních věcí České republiky jako celek musí zákonitě sehrát jednu z nejvýznamnějších úloh při realizaci těchto kroků.

K tomu, aby obchodní diplomacie byla efektivní, musí mít jasnou vizi a orientaci, být účelně uspořádána, vybavena dostatečnými zdroji, pojmána jako aktivní součást zahraniční a hospodářské politiky státu a vytvářena a realizována v partnerství s podnikatelskou sférou. Díky [*Koncepci jednotné prezentace České republiky*](#) je vytyčena cesta a existují prostředky, jak jednotně prezentovat Českou republiku v zahraničí a budovat její pozitivní obraz jako moderní, vyspělé demokratické země, důvěryhodného partnera v obchodních vztazích a vhodné lokality pro zhodnocení investic.

Česká obchodní diplomacie řadou z těchto atributů disponuje. Má svou vizi, která je obsažena v [*Exportní strategii České republiky pro období 2006 - 2010*](#). Ekonomická diplomacie disponuje sítí zastupitelských úřadů, v jejichž rámci působí obchodně-ekonomické úseky, a státem zřízenými agenturami. V ústředí se může opřít o specializovaná pracoviště, zejména na ministerstvech zahraničních věcí a průmyslu a obchodu, která mají podporu hospodářských zájmů v zahraničí za jednu ze svých priorit.

Vstupem naší země do Evropské unie přibyla agenda, která souvisí s jednáními v Bruselu při prosazování a hájení ekonomických zájmů České republiky. V prvním pololetí roku 2009, v průběhu *předsednictví České republiky v Radě Evropské unie*, stáli vedoucí obchodně-ekonomických úseků zastupitelských úřadů České republiky v čele mnoha pracovních skupin, ve kterých byly projednávány různé aspekty společné obchodní politiky Evropské unie. České ekonomické diplomacii se tak dostalo unikátní příležitosti pro prosazení našich ekonomických zájmů jak v rámci Evropské unie, tak vůči třetím zemím.

Synergický efekt ekonomické diplomacie Ministerstva zahraničních věcí České republiky vychází ze spolupráce s dalšími zainteresovanými ministerstvy a jejich příspěvkovými organizacemi.

Na vybudování efektivní ekonomické diplomacie se podílí kromě Ministerstva zahraničních věcí České republiky a Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky i [*Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky*](#), které má kompetence v oblasti cestovního ruchu a v rámci Evropské unie zastřešuje zájmy územních samosprávných celků. Cestovní ruch se podílí na tvorbě hrubého domácího produktu více než třemi procenty a devizové

příjmy z cestovního ruchu překračují 100 mld. Kč ročně. Velmi významné funkce zabezpečuje ministerstvo pro místní rozvoj i ve vztahu k realizaci regionální a strukturální politiky Evropské unie, [tzv. politiky hospodářské a sociální soudržnosti](#).

[Ministerstvo zemědělství České republiky](#) jako ústřední orgán státní správy pro zemědělství realizuje marketingové aktivity na podporu českých zemědělských výrobků.

[Ministerstvo životního prostředí České republiky](#) sleduje hospodářské procesy z hlediska dopadů na životní prostředí. Prostřednictvím programů zahraniční rozvojové spolupráce propaguje zahraničí české technologie a know-how, a to především v méně vyspělých zemích.

Obecně platí, že činnost každého ústředního orgánu státní správy má ve větší či menší míře zahraniční prvek, díky němuž se vůči ekonomické diplomacii dostává do role jejího spolutvůrce či uživatele. Příkladem je [Ministerstvo kultury České republiky](#), které samo a prostřednictvím kulturních institucí propaguje Českou republiku v zahraničí.

Na zastupitelských úřadech, generálních konzulátech a stálých misích České republiky v zahraničí bylo v roce 2009 celkem 104 systemizovaných diplomatických míst na obchodně-ekonomických úsecích. Ministerstvo zahraničních věcí řídí zastupitelské úřady, jejichž integrální součástí jsou obchodně-ekonomické úseky (OEÚ). Jejich pracovníci jsou podřízeni vedoucímu zastupitelského úřadu. Odborné řízení obchodně-ekonomických úseků přísluší Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky využívá v současnosti také služeb více než 150 honorárních konzulů. Jejich počet bude postupně dále zvyšován. Při jmenování nových honorárních konzulů bude i nadále zdůrazňována jejich úloha při hájení českých ekonomických a obchodních zájmů a budou žádáni o větší podíl při organizování akcí na podporu vývozu a propagace České republiky.

Významnou roli v procesu realizace ekonomické diplomacie sehrávají *příspěvkové organizace*, a to nejen prostřednictvím svých zahraničních kanceláří, ale také díky bohaté nabídce služeb v České republice.

[CzechTrade](#), příspěvková organizace Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky, je vládní agenturou na podporu obchodu. V zahraničí v roce 2009 řídila 33 kanceláří s působností v 36 zemích.

[CzechInvest](#), rovněž příspěvková organizace Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky, je vládní agenturou na podporu podnikání a investic. V zahraničí má sedm zastoupení. V České republice má kanceláře ve 13 krajích.

[Česká centra](#) jsou příspěvkovou organizací Ministerstva zahraničních věcí České republiky, která má 25 zahraničních zastoupení. Jejím posláním je rozvíjení dialogu se zahraniční veřejností v oblasti kultury, vzdělávání, obchodu a turismu a spoluvytváření obrazu České republiky jako moderní a dynamické země.

[CzechTourism](#), příspěvková organizace Ministerstva pro místní rozvoj České republiky pro podporu rozvoje cestovního ruchu, má v zahraničí 27 zastoupení a částečně je činnost vykonávána zahraničními privátními subjekty. Propaguje Českou republiku jako destinaci cestovního ruchu, koordinuje státní propagaci cestovního ruchu s aktivitami prováděnými podnikatelskými subjekty a rozvíjí střednědobou a aktuální strategii pro marketing produktů cestovního ruchu na domácím i zahraničním trhu.

V oblasti financování a pojišťování vývozu se státní účastí působí *Česká exportní banka, a.s. ([ČEB](#))* a *Exportní a garanční pojišťovací společnost, a.s. ([EGAP](#))*.

Spolupráce s podnikatelskou veřejností – Rada pro obchod a investice

Efektivní ekonomická diplomacie musí odrážet potřeby podnikatelské veřejnosti. Ta musí být více vtažena do rozhodování o tvorbě a realizaci zásadních otázek týkajících se ekonomické diplomacie. S vědomím těchto vazeb byla vytvořena [Rada pro obchod a investice](#) jako stálý poradní a koordinační orgán ministra průmyslu a obchodu.

V této radě zasedají představitelé Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky, Ministerstva zahraničních věcí České republiky a dalších orgánů státní správy a jimi zřízených institucí společně se zástupci podnikatelské sféry.

Rada je zmocněna činit návrhy a doporučení, která mohou Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky využívat ke

zkvalitnění služeb státu. Rada rovněž spolupracuje s příslušnými výbory obou komor Parlamentu České republiky, s Kanceláří prezidenta republiky a s Úřadem vlády.

Činnost Rady spočívá především v:

- rozvíjení partnerských vztahů s podnikatelskou veřejností;
- koordinaci jednotlivých součástí zahraniční politiky České republiky;
- zjišťování zpětné vazby ve spokojenosti podnikatelské veřejnosti se službami ekonomické diplomacie;
- vytváření předpokladů pro efektivní prosazování českých hospodářských zájmů v zahraničí;
- využívání jednotné značky České republiky při jejím prosazování ve světě prostřednictvím obchodu a investic.

Služby státu pro vývozce a investory

Mimořádný důraz je kladen na kvalitu a efektivnost služeb státu pro podnikatelské subjekty. Ty se neomezují pouze na vývoz zboží. Cílem je nabídka profesionálních a kvalitních služeb, zajištění investic a dosažení liberální obchodní politiky, která je zaměřena na usnadňování obchodu a odstraňování překážek v přístupu na zahraniční trhy. Dostupnost těchto služeb má být umožněna co nejširšímu okruhu subjektů a jejich obsah odpovídat tomu, co se očekává od státu v podmínkách tržní ekonomiky.

Služby jsou typově rozděleny – služby vzdělávací a poradenské, informační, asistenční, prezentační a služby v oblasti financování a pojišťování vývozu. Jde především o internetové portály, jako jsou [Zelená linka pro export](#) a dále např. [BusinessInfo.cz](#) a rovněž portál [Export.cz](#). V rámci společného projektového týmu Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky, Ministerstva zahraničních věcí České republiky, dalších ministerstev, agentur a podnikatelských reprezentací je zdokonalován systém přenosu informací o vývozních příležitostech tak, aby podnikatelům byly prezentovány jednotným a snadno dosažitelným způsobem a byly odstraňovány nežádoucí duplicity, které v této oblasti v minulosti existovaly.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky též od roku 2005 spolu s agenturou CzechInvest a Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky organizuje projekt [České technologické dny](#), v jehož rámci dochází k přímému kontaktu a výměně zkušeností mezi

českými vědeckými a výzkumnými institucemi (a jednotlivci) a zástupci výzkumných institucí a společností jiných vědecko-technicky vyspělých zemí celého světa.

V neposlední řadě je zájmem státních institucí, aby obdobně, jak to činí jiné vyspělé státy, zlepšily dostupnost jimi nabízených služeb v regionech. Za tím účelem byl vytvořen společný projekt agentury CzechTrade s Hospodářskou komorou České republiky, na jehož základě působí v krajích 13 regionálních exportních míst, která nabízejí proexportní služby CzechTrade, EGAP a ČEB. Na podporu exportních aktivit má Ministerstvo zahraničních věcí České republiky také uzavřeny dohody o spolupráci s Asociací obranného průmyslu České republiky, Hospodářskou komorou České republiky a se Svazem průmyslu a dopravy České republiky.

Ekonomický vývoj České republiky v roce 2009

Po postupném zpomalování růstu v roce 2008 se česká ekonomika v průběhu roku 2009 propadla do recese. Růst, resp. pokles tempa růstu ukazatele hrubého domácího produktu v roce 2009 činil 4,3 %. V rámci poklesu výkonnosti českého hospodářství v roce 2009 produktivita práce meziročně poklesla o 3,3 %. Nehledě na vývoj v roce 2009 se ekonomika České republiky dlouhodobě přibližuje svou reálnou výkonností a cenovou hladinou k průměru zemí Evropské unie. Průvodním jevem je dlouhodobé posilování kurzu koruny vůči hlavním světovým měnám (zejména vůči EUR), což má adekvátní dopady v oblasti cenové konkurenceschopnosti českého exportu.

Meziroční pokles hrubého domácího produktu byl brzděn mírným růstem výdajů na konečnou spotřebu a také mírným zvýšením disponibilního důchodu domácností, což bylo zdrojem růstu jejich spotřebitelských výdajů. Zvýšily se výdaje na předměty krátkodobé spotřeby, a naopak klesaly výdaje na předměty dlouhodobé spotřeby. Meziročně o 4,6 % vzrostly spotřebitelské výdaje vlády.

Pro českou ekonomiku je dlouhodobě typické nízkoinflační prostředí, které sice bylo krátkodobě přerušeno v roce 2008, kdy průměrná míra inflace na bázi indexu HICP dosáhla hodnoty 6,3 %. Ale po odeznění tlaků na světových trzích na zvyšování cen zejména u energií a potravin a s poklesem poptávky na světových trzích v důsledku recese se v průběhu roku 2009 tempo inflace razantně zpomalilo.

V roce 2009 byl zaznamenán rekordní nejhlubší deficit státního rozpočtu ve výši cca 200 mld. Kč, který byl způsoben růstem výdajů a mimořádným poklesem příjmů. Příjmy rozpočtu meziročně poklesly o 8,5 %, výdaje naopak stouply o 3,8 %. Ve druhém pololetí roku se růst výdajů mírně zpomalil a pokles příjmů se výrazně zrychlil. Pokles příjmů byl způsoben především poklesem výnosů z daní právnických osob a byl zmírněn růstem některých ostatních příjmů, především transferů přijatých od Evropské unie. Ve struktuře příjmů došlo meziročně k největšímu propadu u daní z příjmů právnických osob o 36,4 %, daně z příjmů fyzických osob klesly o 10,9 %. Inkaso daně z přidané hodnoty a srážkových daní bylo zhruba stejné jako v roce 2008.

Česká ekonomika se po celý rok 2009 pohybovala v podstatně změněných vnějších i vnitřních podmínkách, a to v období globální hospodářské krize a dlouho nevídaného poklesu světového obchodu. Vláda České republiky v roce 2009 aktivně uplatňovala podporu exportu, investic a nástroje obchodní politiky jako jednu ze svých klíčových priorit hospodářské politiky (tento přístup je realizován dlouhodobě) a jako jeden z hlavních nástrojů v boji proti dopadům globální ekonomické krize.

Motorem růstu české ekonomiky je tradičně zahraniční obchod, který má klíčový význam pro české proexportně orientované hospodářství. Pokles objemu zahraničního obchodu a zejména exportu byl v roce 2009 jedním z faktorů, který zásadně přispěl k poklesu hrubého domácího produktu. Na druhé straně především díky poklesu úrovně dovozních cen byly v roce 2009 příznivé účinky směnných relací na českou ekonomiku. Čeští exportéři v roce 2009 čelili snížení vnější koupěschopné poptávky a poklesu hospodářského výkonu na všech pro Českou republiku klíčových vývozních trzích. Situace na zahraničních trzích byla pro české exportéry o to složitější, neboť řada zemí koncentrovala úsilí na udržení vlastní exportní výkonnosti. Za tímto účelem vlády řady států přikročily k podpůrným opatřením, a to od zvýšení rozpočtových výdajů ve formě pomoci nejen bankám, finančním institucím i jednotlivým firmám až po zesílení přímých i nepřímých intervencí do jejich ekonomiky.

Objem českého vývozu do zahraničí v roce 2009 dosáhl hodnoty cca 1 960,4 mld. Kč, což proti roku 2008 znamená pokles o 15,4 %. Propad objemu svých vývozů zaznamenaly všechny členské země Evropské unie. Objem dovozu do České republiky v roce 2009 dosáhl hodnoty cca 1 810 mld. Kč, což proti roku 2008 znamená pokles o 19,2 %. Celkový obrat obchodní výměny dosáhl hodnoty cca 3 770,4 mld. Kč, což proti roku 2008 znamená pokles

o 17,3 %. Bilance zahraničního obchodu vykázala v roce 2009 aktivní saldo ve výši cca 150,4 mld. Kč, což je meziročně o 74,1 mld. Kč více než v roce 2008 (nárůst o 97,1 %). Za daných podmínek a okolností je pozitivním faktorem, že Česká republika patřila k těm státům Evropské unie, které v roce 2009 generovaly přebytek v zahraničním obchodě.

Mezi významné obchodní partnery České republiky v roce 2009 tradičně patřily Německo, Slovensko, Polsko, Rakousko, Velká Británie, Rusko, Francie, Itálie, Nizozemsko, USA, Čína, Japonsko, Španělsko, Belgie, Maďarsko, Turecko, Ukrajina. Mezi hlavní exportní trhy pro české firmy patřily Německo, Slovensko, Polsko, Francie, Velká Británie, Rakousko, Itálie, Nizozemsko, Rusko, Belgie, Španělsko.

Běžný účet obchodní bilance vykázal v roce 2009 v meziročním srovnání třetinovou hodnotu, což bylo způsobeno především historicky nejlepším aktivem zahraničního obchodu se zbožím a meziročně výrazně zlepšenou bilancí výnosů. Bilance služeb se meziročně mírně zhoršila. Přebytek na finančním účtu dokázal pokrýt deficit běžného účtu více než dvojnásobně, což indikuje relativně dobrou úroveň vnější rovnováhy. Přebytek obchodní bilance, při výrazné meziroční ztrátě dynamiky obchodů, byl způsoben nižším tempem propadu vývozu ve srovnání s dovozem a díky velmi příznivým směnným relacím. I když si příjmy a výdaje bilance služeb udržely růst, byl výsledný přebytek v roce 2009 meziročně výrazně horší.

V roce 2009 pokračoval negativní vliv světové hospodářské recese na příliv zahraničních investic do České republiky. Jejich objem se meziročně propadl téměř o třetinu na hodnotu 56,5 mld. Kč (nejnižší hodnota od roku 1997). Naproti tomu investice českých subjektů do zahraničí v roce 2009 stouply na dosud nejvyšší úroveň, když jejich objem činil 54,1 mld. Kč. V roce 2009 tak došlo k efektu, kdy objem peněz investovaných do zahraničí byl téměř totožný s objemem investic do České republiky. Pro portfoliové investice, které byly v roce 2009 realizovány v objemu 97,1 mld. Kč, byl charakteristický příliv peněz do země, a to v důsledku investičních aktivit českých subjektů v zahraničí i nerezidentních subjektů v České republice.

Mezi státy, ze kterých připlynulo do České republiky nejvíce zahraničních investic, v roce 2009 patřily Německo, Rakousko, Francie, Slovensko, USA, Belgie, Kypr, Lucembursko, Španělsko, Velká Británie, Švýcarsko. Je zřejmé, že dominantní část objemu přílivu zahraničního kapitálu do českého hospodářství pocházelo z Evropy.

2. Kulturní a informační politika ČR v zahraničí

Prezentace České republiky a její kultury v zahraničí

Kultura je jedním ze základních prvků identity členských států Evropské unie. V rámci českého předsednictví se Česká republika zaměřila také na plnění [Evropského programu pro kulturu](#) a [Pracovního plánu pro oblast kultury na období 2008 - 2010](#). Stěžejními body kulturní politiky v období českého předsednictví byla následující témata: podpora přístupu občanské společnosti ke kultuře, digitalizace kulturního obsahu, podpora kreativity v rámci roku 2009 jako [Evropského roku tvořivosti a inovace](#), ochrana kulturních statků, zejména prostřednictvím podpory kulturního dědictví a kulturní turistiky v součinnosti s uměleckým vzděláváním a zvyšováním povědomí veřejnosti o ochraně duševního vlastnictví.

Hlavním úkolem *odboru pro kulturu, komunikaci a prezentaci (OKKP)* Ministerstva zahraničních věcí České republiky v průběhu českého předsednictví bylo koordinovat zajištění kulturních, prezentačních a společenských akcí předsednictví v zahraničí (mimo Brusel) s ohledem na jednotlivá teritoria a cílové skupiny v souladu s materiálem [Koncepte prezentace České republiky v zahraničí v průběhu předsednictví České republiky v Radě Evropské unie](#). Při pořádání akcí v zahraničí se používal jednotný vizuální styl předsednictví zajištěný *Útvarem místopředsedy vlády pro evropské záležitosti/Office of the Deputy Prime Minister for European Affairs (ÚMVEZ)*.

Mezi nejvýznamnější z celkového počtu více než devíti set akcí patřil např. ples *Roztančíme Evropu/Let's Dance Europe* v Berlíně, uvedení Havlovy hry *Odcházení/Leaving* v Moskvě, výstava *Sedmnáct století českého granátu/Seventeen Centuries of the Bohemian Garnet* v Sankt Peterburgu, *Výstava fotografií 68/89/Photo Exhibition 68/89* v Kodani atd. Ve Washingtonu byla prezentace předsednictví České republiky v Radě Evropské unie uváděna pod názvem *CZ in DC* a zahrnovala velmi široké spektrum akcí (film, výtvarné umění, divadlo, hudba, konference, semináře). Je možné konstatovat, že díky kulturním a prezentačním akcím, které se uskutečnily na velmi vysoké úrovni, se podařilo zviditelnit Českou republiku v zahraničí v duchu hlavního motta českého předsednictví *Evropa bez bariér/Europe Without Barriers*. Ve většině případů zastupitelské úřady představily Českou republiku jako “vyspělou, demokratickou, moderní a rozvinutou zemi s bohatou a svěbytnou kulturou, identitou a přírodními krásami”, čímž se jim podařilo naplnit usnesení vlády České republiky č. 74/2005.

V rámci českého předsednictví připravil OKKP vlastní sadu prezentačních předmětů, darů a informačních tiskovin, jejichž rozdělování koordinoval ve spolupráci s ÚMVEZ. Velmi úspěšné byly novoročenky a nástěnné kalendáře, které prezentovaly zajímavé mapy a mapové kuriozity z českých kartografických sbírek. Mapy byly řazeny metodou ZOOM od centra Prahy po vesmír. Tato metoda umožnila zdůraznění místa (epicentrum předsednictví), kde se něco důležitého odehrálo. Návrh koncepce a doprovodné texty vyhotovila E. Semotanová z Historického ústavu Akademie věd České republiky. Limitovaná série kalendářů, určená pro vedoucí úřadů, byla doplněna číslovaným dotiskem mapové kuriozity *Regina Europea* z 16. století z dílny Daniela Adama z Veleslavína na ručním papíře z Velkých Losin.

V rámci předsednictví České republiky v Radě Evropské unie se v Praze ve dnech 19. – 21. 5. 2009 uskutečnilo *Neformální setkání vrchních ředitelů kulturních sekcí ministerstev zahraničních věcí zemí Evropské unie/Informal Meeting of Directors General in charge of External Cultural Relations of the European Union*. Hostitelem setkání byl vrchní ředitel sekce ekonomické spolupráce a zahraniční prezentace Ministerstva zahraničních věcí České republiky P. Kafka. Dvoudenní pracovní jednání v Černínském paláci zahájila náměstkyně ministra zahraničních věcí H. Bambasová. Během diskuse o kulturní spolupráci s třetími zeměmi inicioval OKKP myšlenku společných projektů *A project to share*, na kterých by se mohlo podílet více členských států Evropské unie. Nedílnou součástí setkání byl bohatý a rozmanitý kulturní program: varhanní koncert V. Roubala, vystoupení cimbálové muziky Slovácko mladší, předvedení scénického díla *Otvírání studánek/The Opening of the Springs* Bohuslava Martinů a výstava *Fenomén Martinů/The Phenomenon Martinů* v Muzeu hudby, výstavy *Pocta PET lahvi/A Tribute to PET Bottles* a *Braun & Kuks/Braun & Kuks* v zahradě Černínského paláce, prohlídka architektonicky nejzajímavějších pražských památek od Pražského hradu, přes barokní kostel Sv. Mikuláše a Stavovské divadlo až po secesní Obecní dům.

V období předsednictví se Česká republika zároveň ujala i předsednictví ve [*Středoevropské kulturní platformě*](#) /*Platform Culture Central Europe* (Česká republika, Maďarsko, Polsko, Rakousko, Slovensko a Slovinsko). Přípravu kulturních akcí v rámci předsednictví i plán akcí na rok 2010 projednali zástupci členských zemí Platformy na pracovní schůzce konané ve dnech 4. – 6. 5. 2009 v Rožnově pod Radhoštěm. Jako téma společné kulturní akce bylo zvoleno *20. výročí pádu železné opony/20th Anniversary of the*

Fall of the Iron Curtain. Pro její konání byla symbolicky vybrána dvě města na obou stranách bývalé železné opony – v České republice Slavonice a v Rakousku Vitoraz (Weitra). Ve dnech 19. – 21. 6. 2009 se ve Slavonicích konaly výstava *Kalendárium totality*, módní retro přehlídka ve stylu 70. a 80. let, představení bratislavského divadla Skrat (hra *Středná Európa Ťa miluje*) a výstava polských plakátů *Solidarita – cesta ke svobodě*. Ve Vitorazi proběhla pódiová diskuse na téma *Podíl církve na rozpadu východního bloku*, vernisáž polské výstavy *10 let Solidarity 1979 – 1989* a maďarské výstavy *Svoboda a demokracie. Maďarsko od pádu železné opony po Schengen*. Akci doprovodily dva koncerty – rakouského Altenbergského tria a českého Panenkova kvarteta.

Akci uspořádanou ve Slavonicích doprovázelo vydání publikace *Central Europe in Focus/Zaměřeno na střední Evropu*. Publikace vznikla na základě spolupráce OKKP se šesti mladými spisovateli členských zemí Platformy, kteří napsali povídky o dalším vývoji Evropy po pádu železné opony. Publikaci ve Slavonicích slavnostně uvedli náměstkyně ministra zahraničních věcí České republiky H. Bambasová a generální sekretář Ministerstva zahraničních věcí České republiky M. Sedláček. Umělecky publikaci připravil designér T. Coufal, který ji na základě požadavku OKKP doplnil o hologram. OKKP tak reflektoval koncepci ochrany duševního vlastnictví jako jednu z priorit českého předsednictví v oblasti kultury. Následně *Mezinárodní asociace výrobců hologramů/International Hologram Manufacturers Association* sídlící v Londýně udělila tomuto hologramu cenu *Holography Award 2009* v kategorii *Nejlepší dekorativní hologram roku 2009/Best Applied Decorative Product*. Cenu v Londýně převzali zástupci české firmy Optaglio s.r.o., která hologram vyrobila. Publikaci s hologramem zaslal OKKP nejen všem účastníkům setkání Platformy, ale i na všechny odbory ministerstva zahraničních věcí a všem zastupitelským úřadům České republiky v zahraničí.

Druhou kulturní akcí Středoevropské kulturní platformy byla společná výstava ve švédském Göteborgu, která mapovala život židovské komunity na území členských zemí Platformy před 2. světovou válkou.

Pod mottem *20. výročí pádu železné opony* uspořádal OKKP dne 10. 11. 2009 v Černínském paláci pro diplomatický sbor akreditovaný v České republice výstavu *1989 očima fotografů/1989 as Seen by Photographers*, kterou slavnostně zahájil místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí České republiky J. Kohout. Následně byla výstava za

přítomnosti vrchního ředitele sekce ekonomické spolupráce a zahraniční prezentace Ministerstva zahraničních věcí České republiky P. Kafky představena rovněž kulturním radům velvyslanectví akreditovaných v České republice a ředitelům zahraničních kulturních institutů.

I v roce 2009 pokračoval OKKP v podpoře, pomoci a zabezpečení prezentace České republiky v zahraničí, která kromě výstav, filmů a knih zahrnuje i tvorbu a zasílání prezentačních předmětů. Vytvoření tohoto „zázemí“ pro zastupitelské úřady sloužilo nejen k podpoře kulturní diplomacie, ale i k vytvoření pozitivního obrazu České republiky na mezinárodní scéně (*nation branding*).

Na základě manuálu k vizuálnímu stylu „bubliny“ vypracoval OKKP sérii tří DVD výstav *Česká Nej/Czech Gems*, jež obsahují tiskové podklady k více než 100 obrazovým panelům v šesti jazykových mutacích. Výstavy představují fenomény z galerie „českého rodinného stříbra“ – pamětihodnosti, přírodní a kulturní skvosty, sportovní výkony, vynálezy a výrobky, které vznikly v našich zemích, jsou pro nás typické, dosáhly světového věhlasu nebo se vyskytují pouze v České republice.

Součástí DVD výstav *Česká Nej/Czech Gems* byly rovněž pohlednice, z nichž vznikl prosincový kalendář s překvapením *Czech Pres*. Kalendář byl distribuován na všechny zastupitelské úřady jako dárek vedoucích úřadů pro jejich kolegy z Evropské unie. Ve vizuálním stylu „bubliny“ byla připravena reedice publikace *Česká republika v kostce/The Czech Republic at a Glance* v sedmi jazykových mutacích.

Odbor OKKP navrhl a zrealizoval sadu nových prezentačních předmětů ve vizuálním stylu „bubliny“ s motivem mapy České republiky: sady tužek, pastelů, progres, zvýrazňovačů, psací sady, podložky pod myš, sady přívěsků: flash disk, jmenovka na zavazadla, minibaterka, přívěsek na klíče a dále balicí papír a papírové tašky. Byla rovněž vytvořena sada reprezentativních předmětů: manžetové knoflíčky a brož/badge. Stejný vizuální styl byl použit i na velmi zdařilý obalový materiál všech těchto prezentačních předmětů.

Vizuální styl „bubliny“ pro prezentaci České republiky v zahraničí byl také velmi účelně a novátorsky využit v novém redesignu informačního a prezentačního portálu České republiky www.czech.cz, který i v roce 2009 sloužil jako efektivní nástroj veřejné diplomacie.

Jedná se o komplexní prezentační a informační portál poskytující obecný popis a charakteristiku České republiky a „rozcestník“ pro relevantní informace z různých oblastí života v České republice. Je provozován v šesti jazykových mutacích, včetně českého jazyka.

V roce 2009 vytvořil OKKP v rámci prezentace České republiky v zahraničí/nation branding i DVD výstavu *Česká republika – srdeční záležitost/Czech Republic – An Affair of Heart*, která napomáhá pozitivnímu vnímání České republiky na mezinárodním poli a navazuje na dlouhodobou prezentaci České republiky jako země „v srdci Evropy“.

Další výstavy, jejichž vytvoření OKKP v roce 2009 inicioval, si kladly za cíl zdůraznit priority Evropské unie v kulturní oblasti, kterými jsou: podpora přístupu občanské společnosti ke kultuře – *Velcí Češi malýma očima/Great Czechs by Little Czechs*; digitalizace kulturního obsahu – *Rukopisné památky českých knihoven/Manuscripts in Czech Libraries*; podpora kreativity v rámci Evropského roku tvořivosti a inovace – *Pocta PET lahvi/A Tribute to PET Bottles*; ochrana kulturních statků, zejména prostřednictvím podpory kulturního dědictví a kulturní turistiky v součinnosti s uměleckým vzděláváním – *Braun & Kuks/Braun & Kuks, Legendy hradů a zámků/Legends of Castles and Chateaux, Kamenná paměť české a evropské krajiny/Memory of Stone in the Czech and European Landscape, Evropa hodnot a idejí/A Europe of Values and Ideas*.

Historicko-kulturní události typické pro Českou republiku reflektovaly dvě výstavy: *20. výročí pádu železné opony/20th Anniversary of the Fall of the Iron Curtain* a *1989 očima fotografů/1989 as Seen by Photographers*.

Při příležitosti 50. výročí navázání diplomatických styků Československa s Ghanou spolupracoval OKKP s africkým odborem Ministerstva zahraničních věcí České republiky při přípravě výstavy věnované historii bilaterálních kontaktů od epochy cestovatele E. Vráze až po africkou agendu v rámci českého předsednictví. Výstava byla v Praze prezentována v Černínském paláci a v Náprstkově muzeu. Informace o putovních výstavách i výstavách na DVD jsou k dispozici na www.mzv.cz/kultura.

Filmové projekce patřily i v roce 2009 k oblíbeným a finančně relativně nenáročným nástrojům kulturní prezentace České republiky v zahraničí. Mnoho zastupitelských úřadů více zaměřilo svou pozornost na podporu účasti českých hraných, dokumentárních a animovaných filmů na mezinárodních filmových festivalech. Zastupitelské úřady se rovněž podílely na

organizaci nekomerčních promítání českých filmů pro krajskou komunitu, na univerzitách či přímo v prostorách velvyslanectví. Zastupitelské úřady využily možnosti spolupráce Ministerstva zahraničních věcí České republiky s *Národním filmovým archivem/National Film Archives*, neboť i starší české filmy se v zahraničí stále těší značné oblíbenosti. V roce 2009 obdržely zastupitelské úřady prostřednictvím OKKP DVD *Něžná revoluce/The Velvet Revolution* režisérů J. Střechy a P. Slavíka, které bylo prezentováno u příležitosti oslav 20. výročí 17. listopadu 1989, např. během slavnostních recepcí nebo jako součást přednášek. Ministerstvo zahraničních věcí se také v roce 2009 organizačně podílelo na uspořádání 16. ročníku festivalu *Dny evropského filmu/Days of European Film* v České republice.

U příležitosti nadcházejícího 65. výročí konce druhé světové války vydal OKKP sadu dvou dokumentárních filmů za účelem lepší informovanosti o lidické tragédii, Památníku Lidice a *Mezinárodní dětské výtvarné výstavě Lidice/International Children's Exhibition of Fine Art Lidice*. DVD si klade za cíl zapojit do výtvarné soutěže, na níž se každoročně spolupodílejí po organizační stránce i zastupitelské úřady České republiky, další školy a vzdělávací zařízení po celém světě.

V průběhu roku 2009 byl dokončen projekt podporující českou literární tvorbu a povědomí o ní v zahraničí. Knihy českých autorů v překladech do angličtiny, němčiny, francouzštiny a španělštiny byly rozeslány celkem na 42 zastupitelských úřadů, které je poskytly kulturním institutům (Česká centra/Czech Centres, Alliance Française, British Council, Goethe-Institut, Instituto Cervantes apod.), knihovnám, školám či knižním veletrhům, a zpřístupnily je tak široké veřejnosti. Předání knih jednotlivým institucím bylo zpravidla spojeno s aktivitami širšího informačního a prezentačního charakteru, případně s cyklem literárních diskusí či seminářů o České republice.

V rámci pětiletého programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí dle usnesení vlády České republiky č. 1622/2005 byla i v roce 2009 podporována výuka českého jazyka na zahraničních univerzitách a vysokých školách. OKKP v roce 2009 zaznamenal prohlubující se zájem zastupitelských úřadů České republiky o organizaci hodin češtiny pro děti. OKKP průběžně podporoval iniciativy bohemistických studií v zahraničí v závislosti na přidělených finančních prostředcích, např. přednášky s tematikou českého jazyka, literatury a reálií, překlady české literatury, besedy s bohemisty, překladatelské a tematické znalostní

soutěž o České republice, prezentace českých škol, vydávání časopisů v českém jazyce, účast na evropských jazykových nebo literárních festivalech apod.

S podporou českého jazyka úzce souvisí mj. i dotace nevládním neziskovým organizacím, které v roce 2009 dosáhly cca 6,3 mil. Kč. Schválené projekty propagovaly na nevládní úrovni vztahy České republiky s jednotlivými zeměmi a geografickými oblastmi, poskytovaly asistenční pomoc českým krajauským komunitám v zahraničí a podpořily uchování české jazykové svébytnosti krajauských komunit v zahraničí.

Kromě všech výše uvedených aktivit OKKP v roce 2009 finančně zaštil vydávání publikace *Vítá Vás srdce Evropy/Welcome to the Heart of Europe*, jejíž mimořádné číslo bylo zcela věnováno událostem 17. listopadu 1989. OKKP též pokračoval v tradici vydávání a zasilání ročenky *Českých listů* vybraným adresátům po celém světě.

Na základě článku 18 *Dohody mezi vládou České republiky a vládou Rakouské republiky o spolupráci v oblasti kultury, školství, vědy, mládeže a sportu* byl dne 3. 12. 2009 v Českých Budějovicích podepsán protokol programu *AKCE Česká republika – Rakouská republika – spolupráce ve vědě a vzdělávání* na další pětileté období.

Resortní ocenění ministra zahraničních věcí – *Cena Gratias agit (Gratias Agit Award)* – se každoročně od roku 1997 uděluje za šíření dobrého jména České republiky v zahraničí. V roce 2009 bylo oceněno 12 jednotlivců a jedna organizace ze 12 zemí (viz Příloha). Slavnostní akt předání Ceny se uskutečnil v Černínském paláci dne 2. 10. 2009. Sborník laureátů je k dispozici na www.mzv.cz/kultura- Ceny Gratias agit.

Česká centra

[Česká centra \(ČC\)](#) jsou příspěvkovou organizací Ministerstva zahraničních věcí České republiky, která zaujímá významné postavení v oblasti veřejné diplomacie. Posláním Českých center je v souladu s prioritami české zahraniční politiky vytvářet pozitivní obraz České republiky v cizině a aktivně prosazovat její zájmy především v oblasti kultury a vzdělávání, ale i podpory obchodu a cestovního ruchu.

V roce 2009 působilo celkem 24 Českých center ve 21 zemích na třech kontinentech. Kromě evropských zemí se Česká centra nacházejí v USA, kde Česká centra navíc převzala

správu zrekonstruované *České národní budovy v New Yorku*, v Japonsku a Argentině a od března 2009 rovněž v Izraeli.

V roce 2009 byla hlavní prioritou Českých center realizace obsáhlého programu kulturní prezentace České republiky v zahraničí v době předsednictví České republiky v Radě Evropské unie. V tomto období *Česká centra v zahraničí (ČCZ)* uskutečnila samostatně nebo ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a dalšími českými i zahraničními partnery téměř 1500 akcí, kterých se zúčastnilo přes milion návštěvníků. Programová nabídka Českých center široce reflektovala významná témata a výročí spojená s rokem 2009, jako byly 20 let od pádu „železné opony“, 5. výročí vstupu České republiky do Evropské unie, výročí úmrtí B. Martinů, Rok kreativity a inovací a další významné události.

K nejzajímavějším akcím v době českého předsednictví patřily projekt *Après 89* v Paříži, projekt představující současnou českou architekturu *ARCHICZECH* v Berlíně, koncert České filharmonie v Bruselu a výstava *Moje Evropa*, uvedená v Bruselu a Praze ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí České republiky, nebo velkolepá výstava díla A. Muchy v Budapešti. Po celý rok byly realizovány výstavy vytvořené z iniciativy ústředí Českých center, jako výstava *Zed': Jak jsem vyrůstal za železnou oponou* malíře a ilustrátora P. Síse, výstava *Jedni z nás...* mapující osudy obětí totalitního režimu po roce 1948, uvedená ve spolupráci s Úřadem vlády v Berlíně v muzeu STASI, *Český revoluční plakát* či výstava fotografií z let 1968/1989 v kurátorské režii D. Kyndrové. Česká centra v zahraničí kromě tematických výstav uspořádala také řadu seminářů a pódiových debat, které se setkaly s velkým ohlasem, mj. cyklus *20 let svobody* v Haagu, *Sametová revoluce tehdy a dnes* v Londýně, či pásma pořadů k pádu „železné opony“ v Českých centrech v Drážďanech, Madridu, Stockholmu, Varšavě a Vídni.

Již řadu let je v programu Českých center pevně zakotvena lidskoprávní tematika, která byla již tradičně připomenuta projektem uspořádaným ve spolupráci s festivalem dokumentárních filmů *Jeden svět*. Na něj navázal druhý ročník samostatného festivalu Českých center *One World Romania* v Bukurešti. V Bělorusku, kde je situace v oblasti lidských práv centrem pozornosti české zahraniční politiky, připomnělo České centrum v Kyjevě ve spolupráci s *Občanským sdružením Bělorusko* a za podpory Velvyslanectví České republiky v Minsku významná výročí roku 2009 kulturním programem, který měl za cíl posílit propagaci České republiky nejen v současnosti, ale i s výhledem do budoucna.

Mnoho akcí Česká centra v zahraničí uspořádala pro příznivce českého výtvarného umění, různých hudebních žánrů či znalce módních trendů v odívání. Mezi nejvýznamnější projekty v zahraničí patřily interaktivní expozice P. Nikla *Orbis Pictus*, kterou obdivovali diváci v Bruselu, Sofii a v Moskvě, výstava sochařky V. Richterové *PET ART* o tom, co všechno se dá vyrobit z obyčejné PET lahve, výstava loutek spojená s filmovou projekcí *Pět statečných famáků: Nová generace české animace* s premiérou v Tokiu. Za podpory Českých center vznikly také další výstavy, jako byly *Sklo v českém šperku* a výstava ilustrací *Nejkrásnější dětská kniha*. Historická i současná architektura se představily prostřednictvím výstavy *Český kubismus* a výstavy *New Face of Prague*.

Z bohaté české hudební tradice vycházelo pásmo koncertů *Bohuslav Martinů Revisited* doprovázené výstavou o životě a díle tohoto významného skladatele. Na mladé publikum byla zaměřena hudební soutěž amatérských skupin *Czech Sound*, jejíž vítěz odehrál v Berlíně koncert přenášený Českým rozhlasem.

Důležitou roli v prezentaci kultury v zahraničí měly také divadlo a film. Jen během českého předsednictví Česká centra zorganizovala téměř 300 filmových projekcí českých hraných i dokumentárních filmů. Kromě toho se Česká centra podílela na mnoha diskusních pořadech s režiséry a herci a podpořila českou účast na prestižních filmových festivalech v Buenos Aires, Madridu, Rotterdamu a v Sofii. Nejvýznamnější přehlídky české kinematografie se uskutečnily ve Velké Británii, New Yorku a Paříži. Reprezentativní událostí pro české divadlo se stala *Česko-izraelská divadelní sezona* připravená Divadelním ústavem Akademie věd České republiky za účasti Českého centra v Tel Avivu.

Velkou pozornost Česká centra věnovala také literatuře a podpořila účast českých spisovatelů na knižních veletrzích v Moskvě, Frankfurtu, Lipsku a také v Göteborgu. Pravidelné literární pořady se uskutečnily v Berlíně, Bratislavě, Haagu, Košicích, Madridu, Mnichově a Varšavě. Nejdůležitější literární akcí byl 3. ročník *Noci literatury*. Uskutečnil se ve spolupráci s 11 zastupitelskými úřady evropských zemí a kulturními instituty, které jsou členy sdružení kulturních institutů zemí Evropské unie *EUNIC (European National Institutes for Culture)*. Poprvé také překročila hranice České republiky, když ji uspořádala Česká centra v zahraničí ve 12 evropských městech.

Specifickou úlohu hrálo České centrum v Praze, které se stalo spojovacím prvkem mezi Českou republikou a Českými centry v zahraničí tím, že poskytuje prostor pro

představení jejich zajímavých projektů i české veřejnosti. Umožňuje také představit aktivity zastupitelských úřadů a zahraničních kulturních institutů sídlících v České republice. V roce 2009 uspořádalo více než 50 akcí, z nejzajímavějších lze uvést výstavu pojící se k obrázkové knize *Zed' P. Síse* a výstavu *V. Richterové V PETu tváře*. Ze spolupráce s velvyslanectvím Švédska vzešel projekt putovní výstavy mladých švédských designérů *UNG 7*, který byl představen v rámci projektu *Designblok 09*. Závěr výstavní sezóny patřil králi českého komiksu K. Saudkovi.

Česká centra také poskytovala informace o možnostech studia v České republice a byla nápomocna zahraničním studentům bohemistiky. Česká centra v zahraničí pokračovala v organizování kurzů českého jazyka, přičemž Česká centra v Moskvě, Londýně, Berlíně a Varšavě studentům umožnila získat certifikovanou zkoušku z češtiny. Česká centra podporovala pobočky *České školy bez hranic*, které působí v Paříži, Londýně, Bruselu, Berlíně, Drážďanech a Mnichově, a zároveň ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky usilovala o další rozšíření výuky českého jazyka pro děti žijící v zahraničí.

Důležitou součástí činnosti Českých center v zahraničí byla podpora českého exportu především ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí České republiky, Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky a agenturami CzechTrade a CzechInvest. Česká centra zájemcům z České republiky nabízela pomoc při zajištění firemních prezentací v zahraničí. V průběhu roku 2009 se jich uskutečnilo 231, informační stánek Českých center v zahraničí byl provozován na 12 zahraničních veletrzích a Česká centra v zahraničí se aktivně účastnila či přímo organizovala 25 odborných seminářů. Důležitou část aktivit Českých center v oblasti podpory kreativního průmyslu tvořily projekty v oblasti designu a inovací. Česká centra podpořila nejlepší studenty průmyslového a grafického designu formou zahraniční stáže na Českých centrech v zahraničí. Zároveň představila práce českých studentů z ateliéru KOV Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Českém centru v New Yorku a práce vítězů Ceny za národní studentský design *Nový (z)boží* ve Stockholmu, Moskvě a Mnichově.

Česká centra provozovala informační server www.export.cz, kde byly zveřejňovány jak souhrnné teritoriální informace, tak informace o aktuálních podmínkách pro podnikání a poptávky zahraničních firem po výrobcích a službách. Specifické služby nabízelo České centrum – Český dům v Moskvě, kde je více než stovce českých podnikatelských subjektů

k dispozici široká nabídka *business centra* a kompletní technické zázemí. Na podporu českých firemních značek, ale též kultury a cestovního ruchu Česká centra ve spolupráci s CzechTourismem realizovala kombinovaný projekt *České hvězdy*, který se představil v 16 městech celkem 12 zemí.

Novou dimenzí činnosti Českých center se v posledním období stalo členství ve sdružení kulturních institutů zemí Evropské unie (EUNIC), které hraje stále významnější roli v evropské kulturní politice. V roce 2009 díky podpoře Evropské komise vznikl mezinárodní projekt *Generace '89*, který dává mladým lidem šanci zapojit se do dialogu o budoucím směřování Evropy. Z iniciativy Českých center se jedním ze společných projektů sdružení stala také *Noc literatury*. Do čela místních sdružení EUNIC byly zvoleny ředitelky Českých center ve Stockholmu, ve Vídni a Bukurešti a další významné postavení získali ředitelé v Berlíně, Londýně a Madridu. Ústředí Českých center se významně podílí na vypracování strategických dokumentů EUNIC, které mají vliv na nastavení metodiky a pravidel fungování místních sdružení.

K prezentaci Českých center sloužil portál www.czechcentres.cz, který seznamoval veřejnost s činností Českých center v zahraničí, poskytovanými službami a aktuálním programem. Jako významný komunikační nástroj, který umožňoval propagovat to nejlepší z programů jednotlivých Českých center v zahraničí, se osvědčil čtvrtletník *czEcho*, časopis vydávaný tiskovým oddělením Českých center. Široké spektrum činnosti Českých center našlo velmi příznivou odezvu v široké publicitě v zahraničí, ale i v domácích sdělovacích prostředcích, kde bylo možno zaznamenat informace o akcích pořádaných Českými centry prakticky každý den.

Média a informace

Zájem zahraničních médií o Českou republiku byl v průběhu roku 2009 několikanásobně vyšší nežli v předešlých letech. Česká republika se vzhledem ke svému předsednictví v Radě Evropské unie a ratifikaci Lisabonské smlouvy ocitla systematicky v hledáčku zahraničních hromadných sdělovacích prostředků, především v Evropě. Nejvíce se o České republice psalo v tištěných médiích, zprávy se objevovaly i v agenturním zpravodajství, méně pak v rozhlasu a televizním vysílání.

Zvýšené pozornosti se Česká republika dočkala již v lednu, kdy zahájila své půlroční předsednictví v Radě Evropské unie. V zahraničí se již na přelomu roku 2008 a 2009 objevila řada analýz a komentářů, které se pokoušely hodnotit české předsednictví ještě v době před jeho zahájením. Zvláště intenzivně si takto počínala média ve Francii, po které Česká republika předsednictví přebírala.

Prioritám českého předsednictví se však zahraniční média příliš systematicky nevěnovala. Největší mediální pozornost tak vzbudila česká účast při řešení rusko-ukrajinské plynové krize, izraelsko-palestinského konfliktu v pásmu Gazy či dopadů probíhající hospodářské krize. (Evropa se stmeluje, *Le Figaro* 2. 3. 2009 nebo Nesmíme připustit novou železnou oponu, *Dagens Nyheter*, 2. 3. 2009.) V některých evropských zemích, zejména u našich sousedů, se psalo o iniciativě Východního partnerství a plynovodu Nabucco. (Turecké ano Nabucco, *Magyar Nemzet*, 9. 5. 2009.) Pokračoval dlouhodobý zájem o probíhající ratifikaci Lisabonské smlouvy v České republice.

U některých zahraničních médií získala Česká republika již v období před zahájením svého předsednictví visačku euroskeptické země. Tímto prizmatem pak byly často hodnoceny české předsednické iniciativy a aktivity.

Nejvíce kritiky se na české předsednictví sneslo ze strany francouzských médií, zejména deníků *Le Figaro* a *Liberation*. Skepiticky se projevovala také média řecká, španělská, portugalská či belgická. V ostatních zemích Evropské unie se mediální obraz pohyboval od neutrálního, vyváženě oscilujícího mezi pozitivy a negativy (Německo, Rakousko), až po nezájem o unijní tematiku (Velká Británie). Nejlepšího hodnocení českého předsednictví se České republice dostalo od hromadných sdělovacích prostředků na Slovensku a ve Skandinávii.

Mezi nejčastěji zmiňovaná témata českého předsednictví v zahraničí patřil český podíl na řešení ukrajinsko-ruské plynové krize, do jisté míry pak i k řešení otázek izraelsko-palestinského konfliktu v Gaze. (Sarkozy by měl nechat dělat Čechy jejich práci, *Pravda* 9. 2. 2009) Např. francouzská média často glosovala české iniciativy v problematice Gazy, objevovaly se zde komentáře kritizující Českou republiku za nevyvážený přístup k jednotlivým stranám konfliktu. Jednoznačně kladného hodnocení se pak české předsednictví dočkalo za přístup k otázce Východního partnerství, tato tematika zajímala především média nových členských zemí Evropské unie.

Velký ohlas v zahraničních médiích vyvolalo odhalení plastiky Entropa od D. Černého v Bruselu. V komentářích předních evropských listů se mísilo nadšení ze “závanu čerstvého vzduchu” (Umění – česká sůl v očích Evropy, Le Monde 16. 1. 2009) se zdrženlivějším hodnocením až s otevřenou kritikou některých fragmentů díla.

V průběhu své první poloviny české předsednictví v očích zahraničních médií postupně začínalo získávat respekt, a to i v zemích, jejichž média byla původně vůči České republice kritická. (Česko vysouvá drápky, La Libre Belgique 11. 2. 2009) Tento trend zastavila v průběhu dubna vnitropolitická situace v České republice. Důkladnější rozbor politického dění v České republice přinášela především média v sousedních zemích.

Další akce a iniciativy českého předsednictví se již v zahraničí neseťkaly s výraznějším ohlasem. Výjimkou bylo setkání Rady ministrů zahraničních věcí Evropské unie, tzv. Gymnichu, které se uskutečnilo koncem března na zámku Hluboká nad Vltavou. Pozitivně reflektována byla především skutečnost, že k jednacímu stolu zde poprvé společně zasedli zástupci Srbska a Kosova.

Nejvíce textů v zahraničních, především evropských denících patřilo v průběhu roku 2009 dokončení procesu ratifikace Lisabonské smlouvy v České republice. Nejistota, zda bude v České republice smlouva ratifikována, otevřela prostor pro řadu spekulací, analýz, komentářů a portrétů hlavních aktérů ratifikace.

Zájem o české předsednictví v mimoevropských zemích byl minimální, což jen potvrdilo trend zaznamenaný již při uplynulých předsednictvích Evropské unie. Pokud věnovala mimoevropská média našemu předsednictví nějaký prostor, pak se jednalo jen o faktografické zpravodajství (USA či Čína).

Výjimkou byla dubnová návštěva prezidenta USA B. Obamy v České republice. Americký prezident v Praze přilákal pozornost světových médií především svým dlouho očekávaným projevem, při kterém představil svou vizi jaderného odzbrojení. Již v době Obamovy návštěvy v Praze přinesly některé zahraniční sdělovací prostředky spekulace o možném přehodnocení plánu americké administrativy vybudovat ve střední Evropě element protiraketové obrany USA.

K dalším mediálně zajímavým událostem roku patřila například návštěva papeže v České republice v září. Pobyt Svatého otce v České republice stejně jako další církevní

témata zaujaly zejména polská média, zatímco v sousedním Rakousku se již tradičně často psalo o jaderné elektrárně Temelín. V USA se o České republice psalo nejčastěji v souvislosti s plány americké administrativy vybudovat v regionu prvky protiraketové obrany. Kanadské hromadné sdělovací prostředky se zabývaly kauzou českých žadatelů o azyl.

Vyznívá-li zahraniční mediální obraz politického dění v České republice v roce 2009 smíšeně, pak jednoznačně pozitivnímu hodnocení se Česká republika těší v oblasti kultury a turistiky. Česká republika je považována za mimořádně zajímavou kulturně-historickou destinaci s bohatým turistickým potenciálem. Kromě tradiční Prahy si zahraniční média začala všimnout i dalších atraktivních míst České republiky, např. západočeských lázní. Tradičně vysokému hodnocení v zahraničí se těší také čeští sportovci. Spíše pozitivně je Česká republika vnímána i v ekonomických komentářích, které Českou republiku i přes současnou globální ekonomickou krizi charakterizují jako zemi s prosperující ekonomikou, důvěryhodného obchodního partnera a místo vhodné pro zahraniční investice.

Internetová prezentace Ministerstva zahraničních věcí České republiky

Začátkem roku 2010 byl převodem prezentace ústředí a Stálého zastoupení České republiky při Evropské unii v Bruselu dokončen přenos webové prezentace do nového redakčního systému, který zajišťuje vytváření prezentace v moderním standardu XHTML 1.0 Strict (event. Transitional) a splňuje nároky prováděcí Vyhlášky 64/2008 Sb. „o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné správy prostřednictvím webových stránek pro osoby se zdravotním postižením“ k zákonu 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy.

Webová prezentace v roce 2009 sestávala z hlavní prezentace Ministerstva zahraničních věcí České republiky, 125 dílčích prezentací českých velvyslanectví, českých generálních konzulátů, styčného úřadu, kanceláří, stálých misí, reprezentací, zastoupení a delegací při mezinárodních organizacích a jedné prezentace honorárního konzulátu.

Adresy prezentací českých zastupitelských úřadů jsou tvořeny jednotným formátem www.mzv.cz/název_sídla_anglicky. Vedle české jazykové verze jsou na stránkách zastupitelských úřadů informace prezentovány v angličtině nebo francouzštině a v národních

jazycích hostitelského státu. V roce 2009 byly webové prezentace zastupitelských úřadů prezentovány ve 23 cizojazyčných mutacích.

Nejnavštěvovanějšími místy v rámci internetové prezentace Ministerstva zahraničních věcí České republiky byly (v pořadí podle statistiky návštěv): úvodní stránka Velvyslanectví České republiky v Moskvě, kapitola v ruštině o konzulárním úseku Velvyslanectví České republiky v Moskvě, úvodní strana anglické verze prezentace ústředí Ministerstva zahraničních věcí České republiky, kapitola o zaměstnání na ministerstvu zahraničních věcí a kapitola *Cestujeme* v prezentaci ústředí Ministerstva zahraničních věcí České republiky. V pořadí dílčích prezentací jsou nejnavštěvovanějšími: ústředí ministerstva zahraničních věcí, Velvyslanectví České republiky v Moskvě, Velvyslanectví České republiky v Kyjevě, Velvyslanectví České republiky v Londýně, Velvyslanectví České republiky ve Washingtonu a Provinční rekonstrukční tým v afghánském Lógaru.

Souběžně s vlastní internetovou prezentací zajišťuje Ministerstvo zahraničních věcí České republiky provoz a aktualizaci prezentace Provinčního rekonstrukčního týmu v provincii Lógar v Afghánistánu, která působí od února 2008 v rámci alianční operace Mezinárodních bezpečnostních podpůrných sil ISAF. Prezentace na adrese www.prtlogar.cz je redakčně provozována s denními aktualizacemi informací o obnově průmyslu, zemědělství, infrastruktury a systému vzdělávání v provincii Lógar s přispíváním editorů přímo z lokality PRT Lógar a ve spolupráci s editory z tiskového odboru Ministerstva obrany České republiky i členy vojenského kontingentu přímo v PRT Lógar.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky provozuje dále i internetovou prezentaci *Česko-polského fóra* (www.mzv.cz/cesko-polske_forum), založeného na základě *Memoranda o porozumění*, podepsaného v roce 2008 ministry zahraničních věcí. Obsahem stránek jsou informace o podpoře projektů nevládních organizací, krajů, obcí, škol, výzkumných institucí a dalších subjektů za účelem stimulace rozvoje a prohlubování česko-polských vztahů.

Ve spolupráci s občanským sdružením *Jagello 2000* a *Mezinárodním politologickým ústavem Masarykovy univerzity* se Ministerstvo zahraničních věcí České republiky podílí na zpravodajském portálu *Informačního centra o NATO*, založeného Ministerstvem zahraničních věcí České republiky před pražským summitem NATO, a to na adrese www.natoaktual.cz

Na adrese www.theo.cz je zveřejňován v elektronické verzi časopis *Welcome to the Heart of Europe*, vydávaný v šesti jazykových verzích nakladatelstvím Theo pro Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a sloužící k propagaci České republiky v zahraničí. Od roku 2007 jsou archivována v *pdf* formátu již vydaná čísla časopisu zpětně do roku 2003. Zájemci tak získali přístup k již nedostupným tištěným vydáním časopisu. Vzhledem k dobré využitelnosti monotematických čísel časopisu v delším časovém horizontu jsou tak k dispozici pro vytištění archivní čísla *Welcome to the Heart of Europe* podle aktuálních prezentačních témat.

Vysílání českého rozhlasu do zahraničí

Český rozhlas 7 – Radio Praha (ČRo7) pokračoval v roce 2009 v naplňování smlouvy mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Českým rozhlasem o provozování rozhlasového vysílání do zahraničí. Vysílání se uskutečňuje v šesti jazycích – angličtině, němčině, francouzštině, španělštině, ruštině a češtině. V roce 2009 hospodařil ČRo7 s vyrovnaným rozpočtem 64,6 mil. Kč, které hradil objednatel vysílání, tj. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.

Tak jako většina evropských zahraničních stanic, praktikuje ČRo7 tzv. multiplatformový přístup, tj. využívá různých technických prostředků za účelem pokrytí maxima posluchačů, a to geograficky i s přihlédnutím k věkové a sociální struktuře posluchačů. Nejdůležitějšími prostředky jsou krátké vlny (vysílače v Litomyšli a několik zahraničních dokrývačů) a internet, na které je zaznamenáván největší ohlas. Mezi další prostředky patří FM vysílání v angličtině a francouzštině v Praze (Regina, RFI), digitální vysílání DRM v omezeném rozsahu (angličtina, němčina), digitální satelitní vysílání na kanálech WRN v Evropě, Severní Americe a v Asii a středovlnné vysílání v Moskvě (ruština).

Technickou platformou *sui generis* je *rebroadcasting*, tj. přebírání programových prvků ČRo7 rozhlasovými stanicemi v zahraničí, které je dále šíří na svých platformách. V roce 2009 takto přebíraly program Radia Praha tři stanice v Rusku, na Ukrajině a v Moldavsku, tři stanice v Německu a Rakousku, osm stanic v Latinské Americe a patnáct tzv. *krajanských stanic* od Austrálie po USA.

Pokud jde o programové dominanty roku 2009, napříč všemi redakcemi k nim patřily české předsednictví v Radě Evropské unie, pád vlády, eurovolby, neuskutečněné parlamentní

volby, krize dodávek plynu, 40. výročí smrti J. Palacha, návštěva B. Obamy v Praze, návštěva papeže Benedikta XVI. a svatořečení Anežky České, 20. výročí listopadových událostí 1989, 50. výročí úmrtí B. Martinů, Fórum 2000 a MFF Karlovy Vary. Základem vysílání zůstávají osvědčené zpravodajské půlhodiny, složené ze zpráv, zpravodajského bloku a tematických rubrik. Ty procházejí částečnou inovací, byly zavedeny např. *Umwelt und Verbraucher* (životní prostředí a práva spotřebitelů), *Anno dazumal (Stalo se před ...)* v německé redakci, dále *No se lo Pierda*, *Un Poco de Sol* a *La Aventura del Progreso* ve španělské redakci nebo seriál o české populární hudbě *Od popu k punku* a pořad *Ptejte se právníka* v české redakci. Jednotlivé redakce mapovaly události určené svému okruhu posluchačů, jako byly *Wintonův vlak*, *Dny Frankofonie*, *Festival francouzského filmu*, *Dolnorakouská výstava* či *20. výročí migrace východních Němců přes české území*.

V roce 2009 vstoupil do druhého ročníku své existence koprodukční projekt *Euranet*, do něhož je zapojeno 17 rozhlasových stanic ze 13 evropských zemí. V průběhu roku někteří partneři z projektu vystoupili, jiní přibyli. Redaktoři ČRo7 přispívají do různých modulů *Euranetu* v angličtině, němčině, francouzštině a španělštině. Vzniklé koprodukované pořady vysílají někteří členové *Euranetu* v rámci vlastních frekvencí, pro ostatní jsou jedinou platformou pro jejich šíření webové stránky www.euranet.eu.

Cílem propagačních aktivit ČRo7 je rozšíření a udržení stávající posluchačské obce. Za tímto účelem Radio Praha udržuje stálý kontakt s posluchači, pořádá soutěže, propagační akce a prezentace, anebo se jako mediální partner některých akcí účastní. V roce 2009 obdržel ČRo7 celkem 20 440 ohlasů, což je zhruba na úrovni předchozího roku. Mezi ohlasy převažují e-maily nad dopisy. Z redakcí obdržela nejvíce ohlasů anglická – 7 696, německá - 4 207, španělská – 2 680, francouzská – 2 622, ruská – 1 635 a česká – 875. Při kontaktu s posluchači je využíván drobný propagační materiál – programové letáky, QSL lístky, samolepky apod. Za účelem získání nových posluchačů jsou pořádány soutěže, které se inzerují mimo prostředí rozhlasu a jsou zacíleny také na ty, kteří rozhlas běžně neposlouchají. Výherci soutěží získávají věcné ceny, případně pobyt v České republice, hrazený sponzorem. V celostaniční soutěži v roce 2009 zvítězila Claire le Bris-Cep z Francie, dcera exilového spisovatele J. Čepa. V první polovině roku ČRo7 společně s ČRo1 Radiožurnálem a Českými centry uspořádaly soutěž *Český rock do Evropy*.

S cílem rozšířit povědomí o zahraničním vysílání bylo Radio Praha v roce 2009 mediálním partnerem prezentace v Ruském kulturním centru v Praze a výstavy *Zapomenutí hrdinové* v Českém centru Vídeň, na niž panelovou diskusí moderoval G. Schubert. Od podzimu 2009 má ČRo7 vlastní profil na sociální síti Facebook.

Dne 1. 9. 2009 spustil ČRo7 webové stránky v novém designu. Ohlas byl pozitivní, nicméně celková návštěvnost webu ČRo7 ve srovnání s předchozím rokem mírně poklesla.

Průměrná návštěvnost v roce 2009 (za měsíc):

• www.radio.cz	740 000 (- 15 %)
• www.krajane.net	19 000 (+ 7 %)
• www.romove.cz	50 000 (+ 2 %)
• www.incentraleurope.radio.cz	25 000 (- 35 %) pozn.: projekt ukončen
• www.networkeurope.org	4700 (- 20 %) pozn.: projekt ukončen
• audio poslechy na www.radio.cz	50 000 (bez rozdílu)
• počet stažených podcastů	500 000 (bez rozdílu)

Sledování návštěvnosti ukazuje, že kromě návštěv článků, které jsou pouhým odrazem vysílání, se velké oblibě těší stránky s projekty, které jsou obohaceny o nové informace, fotogalerie, případně video. Takovými projekty v roce 2009 byly například 40 let od smrti J. Palacha, rok B. Martinů, 20 let od listopadových událostí 1989 nebo *České dějiny ve zvuku*.

Krajanská tematika spadá do kompetence české redakce, která pro krajany jednou týdně vysílá zvláštní pořad a vyrábí zvláštní program pro krajanské rozhlasové stanice. Těch je v současné době 15 v sedmi zemích světa: Austrálie, USA, Srbsko, Chorvatsko, Rumunsko, Ukrajina, Slovensko. Nově je mezi nimi rumunské *Radio Resita*, vysílající pro tamní českou menšinu. V roce 2009 bylo do těchto stanic zasláno celkem 352 hodin pořadů. Z toho asi deset procent tvoří zvláštní produkce „na zakázku“, zbytek jsou upravené pořady Radia Praha a pořady z archivu Českého rozhlasu. Pořady jsou do zahraničí zasilány na CD nebo po internetu v závislosti na technických možnostech stanic.

Radio Praha zpravodajsky pokrývá všechny významnější krajanské akce v České republice. V uplynulém roce to byly *ceny Gratias Agit*, akce *Významná česká žena ve světě*, 3. mezinárodní krajanský folklorní festival, konference o exilu, pořádaná Senátem Parlamentu

České republiky, a také vybrané akce v zahraničí – např. otevření Českého domu v Rijece. Funguje dlouholetá spolupráce s příslušnými pracovišti Ministerstva zahraničních věcí České republiky (zmocněnec pro krajanské záležitosti, Odbor pro kulturu, komunikaci a prezentaci), s Krajanskou komisí Senátu Parlamentu České republiky, s Českými centry a s Českými listy. Kromě toho ČRo7 provozuje krajanské webové stránky www.krajane.net, které obsahují vlastní zpravodajství a zároveň slouží jako „rozcestník“ k databázím krajanských spolků, médií atd. Za pět let existence si stránky získaly mezi krajany uspokojivé renomé, o čemž svědčí mírný, ale trvalý nárůst návštěvnosti.

IV. KRAJANÉ

Téměř dva miliony lidí, kteří žijí mimo území České republiky, se hlásí k českému původu. Řada z nich je již několikátou generací potomků původních vystěhovalců, takže již česky nemluví, ale uchovávají si povědomí sounáležitosti s českým národem. Připomínají si kulturu země svých předků a seznamují s ní své okolí v zemích, které se jim staly novým domovem. Další tisíce z nich vyhnaly do zahraničí až bouřlivé politické události poloviny 20. století a následujících let. V posledních letech sledujeme trvalý nárůst počtu Čechů, především mladších a vysokoškolsky vzdělaných lidí, kteří se rozhodli uplatnit své schopnosti v cizině, aniž by se tam nutně hodlali usídlit natrvalo. Většinou tam působí dlouhodobě, třeba jako manažeři nadnárodních firem nebo experti mezinárodních či unijních institucí. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky si váží dobrého vztahu většiny zahraničních Čechů k původní vlasti a usiluje o udržování dialogu s těmi členy našich zahraničních komunit, kteří o něj mají zájem.

V rámci Ministerstva zahraničních věcí České republiky se krajanskou agendou zabývá krajanské pracoviště při Odboru pro kulturu, komunikaci a prezentaci – OKKP. Činnost pracoviště koordinuje zmocněnec pro krajanské záležitosti, který je od roku 2009 součástí týmu náměstkyně ministra zahraničních věcí České republiky H. Bambasové.

Zmocněnec pro krajanské záležitosti je oprávněn vystavit na základě žádosti zahraničního Čecha, doložené listinnými doklady, které prokazují jeho český původ, *Potvrzení o příslušnosti k české krajanské komunitě v zahraničí*. Tento dokument je předkládán jako součást žádosti o trvalý pobyt na území České republiky. Trvalé přestěhování krajana do České republiky umožňuje cizinecký zákon na základě prokázaného českého původu z důvodů hodných zřetele. V roce 2009 bylo přijato 270 žádostí, z toho 253 bylo vyřízeno kladně. Nejvíce zájemců o potvrzení bylo z Ukrajiny (173).

Krajanské pracoviště v OKKP spolupracuje s dalšími útvary státní správy, jichž se krajanská problematika týká, zejména se *Stálou komisí Senátu Parlamentu České republiky pro krajany žijící v zahraničí*, s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a jeho příspěvkovou organizací *Dům zahraničních služeb (DZS)*, s Ministerstvem vnitra České republiky a s dalšími pracovišti. Nezastupitelnou složkou této činnosti je každodenní působení Českého rozhlasu 7 – Radia Praha (zahraničního vysílání Českého rozhlasu).

Dne 16. 9. 2009 se uskutečnilo pod patronací předsedy Senátu Parlamentu České republiky P. Sobotky tradiční setkání představitelů organizací zahraničních Čechů a české státní správy a akademické obce. Setkání proběhlo formou semináře s názvem [Krajané a Česká republika - hledání možností k nové otevřené spolupráci](#). Na semináři byla představena kniha *Domácí postoje k zahraničním Čechům v novodobých dějinách 1918 - 2008* autorů S. Broučka a T. Grulichy. Na semináři se hovořilo mj. o archivním dědictví, českých spisovatelích v zahraničí v kontextu české literatury, krajanech a médiích. Zájem vyvolalo vystoupení české krajanky žijící ve Francii, paní L. Slavíkové-Boucher, k výuce českého jazyka v zahraničí pro předškolní a školní děti krajanů. Její snaha se rozvinula do projektu [Česká škola bez hranic](#), kterou vzaly za své i krajanské spolky v dalších zemích a pracují na jejím rozšíření (Austrálie, Francie, Německo, Švýcarsko, Velká Británie). Na tento seminář bezprostředně navázal již [3. krajanský folklorní festival](#), organizovaný pod záštitou Senátu Parlamentu České republiky nevládní organizací *Sedm paprsků*.

Rok 2009 byl čtvrtým rokem fungování vládního [Programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí na léta 2006 až 2010](#). Na různé druhy podpory krajanských komunit a výuky českého jazyka a literatury v zahraničí se poskytuje každoročně kolem 50 mil. Kč, celková suma přesáhne 287 mil. Kč.

V roce 2009 se, stejně jako v minulosti, těšil největšímu zájmu intenzivní čtyřtýdenní kurz českého jazyka pro krajany v Dobrušce, kterého se zúčastnilo 60 zájemců a pět samoplátců z 36 zemí; dále byly v rámci programu zájemci využity nabízené semestrální studijní pobyty pro krajany a ke krajanským komunitám ve světě byli vysláni učitelé českého jazyka. Velmi pozitivně byl rovněž hodnocen letošní dvoutýdenní kurz metodiky výuky českého jazyka v Praze. Kurz metodiky je speciálně sestaven pro učitele z řad krajanů a základním vzdělávacím záměrem je prohloubení znalostí v oblasti metodiky a didaktiky se zaměřením na češtinu jako cizí jazyk. V roce 2009 bylo proškoleny 20 krajanských učitelů ze 14 zemí v aktuálních otázkách vývoje českého jazyka a v nových technologiích výuky.

Semestrální studijní pobyty pro krajany na veřejných vysokých školách v České republice jsou zaměřeny na udržení a rozšíření znalostí českého jazyka a kulturního povědomí. V akademickém roce 2008/2009 byla přidělena stipendia celkem 28 studentům z Argentiny, Austrálie, Bulharska, Chorvatska, Gruzie, Německa, Norska, Paraguaye, Ruska, Srbska a Ukrajiny, a to na Univerzitě Karlově v Praze a Masarykově univerzitě v Brně.

Jednalo se o jedno či dvousemestrální studium oborů čeština pro cizince, český jazyk a literatura, učitelství českého jazyka a literatury, historie, etnologie a dějiny umění.

Ke krajauským komunitám bylo vysláno celkem 13 českých učitelů. Ve školním roce 2008/2009 působili v devíti zemích; dva učitelé v Argentině (do února 2009 jeden učitel z Argentiny dojížděl do Paraguaye), jeden v Paraguayi (samostatná destinace od března 2009), dva v Brazílii, jeden v Německu u Lužických Srbů (od září 2009 tato destinace přešla pod lektoráty), dva v Chorvatsku, jeden v Rusku, jeden na Ukrajině a tři v Rumunsku – do srpna 2009 dva z nich s pravidelnými výjezdy ke krajanům do Srbska. Od září 2009 je také do Srbska vyslán učitel na plný úvazek. Práce učitele spočívá nejen ve výukové činnosti, ale i v osvětové a organizační pomoci – naši pedagogové se účastní přípravy i prezentací etnokulturních a propagačních krajauských projektů (např. folklorních vystoupení, koncertů a divadelních představení), pracují s dětskými soubory, podílejí se na budování knihoven a shromažďují dokumenty o životě našich komunit, podílejí se na vydávání místního krajauského tisku aj.

Součástí programu je i podpora činnosti lektorátů českého jazyka a literatury v zahraničí v kompetenci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Tyto lektoráty nejsou výlučně určeny krajanům, jsou to vesměs vysokoškolská pracoviště určená pro zájemce o bohemistiku, bez ohledu na národnost či původ. V roce 2009 bylo na činnost lektorů a učitelů a na jednorázové vybavení jejich pracovišť vyčleněno více než 32 mil. Kč.

Důležité místo v pravidelné činnosti pracoviště zaujímá administrace finanční podpory (peněžních darů) konkrétním projektům zahraničních spolků se vztahem k České republice (krajauské spolky, společnosti přátel České republiky, sdružení bývalých absolventů českých škol, sdružení bohemistů).

V roce 2009 se o podporu Ministerstva zahraničních věcí České republiky ucházelo 184 krajauských spolků a společností přátel ze 43 států světa. Projekty těchto žadatelů se týkaly jak spolkových kulturních a osvětových aktivit, tak žádostí o příspěvky na opravy spolkových objektů v trvalém vlastnictví nebo dlouhodobém pronájmu a opravy krajauských památníků. Úhrnem dosahovaly žádosti částky téměř 44 mil. Kč, přičemž k dispozici je 20.329.000 Kč.

Škála projektů realizovaných v roce 2009 byla pestrá. Některé připomněly dvacet let od „Sametové revoluce“: krajanské spolky v italském Milánu a Udine uspořádaly besedy na téma *Sametová revoluce 1989*, vzpomínkovou akci uspořádal Klub Čechů a Slováků v Rakousku, výročí připomněly krajanské časopisy v Austrálii, Kanadě, Rakousku atd., jakož i krajanská rozhlasová vysílání v různých zemích světa. Spolky uspořádaly různé hudební a folklorní akce, například brazilští krajané v Porto Alegre připravili *Týden české kultury*, australský krajanský loutkový soubor vytvořil inscenaci *Bohemia-Magická země pohádek a loutek*, chilští Češi uspořádali *Svatováclavské setkání*, *Kruh přátel české kultury na Slovensku* udělil Cenu Karla Čapka, krajané za Uralem se prezentovali na festivalu národnostních kultur v sibiřské Čitě, sokolové ze Švýcarska zorganizovali 36. tradiční mezinárodní sokolské setkání v tyrolském Oetzu, mladí ukrajinští Češi se setkali ve Lvově na *Celoukrajinském festivalu mládeže českých spolků*, na kterém prezentovali pěvecké a taneční vystoupení a uspořádali také soutěžní klání testující znalosti českého jazyka a kultury, v Záporožské oblasti slavili ukrajinští Češi 140. výročí založení obce Čechohrad (nynějším názvem Novhorodkivka), stejné výročí slavili Češi z vesnice Kirillovka poblíž Novorossijsku, američtí krajané v Lincolnu si připomněli 100. výročí výuky českého jazyka v Nebrasce, Češi v Minnesotě svolali genealogickou konferenci a *Moravská kulturní společnost ve Westmontu* uspořádala již 45. krojovaný ples. Krajané v Izraeli si několika akcemi připomenuli 400. výročí od úmrtí pražského rabína J. Loewa. Asociace přátel České republiky v Montevideu kromě výuky českého jazyka a přednášek o České republice potěšila místní příznivce i kurzem české kuchyně.

Kromě peněžních darů na spolkové projekty byla přes velvyslanectví a konzuláty České republiky poskytnuta krajanským komunitám i „nehmotná“ forma spolupráce: některé zastupitelské úřady udržují místní krajanské knihovny či videotéky, umožňují pravidelné schůzky krajanů, pomáhají při výuce češtiny aj. Samozřejmostí je zvaní krajanů na kulturní a společenské akce, a naopak účast diplomatů na významných akcích krajanských komunit.

Důležitým projevem dlouhodobého zájmu o krajany v zahraničí jsou peněžní dary České republiky na opravu škol, krajanských kulturních zařízení a drobných památníků, které se poskytují od roku 1996. Řada spolků vlastní, nebo má v dlouhodobém pronájmu objekty sloužící vzdělávání a kulturnímu vyžití krajanů (školy, kluby, české besedy), které byly často postaveny počátkem minulého století ze sbírek jejich předků, tudíž postupem času často chátraly a spolky samy v současnosti nejsou schopny ze svých zdrojů zajistit jejich opravu.

I v roce 2009 pokračovaly opravy dvou krajanských objektů v Austrálii (kanalizace, střecha) a třetí spolek obdržel příspěvek na protipožární zabezpečení klubu, pokračovaly i opravy v argentinských lokalitách Oberá, Rosario a Roque Saenz Peña, dále také v Bosně a Hercegovině, Srbsku, na Ukrajině a v USA. Do USA byly poskytnuty i dary na dílčí opravy zdí památných českých národních hřbitovů z 19. století v Chicagu a Baltimoru. Pokračovaly také dlouhodobé projekty oprav v Chorvatsku.

Již devátým rokem pokračovali OKKP a zmocněnec pro krajanské záležitosti ve spolupráci s časopisem *České listy*, který zprostředkovává vzájemné poznání mezi krajanskými komunitami ve světě. Časopis je dostupný na internetové adrese www.czech.cz/ceskelisty. Vzhledem k setrvalému zájmu o České listy v papírové podobě byla vydána *Ročenka ČL 2009* s nejzajímavějšími články a informacemi z uplynulého roku.

Jedním ze základních úkolů OKKP je evidování krajanských spolků, společností přátel České republiky a obdobných organizací tohoto druhu v zahraničí. Získané informace v podobě přehledného čtyřdílného adresáře lze nalézt na internetové stránce Ministerstva zahraničních věcí České republiky pod adresou www.mzv.cz/kultura. Údaje jsou průběžně aktualizovány. Zájemci si tedy mohou touto cestou vyhledat v adresářích značnou paletu kontaktů: adresy krajanských spolků a obdobných sdružení ve více než 80 zemích světa, adresy krajanského tisku, adresy českých občanských sdružení spolupracujících se zahraničím a adresy institucí, v nichž lze studovat bohemistiku. Již tři roky je v provozu internetový portál www.krajane.net, zdroj informací pro krajany a diskusní tribuna, otevřená všem zájemcům. Portál je spravován Českým rozhlasem 7 – Radio Praha.

V. ČESKÁ ZAHRANIČNÍ SLUŽBA

1. Personální činnost

V roce 2009 byly plněny úkoly spojené s tvorbou a realizací personální politiky a personálním zabezpečením předsednictví České republiky v Radě Evropské unie. Proběhla na základě *Plánu střídání* standardní obměna pracovníků na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí. Na zastupitelské úřady bylo vysláno celkem 242 pracovníků – z toho 217 k dlouhodobému služebnímu přidělení a 25 na krátkodobé vyslání (do jednoho roku).

Na základě meziresortních dohod mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky na jedné straně a Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky, Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem vnitra České republiky na straně druhé byli na zastupitelské úřady vysláni pracovníci obchodně-ekonomických úseků, přidělení obrany České republiky a styční důstojníci Ministerstva vnitra České republiky. K zajištění řádného plnění úkolů vyplývajících z předsednictví České republiky v Radě Evropské unie byli v rámci personálního zabezpečení krátkodobě vysláni další čtyři pracovníci. V souvislosti s ukončením předsednictví České republiky v Radě Evropské unie byly tvořeny podmínky pro budoucí vhodné uplatnění pracovníků, kteří byli přijati na systemizovaná místa účelově k tomu vytvořená.

V roce 2009 byla zajištěna specializovaná školení pro pracovníky včetně jejich partnerů a přidělců vysílaných jinými resorty, plněny úkoly v rámci agendy rovnosti mužů a žen, rodinné politiky a spolupráce se *Sdružením rodinných příslušníků*, se kterým byla v Praze uspořádána 25. konference *EUFASA (European Union Foreign Affairs Spouses', Partners'and Families'Association)*, zařazená na seznam oficiálních akcí ministerstva zahraničních věcí konaných v rámci předsednictví České republiky v Radě Evropské unie.

Národní kontaktní místo

Národní kontaktní místo, pracoviště Personálního odboru Ministerstva zahraničních věcí České republiky, v roce 2009 pokračovalo ve správě webových stránek www.mzv.cz/nkm a www.mzv.cz/kariera, jimiž zprostředkovávalo informace o výběrových řízeních do institucí Evropské unie a do dalších mezinárodních vládních organizací. Národní kontaktní místo pokračovalo ve výběru a nominacích volebních pozorovatelů ve prospěch Organizace pro

bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) a Evropské unie a organizačně zajišťovalo účast českých občanů ve volebních pozorovatelských misích těchto i dalších organizací. Národní kontaktní místo zprostředkovalo zájemcům o činnost volebního pozorovatele možnost zúčastnit se školení v České republice i zahraničí. Pracoviště se rovněž podílelo na personálním zajištění účasti České republiky v civilních krizových misích Evropské unie.

Činnost a výsledky ve vztahu k hlavním mezinárodním vládním organizacím

Evropská unie

Národní kontaktní místo zajišťovalo informační servis zájemcům o výběrová řízení na pozice asistentů, administrátorů a vedoucích oddělení a na místa ředitelů, a to prostřednictvím webových stránek Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Dále zveřejňovalo aktuální nabídky volných míst na pozice národních expertů v institucích Evropské unie (zejména v Evropské komisi) a zajišťovalo nominace českých kandidátů.

V roce 2009 se Národní kontaktní místo aktivně zapojilo do výběru a vysílání českých občanů do civilních misí Evropské unie. Ve prospěch zájemců o tyto mise byla na webových stránkách www.mzv.cz/kariera spravována kapitola *Civilní mise mezinárodních vládních organizací* s důrazem na mise Evropské unie.

Ve spolupráci s odborem lidských práv a transformační politiky Ministerstva zahraničních věcí České republiky vysílalo Národní kontaktní místo volební pozorovatele v rámci volebních pozorovatelských misí Evropské unie. Celkem bylo vysláno 25 pozorovatelů (osm dlouhodobých a 17 krátkodobých) na následující mise: Salvador (prezidentské volby), Ekvádor (parlamentní a prezidentské volby), Malawi (parlamentní a prezidentské volby), Libanon (parlamentní volby), Afghánistán (prezidentské volby), Mosambik (všeobecné volby) a Bolívie (všeobecné volby a referendum). V prosinci 2009 Národní kontaktní místo spolu s odborem lidských práv a transformační politiky Ministerstva zahraničních věcí České republiky uspořádalo na ministerstvu zahraničních věcí školení pro začínající volební pozorovatele, kterého se zúčastnilo 40 zájemců.

OSN

Ve vztahu k OSN se činnost Národního kontaktního místa v roce 2009 soustředila na informování o volných místech prostřednictvím webových stránek.

OBSE

Národní kontaktní místo v průběhu celého roku 2009 zajišťovalo nominace českých občanů na místa v polních misích OBSE, vysílání českých občanů do těchto misí a proceduru související s prodlužováním jejich působení v misích OBSE. V roce 2009 pokračovalo vysílání českých pozorovatelů na volební pozorovatelské mise OBSE. Celkem Národní kontaktní místo vyslalo do zemí bývalého Sovětského svazu a do zemí jihovýchodní Evropy 46 krátkodobých pozorovatelů na následující mise OBSE: Makedonie/FYROM, Černá Hora, Moldavsko, Albánie a Kyrgyzstán.

Ostatní

V průběhu roku 2009 bylo Národní kontaktní místo pověřeno organizací několika výběrových řízení na výběr vedoucího a členů civilní části Provinčního rekonstrukčního týmu v afghánském Lógaru.

V listopadu a prosinci 2009 Národní kontaktní místo zajistilo vyslání devíti českých pozorovatelů v rámci volební pozorovatelské mise na místní volby do Kosova.

2. Diplomatická akademie

Diplomatická akademie (DA) se v období předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v první polovině roku 2009 věnovala přípravě a organizaci 4. a 5. modulu *Evropského diplomatického programu* a projednání novely *Zakládacího dokumentu Evropského diplomatického programu* z roku 1999; byla rovněž aktivně zapojena do mezinárodní spolupráce v oblasti diplomatického vzdělávání. V období předsednictví bylo z důvodů časového vytížení přerušeno systematické diplomatické vzdělávání. Ve druhém pololetí pak již pokračovalo vzdělávání standardně ve všech modulech. Pro zahraniční diplomaty a pracovníky české státní správy organizovala DA ve dnech 17. – 21. 8. 2009 již 9. ročník *Letní školy evropských studií* v Horažďovicích.

Vzdělávací moduly

1. základní diplomatická příprava (DA 1)
2. individuální diplomatická příprava (DA IN)
3. vyšší diplomatická příprava (DA 2)
4. jazykové vzdělávání
5. školení v oboru výpočetní techniky
6. vzdělávání v evropských záležitostech

Základní diplomatická příprava (DA 1)

Kurz *základní diplomatické přípravy (DA1)* v akademickém roce 2008/2009 ukončilo dne 31. 8. 2009 celkem 15 absolventů, kteří úspěšně završili roční program teoretické a praktické přípravy, byť mimořádně přerušeny kvůli předsednictví České republiky v Radě Evropské unie. Program zahrnoval přednášky a semináře zaměřené na získání a prohloubení znalostí v oblastech mezinárodních vztahů, diplomacie, bezpečnostní politiky, ekonomických vztahů a kurzy zaměřené na praktické osvojení komunikačních, negociačních a psychologických znalostí a dovedností. Posluchači absolvovali kurz speciální přípravy pro krizové situace, pořádaný ve spolupráci s *Vojenskou akademií ve Vyškově* a zúčastnili se zahraniční exkurze do Bruselu. V tomto ročníku byl do sylabu kurzu zařazen nově koncipovaný *Kurz konzulárního minima*. Akademický rok 2009/2010 zahájilo 1. 9. 2009 15 nových studentů, kteří již naplňují standardní roční program.

Individuální diplomatická příprava (DA IN)

Individuální diplomatická příprava juniorních diplomatů (DA IN) pokračovala v roce 2009 sedmým ročníkem. V roce 2009 bylo do programu nově zařazeno 42 diplomatů a ve výuce pokračovalo 44 zapsaných v předchozích semestrech. Všichni posluchači mají zpracován individuální program kurzů a seminářů odpovídající jejich vzdělání a dosavadní praxi na Ministerstvu zahraničních věcí České republiky. DA IN ukončilo v roce 2009 po splnění všech předepsaných požadavků 19 posluchačů. Od zahájení individuální diplomatické přípravy v roce 2003 ji dosud úspěšně absolvovalo 182 diplomatů.

Vyšší diplomatická příprava (DA 2)

V roce 2009 se uskutečnil jedenáctý ročník *Vyšší diplomatické přípravy (DA 2)*, jehož program je přizpůsoben aktuálním potřebám seniorních diplomatů. V roce 2009 bylo do programu nově zařazeno pět diplomatů a ve výuce pokračovali čtyři frekventanti zapsaní v předchozích semestrech. Vyšší diplomatickou přípravu řádně ukončilo v roce 2009 celkem šest posluchačů. Od zahájení programu DA 2 v roce 1999 jej úspěšně absolvovalo 258 diplomatických pracovníků.

Jazykové vzdělávání

Jazykové vzdělávání pracovníků ministerstva zahraničních věcí je v kompetenci Diplomatické akademie od roku 2007. Do kurzů angličtiny, francouzštiny, španělštiny, ruštiny, němčiny a arabštiny, organizovaných na Ministerstvu zahraničních věcí České republiky, se přihlásilo celkem 262 posluchačů. Standardizované zkoušky 1. – 4. stupně, které odpovídají stupňům A2, B1, B2 a C1 *Evropského referenčního rámce*, složilo 207 posluchačů. *Individuální jazykové kurzy* (včetně jazyků jako japonština, turečtina apod.) byly zprostředkovány pro 26 vedoucích pracovníků. Ve spolupráci s *Francouzským institutem* uspořádala DA dva intenzivní kurzy diplomatické francouzštiny, na intenzivní čtrnáctidenní kurz francouzštiny ve Francii vyslala tři vedoucí pracovníky.

Od roku 2009 zajišťuje DA ve spolupráci s *Mezinárodní organizací Frankofonie* a *Francouzským institutem* jazykové kurzy francouzštiny pro pracovníky celé české státní správy.

Školení v oboru výpočetní techniky

V roce 2009 bylo proškoleno 363 pracovníků v *počítačových kurzech* standardní nabídky – MS Word, MS Excel, MS Power Point, prostředí Windows, Internetu, Lotus Notes, Spisové službě. Předvýjezdový kurz určený pro pracovníky vyjíždějící na zastupitelské úřady absolvovalo 31 pracovníků. Z nově nastupujících pracovníků jich 43 absolvovalo test „počítačové gramotnosti“. Uskutečnilo se 24 speciálních kurzů redakčního systému.

Vzdělávání v evropských záležitostech

Ve dnech 14. – 16. 5. 2009 se konal v Praze jako součást programu předsednictví České republiky v Radě Evropské unie závěrečný modul 9. ročníku *Evropského diplomatického programu (EDP)*. Jedná se o modulární společné vzdělávání juniorních diplomatů z členských zemí Evropské unie a evropských institucí. V roce 2008/2009 spolupořádaly EDP společně ministerstva zahraničních věcí Francie a České republiky. Tématy 9. ročníku byly *Energetická bezpečnost a Politika sousedství*. V době úvodního a závěrečného modulu se vždy koná neformální pracovní schůze COADM ve formátu Training. Francouzské a české předsednictví iniciovalo projednání novely *Zakládacího dokumentu Evropského diplomatického programu z roku 1999*. Českému předsednictví se podařilo vyjednat nový dokument, který byl schválen na pracovní schůzi COADM 13. 2. 2009, a následně schválen Radou Evropské unie dne 18. 5. 2009.

Ve dnech 17. – 21. 8. 2009 pořádala DA 9. ročník *Letní školy evropských studií*, který je určen jak pro české a zahraniční diplomaty, tak pro pracovníky české státní správy. Přednášky a diskuse na ústřední téma *Europe's Global Role – Capabilities and Challenges*, vedené zahraničními i českými lektory, přinesly aktuální informace 58 účastníkům.

Diplomatická akademie zorganizovala v roce 2009 pro 21 diplomatů zahraniční stáže, z toho šest stáží ročních (DA Madrid, DA Lima, DA Santiago de Chile, College of Europe Bruggy, Oxford University).

3. Rozpočet a provoz Ministerstva zahraničních věcí ČR

Výdaje kapitoly Ministerstva zahraničních věcí České republiky ovlivňovaly zejména následující aktivity:

- výkon předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v prvním pololetí roku 2009;
- plnění úkolů zahraniční služby a naplňování koncepce zahraniční politiky České republiky;
- prohloubení spolupráce s mezinárodními organizacemi včetně plnění finančních závazků vůči těmto organizacím;
- podpora a realizace projektů ekonomické diplomacie;
- pokračování modernizace vízového procesu podle požadavků Evropské unie a Schengenských dohod;
- zajišťování spolehlivé konzulární a vízové služby;
- zajišťování bezpečnosti zastupitelských úřadů a osob v zahraničí a ochrana utajovaných skutečností resortu;
- zvyšování bezpečnosti a spolehlivosti provozu informačního systému Ministerstva zahraničních věcí České republiky a jeho certifikace pro práci s utajovanými skutečnostmi;
- aktivní role České republiky při poskytování humanitární pomoci do zahraničí;
- realizace projektů zahraniční rozvojové spolupráce a transformací spolupráce;
- příprava účasti České republiky na Světové výstavě EXPO 2010 v Šanghaji.

Příjmy

Zákonem o státním rozpočtu na rok 2009 byl ukazatel příjmů kapitoly Ministerstva zahraničních věcí České republiky stanoven ve výši 650 000 tis. Kč. Skutečné celkové příjmy dosáhly 814 137,92 tis. Kč.

Výdaje

V roce 2009 celkové výdaje Ministerstva zahraničních věcí České republiky činily 7 321 307,56 tis. Kč. Z kapitoly *Všeobecná pokladní správa* (dále jen „VPS“) byly do rozpočtu Ministerstva zahraničních věcí České republiky uvolněny prostředky na vrcholné návštěvy, bezpečnostní a biometrické prvky v cestovních dokladech a na výdaje na zapojení

občanů České republiky do civilních misí Evropské unie a dalších mezinárodních vládních organizací. Prostředky *rezervního fondu* (dále jen „RF“) byly využity na zajištění projektu v oblasti bezpečnostních a biometrických prvků v cestovních pasech a cestovních dokladech. Dále byly na základě souhlasu Ministerstva financí České republiky uvolněny prostředky z nároků z nespotřebovaných výdajů minulého roku (dále jen „NMV“) v celkové výši 42 116,58 tis. Kč na zajištění výkonu českého předsednictví, na projekty *Provincního rekonstrukčního týmu v Lógaru* (Afghánistán) ve výši 24 000 tis. Kč, na programové financování vybraných investičních akcí 128 373 tis. Kč a na financování světové výstavy v Šanghaji 7 900 tis. Kč.

Výdaje spojené s výkonem předsednictví ČR v Radě Evropské unie

Na výdaje spojené s předsednictvím České republiky byly do rozpočtu kapitoly Ministerstva zahraničních věcí České republiky uvolněny finanční prostředky ve výši 435 170 tis. Kč. Schválený rozpočet byl v průběhu roku na základě rozpočtových opatření Ministerstva financí České republiky snížen ve prospěch kapitol Úřadu vlády České republiky a Ministerstva vnitra České republiky na 410 895 tis. Kč. Přidělené prostředky na předsednictví byly čerpány ve výši 449 936,35 tis. Kč. Přecherpaní rozpočtu bylo plně pokryto NMV.

Výdaje na transformační spolupráci

V roce 2009 byly do rozpočtu Ministerstva zahraničních věcí České republiky uvolněny finanční prostředky určené na *transformační spolupráci* ve výši 50 000 tis. Kč. Závazný ukazatel rozpočtu byl v průběhu roku 2009 snížen o 2 200 tis. Kč. Skutečné výdaje činily 47 708,59 tis. Kč.

Transformační spolupráce od roku 2005 doplňuje *zahraniční rozvojovou spolupráci* a soustřeďuje se na vytváření a posilování demokratických institucí, právního státu, občanské společnosti a zásad řádné správy veřejných záležitostí. Pro rok 2009 bylo vybráno deset prioritních cílových zemí – Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Gruzie, Irák, Kosovo, Kuba, Moldavsko, Myanmar/Barma, Srbsko a Ukrajina.

Výdaje na humanitární pomoc

Na poskytování humanitární pomoci Českou republikou do zahraničí bylo v roce 2009 vyčleněno 85 000 tis. Kč. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky vyčerpalo prostředky v celkové výši 84 919,53 tis. Kč, z toho 25 547,44 tis. Kč formou dotací pro české nevládní organizace na základě výsledků výběrového řízení na projekty humanitární pomoci. Nebyla realizována žádná materiální pomoc.

Podpora českého kulturního dědictví v zahraničí

Na *podporu českého kulturního dědictví* byla do rozpočtu Ministerstva zahraničních věcí České republiky přidělena částka v celkové výši 21 399 tis. Kč, čerpání činilo 19 825,63 tis. Kč. Rozpočtové prostředky byly využity v souladu s usnesením vlády České republiky č. 1622 ze dne 14. 12. 2005 na kulturní projekty krajanských spolků a společností přátel České republiky v zahraničí a na údržbu a opravy krajanských škol, spolků domů, drobných památníků a dalších prvků českého kulturního dědictví v zahraničí.

Zahranichní vysílání českého rozhlasu

Na zahraniční vysílání rozhlasu byly schváleny prostředky ve výši 68 000 tis. Kč, upravený rozpočet činil 64 600 tis. Kč a skutečné výdaje dosáhly 64 600 tis. Kč. Financování zahraničního vysílání českého rozhlasu probíhá dle usnesení vlády České republiky č. 573 ze dne 10. 9. 1997.

Výdaje na vrcholné návštěvy

Pro rok 2009 bylo na výdaje spojené s vrcholnými návštěvami rozpočtováno ve Všeobecné pokladní správě celkem 99 000 tis. Kč. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky průběžně žádalo o uvolnění těchto prostředků do kapitoly ministerstva až na celkovou výši 99 000 tis. Kč. Čerpáno bylo celkem 71 602,79 tis. Kč. Financování vrcholných návštěv se řídí usnesením vlády České republiky č. 506 ze dne 22. 5. 2000.

Výdaje na bezpečnostní a biometrické prvky v cestovních pasech a cestovních dokladech

V souladu s usnesením vlády České republiky č. 740 ze dne 15. 6. 2005 bylo v kapitole Všeobecná pokladní správa pro Ministerstvo zahraničních věcí České republiky pro rok 2009 vyčleněno celkem 32 670 tis. Kč. Celkem čerpání dosáhlo 127 461,11 tis. Kč, z toho 80 336,52 tis. Kč představoval prostředky uvolněné z rezervního fondu a zbývající prostředky byly čerpány z nespotřebovaných výdajů minulého roku.

Prostředky na zapojení občanů České republiky do civilních misí Evropské unie a dalších mezinárodních vládních organizací

Na zapojení občanů České republiky do civilních misí Evropské unie a dalších mezinárodních vládních organizací v roce 2009 byla v kapitole Všeobecná pokladní správa vyčleněna pro všechny kapitoly státního rozpočtu částka v celkové výši 120 000 tis. Kč. Financování civilních pozorovatelských misí se řídí usnesením vlády republiky č. 515 ze dne 10. 5. 2006. Do rozpočtu kapitoly Ministerstva zahraničních věcí České republiky byly uvolněny prostředky ve výši 43 000 tis. Kč, z nichž bylo vyčerpáno 37 781,05 tis. Kč. Nedočerpány zůstaly prostředky ve výši 5 218,95 tis. Kč, a to v důsledku nenaplnění plánovaného počtu vysílaných expertů na polní mise OBSE a pozorovatelské mise OBSE (ODIHR).

Provinční rekonstrukční tým Lógar – Afghánistán

V rozpočtu Ministerstva zahraničních věcí České republiky byly pro rok 2009 na tento účel vyčleněny prostředky v celkové výši 80 000 tis. Kč. Po následné úpravě byl stanoven limit na 77 890 tis. Kč. V průběhu roku byly dle souhlasu Ministerstva financí České republiky č.j. 14/36 668/2009-143 uvolněny prostředky z nespotřebovaných výdajů minulého roku ve výši 24 000 tis. Kč. Celkové čerpání bylo realizováno ve výši 81 804,13 tis. Kč, nedočerpány zůstaly prostředky ve výši 20 085,87 tis. Kč. Plynulost čerpání rozpočtových prostředků je ovlivněna složitou politickou a bezpečnostní situací v místě.

Výdaje na zahraniční rozvojovou spolupráci

Projekty v rámci *zahraniční rozvojové spolupráce* realizují Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a Česká rozvojová agentura. Závazný ukazatel zahraniční rozvojové spolupráce byl stanoven ve výši 270 794 tis. Kč, v průběhu roku 2009 byl snížen na 257 727 tis. Kč. Skutečné výdaje činily 242 314,67 tis. Kč, z toho výdaje na provoz České rozvojové agentury 13 308,27 tis. Kč.

Podpora výzkumu a vývoje

Na výzkum a vývoj bylo v roce 2009 vyčleněno 21 697 tis. Kč, z toho institucionální výdaje činily 14274 tis. Kč a účelové výdaje 7 423 tis. Kč. Institucionální prostředky byly čerpány ve výši 3 766 tis. Kč, z toho 422 tis. Kč čerpal Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i.

Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.

Na výše uvedený účel byly rozpočtovány prostředky ve výši 5 534 tis. Kč, z kterých bylo vyčerpáno 1 787,87 tis. Kč. Prostředky byly využity na přípravu pracovníků vyslaných do zahraničí, na nákup průchozích detektorů kovů, ochranných vest a přileb, satelitního hardware, radiostanic a na zpracování a aktualizaci evakuačních plánů.

Výdaje na financování programů reprodukce majetku

V roce 2009 probíhala realizace programů reprodukce majetku (dále jen „ISPROFIN“) v rámci následujících programů:

106 010 – Rozvoj a obnova materiálně-technické základny ministerstva zahraničních věcí – od roku 2007

206 010 – Rozvoj a obnova materiálně-technické základny ministerstva zahraničních věcí

306 020 – Pořízení a technická obnova investičního majetku ministerstva zahraničních věcí v zahraničí

Celkové výdaje na všechny programy činily 555 384,06 tis. Kč, přičemž většina výdajů (86,23 %) byla realizována v programu 106 010. V programech 206 010 a 306 020 jsou dokončovány započaté stavební akce – rekonstrukce České národní budovy v New

Yorku, rekonstrukce Českého domu v Moskvě a dobíhající drobné rekonstrukce objektů zastupitelských úřadů.

Výdaje ISPROFIN byly vynaloženy na akce a projekty stavebně-investiční činnosti Ministerstva zahraničních věcí České republiky (223 075 tis. Kč), na informační a komunikační technologie (186 017 tis. Kč), zabezpečení budov (30 016 tis. Kč) a pořízení a údržbu movitého majetku (39 923 tis. Kč).

Příspěvkové organizace

- *Diplomatický servis* spravuje a hospodaří s majetkem, který je využíván zejména cizími zastupitelskými úřady v České republice. Zajišťuje také agenturní činnost pro Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Diplomatičkému servisu byl poskytnut příspěvek na provoz ve výši 35 000 tis. Kč a systémová dotace na investice ve výši 26 750 tis. Kč.
- *Česká centra* zajišťují propagaci České republiky a rozvíjení kulturních a obchodních styků, a to prostřednictvím českých center v zahraničí. Příspěvek na provoz činil 120 110 tis. Kč.
- *Zámek Štířín* zajišťuje konferenční, ubytovací, restaurační a sportovní činnost. Příspěvek na provoz byl poskytnut ve výši 10 461 tis. Kč a systémová dotace na investice ve výši 10 100 tis. Kč.
- *Kancelář generálního komisaře EXPO* je zřízena pro zajištění přípravy a realizace české účasti na světové výstavě EXPO v Šanghaji v souladu s usnesením vlády č. 601 ze dne 21. 5. 2008. Příspěvek na provoz činil 161 522 tis. Kč a systémová dotace na investice 39 998 tis. Kč.

Výdaje na financování společných programů Evropské unie a České republiky ze státního rozpočtu

V roce 2009 byly pro Ministerstvo zahraničních věcí České republiky uvolněny finanční prostředky na společné programy Evropské unie a České republiky ve výši 23 687 tis. Kč, z toho činily 22 778 tis. Kč prostředky programového financování ISPROFIN. Prostředky uvolněné v rámci programu *Fond pro vnější hranice* byly čerpány ve výši

9 042,64 tis. Kč. Spolufinancování projektů z rozpočtu Ministerstva zahraničních věcí České republiky bylo způsobeno zdlouhavým schvalovacím procesem jednotlivých projektů.

Závěrečné hodnocení

Vývoj čerpání výdajů v období roku 2009 odpovídal specifickým a potřebám činnosti Ministerstva zahraničních věcí České republiky, a to v návaznosti na plnění úkolů a cílů zahraniční politiky České republiky. Nejvýznamněji ovlivnily výdaje Ministerstva zahraničních věcí České republiky výkon předsednictví České republiky v Radě Evropské unie a příprava *Světové výstavy EXPO v Šanghaji*. V souvislosti s celosvětovou hrozbou terorizmu proběhla realizace řady bezpečnostních opatření na zastupitelských úřadech ve vytipovaných oblastech. Složitější situace nastala při plnění úkolů PRT Lógar v Afghánistánu v důsledku místních bezpečnostních, politických a ekonomických podmínek, což se projevilo nižším čerpáním účelových prostředků.

v tis. Kč

	Skutečnost 2007	Skutečnost 2008	Rozpočet 2009 schválený	Rozpočet 2009 po změnách	Skutečnost 2009	% skuteč./rozp. po změnách 2009
Souhrnné ukazatele						
Příjmy celkem	804 422	631 045	650 000	650 000	814 137,92	125,25
Výdaje celkem	6 910 580	7 098 746	7 352 773	7 486	7 321 307,56	97,79
Specifické ukazatele						
Specifické ukazatele – příjmy						
Daňové příjmy			600 000	600 000	601 990,68	100,33
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy transfery celkem	804 422	631 045	50 000	50 000	212 147,24	424,29
v tom: příjmy z rozpočtu EU bez programovací období ostatní nedaňové příjmy, a přijaté transfery celkem	804 422	631 045	50 000	50 000	212 147,24	424,29
Specifické ukazatele - výdaje						
Výdaje na zabezpečení plnění úkolů z toho:	6 910 580	7 098 746	7 352 773	7 486	7 321 307,56	97,79
výdaje spojené s výkonem CZ transformační spolupráce	84 106	254 133	435 170	410 895	449 936,35	109,50
humanitární pomoc	44 672	44 205	50 000	47 800	47 708,59	99,81
příspěvky mezinár. organizacím a dary vybraným institucím do	88 994	70 596	85 000	85 000	84 919,53	99,91
podpora čs. kult. dědictví	1 043 062	1 151 692	1 255 000	1 208	1 207 589,20	99,93
zahraniční vysílání rozhlasu	20 621	30 280	21 399	20 329	19 825,63	97,52
vrcholné státní návštěvy	68 000	68 000	68 000	64 600	64 600,00	100,00
bezpečnostní a biometrické prvky	63 221	39 682		99 000	71,602,79	72,33
prostř. na zapojení občanů ČR do provinční rekonstrukční tým	85 766	81 967		32 670	127 461,11	390,15
ostatní výdaje na zabezpečení	4 968	18 752	80 000	43 000	37 781,05	87,86
MZV	5 265 947			77 890	81 804,13	105,03
		5 314 326	5 358 204	5 397	5 128 079,18	95,01
Průřezové ukazatele						
Platy zaměstnanců a OPPP	638 391	733 802	771 721	781 463	778 174,58	99,58
Povinné pojistné placené	22 752	255 635	262 386	265 640	262 719,44	98,90
Převod FKSP	12 634	14 543	15 272	15 379	15 33,26	99,70
Platy zaměstnanců v pracovním	630 244	725 669	763 583	768 880	767 033,88	99,76
Platy představitelů státní moci a	1 406	1 390	1 407	1 407	496,71	35,30
Výdaje na výzkum a vývoj vč. spoluvin. z prostř. EU	17 361	18 152	21 697	21 697	18 039,72	83,14
v tom: ze státního rozpočtu celkem	17 361	18 152	21 697	21 697	18 039,72	83,14
v tom: institucionální výdaje	14 274	14 274	14 274	14 274	14 274,00	100,00
úcelové výdaje celkem	3 087	3 878	7 423	7 423	3 765,72	50,73
kryté příjmem z prostředků						
Národní program výzkumu						
Programy v působnosti						
Veřejné zakázky	3 071	3 870	7 373	7 373	3 748,72	50,84
Mezinárodní spolupráce ve V a V						0,00
Zahraniční rozvojová spolupráce	48 569	158 319	270 794	257 727	242 314,67	94,02
Zajištění přípravy na krizové situace Č. 240/200 Sb.	824	3 294	5 534	5 534	1 787,87	32,31
Výdaje na programy spoluvin. z EU Období 2007 – 2013				23 687	12 124,34	51,19
v tom: ze státního rozpočtu		0			3 081,70	
Kryté příjmem z rozpočtu		0		23 687	9 042,64	38,18
Výdaje na programy vedené	1 552 400	1 175 978	498 434	506 547	555 384,06	109,64

PŘÍLOHY

Přehled o diplomatických stycích České republiky

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Afghánistán	1937	1993	Kábul	Praha
Albánie	1927	1993	Tirana	Praha
Alžírsko	1962	1993	Alžír	Praha
Andorra	nebyly dipl. styky	1996	Madrid	Vídeň
Angola	1975	1993	Luanda	Berlín
Antigua a Barbuda	nebyly dipl. styky	1997	Caracas (HK St.John's)	Londýn
Argentina	1924	1993	Buenos Aires (HK Presidencia Roque Sáenz Peña, HK Mendoza)	Praha
Arménie	1992	1993	Tbilisi	Vídeň
Austrálie	1972	1993	Canberra (GK Sydney, HGK Melbourne, HK Perth, HK Adelaide)	Varšava (HK Praha)
Ázerbájdžán	1992	1993	Tbilisi	Praha
Bahamy	nebyly dipl. styky	2005	Havana	není určen
Bahrajn	1990	1993	Rijád	Berlín
Bangladéš	1972	1993	Dillí (HK Dháka)	Berlín
Barbados	1977	1996	Caracas	Londýn
Belgie	1919	1993	Brusel (HK Antverpy, HK Lutych, HK Namur)	Praha
Belize	nebyly dipl. styky	1996	San José (HK Orange Walk Town)	není určen (HK Praha)
Bělorusko	1992	1993	Minsk	Praha (HK Brno)

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Benin	1962	1993	Abuja (HK Cotonou)	Berlín (HK Praha)
Bolívie	1935	1993	Lima (HK La Paz)	Vídeň
Bosna a Hercegovina	1992	1993	Sarajevo	Praha
Botswana	1968	1997	Pretoria	Londýn
Brazílie	1920	1993	Brasília (GK Sao Paulo, HK Manaus-AM HK Vitoria-Vila Velha HK Fortaleza-CE HK Rio de Janeiro HK Joinville, HK Salvador-BA HK Recife-PE)	Praha
Brunej	1992	1995	Jakarta	není určen
Bulharsko	1920	1993	Sofie (HK Varna)	Praha
Burkina Faso	1968	1993	Akkra	Vídeň
Burundi	1963	1993	Nairobi	Moskva
Čad	1967	1994	Abuja	Moskva
Čína (ČLR)	1930 (1949)	1993	Peking (GK Hongkong, GK Šanghaj)	Praha
Černá Hora		2006	Bělehrad	Vídeň
Dánsko	1920	1993	Kodaň ☐ (HK Aarhus)	Praha
Dominika	nebyly dipl. styky	1996	Caracas	není určen
Dominikánská republika	1942	1993	Caracas (HK Santo Domingo)	Brusel (GK Praha)
Džibutsko	1977	1997	Addis Abeba (HGK Džibuti)	není určen
Egypt	1922	1993	Káhira (HK Alexandria)	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Ekvádor	1935	1993	Bogotá (GHK Guayaquil HK Quito)	Varšava
Eritrea		1993	Nairobi	Berlín
Estonsko	1922	1993	Tallinn (HK Tallinn)	Praha
Etiopie	1944	1993	Addis Abeba	Berlín
Fidži	1970	1996	Canberra	není určen
Filipíny	1973	1993	Manila (HK Davao)	Praha
Finsko	1921	1993	Helsinky (HK Oulu, HK Tampere)	Praha
Francie	1918	1993	Paříž (HK Lille, HK Marseille, HK Nancy, HK Nantes)	Praha
Gabon	1976	1993	Abuja	Libreville
Gambie	1972	1993	Akkra (HK Banjul)	Brusel
Ghana	1959	1993	Akkra	Praha
Grenada	1979	1993	Caracas	není určen
Gruzie	1992	1993	Tbilisi	Praha
Guatemala	1927	1993	Mexiko (HK Guatemala)	Vídeň (HK Praha)
Guyana	1976	1993	Caracas	Londýn
Guinea	1959	1993	Akkra (HK Konakry)	Berlín
Guinea Bissau	1973	1993	Akkra	Brusel
Haiti	1943	2005	Caracas	není určen
Honduras	1930	1993	San José (HGK Tegucigalpa)	Berlín (KÚ Praha)
Chile	1924	1993	Santiago	Praha
Chorvatsko	1992	1993	Záhřeb	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Indie	1947	1993	Dillí (GK Mumbai)	Praha
Indonésie	1955	1993	Jakarta (HK Bali, HK Makassar, HK Surabaya)	Praha
Irák	1933	1993	Bagdád	Praha
Írán	1925	1993	Teherán	Praha
Irsko	1947	1993	Dublin	Praha
Island	1946	1993	Oslo (HK Reykjavík)	Vídeň (HGK Praha)
Itálie	1918	1993	Řím (HK Benátky HK Cagliari, HK Florencie, HK Janov, HK Neapol, HK Palermo, HK Udine)	Praha (HK Brno)
Izrael	1948	1993	Tel Aviv (HGK Tel Aviv, HK Eilat, HK Haifa, HK Jeruzalém)	Praha
Jamajka	1975	1993	Caracas (HK Kingston)	Berlín (HK Praha)
Japonsko	1920	1993	Tokio (HK Kóbe)	Praha
JAR	1991	1993	Pretoria	Praha
Jemen	JeAR 1956 JLDR 1968	1993	Sanáa	Praha
Jordánsko	1964	1993	Ammán	Vídeň
Kambodža	1956	1993	Bangkok	Berlín
Kamerun	1990	1993	Abuja (HK Douala)	Moskva

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Kanada	1942	1993	Ottawa (GK Montreal, GK Toronto, HGK Calgary, HK Winnipeg)	Praha
Kapverdy	1975	1993	Lisabon (HK Praia)	Berlín
Katar	1990	1993	Kuvajt	Budapešť
Kazachstán	1992	1993	Astana	Praha (HK Hradec Králové)
Keňa	1964	1993	Nairobi	Haag
KLDR	1948	1993	Pchjongjang	Praha
Kolumbie	1934	1993	Bogotá (HK Barranquilla, HK Cartagena de Indias)	Vídeň
Komory	1977	1995	Nairobi	Moroni
Konžská republika	1964	1993	Kinshasa	Berlín (HK Praha)
Kongo (Konžská demokratická republika)	1960	1993	Kinshasa (HK Lubumbashi)	Praha
Kosovo		2008	Priština	není určen
Korejská republika	1990	1993	Soul	Praha
Kostarika	1935	1993	San José	Praha
Kuba	1920	1993	Havana	Praha
Kuvajt	1963	1993	Kuvajt	Praha
Kypr	1960	1993	Nikósie (HK Limassol)	Praha
Kyrgyzstán	1992	1993	Astana (HK Biškek)	Vídeň (HK Praha)
Laos	1962	1993	Bangkok	Varšava
Lesotho	1982	1993	Pretoria	Řím
Libanon	1946	1993	Bejrút	Praha
Libérie	1972	1993	Akkra	není určen

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Libye	1960	1993	Tripolis	Vídeň (GK Praha)
Lichtenštejnsko	1938	2009	není určen	není určen
Litva	1922	1993	Vilnius	Praha (HK Brno)
Lotyšsko	1922	1993	Riga	Praha
Lucembursko	1922	1993	Lucemburk (HK Lucemburk)	Praha
Madagaskar	1976	1993	Addis Abeba	Moskva
Maďarsko	1922	1993	Budapešť	Praha
Makedonie / FYROM		1994	Skopje	Praha
Malajsie	1971	1993	Kuala Lumpur (HK Johor Bahru)	Praha
Malawi	1991	1993	Harare	Berlín
Maledivy	1975	1993	Dillí	není určen
Mali	1960	1993	Alžír (HK Bamako)	Berlín
Malta	1968	1993	Řím (HK Naxxar)	La Valletta (HK Praha)
Maroko	1959	1993	Rabat (HK Casablanca, HK Fes)	Praha
Mauritánie	1965	1993	Rabat (HK Nouakchott)	Moskva
Mauricius	1976	1993	Pretoria (HK Port Louis)	Berlín (HK Praha)
Mexiko	1922	1993	Mexico City (HK Guadalajara, HK Monterrey, HK Tijuana)	Praha
Mikronésie	nebyly dipl. styky	2004	Manila	není určen
Moldavsko	1992	1993	Kišiněv	Budapešť
Monako	nebyly dipl. styky	2008	Paříž	není určen
Mongolsko	1950	1993	Ulánbátár	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Mosambik	1975	1993	Harare (HK Maputo)	Berlín
Myanmar/ Barma	1955	1993	Bangkok	Berlín
Namibie	1990	1993	Pretoria	Vídeň
Nauru	Nebyly dipl. styky	2007	Manila	není určen
Německo	1920 NDR 1949 SRN 1973	1993	Berlín (GK Bonn, GK Drážďany, GK Mnichov, HK Dortmund, HK Frankfurt nad Mohanem, HK Hamburk, HK Norimberk, HK Rostock, HK Stuttgart)	Praha
Nepál	1959	1993	Dillí (HK Káthmándú)	Berlín (HK Praha)
Niger	1975	1995	Akkra (HK Niamey)	Bonn
Nigérie	1961	1993	Abuja	Varšava
Nikaragua	1930	1993	San José (HK Managua)	Berlín (HK Praha)
Nizozemsko	1919	1993	Haag (HGK Amsterdam)	Praha
Norsko	1921	1993	Oslo (HK Bergen, HK Trondheim)	Praha
Nový Zéland	1958	1993	Canberra (HK Auckland)	Berlín (HK Praha)
Omán	1990	1993	Rijád	Vídeň
Pákistán	1950	1993	Islámábád	Praha
Palau		2003	Manila	není určen
Palestina	1983	1993	Ramalláh (styčný úřad s působností na Palestínských autonomních územích)	Praha
Panama	1929	1993	San José (HK Panama)	Berlín (HK Praha)

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Papua Nová Guinea	nebyly dipl. styky	1995	Jakarta (HK Port Moresby)	není určen
Paraguay	1936	1993	Buenos Aires (HK Asunción)	Videň (HK Praha)
Peru	1922	1993	Lima	Praha
Pobřeží slonoviny	1984	1993	Akkra	Berlín
Polsko	1919	1993	Varšava (HK Poznaň)	Praha (GK Ostrava, HK Brno)
Portugalsko	1920	1993	Lisabon (HK Porto, HK Faro, HK Funchal)	Praha
Rakousko	1920	1993	Vídeň (HK Graz, HK Innsbruck, HK Salcburk, HK Klagenfurt, HK Linec)	Praha (HK České Budějovice, HK Brno)
Rovníková Guinea	1970	1993	Abuja	Berlín
Rumunsko	1919	1993	Bukurešť	Praha
Rusko	1934 (SSSR)	1993	Moskva (GK Jekatěrinburg, GK Sankt Peterburg, HK Chanty-Mansijsk, HK Nižnij Novgorod)	Praha (GK Karlovy Vary, GK Brno, HK Ostrava)
Rwanda	1965	1998	Nairobi	Berlín
Řecko	1920	1993	Athény (HK Heraklion, HK Pireus, HK Rhodos, HK Soluň)	Praha
Salvador	1930	1994	San José (HK San Salvador)	Berlín
Samoa	nebyly dipl. styky	1995	Canberra	není určen
San Marino	1991	1993	Vatikán	San Marino (HK Praha)
Saúdská Arábie	nebyly dipl. styky	1995	Rijád (HK Džidda)	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Senegal	1967	1993	Rabat	Berlín
Seychely	1976	1993	Nairobi (HK Victoria)	Victoria (HK Praha)
Sierra Leone	1963	1993	Akkra	Moskva
Singapur	1973	1993	Singapur	Singapur (HK Praha)
Slovensko		1993	Bratislava	Praha
Slovinsko	1992	1993	Lublaň	Praha
Somálsko	1960	2002	Nairobi	Moskva
Spojené arabské emiráty	1988	1993	Abu Dhabi	Vídeň
Srbsko		2003	Bělehrad	Praha
Srí Lanka	1957	1993	Dillí (HK Colombo)	Vídeň (HK Praha)
Středoafriická republika	1970	2008	Kinshasa	Paříž
Súdán	1956	1993	Káhira (HK Chartúm)	Vídeň (HK Praha)
Surinam	1976	1993	Caracas	není určen
Suverénní řád maltézských rytířů	1939	1993	Vatikán	Praha
Svatá Lucie	nebyly dipl. styky	1996	Caracas	není určen
Svatý Kryštof a Nevis	nebyly dipl. styky	2010	Caracas	není určen
Svatý Tomáš a Princův ostrov	1975	1993	Luanda	není určen
Svatý Vincenc a Grenadiny	nebyly dipl. styky	1995	Caracas	není určen
Svazijsko	1991	1993	Pretoria	Brusel
Sýrie	1946	1993	Damašek (HK Aleppo)	Praha
Šalomounovy ostrovy	nebyly dipl. styky	1996	Canberra	Brusel

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Španělsko	1919	1993	Madrid (HK Barcelona, HK Benidorm, HK Jérez de la Frontera, HK Oviedo, HK Palma de Mallorca. HK Tenerife)	Praha
Švédsko	1920	1993	Stockholm (HK Göteborg, HK Malmö)	Praha
Švýcarsko	1919	1993	Bern (HK Basilej, HK Curych, HK Locarno)	Praha
Tádžikistán	1992	1993	Taškent	Berlín (HK Praha)
Tanzanie	1961	1993	Nairobi	Berlín
Thajsko	1974	1993	Bangkok	Praha
Togo	1960	1993	Akkra (HK Lomé)	Paříž
Trinidad a Tobago	1979	1997	Caracas (HK Port of Spain)	není určen
Tunisko	1959	1993	Tunis	Praha
Turecko	1924	1993	Ankara (GK Istanbul, HK Antalya, HK Izmir)	Praha
Turkmenistán	1992	1993	Moskva	Vídeň
Tuvalu	nebyly dipl. styky	2005	Kuala Lumpur	není určen
Uganda	1962	1993	Nairobi	Berlín
Ukrajina	1922	1993	Kyjev (GK Lvov)	Praha (HK Brno)
Uruguay	1921	1993	Montevideo (HK Punta del Este)	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
USA	1919	1993	Washington (GK Chicago, GK Los Angeles, GK New York, HGK Atlanta, HGK Fort Lauderdale, HGK Houston, HGK Philadelphia, HGK San Francisco, HGK Anchorage, HK Boston, HK Buffalo, HK Kansas City, HK Minneapolis, HGK New Orleans, HK Portland, HGK San Juan HK Pittsburgh) <i>Pozn. Očekává se oficiální otevření :HK Livingston, HK Ontario, HK Salt Lake City. V jednání je otevření HK Honolulu.</i>	Praha
Uzbekistán	1992	1993	Taškent	Berlín
Vanuatu	nebyly dipl. styky	2002	Canberra	není určen
Vatikán	1920	1993	Vatikán	Praha
Velká Británie	1918	1993	Londýn (HGK Edinburgh, HK Cardiff)	Praha
Venezuela	1929	1993	Caracas (HK Maracaibo)	Praha
Vietnam	1950	1993	Hanoj (HK Ho Či Minovo Město, HK Haiphong)	Praha
Východní Timor		2002	Jakarta	není určen
Zambie	1965	1993	Harare	Berlín
Zimbabwe	1981	1993	Harare	Vídeň

Poznámky: Stav k 31.12. 2009, 2. Tabulka neobsahuje informace o obdobích, kdy byly diplomatické styky přerušeny. Jako příslušné úřady jsou uvedeny nejvyšší rezidentní úřady. V závorkách jsou uvedeny příslušné generální konzuláty (GK), generální konzuláty vedené honorárními úředníky (HGK) a konzuláty vedené honorárními úředníky (HK). Uvedená data diplomatických styků odrážejí současný stav. Tabulka nereflexuje rozdíly mezi navázáním diplomatických styků na úrovni vyslanectví a velvyslanectví.

Přehled o členství a příspěvcích České republiky v mezinárodních organizacích

Mezinárodní organizace systému OSN (v závorce sídlo)

Organizace	Příspěvek ČR v roce 2009 (v tis. Kč)	Gestor
FAO (Řím) – Organizace OSN pro výživu a zemědělství	29 200	Mze
UNIDO (Vídeň) – Organizace OSN pro průmyslový rozvoj	9 200	MZV
IMO (Londýn) – Mezinárodní námořní organizace	803	MD
ICAO (Montreal) – Organizace pro civilní letectví	2 855	MD
ITU (Ženeva) – Mezinárodní telekomunikační unie	5 439	MD
UPU (Bern) – Světová poštovní unie	3 576	MD
WHO (Ženeva) – Světová zdravotnická organizace	24 800	MZd
ILO (Ženeva) – Mezinárodní organizace práce	18 619	MPSV
WMO (Ženeva) – Světová meteorologická Organizace	3 347	MŽP/ČHMÚ
MAAE (Vídeň) – Mezinárodní agentura pro atomovou energii	17 648	SÚJB
PC CTBTO (Vídeň) – Přípravná komise Organizace pro zákaz jaderných zkoušek	6 276	SÚJB
OPCW (Haag) – Organizace pro zákaz chemických zbraní	5 254	SÚJB
ISA (Jamajka) – Mezinárodní úřad pro mořské dno	481	MPO
UNESCO (Paříž) – Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu	17 961	MZV
UNWTO (Madrid) – Světová organizace cestovního ruchu	3 262	MMR

Příspěvky České republiky mezinárodním organizacím v oblasti lidských práv

Název organizace	příspěvek v Kč	gestor
OSN – Organizace spojených národů Dobrovolný fond pro oběti mučení	179.380	MZV / LPTP
RE – Rada Evropy	60.353.415	MZV / LPTP
UNHCHR – Úřad vysoké komisařky pro lidská práva – Podvýbor OSN pro prevenci mučení (SPT)	179.380	MZV / LPTP
OBSE – Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě ODIHR - fond pro volební pozorovatele	261.850	MZV / LPTP
ITF – Mezinárodní výbor pro vzdělávání, připomínku a výzkum Holocaustu	781.350	MZV / LPTP
EPD – Evropské partnerství pro demokracii	258.750	MZV / LPTP
ERB – Evropské rádio pro Bělorusko	252.400	MZV / LPTP
Trust fund Evropské humanitní univerzity ve Vilniusu	251.550	MZV / LPTP
Celkové čerpání disponenta odboru lidských práv MZV bylo v roce 2009 62.518.075 Kč		

Přehled o členství České republiky v mezinárodních organizacích v oblasti mnohostranných ekonomických vztahů

Organizace	Zkratka / sídlo	Příspěvek ČR 2009 (v tis. Kč)	Gestor
Evropská a středozemní organizace pro ochranu rostlin	EPPO / Paříž	829	MZe
Evropská konference civilního letectví	ECAC / Neuilly s. S.	670	MD
Evropská konference pro molekulární biologii	EMBC / Heidelberg	3 149	MŠMT
Evropská organizace pro astronomický výzkum na jižní polokouli	ESO/Garching	46 710	MŠMT
Evropská organizace pro jaderný výzkum	CERN / Ženeva	243 411	MŠMT
Konference evropských ministrů dopravy	CEMT / Paříž	1 915	MD
Mezinárodní energetická agentura	IEA / Paříž	4 529	MPO
Mezinárodní námořní organizace	IMO / Londýn	803	MD
Mezinárodní organizace kriminální policie	INTERPOL / Lyon	12 004	MV
Mezinárodní organizace práce	ILO / Ženeva	18 619	MPSV
Mezinárodní organizace pro civilní letectví	ICAO / Montreal	2 855	MD
Mezinárodní organizace pro vinnou révu a víno	OIV / Paříž	567	MZe
Mezinárodní středisko pro zachování a restauraci kulturních statků	ICCROM / Řím	298	MK
Mezinárodní telekomunikační unie	ITU / Ženeva	5 439	MI
Mezinárodní unie pro ochranu nových druhů rostlin	UPOV / Ženeva	516	MZe
Mezinárodní úřad pro legální metrologii	OIML / Paříž	387	MPO
Mezinárodní úřad pro míry a váhy	BIPM / Paříž	1 541	MPO
Mezinárodní úřad pro mořské dno	ISA / Kingston (Jam.)	481	MPO
Mezinárodní úřad pro zdraví zvířat	OIE / Paříž	1 477	MZe
Mezinárodní úřad pro výstavnictví	BIE / Paříž	90	MZV
Mezinárodní ústav chladírenský	IIR / Paříž	500	MPO
Mezivládní organizace pro mezinárodní železniční dopravu	OTIF / Bern	1 210	MD
Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj	OECD / Paříž	65 581	MZV
Organizace pro spolupráci železničních drah	OSŽD / Varšava	2 882	MD
Spojený ústav jaderných výzkumů	SÚJV / Dubna (RF)	46 709	MŠMT
Společná organizace Interocanmetal	IOM / Štětín	4 750	MPO
Stálá komise pro zkoušky ručních palných zbraní	CIP / Liége	80	MPO
Středoevropská iniciativa	SEI/Terst	663	MZV
Světová celní organizace	WCO / Brusel	754	MF/GŘC
Světová meteorologická organizace	WMO / Ženeva	3 347	MŽP
Světová obchodní organizace	WTO / Ženeva	22 848	MPO
Světová organizace cestovního ruchu	UNWTO / Madrid	3 262	MMR
Světová poštovní unie	UPU / Bern	3 576	MI
Světový svaz ochrany přírody	IUCN / Gland (Švýc.)	2 123	MŽP

Příspěvek České republiky mezinárodním organizacím a institucím v oblasti mezinárodního práva

Seznam povinných příspěvků mezinárodněprávního odboru Ministerstva zahraničních věcí České republiky v roce 2009

Název organizace	Poskytnutá částka v Kč
UNIDROIT Institut pro sjednocení mez.práva soukromého	549 682,-
WIPO Světová organizace duševního vlastnictví	2 478 631,60
PCA Stálý rozhodčí soud	151 880,28
ICTY Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii	7 587 772,82
ICTR Mezinárodní trestní tribunál pro Rwandu	6 455 290,52
EUROPOL Evropský policejní úřad	13 842 257,73
ITLOS Mezinárodní tribunál pro mořské právo	753 481,11
HKMPS Haagská konference mez. práva	717 688,23
IHFFC Mezinárodní humanitární Vyšetřovací komise	21 688,67
ICC International Criminal Court	3 396 506,58

Seznam dobrovolných příspěvků mezinárodněprávního odboru Ministerstva zahraničních věcí České republiky v roce 2009

Název organizace	Poskytnutá částka v Kč
ICTY Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii	174 710,-
ICTR Mezinárodní trestní tribunál pro Rwandu	175 740,-
ICRC Mezinárodní červený kříž	8 150 315, 43
SCSL Zvláštní soud pro Sierra Leone	174 710,-
STL Zvláštní tribunál pro Libanon	178 710,-

Přehled o účasti ČR v mírových misích v roce 2009

Název mise	organizace	místo konání	česká účast
EUBAM	EU	Moldavsko, Ukrajina	1 expert (policista)
EULEX	EU	Kosovo	31 expertů (policisté, psycholog, celník)
EUMM	EU	Gruzie	10 expertů
EUPM	EU	Bosna a Hercegovina	5 expertů (policisté)
EUPOL	EU	Afghánistán	5 expertů (policisté)
EUPOL COPPS	EU	Palestinská samospráva	2 experti (policisté)
PT ICO	EU	Kosovo	1 expert (policista)
PRT Afghánistán – přípravný tým	NATO	Afghánistán	10 expertů
MONUC	OSN	Konžská demokratická republika	3 (vojenský pozorovatel)
UNAMA	OSN	Afghánistán	1 (vojenský pozorovatel)
UNMIL	OSN	Libérie	5 expertů (policisté)
UNOMIG	OSN	Gruzie	2 experti (policisté) 5 (vojenští pozorovatelé)
UNMIK	OSN	Kosovo	1 (vojenský pozorovatel)

Přehled o účasti ČR v pozorovatelských misích OBSE a EU

MISE – OBSE	VYSLANÍ – LTO	VYSLANÍ – STO
Makedonie/FYROM – prezidentské volby	0	11
Černá Hora – parlamentní volby	0	6
Moldavsko – parlamentní volby	0	10
Albánie – parlamentní volby	0	11
Kyrgyzstán – parlamentní volby	0	3
Moldavsko – opakované parlamentní volby	0	5
celkem	0	46

MISE – EU	VYSLANÍ – LTO	VYSLANÍ – STO
Salvador – prezidentské volby	0	2
Ekvádor – parlamentní a prezidentské volby	0	4
Malawi – parlamentní a prezidentské volby	2	2
Libanon – parlamentní volby	1	2
Afghánistán – prezidentské volby	3	2
Mosambik – všeobecné volby	0	3
Bolívie – všeobecné volby a referendum	2	2
celkem	8	17

* LTO – Dlouhodobý pozorovatel, * STO – Krátkodobý pozorovatel

Poznámka: V rámci Evropské sítě organizací monitorující volby (ENEMO) Česká republika rovněž vyslala pět krátkodobých pozorovatelů k dohledu nad průběhem místních voleb v Republice Kosovo (listopad, prosinec 2009)

Vedoucí zastupitelských úřadů ČR k 31. 12. 2009

1. Zastupitelské úřady vedené na úrovni velvyslanců a chargés d'affaires

země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Afghánská islámská republika Kábul	NEKVASIL Jiří velvyslanec	9. 1. 2008	11. 3. 2008
Albánská republika Tirana	FIALKOVÁ Markéta velvyslankyně	30. 8. 2007	12. 10. 2007
Alžírská demokratická a lidová republika Alžír <i>Působnost:</i> Alžírsko Mali	KLUCKÝ Pavel velvyslanec	28. 8. 2009 13. 10. 2009	13. 12. 2009
Angolská republika Luanda <i>Působnost:</i> Angola Sv. Tomáš a Princův ostrov	VÁLKY Vladimír velvyslanec	22. 11. 2006 15. 4. 2008	14. 11. 2007 10. 11. 2008
Argentinská republika Buenos Aires <i>Působnost:</i> Argentina Paraguay Uruguay	ZAJAC Štěpán velvyslanec	10. 9. 2007 1. 10. 2007 4. 8. 2008	18. 4. 2008 25. 3. 2008 19. 11. 2008
Australské společenství Canberra <i>Působnost:</i> Austrálie Nový Zéland Cookovy ostrovy Fidži Samoa Šalomounovy ostrovy Vanuatu Tonga	PECL Radim pověřený řízením		
Ázerbájdžánská republika Baku	MATULA Radek velvyslanec	6. 6. 2008	4. 7. 2008

země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Belgické království Brusel	MÜLLER Vladimír velvyslanec	4. 5. 2006	10. 10. 2006
Běloruská republika Minsk	KARAS Jiří velvyslanec	27. 7. 2009	15. 9. 2009
Bosna a Hercegovina Sarajevo	SZUNYOG Tomáš velvyslanec	27. 7. 2009	7. 10. 2009
Brazilská federativní republika Brasília	JANČÁREK Ivan velvyslanec	6. 3. 2008	6. 11. 2008
Bulharská republika Sofie	KLEPETKO Martin velvyslanec	18. 7. 2006	3. 11. 2006
Čínská lidová republika Peking	SEČKA Libor velvyslanec	4. 8. 2009	
Dánské království Kodaň	LYČKA Zdeněk velvyslanec	15. 4. 2008	7. 7. 2008
Egyptská arabská republika Káhira <i>Působnost:</i> Egypt Súdán	STAŠEK Miroslav velvyslanec	21. 9. 2006 15. 11. 2006	4. 12. 2006 31. 7. 2007
Estonská republika Tallinn	LANGER Alexandr velvyslanec	6. 5. 2008	28. 8. 2008
Etiopská federativní demokratická republika Addis Abeba <i>Působnost:</i> Etiopie Džibutsko Madagaskar Komise Africké unie Hospodářská komise OSN pro Afriku	LIBŘICKÝ Marek velvyslanec	29. 7. 2009	
Evropská unie Stálé zastoupení při EU Brusel	VICENOVÁ Milena velvyslankyně		

země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Filipínská republika Manila <i>Působnost:</i> Filipíny Palau Mikronésie Marshallovy ostrovy Nauru	RYCHTAR Josef velvyslanec	28. 8. 2009 31. 8. 2009 22. 9. 2009	
Finská republika Helsinky	KOTZY Vladimír velvyslanec	17. 2. 2006	18. 5. 2006
Francouzská republika Paříž <i>Působnost:</i> Francouzská republika Monako	FISCHER Pavel velvyslanec	30. 4. 2003 4. 3. 2008	4. 11. 2003 16. 9. 2008
Ghanská republika Akkra <i>Působnost:</i> Ghana Togo Sierra Leone Libérie Pobřeží slonoviny Niger Burkina Faso Gambie Guinea Guinea-Bissau	TOUFAROVÁ Petra pověřená řízením MACHÁLEK Miloslav designovaný velvyslanec (od 12. 1. 2010)	26. 11. 2009	
Gruzie Tbilisi <i>Působnost:</i> Gruzie Arménie	JESTRÁB Ivan velvyslanec	21. 12. 2007 29. 2. 2008	24. 4. 2008 19. 6. 2008
Chilská republika Santiago de Chile	KUBÁNEK Zdeněk velvyslanec	5. 11. 2007	26. 3. 2008
Chorvatská republika Záhřeb	KÜHNL Karel velvyslanec	23. 7. 2007	16. 10. 2007

země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Indická republika Dillí <i>Působnost:</i> Indie Bangladéš Srí Lanka Nepál Maledivy	KREUTER Jan pověřený řízením		
Indonéská republika Jakarta <i>Působnost:</i> Indonésie Brunej Východní Timor Singapur	ŘEZÁČ Pavel velvyslanec	18. 10. 2006 17. 4. 2007 1. 3. 2007 6. 10. 2008	30. 1. 2007 26. 3. 2009
Irácká republika Bagdád	TOMÁŠOVÁ Bronislava velvyslankyně	2. 8. 2009	17. 10. 2009
Íránská islámská republika Teherán	HAVLAS Josef chargé d'affaires		
Irsko Dublin	KAFKA Tomáš velvyslanec	28. 4. 2008	2. 9. 2008
Italská republika Řím <i>Působnost:</i> Itálie Malta	ZAVÁZAL Vladimír velvyslanec	29. 8. 2006 4. 10. 2006	15. 12. 2006 21. 12. 2006
Izrael (<i>Stát Izrael</i>) Tel Aviv	HRADÍLEK Antonín pověřený řízením POJAR Tomáš designovaný velvyslanec (od 31. 1. 2010)	8. 12. 2009	
Japonsko Tokio	NOVOTNÝ Jaromír velvyslanec	28. 3. 2006	25. 7. 2006
Jemenská republika Sanáa	VRABEC Jozef velvyslanec	3. 11. 2007	18. 3. 2008

země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Jihoafrická republika Pretoria <i>Působnost:</i> Jihoafrická republika Botswana Namibie Mauricius Lesotho Svazijsko	POHL Martin velvyslanec	 28. 8. 2007 30. 11. 2007 29. 1. 2008 13. 12. 2007 22. 4. 2008 9. 5. 2008	 4. 10. 2007 27. 2. 2008 26. 3. 2008 4. 3. 2008 29. 10. 2008
Jordánské hášimovské království Ammán	HOLOUBKOVÁ Ivana velvyslankyně	10. 9. 2006	5. 6. 2007
Kanada Ottawa	ŽEBRAKOVSKÝ Karel velvyslanec	11. 9. 2008	21. 10. 2008
Kazachstán (Republika Kazachstán) Astana <i>Působnost:</i> Kazachstán Kyrgyzstán	KOPECKÝ Bedřich velvyslanec	 13. 2. 2008 11. 4. 2008	 5. 5. 2008 26. 8. 2008

země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Keňská republika Nairobi <i>Působnost:</i> Keňa Burundi Komory Rwanda Seychely Somálsko Tanzanie Uganda Eritrea UNEP UN-Habitat	FUCHSOVÁ Margita velvyslankyně	26. 11. 2007 16. 6. 2008 16. 1. 2008 25. 2. 2008	16. 4. 2008 17. 4. 2009 22. 7. 2008 5. 11. 2008
Kolumbijská republika Bogotá <i>Působnost:</i> Kolumbie Ekvádor	KREJČÍ Zdeněk velvyslanec	25. 9. 2006 10. 10. 2006	31. 1. 2007 27. 3. 2007
Konžská demokratická republika Kinshasa	ŘÍHA Petr pověřený řízením DOLEŽEL Jiří designovaný velvyslanec (od 29. 1. 2010)	27. 11. 2009	
Korejská lidově demokratická republika Pchjongjang	TOMČO Martin velvyslanec	23. 3. 2006	29. 6. 2006
Korejská republika Soul	OLŠA Jaroslav, jr. velvyslanec	19. 3. 2008	4. 9. 2008
Kosovo (<i>Republika Kosovo</i>) Priština	HŘEBÍČKOVÁ Janina chargé d'affaires		
Kostarická republika San José <i>Působnost:</i> Kostarika Honduras Nikaragua Panama Salvador Belize	PROCHÁZKA Pavel velvyslanec	25. 6. 2009 13. 8. 2009 26. 8. 2009 17. 8. 2009 27. 7. 2009	6. 10. 2009

země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Kubánská republika Havana <i>Působnost:</i> Kuba Bahamy	JAKOBEK Milan chargé d' affaires velvyslanec		
Kuvajt (<i>Stát Kuvajt</i>) Kuvajt <i>Působnost:</i> Kuvajt Katar	VÁVRA Martin velvyslanec	24. 8. 2008 3. 11. 2008	1. 12. 2008 11. 2. 2009
Kyperská republika Nikósie	BONDY Jan velvyslanec	21. 12. 2006	18. 5. 2007
Libanonská republika Bejrút	ČÍZEK Jan velvyslanec	27. 7. 2006	1. 9. 2006
Libye (<i>Velká libyjská arabská lidová socialistická džamáhírja</i>) Tripolis	HUŠNER Jiří pověřený řízením KOUTSKÝ Josef designovaný velvyslanec (od 8.1.2010)	26. 10. 2009	
Litevská republika Vilnius	BUCHTA Alois velvyslanec	8. 8. 2005	26. 9. 2005
Lotyšská republika Riga	PŠTROSS Tomáš velvyslanec	30. 8. 2007	27. 11. 2007
Lucemburské velkovévodství Lucemburk	LUKEŠOVÁ Kateřina velvyslankyně	3. 11. 2006	14. 12. 2006
Maďarská republika Budapešť	PLÍSEK Jaromír velvyslanec	27. 7. 2006	5. 10. 2006
Makedonie/FYROM Skopje	BRAUN Jozef velvyslanec	29. 10. 2007	20. 3. 2008
Malajsie Kuala Lumpur <i>Působnost:</i> Malajsie Tuvalu Papua Nová Guinea Kiribati	FŮRY Jan velvyslanec	14. 5. 2008 24. 7. 2008 6. 2. 2009 27. 6. 2008	16. 9. 2008 14. 7. 2009

země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Marocké království Rabat <i>Působnost:</i> Maroko Mauretánie Senegal	BUŘIL Tomáš velvyslanec	31. 10. 2007 23. 11. 2007 20. 11. 2007	29. 2. 2008 23. 6. 2008 9. 7. 2008
Mexiko (<i>Spojené státy mexické</i>) Mexiko <i>Působnost:</i> Mexiko Guatemala	HAVLÍK Jiří velvyslanec	20. 9. 2007 20. 2. 2008	8. 5. 2008 2. 10. 2008
Moldavská republika Kišiněv	KYPR Petr velvyslanec	28. 2. 2006	14. 7. 2006
Mongolsko Ulánbátar	JÍLEK Václav velvyslanec	16. 4. 2008	21. 7. 2008
NATO Stálá delegace Brusel	POVEJŠIL Martin velvyslanec		pověř.dopis předán 25. 8. 2009
Německo (<i>Spolková republika Německo</i>) Berlín	JINDRÁK Rudolf velvyslanec	13. 10. 2006	11. 12. 2006
Nigerijská federativní republika Abuja <i>Působnost:</i> Nigérie Benin Čad Kamerun Rovníková Guinea Gabon	SIRO Jaroslav velvyslanec	17. 12. 2007 18. 12. 2007 7. 4. 2008 13. 3. 2009	15. 2. 2008 6. 8. 2008 29. 7. 2009
Nizozemské království Haag	MAREŠ Petr velvyslanec	7. 7. 2006	25. 10. 2006
Norské království Oslo <i>Působnost:</i> Norsko Island	NOVÝ Luboš velvyslanec	27. 4. 2007 15. 5. 2007	23. 8. 2007 12. 1. 2008

země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Organizace spojených národů New York SM	PALOUŠ Martin velvyslanec		11. 9. 2006
Organizace spojených národů Úřadovna OSN, OBSE a další mezinárodní organizace se sídlem ve Vídni Vídeň SM MAAE OBSE UNODC CTBTO UNIDO	KUCHYŇOVÁ-ŠMIGOLOVÁ Veronika velvyslankyně		25. 8. 2009 11. 9. 2009 25. 8. 2009 18. 8. 2009 21. 8. 2009
Organizace spojených národů Úřadovna OSN a ostatní mezinárodní organizace se sídlem v Ženevě Ženeva SM	HUSÁK Tomáš velvyslanec		24. 2. 2006
Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) Paříž SM	JANYŠKA Petr stálý představitel České republiky		pověř. dopis předán 21. 9. 2006
Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) Paříž SM	DYBA Karel velvyslanec		pověř. dopis předán 10. 10. 2007
Pákistánská islámská republika Islámábád	ŠEPELÁK Pavol velvyslanec	16. 12. 2008	9. 4. 2009
Peruánská republika Lima <i>Působnost:</i> Peru Bolívie	ZEMANOVÁ Věra velvyslankyně	17. 3. 2006 18. 5. 2006	1. 6. 2006 2. 4. 2007
Polská republika Varšava	SECHTER Jan velvyslanec	5. 5. 2008	22. 7. 2008

země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Portugalská republika Lisabon <i>Působnost:</i> Portugalská republika Kapverdy	ŠARBOCHOVÁ Markéta velvyslankyně	5. 8. 2009 23. 9. 2009	15. 10. 2009
Rada Evropy Štrasburk SM	HRNČÍŘ Pavel pověřený řízením BOČEK Tomáš designovaný velvyslanec (od 28.1.2010)		
Rakouská republika Vídeň	KOUKAL Jan velvyslanec	26. 9. 2006	28. 11. 2006
Rumunsko Bukurešť	DOKLÁDAL Petr velvyslanec	9. 8. 2006	10. 10. 2006
Ruská federace Moskva <i>Působnost:</i> Rusko Turkmenistán	PEJCHA Hynek pověřený řízením		
Řecká republika Athény	MOTTLOVÁ Hana velvyslankyně	5. 7. 2006	4. 10. 2006
Saúdská Arábie (Království Saúdské Arábie) Rijád <i>Působnost:</i> Saúdská Arábie Bahrajn Omán	HLADÍK Lubomír velvyslanec	6. 11. 2008 21. 12. 2008 6. 1. 2009	11. 1. 2009 20. 10. 2009 23. 11. 2009
Slovenská republika Bratislava	KARFÍK Jakub velvyslanec	20. 8. 2009	21. 10. 2009
Slovinsko (Republika Slovinsko) Lublaň	VOZNICA Petr velvyslanec	31. 7. 2009	6. 10. 2009
Spojené arabské emiráty Abú Dhabí	TOUŠEK Miloš pověřený řízením LUDVA Jaroslav designovaný velvyslanec (od 15. 1. 2010)	25. 10. 2009	
Spojené státy americké Washington	KOLÁŘ Petr velvyslanec	20. 9. 2005	2. 12. 2005

země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Srbsko (<i>Republika Srbsko</i>) Bělehrad <i>Působnost:</i> Srbsko Černá Hora	HUBÁČKOVÁ Hana velvyslankyně	5. 12. 2007 4. 2. 2008	18. 3. 2008 16. 5. 2008
Svatý stolec Vatikán <i>Působnost:</i> Svatý stolec Suverénní řád maltézských rytířů San Marino	VOŠALÍK Pavel velvyslanec	30. 4. 2008 30. 6. 2008 9. 7. 2008	27. 9. 2008 26. 2. 2009 3. 2. 2009
Syrská arabská republika Damašek	ULIČNÝ Tomáš velvyslanec	3. 9. 2006	2. 11. 2006
Španělské království Madrid <i>Působnost:</i> Španělsko Andorra UNWTO	BERAN Karel velvyslanec	28. 7. 2009 6. 8. 2009	5. 10. 2009 16. 11. 2009
Švédské království Stockholm	KÁRA Jan velvyslanec	11. 9. 2007	28. 11. 2007
Švýcarská konfederace Bern	LAZAR Boris velvyslanec	28. 1. 2008	11. 4. 2008
Thajské království Bangkok <i>Působnost:</i> Thajsko Kambodža Laos Myanmar/Barma	HOTĚK Ivan velvyslanec	6. 9. 2006 23. 1. 2007 21. 11. 2006 29. 6. 2007	26. 8. 2007 19. 4. 2007 31. 1. 2007 9. 7. 2008
Tuniská republika Tunis	SLABÝ Alexander velvyslanec	17. 7. 2009	19. 11. 2009
Turecká republika Ankara	FILIPÍ Eva velvyslankyně	20. 8. 2004	13. 12. 2005
Ukrajina Kyjev	BAŠTA Jaroslav velvyslanec	8. 6. 2007	10. 12. 2007

země	vedoucí zastupitelského úřadu	datum udělení agrément	datum předání pověřovacích listin
Uzbekistán <i>(Republika Uzbekistán)</i> Taškent <u>Působnost:</u> Uzbekistán Tádžikistán	KOPECKÝ Robert velvyslanec	 22. 10. 2008 14. 1. 2008	 3. 2. 2009 20. 4. 2009
Velká Británie <i>(Spojené království Velké Británie a Severního Irska)</i> Londýn	ŽANTOVSKÝ Michael velvyslanec	7. 9. 2009	
Venezuela <i>(Bolívarovská republika Venezuela)</i> Caracas <u>Působnost:</u> Venezuela Dominikánská republika Grenada Barbados Guyana Jamajka Trinidad a Tobago Surinam Antigua a Barbuda Dominika Svatá Lucie Svatý Kryštof a Nevis Svatý Vincenc a Grenadiny Haiti	SLAVICKÝ Stanislav velvyslanec	 7. 4. 2008 28. 10. 2008 17. 9. 2008 29. 10. 2008 21. 10. 2008 2. 2. 2009 18. 9. 2008 15. 9. 2008 15. 9. 2008 25. 9. 2008 10. 9. 2008 3. 10. 2008	 18. 8. 2008 25. 1. 2009 4. 6. 2009
Vietnamská socialistická republika Hanoj	KRÁL Michal velvyslanec	24. 4. 2008	15. 8. 2008
Zimbabwská republika Harare <u>Působnost:</u> Zimbabwe Malawi Mosambik Zambie	ZAHRADNÍČEK Luděk chargé d'affaires		

2. Generální konzuláty

země sídlo generálního konzulátu	generální konzul	ve funkci od:
Australské společenství Sydney působnost: Australské společenství (s výjimkou Australian Capital Territory-hlavního města Canberra, Victorie a Tasmánie), Nový Zéland, Cookovy ostrovy, Fidži, Kiribati, Marshallovy ostrovy, Mikronéská federace, Nauru, Nezávislý stát Samoa, Šalomounovy ostrovy, Tonga, Tuvalu, Vanuatu	KOLÁŘ Vít	17. 6. 2006
Brazilská federativní republika Sao Paulo působnost: státy Sao Paulo, Paraná, Santa Catarina, Rio Grande do Sul, Mato Grosso do Sul, Rio de Janeiro, Minas Gerais, Espírito Santo	KÁZECKÝ Stanislav	1. 12. 2006
Čínská lidová republika Honkong působnost: zvláštní administrativní oblasti ČLR Hongkong a Macao	ZELENÝ René pověřený řízením KANTŮREK Jaroslav designovaný generální konzul (od 11. 1. 2010)	
Čínská lidová republika Šanghaj působnost: provincie Ťiang-su (Jiangsu), Če-Ťiang (Zhejiang), An-Chuej (Anhui) a město Šanghaj	MAZÁNEK Bohumil	7. 8. 2008
Indická republika Mumbai působnost: svazové státy Andhra Pradesh, Goa, Gujarat, Karnataka, Kerala, Maharashtra, Tamil Nadu; svazová území Dadra, Nagal Haveli, Daman a Diu, Pondicherry, Lakshadweep	DRDÁKOVÁ Eva	31. 1. 2007
Kanada Montreal působnost: provincie British Columbia, Nova Scotia, New Brunswick, Prince Edward Island, Quebec	JESLÍNKOVÁ Jaroslava	18. 3. 2008
Kanada Toronto působnost: část provincie Ontario, provincie Manitoba a Saskatchewan	KRPAČ Richard	27. 1. 2007

země sídlo generálního konzulátu	generální konzul	ve funkci od:
Spojené státy americké Chicago působnost: státy USA Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Michigan, Minnesota, Missouri, Nebraska, Severní Dakota, Jižní Dakota, Wisconsin	SKOLIL Marek	28. 11. 2005
Spojené státy americké Los Angeles působnost: státy USA Aljaška, Arizona, Kalifornie, Colorado, Havaj, Idaho, Montana, Nevada, Nové Mexiko, Oregon, Utah, Washington, Wyoming	KUMERMANN Daniel	31. 10. 2006
Spojené státy americké New York působnost: státy USA Connecticut, Delaware, Maine, Massachusetts, New Hampshire, New Jersey, New York, Pennsylvania, Rhode Island, Vermont	ŽIGOVÁ Eliška	15. 9. 2008
Spolková republika Německo Drážďany působnost: spolkové země Sasko, Sasko-Anhaltsko, Durynsko	PODIVÍNSKÝ Tomáš	19. 9. 2005
Spolková republika Německo Mnichov působnost: spolkové země Bavorsko, Bádensko-Württembersko	HLOBIL Josef	7. 9. 2009
Ruská federace Jekatěrinburg působnost: republiky Altaj, Burjatie, Sacha (Jakutsko), Tyva, Chakasie; kraje Altajský, Chabarovský, Kamčatský, Krasnodarský, Primorský, Zabajkalský; oblasti Amurská, Irkutská, Kemerovská, Kurganská, Magadanská, Novosibirská, Omská, Sachalinská, Sverdlovská, Tomská, Tjumeňská, Čeljabinská, Židovská autonomní; autonomní okruhy Chanty-Mansijský, Čukotský, Jamalo- Něněcký	RAMEŠ Miroslav	9. 4. 2008
Ruská federace Sankt Peterburg působnost: Sankt Peterburg; oblasti Archangelská, Leningradská, Murmanská, Novgorodská, Pskovská, Vologodská; Republika Karélie, Republika Komi, Něněcký autonomní okruh	BARTOŠ Lubor	11. 9. 2006

země sídlo generálního konzulátu	generální konzul	ve funkci od:
Turecká republika Istanbul působnost: obvody Istanbul, Ardahan, Artvin, Balıkesir, Bartın, Bayburt, Bilecik, Bolu, Bursa, Canakkale, Corum, Edirne, Erzurum, Giresun, Gümüşhane, Kars, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Ordu, Rize, Samsun, Sakarya, Sinop, Tekirdağ, Trabzon, Zonguldak	ŠTĚPÁNEK František	1. 12. 2006
Ukrajina Doněck působnost: oblasti Doněcká, Luhanská, Charkovská, Dněpropetrovská, Záporožská, Chersonská a Autonomní republika Krym	MURGAŠ Antonín	15. 1. 2007
Ukrajina Lvov působnost: oblasti Volyňská, Rovenská, Černivecká, Lvovská, Zakarpatská, Ivano-Frankovská, Ternopylská	PAVLITA David	20. 7. 2009

3. Zastupitelské úřady jiného typu

Země	vedoucí zastupitelského úřadu	ve funkci od:
Styčný úřad Ramalláh Stát Palestina	ŠILHAVÝ Ivo	15. 2. 2008
Česká ekonomická a kulturní kancelář (ČEKK) Tchaj-pchej	ŠKODA Pavel pověřený řízením KOUDELKA Juraj designovaný vedoucí ČEKK od 15. 1. 2010	

4. Konzulární jednání

Sídlo konzulárního jednání	Funkční období konzulárního jednání
Barcelona	1. 7. – 31. 8. 2009
Marseille	1. 7. – 31. 8. 2009
Split	15. 6. – 30. 9. 2009
Rijeka	15. 6. – 30. 9. 2009
Burgas	28. 6. – 5. 9. 2009
Podgorica	nepřetržitě

5. Pobočky zastupitelských úřadů České republiky

země	typ pobočky zastupitelského úřadu České republiky	sídlo pobočky
Irák	pobočka obchodně-ekonomického úseku Velvyslanectví České republiky	Erbíl
	pobočka obchodně-ekonomického úseku Velvyslanectví České republiky	Basra
Kazachstán	pobočka Velvyslanectví České republiky	Almaty
Řecko	Kancelář Velvyslanectví České republiky – pobočka Soluň (Česko-řecká rada)	Soluň

Zahraníční výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (personální složení)

Předseda	Jan Hamáček	ČSSD
Místopředsedové:	Tomáš Dub	ODS
	Kateřina Konečná	KSČM
	David Šeich	ODS
	Karel Šplíchal	ČSSD
Členové:	Jan Bauer	ODS
	Robin Böhnisch	ČSSD
	Václav Exner	KSČM
	Kateřina Jacques	SZ
	Zdeněk Jičínský	ČSSD
	Petr Krill	ODS
	Helena Mallová	ODS
	František Novosad	ČSSD
	Daniel Reisiegel	ODS
	Jan Schwippel	Nezařazení
	Miloslav Soušek	ČSSD
	Cyril Svoboda	KDU-ČSL
	Karel Šplíchal	ČSSD
	Petr Wolf	Nezařazení

Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (personální složení)

předseda :	Kateřina Jacques	SZ
místopředsedové:	Jan Bauer	ODS
	Anna Burdová	ČSSD
	Gabriela Kalábková	ČSSD
	Petr Krill	ODS
	Soňa Marková	KSČM
členové:	Petr Bratský	ODS
	Jan Hamáček	ČSSD
	Monika Hašková	ODS
	Petr Hájek	ČSSD
	Jozef Kochan	ODS
	Břetislav Petr	ČSSD
	Aleš Rádl	ODS
	Cyril Svoboda	KDU-ČSL
	Josef Šenfeld	KSČM
	Jan Špika	ODS
	Pavel Vanoušek	ČSSD
	Ladislava Zelenková	ČSSD

Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu České republiky (personální složení)

předseda:	Jiří Dienstbier	BEZP
místopředsedové:	Tomáš Jirsa	ODS
	Pavel Lebeda	ČSSD
	Jaromír Štětina	SZ
	Tomáš Töpfer	ODS
členové:	Vladimír Dryml	ČSSD
	Tomáš Kladívko	ODS
	Jiří Pospíšil	ODS
	Vlastimil Sehnal	ODS
	Karel Schwarzenberg	TOP09
	Rostislav Slavotínek	KDU-ČSL
	Jaroslav Sykáček	BEZP
ověřovatelé:	Vlastimil Sehnal	
	Rostislav Slavotínek	
	Jaroslav Sykáček	

Výbor pro záležitosti Evropské unie Senátu Parlamentu České republiky (personální složení)

předseda:	Luděk Seřzig	ODS
místopředsedové:	Václav Koukal	BEZP
	Miroslav Krejča	ČSSD
	Alena Venhodová	ODS
	Otakar Veřovský	ČSSD
	Alexandr Vondra	ODS
členové:	Tomáš Grulich	ODS
	Jana Juřenčáková	BEZP
	Miroslav Škaloud	ODS
ověřovatelé:	Tomáš Grulich	
	Jana Juřenčáková	
	Pavel Trpák	

Stálá delegace Parlamentu České republiky do Parlamentního shromáždění NATO (personální složení)

členové – Poslanecká sněmovna:

Tomáš Dub (vedoucí)	ODS
Pavel Bohatec	ODS
Michael Hrbata	ODS
Kateřina Jacques	SZ
Václav Klučka	ČSSD
Pavol Kubuš	ČSSD
Antonín Sed'a	ČSSD
Pavel Severa	Nezařazení
Jeroným Tejc	ČSSD
Jan Vidím	ODS

členové – Senát:

Jiří Nedoma	ODS
Pavel Trpák	ČSSD

náhradníci:

Rostislav Slavotínek	KDU-ČSL
Jiří Žák	ODS

Stálá delegace Parlamentu České republiky do Parlamentního shromáždění Rady Evropy (personální složení)

členové – Poslanecká sněmovna:

Anna Burdová (vedoucí)	ČSSD
Walter Bartoš	ODS
Anna Burdová	ČSSD
Kateřina Jacques	SZ
Kateřina Konečná	KSČM
Miloš Melčák	Nezařazení
Miroslava Němcová	ODS
Ladislav Skopal	ČSSD
Michaela Šojdrová	KDU-ČSL
Tomáš Úlehla	ODS
Oldřich Vojtěch	ODS

Členové – Senát:

Daniela Filipiová	ODS
Alena Gajdůšková	ČSSD

Náhradníci – Senát:

Tomáš Jirsa	ODS
Pavel Lebeda	BEZP

Stálá delegace Parlamentu České republiky do Parlamentního shromáždění Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (personální složení)

Členové – Poslanecká sněmovna:

Petr Bratský (vedoucí)	ODS
Kosta Dimitrov	Nezařazení
Václav Exner,	KSČM
Kateřina Jacques	SZ
Jaroslav Plachý	ODS

Členové – Senát:

Hana Doupovcová	ČSSD
Jan Horník	BEZP
Bedřich Moldan	ODS

Laureáti ceny GRATIAS AGIT 2009

Osobnosti:

Soňa Čechová, in memoriam, *Slovensko/Slovakia*

Nikolaj Ivanovič Dmitrijev/Nikolai Ivanovich Dmitriev, *Ruská federace/Russian Federation*

Čestmir Mirko Dušek, *Bosna a Hercegovina/Bosnia and Herzegovina*

Walter Höllhuber, *Rakousko/Austria*

Čchö Jong-čchol/ Choi Young Chul *Korejská republika/Republic of Korea*

Itaru Iijima, *Japonsko/Japan*

Antonín Martínek, *Kanada/Canada*

Ladislav Matějka, *USA*

Geoffrey Piper, *Lucembursko/Luxembourg*

Mariusz Szczygieł, *Polsko/Poland*

Pablo Tesák, in memoriam, *Salvador/El Salvador*

Paul Wilson, *Kanada/Canada*

Organizace:

Papežská kolej Nepomucenum, *Vatikán/ Pontifical College Nepomucenum, The Holy See*

Publikační činnost Ministerstva zahraničních věcí České republiky v roce 2009

1. Publikace Ministerstva zahraničních věcí České republiky

Central Europe in Focus - Short Stories

(váz., vydalo MZV – anglicky)

The library of rescued memories, Pictures and stories from the Centropa interviews in the Czech Republic

(brož., ISBN: 978-3-200-01505-0, vydala Centropa s přispěním MZV, anglicky)

Laureáti ceny Gratias agit 2009

(brož., vydalo MZV ve spolupráci se společností SEVT)

2. Publikace vydané ve spolupráci Ministerstva zahraničních věcí České republiky s Ústavem mezinárodních vztahů

Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2008 do prosince 2008

Knihu (vydanou v nakladatelství ÚMV) připravil kolektiv pracovníků MZV ČR.

(brož., ISBN 978-80-86506-79-1)

Report on the Foreign Policy of the Czech Republic between January 2008 and December 2008

Publikaci (vydanou v nakladatelství ÚMV) připravil kolektiv pracovníků MZV ČR.

(brož., ISBN 978-80-86506-80-7, anglicky)

Dokumenty československé zahraniční politiky

Od uznání československé prozatímní vlády do vyhlášení válečného stavu Německu 1940–1941. Svazek II

Edice je realizována v rámci výzkumného projektu ÚMV ve spolupráci s Historickým ústavem AV ČR v Praze, s grantovou podporou MZV ČR.

K vydání připravil Jan Němeček.

(váz., ISBN 978-80-86506-83-8)

Přehled velvyslanců a chargé d'affaires českých zastupitelských úřadů od roku 1993 (do 31. 12. 2009)

zastupitelský úřad	příjmení a jméno	období	velvyslanec/CDA
Afghánská islámská republika Kábul	NEKVASIL Jiří	od r. 2008	velvyslanec
Albánská republika Tirana	SEDLÁK Imrich DRÁBEK Jan SEDLÁK Imrich POLÁCH Jan ŠINDELÁŘ Miroslav FIALKOVÁ Markéta	1993 – 1996 1996 – 1997 1997 – 1999 1999 – 2000 2000 – 2007 od r. 2007	CDA velvyslanec CDA CDA velvyslanec velvyslankyně
Alžírská demokratická a lidová republika Alžír	KORBA Jan BUZALKA Jozef MAREK Jaromír ŠARAPATKA Milan	1993 – 1997 1998 – 2000 2001 – 2005 2005 – 2009	velvyslanec CDA velvyslanec velvyslanec
Angolská republika Luanda	KOPECKÝ Robert VÁLKY Vladimír	2002 – 2007 od r. 2007	CDA velvyslanec
Argentinská republika Buenos Aires	KOPECKÝ Jan HRDÁ Edita PADĚLEK František ZAJAC Štěpán	1994 – 1998 1999 – 2003 2004 – 2007 od r. 2008	velvyslanec velvyslankyně velvyslanec velvyslanec
Australské společenství Canberra	SUCHÁNEK Jaroslav SLÁDEK Josef PAŽOUREK Karel CHMIEL Juraj	1994 – 1998 1999 – 2003 2004 – 2007 2008 – 2009	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Ázerbájdžánská republika Baku	MATULA Radek	od r. 2008	velvyslanec
Belgické království Brusel	LUKÁŠ Karel ŠEDIVÝ Jaroslav LUKEŠOVÁ Kateřina HAVLÍK Jiří MÜLLER Vladimír	1993 – 1994 1996 – 1997 1998 – 2002 2003 – 2006 od r. 2007	velvyslanec velvyslanec velvyslankyně velvyslanec velvyslanec
Běloruská republika Minsk	DOSKOČIL Dušan FOJTÍK Aleš RUMML Vladimír KARAS Jiří	1993 – 1997 1998 – 2003 2004 – 2008 od r. 2008	CDA CDA CDA CDA, velvyslanec
Bosna a Hercegovina Sarajevo	KLEPETKO Martin BUCHTA Alois KUDĚLA Jiří SZUNYOG Tomáš	1996 – 2001 2001 – 2005 2005 – 2009 od r. 2009	CDA velvyslanec velvyslanec velvyslanec

zastupitelský úřad	příjmení a jméno	období	velvyslanec/CDA
Brazilská federativní republika Brasília	BLAŽEK Antonín ŠKERŮK Ladislav HUBINGER Václav JANČÁREK Ivan	1993 – 1997 1997 – 2002 2003 – 2007 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Bulharská republika Sofie	POSPÍCHAL Petr HAVLÍN Ondřej DOKLÁDAL Petr KLEPETKO Martin	1993 – 1997 1998 – 2000 2001 – 2006 od r. 2006	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Čínská lidová republika Peking	FASS Josef KARYCH Alexandr SMETÁNKA Tomáš GREPL Vítězslav SEČKA Libor	1993 – 1996 1997 – 2001 2001 – 2004 2004 – 2009 od r. 2009	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Dánské království Kodaň	ŠEVČÍKOVÁ Hana BUCHTA Alois KOŠŤÁLOVÁ Marie JANČÁREK Ivan LYČKA Zdeněk	1993 – 1994 1995 – 1999 1999 – 2004 2005 – 2008 od r. 2008	velvyslankyně velvyslanec velvyslankyně velvyslanec velvyslanec
Egyptská arabská republika Káhira	VACHALA Břetislav HUŇÁTOVÁ Dana KARFÍK Jakub STAŠEK Miroslav	1993 – 1997 1998 – 2002 2002 – 2006 od r. 2006	velvyslanec velvyslankyně velvyslanec velvyslanec
Estonská republika Tallinn	LABUDEK Vladislav LEXA Miloš LANGER Alexandr	2000 – 2004 2004 – 2008 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Etiopská federativní demokratická Addis Abbeba	MUSIL Michal POLÁČEK Zdeněk KŘENEK Miroslav DOBIÁŠ Zdeněk	1993 – 1995 1996 – 2001 2002 – 2005 2006 – 2009	CDA velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Evropská unie Stálé zastoupení, Brusel (dříve Stálá mise)	KREUTER Josef SEČKA Libor TELIČKA Pavel KOHOUT Jan VICENOVÁ Milena	1993 – 2000 2000 – 2002 2003 – 2004 2004 – 2007 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslankyně
Filipinská republika Manila	SOUKUP Jiří SLAVICKÝ Stanislav LUDVA Jaroslav RYCHTAR Josef	1994 – 1998 1999 – 2005 2005 – 2009 od r. 2009	CDA velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Finská republika Helsinky	HUŇÁTOVÁ Dana PECH Radek PROUZOVÁ Alena KOTZY Vladimír	1993 – 1997 1997 – 2001 2002 – 2006 od r. 2006	velvyslankyně velvyslanec velvyslankyně velvyslanec

zastupitelský úřad	příjmení a jméno	období	velvyslanec/CDA
Francouzská republika Paříž	ŠEDIVÝ Jaroslav LOM Petr JANYŠKA Petr FISCHER Pavel	1993 – 1994 1995 – 1999 1999 – 2003 od r. 2003	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Ghanská republika Akkra	JANEČEK Josef KLÍMA Vladimír JUNEK Jindřich KŘENEK Miroslav	1993 1995 – 1999 2000 – 2005 2006 – 2009	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Gruzie Tbilisi	NEKVASIL Jiří VRABEC Jozef JESTŘÁB Ivan	2000 – 2004 2004 – 2008 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Chilská republika Santiago de Chile	POVEJŠIL Martin JIRÁNEK Jiří HLADÍK Lubomír KUBÁNEK Zdeněk	1994 – 1998 1998 – 2002 2003 – 2007 od r. 2007	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Chorvatská republika Záhřeb	HAVLÍN Ondřej KUDĚLA Jiří BURIÁNEK Petr KŮHNL Karel	1993 – 1997 1998 – 2002 2003 – 2007 od r. 2007	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Indická republika Dillí	SMÉKAL Odolen JESTŘÁB Ivan NOVOTNÝ Jaromír KMONÍČEK Hynek	1993 – 1996 1997 – 2001 2002 – 2006 2006 – 2009	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Indonéská republika Jakarta	OLŠA Jaroslav ŠARAPATKA Milan VESELÝ Jaroslav ŘEZÁČ Pavel	1994 – 1997 1998 – 2002 2002 – 2006 od r. 2007	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Irácká republika Bagdád	FILIPI Eva BELICA Miroslav DRDÁKOVÁ Eva KLEPETKO Martin VOZNICA Petr TOMÁŠOVÁ Bronislava	1993 – 1996 1997 – 2000 2001 – 2003 2003 – 2005 2005 – 2009 od r. 2009	CDA CDA CDA velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Íránská islámská republika Teherán	OSVALD Jiří DOLEŽAL Jiří KLEPETKO Martin ČERNÝ Michal HAVLAS Josef	1993 – 1994 1995 – 1999 2001 – 2003 2004 – 2007 od r. 2009	velvyslanec CDA CDA CDA CDA
Irsko Dublin	NOVÝ Luboš KOLÁŘ Petr HAVLAS Josef KAFKA Tomáš	1995 – 1999 1999 – 2003 2003 – 2008 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec

zastupitelský úřad	příjmení a jméno	období	velvyslanec/CDA
Italská republika Řím	STROPNICKÝ Martin ŠEVČÍKOVÁ Hana SEČKA Libor ZAVÁZAL Vladimír	1995 – 1998 1998 – 2002 2003 – 2006 od r. 2006	velvyslanec velvyslankyně velvyslanec velvyslanec
Izrael (<i>Stát Izrael</i>) Tel Aviv	POJAR Miloš SCHNEIDER Jiří KUMERMANN Daniel ŽANTOVSKÝ Michael	1993 – 1994 1995 – 1998 1999 – 2003 2004 – 2009	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Japonsko Tokio	WINKELHÖFER Jan HAVLAS Josef ŽEBRAKOVSKÝ Karel NOVOTNÝ Jaromír	1993 – 1994 1995 – 2000 2001 – 2006 od r. 2006	velvyslanec CDA, velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Jemenská republika Sanáa	CINGROŠ Jiří MATOUŠEK Václav VRABEC Josef	1996 – 1998 2001 – 2006 od r. 2008	CDA CDA velvyslanec
Jihoafrická republika Pretoria	BABICKÝ Jindřich VOŠALÍK Pavel SIRO Jaroslav POHL Martin	1993 – 1996 1997 – 2001 2002 – 2007 od r. 2007	CDA velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Jordánské hášimovské království Ammán	RISINGER Karel SMETÁNKA Tomáš LANĚ Tomáš HOLOUBKOVÁ Ivana	1994 – 1995 1996 – 2001 2002 – 2006 od r. 2006	CDA velvyslanec velvyslanec velvyslankyně
Kanada Ottawa	CHÝLEK Stanislav KOTZY Vladimír VOŠALÍK Pavel ŽEBRAKOVSKÝ Karel	1993 – 1997 1998 – 2004 2004 – 2008 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Kazachstán (<i>Republika Kazachstán</i>) Almaty/Astana	LANGER Alexandr ANDR Miroslav SEDLÁČEK Milan KOPECKÝ Bedřich	1995 – 1999 1999 – 2002 2003 – 2007 od r. 2008	CDA CDA velvyslanec velvyslanec
Keňská republika Nairobi	DRÁBEK Jan DOBIÁŠ Zdeněk HUBINGER Václav KOPŘIVA Petr FUCHSOVÁ Margita	1993 1996 – 2000 2002 – 2003 2003 – 2007 od r. 2008	velvyslanec CDA velvyslanec velvyslanec velvyslankyně
Kolumbijská republika Bogota	BUČEK Vlastimil ZELENÝ Mnislav RYCHTAR Josef KREJČÍ Zdeněk	1993 – 1996 1997 – 2001 2002 – 2006 od r. 2007	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec

zastupitelský úřad	příjmení a jméno	období	velvyslanec/CDA
Konžská demokratická republika Kinshasa	ČELEDA Pavel PROCHÁZKA Pavel MIKEŠ Pavel FILIPENSKÝ Jan	1994 – 1995 1995 – 1998 1999 – 2004 2005 – 2009	CDA CDA CDA CDA, velvyslanec
Korejská lidově demokratická republika Pchjongjang	PODHAJSKÝ Miroslav TOMČO Martin	2004 – 2005 od r. 2006	CDA CDA, velvyslanec
Korejská republika Soul	HUPCEJ Milan HOTĚK Ivan SMETÁNKA Tomáš OLŠA, jr., Jaroslav	1994 – 2000 2000 – 2004 2004 – 2008 od r. 2008	CDA velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Kosovo <i>(Republika Kosovo)</i> Priština	LUKAŠTÍK Vladimír HŘEBÍČKOVÁ Janina	2006 – 2007 od r. 2008	vedoucí styčné kanceláře vedoucí styčné kanceláře, CDA
Kostarická republika San José	FRANK Michal KORSELT Vít EISENBRUK Vladimír JAKOBEK Milan PROCHÁZKA Pavel	1994 – 1997 1997 – 2002 2002 – 2004 2005 – 2009 od r. 2009	CDA velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Kubánská republika Havana	MIKYSKA Petr PŘIBÍK Petr MARŠÍČEK Josef STIEGLER Petr KORSELT Vít JAKOBEK Milan	1993 – 1996 1996 – 1997 1998 – 2002 2002 – 2005 2006 – 2009 od r. 2009	CDA CDA CDA velvyslanec, CDA CDA CDA
Kuvajt <i>(Stát Kuvajt)</i> Kuvajt	DUBOVEC Petr RYCHTAR Josef HYBÁŠKOVÁ Jana BLAŽEK Antonín VÁVRA Martin	1993 – 1996 1997 – 2001 2002 – 2003 2005 – 2008 od r. 2008	CDA velvyslanec velvyslankyně velvyslanec velvyslanec
Kyperská republika Nikósie	MICHOVSKÝ Jiří JEŘÁBKOVÁ Věra VÁVRA Martin BONDY Jan	1994 – 1997 1998 – 2002 2002 – 2007 od r. 2007	CDA velvyslankyně velvyslanec velvyslanec
Libanonská republika Bejrút	SKALNÍK Petr FILIPI Eva SKOLIL Marek ČÍŽEK Jan	1993 – 1996 1997 – 2001 2002 – 2006 od r. 2006	velvyslanec velvyslankyně velvyslanec velvyslanec

zastupitelský úřad	příjmení a jméno	období	velvyslanec/CDA
Libye (<i>Velká libyjská arabská lidová socialistická džamáhíríja</i>) Tripolis	KARYCH Alexandr HLADÍK Petr PECL Radim ŘEZÁČ Pavel ŠTRAUCH Dušan	1993 – 1996 1997 – 1998 1998 – 2001 2001 – 2005 2006 – 2009	velvyslanec CDA CDA velvyslanec velvyslanec
Litevská republika Vilnius	JESLÍNKOVÁ Jaroslava FÜLE Štefan VOZNICA Petr BUCHTA Alois	1993 – 1998 1999 – 2001 2001 – 2005 2005 – 2009	velvyslankyně velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Lotyšská republika Riga	DVOŘÁČEK Václav BULENOVÁ Jana FINFERLE Jan PŠTROSS Tomáš	1995 – 1998 1998 – 2002 2003 – 2007 od r. 2007	CDA velvyslankyně velvyslanec velvyslanec
Lucemburské velkovévodství Lucemburk	ŠEPELÁK Pavol LUKEŠOVÁ Kateřina	2002 – 2006 od r. 2006	velvyslanec velvyslankyně
Maďarská republika Budapešť	PRAŽÁK Richard JINDRÁK Rudolf HUBÁČKOVÁ Hana PLÍŠEK Jaromír	1994 – 1997 1998 – 2001 2002 – 2006 od r. 2006	velvyslanec velvyslanec velvyslankyně velvyslanec
Makedonie/FYROM Skopje	BRAUN Josef	od r. 2008	velvyslanec
Malajsie Kuala Lumpur	HOTĚK Ivan GREPL Vítězslav HUŇÁTOVÁ Dana FÜRY Jan	1995 – 2000 2001 – 2003 2004 – 2008 od r. 2008	CDA velvyslanec velvyslankyně velvyslanec
Marocké království Rabat	SATTRAN Vladimír JAJTNER Pavel URBANOVÁ Eleonora BUŘIL Tomáš	1994 – 1998 1999 – 2003 2003 – 2007 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec velvyslankyně velvyslanec
Mexiko (<i>Spojené státy mexické</i>) Mexiko	JUNGBAUER Radomír ČEKAN Václav ZEMANOVÁ Věra EISENBRUK Vladimír HAVLÍK Jiří	1993 1994 – 1999 2000 – 2004 2005 – 2007 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec velvyslankyně velvyslanec velvyslanec
Moldavská republika Kišiněv	KYPR Petr	2006 – 2010	velvyslanec
Mongolsko Ulanbátar	NEKVASIL Jiří JÍLEK Václav	2004 – 2008 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec

zastupitelský úřad	příjmení a jméno	období	velvyslanec/CDA
NATO Stálá delegace, Brusel	KOVANDA Karel FÜLE Štefan POVEJŠIL Martin	1998 – 2005 2005 – 2009 od r. 2009	velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Německo (<i>Spolková republika Německo</i>) Bonn/Berlín	GRUŠA Jiří ČERNÝ František LAZAR Boris JINDRÁK Rudolf	1993 – 1997 1998 – 2001 2002 – 2006 od r. 2007	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Nigerijská federativní republika Abuja/Lagos	CĚSAR Jaroslav CHMIEL Juraj KARYCH Alexandr SIRO Jaroslav	1993 – 1995 1996 – 2002 2003 – 2007 od r. 2008	velvyslanec CDA, velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Nizozemské království Haag	MIHULE Jaroslav BAMBASOVÁ Helena KUBERNÁT Petr MAREŠ Petr	1994 – 1998 1999 – 2001 2001 – 2006 od r. 2006	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Norské království Oslo	PŠTROSS Tomáš KYPR Petr HORÁK Jaroslav NOVÝ Luboš	1994 – 1998 1998 – 2003 2003 – 2007 od r. 2007	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Organizace spojených národů Stálá mise, New York	KOVANDA Karel GALUŠKA Vladimír KMONÍČEK Hynek PALOUŠ Martin	1993 – 1996 1997 – 2001 2001 – 2006 od r. 2006	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Organizace spojených národů Úřadovna OSN, OBSE a další mezinárodní organizace se sídlem ve Vídni Stálá mise, Vídeň	KOŠTÁLOVÁ Marie VACEK Pavel POČUCH Ivan KUCHYŇOVÁ ŠMIGOLOVÁ Veronika	1996 – 1999 2000 – 2004 2004 – 2009 od r. 2009	velvyslankyně velvyslanec velvyslanec velvyslankyně
Organizace spojených národů Úřadovna OSN a ostatní mezinárodní organizace se sídlem v Ženevě Stálá mise, Ženeva	VENERA Zdeněk SOMOL Miroslav SLABÝ Alexander HUSÁK Tomáš	1993 – 1996 1997 – 2001 2002 – 2005 od r. 2006	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj spolupráci a rozvoj Stálá mise, Paříž	PŘÍVRATSKÝ Jaromír MACEŠKA Jiří DYBA Karel	1997 – 2001 2002 – 2007 od r. 2007	velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Pákistánská islámská republika Islamabád	DOMAS Jaroslav KARFÍK Jakub PŘIBÍK Petr LANGER Alexandr ŠEPELÁK Pavol	1994 – 1995 1996 – 1999 2000 – 2003 2003 – 2008 od r. 2009	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec

zastupitelský úřad	příjmení a jméno	období	velvyslanec/CDA
Peruánská republika Lima	HLADÍK Lubomír KOPECKÝ Jan ZEMANOVÁ Věra	1994 – 1999 1999 – 2004 od r. 2006	CDA velvyslanec velvyslankyně
Pobřeží slonoviny Abidjan	MRKLOVSKÝ Zdeněk LOM Petr	1996 – 1999 2000 – 2002	CDA velvyslanec
Polská republika Varšava	FIALKOVÁ Markéta ŠTINDL Karel MISIARZ Jan KOPECKÝ Bedřich SECHTER Jan	1993 1994 – 1999 2000 – 2001 2002 – 2008 od r. 2008	velvyslankyně velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Portugalská republika Lisabon	STROPNICKÝ Martin HUBINGER Václav KVAPIL Jaromír ŠKEŘÍK Ladislav ŠARBOCHOVÁ Markéta	1993 – 1994 1996 – 2000 2000 – 2004 2004 – 2009 od r. 2009	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslankyně
Rada Evropy Stálá mise, Štrasburk	MALENOVSKÝ Jiří MUCHA Jiří ŠTĚPOVÁ Vlasta SVOBODA Pavel	1993 – 1998 1998 – 2002 2002 – 2007 2007 – 2009	velvyslanec velvyslanec velvyslankyně velvyslanec
Rakouská republika Vídeň	JAJTNER Pavel GRUŠA Jiří JINDRÁK Rudolf KOUKAL Jan	1993 – 1997 1998 – 2004 2004 – 2006 od r. 2006	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Rumunsko Bukurešť	KVAPIL Jaromír PLÍŠEK Jaromír PECH Radek DOKLÁDAL Petr	1993 – 1997 1998– 2001 2002 – 2006 od r. 2006	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Ruská federace Moskva	SLÁNSKÝ Rudolf DOBROVSKÝ Luboš BAŠTA Jaroslav KOSTELKA Miroslav	1993 – 1995 1996 – 2000 2000 – 2005 2005 – 2009	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Řecká republika Athény	MARVAN Jiří ZAVÁZAL Vladimír BULENOVÁ Jana MOTTLOVÁ Hana	1994 – 1996 1997 – 2002 2003 – 2006 od r. 2006	velvyslanec velvyslanec velvyslankyně velvyslankyně
Saúdská Arábie (<i>Království Saúdské Arábie</i>) Rijád	KLUCKÝ Pavel FRÝBERT Václav POLÁČEK Zdeněk JUNEK Jindřich HLADÍK Lubomír	1993 – 1996 1997 – 2001 2002 – 2006 2006 – 2008 od r. 2009	CDA velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Senegalská republika Dakar	ŠKEŘÍK Ladislav HOLUBÁŘ Otto PROKOPEC Jan	1994 – 1997 1998 – 2000 2001 – 2004	velvyslanec CDA CDA

zastupitelský úřad	příjmení a jméno	období	velvyslanec/CDA
Singapurská republika Singapur	LUDVA Jaroslav HYKL Rudolf ZAHRADNÍČEK Luděk	1996 – 2000 2000 – 2004 2005 – 2008	CDA CDA CDA
Slovenská republika Bratislava	ŠEDIVÝ František SLÁNSKÝ Rudolf GALUŠKA Vladimír KARFÍK Jakub	1993 – 1996 1997 – 2004 2004 – 2009 od r. 2009	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Slovinská republika Lublaň	KYPR Petr HYBÁŠKOVÁ Jana SZUNYOG Tomáš HLAVSOVÁ Ivana VOZNICA Petr	1993 – 1997 1997 – 2001 2001 – 2005 2005 – 2009 od r. 2009	velvyslanec velvyslankyně velvyslanec velvyslankyně velvyslanec
Spojené arabské emiráty Abu Dhabí	BUZALKA Jozef KOUTSKÝ Josef LESZCZYNSKI Roman JEŘÁBKOVÁ Věra	1993 – 1995 1996 – 1999 2000 – 2005 2005 – 2009	CDA CDA velvyslanec velvyslankyně
Spojené státy americké Washington	ŽANTOVSKÝ Michael VONDRA Alexandr PALOUŠ Martin KOLÁŘ Petr	1993 – 1997 1997 – 2001 2001 – 2005 od r. 2005	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Srbsko <i>(Republika Srbsko)</i> Bělehrad	BUŠNIAK Ivan ŠTOURAČOVÁ Judita JESTŘÁB Ivan HUBÁČKOVÁ Hana	1995 – 2000 2000 – 2004 2004 – 2008 od r. 2008	velvyslanec velvyslankyně velvyslanec velvyslankyně
Svatý stolec Vatikán	HALAS F.X. STROPNICKÝ Martin JAJTNER Pavel VOŠALÍK Pavel	1993 – 1998 1999 – 2002 2003 – 2008 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Syrská arabská republika Damašek	MAREK Jaromír DUBOVEC Petr HOLUBÁŘ Otto KOUTSKÝ Josef ULIČNÝ Tomáš	1993 – 1996 1997 – 2000 2001 – 2002 2002 – 2006 od r. 2006	CDA CDA CDA velvyslanec velvyslanec
Španělské království Madrid	ŘEZNÍČKOVÁ Pavlína LEXA Miloš POVEJŠIL Martin KOŠATKA Martin BERAN Karel	1993 – 1995 1996 – 2000 2000 – 2004 2004 – 2009 od r. 2009	velvyslankyně velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Švédské království Stockholm	FRÝBERT Václav KOLÁŘ Petr HUSÁK Tomáš CHATARDOVÁ Marie KÁRA Jan	1993 – 1995 1996 – 1998 1998 – 2002 2002 – 2007 od r. 1997	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslankyně velvyslanec

zastupitelský úřad	příjmení a jméno	období	velvyslanec/CDA
Švýcarská konfederace Bern	BELCREDI Richard ŠEDIVÝ Jaroslav KREUTER Josef LAZAR Boris	1994 – 1998 1999 – 2002 2003 – 2008 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Thajské království Bangkok	BEČKA Jan ŠITLER Jiří HOTĚK Ivan	1996 – 2000 2001 – 2006 od r. 2007	velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Tuniská republika Tunis	ŠRANK Jan LORENC Viktor PŘÍVRATSKÝ Jaromír SLABÝ Alexander	1995 – 1999 1999 – 2003 2004 – 2009 od r. 2009	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Turecká republika Ankara	LANĚ Tomáš BRAUN Jozef FILIPI Eva	1995 – 1999 1999 – 2003 od r. 2004	velvyslanec velvyslanec velvyslankyně
Ukrajina Kyjev	MÁŠA Pavel VRABEC Jozef ŠTINDL Karel BAŠTA Jaroslav	1993 – 1997 1998 – 2002 2002 – 2007 od r. 2007	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Uruguayská republika Montevideo	ZEMANOVÁ Věra ZRŮST Pavel KORSELT Vít STIEGLER Petr	1994 – 1998 1998 – 2003 2004 – 2005 2006 – 2008	velvyslankyně velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Uzbekistán <i>(Republika Uzbekistán)</i> Taškent	KOPECKÝ Bedřich LUDVA Jaroslav FOJTÍK Aleš KOPECKÝ Robert	1997 – 2000 2000 – 2003 2004 – 2008 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Velká Británie <i>(Spojené království Velké Británie a Severního Irsku)</i> Londýn	KÜHNL Karel SEIFTER Pavel FÜLE Štefan WINKLER Jan ŽANTOVSKÝ Michael	1993 – 1997 1997 – 2002 2003 – 2005 2005 – 2009 od r. 2009	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Venezuela <i>(Bolívarovská republika Venezuela)</i> Caracas	STIEGLER Petr BLAŽEK Antonín JIRÁNEK Jiří SLAVICKÝ Stanislav	1995 – 1999 2000 – 2004 2005 – 2008 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Vietnamská socialistická republika Hanoj	SKOLIL Marek NOVÝ Luboš ŽDÁREK Ivo KRÁL Michal	1996 – 2000 2000 – 2004 2004 – 2008 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec
Zimbabwejská republika Harare	HYNEK Bohuslav SIRO Jaroslav OLŠA, jr., Jaroslav JÍLEK Václav ZAHRADNÍČEK Luděk	1993 – 1994 1994 – 1999 2000 – 2006 2006 – 2008 od r. 2008	velvyslanec velvyslanec velvyslanec velvyslanec CDA

V tabulce nejsou uvedeny osoby, které byly řízením ZÚ pouze dočasně pověřeny.

Přehled bilaterálních návštěv v letech 2000 – 2009

Střední Evropa

Maďarsko

rok	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2000	28. – 29. 4. V. Havel středoevr. prezidenti		24. – 25. 11. M. Zeman summit SEI	9. 6. V. Orbán summit V4 12. – 13. 10. V. Orbán premiéři V4	18. 3. J. Kavan ministři zahr. věcí ČR, MR, PR 24. 6. J. Kavan SEI	9. 6. J. Martonyi summit V4
2001		19. – 20. 9. F. Mádl státní		27. 6. V. Orbán oficiální		27. 3. J. Martonyi oficiální
2002				20. – 22. 11. P Medgyessy summit NATO		
2003	7. – 9. 10. V. Klaus oficiální		5. 6. V. Špidla oficiální		23. 1. C. Svoboda oficiální	
2004						
2005				22. 8. F. Gyurcsány pracovní		15. 2. F. Somogyi oficiální
2006		12. – 13. 1. L. Sólyom oficiální				
2007	20. – 21. 9. V. Klaus summit V4		29. – 30. 3. M. Topolánek oficiální		19. 3. K. Schwarzenberg oficiální	
2008	6. 5. V. Klaus pracovní			20. – 21. 11. F. Gyurcsány oficiální		23. 4. K. Gónczová pracovní

	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ návštěvy/přijetí					
rok	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2009			26. – 27. 1. M. Topolánek pracovní/ summit Nabucco		29. – 30. 7. J. Kohout pracovní	
			27. 6. J. Fischer pracovní			
			24. – 25. 8. J. Fischer oficiální			

Polsko

rok	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2000		22. – 23. 2. A. Kwaśniewski oficiální			31. 3. 2000 J. Kavan	
2001	19. 1. V. Havel prezidenti V4	17. 12. A. Kwaśniewski pracovní	31. 5. – 1. 6. M. Zeman s J. Buzkem summit V4 24. – 25. 8. M. Zeman s J. Buzkem summit V4 16. 11 M. Zeman s L. Millerem CEFTA 30. 11 M. Zeman oficiální 5. 12. M. Zeman s L. Millerem summit V4 a Beneluxu		27. 2. J. Kavan s W. Bartoszew- ským summit NATO Brusel 11. 11. J. Kavan s W.Cimosze- wiczem VS OSN 3. 12. J. Kavan s W.Cimosze- wiczem summit OBSE	23. 5. W. Bartoszewski s J. Kavanem Lucemburská skupina 23. 7. W. Bartoszewski s J. Kavanem 2+2
2002		20. – 22. 11. A. Kwaśniewski summit NATO	4. – 5. 9. V. Špidla oficiální	26. – 27. 4. L. Miller oficiální	2. 12. C. Svoboda oficiální	
2003	3. – 4. 4. V. Klaus oficiální	28. 1 A. Kwaśniewski pracovní 26. 9. A. Kwaśniewski pracovní		30. 9.– 1. 10. L. Miller oficiální		21. 2. W. Cimoszewicz oficiální
2004		7. – 8. 12. A. Kwaśniewski oficiální	22. 9. S. Gross pracovní			

rok	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ návštěvy/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2005			31. 8. J. Paroubek pracovní ¹	21. 7. M. Belka pracovní	22. 7. C. Svoboda pracovní	25. 11. S. Meller pracovní
2006	28. 7. V. Klaus pracovní ²	16. – 17. 2. L. Kaczyński pracovní		16. 1. K. Marcynkiewicz pracovní	6. – 7. 10. A. Vondra pracovní	
2007	25. 1. V. Klaus pracovní 10. – 12. 7. V. Klaus oficiální	25. 5. L. Kaczyński pracovní 11. – 12. 12. L. Kaczyński pracovní	19. – 20. 2. M. Topolánek oficiální		20. 2. K. Schwarzenberg ³	
2008	11. 3. V. Klaus pracovní 12. – 13. 10. V. Klaus pracovní	24. 7. L. Kaczyński pracovní		10. 1. D. Tusk oficiální		13. – 14. 11. 2008 R. Sikorski oficiální
2009	4. – 5. 6. V. Klaus pracovní	8. 1. L. Kaczyński pracovní	28. 1. M. Topolánek pracovní 3. 6. J. Fischer ⁴ 1. 9. J. Fischer pracovní		30. 7. J. Kohout oficiální	

Poznámky:

1) účast na oslavách 25. výročí založení hnutí Solidarity v Gdaňsku;

2) účast na oslavách 50. výročí dělnické stávkové akce v Poznani

3) separátní setkání s ministryní zahraničních věcí A. Fotygyou v rámci oficiální návštěvy premiéra M. Topolánka

4) bilaterální setkání na okraj summitu zemí V4

Německo

rok	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2003	17. 1. V. Havel pracovní 10. 4. V. Klaus pracovní 2. – 3. 5. V. Klaus pracovní 17. 9. V. Klaus pracovní			5. 9. G. Schröder pracovní	14. 1. C. Svoboda pracovní 15. 2. C. Svoboda pracovní	16. 8. J. Fischer pracovní
2004	7. 2. V. Klaus pracovní 22. 6. V. Klaus pracovní	15. 10. H. Köhler pracovní	17. – 18. 2. V. Špidla pracovní 1. 5. V. Špidla pracovní 19. 11. S. Gross pracovní	4. 10. G. Schröder pracovní	9. 9. C. Svoboda pracovní	27. 2. J. Fischer pracovní
2005			6. 12. J. Paroubek pracovní	17. 5. G. Schröder pracovní 30. 9. G. Schröder pracovní	26. 11. C. Svoboda pracovní	
2006	28. 2. V. Klaus pracovní				13. 9. A. Vondra pracovní	6. – 7. 4. F.-W. Steinmeier pracovní

rok	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ návštěvy/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2007	23. – 24. 2. V. Klaus pracovní	28. 3. H. Köhler pracovní	17. 6. M. Topolánek pracovní	26. 1. A. Merkel pracovní	11. 2. K. Schwarzenberg pracovní Mnichov	9. – 10. 11. F.-W. Steinmeier pracovní
	17. 4. V. Klaus pracovní		17. 10. M. Topolánek setkání s min. vnitřní Bavorska G. Becksteinem Mnichov		10. – 11. 3. K. Schwarzenberg pracovní	
	10. 12. V. Klaus oběd se spolk. prezidentem		16. 10. M. Topolánek pracovní Sasko		26. 4. K. Schwarzenberg pracovní	
			21. 12. M. Topolánek Setkání s premiérkou A. Merkel (Schengen)		11. 5. K. Schwarzenberg pracovní	
2008	18. 1. V. Klaus pracovní Düsseldorf		25. 6. M. Topolánek pracovní	26. 10. A. Merkel oficiální	22. – 23. 3. K. Schwarzenberg pracovní Mnichov	
	23. – 24. 4. V. Klaus pracovní				14. 4. K. Schwarzenberg pracovní Sasko	
	23. 10. V. Klaus pracovní Drážďany				15. 2. K. Schwarzenberg pracovní Berlín	

rok	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ návštěvy/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2009	19. 2. V. Klaus pódiová diskuze Bochum		22. 2. M. Topolánek pracovní Berlín		25. 1. K. Schwarzenberg pódiová diskuze Berlín	1. – 2. 6. F.-W. Steinmeier oficiální
	3. – 4. 4. V. Klaus ¹		9. 6. J. Fischer oficiální Berlín		6. – 8. 2. K. Schwarzenberg Bezpečnostní konference Mnichov	2. 12. G. Westerwelle pracovní
	9. – 10. 5. V. Klaus ²				17. – 18. 3. K. Schwarzenberg pracovní Berlín	
	18. 5. V. Klaus ³				11. 5. J. Kohout pracovní Berlín	
	16. 9. V. Klaus pódiová diskuze Pasov					
	9. – 10. 11. V. Klaus ⁴					

Poznámky

1) spolu s M. Topolánkem a K. Schwarzenbergem na summitu NATO (Štrasburk, Baden-Baden);

2) převzetí ceny Hayekovy nadace ve Freiburgu;

3) převzetí Zlaté Peutingerovy medaile v Mnichově;

4) účast na oslavách 20. výročí pádu Berlínské zdi.

ministr zahr. věcí ČR – další setkání	
datum partner akce	
2007	2008
26. 9. F.-W. Steinmeier New York Valné shromáždění OSN	10. 2. F.-W. Steinmeier Mnichov Bezpečnostní konference
18. 10. F.-W. Steinmeier Lisabon Evropská rada	

Rakousko

rok	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2001	6. 9. V. Havel pracovní		6. – 8. 7. M. Zeman konference Nachdenk- runde		6. 6. J. Kavan konference Regionální partnerství Vídeň	8. 11. B. Ferrero- - Waldner externí konference
2002		5. 9. T. Klestil příhraniční setkání Znojmo			25. 8. C. Svoboda konference Europa-Forum Alpbach	24. 9. B. Ferrero- - Waldner příhraniční setkání již. Čechy 29. 11. B. Ferrero- - Waldner konference Gelebte Nach- barschaft
2003	23. 4. V. Klaus pracovní Vídeň 22. – 23. 5. V. Klaus SEI, Salzburg	17. 7. T. Klestil pracovní	29. 6. V. Špidla konference Europa-Forum Wachau Göttweig 17. 10. V. Špidla pracovní Vídeň	2. 4. W. Schüssel pracovní 2. – 3. 7. W. Schüssel pracovní	29. 6. C. Svoboda konference Europa-Forum Wachau Göttweig 29. 10. C. Svoboda pracovní Freistadt	4. 7. ministři zahr. věcí Region. partnerství Buchlovice
2004	21. 5. V. Klaus SEI, Mariazell 10. 7. V. Klaus pohřeb T. Klestila Vídeň 28. – 29. 8. V. Klaus konf. Europa- Forum Alpbach	25. 8. H. Fischer pracovní 31. 10. - 1. 11. H. Fischer pracovní	24. 9. S. Gross pracovní Vídeň		1. – 2. 7. C. Svoboda oficiální Vídeň	5. 11. U. Plasnik pracovní Praha

rok	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ návštěvy/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2005	8. 6. V. Klaus pracovní Dol. Rakousy	29. 4. H. Fischer pracovní	14. 7. J. Paroubek oficiální Vídeň	20. 1. W. Schüssel oficiální Praha	28. 11. C. Svoboda oficiální Vídeň	
	30. 8. V. Klaus Ekon. Forum Alpbach		14. 12. J. Paroubek pracovní Vídeň			
	24. 11. V. Klaus pracovní Vídeň					
2006	23. – 26. 2. V. Klaus pracovní Tyrolsko				14. 9. A. Vondra ministři zahr. věcí Region. partnerství Vídeň	
	21. 8. V. Klaus Ekon. Forum Alpbach					

rok	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ návštěvy/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2007	16. – 18. 3. V. Klaus pracovní Innsbruck	24. – 26. 5. H. Fischer prezidenti Brno	23. 4. M. Topolánek pracovní Vídeň	27. 2. A. Gusenbauer oficiální Praha	26. 3. K. Schwarzenberg pracovní Vídeň	14. 6. U. Plasniková pracovní Znojmo
	23. 6. pracovní Dol. Rakousy				20. 6. K. Schwarzenberg pracovní Vídeň	
	22. – 23. 8. V. Klaus pracovní Vídeň				4. 7. K. Schwarzenberg pracovní Vídeň	
	28. 8. V. Klaus Ekon. Forum Alpbach				20. 8. K. Schwarzenberg Ekon. Forum Alpbach	
					26.-28. 10. K. Schwarzenberg The Trilateral Commission Vídeň	

rok	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ návštěvy/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2008	25. 3. V. Klaus pracovní Vídeň	20. 8. H. Fischer pracovní Mikulov	7. 1. M. Topolánek oficiální Vídeň 29. 6. M. Topolánek pracovní Vídeň		25. 4. K. Schwarzenberg GT OSN, ministři Reg. partnerství a U. Plassnik Vídeň 1. 9. K. Schwarzenberg porada vv. AT Vídeň	
2009		14. – 15. 5. H. Fischer oficiální	24. 8. J. Fischer pracovní Vídeň	29. 1. W. Faymann pracovní	5. 6. J. Kohout pracovní Vídeň	9. 1. M. Spindl-egger oficiální 9. 9. M. Spindel-egger příhraniční

Slovensko

rok	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ návštěvy/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2000			2. 11. M. Zeman oficiální	22.-23. 5. M. Dzurinda oficiální		
2001		1.-2. 3. R. Schuster oficiální	19. 11. M. Zeman oficiální	30. 3. M. Dzurinda pracovní 28.-29. 5. M. Dzurinda oficiální	22. 3. J. Kavan oficiální	
2002		25. 1. R. Schuster předání boj. zástavy	30. 11. V. Špidla oficiální	19.-20. 5. M. Dzurinda oficiální 28. 5. M. Dzurinda pracovní	4. 9. C. Svoboda oficiální	12. 4. E. Kukan pracovní 25. 10. E. Kukan oficiální
2003	29. 1. V. Havel oficiální 18. 3. V. Klaus oficiální	6. 6. R. Schuster pracovní 19. 11. R. Schuster pracovní	27.-28. 10. V. Špidla oficiální	23.-24. 5. M. Dzurinda oficiální	9. 6. C. Svoboda oficiální	
2004	14.-16. 1. V. Klaus pracovní 7. 10. V. Klaus pracovní	13. 2. R. Schuster Pracovní 25.-26. 5 R. Schuster Pracovní 12. 7. I. Gašparovič oficiální	29. 8. S. Gross pracovní	20.-21. 5. M. Dzurinda oficiální		12. 10. E. Kukan oficiální
2005	21. 10. V. Klaus pracovní		7. 6. J. Paroubek oficiální		23.-24. 10. C. Svoboda oficiální	

rok	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ návštěvy/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2006		31. 5. I. Gašparovič pracovní 16.-17. 9. I. Gašparovič pracovní	14. 9. M. Topolánek oficiální	15. 7. R. Fico oficiální		9. 5. E. Kukan pracovní 13. 7. J. Kubiš oficiální
2007	11.-13. 1. V. Klaus pracovní	3.-4. 4. I. Gašparovič pracovní	21. 12. M. Topolánek/R. Fico setkání na hranici	11.-12. 2 R. Fico pracovní	13. 1. K. Schwarzenberg pracovní	16. 3. J. Kubiš oficiální 3.-5. 9. J. Kubiš pracovní
2008	10.-11. 1. V. Klaus pracovní 10. 3. V. Klaus pracovní 21. 8. V. Klaus pracovní	27. 10. I. Gašparovič pracovní	17. 12. M. Topolánek pracovní	21. 8. R. Fico oficiální	28. 11. K. Schwarzenberg oficiální 10. 12. K. Schwarzenberg pracovní	22. 12. J. Kubiš pracovní
2009		9. 2. I. Gašparovič oficiální 29.-30. 6. I. Gašparovič oficiální	15. 5. J. Fischer pracovní	16. 1. R. Fico pracovní 5. 5. R. Fico pracovní 29. 5. R. Fico pracovní	10. 5. J. Kohout pracovní	6. 2. M. Lajčák pracovní

Slovinsko

rok	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2000	27. 4. V. Havel pracovní					18. 4. D. Rupel pracovní
2001		28. 5. M. Kučan pracovní	24. – 25. 5. M. Zeman oficiální		28. 2. J. Kavan oficiální	
2002	31. 5. V. Havel bil. stř. prez.					
2003	21. – 22. 10. V. Klaus oficiální	12. 6. J. Drnovšek pracovní			26. 2. C. Svoboda pracovní	21. 5. D. Rupel oficiální
2004						
2005						23. 5. D. Rupel prac. setkání
2006						
2007				9. – 10. 12. J. Janša prac. setkání	5. 1. A. Vondra pracovní 31. 5. – 1. 6. K. Schwarzenberg pracovní	16. 11. D. Rupel pracovní oficiální
2008		8. – 9. 12. D. Türk státní	30. 8. – 1. 9. M. Topolánek pracovní			
2009	15. 9. V. Klaus pracovní					5. – 6. 2. S. Žbogar pracovní

Švýcarsko

rok	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ návštěvy/přijetí		ve Švýcarsku není funkce premiéra			
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
2000						
2001	28. – 29. 6. V. Havel státní					
2002						
2003					9. 10. C. Svoboda pracovní	
2004	26. 6. V. Klaus setkání s J. Deissem	1. – 2. 11. J. Deiss pracovní				
2005	29. 1. V. Klaus setkání s S. Schmidem					14. 12. M. Calmy- Rey pracovní
2006	22. – 23. 3. V. Klaus pracovní					
2007					14. – 15. 11. K. Schwarzen- berg pracovní	
2008						16. 12. M. Calmy- Rey pracovní
2009	29. – 31. 1. V. Klaus pracovní					

Severní Evropa

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ cesty/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Dánsko	9. - 10. 11. 2006 V. Klaus pracovní		9. 9. 2002 V. Špidla oficiální 28. 10. 2002 V. Špidla pracovní 12. 1. 2006 J. Paroubek oficiální	22. – 24. 8. 2001 P. N. Rasmussen oficiální 24. 4. 2003 A. F. Rasmussen oficiální 22. 10. 2004 A. F. Rasmussen pracovní 27. 3. 2007 A. F. Rasmussen pracovní 9. 12. 2008 A. F. Rasmussen pracovní	4. 10. 2001 J. Kavan oficiální 4. 10. 2002 C. Svoboda pracovní	9. 3. 2000 N. H. Petersen oficiální 11. 11. 2003 P. S. Møller pracovní
Estonsko	23. - 24. 5. 2006 V. Klaus oficiální	29. 5. – 1. 6. 2000 L. Meri státní 2. 5. 2002 A. Rüütel pracovní 4. - 6. 6. 2007 T. H. Ilves pracovní 11. – 12. 5. 2009 T. H. Ilves soukromá	18. - 19. 1. 2001 M. Zeman oficiální 6. 5. 2008 M. Topolánek oficiální	19. – 21. 10. 2003 J. Parts oficiální 26. 3. 2008 A. Ansip pracovní	25. - 26. 6. 2003 C. Svoboda oficiální	22. 10. 2002 K. Ojuland pracovní 27. - 29. 6. 2005 U. Paet oficiální

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ cesty/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Finsko	1. - 3. 6. 2005 V. Klaus oficiální		28. - 30. 3. 2000 M. Zeman oficiální 29. - 30. 3. 2004 V. Špidla oficiální	2. - 3. 5. 2001 P. Lipponen oficiální 28. 2. 2006 M. Vanhanen pracovní 4. 11. 2008 M. Vanhanen oficiální	26. 3. 2002 J. Kavan oficiální	12. 2. 2001 E. Tuomioja oficiální 13. 5. 2008 A. Stubb pracovní
Island	21. - 24. 8. 2005 V. Klaus oficiální			21. - 22. 11. 2002 D. Oddsson pracovní	14. - 15. 5. 2002 J. Kavan pracovní	2004 H. Ásgrímsson pracovní
Litva	25. - 26. 5. 2006 V. Klaus oficiální	2. 5. 2002 V. Adamkus pracovní 27. - 29. 7. 2005 V. Adamkus soukromá 9. - 10. 4. 2009 V. Adamkus oficiální	30. 3. - 1. 4. 2000 M. Zeman oficiální 17. 4. 2002 M. Zeman pracovní	18. - 19. 3. 2008 G. Kirkilas oficiální 22. - 23. 5. 2008 G. Kirkilas pracovní	25. 6. 2003 C. Svoboda oficiální 13. - 14. 9. 2007 K. Schwarzenberg pracovní	1. - 2. 3. 2001 A. Valionis oficiální 24. - 25. 1. 2008 P. Vaitiekunas oficiální
Lotyšsko		2. 5. 2002 V. Víke-Freiberga pracovní 8. 10. 2006 V. Víke-Freiberga pracovní	16. - 17. 9. 2003 V. Špidla oficiální 5. 5. 2006 J. Paroubek pracovní 21. 5. 2006 J. Paroubek pracovní	11. - 13. 6. 2001 A. Bérziņš oficiální 1. - 2. 2. 2005 A. Kalvītis pracovní 23. 5. 2008 I. Godmanis pracovní	17. - 18. 2. 2002 J. Kavan oficiální	15. - 18. 10. 2000 A. Bérziņš 2/2005 S. Kalniete oficiální

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ cesty/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Norsko	13. - 14. 5. 2004 V. Klaus oficiální		26. – 28. 3. 2000 M. Zeman oficiální 11. - 12. 1. 2006 J. Paroubek pracovní	31. 10. 2003 K. M. Bondevik oficiální 9. 1. 2009 J. Stoltenberg pracovní	18. 4. 2002 J. Kavan oficiální 30. 10. 2007 K. Schwarzenberg pracovní	5. 5. 2000 T. Jagland 18. - 19. 10. 2004 J. Petersen pracovní 18. 12. 2008 J. G. Støre pracovní
Švédsko	1. – 3. 12. 2003 V. Klaus pracovní 10/2006 V. Klaus pracovní		5. – 6. 2. 2001 M. Zeman oficiální 16. 6. 2001 M. Zeman summit EU 4. 10. 2005 J. Paroubek oficiální 17. – 18. 4. 2007 M. Topolánek oficiální 15. 6. 2009 J. Fischer pracovní	22. 5. 2003 G. Persson oficiální 6. – 7. 11. 2008 F. Reinfeldt oficiální	16. 6. 2001 J. Kavan summit EU 15. 6. 2009 J. Kohout pracovní	10. – 11. 11. 2000 A. Lindh pracovní 8. 4. 2002 A. Lindh oficiální 14. 4. 2003 A. Lindh oficiální 3. – 4. 12. 2006 C. Bildt pracovní 19. - 20. 9. 2007 C. Bildt pracovní

Západní Evropa

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ cesty/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Andorra				16. – 19. 3. 2000 M. Forné oficiální	9/2007 K. Schwarzenberg	
Belgie		24. – 26. 10. 2000 Král Albert II. státní	12. 5. 2009 J. Fischer pracovní	2. 3. 2004 G. Verhofstadt pracovní	4. 6. 2009 J. Kohout pracovní	22. 5. 2006 K. De Gucht pracovní
Francie	26. – 28. 8. 2006 V. Klaus pracovní 2. 6. 2009 V. Klaus pracovní 22. – 24. 8. 2009 V. Klaus pracovní	16. 6. 2008 N. Sarkozy oficiální	12. 6. 2009 J. Fischer pracovní		6: 4. 2006 C. Svoboda pracovní 3. 6. 2009 J. Kohout pracovní	26. – 27. 5. 2008 B. Kouchner oficiální
Irsko	10. – 12. 11. 2008 V. Klaus státní		3. 3. 2004 V. Špidla konzultace	30. – 31. 1. 2003 B. Ahern oficiální 20. 5. 2004 B. Ahern pracovní	29. – 30. 6. 2000 J. Kavan oficiální 10. 10. 2002 C. Svoboda oficiální	27. -28. 6. 2001 B. Cowen
Itálie	6. - 7. 9. 2007 V. Klaus pracovní	24. - 26. 5. 2007 G. Napolitano Brno - summit	23. – 24. 10. 2000 M. Zeman oficiální 13. – 14. 11. 2009 J. Fischer uložení ratifikačních listin k Lisabonské smlouvě	14. 5. 2007 R. Prodi pracovní	13. 11. 2003 C. Svoboda pracovní 5. 10. 2005 C. Svoboda pracovní	12. 5. 2003 F. Frattini oficiální

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ cesty/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Lucembursko	8. 3. 2006 V. Klaus oficiální	1. 7. 2003 velkovévoda Jindřich oficiální	12. – 13. 2. 2001 M. Zeman oficiální 5. 2. 2001 M. Zeman summit V4 a Beneluxu 7. 11. 2008 M. Topolánek na okraj ER	22. 11. 2004 J. - C. Juncker pracovní 12. 3. 2009 J. - C. Juncker oficiální	15. 5. 2009 J. Kohout pracovní 3. 6. 2009 J. Kohout pracovní	27. – 28. 6. 2001 L. Polfer oficiální
Malta	7. - 9. 4. 2002 V. Havel oficiální	17. - 19. 1. 2005 E. F. Adami oficiální		9. - 10. 12. 2002 L. Gonzi oficiální	13. - 14. 11. 2003 C. Svoboda oficiální	8. - 10. 3. 2006 M. Frendo oficiální
Suverénní řád malt. rytířů	30. 5. 2009 V. Klaus státní				14. - 15. 4. 2009 K. Schwarzenberg pracovní	
Monako						16. 4. 2009 F. Biancheri pracovní
Nizozemsko	21. 4. 2008 V. Klaus pracovní		23. – 24. 1. 2000 M. Zeman oficiální 23. 11. 2004 S. Gross pracovní 4. 6. 2007 M. Topolánek pracovní	16. - 17. 2. 2004 J. P. Balkenende pracovní 12. 11. 2008 J. P. Balkenende pracovní	29. 10. 2002 C. Svoboda pracovní 31. 3. 2009 K. Schwarzenberg pracovní/ konference o Afghánistánu	22. 5. 2001 J. van Aartsen oficiální 3. 11. 2005 B. R. Bot pracovní
Portugalsko	23. - 25. 3. 2004 V. Klaus oficiální	10. – 11. 7. 2001 J. Sampaio oficiální	26. - 28. 1. 2004 V. Špidla oficiální	25. - 26. 5. 2003 J. M. D. Barroso oficiální	2. 12. 2008 K. Schwarzenberg na okraji NATO	13. 3. 2006 D. Freitas do Amaral pracovní
San Marino						
Španělsko	27. – 29. 9. 2004 V. Klaus státní		18. 9. 2008 M. Topolánek		29. – 30. 11. 2007 K. Schwarzenberg na okraji NATO	21. 5. 2007 M. A. Moratinos účast na EEF OBSE

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ cesty/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Vatikán	30. 5. 2009 V. Klaus státní	26. - 28. 9. 2009 Benedikt XVI. státní	22. 10. 2000 M. Zeman pracovní 14. 11. 2009 J. Fischer oficiální	4. 7. 2007 T. Bertone pracovní	14. - 15. 4. 2009 K. Schwarzenberg pracovní	
Velká Británie	6. - 7. 9. 2004 V. Klaus pracovní 18. - 19. 10. 2005 V. Klaus pracovní 9. - 10. 5. 2006 V. Klaus pracovní 7. - 9. 11. 2007 V. Klaus pracovní 12. - 13. 11. 2009 V. Klaus pracovní	30. 10. - 1. 11. 2000 princ Charles oficiální	10. - 11. 10. 2000 M. Zeman oficiální 28. - 29. 10. 2002 V. Špidla pracovní 23. 5. 2005 J. Paroubek pracovní 28. - 29. 11. 2005 J. Paroubek pracovní 13. 6. 2007 M. Topolánek pracovní 18. 12. 2008 M. Topolánek pracovní 2. 4. 2009 M. Topolánek pracovní/ summit G-20 15. 6. 2009 J. Fischer pracovní	8. 4. 2002 T. Blair pracovní 10. 3. 2006 T. Blair pracovní	13. - 15. 1. 2000 J. Kavan pracovní 29. 2. - 1. 3. 2000 J. Kavan pracovní 3. - 5. 7. 2001 J. Kavan pracovní 5. 6. 2003 C. Svoboda pracovní 27. - 28. 2. 2006 C. Svoboda pracovní 17. - 19. 7. 2007 K. Schwarzenberg pracovní 22. - 23. 5. 2008 K. Schwarzenberg pracovní 24. 4. 2009 K. Schwarzenberg pracovní	25. - 26. 7. 2000 R. Cook oficiální

Východní Evropa

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Arménie		7. 5. 2009 S. Sargysyan summit k Východnímu partnerství			5. - 7. 2008 K. Schwarzenberg oficiální	18. 2. 2009 E. Nalbandyan pracovní
Ázerbájdžán		7. – 8. 5. 2009 I. Alijev summit k Východnímu partnerství a Jižnímu koridoru	13. 2. 2009 M. Topolánek		3. - 5. 7. 2008 K. Schwarzenberg oficiální	
Bělorusko					16. – 17. 4. 2009 K. Schwarzenberg pracovní	
Gruzie		7. – 8. 5. 2009 M. Saakašvili summit k Východnímu partnerství a Jižnímu koridoru	10. – 12. 5. 2007 M. Topolánek oficiální	12. – 13. 6. 2007 Z. Noghaideli pracovní zasedání Rady guvernérů	6. 2. 2005 C. Svoboda státní pohřeb premiéra Z. Žvanii 1. - 3. 7. 2008 K. Schwarzenberg oficiální	7. – 8. 6. 2005 S. Zurabišvili pracovní 27. 11. 2008 E. Tkešelašvili oficiální
Moldavsko		13. 9. 2006 V. Voronin oficiální	22. 4. 2009 M. Topolánek	20. – 21. 4. 2006 V. Tarlev oficiální 2. - 3. 9. 2008 Z. Greceanii pracovní	22. 9. 2000 J. Kavan 19. 12. 2005 C. Svoboda oficiální	24. 11. 2007 A. Stratan oficiální 7. 5. 2009 A. Stratan summit k Východnímu partnerství

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ cesty/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Ruská federace	31. 10. – 2. 11. 2003 V. Klaus pracovní 24. – 25. 9. 2006 V. Klaus pracovní 26. – 29. 4. 2007 V. Klaus státní 21. – 22. 5. 2009 V. Klaus summit EU – Rusko 14. 10. 2009 V. Klaus	1. – 2. 3. 2006 V. Putin oficiální	14. – 17. 4. 2002 M. Zeman oficiální 26. 5. 2005 J. Paroubek pracovní 10. 1. 2009 M. Topolánek s V. Putinem o plynové krizi	9. – 10. 10. 2001 M. Kasjanov oficiální	23. -24. 1. 2002 J. Kavan pracovní 24. – 25. 4. 2003 C. Svoboda pracovní 20. 12. 2005 C. Svoboda pracovní 11. 2. 2009 K. Schwarzenberg Trojka EU – Rusko 21. – 22. 5. 2009 J. Kohout summit EU - Rusko	2. 2. 2001 I. Ivanov pracovní 19. – 20. 10. 2004 S. Lavrov pracovní
Ukrajina	4. – 16. 6. 2005 V. Klaus oficiální	24. – 25. 3. 2009 V. Juščenko oficiální 7. 5. 2009 V. Juščenko Summit Východního partnerství	15. - 17. 9. 2008 M. Topolánek oficiální 1/2009 M. Topolánek s V. Juščenkem aj. Tymošenkovou o plynové krizi	17. 2. 2006 J. Jechanurov pracovní	22. 10. 2001 J. Kavan oficiální 10. 5. 2005 C. Svoboda pracovní	23. – 24. 4. 2003 A. M. Zlenko oficiální 15. 1. 2007 B. Tarasjuk pracovní 23. 4. 2008 V. Ohryzko pracovní 5. 2. 2009 V. Ohryzko Trojka EU - Ukrajina

Jihovýchodní Evropa

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Albánie	5. – 6. 10. 2009 V. Klaus oficiální	24. - 26. 5. 2007 A. Moisiu Brno - Summit	18. 4. 2008 M. Topolánek oficiální	1. 3. 2006 S. Berisha 28. 4. 2009 S. Berisha pracovní	30. – 31. 10. 2008 K. Schwarzenberg	1. 6. 2004 K. Islami 27. – 28. 3. 2009 L. Basha účast Gymnich Hluboká n. Vlt. 7. 12. 2009 I. Meta pracovní
Bosna a Hercegovina		24. - 26. 5. 2007 N. Radmanović Brno - Summit	12. – 13. 11. 2005 J. Paroubek pracovní	20. 11. 2007 N. Špirić	8. – 9. 11. 2007 K. Schwarzenberg 8. – 9. 4. 2009 K. Schwarzenberg	20. – 21. 10. 2008 S. Alkalaj pracovní 27. – 28. 3. 2009 S. Alkalaj účast Gymnich Hluboká n. Vlt.
Bulharsko	9. - 10. 12. 2007 V. Klaus pracovní	18. 3. 2009 G. Parvanov pracovní	7. – 9. 11. 2007 M. Topolánek	14. – 15. 2. 2006 S. Stanišev	3/2005 C. Svoboda	27.-28. 6. 2007 I. Kalfin oficiální 27. – 28. 3. 2009 I. Kalfin účast Gymnich Hluboká n. Vlt.
Černá Hora		24. - 26. 5. 2007 F. Vujanović	1. 11. 2005 J. Paroubek pracovní 11. 3. 2009 M. Topolánek pracovní		8. – 9. 6. 2005 C. Svoboda pracovní	9. – 10. 2. 2005 M. Vlahović 25. 11. 2008 M. Roćen pracovní 27. – 28. 3. 2009 M. Roćen účast Gymnich Hluboká n. Vlt.

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ cesty/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Chorvatsko	6. – 8. 9. 2005 V. Klaus oficiální	24. - 26. 5. 2007 S. Mesić Brno - Summit	8. – 9. 9. 2008 M. Topolánek oficiální	4. 3. 2009 I. Sanader pracovní	12. – 13. 6. 2007 K. Schwarzenberg pracovní	13. – 14. 2. 2008 G. Jandroković oficiální 27. – 28. 3. 2009 G. Jandroković účast Gymnich Hluboká n. Vlt.
Kosovo			19. 8. 2009 J. Fischer pracovní		14. 1. 2008 K. Schwarzenberg pracovní	21. – 23. 8. 2008 S. Hyseni pracovní 27. - 28. 3. 2009 S. Hyseni účast Gymnich Hluboká n. Vlt.
Kypr	5. – 7. 5. 2004 V. Klaus oficiální	17. – 20. 4. 2005 T. Papadopoulos oficiální	12. – 14. 4. 2008 M. Topolánek oficiální		18. – 19. 4. 2001 J. Kavan oficiální	
Makedonie		24. - 26. 5. 2007 B. Crvenkovski Brno - Summit	10. 3. 2009 M. Topolánek pracovní		2. 9. 2009 J. Kohout pracovní	30. 4. 2007 A. Milošoski doprovod premiéra 27. - 28. 3. 2009 A. Milošoski účast Gymnich Hluboká n. Vlt.
Rumunsko	1. 6. 2006 V. Klaus 10. – 11. 12. 2008 V. Klaus pracovní	24. - 26. 5. 2007 T. Basescu Brno - Summit 15. - 16. 7. 2009 T. Basescu oficiální	1. 3. 2004 V. Špidla	22. 1. 2008 C. Popescu-Tariceanu pracovní	1. 3. 2005 C. Svoboda 12. - 13. 11. 2009 J. Kohout zasedání SEI	22. – 23. 10. 2007 A. Cioroianu 16. 4. 2009 C. Diaconescu pracovní

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Řecko	22. – 23. 11. 2006 V. Klaus oficiální	14. - 16. 11. 2000 K. Stefanopoulos 1. - 4. 12. 2009 K. Papoulias oficiální	11. – 12. 4. 2008 M. Topolánek oficiální	28. – 29. 8. 2005 K. Karamanlis	14. – 15. 10. 2001 J. Kavan oficiální	11/2002 G. Papandreou Summit NATO
Srbsko	1. – 4. 11. 2008 V. Klaus 19. – 20. 6. 2009 V. Klaus summit středoevropských prezidentů	9. 16. – 17. 2007 B. Tadić pracovní	13. – 15. 11. 2005 J. Paroubek pracovní	21. 9. 2001 Z. Djindjić pracovní	26. – 30. 6. 2005 C. Svoboda pracovní	14. 11. 2008 V. Jeremić pracovní 27. - 28. 3. 2009 V. Jeremić účast Gymnich Hluboká n. Vlt.
Turecko	18. – 20. 4. 2006 V. Klaus státní	6. – 8. 3. 2002 A. N. Sezer státní 29.-30.4.2009 A. Gül státní	7. – 9. 10. 2008 M. Topolánek oficiální	14. – 16. 11. 2007 R. T. Erdogan oficiální	16. – 19. 2. 2006 C. Svoboda pracovní 18. – 20. 10. 2009 J. Kohout oficiální	6. 11. 2008 A. Babacan oficiální 27. - 28. 3. 2009 A. Babacan účast Gymnich Hluboká n. Vlt.

Blízký východ a severní Afrika

	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ cesty/přijetí					
země	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Alžírsko					1. – 3. 3. 2002 J. Kavan oficiální	
Bahrajn			3/2001 M. Zeman pracovní 17. a 19. 1. 2006 J. Paroubek pracovní			
Egypt	7. – 9. 4. 2008 V. Klaus státní		8. – 10. 9. 2003 V. Špidla oficiální 29. – 31. 3. 2006 J. Paroubek oficiální 18. 1. 2009 M. Topolánek pracovní		22. – 24. 1. 2000 J. Kavan oficiální 18. 1. 2004 C. Svoboda oficiální 4. – 5. 1. 2009 K. Schwarzenberg pracovní 17. 1. 2009 K. Schwarzenberg pracovní 18. 1. 2009 K. Schwarzenberg pracovní 2. 3. 2009 K. Schwarzenberg pracovní 7. – 8. 10. 2009 J. Kohout oficiální	9. – 10. 10. 2007 A. AboulGheit oficiální 14. – 15. 12. 2008 A. AboulGheit oficiální
Irák		3. – 5. 10. 2005 D. Talabání pracovní			24. – 25. 11. 2009 J. Kohout pracovní	16. – 18. 9. 2007 H. Zibáří oficiální
Írán						28. 4. 2004 K. Charrází pracovní

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ cesty/přijetí		z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Izrael	12. – 15. 9. 2005 V. Klaus oficiální	30. – 31. 3. 2009 Š. Peres oficiální	2/2005 M. Zeman oficiální 9. – 11. 3. 2008 M. Topolánek státní 22. – 24. 4. 2009 M. Topolánek oficiální 21. – 23. 7. 2009 J. Fischer oficiální		13. – 17. 7. 2000 J. Kavan oficiální 24. – 26. 5. 2002 J. Kavan oficiální 12. – 14. 7. 2003 C. Svoboda oficiální 21. – 22. 9. 2003 C. Svoboda oficiální 19. – 21. 12. 2004 C. Svoboda oficiální 11/2005 C. Svoboda pracovní 30. 11. – 1. 12. 2008 K. Schwarzenberg oficiální 5. 6. 1. 2009 K. Schwarzenberg pracovní 23. – 25. 6. 2009 J. Kohout oficiální	25. – 27. 1. 2000 D. Levy oficiální 15. – 17. 6. 2004 S. Šalom oficiální 30. 5. 2007 C. Livni oficiální 6. 5. 2009 A. Lieberman pracovní
Jemen		18. – 19. 3. 2006 Alí Abdullah Sáleh pracovní	20. 3. 2008 M. Topolánek oficiální		29. 4. – 1. 5. 2006 C. Svoboda oficiální	12. – 14. 9. 2001 Abubakr Abdullah Al-Kirbí oficiální

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ cesty/přijetí		z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
	z ČR	do ČR				
Jordánsko	16. – 19. 2. 2005 V. Klaus oficiální	24. 5. 2004 Abdulláh II. bin al-Husajn státní 6. – 7. 4. 2009 Abdulláh II. bin al-Husajn státní	8. – 11. 3. 2008 M. Topolánek oficiální		1. – 3. 6. 2001 J. Kavan oficiální 1. – 3. 12. 2004 C. Svoboda pracovní 6. 1. 2009 K. Schwarzenberg pracovní 5. – 6. 10. 2009 J. Kohout oficiální	
Kuvajt	11. – 12. 2. 2001 V. Havel státní				27. – 28. 4. 2002 J. Kavan oficiální 30. 11. – 1. 12. 2004 C. Svoboda oficiální	
Libanon	3. – 5. 5. 2004 V. Klaus pracovní	26. – 28. 6. 2002 E. Lahúd oficiální			28. 2. 2004 C. Svoboda pracovní	
Libye						
Maroko			13. – 14. 2. 2006 J. Paroubek oficiální			
Omán					30. 4. 2009 K. Schwarzenberg setkání s ministrem zahraničních věcí	

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ cesty/přijetí		z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
	z ČR	do ČR				
Palestinská území		23. 2. 2009 M. Abbás oficiální	23. 4. 2009 M. Topolánek oficiální	26. – 27. 6. 2008 S. Fajjád oficiální	15. 7. 2000 J. Kavan oficiální 25. 5. 2002 J. Kavan oficiální 17. 1. 2004 C. Svoboda oficiální 18. – 20. 11. 2005 C. Svoboda oficiální 30. 11. – 1. 12. 2008 K. Schwarzenberg oficiální 1/2009 K. Schwarzenberg pracovní 24. 6. 2009 J. Kohout oficiální	20. – 22. 6. 2004 N. Šás oficiální 19. 11. 2008 R. Malkí oficiální
Saúdská Arábie	10. – 11. 2. 2001 V. Havel státní 2/2005 V. Klaus pracovní 8/2005 V. Klaus pohřeb krále					11. 5. 2006 Saúd Al-Fajsal Abdul-Azíz Ál Saúd pracovní
Spojené arabské emiráty			23. – 24. 3. 2008 M. Topolánek pracovní			

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ cesty/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Sýrie					4. – 5. 6. 2001 J. Kavan oficiální 28. – 29. 2. 2004 C. Svoboda oficiální	
Tunisko	15. – 17. 4. 2009 V. Klaus státní		10. – 12. 9. 2003 V. Špidla oficiální 12. – 13. 2. 2006 J. Paroubek oficiální			7. – 9. 3. 2001 H. Ben Yahia oficiální

Subsaharská Afrika

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Angola	9. 12. 2006 V. Klaus mezipřistání a jednání	12. 9. 2003 J. E. dos Santos soukromá 25. – 28. 7. 2006 J. E. dos Santos soukromá			25. – 28. 1. 2006 C. Svoboda pracovní	
Etiopie						1. – 2. 4. 2009 Seyoum Mesfin pracovní
Ghana						
JAR	9. – 13. 12. 2006 V. Klaus státní	19. – 21. 9. 2000 viceprezident J. Zuma oficiální 19. 5. 2008 viceprezidentka JAR P. Mlambo- Ngcuka oficiální			14. – 17. 2. 2001 J. Kavan oficiální 16. 1. 2009 K. Schwarzenberg setkání s ministryní zahraničních věcí	
Kapverdy			13. – 14. 5. 2008 M. Topolánek oficiální			
Kongo (KDR)						
Mali			18. 5. 2008 M. Topolánek oficiální			
Mauritánie					2005 C. Svoboda technický pobyt (závada letounu)	
Mauricius						11/2001 A. K. Gayan
Namibie					20. – 31. 1. 2006 C. Svoboda pracovní	

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Nigérie	7. – 9. 12. 2006 V. Klaus státní				2. – 4. 2. 2006 C. Svoboda oficiální	7. – 9. 6. 2009 O. Maduekwe pracovní
	28. – 30. 11. 2007 V. Klaus soukromá					
Seychely		12. 10. 2009 exprezident J. Mancham (účast na Foru 2000)			22. – 23. 11. 2007 K. Schwarzenberg pracovní	
Súdán					2005 C. Svoboda pracovní	24. 1. 2007 A. W. el- Samani konzultace
Svazijsko						1/2001 A. Shabangu oficiální
Tanzánie					31. 1 – 2. 2. 2006 C. Svoboda pracovní	
Zambie						10/2005 R. S. Shikapwasha pracovní
						20. – 22. 5. 2008 K. J. Pande oficiální
Zimbabwe						

Severní Amerika

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	datum jméno představitele typ cesty/přijetí					
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Kanada	6. – 13. 11. 2004 V. Klaus pracovní	7. – 9. 10. 2007 gen. guv. M. Jean soukromá 29. 11. – 3. 12. 2008 gen. guv. M. Jean oficiální	28. – 29. 2. 2008 M. Topolánek pracovní	20. – 22. 11. 2002 J. Chrétien NATO 2. – 3. 7. 2003 J. Chrétien oficiální 5. – 6. 5. 2009 S. Harper pracovní + Summit EU-CDN	21. – 24. 4. 2006 C. Svoboda pracovní	
USA	4. – 10. 9. 2000 V. Havel OSN 17. – 23. 9. 2002 V. Havel oficiální 18. – 22. 6. 2003 V. Klaus Konf. 17. – 23. 9. 2003 V. Klaus Konf. 18. – 22. 11. 2003 V. Klaus pracovní 9. – 11. 6. 2004 V. Klaus pohřeb R. Reagana	20. – 22. 11. 2002 G. W. Bush NATO 4. – 5. 6. 2007 G.W. Bush pracovní 4. – 5. 4. 2009 B. Obama pracovní/ Summit EU-USA	4. – 10. 11. 2001 M. Zeman pracovní 31. 3. – 6. 4. 2002 M. Zeman pracovní 14. – 21. 7. 2003 V. Špidla oficiální 25. – 28. 2. 2008 M. Topolánek oficiální	22. – 23. 10. 2009 J. Biden pracovní	11. – 16. 4. 2000 J. Kavan pracovní 10. – 16. 9. 2000 J. Kavan pracovní + OSN 13. -20. 5. 2001 J. Kavan pracovní 30. 10. – 2. 11. 2001 J. Kavan pracovní 9. – 16. 11. 2001 J. Kavan OSN 5. – 9. 3. 2003 C. Svoboda pracovní	5. – 8. 3. 2000 M. Albright oficiální 20. – 22. 11. 2002 C. Powell pracovní před NATO 8. 7. 2008 C. Rice pracovní 4. – 5. 4. 2009 H. Clinton pracovní Summit EU-USA

	<p>7. – 9. 11. 2004 V. Klaus pracovní</p> <p>8. 3. 2005 V. Klaus pracovní</p> <p>19. – 24. 9. 2005 V. Klaus pracovní</p> <p>23. – 27. 4. 2006 V. Klaus pracovní</p> <p>4. – 7. 5. 2006 V. Klaus pracovní</p> <p>4. – 10. 3. 2007 V. Klaus pracovní</p> <p>23. – 28. 9. 2007 V. Klaus pracovní</p> <p>26. – 30. 5. 2008 V. Klaus pracovní</p> <p>29. 9. – 3. 10. 2008 V. Klaus pracovní</p> <p>20. – 21. 9. 2009 V. Klaus pracovní + OSN</p> <p>4. – 7. 11. 2009 V. Klaus pracovní</p>				<p>12. – 14. 7. 2004 C. Svoboda pracovní</p> <p>19. – 21. 4. 2006 C. Svoboda pracovní</p> <p>16. 5. 2006 C. Svoboda pracovní</p> <p>20. 9. 2006 A. Vondra pracovní + OSN</p> <p>19. – 21. 4. 2007 K. Schwarzenberg pracovní</p> <p>5. – 11. 6. 2008 K. Schwarzenberg pracovní</p> <p>8. – 10. 2. 2009 K. Schwarzenberg pracovní</p> <p>19. 9. 2009 J. Kohout pracovní + OSN</p>	
--	--	--	--	--	---	--

Poznámky

- 1) jedná se o seznam pracovních a oficiálních cest (nikoliv například konferenčních cest prezidenta);
- 2) účasti na VS OSN jsou zaznamenány jedině tehdy, konala-li se na jejich okraji setkání s US představiteli

Střední a Jižní Amerika

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Argentina			2. – 7. 3. 2006 J. Paroubek oficiální			1. – 3. 10. 2008 J. Taiana oficiální
Brazílie	22. – 26. 11. 2009 V. Klaus státní	11. – 12. 4. 2008 L. I. Lula da Silva pracovní	2. – 4. 3. 2006 J. Paroubek oficiální		13. 3. 2002 J. Kavan pracovní	
Dominikánská republika					7/2005 C. Svoboda oficiální	13. 5. 2009 C. M. Troncoso pracovní EU-Rio
Ekvádor						13. 5. 2009 F. F. Benítez pracovní EU-Rio
Guatemala					7/2005 C. Svoboda oficiální	7/2003 E. A. G. Giron oficiální
Chile			1. – 5. 11. 2003 V. Špidla oficiální		5. – 8. 12. 2000 J. Kavan oficiální	13. 5. 2009 M. F. Amunategui pracovní EU-Rio
Kolumbie			14. – 15. 5. 2008 M. Topolánek pracovní		7. – 8. 7. 2005 C. Svoboda oficiální	29. 11. 2004 C. Barco pracovní 13. 5. 2009 J. Bermúdez pracovní EU-Rio
Kostarika						5. – 9. 10. 2005 R. Tovar pracovní 13. 5. 2009 B. Stagno pracovní EU-Rio
Kuba						13. 5. 2009 B. E. R. Parilla pracovní EU-Rio

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Mexiko		11. – 12. 10. 2001 V. Fox oficiální	3. – 6. 4. 2002 M. Zeman oficiální		30. 11. – 4. 12. 2000 J. Kavan 18. – 22. 3. 2002 J. Kavan OSN	13. 5. 2009 P. E. Cantellano pracovní EU-Rio
Panama						13. 5. 2009 S. L. Navarro pracovní EU-Rio
Paraguay					7/2005 C. Svoboda oficiální	20. – 22. 10. 2002 J. A. M. Ruffinelli oficiální 5/2006 L. Rachid oficiální
Peru	18. – 22. 11. 2009 V. Klaus státní		5. – 7. 11. 2003 V. Špidla oficiální 15. – 17. 5. 2008 M. Topolánek pracovní (summit EU-LAC)		13. – 18. 3. 2002 J. Kavan	10. – 14. 1. 2000 F. de Trazegnies oficiální 4. – 6. 12. 2007 J. A. G. Belaúnde oficiální 13. 5. 2009 J. A. G. Belaúnde pracovní EU-Rio
Salvador						13. 5. 2009 M. A. de Barrillas pracovní EU-Rio
Uruguay						13. 5. 2009 G. Fernandez pracovní EU-Rio

Poznámka

Jednání EU-Rio bylo 14. zasedání zemí EU a sdružení LA států LAC, konané v Praze v květnu 2009.

Asie a Pacifik

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Afghánistán			3. 10. 2002 V. Špidla oficiální 1. 4. 2007 M. Topolánek oficiální 8. 5. 2008 M. Topolánek pracovní 28. 10. 2008 M. Topolánek pracovní		15. – 16. 4. 2007 K. Schwarzenberg oficiální	28. 1. 2009 R. Spanta pracovní
Austrálie					4. – 5. 2. 2004 C. Svoboda pracovní	14. – 15. 9. 2005 A. Downer oficiální
Bangladéš						
Bhútán						
Čína	14. – 26. 4. 2004 V. Klaus oficiální 5/2006 V. Klaus + podnik. mise 27. – 28. 9. 2006 V. Klaus pracovní 20. 5. 2009 V. Klaus summit EU-Čína		25. – 28. 6. 2005 J. Paroubek pracovní 14. – 18. 8. 2008 M. Topolánek soukromá-OH 30. 1. 2009 M. Topolánek + W. Jiabao Brusel 4. – 6. 9. 2009 J. Fischer pracovní	8. – 9. 12. 2005 W. Jiabao oficiální 20. 5. 2009 W. Jiabao 11. summit EU- Čína Praha/ s V. Klausem a J. Fischerem	28. – 29. 5. 2007 K. Schwarzenberg + Y. Jiechi ASEM Hamburg	21. – 23. 4. 2001 T. Jiaxuan

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Hongkong	14. – 26. 4. 2004 V. Klaus oficiální		4. – 6. 9. 2009 J. Fischer pracovní			
Macao	14. -. 26. 4. 2004 V. Klaus oficiální		4. – 6. 9. 2009 J. Fischer pracovní			
Tchajwan						
Filipíny			6. – 7. 9. 2009 J. Fischer oficiální		31. 1. – 3. 2. 2004 C. Svoboda pracovní	6. – 10. 9. 2008 A. Romulo pracovní
Indie	6. – 13. 11. 2005 V. Klaus státní		6/2000 M. Zeman oficiální 17. – 19. 1. 2006 J. Paroubek oficiální		18. – 21. 11. 2007 K. Schwarzenberg oficiální	19. – 20. 2. 2002 státní ministr O. Abdulláh pracovní 21. – 25. 9. 2003 státní ministr D. Singh pracovní 8. – 9. 9. 2008 státní ministr A. Šarma pracovní 28. – 29. 6. 2009 S. M. Krišna oficiální
Indonésie	2000 V. Havel + A. Wahid New York OSN	17 – 19. 6. 2002 M. Sukarno-putri			2. – 4. 2. 2002 J. Kavan 8. – 14. 3. 2005 C. Svoboda (Aceh) oficiální 2009 J. Kohout + H. Wirajuda ASEM Hanoj	

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Japonsko	13. – 16. 2. 2007 V. Klaus oficiální 6. – 9. 9. 2008 V. Klaus soukromá	6. – 9. 7. 2002 císařský pár Akihita+ Mičiko státní	22. – 26. 6. 2005 J. Paroubek oficiální	20. – 22. 8. 2003 D. Koizumi oficiální 3. 5. 2009 T. Aso oficiální		14. – 16. 7. 2001 M. Tanaka pracovní
Kambodža		19. – 26. 9. 2006 N. Sihamoni státní			27. – 28. 5. 2009 J. Kohout EU-ASEAN	
Korejská republika	23. 5. 2009 V. Klaus Seoul na okraj Summitu EU-KR		15. – 17. 3. 2001 M. Zeman oficiální 1/2006 J. Paroubek	28. 6. – 3. 7. 2003 Ko Kon 20. – 22. 4. 2009 Han Hung-su pracovní		
Laos						9/2003 S. Lengsavat
Malajsie						18. – 20. 9. 2007 S. Albar pracovní
Maledivy	2009 V. Klaus + M. Našíd na okraj 64. VS OSN					
Mongolsko	25. – 27. 9. 2006 V. Klaus státní					
Nový Zéland					6. – 9. 2. 2004 C. Svoboda oficiální	8. – 10. 5. 2002 Ph. Goff oficiální
Pákistán			8. – 10. 5. 2007 M. Topolánek oficiální			13. 3. 2009 M. Š. M. Kuraší Praha Trojka EU

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Singapur	3. – 5. 10. 2006 V. Klaus oficiální	12. – 16. 6. 2005 S. R. Nathan soukromá	25. – 28. 3. 2001 Goh Chok Tong oficiální		7. – 9. 2. 2002 J. Kavan oficiální 21. – 22. 11. 2007 K Schwarzenberg EU-ASEAN	10. – 12. 4. 2008 G. Yeo
Srí Lanka						
Thajsko					4. – 7. 2. 2002 J. Kavan 11. – 12. 3. 2005 C. Svoboda pracovní	5. – 7. 5. 2003 S. Sathirathai
Vietnam	29.9. – 3. 10. 2006 V. Klaus oficiální		21. – 23. 3. 2008 M. Topolánek oficiální	12. – 13. 9. 2007 Ng.T. Dung oficiální	12. – 15. 3. 2003 C. Svoboda oficiální 7. – 9. 10. 2004 C. Svoboda + D. Nien summit ASEM 25. – 26. 5. 2009 J. Kohout ASEM, Hanoj	
Vých. Timor					17. – 23. 5. 2002 J. Kavan	

Střední Asie

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Kazachstán	8. – 9. 9. 2004 V. Klaus oficiální	21. – 22. 11. 2002 N. Nazarbajev summit NATO	11. – 12. 2. 2009 M. Topolánek pracovní		29. – 30. 1. 2004 C. Svoboda pracovní	19. – 20. 4. 2009 M. Tažin pracovní
					29. – 30. 5. 2009 J. Kohout + M. Tažin Dušanbe reg. dialog EU-Střední Asie 15. 9. 2009 J. Kohout min.trojka EU- Stř.Asie- Brusel 1. – 2. 12. 2009 J. Kohout + K. Saudabajev 17.zased. OBSE, Athény	
Kyrgyzstán	9. – 12. 9. 2004 V. Klaus oficiální				29. – 30. 5. 2009 J. Kohout + K. Sarbajev Dušanbe reg. dialog EU-Střední Asie 15. 9. 2009 J. Kohout min.trojka EU- Stř.Asie- Brusel	21. – 22. 11. 2002 A. Ajtmatov Summit NATO

země	prezident		premiér		ministr zahraničí	
	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR	z ČR	do ČR
Tádžikistán		21. – 22. 11. 2002 E. Rachmon summit NATO 7. – 11. 10. 2004 E. Rachmon 8/2009 E. Rachmon soukromá			11/2003 C. Svoboda 29. – 30. 5. 2009 J. Kohout regi.dialog Dušanbe 15. 9. 2009 J. Kohout + Ch.Zarifi Brusel, EU- Střední Asie	
Turkmenistán			13. 2. 2009 M. Topolánek pracovní		29. – 30. 5. 2009 J. Kohout regi.dialog Dušanbe 15. 9. 2009 J. Kohout min.trojka EU- Stř.Asie- Brusel	
Uzbekistán	12. – 15. 9. 2004 V. Klaus oficiální	21. – 22. 11. 2002 I. Karimov summit NATO	10/2003 V. Špidla + S.Safajev tranzit do Afghánistánu		29. – 30. 5. 2009 J. Kohout regi.dialog Dušanbe 15. 9. 2009 J. Kohout min.trojka EU- Stř.Asie- Brusel 1. – 2. 12. 2009 J.Kohout+ V.I.Norov 17. zased. OBSE, Athény	

Historicky a architektonicky významné budovy Ministerstva zahraničních věcí České republiky

Černínský palác

Nejvýznamnější budovou Ministerstva zahraničních věcí České republiky je Černínský palác, ve kterém sídlí ministr a většina ministerstva. Černínský palác byl postaven v letech 1669 – 1757 jako pražské sídlo hraběcího rodu Černínů z Chudenic a byl největším palácem v české metropoli. Iniciátorem stavby byl hrabě Humprecht Jan Černín z Chudenic a autorem původního

Černínský palác - průčelí

projektu paláce severoitalský architekt Francesco Carratti. V druhé polovině 18. století začal rod Černínů z důvodu nedostatku financí na údržbu části paláce pronajímat. Mimo jiné zde byla po určitou dobu deponována sbírka obrazů Společnosti vlasteneckých přátel umění, předchůdkyně dnešní Národní galerie. Mezi obyvatele paláce patřila pražská chudina a ve stále větší míře i armáda. Armáda palác v roce 1851 celý koupila a přebudovala na kasárna. Během jejího působení byly interiéry paláce zcela zdevastovány. V roce 1920 získala palác

Černínský palác – hlavní sál

nově vzniklá Československá republika, která z něj rozhodla učinit sídlo ministerstva zahraničních věcí. K tomuto účelu byla nezbytná rekonstrukce zpustlého paláce, která proběhla v letech 1929 - 1934 podle projektu architekta Pavla Janáka. Budova paláce slouží především k reprezentačním účelům. Pro

úřední potřeby bylo z kapacitních důvodů nezbytné přistavět k paláci novou budovu. Projekt byl realizován v letech 1934 – 1939 a podle svého autora nese název Janákova přístavba. Kompletní rekonstrukce paláce s přístavbou byla dokončena až za nacistické okupace, a tak první institucí, která celý komplex plně využívala, byl Úřad říšského protektora. V roce 1945 začal Černínský palác s přístavbou sloužit potřebám Ministerstva zahraničních věcí.

Toskánský palác

Toskánský palác byl postaven v letech 1685 – 1695 pro hraběcí rod Thunů. Stavbu inicioval hrabě Michal Oswald Thun. Autorem původního projektu byl významný v Praze žijící francouzský architekt Jean Baptiste Mathey. V roce 1718 získala Toskánský palác Anna Marie Františka, vévodkyně toskánská, od níž získal palác své jméno. Za jejího působení byl

palác částečně přestavěn podle projektu architekta Václava Špačka. Po její smrti se palác dědictvím dostal do majetku bavorských vévodů a od 1. poloviny 19. století do majetku Habsburků. Po vzniku Československa v roce 1918 se palác stal hlavním sídlem inisterstva zahraničních věcí. Tuto funkci plnil po celou dobu

první republiky a právě v něm úřadoval první československý ministr zahraničních věcí Edvard Beneš. V letech 1994 – 1998 proběhla komplexní rekonstrukce paláce, která byla oceněna nejvýznamnější českou architektonickou cenou, Grand Prix Obce architektů

v kategorii Rekonstrukce. V Toskánském paláci dnes sídlí Sekce právní a konzulární Ministerstva zahraničních věcí.

Trautmannsdorfský palác

Trautmannsdorfský palác byl postaven v 17. století pro hraběcí rod Trautmannsdorfů. Původní barokní palác se v 19. století stal majetkem státu, který v něm zřídil donucovací pracovnu. Pro potřeby donucovací pracovny byl palác v letech 1831 – 1833 přestavěn. Kromě toho, že jeho fasáda byla upravena v klasicistním stylu, došlo k úplné přestavbě interiérů na vězeňské cely a dílny. Po vzniku Československa v roce 1918 budova částečně sloužila jako vysokoškolské koleje. Po roce 1945 se majitelem paláce stalo ministerstvo vnitra a byly v něm umístěny depozitáře Státního ústředního archivu. V letech 2005 - 2006 získalo Trautmannsdorfský palác ministerstvo zahraničních

Trautmannsdorfský palác

věcí. Dnes se nachází ve zdevastovaném stavu, a proto je potřeba provést jeho kompletní rekonstrukci.

Karmelitánský klášter (Rytířská)

Současná budova ministerstva zahraničních věcí v Rytířské ulici byla postavena v letech 1671 – 1704 jako klášter obutých karmelitánů při kostele sv. Havla, který mnišskému řádu věnoval v roce 1627 císař Ferdinand II. Klášter byl vybudován s podporou císaře Leopolda I, z období jehož vlády

Karmelitánský klášter

pocházejí také malby dochované v klášteře. V roce 1784 klášter císař Josef II. zrušil. Po různých změnách funkčního využití se bývalý klášter dostal do vlastnictví Městské spořitelny, která je pro své účely nechala v roce 1937 zrekonstruovat. V letech 1970 – 1971 pak byla budova přestavěna na Dům sovětské vědy a kultury. Roku 2005 objekt získalo ministerstvo

zahraničních věcí. V budově dnes vedle některých odborů ministerstva sídlí i Diplomatická akademie Ministerstva zahraničních věcí České republiky a České centrum Praha.

Dům U Kominíčka (Nerudova)

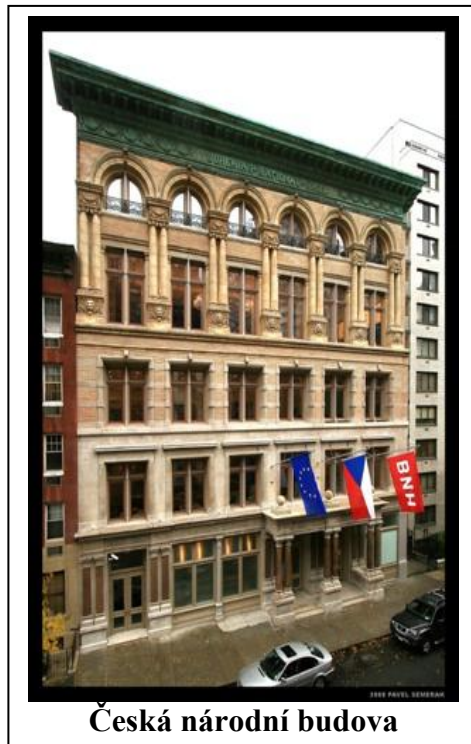
Dům U Kominíčka se nachází v jedné z nejstarších lokalit Malé Strany. Z původní stavby, která na jeho místě stála, se ale dochovaly pouze sklepy. Dům byl zničen při katastrofálním požáru v roce 1541, při němž vyhořela většina Malé Strany. Nová budova byla vystavěna při obnově zničené čtvrti v pozdně renesančním slohu. V roce 1970 získalo Dům U Kominíčka ministerstvo zahraničních věcí. Dnes v něm sídlí Ústav mezinárodních vztahů.

Zámek Štiřín

Zámek Štiřín sloužil jako správní centrum štiřínského panství. Sídlo majitele panství mělo původně podobu gotické tvrze, která vznikla na začátku 15. století. Tvrz byla zničena během třicetileté války. Dodnes se z ní ale dochovaly tři místnosti v přízemí zámku. Po třicetileté válce, kdy panství patřilo hrabatům z Valdštejna, došlo k přestavbě ruin na zámek. V roce 1751 koupil panství rod starohrabat ze Salm – Reifferscheidu, který ihned poté nechal zámek přestavět do dnešní podoby. Zámek získal podobu pozdně barokního sídla francouzského stylu s typickou podobou trojkřídlé stavby s čestným dvorem. V roce 1822 koupil zámek knížecí rod Rohanů, kteří ho už roku 1831 prodali hrabatům Nosticům. V roce 1870 získal Štiřín známý průmyslník František Ringhoffer, majitel slavné továrny, pozdější ČKD Tatra, v Praze na Smíchově. Po druhé světové válce byl zámek zestátněn. Zestátněný zámek se stal místem, kde pacifista Přemysl Pitter pečoval o židovské a německé děti zachráněné z německých koncentračních a českých internačních táborů. V roce 1955 zámek získalo ministerstvo školství. V roce 1991 pak Štiřín připadl Ministerstvu zahraničních věcí České republiky.

Česká národní budova New York

Českou národní budovu v New Yorku dal v letech 1895 – 1897 postavit krajanský spolek Bohemian Benevolent & Literary Association. Projekt vytvořil německý architekt William C. Frohne, který stavbu koncipoval v tehdy obvyklém neorenesančním stylu. Česká národní budova vyrostla na východním Manhattanu ve čtvrti Yorkville. Yorkville se v průběhu 80. let 19. století stal hlavní lokalitou, kde žila newyorská československá krajanská komunita, která se tam v té době stěhovala z Dolního Manhattanu. Česká národní budova pak sloužila jako hlavní centrum krajanského společenského života. Po druhé světové válce se Češi a Slováci začali stěhovat do jiných čtvrtí a rozptýlili se po celém New Yorku.

Česká národní budova

Yorkville tak ztratil pozici místa, kde se krajané koncentrovali. Česká národní budova začala chátrat a v roce 1986 byla natolik zdevastovaná, že byla úřady prohlášena za nezpůsobilou k dalšímu užívání. V 90. letech se začalo s její rekonstrukcí. V roce 1994 byla Česká národní budova prohlášena za newyorskou kulturní památku. V roce 2001 ji za symbolický jeden dolar od Bohemian Benevolent & Literary Association získala Česká republika, která do ni umístila Generální konzulát a České centrum.

Zastupitelský úřad Paříž – Palác kněžny de Ligne

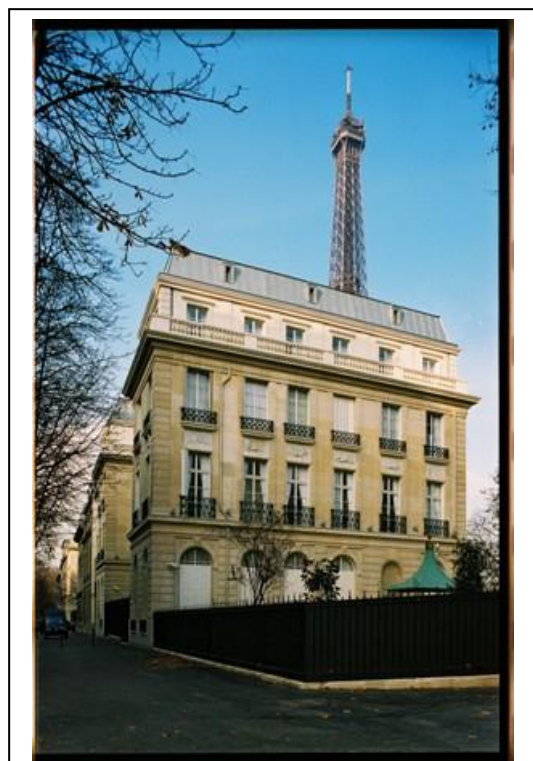
Nejhonosnější sídlo, kterým v zahraničí disponuje české velvyslanectví, představuje ambasáda v Paříži. Původně patřilo francouzské šlechtičně Elisabethě Françoise Marii de la Rochefoucauld kněžně de Ligne, která si ho jako svůj palác nechala zbudovat v letech 1909 - 1912 ve stylu pozdního historismu v blízkosti tehdejší

Zastupitelský úřad Paříž – Palác kněžny de Ligne

nejnovější pařížské atrakce Eiffelovy věže. Roku 1919 si palác pronajala Československá republika jako sídlo svého diplomatického zastoupení v Paříži. Roku 1924 ho od kněžny de Ligne odkoupila za více než 4 miliony franků. Ještě téhož roku budovu zrekonstruovali

francouzští architekti Charles Duval a Emmanuel Gonse, kteří zachovali její původní podobu. Budova pařížské ambasády je služebně nejstarším sídlem československého a posléze českého velvyslanectví v zahraničí. Jako jediná slouží svému účelu už od roku 1919. Od roku 1921 na ambasádě jako československý velvyslanec sídlil Štefan Osuský, jeden z našich nejvýznamnějších meziválečných diplomatů. Právě tento dům se v březnu 1939 stal svědkem legendární scény, kdy po okupaci Československa nacistickým Německem ministr zahraničí František Chvalkovský vydal nařízení, aby českoslovenští vyslanci odevzdali ambasády příslušníkům německé správy. Osuský patřil mezi diplomaty, kteří se odmítli příkazu podřídit. Německé

Zastupitelský úřad Paříž – Palác kněžny de Ligne

představitelé, kteří přišli pařížský úřad převzít, nechal z ambasády vyvést. Velvyslanectví pod

vedením Osuského pokračovalo dál ve své práci až do nacistické okupace Paříže v červnu 1940, i když Československá republika fakticky neexistovala. Stalo se jedním z prvních center, kolem nichž se soustředily zárodky československého zahraničního odboje. Po druhé světové válce začal palác opět sloužit svému účelu československého diplomatického zastoupení v Paříži.

Zastupitelský úřad Vídeň – Cumberlandský palác

Historické jádro paláce tvoří tři barokní a rokokové domy z 18. století ve vídeňské čtvrti Penzing. První dal postavit v roce 1744 hrabě Emanuel Sylva-Taroucca jako svůj vídeňský palác. Hrabě palác prodal císařovně Marii Terezii, která jej věnovala svému švagrovi Karlu knížeti Lotrinskému, podle nějž získala budova jméno Lotrinský dům. Jako náhradu za prodaný palác si dal hrabě Sylva-Tarouca v těsném sousedství postavit palác nový. Oba domy koupil v roce 1867 císař František Josef I., který je poskytl hannoverskému králi Jiřímu V. Hannoverská dynastie

Zastupitelský úřad Vídeň – Cumberlandský palác

vládla zároveň na britském trůně. Hannoverským panovníkem se ale, na rozdíl od Velké Británie, nemohla stát žena. Po nástupu královny Viktorie tak museli na hannoverský trůn usednout příslušníci mladší větve královské dynastie, vévodové z Cumberlandu. V roce 1866 Hannoversko dobyl pruský král Vilém I. a připojil ho ke svému území. Hannoverský král musel uprchnout a usadil se ve Vídni. Oba domy ve čtvrti Penzing byly spojeny, částečně přestavěny v historizujícím stylu a podle svého nového pána získaly jméno Cumberlandský palác. V roce 1908 byla do komplexu začleněna třetí budova, habsburský lovecký zámek z 18. století. Cumberlandský palác byl opět částečně přestavěn a získal dnešní pozdně historizující uliční fasádu. Od roku 1920 palác patřil Československé republice, která do něj nejprve umístila svůj konzulát a od roku 1936 do něj přesunula celou diplomatickou misi. Po okupaci Československa v roce 1939 byla diplomatická mise zrušena. Část paláce, někdejší Lotrinský dům, s hlavním barokním sálem získal herecký Seminář Maxe Reinhardta. Od roku

1945 je Cumberlandský palác znovu sídlem naší diplomacie s tím, že Seminári Maxe Reinhardta už zůstala část, do níž se během války nastěhoval.

Zastupitelský úřad Bern – Jennerova vila

Jennerova vila byla postavena architektem René von Wurstembergerem v letech 1873 – 1875.

Pozdněhistorizující vila byla projektována ve stylu francouzské neorenesance. René von Wurstemberger byl ve Švýcarsku uznávaným architektem, kterému byly v Bernu svěřeny v místním kontextu mimořádně prestižní zakázky jako stavby Městského divadla a Městského muzea. Vilu původně určenou příslušníkům místní bohaté honorace získala po první světové válce nová Československá republika pro sídlo své diplomatické mise ve Švýcarsku. S krátkým přerušením v období druhé světové války slouží Jennerova vila jako sídlo československého, respektive českého zastupitelského úřadu ve Švýcarsku dodnes.

Zastupitelský úřad Bern – Jennerova vila

Zastupitelský úřad Bělehrad

Budova Velvyslanectví České republiky v Bělehradě slouží potřebám české diplomacie už od dob první republiky. Vedle rezidence velvyslance České republiky v Ankaře jde o jedinou budovu, která byla už za první republiky speciálně postavena pro účely naší diplomacie a dodnes jim slouží. Dům byl postaven v roce

Zastupitelský úřad Bělehrad

1927 v reprezentačním neoklasicistním stylu na pozemku, který po první světové válce srbský král Alexandr I. věnoval svému příteli prezidentu Tomáši Garrigue Masarykovi. K budově má vazby bývalá ministryně zahraničních věcí USA Madeleine Albrightová. V době jejího narození působil na velvyslanectví ve funkci tiskového přidělence její otec Josef Korbel, který se do srbské metropole vrátil v letech 1946 – 1948 ve funkci velvyslance Československé republiky. V těch dobách s ním v prostorách zastupitelského úřadu bydlela i Madeleine Albrightová. V květnu 1941 bylo Jugoslávské království poraženo nacistickým Německem a přinuceno podepsat kapitulaci. Podpis se uskutečnil v tzv. Dřevěném salonu ambasády. Po druhé světové válce se v roce 1945 budova opět stala sídlem našeho diplomatického zastoupení v Bělehradě.

Zastupitelský úřad Moskva

Velvyslanectví České republiky v Moskvě bylo postaveno v letech 1954 – 1955 ve stylu socialistického realismu. Projekt vypracovali sovětsí architekti ze sovětského podniku Mosgorprojekt. Pod vedením sovětských stavitelů se na výsledné podobě, především řešení interiéru, podíleli i čeští zaměstnanci pražského

Zastupitelský úřad Moskva

Stavoprojektu. Mezi nimi i František Cubr a Zdeněk Pokorný, pozdější spoluautoři bruselského pavilonu EXPO´58 a hlavní protagonisté tzv. bruselského stylu. Velvyslanectví v Moskvě tvoří mohutný komplex budov s centrálním nádvořím s kašnou. Vstupní část, do níž se soustředí vlastní prostory úřadu, má podobu mohutné sedmipodlažní stavby. Tu spojuje nižší vedlejší křídlo z rezidencí velvyslance na protější straně nádvoří. Na vstupní straně navazuje na sedmipodlažní budovu další pětipodlažní administrativní stavba. Oba trakty propojuje mohutná brána vjezdu. K monumentálnímu působení velvyslanectví přispívají vedle mohutných rozměrů budov, jejich interiéru a vjezdu také žulové obklady pokrývající zdi. Monumentální pojetí komplexu zastupitelského úřadu vyplývalo z toho, že se po nástupu komunistického režimu Moskva stala hlavním centrem, k němuž se komunistické

Československo obracelo. Z architektonického hlediska představují budovy Velvyslanectví České republiky v Moskvě učebnicový příklad socialistického realismu prvotřídní kvality.

Zastupitelský úřad Londýn

Londýnskou ambasádu vytvořili architekt Jan Šrámek a jeho spolupracovníci Jan Bočan a Karel Štěpánský z ateliéru Beta Projektového ústavu hlavního města Prahy. Práce na projektu začaly v roce 1965, stavba byla dokončena roku 1970. Šrámek měl za sebou v té

době už spoluautorství odbavovací haly letiště v Ruzyni. Později vytvořil například bývalou budovu ČKD na Můstku a ve spolupráci s Bočanem odbavovací halu Hlavního nádraží v Praze. Londýnské velvyslanectví rozčlenil Šrámek se svými spolupracovníky do dvou objektů. Menší, obrácený do ulice Kensington Palace Gardens, sloužil pracovním

potřebám ambasády. Větší objekt, obrácený do ulice Notting Hill Gate, měl především obytnou funkci. Přízemí bylo tvořeno úřadovny konzultátu a menšími reprezentačními prostory. Mezipatro sloužilo kancelářím obchodního oddělení velvyslanectví. Od rozdělení Československa slouží objekt původního velvyslanectví jako zastupitelský úřad Slovenska, obytný a konzulární objekt jako zastupitelský úřad České republiky. Stavba, která na laika může působit jako obyčejný panelový dům, patří mezi průkopnická díla nového brutalismu. V době vzniku československé ambasády se tento styl těšil velké popularitě mezi britskou odbornou veřejností. Ústřední protagonista nového brutalismu ve Velké Británii sir Robert Matthew spolupracoval s českými architekty při konečné realizaci ambasády. Roku 1971 získal komplex budov nejprestižnější britskou architektonickou cenu RIBA (Royal Institute of British Architects) za nejlepší stavbu vytvořenou ve Velké Británii zahraničními architekty.

Zastupitelský úřad Berlín

Budova Velvyslanectví České republiky v Berlíně byla postavena v roce 1978 podle architektonického projektu Vladimíra a Věry Machoninových. Manželé

Machoninovi byli mimo jiné autory hotelu Thermal v Karlových Varech a pražského obchodního domu Kotva. Výrazným prvkem velvyslanectví jsou, vedle exteriéru, interiéry vkusně využívající pestré

barevnosti, což je pro tvorbu manželů Machoninových typický prvek. Objekt je z architektonického hlediska nejvýznamnější stavbou, která pro potřeby československé diplomacie vznikla v období tzv. normalizace.

Zastupitelský úřad Berlín

Generální konzulát Mnichov

Generální konzulát Mnichov

Budova Generálního konzulátu v Mnichově představuje z architektonického hlediska jeden z nejvýznamnějších počínů české diplomacie po sametové revoluci. Vznikla v roce 2001 podle projektu Josefa Pleskota, Radka Lampy a Jitky Svobodové z AP Ateliéru. V roce 2003 získala budova cenu za Interiér roku 2003 od Unie českých výtvarných umělců. V roce 2004

pak získala i ocenění v mezinárodní konkurenci, když za ni architekti dostali cenu Piranesi Award.

Zastupitelský úřad Vilnius

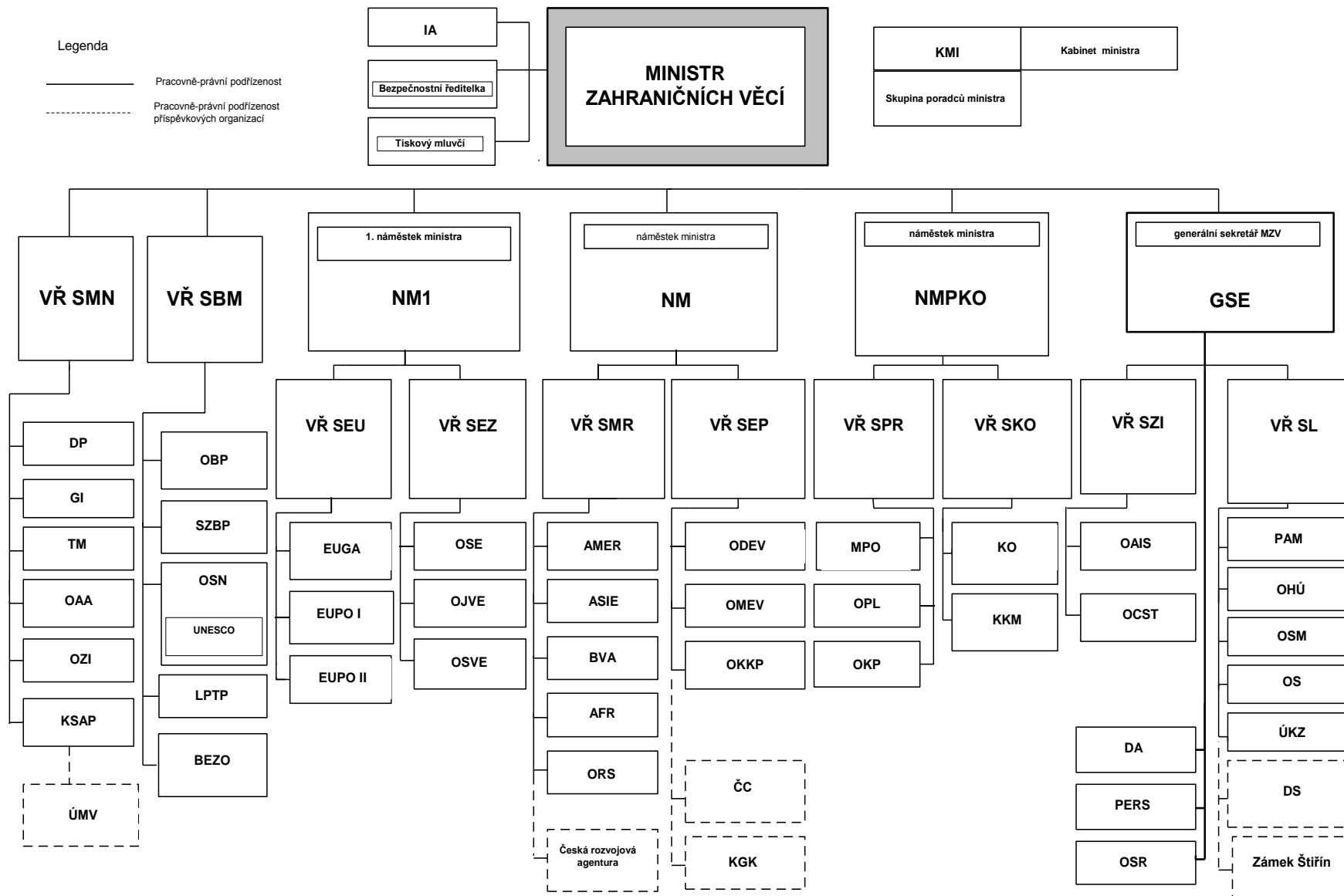
Mezi další významné architektonické počiny, které podpořila česká diplomacie po sametové revoluci, patří stavba Velvyslanectví České republiky ve Vilniusu. Jejími autory jsou Markéta Smrčková, Jindřich Starý, Tomáš Starý, Jiří Stejskalík a Michal Schwarz z ateliéru Lennox

Zastupitelský úřad Vilnius

architekti. Realizace projektu byla dokončena v roce 2004. Jedná se o komplex dvou budov, z nichž v první je umístěn úřad a ve druhé je rezidence velvyslance, dvě bytové jednotky a prostory pro diplomatické kurýry.

Organizační schéma ministerstva zahraničních věcí České republiky (stav k 31. 12. 2009)

Zkratky útvarů Ministerstva zahraničních věcí České republiky

Sekretariáty náměstků ministra a generálního tajemníka

1. sekretariát 1. náměstka ministra – **NM1**
2. sekretariát náměstka ministra – **NM..** (třetí a čtvrté písmeno tvoří iniciály jména konkrétního náměstka ministra)
3. sekretariát náměstka pro otázky právní a konzulární – **NMPKO**
3. sekretariát generálního sekretáře – **GSE**

Sekretariáty odborů podřízených přímo ministrovi

1. interní audit – **IA**
2. kabinet ministra – **KMI**

Sekretariáty odborů podřízených přímo generálnímu sekretáři

1. personální odbor – **PERS**
2. odbor správy rozpočtu – **OSR**
3. Diplomatická akademie – **DA**

Sekce Kabinetu ministra

1. sekretariát vrchního ředitele Kabinetu ministra – **SMN**
2. generální inspekce – **GI**
3. diplomatický protokol – **DP**
4. kancelář strategie, analýz a plánování – **KSAP**
5. odbor tiskového mluvčího – **TM**
6. odbor administrativně-archivní – **OAA**
7. odbor zpracování informací – **OZI**

Sekce Evropské unie

1. sekretariát vrchního ředitele sekce Evropské unie – **SEU**
2. odbor pro všeobecné záležitosti EU – **EUGA**
3. odbor politik Evropské unie I – **EUPO1**
4. odbor politik Evropské unie II – **EUPO2**

Sekce bezpečnostně - multilaterální

1. sekretariát politického ředitele – **SBM**
2. odbor bezpečnostní politiky – **OBP**
3. odbor společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie – **SZBP**
4. odbor Organizace spojených národů – **OSN**
5. bezpečnostní odbor – **BEZO**
6. odbor lidských práv a transformační politiky – **LTP**

Sekce evropských zemí

1. sekretariát vrchního ředitele sekce evropských zemí – **SEZ**
2. odbor států střední Evropy – **OSE**
3. odbor států severní a východní Evropy – **OSVE**
4. odbor států jižní a jihovýchodní Evropy – **OJVE**

Sekce mimoevropských zemí a rozvojové spolupráce

1. sekretariát vrchního ředitele sekce mimoevropských zemí a rozvojové spolupráce – **SMR**
2. odbor amerických států – **AMER**
3. odbor států Asie a Pacifiku – **ASIE**
4. odbor států Blízkého východu a severní Afriky – **BVA**
5. odbor států subsaharské Afriky – **AFR**
6. odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci – **ORS**

Sekce ekonomické spolupráce a zahraniční prezentace

1. sekretariát vrchního ředitele sekce ekonomické spolupráce a zahraniční prezentace – **SEP**
2. odbor dvoustranných ekonomických vztahů a podpory exportu – **ODEV**
3. odbor mnohostranných ekonomických vztahů – **OMEV**
4. odbor pro kulturu, komunikaci a prezentaci – **OKKP**

Sekce právní

1. sekretariát vrchního ředitele sekce právní – **SPR**
2. mezinárodně právní odbor – **MPO**
3. odbor komunitárního práva – **OKP**
4. odbor legislativně právní – **OPL**

Sekce konzulární

1. sekretariát vrchního ředitele sekce konzulární – **SKO**
2. odbor konzulárních činností – **KO**
3. odbor konzulárních koncepcí a metodiky – **KKM**

Sekce zpracování informací

1. sekretariát vrchního ředitele sekce zpracování informací – **SZI**
2. odbor aplikací a informačních služeb – **OAIS**
3. odbor centrálních systémů a technologií – **OCST**

Sekce logistická

1. sekretariát vrchního ředitele sekce logistické – **SL**
2. pracovněprávní a mzdový odbor – **PAM**
3. odbor hlavního účetního – **OHÚ**
4. odbor správy majetku – **OSM**
5. odbor služeb – **OS**
6. útvar koordinátora veřejných zakázek – **ÚKZ**

Zkratky příspěvkových organizací zřízených Ministerstvem zahraničních věcí České republiky

ÚMV	–	Ústav mezinárodních vztahů
ČC	–	Česká centra
DS	–	Diplomatický servis
ZŠ	–	Zámek Štířín
KGK	–	Kancelář generálního komisaře účasti ČR na Všeobecné světové výstavě EXPO
ČRA	–	Česká rozvojová agentura

Zpráva o zahraniční politice České republiky 2009

© Ministerstvo zahraničních věcí ČR

www.mzv.cz

Texty: MZV ČR

Praha, prosinec 2010

ISBN: 978-80-86345-99-4